ירושלים דליטא
אילוסטרירט און דאקומענטירט

JERUSALEM OF LITHUANIA
Illustrated and Documented

ירושלים דליטא
מאויר ומתועד

ЛИТОВСКИЙ ИЕРУСАЛИМ
В иллюстрациях и документах

ירושלים דליטא

אילוסטרירט און דאָקומענטירט

אינהאַלט, זוכצעטלען, ביבליאָגראַפיע
און באַמערקונגען פון צוזאַמענשטעלער
לייזער ראַן

דריטער באַנד

JERUSALEM OF LITHUANIA

ILLUSTRATED AND DOCUMENTED

CONTENTS, INDEXES, BIBLIOGRAPHY
and remarks of the Editor
Leyzer Ran

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2024

Volume III

ווילנער פאַרלאַג

New York, 1974
ניו־יאָרק, תשל״ה

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2024

COPYRIGHT 1974
by Leyzer Ran
Jackson Heights, New York

Library of Congress Catalog Number 73-90918

Printed in the United States of America
THE LAUREATE PRESS, EGG HARBOR CITY, NEW JERSEY

ירושלים דליטא

מאויר ומתועד

תוכן הענינים, מפתחות, ביבליוגרפיה
והערות העורך לייזר ראן

כרך ג׳

ЛИТОВСКИЙ ИЕРУСАЛИМ

В ИЛЛЮСТРАЦИЯХ И ДОКУМЕНТАХ

СОДЕРЖАНИЕ, УКАЗАТЕЛИ, ВИВЛИОГРАФИЯ
и примечания составителя
ЛЕЙЗЕР РАН

ТОМ III

ווילנער פארלאג

Нью-Йорк, 1974 ניו־יורק, תשל״ה

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2024

דער „ווילנער אַלבאָם קאָמיטעט“
פאַרשפרייט דעם ווילנער געדענקבוך מיט דער הילף פון אַ
ספּעציעלן פאָנד

THE "VILNO ALBUM COMMITTEE"
distributes this handbook and guide of Jewish life in Vilna
with the aid of a SPECIAL FUND

Established by the distinguished friends:	געשאַפן דורך די חשוב'ע פריינט :
David and Regina Bazilian	דוד און רעגינא באַזיליאַן
Nathan and Riva Bazilian	נתן און ריווע באַזיליאַן
Dov and Zelda Botwinik	דוב און זעלדע באָטווינִיק
Eddy and Bonny Gurwicz	הערצל און הינדע גורוויץ
Max and Lola Gurwicz	מתתיהו און לאָלא גורוויץ
Simon and Henny Gurko	שמעון און העניאַ גורקאָ
David and Dora Hamburg	דוד און דאָרע האַמבורג
Sam and Sara Hamburg	שכנא און שרה האַמבורג
David and Helen Herzberg	דוד און חיה הערצבערג
Harry and Myra Wagner	אהרון און מרים וואַגנער
Rubin and Sima Wagner	ראובן און סימע וואַגנער־וויינער
Solomon and Liza Stuck	שמעון און ליזע וואָיטשיק
Jack and Edith Wornian	יאַנקל און אידיט וואָרניאַן
Myron and Dolly Heifetz	מיירים און דאלי חפץ
Bernhard and Esther Weinreb	בערל און אסתר ווײַנרעב
Jerry and Cyla Trocki-Videll	יודל און צילע טראָצקי־ווידעל
Jack and Mira Trocki	יעקב און מרים טראָצקי
Harry and Ann Chinitz	הערי און חנה טשיניץ
Mayer and Julia Judelewitz	מאיר און יוליע יודעלעוויטש
Simon and Edda Lechtenstein	שמעון און עטאַ ליכטענשטיין
Joseph Lifshin	יחיאל ליפשין
Leib and Rachel Levin	לייב און רחל לעווין
Isaac and Dina Marmut	אייזיק און דינה מאַרמוט
Michael and Dora Menkin	משה און דבורה מינקאָוויטש־מענקין
Sam and Riva Narkunski	שמואל און ריווע נאַרקונסקי
Abraham and Luba Sabrin	אברהם און לובע סאַברין
Nat and Riva Soffer	נחום און רבקה סאָפער
David and Bluma Svirsky	דוד און בלומע סבירסקי
Richard and Betty Simon	צבי און ברכה סיימאָן
Sidney and Rachel Simon	שמעון און רחל סיימאָן

Simon and Helen Silverberg	שמחה־בונים און העלען סילווערבערג
Leon and Brenda Senders	לייזער און בראָניע סענדעראָוויטש
Moshe and Lea Pilecki	משה און לאה פּילעצקי
Joe and Liza Pruzan	יאָסל און ליזע פּרוזשאַן
Morris and Fanny Pruzan	משה און פייגע פּרוזשאַן
Moses and Nadia Feigelson	משה און נאַדיע פייגעלסאָן
Nathaniel and Anna Frankfurt	נתן און חיה פראַנקפורט
Sol and Eileen Chaikin	זעליק און חיהלע צייקינסקי־טשייקין
Victor and Celia Cynamon	אביגדור און טשאַרנע צינאַמאָן
Emanuel and Sally Kobrin	עמנואל און שרה קאָברינסקי
Sam and Margaret Kowarski	שלמה און מאַרגאַרעט קאָוואַרסקי
Salman and Mira Kaplinsky	זלמן און מרים קאַפּליטסקי
Charles and Betty Katz	חיים און באַסיע קאַץ
Sam and Selda Karas	שלמה און זעלדע קאַראַס
Leibl and Miriam Korisky	לייבל און מרים קאָריסקי
Richard and Maria Korngut	ראובן און מרים קאָרנגוט
Mike and Frances Kiedjan	מאיר און פריידל קיידאַן
Pinchus and Molly Kiedjan	פּנחס און מלכה קיידאַן
Noemi Klutzinkow	נעמי קלוצניקאָוו־סליווקין
Leo and Helaine Rosenblum	לייזער און חיהלע ראָזענבלום
Leyzer and Basheva Ran	לייזער און בת־שבע ראַן
Morton and Lucy Shames	מאָטל און לוסיע שאַמעס
Sam and Sara Schoffer	ישראל און שרה שאָפּער
Murray, Danny and Joseph Shumel	משה, דניאל און יוסף שומעליסקי
Abe, Kalman Schibuk and Families	אברהם און קלמן שטשיבוק און פאַמיליעס
Samuel Meyer Slivkin	שמואל־מאיר שליווקין
IN MEMORY	לזכרון:
Benjamin, Ethel Pinhas, Bashia, Miriam Cepelewicz	בנימין, עטל, פּנחס, בתיה, מרים צעפּעלעוויטש
Chaim, Chaja, Shmuel Levin	חיים, חיה און שמואל לעווין
Boruch - Elijahu, Sarah, Lolke Warszawczyk	ברוך־אליהו, שרה און ליאָלקע וואַרשאַווטשיק

ווילנער אַלבאָם קאָמיטעט
ניו־יאָרק   תל־אביב

VILNO IN PICTURES, INC.
New York   Tel-Aviv

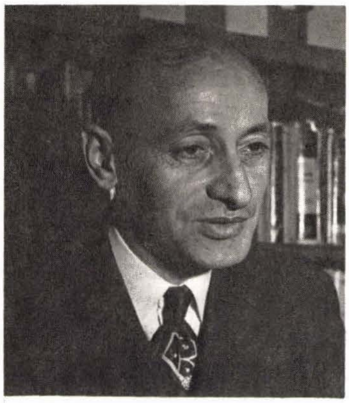
לייזער ראַן
Leyzer Ran

יעקב טראָצקי
Jack Trocki

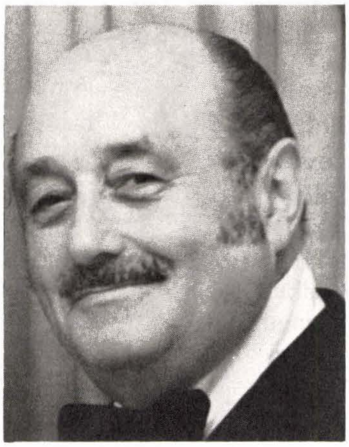
ראובן וואַגנער
Rubin Wagner

בערל וויינרעב
Bernhard Weinreb

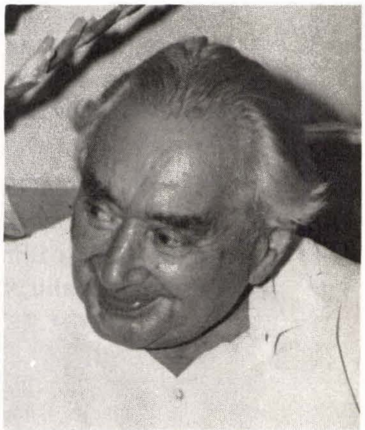
ד״ר אַלעקסאַנדער ליבאָ
Dr. Alexander Libo

הערי ריישער
Harry Reischer

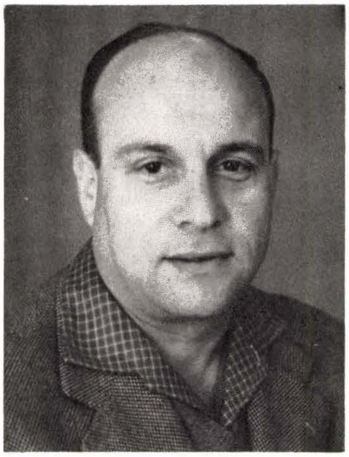
לייבל קאָריסקי
Leibl Korisky

באַמערקונגען פון צוזאַמענשטעלער

אין געדענקען ליגט גאולה

בעש״ט

דער פלאַן, דער אינהאַלט, די פאָרם און אפילו דער ציל פון דער אויסגאַבע, וואָס מיר גיבן איצט איבער דעם לייענער, האָט זיך בהדרגה געענדערט אין גאַנג פון דער 25־יאָריקער זאַמל־און צוגרייטונגס־אַרבעט, ביז עס האָט זיך אויסגעקריסטאַליזירט צו דער ענדגילטיקער סכעמע.

פאַרטראַכט געוואָרן איז די אונטערנעמונג ווי אַ בילדער־אַלבאָם פון ירושלים דליטא.

ווי אומגלויבלעך דאָס זאָל ניט אויסזען, איז עס אָבער אַ פאַקט, אַז צווישן די טויזנטער ספרים, ביכער, זאַמלביכער און האַנטביכער וואָס זיינען דערשינען אין ווילנע אויף העברעאיש און יידיש במשך פון 142 יאָר (1799 — 1941), איז ניטאָ קיין איין כוללדיקער בילדער־אַלבאָם פון דער יידישער ווילנע.

פון אַלע אילוסטרירטע יידישע אויסגאַבן וואָס זיינען דערשינען געווידמעט דער יידישער ווילנע, קאָן מען נאָר צוויי פאַררעכנען צו דער אַלבאָם־קאַטעגאָריע. דאָס איז דער אילוסטרירטער אַלמאַנאַך פון ווילנער פאָטאָגראַף מאָריץ גראָסמאַן „יידישע ווילנע אין וואָרט און בילד“, ווילנע, 1925, וועלכער באַשטייט פון 160 פאָטאָגראַפיעס וואָס ער האָט אַליין אַראָפגענומען און נאָך צען „פון אַנדערע קוואַלן“. און דער קונסט־אַלבאָם „די יידישע גאַס אין ווילנע“, צוזאַמענגעשטעלט פון ווילנער מאָלער מ. וואָראָבייטשיק און אַרויסגעגעבן אין צוויי אויסגאַבעס (עברית־דייטש און עברית־ענגליש) אין פאַרלאַג פון אָריעל פיסלי, ציריך־לייפציג, 1931. די זאַמלונג האָט 65 בילדער און איז זינט איר דערשיינען דער וויכטיקסטער בילדער־מקור וועגן די אַלטע יידישע ווילנער געטאָ־געסלעך, וואָס איז אויסגענוצט געוואָרן אין צענדליקער אַרבעטן.

ווייזט אויס, אַז ווילנער יידן האָבן געהאַט פונקט אַזוי ווייניק אינטערעס ווי די נייטיקע פינאַנציעלע מעגלעכקייטן צוצוגרייטן און אַרויסצוגעבן בילדער־אַלבאָמען און אילוסטרירטע וועגווייזערס פאַר די יאָרהונדערטער יידיש לעבן אין ווילנע. האָבן זיי זיך נוהג געווען ניט לויט דעם קלאַסישן כינעזישן שפריכוואָרט, אַז „איין בילד רעדט מער ווי טויזנט ווערטער“, נאָר לויט אַ יידישער פאָלקס־דערקענטעניש „אַלץ פאַרגייט און אַ וואָרט באַשטייט“, און זיי האָבן געלערנט, געפאָרשט און געשריבן.

עס זיינען, פאַרשטייט זיך, געמאַכט געוואָרן אין פאַרשיידענע ציטן נאָך אַנדערע פרוּוון צו פאַראייביקן די יידישע ווילנע אין בילד, אָבער ווייט פון די פלענער זיינען זיי ניט אַוועק. אַזוי שפעט ווי אין מאַי 1938 האָט אַ קאָמיסיע פאָטאָגראַפן (אַבא סאָפיר, ב. ברודנער און א. צינאַוועץ) אויסגעאַרבעט אַ גענויעם פראָיעקט פאַר דער ווילנער היסטאָריש־עטנאָגראַפישער געזעלשאַפט א״נ פון ש. אַנסקי, וועגן פאַראייביקן דאָס יידישע געזעלשאַפטלעכע לעבן אין בילד. און אין נאָוועמבער פון זעלבן יאָר איז אויף אַ ייוואָ־קאָנפערענץ אין ווילנע באַשטעטיקט געוואָרן אַ פראָיעקט צו „פאַראייביקן אין פאָטאָגראַפישן בילד דאָס גאַנצע יידישע געזעלשאַפטלעכע לעבן אין ווילנע אויף אַלע געביטן, אַ זכר פאַר די קומענדיקע דורות“. דער חורבן איז שוין אָבער געשטאַנען אויפן שוועל פאַר אַלע פראָיעקטן און פאַר זייערע איניציאַטאָרן.

די לעצטע פרוּוון זיינען געמאַכט געוואָרן אין ווילנער געטאָ. אַזוי ווי פאָטאָגראַפירן איז דאָרט געווען פאַרבאָטן, האָט שבתי בליאַכער געזאַמלט בילדער פאַר אַן אַלבאָם פון יידישע אַרטיסטן און הערמאַן קרוק האָט אויסבאַהאַלטן בילדער פון פאַרשיידענעם כאַראַקטער, וואָס וועלן שפעטער העלפן אילוסטרירן די נאַצי־אָקופאַציע. לויט ה. קרוקס איניציאַטיוו איז אויף אַ באַראַטונג פון אַ גרופע יונגע צייכענער, בראש מיטן מאָלער יעקב שער, באַשטימט געוואָרן צו צייכענען בילדער פון געטאָ. קרוק פאַרשרייבט אין זיין געטאָ־טאָגבוך (דעם 5טן יולי 1942), אַז „די אַרבעט גייט פאָרויס: איינער אַרבעט איבער אַ סעריע „לעכער“; אַ צווייטער צייכנט די פאַרצוימונגען פון געטאָ; אַ דריטער מאַכט בילדער פון אינערלעכן לעבן אין געטאָ, לאָזנדיק אינטערעסאַנטע צייכענונגען, דער עיקר־היסטאָרישע דאָקומענטאַציע“ (זז׳ 299־300). אָפגעראַטעוועט

פון דעם אַלעם האָבן זיך אַ פּאָר צופעליקע בילדער. די זאַמלונגען זיינען פאַרשוווּנדן צוגלייך מיט די זאַמלער און צייכענער.

די טרויעריקע דערקענטעניש פון דעם טאָטאַלן חורבן — דער אומקום פון דער עדה און די פאַרניכטונג פון אַלע גייסטיקע און קולטור־ווערטן — וואָס מיר האָבן מיטן צוריקגעקומענעם שארית־לעבן דערלערנט אין דער באַפרייטער שטאָט (1944־1945), מיט דעם ניט ווייניקער ביטערן צוגאָב, אַז די „באַפרייער" האָבן אָנגענומען אַן ענדגילטיקן באַשלוס זיך צו פאַרנעמען מיט המשך — ליקווידאַציע פון אַן אָרגאַניזירט יידיש לעבן אין יעדער פאָרם און אויסדרוק פאַר ווילנער יידן וואָס האָבן דעם חורבן אַריבערגעלעבט; און ליקווידאַציע פון יידישן זכר אין יעדער פאָרם און אויסדרוק, וואָס האָט דעם חורבן אַריבערגעדויערט — דאָס איז געווען דער מאָסגעבנדיקסטער פאַקטאָר פאַר דער עצם־איניציאַטיוו, וואָס איז פאַרטראַכט געוואָרן ווי אַ בילדער־אַלבאָם, וואָס זאָל אין אַ געוויסער מאָס רעסטאַווּרירן און פּרעזערווירן לזכרון דעם יידישן פּנים פון דער חרובער שטאָט, וואָס ווערט צוריק פאַרבויט און — אויסגעיידישט.

דער פּלאַן האָט זיך דער עיקר געשטיצט אויף דער האָפענונג זיך צו באַנוצן מיט די אויפגעהיטע בילדער אויף דער טעמע אין די יידישע צענטערס ווו די מלחמה און דער חורבן האָבן ניט געהאַט קיין שליטה. די אָנגעבונדענע שריפטלעכע קאָנטאַקטן און שפּעטערדיקע באַזוכן האָבן אונדז איבערצייגט, אַז עס איז, צום באַדויערן, אין ערגעץ ניט אויפגעזאַמלט און אָפּגעהיט געוואָרן די בילדער און דאָקומענטאַרן מאַטעריאַלן פון דער יידישער ווילנע אין אַזאַ פאַרנעם, אַז עס זאָל קאָנען דינען ווי אַ באַזע פאַר אַ כוללדיקער אויסגאַבע.

אין אונטערשטן סך־הכל האָט עס דאַן אויסגעזען, אַז צו באַווייזן די יידישע ווילנע וועלן מיר באין ברירה זיך מוזן באַנוגענען מיט אַן אָרעמער זאַמלונג פון צופעליק אָפּגעראַטעוועטע בילדער.

אַ צווייטער שטאַפּל אין אונדזער פאַרמעסט האָט זיך אָנגעהויבן מיט דער צוזאַמענגעשטעלטער צענטראַלער קאַרטאָטעק פון אַלע פאַר אונדז צוגענגלעכע בילדער, וואָס האָבן אַ דירעקטן אָדער אומדירעקטן שייכות צו דער יידישער ווילנע און געפינען זיך אויסער אין אונדזער באַזיץ, אין ניו־יאָרקער ייוואָ־אַרכיוו און אַ צאָל אַרכיוון אין מדינת ישראל, און פּריוואַטע קאָלעקציעס און דאָסגלייכן צווישן די געדרוקטע בילדער אין עטלעכע הונדערט אילוסטרירטע יידישע און פרעמד־שפּראַכיקע אַלמאַנאַכן, זאַמלביכער, מאָנאָגראַפיעס, זכרונות, שטאָטישע וועגווייזערס, זשורנאַלן און ביכער וועגן ווילנע אויף פאַרשיידענע טעמעס.

פאַר די בלויזן, די פעליקע בילדער אויף אַ היפּשע צאָל טעמעס און געביטן, אָן וועלכע עס איז קוים מעגלעך אפילו נאָר אָנצודייטן אויף דער אייגנאַרטיקייט פון ירושלים דליטא, האָבן מיר אויפגעשטעלט אַ דעטאַליזירטע טעמאַטישע זוך־קאַרטאָטעק און דורך פּערזענלעכע פאַרבינדונגען און אַ געדיכטער קאָרעספּאָנדענץ אָנגעגאַנגען מיט אַ פּערמאַנענטן זוך־דינסט.

מיט דער לאַנג־יאָריקער פרייוויליקער מיטהילף פון אַזעלכע אַלבאָם־ענטוזיאַסטן ווי ד"ר אַלעקסאַנדער ליבאָ ז"ל און לייבל קאָריסקי, וועלכע האָבן אָנגעפירט מיט אַן אויסערגעוויינלעכער דערפאָלגרייכער זאַמל־אַרבעט און פאַרטראָטן דעם ווילנער אַלבאָם־קאָמיטעט אין מדינת ישראל; מיט דער טרייער הילף פון אַזעלכע איבערגעגעבענע בילדער־זאַמלער ווי עקיבא גערשאַטער, שמעריקע און מערע קאַטשערגינסקי, יוסף ראַדזעלי, אַלעקסאַנדער באָגען, מרדכי דינאַבורג, חיים עפּשטיין, חיים קאָפּעלאָוויטש, יצחק אײדעלמאַן, געניאַ ראַבינאָוויטש, יאַנקל גוטקאָוויטש, וועלכע האָבן צוגעטראָגן וויכטיקע מאַטעריאַלן פאַר אַ היפּשע צאָל זייטן, און נאָך אַ פּאָר הונדערט ווילנער יידן פון צענדליקער שטעט און לענדער, (די נעמען פון וועלכע מיר דערמאָנען מיט דאַנק אין אַ ספּעציעלער אַרויסהעלפער־רשימה), וועלכע האָבן אונדז אַרויסגעוויזן אַזויפיל צוטרוי און אויסגעליען דעם לעצטן אָפּגעראַטעוועטן היימישן זכר מיטצוהעלפן אויפצושטעלן אַ קאָלעקטיוון זכר למקדש ווילנה — האָבן מיר באַוויזן אויפצוזאַמלען עטלעכע טויזנט בילדער און דאָקומענטן. צווישן דעם, עטלעכע נאַצישע בילדער־זאַמלונגען; אָפּגעראַטעוועטע דאָקומענטן און בילדער וועלכע די סאָוועטן האָבן פאַרמשפּט לגניזה; און אַ קורץ־מעטראַזשיקן דאָקומענטאַרן קלאַנג־פילם וועגן דער יידישער ווילנע (פון סוף 1938), וועלכן מיר האָבן אָפּגעפונען אין אַמעריקע.

אַזוי איז אין סך־הכל פון אַ פערטל יאָרהונדערט נאָך־חורבן אַרכעאָלאָגיע געשאַפן געוואָרן אַן אוניקאַלע דאָקומענטאַרע־און בילדער־זאַמלונג פון ווילנע פון די עלטסטע צייטן ביז אַריבער דעם חורבן.

אָבער גראָד דאַן, ווען מען האָט געקענט נעמען גלויבן, אַז מיט דער הויפּט־פּראָבלעם פון אויפזאַמלען די נייטיקע בילדער זיינען מיר אויף אַ דרך, האָבן זיך גענומען אויסשיילן פּראָבלעמען וועגן פאָרם, אינהאַלט און ציל פון דער אויסגאַבע.

אַ בילדער־אַלבאָם מיינט, בדרך כלל, אַ שטרענגער אָפּקלייב פון אַ באַגרענעצטער צאָל מוסטער־בילדער, וואָס טיילן זיך אויס מיט זייער הויכער קינסטלערישער קוואַליטעט פון דער פאָטאָגראַפיע פון די ווערטפולסטע אָביעקטן פון נאַציאָנאַלע דענקמעלער, אַרכיטעקטור, פּייזאַזש און טיילמאָל אויך פאָלקס־שטייגער און טיפּאַזש.

נאָכן אַנאַליזירן דעם קוואַליטאַטיוון און קוואַנטיטאַטיוון צושטאַנד פון די בילדער־מאַטעריאַלן וואָס מיר האָבן צו אונדזער דיספּאָזיציע, האָבן מיר זיך אַליין געשטעלט און אַליין געמוזט ענטפערן אויף די קאַרדינאַלע פראַגן:

קענען אַלטע, פון צייט פאַרגעלטע פאָטאָגראַפיעס אָדער רעפּראָדוקציעס, גרעסטנטייל אַראָפּגענומען פאַרן היימישן געברויך מיט ביליקן פאָטאָ־אַפּאַראַטור און פאָטאָ־מאַטעריאַלן, פּרעטענדירן אויף קינסטלערישער קוואַליטעט ?

און ווי אַ יוצא מזה — וועלן מיר מיט די צופעליק אָפּגעפונענע אַלטע פאָטאָגראַפיעס ניט דערגרייכן קיין היפּוכדיקע נעגאַטיווע רעזולטאַטן, ביי

יעדן פאַרגלייך מיט אַ מאָדערנעם קונסט־אַלבאָם, צוזאַמענגעשטעלט פון די בעסטע אָפּגעקליבענע פאָטאָ־און פילם־אויפנאַמעס?

און פון דער צווייטער זייט: קאָנען מיר זיך היינט, נאָכן גרעסטן יידישן פאָלקס־חורבן, דערלויבן דעם לוקסוס נאָכצוגיין אין די פוס־טריט פון די אומות העולם און זיך שפּיגלען אין מאָלערישע פּייזאַזשן און לאַנדשאַפטן, פאַרכישופטע אָזיערעס און סענטימענטאַלע בין־השמשותן; אין די אַרכיטעקטאָנישע מוסטערן פון באַראָק און ראָקאָקאָ, גאָטיק און ביזאַנץ; באַווירצט מיט עטלעכע צענדליק בילדער פון „דער יידישער געטאָ": אַלטע געסלעך און הויפן, שול־הויף און שטאָט־שול, דורכהויף און בית־עולם, מיט אַ סעריע פּיקטורעסקע פּנימער און געשטאַלטן פון עמך־יידן און בערדיקע קלויזניקעס?

וועט אַזאַ אויסגאַבע זיין דער יידישער אָנדענק־אַלבאָם פאַר די 80 טויזנט הרוגי־פּאָנאַר און אַ האַנטבוך פאַר 500 יאָר יידיש לעבן אויף ווילנער ערד, אָדער — אַ קרומער שפּיגל פון יידישן עבר, צוגעשניטן אין גייסט און אין גוסט פון אַלע פאַרלייקענער און פאַרלוימדער פון דער יידישסטער שטאָט אין מזרח־אייראָפּע?

מיר האָבן ניט געהאַט פאַר זיך קיין מוסטער פון קיין אַנדער מין אויסגאַבע. אָבער דער אויספיר איז געווען קלאָר און זיכער: פאַר אַן אויסערגעוויינלעכער אויפגאַבע מוז מען געפינען אַן אויסערגעוויינלעכע פאָרם. און אַזוי איז געווען. דער באַשלוס — טאָטאַלער חורבן טאָר ניט און קען ניט פאַראייביקט ווערן מיט אָפּקלייב (וואָס אַסאָציאירט זיך אין אונדזער שווער־געליטענעם דור מיט עס־עסמאַנישער יידן־סעגרעגאַציע: רעכטס — לינקס! מי לחיים ומי למות), נאָר מיט אויפקלייב און רעקאָנסטרוקציע.

יעדע טעמע, וואָס מיר באַשטימען צו רעקאָנסטרואירן לזכרון, און אונדזערע אָפּגעראַטעוועטע בילדער קאָנען דאָס נאָר טיילווייז אילוסטרירן, דאַרפן מיר צוגאָבלעך רעסטאַווירן מיט אַנדערע מיני מאַטעריאַלן וואָס וועט אונדז געלינגען אָפּצוגראָבן צווישן די פלאַסטן פון חורבן און שיכחה און אויסצולייזן פון באַרבאַרישן הפקר און פאַרניכטונג.

אַזוי האָבן די ציל־געווענדטע זוכענישן אונדז דערפירט צו דער ענדגילטיקער פאָרם: אַ טעמאַטישער האַנטבוך פון ירושלים דליטא.

ביים אָפּקלייבן דעם מאַטעריאַל פאַר אַ טעמאַטישער זייט האָבן מיר געהאַט פאַר זיך אַ ניט־געשריבענעם דירעקטיוו: צו באַזאָרגן דעם פאַראינטערעסירטן אין דער טעמע לייענער און פאָרשער מיט די אָביעקטיווע פאַקטן, בילדער, דאָקומענטן, דאַטן און אָפּטימאַל סטאַטיסטישע ציפערן. די אויסטייטשונג פון די מאַטעריאַלן האָבן מיר איבערגעלאָזן אינגאַנצן צו דער קריטעריע פון די לייענער.

פאַרשטייט זיך, אַז ניט אַלע מאַטעריאַלן וואָס מיר פאַרעפנטלעכן זיינען פון זעלבן היסטאָרישן ווערט. גאַנץ אָפט האָבן מיר זיך געמוזט רעכענען מיטן פאַקט, אַז די מאַטעריאַלן אין אונדזער רשות זיינען דער איינציקער זכר דורך וועלכן מיר קענען עפּעס צוטראָגן צו דער כאַראַקטעריסטיק פון אַ פאַרשוואונדענער אינסטיטוציע ווי צום שטייגער און כלל־לעבן פון דער יידישער ווילנע אין אַלגעמיין. האָבן מיר איינגעשלאָסן מאַטעריאַלן, וועלכע מיר האָבן דעפינירט ווי פאָלקסטימלעכע אָרנאַמענטן, וואָס האָבן „איינגעראַמט" און אַ מאָל טאָקע באַצירט יידיש לעבן אין אַזוי נאָענטן פאַרשוואונדענעם „אַמאָל". וואָס שפּעטערדיקע דורות וועלן לערנען און אָפּלערנען פון די מאַטעריאַלן פון פאַרשיידענע קאַטעגאָריעס, איז נאָך היינט שווער אָפּצושאַצן.

מיר האָבן זיך אָפּגעגעבן אַ דין־וחשבון, אַז מיר גרייטן צו דאָס ערשטע האַנטבוך, וואו אַלערליי יידישע „ווילנעס" זיינען פאַרטראָטן זייט־ביי־זייט: די רעליגיעזע און די וועלטלעכע; די העברעאיסטישע און יידישיסטישע; דער פאָלקישער יאָדער און אַסימילאַטאָרישער שאָלעכץ. אַלע פּאָליטישע באַוועגונגען אויף דער יידישער גאַס, פון ציוניסטיש־רעוויזיאָניסטישן „רעכטס" ביזן אונטערערדישן קאָמוניסטישן „לינקס". און דער גאַנצער פּילפאַרביקער קאַליידאָסקאָפּ פון חברות, פאַראיינען, אָרגאַניזאַציעס און געזעלשאַפטלעכע אינסטיטוציעס — אַלע שטראָמען, פלוסן און שטרעמונגען וואָס האָבן באַוועגט דאָס יידישע לעבן פאָרויס.

די אויבן־געבראַכטע און ענלעכע מאָטיוון האָבן משפּיע געווען, אַז מיר זאָלן זיך אין די ספּעציפישע באַדינגונגען ווייניקער זאָרגן וועגן פּראָפּאָרץ (אָדער כלומרשטע עליות) און זיך מער רעכענען וועגן איינשליסן אומבאַקאַנטע און ווייניק־באַקאַנטע מאַטעריאַלן, בילדער און דאָקומענטן פון פאַרשיידענעם ווערט און כאַראַקטער, וואָס מיר האָבן אָפּגעפונען און פאַרעפנטלעכן דאָ צום ערשטן מאָל, דער עיקר פאַר אַזעלכע טעמען, וואָס זיינען אַמווייניקסטן באַהאַנדלט געוואָרן אין די אויסגאַבן ביז אַהער.

דער באַשלוס איינצושליסן אויסער בילדער אויך דאָקומענטן און אַנדערע מאַטעריאַלן האָט אָבער געמוזט זיין פאַר אַ באַשטימטן פּרייז. אין דער ערשטער ריי — אין פאַרקלענערן די גרויס פון יעדן אָביעקט, בילד אָדער דאָקומענט. און צווייטנס, נאָך מער פאַרשאַרפט די נויטווענדיקייט זיך צו באַנוגענען מיט די קירצסטע דערקלערונגען און געפירט צו אויסלאָזן אַ סך וויכטיקע און נייטיקע אינפאָרמאַציעס. דער פאַרשאַרפטער דוחק אין אָרט, איז אויך געווען דער הויפּט־מאָטיוו פאַר אַ צאָל אַנדערע אין־ברירה באַשלוסן, ווי דאָס ניט איבערזעצן דעם פולן טעקסט פון די פאַרעפנטלעכע דאָקומענטן אין די פיר־שפּראַכיקע דערקלערונגען, נאָר זיך באַנוגענען מיט אַ קורצער תמציתדיקער פאַרצייכענונג אָדער, אויסנאַמיק, מיט אַ קורצן פראַגמענט. אָדער דאָס פאַרעפנטלעכן די רשימות נעמען פון די אידענטיפיצירטע פערזאָנען אויף די פאָטאָגראַפישע בילדער, נאָר אויף יידיש. אמת, דער באַשלוס איז באַקרעפטיקט געוואָרן מיט דער מיינונג, אַז אַמווייניקסטן זיינען די נעמען פאַר'ן יידיש־לייענער און דער עיקר פאַר די ווילנער, וועלכע זוכן צווישן די נעמען אַ שפּור פון

זייערע נאָענטע. פאַר ניט־ווילנער, און בעיקר דעם פרעמד־שפראַכיקן לייענער, וועלן די לאַנגע רשימות נעמען גאַנץ אָפט זיין אַן איבעריקער און אומנייטיקער באַלאַסט און דאָס איז אין אַ גרויסער מאָס אויך שייך די זוכצעטלען. די אויסנאַמיק־פאַראינטערעסירטע וועלן, ליידער, מוזן געפינען די מעגלעכקייטן צו איבערזעצן די נייטיקע נעמען אונטער אַ בילד ווי דעם פולן טעקסט פון אַ דאָקומענט.

עקאָנאָמיע פון דער שטאַרק־צעוואַקסענער צאָל זייטן איז אויך געווען דער מאָטיוו, וואָס די נעמען פון די אָפטיילונגען אין בוך (55 אָפטיילונגען אין ערשטן טייל — 500 יאָר יידיש לעבן אין ווילנע ; און 21 אָפטיילונגען אין צווייטן טייל — חורבן, ווידערשטאַנד און אומקום) זיינען ניט געגעבן צווישן די זייטן פון בוך, נאָר בלויז אין דעם בייגעלייגטן אינהאַלט.

אוודאי קענען מיר ווייניק וואָס מתקן זיין מיט אונדזערע אויפקלערונגען פאַר די שוועריקייטן און אומבאַקוועמליכקייטן. אָבער דאָס געהערט צו די אין ברירה׳ס, פאַר וועלכע מיר האָבן ניט געהאַט קיין אַנדער אויסוואַל.

און אַז מיר האַלטן ביי נעמען — און לאָמיר אויך צוגעבן דאַטעס — מוזן מיר, ניט אַזוי צוליב התנצלות ווי צוליב פאַרזיכטיקייט, מאַכן נאָך אַ באַוואָרעניש. עס איז געווען אוממעגלעך אין די באַדינגונגען, ווען דער איינציקער פאַרלאָזלעכער קוואַל איז געווען אַ צופעליקע אַנאָנימע פאַרצייכענונג אויף אַ פאָטאָגראַפיע, אָדער פאַרקערט — עטלעכע פאַרצייכענונגען מיט סותרדיקע נעמען און דאַטעס, זיך אויסצוהיטן פון טעותים און פעלערן. אויף ווי ווייט דאָס איז געווען מעגלעך האָבן מיר זיך אין אינדעקס באַמיט אויסצובעסערן די באַמערקטע פעלערן אין נעמען און פאַמיליעס.

מען מעג אָבער פאָרויסזען, אַז עס זיינען אַריין טעותן אין די אידענטיפיצירטע נעמען, אויף וועלכע די אויסגעפרעגטע עד־ראיה קענען זיך ניט אייניקן. אָבער דאָס אַליין איז אויך אַ באַווייז, ווי וויכטיק עס איז די אויפגאַבע צו אידענטיפיצירן די פערזאָנען אויף אַלע גרופן־בילדער. האָפן מיר, אַז די פאַראינטערעסירטע לייענער וועלן צושיקן תקונים וועגן אַלע באַמערקטע טעותן אָדער בלויזן, מיר זאָלן עס אויף וועלכן ס׳איז אופן קאָנען פאַרצייכענען אין אַ סופלעמענט־ביילאַגע.

ווי אַ כלל, האָבן מיר אויסגעמיטן איינצושליסן צייכענונגען און מאַלערייען, וואו נאָר מיר האָבן געהאַט צו אונדזער דיספאָזיציע אַ פאָטאָגראַפיש בילד. די קליינע צאָל מאַלערייען און צייכענונגען וואָס זיינען יאָ אַריין, זיינען אין דעם קאָנטעקסט געבראַכט לשם אילוסטראַציע און דאָקומענטאַציע.

מיר זיינען ביי דער מיינונג, אַז עס איז נייטיק און מעגלעך אַרויסצוגעבן אַ באַזונדער באַנד : די יידישע ווילנע אין קינסטלערישן בילד, וואו עס זאָלן אויפגעזאַמלט און רעפראָדוצירט ווערן די מאָלערייען וועגן ווילנע פון אַלע יידישע קינסטלער און אין דער ערשטער ריי די ווילנער קונסט־מאָלער. אונדזער פרעלימינאַרע פאָרש־אַרבעט אויף דעם געביט ווייזט, אַז עס איז דאָ אַ ווערטפולער בילדער־מאַטעריאַל פאַר אַזאַ קונסט־אויסגאַבע, וועלכע וועט מיט רעכט קאָנען דינען פאַרן קונסט־אַלבאָם פון ירושלים דליטא.

פון די אַנדערע מאַטעריאַלן, וואָס מיר האָבן צוליב פאַרשיידענע טעמים אויסגעלאָזן, ווילן מיר דאָ דערמאָנען אַ גרויסע אָפטיילונג, דאָס פעלן פון וועלכע, ווייסן מיר, וועט איבערלאָזן אַ בלויז אין אַלזייטיקן בילד פון ירושלים דליטא, איר מענטשן־קוואַל און פעריפעריע.

דאָס איז די ווילנער יידישע אומגעגנט, די קרוב צו פאַר הונדערט יידישע שטעטלעך, ישובים און דערפער אַרום ווילנע, וואָס האָבן מיטגעלעבט דאָס לעבן פון דער יידישער ווילנע, וואָס האָבן סיי ווירטשאַפטלעך־עקאָנאָמיש און גייסטיק־קולטורעל געצויגן זייער יניקה פון דער עיר ואם און פון כל ימים געווען דער וויכטיקסטער מקור, פון וועלכן די שטאָט האָט געשעפט איר צוואוקס, די אונטערשטיצער און נאָכפאָלגער פון אַלע אונטערנעמונגען און פראָיעקטן, באַוועגונגען און פראָגראַמען, אידייען און אידעאָלאָגיעס.

מיר זיינען ביי דער מיינונג, אַז מען קען ניט און מען טאָר זי בשום אופן ניט אָפפטרן מיט אַ פאָר זייטן צופעליקע בילדער און דאָקומענטן, וואָס וועלן אַנשטאָט דערקלערן און באַווייזן די וויכטיקע ראָל פון יידישן שטעטל, איר רעדוצירן צו עפעס אַ „צענטע נאָכגעריכט" אָן איר אייגענעם פנים, אָן איר באַזונדערן לעבנס־שטייגער, אינסטיטוציעס און געזעלשאַפטלעכע פירונגען, אויף אַזויפיל אָפגעווישטע שטעטלדיקע יידישע לעבנס־אַדרעסן. זיי דאַרפן פאַרנעמען זייער אייגנאַרטיקן אָרט אין אַ ספעציעלן באַנד געווידמעט דער ווילנער אומגעגנט, וואו יעדע שטעטל, יעדער ישוב, יעדער יידישער דאָרף זאָל כאָטש אויף אַ פאָר זייטן פאַראייביקן זיין דורותדיקע עקסיסטענץ און אַנטוויקלונג.

מיר ווילן גלויבן, אַז אונדזער אַרבעט וועט — אויפ׳ן אַלטן ווילנער שטייגער — אָנרעגן דעם לעבן־געבליבענעם שארית פון ווילנער פראָווינץ־שטעט צו פאַראייביקן אין אַ געמיינזאַמען באַנד די פאַרשוואונדענע יידישע שטעטל־ציוויליזאַציע.

און נאָך מער וועט אוודאי אויספעלן דעם פאַראינטערעסירטן לייענער אַ געשיכטלעכער איבערבליק פון דער יידישער ווילנע, פון די עלטסטע צייטן ביז אַריבער דעם גרויסן חורבן.

מיר האָבן באין ברירה רעזיגנירט פון אַזאַ באמת נייטיקער היסטאָרישער אָפהאַנדלונג צוליב דעם פשוטן טעם ; ווי קורץ מיר זאָלן ניט באַהאַנדלען די מערהייט פון די באַרירטע טעמען אין אונדזער האַנטבוך, באַדאַרפן מיר דערויף צענדליקער זייטן, און פאַר אַ פיר לשונות — הונדערטער זייטן.

וואָרום וואָס פאַר אַ ווערט וועט האָבן אַ געשיכטלעכער איבערבליק, וואָס וועט איגנאָרירן און אפילו מיט קיין וואָרט ניט דערמאָנען דאָס רוב פון אויפגעזאַמלטן היסטאָרישן מאַטעריאַל ?

דער אויספיר איז אַ קלאָרער : אַן אַלזייטיקע געשיכטע פון דער יידישער ווילנע איז אַ וויכטיקע

אויפגאַבע פאַר אַ ספּעציעלער אַרבעט, וועלכע מיר האָפן, אַז אונדזער האַנטבוך וועט אָנרעגן און העלפן צוגרייטן.

כדי צו פאַרפילן די בלויזן פון די קורצע דערקלערונגען און אינפאָרמאַציעס און דאָס פעלן פון אַ געשיכטלעכן איבערבליק שליסן מיר איין אַ טעמאַטישע ביבליאָגראַפיע פון דער יידישער ווילנע, וואָס האָט אין דער ערשטער ריי אַ פּראַקטישן ציל: צו געבן דעם פאַראינטערעסירטן לייענער אַ מעגלעכקייט צו געפינען מער אינפאָרמאַציע וועגן אַ געגעבענער טעמע.

ביים אָפּקלייבן דעם ביבליאָגראַפישן מאַטעריאַל האָבן מיר זיך ווי ווייט מעגלעך באַמיט איינצושליסן דעם צוטריטלעכסטן מאַטעריאַל און זיך קאָנצענטרירט אויף די באַקאַנטע און פאַרלאָזלעכע ווילנער זאַמלביכער, פּנקסים און אַלמאַנאַכן. אָבער מיר האָבן דאָסגלייכן איינגעשלאָסן וויכטיקע מקורים, וואָס וועלן דינען דעם פאָרשער, מיטן שלל אויפגעזאַמלטע ביבליאָגראַפישע פאַרצייכענונגען געסדרט לויט אַ טעמאַטישן שליסל.

אונדזער „קאָפּירייט“ איז חל בלויז אויף איבערדרוקן אינגאַנצן אָדער אָפּטיילונגען פון בוך. די גרויסע אינוועסטירטע אַרבעט און פאָנדן אין דער אויסגאַבע מוזן פאַרהיט ווערן פון אַלערליי אויסנוצער, אָבער — ניט מער.

ניט נאָר באַפרייען מיר פון „קאָפּירייט“ יעדע געזעלשאַפט, אָרגאַניזאַציע, לערן־אַנשטאַלט, זשורנאַלן און צייטונגען, שרייבער און פאָרשער, זיי זאָלן מיט דער פולער האַנט אויסנוצן די בילדער, דאָקומענטן און אַנדערע מאַטעריאַלן און אינפאָרמאַציעס פון אונדזער האַנטבוך. מיר האָבן ניט דאָגעגן, אַז גאַנצע זייטן זאָלן רעפּראָדוצירט ווערן און אַז גאַנצע אָפּטיילונגען זאָלן אויסגעשטעלט ווערן אָדער באַנוצט ווערן ווי באַהילפיקן מאַטעריאַל אין אַלע יידישע לערן־אַנשטאַלטן און פאַר דער יידישער יוגנט. פאַרקערט — דאָס איז איינער פון אונדזערע הויפּט־צילן: צוריקגעבן די אויפגעזאַמלטע מאַטעריאַלן, בילדער און דאָקומענטן פאַרן פאָלקישן באַנוץ אויף אַלע לערן־און לעבנס־אַדרעסן.

מיר האָפן, אַז מען וועט שטענדיק געדענקען אָנצוגעבן דעם מקור פון די באַנוצטע מאַטעריאַלן און צושיקן אַ קאָפּיע, אויב מעגלעך צו אונדז, ווי צו די עקסיסטירנדיקע אַרכיוון און מוזייען וואָס האָבן אַ ווינקל געווידמעט ירושלים דליטא.

דער ווילנער אַלבאָם־קאָמיטעט, וואָס איז אין 1967 אָרגאַניזירט געוואָרן דורך אַ גרופּע לעבנגעבליבענע פון ווילנער געטאָ און פּאַרטיזאַנער־מחנות, האָט פרייוויליק גענומען אויף זיך די שווערע טעכנישע אַרבעט און פינאַנציעלע פאַראַנטוואָרטלעכקייט צוצוגרייטן און אַרויסגעבן דעם גרויסן ווילנער געדענק־בוך. נאָכ׳ן אַריבערקומען אַ באַרג מיט שוועריקייטן און פּראָבלעמען, איז אָנגענעם צו מעלדן, אַז מיר האָבן די אויפגאַבע אויסגעפילט.

מיט יראת הכבוד גיבן מיר איבער דער יידישער וועלט פון היינט און פון מאָרגן, דעם טעמאַטישן האַנטבוך וואָס אילוסטרירט און דאָקומענטירט יידיש לעבן אין ירושלים דליטא; אַ וועגווייזער אויף די אייגנאַרטיקע לעבנס־וועגן פון ווילנער „גאַנג“ און ווילנער „גייער“; אַ לאַמטערן מיט דעם זיך ניט־אויסלעשנדיקן פייער פון „נוסח ווילנע“, פאַר די שפּעטערישע יידישע עקשנים, וואָס פאַרמען היינט דעם נוסח פון יידישן מאָרגן.

הערות העורך

בזכירה — הגאולה

בעש״ט

תוכניתו, תוכנו, צורתו ואפילו מטרתו של הספר הנמסר עתה לידי הקורא הלכו ונשתנו במרוצת עשרים־וחמש השנים של עבודת האיסוף וההכנה, עד שנתגבשו במתכונתם הסופית.

בראשית היה הרעיון לפרסם אלבום תצלומים של ירושלים דליטא.

אף כי תמוה הדבר, הרי לא נמצא בין אלפי הספרים, ספרי־קודש, קבצים וספרי־עזר שהופיעו בוילנה בעברית וביידיש תוך 142 שנה (1799 — 1941), אפילו אלבום־תצלומים מקיף אחד של וילנה היהודית.

מכל הפרסומים המאויירים המוקדשים לוילנה היהודית אפשר לייחס לסוג האלבומים שניים בלבד. האחד, האלמנאך המאוייר של הצלם איש־וילנה מוריץ גרוסמן, „יידישע ווילנע אין ווארט און בילד", שיצא לאור בוילנה בשנת 1925, ובו 160 תצלומים מעשי ידי המחבר ועוד 10 „ממקורות אחרים". השני, האלבום האמנותי „רחוב היהודים בוילנה", מעשי ידי הצייר איש־וילנה מ. ורוביציק (עתה — מ. רביב), שהופיע בשתי מהדורות, עברית־גרמנית ועברית־אנגלית, בהוצאת אוריל פיסלי, ציריך־לייפציג 1931. בקובץ 65 תמונות, ומשעת הופעתו הריהו החשוב במקורות לתצלומי סימטאות הגיטו היהודי העתיק בוילנה, ועשרות פרסומים כבר נצלו חומר זה.

אין זאת כי לא היה ליהודי וילנה עניין בהכנתם ובפרסומם של אלבומים ומדריכים מאויירים להכרת מאות השנים של החיים היהודיים בעיר, ואפשר כי חסרו להם האמצעים לכך. על כן לא גרסו את הפתגם הסיני, כי „תמונה אחת אומרת יותר מאלף מילים", אלא את המימרה העממית היהודית, כי „הכול יאבד, ומילה תעמוד לעד", ועל כן למדו, חקרו וכתבו.

בתקופות שונות נעשו נסיונות להנציח את וילנה היהודית בתמונה, אלא שלא חרגו מתחום התוכניות. הנסיונות האחרונים נעשו בגיטו. מכל זה נצלו כמה תצלומים מקריים. האוספים נעלמו יחד עם האוספים והציירים.

משנתגלה החורבן הגדול — אבדן העדה והשמדת כל ערכי הרוח והתרבות שלה — כאשר חזרנו עם שארית־הפליטה לעיר המשוחררת (1944 — 1945), נתגלתה גם התוספת, המרה אף היא: „המשחררים" נחושה החלטתם להמשיך בחיסול החיים המאורגנים בכל צורה שהיא של היהודים שבילו את החורבן, וחיסול כל זכר ליהדות שבילתה את החורבן. ודאות זו היא שגרמה בעיקר ליוזמת אלבום־התמונות שישחזר אף ישמר במידת־מה את פניה היהודיים של העיר שנחרבה, ועתה משקמים אותה ועוקרים כל זכר ליהודים ממנה.

תוכניתנו הסתמכה בעיקר על התקווה להשתמש בתצלומים המתאימים שנשתמרו במרסזי־היהודים שלא נפגעו במלחמה ובחורבן. לאחר מגע בכתב וביקורים נוכחנו לדעת, לצערנו, כי בשום מקום לא נאספו ולא נשמרו תצלומים וחומר תיעודי של וילנה היהודית בהיקף שיוכל לשמש יסוד לפרסום כולל כשלנו.

בסופו של דבר נסתבר, כי להצגת וילנה היהודית נאלץ להסתפק באין־ברירה באוסף דל של תצלומים שנצלו באקראי.

שלב שני במיפעלנו התחיל עם ייסוד הכרטסת המרכזית של כל התצלומים השייכים במישרין אי בעקיפין לוילנה היהודית, אשר יעמדו לרשותנו, והמצויים בארכיון־ייווא בניו יורק, בכמה ארכיונים במדינת ישראל, באוספים פרטיים, או נדפסו בכמה מאות פרסומים, ביידיש ובלועזית, באלמנאכים בקבצים, במונוגראפיות, בזכרונות, במדריכים־עירוניים, בכתבי־עת ובספרים המטפלים בנושאים שונים מחיי וילנה.

משנתגלו החללים — התצלומים החסרים מתחומים שונים, ושבלעדיהם אי־אפשר אף לרמוז על ייחודה של וילנה — הרכבנו כרטסת־חיפושים מפורטת לפי נושאים, ופתחנו בשרות־חיפושים מתמיד, שהסתייע בתכתובת רבה ובקשרים אישיים.

שנים רבות נהנינו מעזרתם שלא־על־מנת־לקבל פרס של חסידי האלבום הנלהבים כד״ר אלכסנדר ליבו ז״ל וייבדל לחיים לייבל קוריסקי, שניהלו פעולות איסוף רבת־הצלחה, ייצגו את ועד־אלבום־וילנה במדינת ישראל, ונעזרו באוספי תמונות מסורים כעקיבא גרשאטר, מרדכי דיננבורג, שמרקה

ומרה קאצ׳רגינסקי, יוסף ראדזלי, אלכסנדר בוגן, חיים אפשטיין, חיים קופלוביץ׳, יצחק אידלמן, גניה רבינוביץ׳, יענקל גוטקוביץ׳. כל אלה תרמו חומר לעמודים רבים, הם ועוד כמה מאות יהודים מעשרות ארצות וערים (את שמותיהם אנו מזכירים בתודה ברשימה המיוחדת של המסייעים), שרחשו לנו אמון רב והשאילו את המזכרת האחרונה שבידיהם, כדי להציב יד למקדש וילנה. בדרך זו אספנו כמה אלפי תצלומים ותעודות; ביניהם כמה אוספי תצלומים של הנאצים, תעודות שנצלו ותמונות שהסובייטים דנו אותן לגניזה, וכן סרט־קולי תיעודי קצר על וילנה היהודית (משלהי שנת 1938), שגילינו אותו באמריקה.

אך דווקא כשנתפסנו לאמונה, שעלינו על דרך־המלך באיסוף התצלומים הדרושים, התחילו לעלות השאלות של תוכן ומטרה.

אלבום־תצלומים, בדרך כלל, הריהו מיבחר קפדני של תצלומי־מופת מעטים, המצטיינים באיכות אמנותית של צילום ומראים את המוצגים רבי־הערך מן המורשה הלאומית בפסלים, באדריכלות, בנוף ולעתים אף באורחות חיים ובטיפוסים.

לאחר בחינת איכותם וכמותם של התצלומים שעמדו לרשותנו שאלנו את עצמנו:

כלום יוכלו תצלומים או רפרודוקציות ישנים, מהוהים, צהובים מיושן, שצולמו על פי רוב לצורכי־בית בכלים ובחומרים זולים, לטעון לאיכות אמנותית?

והאם לא נגיע חלילה, בשל איכותם הגרועה של התצלומים, לתוצאה הפוכה, לאחר השוואה לאלבום־תצלומים מודרני, שמקורו במיטב התצלומים והסרטים ?

זאת ועוד, כלום נוכל היום, לאחר הגדול בחורבנות ישראל, ליטול לנו זכות לצאת בעקבות אומות־העולם ולהתענג על נופים ציוריים, אגמים כשופים ודמדומים רגשניים, על הדוגמות האדריכליות של הבארוק והרוקוקו, הסגנון הגוטי והביזאנטי, ולתבל את כל אלה בכמה עשרות תמונות של „הגיטו היהודי": סימטות עתיקות, חצרות, השול־הויף (חצר ביהכ"נ) ובית־הכנסת הגדול, הדורכהויף (החצר הקפנדריא) ובית־העלמין, וסדרת דמויות ציוריות של עמך ושל חובשי־בית־מדרש מזוקנים ?

האם ישמש ספר כזה יד לשמונים אלף הרוגי־פונאר וספר־עזר להכרת 500 שנות חיים יהודיים על אדמת וילנה, או שישמש ראי־עקום של העבר היהודי, שהוכן ברוחם של המתנכרים לעיר היהודית במזרח אירופה והמכחישים את קיומה ?

לא היתה לעינינו כל דוגמה לספר כזה, אך מסקנתנו ברורה היתה: למשימה החורגת מן הרגיל עלינו למצוא גם צורה החורגת מן הרגיל. אמרנו, כי אין להנציח חורבן שלם על ידי בירור ומיון, אלא על ידי ליקוט ושחזור.

כל נושא שהועלה בספר ולא הואר כל צורכו על ידי התמונות שנצלו, ישוחזר וישלם על ידי חומר אחר שיעלה בידינו להצילו מתחת לרבדי החורבן והשכחה ומידי ההשמדה הבארבארית.

בדרך זו נתגבשה תוך חיפושינו הצורה הסופית: ספר־עזר ענייני של ירושלים דליטא.

במיון החומר העייני האירה לנו הוראה לא־כתובה: לספק לחוקר לקורא המעוניין בנושא כלשהו את העובדות האובייקטיביות, תצלומים, תעודות, תאריכים וגם מספרים סטאטיסטיים. הנחנו את פירושו של החומר לשיקול־דעתו של הקורא.

מובן מאליו, שלא כל החומר המתפרסם שווה בערכו ההיסטורי. לפעמים באלצנו להתחשב בעובדה, שהחומר העומד לרשותנו הוא הזכר היחיד, העשוי לתרום לציון־דמותו של מוסד שעבר מן העולם ולתיאור אורחות־חיים־וחברה של וילנה היהודית. על כן כללנו חומר שהוגדר כעיטור עממי, ששימש מסגרת לחיי־היהודים שחלפו ואף קישט אותם. היום קשה להעריך מה ילמדו הדורות הבאים מסוגי החומר השונים.

שקדנו להביא בספר הראשון את פניה השונים של וילנה היהודית. אכן, תמצא כאן את העיר הדתית והחילונית, העברית והיידישאית, את הגרעין העממי ואת הקליפה המתבוללת, את כל התנועות הפוליטיות ברחוב היהודי, מהימין הציוני־הרבזיוניסטי׳ ועד השמאל של המחתרת הקומוניסטית. כן תמצא בספר קאליידוסקופ של חברות, איגודים, אירגונים ומוסדות ציבור — את כל הזרמים, הפלגים והנטיות שהניעו וקידמו את חיי היהודים.

נימוקים אלה ודומים להם גרמו שבתנאים מיוחדים אלה נדאג פחות לפרופורציה בין סוגי החומר השונים (מתן „עליות", כביכול), ויותר לכלילת חומר בלתי־מוכר או מוכר אך־מעט, תצלומים ותעודות שערכם ואופיים שונים, שגילינו ועתה אנו מפרסמים אותם לראשונה. בעיקר נהגנו כך בנושאים שכמעט לא זכו לטיפול בפרסומים קודמים.

ההחלטה לכלול בספר גם תעודות וחומר אחר גרמה להקטנת הממדים של התצלומים והמיסמכים, ואילצה אותנו להסתפק בהסבר קצר ביותר ואף לוותר על פרסום מידע רב וחשוב. צמצום־המקום גרם גם להחלטות אחרות, כגון: לא לתרגם את התעודות במלואן לארבע הלשונות, ולהסתפק בציון תמציתי, ובמקרים מעטים — בתרגום קטע; לציין את שמות האנשים שזוהו בתצלומים ביידיש בלבד. החלטה זו הסתמכה על הדעה, כי בעיקר חשובים השמות לקוראי־יידיש ולוילנאים, המחפשים ביניהם אוד מוצל. על לא וילנאים ועל קוראי־לועזית עשויים השמות הרבים להכביד.

צמצום מספר העמודים גרם גם להשמטת שמות שערי־המדורים בגוף הספר (55 מדורים בחלק הראשון — 500 שנות חיים יהודיים בוילנה, ו־21 מדורים בחלק השני — חורבן, התנגדות והשמדה). שמות המדורים ניתנו בתוכן העניינים בלבד.

ברור, שאין הסברים אלה מתקנים את הקשיים והתקלות. אך לא היתה ברירה.

עוד התנצלות אחת חייבים אנו לקורא, ובעיקר מטעמי זהירות. כאשר ציון אנונימי מקרי על גבי תצלום, או כמה ציונים שתאריכיהם סותרים, הם המקור היחיד שלנו, אין מנוס משגיאות וטעויות. נקווה, כי קוראינו יעירו ויתקנו, יעמידו אותנו על המוטעה ועל החסר, כדי שנוכל לפרסם את התיקונים בתוספת לספר.

בדרך כלל נמנענו מפרסום רישומים וציורים אם

עמדו תצלומים מתאימים לרשותנו. הציורים המעטים שהובאו בספר משמשים לאיור ולתיעוד.

סבורים אנו, כי רצוי ואף אפשר להוציא כרך מיוחד המוקדש לוילנה היהודית בתמונה האמנותית, ובו לפרסם את תמונות כל הציירים היהודים שנושאן וילנה, בראש־ובראשונה את עבודות הציירים בני־העיר. סקר ראשון שערכנו בתחום זה הוכיח, כי מצוי חומר־תמונות רב־ערך לספר אמנותי כזה.

מהחומר האחר שנאלצנו לפסוח עליו מהטעמים השונים, נזכיר תחום הפוגע בשלמות התמונה של ירושלים דליטא, סביבתה והמקור האנושי שלה. הכוונה לסביבת וילנה, לקרוב למאה ישובים יהודים, עיירות וכפרים, שהשתתפו בחייה של וילנה היהודית בכלכלה ובתרבות, ינקו ממנה, ושימשו לה מאגר אנושי לגידול, לממשיכי המיפעלים והתוכניות, הרעיונות, האידיאולוגיות והתנועות. סבורים אנו, כי אין לפטור את סביבת וילנה במספר עמודים של תצלומים ותעודות מקריים, אלא ראוי להקדיש לה כרך מיוחד, שבו יוכלו כל מקום ישוב, עיירה או כפר, להנציח את קיומם ואת התפתחותם לפחות בעמודים אחדים.

הבה נאמין, כי עבודתנו תעורר את שרידי הסביבה — והרי זו דרכם של אנשי וילנה מאז ומתמיד — להנציח את תרבות־חייהם שהושמדה.

ודאי תחסר אף יותר לקורא המעוניין סקירה היסטורית על וילנה היהודית, מראשיתה ועד חורבנה. על כורחנו ויתרנו על סקירה כזאת. גם אם תרפרף על רוב הנושאים שנגענו בהם, תשתרע על עשרות עמודים. ומה טעם בסקירה היסטורית המתעלמת מרוב החומר ההיסטורי שנאסף? על כן היתה המסקנה ברורה: היסטוריה מקיפה של וילנה היהודית היא משימה בפני עצמה, ואנו תקווה כי ספרנו יקדם את הגשמתה.

כדי למלא את החסר בהסברים הקצרים שלנו ובסקירה היסטורית צרפנו ביבליוגרפיה עניינית של וילנה היהודית. תכלית הביבליוגרפיה לאפשר לקורא למצוא מידע נוסף על נושא המעניין אותו.

בבחירת החומר הביבליוגרפי טרחנו לכלול את החומר המצוי והמהימן, והפנינו את הקורא בעיקר אל הקבצים, האלמנאכים והפנקסים שהופיעו בוילנה. הוספנו גם מקורות חשובים אחרים, שישמשו יפה את החוקר. הוספנו גם רשימות ביבליוגרפיות בעברית, רוסית, אנגלית, פולנית, גרמנית, צרפתית, ליטאית וביילורוסית.

הגבלת „זכות־היוצרים" שלנו חלה רק על העתקת כל הספר או חלקים שלמים ממנו. העבודה האדירה והכסף הרב שהושקעו במיפעל מחייבים הגנה מפני ניצול לרעה, אך לא למעלה מזה.

אנו משחררים מהגבלות זכות־היוצרים כל חברה, איגוד, מוסד חינוכי, כתב־עת ועתון, סופר וחוקר, ומזמינים אותם לנצל בהרחבה את החומר שבספר אין אנו מתנגדים להעתקת עמודים שלמים, להצגת מדורים שלמים בתערוכות, ולשימוש בחומר בכל מוסדות־החינוך היהודיים ובאירגוני־הנוער. הרי זו מטרתנו: להחזיר את החומר שנאסף לשימוש העם, בכל אתרי הלמידה והחיים.

נקוה, כי הכול יזכרו לציין בשעת ההעתקה את המקור, ולשלוח העתק אלינו ואל הארכיונים והמוזיאונים היהודיים שיש בהם פינה לירושלים דליטא.

ועד אלבום וילנה נוסד בשנת 1967 על ידי קבוצת שרידים של גיטו וילנה ומחנות הפארטיזנים, שהתנדבו לשאת בעולה של העבודה הטכנית הקשה והמימון, ולהוציא לאור את ספר הזכרון. לאחר שגברנו על קשיים ובעיות רבים הרינו מודיעים בשמחה כי השלמנו את המלאכה.

ביראת־כבוד אנו מוסרים את הספר לידו העולם היהודי, היום ולעתיד־לבוא, הספר שהוא ציון לאורח החיים הייחודי של וילנה, ל„נוסח וילנה" על כל גוניו, לעקשנים היהודים היוצרים, המעצבים את נוסח המחר היהודי.

REMARKS OF THE EDITOR

Salvation lies in remembering
Israel Baal-Shem-Tov

The plan, content, form and even goal of the publication that we now present to the reader have gradually changed in the course of the twenty-five years of research and preparation to its present crystallization. The volume was originally conceived as a book of pictures of the Jerusalem of Lithuania. Unbelievable as it may sound, it is a fact that among thousands of books, anthologies and handbooks that appeared in Vilna in Hebrew and in Yiddish in the course of 142 years (1799-1941) there is not a single comprehensive picture book of Jewish Vilna.

Of all illustrated Jewish publications about Jewish Vilna only two may be included in the category of picture books. The illustrated almanac of the Vilna photographer Moritz Grossman "Yidishe Vilne in vort un bild" (Jewish Vilna in Words and Pictures), Vilna 1925, which consists of 160 photographs taken by him and 10 "from other sources," and the art book "The Ghetto Lane in Wilna", compiled by the Vilna artist M. Vorbeychik and published in two editions (Hebrew-German and Hebrew-English) by Orell Fussli, Zurich-Leipzig, 1931. This collection contains 65 pictures and is the most important pictorial source of the old Vilna ghetto streets, which has been utilized in dozens of works.

Apparently, Vilna Jews had little interest and still less money to prepare and publish picture books and illustrated guides of the centuries of Jewish life in Vilna. They proceeded not according to the classical Chinese saying "one picture tells more than a thousand words," but according to Jewish folk wisdom "all passes but the word abides," and they studied and wrote. Needless to say, attempts were made at various times to perpetuate Jewish Vilna that never progressed beyond the planning stage. Of all this only a few fugitive pictures survived. The collection vanished together with their compilers.

The tragic awareness of the total catastrophe — the extinction of the community and the destruction of all spiritual and cultural values — that we have acquired upon return to the liberated city (1944-1945) and the no less bitter additional information that the "liberators" have definitely resolved to continue the liquidation of organized Jewish life of surviving Vilna Jews in every form and expression and the extinction of every Jewish organized life that has survived the castrophe — these were the chief determining factors in the very initiative, which was conceived as a book that would preserve the Jewish physiognomy of the destroyed city that was being rebuilt and dejudaized. The plan was chiefly based on the hope of utilization of the pertinent materials in the Jewish centers unaffected by the War. Written contacts and subsequent visits have convinced us that nowhere have the pictorial and documentary materials been preserved to the extent of serving as a basis for such a comprehensive publication. It then seemed to us that per force we would have to content ourselves with a modest collection of casually saved pictures.

A second stage in our endeavor came with the compilation of a central card index of all available pictures directly or indirectly related to Jewish Vilna, both those in our possesion and those in the YIVO archives in New York and in several archives in Israel and in private collections, as well as those published in several hundred Jewish and non-Jewish almanacs, miscellanies, monographs, memoirs, city guides, journals and books on various aspects of Vilna. For the lacunas — those pictures indispensable for the uniqueness of the Jerusalem of Lithuania — we have compiled a detailed index of desiderata and set out on a prolonged search both through correspondence and visits.

With the prolonged voluntary cooperation of such picture enthusiasts as Dr. Alexander Libo and Leybl Korisky, who directed the very successful campaign of collecting materials in Israel, representing the Vilna Album Committee in that country; the devoted help of such collectors as Akiba Gershater, Shmerke and Mere Kacherginsky, Joseph Radzely, Alexander Bogen, Adam Epstein, Khayim Kopelovitch, Isaac Edelman, Genia Rabinovitch, Yankl Gutkovitch, who contributed important materials for a considerable number of pages, and two hundred sixty Vilna Jews in dozens of cities and countries (whose names are mentioned with gratitude in a special list of contributors) who manifested their confidence in us by placing at our disposal the last rescued memento of their old home in order to erect a collective monument to the Vilna sanctuary — we have succeeded to collect several thousand pictures and documents. Among these are several Nazi collections of pictures, documents and pictures that the Soviets have sentenced to concealment, and a brief documentary sound film on Jewish Vilna (end of 1938), which we found in America.

Thus a quarter-century of search provided a unique documentary and pictorial collection on Vilna from the oldest times to the Holocaust and beyond.

But precisely when the main problem of gathering the necessary materials was on the way to a solution a number of new problems emerged, namely form, content and purpose of the publication.

A picture album generally means a rigorous selection of a limited number of model pictures that excell in the high artistic quality of the photography of the outstanding objects of national monuments, architecture, landscape and occasionally also mode of folk life and folk types. Upon anaylsis of the qualitative and quantitative conditions of our pictorial material at our disposal we raised and sought answers to the cardinal questions: Can old, faded photographs or reproductions, mostly taken for home consumption with inexpensive cameras and materials, pretend to artistic quality? Will we not achieve negative results by comparison with modern picture albums consisting of select photographs and film shots?

On the other hand: Can we today, after the greatest Jewish catastrophe, allow ourselves the luxury of initiating others to and exult in picturesque landscapes, enchanted lakes and sentimental twilights, the architectonic examples of baroque and rococo, gothic and romanseque, seasoned with several score pictures of "the Jewish Ghetto": old alleys and courts, synagogue courtyard and main synagogue, passages and cemetery, with a series of picturesque faces and pictures of rank-and-file Jews and bearded frequenters of various conventicles? Will such a publication be the Jewish memorial book for the 80,000 slain in Ponary and a handbook of 500 years of Jewish life in Vilna or a distorted mirror of the Jewish past, tailored in the spirit and taste of all deniers and libelers of the most Jewish city in Eastern Europe?

We had no model of a similar publication before us, but the conclusion arrived at was certain and definite: an extraordinary task must find an extraordinary form. And thus the decision was: total destruction cannot and must not be perpetuated with selection but with ingathering and reconstruction.

Each theme that we have decided to reconstruct as a memorial, and our rescued pictures can only illustrate it partially, we must complete with other types of materials that we succeed in unearthing from the layers of ruin and oblivion and in redeeming from barbarous wantonness and destruction.

Thus our carefully aimed quests led us to the definitive form: a thematic handbook of the Jerusalem of Lithuania.

In the selection of materials for each page we were guided by an unwritten directive: to provide the reader and researcher with the most objective facts, pictures, documents, statistical and other data and leave the interpretation of the materials entirely to them.

It goes without saying that not all materials included are of equal historical value. However, frequently we had to take into consideration the fact that the materials in our possession are the only memento whereby we can contribute something to the characterization of a vanished institution as well as to mode of public life of Jewish Vilna in general. We have therefore included materials which we defined as folk ornaments that "framed" and frequently actually adorned Jewish life in the recent past. At this point it is premature to venture prediction what future generations will learn and what conclusions they will draw from these materials.

We have been fully cognizant of the fact that we are preparing the first handbook in which the various Jewish Vilnas are represented side by side: the religious and the secular, the Hebraist and the Yiddishist, the folkist and the assimilationist husk, all the political movements on the Jewish street, from the Zionist-Revisionist "right" to the underground Communist "left", as well as the entire multicolored kaleidoscope of societies, organizations and communal institutions — all currents and trends that moved Jewish life.

The above and similar motives have prompted us under the specific conditions to be less concerned with balance (or presumable honors) and more with including unknown or little known materials, pictures and documents of varying value and character, which we have found and publish here for the first time, namely such subjects that were least discussed in previous publications.

The decision to include besides pictures documents and other materials had to be made at a price. First the reduction of the size of every object, picture or document. Second, the utmost brevity in the explanatory material, which necessitated the omission of much important and needed information. Paucity of space was also the main reason for a number of other decisions made perforce, namely, not to translate the full text of the published documents in the four-language explanations, but to give instead a brief summary or, in exceptional cases, a brief excerpt, similarly to publish the names of the people identified on the pictures only in Yiddish. To be sure, the last decision has support in the opinion that these names are of greatest importance to the Yiddish reader and mainly for those of Vilna who would be seeking among them traces of acquaintances. For the others, and specially the non-Yiddish readers, the long lists of names would be unnecessary ballast. Those exceptionally interested will have to find a means of translating the names under a picture as well as the full text of a document.

Economy in the number of pages was also the reason the names of the divisions of the book (55 sections in the first part — 500 Years of Jewish Life in Vilna, and 21 sections in the second part — Destruction, Resistance and Extinction) are given only in the table of contents and are not repeated in the body of the book. It goes without saying that our explanation does not help matters. The inconvenience remains. But this is one of the situations in which we had no other choice.

A word of caution must also be entered concerning the dates. Under the circumstances, when at times the only reliable source of information was a casual notation on a photograph, or — worse — several notations with contradictory data, it was impossible to avoid errors. We therefore hope that the understanding readers will send in corrections and supplements to missing data so that we can in some form of postscript amend these shortcomings.

As a rule we have not included drawings or paintings where photographs were available. The small number of paintings and drawings included serve as illustration and documentation. We are of the opinion that it is necessary and possible to publish a separate volume "Jewish Vilna in Art Pictures", which will assemble the paintings of Vilna by all Jewish artists and primarily those of Vilna. Our preliminary survey has shown that there is available ample valuable material for such an art publication, an art album of the Jerusalem of Lithuania.

Another gap in our presentation must be mentioned here. We have deliberately omitted the Vilna Jewish vicinity, the several hundred Jewish shtetls, villages and settlements that have participated in the life of Jewish Vilna and both economically and spiritually drew its sustenance from the City and Mother. This vicinage has always been the most important reservoir from which the city drew its increase, the supporters and adherents of all enterprises and projects, movements and programs, ideas and ideologies. These hundreds of settlements call for a separate volume dedicated to the Vilna vicinity, where each township, village and settlement shall perpetuate at least on a page or two its generations — old existence and development. We wish to believe that our work will — in the old Vilna manner — stimulate the survivors of the Vilna vicinage to perpetuate in a common volume the vanished Jewish shtetl civilization.

And more than all the reader will miss a historical survey of Jewish Vilna from the earliest times up to the Holocaust and beyond. We have perforce given up the idea of such a historical treatise for the simple reason: however brief the treatment of the various subjects in our handbook we should require scores of pages only for the most important subjects. And what would be the value of a historical survey ignoring most of the accumulated historical material? The conclusion is patent: a comprehensive history of Jewish Vilna is an important desideratum, which we hope our handbook will spur, and help in its preparation.

To fill the gaps in the all too brief explanations and the absence of a historical survey we include a thematic bibliography of Jewish Vilna, the purpose of which is to provide the reader with additional information on a given topic. In selecting the material for the bibliography we have striven to include the most accessible materials and concentrated on the known and reliable Vilna miscellanies, memorial volumes and almanacs. We have also included other important sources of service to the researcher with their wealth of bibliographical notations arranged according to a thematic index.

The basic material on Jewish Vilna is given in Yiddish. To help the non-Yiddish reader and researcher we have included bibliographical notations in Hebrew, Russian, English, Polish, German, French, Lithuanian and White Russian.

Our copyright applies only to reprinting the entire volume or section thereof. The huge investment of labor and funds must be protected against exploiters, but no more. Not only do we exempt from the copyright all societies, organizations, educational institutions, periodicals and newspapers, writers and researchers, but we urge them to utilize generously the pictures, documents and other materials and data of our handbook. We have no objection to the reproduction of entire pages and to the utilization of entire sections as exhibits or as teaching aids in all Jewish educational institutions and youth clubs. On the contrary, it is one of our main purposes: to return the gathered materials, pictures and documents to educational and living addresses for popular use. We hope that the source of the utilized materials will be mentioned and that copies of materials thus published will be sent to us and, if possible, to archives and museums that have a corner dedicated to the Jerusalem of Lithuania.

The Vilna Album Committee, organized in 1967 by a group of survivors of the Vilna Ghetto and of the Partisan detachments has taken upon itself the difficult technical task and financial responsibility of preparing and publishing the great Vilna memorial volume. Having overcome a mountain of difficulties and problems it is now a pleasure to announce that our task is done.

With reverence we present to the Jewish world of today and of tomorrow the thematic handbook that illustrates and documents Jewish life in the Jerusalem of Lithuania: a guide to the unique ways of the Vilna "course" and Vilna "wayfarers"; a lantern lit with the unextinguishable fire of "Nusekh Vilne" (Vilna Style), for the creative Jewish obstinate, who form the style of the Jewish tomorrow.

ЗАМЕЧАНИЯ СОСТАВИТЕЛЯ

В памяти – избавление
Израиль БЕШТ

Структура, содержание, форма и даже цель издания, которое мы отдаем на суд читателя, постепенно складывались в ходе 25–летней работы по подбору и обработке необходимых материалов, пока не обрели наконец свой нынешний вид.

Это издание было задумано как художественный альбом Литовского Иерусалима. Как это ни странно, но среди тысяч книг, сборников и справочников, изданных в Вильне на иврит и идиш на протяжений 142 лет (1799–1941), не нашлось ни одного всеобъемлющего художественного альбома, посвященного еврейской Вильне.

Среди изданий, посвященных еврейской Вильне, к категории художественных альбомов можно причислить иллюстрированный альманах виленского фотографа Морица Гроссмана „Еврейская Вильна – в описаниях и иллюстрациях" (изд. 1925г.), состоящий из 160 фотоснимков сомого составителя и еще 10, позаимствованных им из других источников.

Здесь следует также упомяуть о художественном альбоме „Еврейская улица в Вильне," составленным виленским художником Воробейчиком (М. Равив) изданным с иврит–немецким и иврит–английским текстами издательством „Орель Фисли", Цюрих – Лейпциг, 1931г. В этом альбоме 65 иллюстраций и он является главным источником изображений старых уличек виленского гетто, которые были впоследствии использованы в десятках других изданий.

Повидимому, виленские евреи на проявляли интереса к изданию художественного альбома или иллюстрированного путеводителя по столетиям еврейской жизни города. Возможно, сказывалось отсутствие необходимых средств. Древняя китайская поговорка гласит: „Одна картина скажет больше, чем 1000 слов." Виленские евреи этого принципа не придерживались, следуя классическому еврейскому изречению: „Все проходит – слово остается." Это изречение определяет характер всех исследовательских работ, посвященных истории старой виленской еврейской общины. Конечно, в разное время осуществлялись и другие попытки увековечить образ еврейской Вильны в иллюстрациях, но они не увенчались успехом.

Последние попытки были сделаны в виленском гетто, и от них уцелело лишь несколько случайных снимков. Собрания же исчезли вместе с их составителями и художниками.

В 1944–1945 г.г. в освобожденном от фашистов городе Вильне мы столкнулись с трагическим фактом полного уничтожения еврейской общины города, всех ее духовных и культурных ценностей.

С другой стороны, оказалось, что советские „освободители" приняли „окончательное решение" закончить ликвидацию организованной еврейской жизни в любых ее проявлениях. Угроза полного уничтожения тех остатков памяти еврейской Вильны, которые уцелели после катастрофы, – и явились причиной, побудившей нас принять решение о создании альбома, призванного в какой–то степени восстановить и сохранить в памяти еврейства облик разрушенного города, который ныне восстановлен и продолжает строиться, но уже при полном отсутствии еврейской культурной и общественной жизни.

Мы приступили к составлению альбома в надежде использовать все материалы, сохранившиеся в еврейских центрах, не затронутых войной. Однако в результате переписки и посещения ряда общин выяснилось, что материалы о еврейской Вильне в нужном объеме, необходимом для осуществления задуманного нами обширного издания, не сохранились. Поэтому вначале казалось, что за неимением иного выхода нам придется довольствоваться скудными собраниями случайно уцелевших снимков и рисунков.

Новый этап в нашей работе наступил,

когда мы составили полную картотеку всех известных нам материалов, имеющих прямое или косвенное отношение к еврейской Вильне.

Мы сосредоточили наши поиски на Нью-Йоркском архиве „ИВО" (Еврейский научный институт), а также на некоторых Израильских архивах и частных коллекциях. Кроме того, мы искали нужные нам материалы в нескольких сотнях еврейских и нееврейских иллюстрированных сборников, альманахов, монографий, путеводителей, мемуаров, журналов и в других книгах о Вильне.

На те материалы, без которых отображение неповторимого своеобразия Литовского Иерусалима было бы вообще невозможно, мы составили тематическую „поисковую" картотеку, и используя личные связи и обширную переписку, приступили к систематическим поискам.

На протяжении ряда лет нам оказывали добровольную поддержку такие энтузиасты, как доктор Александр Либо, Лейбл Кориский, руководившие исключительно успешной работой по сбору материалов и являвшиеся представителями виленского комитета по созданию альбома в Израиле. Неоценимую помощь оказали нам такие преданные друзья нашего дела, как Шмерл и Мери Кочергинские, Акива Гершатер, Мордехай Динабург, Иосиф Радзели, Александр Боген, Адам Эпштейн, Хаим Копелович, Ицхак Эдельман, Геня Рабинович и Янкель Гуткович, – которые предоставили важные материалы для многих страниц книги. Большой вклад внесли двести шестьдесят виленских евреев, рассеянных теперь по десяткам стран (их имена мы с благодарностью приводим в особом списке сотрудников). Эти люди проявили по отношению к нам безграничное доверие и предоставили в наше распоряжение последние уцелевшие семейные реликвии, чтобы помочь нам восстановить славную память Литовского Иерусалима. Благодаря этому мы смогли собрать не одну тысячу фотографий и документов. В их числе было несколько нацистских коллекций фотокарточек, спасенных от уничтожения или утайки советскими властями документы и фотографии, а также короткометражный звуковой фильм о еврейской Вильне (конца 1938 года), обнаруженный в Америке.

Таким образом в результате четверти века „археологических" работ была создана уникальная коллекция фотографий документов о Вильне от самых давних времен до уничтожения общины во время второй мировой войны.

Однако именно тогда, когда можно было думать, что в отношении сбора материала мы уже близки к цели, начали возникать осложнения, связанные с содержанием, структурой, формой и задачей издания.

Под альбомом мы подразумеваем, как правило, тщательный подбор ограниченного количества образцовых по своему качеству фотографий наиболее важных и характерных объектов архитектурных памятников, пейзажей, бытовых сцен и типажа.

Проанализировав имевшиеся в нашем распоряжении фотографии с точки зрения количества и качества, мы вынуждены были ответить на следующие основные вопросы.

Могут ли претендовать на художественную доброкачественность уже пожелтевшие от времени и потертые любительские фотографии и репродукции, выполненные большей частью простейшими фотоаппаратами и фотоматериалами.

И не приведет ли сравнение этих старых случайных снимков с современными альбомами, состоящими из отборных высококачественных фотографий к результату, прямо противоположному желаемому?

С другой же стороны, можем ли мы сегодня, после величайшей национальной катастрофы, позволить себе на роскошь наслаждаться внешней, искусственно созданной красотой? Можем ли мы, – следуя примеру большинства народов – отображать себя, свой быт, историю и культуру красочными ландшафтами с заколдованными озерами и сентиментальными сумерками, архитектурными сооружениями в стилях барокко, рококо и готики, „приправив" все это десятком – другим картинок „еврейского гетто": старых переулков и дворов, городской синагоги, „шулгофа" (двора старой синагоги), „дурхгофа" (проходного двора), кладбища и серии характерных лиц и обликов евреев из простонародья и бородатых молящихся?

Будет ли такое издание служить памятным альбомом 80 тысячам жертв Понар, и справочной книгой о половине тысячелетия еврейской жизни Вильны, или же, наоборот, оно явиться кривым зеркалом еврейской истории, скроенной в духе и по вкусу тех, кто игнорирует этот самый еврейский город Восточной Европы и искажает его облик.

Мы не располагали другим изданием, которое могло бы служить образцом для нашей книги. Однако вывод и без того был ясен и однозначен: для осуществления необычной идеи необходимо найти и необычную форму.

Поэтому наше решение гласило: тотальное уничтожение должно быть увековечено не путем отбора, а путем сбора и реконструкции.

Если включенная в книгу тема не достаточно освещается имеющимися изобразительными средствами, – должен быть привлечен дополнительный материал, который удалось спасти от варварского уничтожения и забвения.

Так целенаправленные поиски привели нас к окончательному решению – придать книге форму тематического справочника о Литовском Иерусалиме.

Подбирая материал на определенную тему, мы придерживались неписаного правила: снабдить интересующегося данной темой читателя и исследователя объективными фактами, фотографиями, документами, датами, а зачастую также статистическими данными. Истолкование материалов мы полностью предоставили читателю.

Разумеется, не все публикуемые нами материалы равноценны. Но нам очень часто приходилось считаться с фактом, что те материалы, которыми мы располагаем, являются единственными свидетельствами, в какой–то мере освещающими и характеризующими исчезнувший мир еврейской Вильны с его неповторимыми бытовыми особенностями. Поэтому мы включили, например, такие материалы, которые были определены нами как своего рода народные орнаменты, которые „обрамляли," и украшали еврейскую жизнь в сравнительно недалеком, но навсегда ушедшем прошлом. Что будущие поколения извлекут из этих разнообразных материалов и какие выводы сделают из них – это трудно пока предсказать.

Мы отдали себе отчет в том, что подготовленная нами первая справочная книга о еврейской Вильне содержит сведения о чрезвычайно многоликом еврейском городе. Мы найдем тут материалы о Вильне религиозной и светской, „гебраистской" и „идишистской." И тем самым мы обнаружим национально настроенное „ядро" еврейства и его ассимиляторскую „шелуху". Перед нами предстанут все политические движения, бытовавшие на еврейской улице – от сионистско–ревизионистских правых до подпольных коммунистических левых. Нашему взору откроется многокрасочный калейдоскоп обществ, союзов и общественных организаций, всех больших и малых течений и потоков, которые несли вперед еврейскую жизнь.

Вышеизложенные и другие соображения побудили нас, меньше заботиться о пропорциях и „иерархии" материалов а уделять больше внимания включению различных по своей ценности неизвестных или мало известных фотографий и документов, которые были нами обнаружены. Мы задались целью впервые опубликовать эти материалы, в особенности на те темы, которые меньше других освещались в ранее вышедших изданиях.

Решение использовать помимо фотографий также документы и другие материалы не остались без последствий для издания. Во–первых, пришлось уменьшить размеры всех материалов – фотографий и документов. Во–вторых, пришлось довольствоваться лишь краткими пояснениями и часто отказываться от существенной информации. Острый недостаток места явился основной причиной ряда других неизбежных решений, как например отказа от перевода полных текстов документов в четырехъязычных пояснениях (вместо этого приводится резюме, а в исключительных случаях – краткая выдержка). Кроме того, фамилии людей на фотографиях приведены только на еврейском языке (идиш). Правда, это последнее решение было мотивировано тем, что фамилии важны для тех читателей, которые знают еврейский язык, а главным образом – для виленцев, разыскивающих своих родственников. Для большинства не виленцев и особенно иноязычных читателей эти длинные списки имен оказались бы ненужным балластом. Тем немногим, которые все же будут заинтересованы в этом, придется изыскать способ прочтения имен и перевода нужных текстов.

Сильно разросшийся объем книги и необходимость сэкономить известное количество страниц заставили отказаться от специальных листов с названиями глав, оставив эти названия лишь в оглавлении (всего 55 глав в первой части – „500 лет еврейской жизни в Вильне" и 21 глав во второй части – „Разрушение, сопротивление, гибель.") Наши объяснения не могут, конечно, изменить того факта, что в результате всего этого в книге возникли недостатки и шероховатости. Однако у нас не было другого выхода.

Не столько в виде извинения, сколько для предупреждения читателя, мы должны сделать еще одно замечание. В тех случаях, когда имена или противоречивые даты, написанные на фотокарточках неизвестной рукой, являлись единственным источником информации, – ошибки и неточности были неизбежны. Мы надеемся, что читатели будут присылать нам поправки и дополнения, которые мы рассчитываем опубликовать в виде приложения к книге.

Как правило мы избегали пользоваться произведенными графики и живописи в тех случаях, когда в нашем распоряжении были фотографии. Немногочисленные репродукции рисунков и картин, которые все же были включены в издание, служат лишь для документации и иллюстративных целей.

Мы считаем необходимым и возможным издать отдельную книгу –„Еврейская Вильна в художественных произведениях". Эта книга должна представлять собою собрание репродукций картин и рисунков на виленские темы, выполенных еврейскими, в первую очередь виленскими, художниками. Наши предварительные исследования в этой области показали, что имеется ценный изобразительный материал для подобного альбома о Литовском Иерусалиме.

Из материалов, от которых нам пришлось по разным причинам отказться, мы считаем нужным упомянуть здесь большой раздел, отсутствие которого оставляет серьезный пробел в многогранном облике Литовского Иерусалима. Мы имеем в виду виленскую периферию. Около двухсот еврейских местечек, селений и деревень в окрестностях Вильны, которые жили жизнью еврейской Вильны, черпали из экономических, духовных и культурных источников города и, со своей стороны, служили для Вильны основным источником прироста населения и притока продолжателей всех начинаний и проектов, движений и идеологических течений. Мы убеждены, что для освещения этой темы нельзя ограничиться несколькими выбранными наугад фотографиями и документами. Периферия Вильны должна занять подобающее ей место в специальном томе, в котором существование и развитие каждого еврейского селения и деревни будет увековечено по крайней мере на нескольких страницах.

Будем надеяться, что наш труд побудит оставшихся в живых жителей виленской провинции, в духе наилучших виленских традиций, совместно взяться за создание труда об исчезнувшей цивилизации еврейского местечка.

Еще больше читатель ощутит нехватку исторического обзора о еврейской Вильне, от ее начала и до трагического конца. Мы отказались от составления столь необходимого обзора по той простой причине, что его составление, даже при самом сжатом освещении затронутых в книге тем, потребовало бы десятков страниц. С другой стороны, велика ли ценность исторического обзора, игнорирующего большую часть накопленного исторического материала?

Вывод из всего этого ясен: всесторонная история еврейской Вильны почетная задача для специального труда, к созданию которого, мы надеемся, побудит наша книга.

Чтобы в некоторой степени компенсировать отсутствие исчерпывающих пояснений и справок, а также исторического обзора, мы снабдили книгу тематической библиографией, преследующей в первую очередь практическую цель: облегчить читателю отыскание более подробной информации по данной теме. При составлении библиографии мы старались по возможности включить в нее наиблоее доступные и достоверные материалы и отослать читателя главным образом к Виленским сборникам, памятным книжкам и альманахам. Но мы включили также другие важные источники, которые окажутся полезными и для исследователей. Мы добавили также библиографические источники на иврит, русском, английском, польском, немецком, французском, литовском и белорусском языках.

Наши авторские права распространяются только на всю книгу и ея отдельные главы: необходимо предотвратить злоупотребление вложенным в издание трудом и материальными средствами, – но не более.

Мы освобождаем от ограничений, налагаемых авторскими правами все общества, организации, учебные заведения, журналы и газеты, писателей и исследователей, – предоставляя им неограниченную возможность использовать иллюстрации, документы и другие материалы и данные, содержащиеся в нашей книге. Мы не возражаем против того чтобы целые страницы книги репродуцировались и целые главы выставлялись и использовались в качестве пособий во всех еврейских учебных заведениях. Более того, одна из наших главных целей: предоставить все собранные фотографии, документы и другие материалы для всеобщего пользования, в частности для учебных целей.

Мы надеемся, что все, кто будут перпечатывать материалы этой книги, не забудут сослаться на источник и выслать копии своих изданий нам и тем архивам и музеям, в которых отведен уголок для Литовского Иерусалима.

Комитет по изданию альбома о Вильне, котрый организовался в 1967 году группой бывших узников виленского гетто и партизан, взял на себя всю тяжесть технической части и финансирования подготовки и издания альбома. После того, как мы преодолели огромные трудности и препятствия, мы счастливы сообщить о завершении работы.

Мы с трепетом отдаем еврейскому миру наших и грядущих дней иллюстрированный и документированный справочник о еврейской жизни в Литовском Иерусалиме. Он должен служить путеводителем по своеобразному виленскому образу жизни, по самобытным виленским традициям и вдохновлять творчество тех еврейских "упрямцев", которые создают облик еврейства будущего.

אַ דאַנק די מיטהעלפער

БЛАГОДАРНОСТЬ ЗА СОДЕЙСТВИЕ —תודה למסיעים— WORD OF APPRECIATION

מיר באַדויערן, וואָס עס איז טעכניש ניט מעגלעך פעסטצושטעלן, פון וועלכע פון די הונדערטער באַנוצטע פאַרשיידנשפּראַכיקע אויסגאַבעס עס זענען געמאַכט געוואָרן רעפּראָדוקציעס אין יעדן געגעבענעם פאַל. דערמאָנען מיר מיט דאַנק אַלע מחברים און אַרויסגעבער, וועמענס אויסגאַבעס האָבן צוגעטראָגן צו דער אילוסטראַציע און דאָקומענטאַציע פון ירושלים דליטא.

מיר שיקן איבער אונדזער געזעלשאַפטלעכן דאַנק צו די אויסגערעכנטע אַרכיוון, ביבליאָטעקן, פאָרש־אַנשטאַלטן, בילדער און ביכער־זאַמלער און פאַראינטערעסירטע ווילנער יידן, וואָס האָבן אונדז אַרויסגעהאָלפן מיט בילדער, דאָקומענטן, דרוק־זאַכן און אַנדערע מאַטעריאַלן און אָנווייזונגען, דאָס געדענק־בוך וועגן ירושלים דליטא זאָל זיין אַזוי פולקום ווי מעגלעך.

●

למרבה הצער אין כל אפשרות טכנית לקבוע באילו תמונות, ממאות הפרסומים בלשונות השונות, השתמשנו בכל פרק. על כן אנו מזכירים בתודה את כל המחברים והמו״לים אשר פרסומיהם תרמו לאיורה ולתיעודה של ירושלים דליטא.

תודת כולנו לכל הארכיונים שנמנו, לספריות, למכוני המחקר, לאספני התמונות והספרים וליהודי וילנה שגילו עניין, לכל מי שסייע לנו בתמונות, בתעודות, בדברי־דפוס, בחומר אחר ובעצה, כדי שספר הזכרון של ירושלים דליטא יהיה מושלם ככל האפשר.

●

It is technically impossible to determine which reproduction of the many hundreds multi-lingual publications were used in each given case. We therefore mention with gratitude all authors and publishers whose publications have contributed to our book.

To the enumerated archives, libraries, research institutes, book and picture collectors and interested Vilna Jews that have helped us with the pictorial materials, documents, prints, and other materials and instructions to make this memorial volume of the Jerusalem of Lithuania as complete as possible — our communal gratitude.

●

К сожалению, технически невозможно установить, в каком именно из сотен использованных нами различных изданий были помещены позаимствованные в каждом отдельном случае репродукции. Поэтому мы выражаем благодарность всем авторам и издателям,чьи публикации внесли полезный вклад в нашу книгу своими иллюстрациями и документами, касающиемся Литовского Иерусалима.

Мы приносим нашу общественную благодарность ниже перечисленным учреждениям, архивам, библиотекам, научно–исследовательским институтам, собирателям книг и фотографий, а также виленцам, предоставившим нам любые имевшиеся у них фотографии, документы, печатные и другие материалы, а также давшие нам полезные советы и содействовавшие таким образом в максимальной полноте памятной книги о Литовском Иерусалиме.

●

יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט, ייווא, ניו־יאָרק
יידישער טעאָלאָגישער סעמינאַר, ניו־יאָרק
ניו־יאָרק פּאַבליק לייברערי, ניו־יאָרק
קורסקי־אַרכיוו און ביבליאָטעק ביים „בונד“, ניו־יאָרק
דאָקומענטאַציע־צענטער, ווין, עסטרייך
יד ושם, ירושלים
החברה ההיסטורית הישראלית, ירושלים
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, ירושלים
הארכיון הציוני המרכזי, ירושלים
ארכיון העבודה, תל אביב
ארכיון הסתדרות המורים, תל אביב
מורשת, בית־עדות ע״ש מרדכי אנילביץ׳, תל אביב
בית שלום עליכם, תל אביב
בית ז׳בוטינסקי, תל אביב
בית לוחמי הגיטאות ע״ש יצחק קצנלסון
למורשת השואה והמרד, קיבוץ לוחמי הגיטאות

אַבראַמאָוויטש, אויסטראַליע
אַבראַמאָוויטש־טייף, רבקה, קיבוץ מענית
אָגוז, ראובן און סאָניע, ריאָ דע זשאַנעירא
אַדעלסאָן־אדיב, גרשון און מלכה, קיבוץ רוחמה
אווידאָן־קידאַן, מלכה, אַטלאַנטיק סיטי
אוסיאַן, משה, תל־אביב
אורבאַך, לייב, גבעתיים
אַזיק־יהונתן, סאָניע, קיבוץ דגניה ב׳
אײדעלמאַן, יצחק, ברוקלין, נ״י
אימבריק־ווילנער, יאָסקע, תל־אביב
אַלטשולער, לייב, סט. פֿאָול, מינ׳
אַנאָליק, בנימין, קיבוץ לוחמי הגיטאות
אַסטור־טשערניכאָוו, מיכאל ד״ר, עדוואַרדסוויל, איל׳
אָקון, מאיר, פֿתח־תקוה
אשלגי, כ., תל־אביב
באַביצקי־קאַגאַן, אסתר, תל־אביב
באָגען, אַלעקסאַנדער, תל־אביב
באַדאַש, צבי, תל־אביב
באַזיליאַן, נאָטע, תל־אביב
באַלאָש, דוד, קיבוץ רוחמה
באַנק, חיים, סט. פֿאָול, מינ׳
באַס־פישער, ריטאַ, פֿאַריז
באַסאָן־בשן, לייזער, קיבוץ בית־זרע
באַסטאָמסקי, געסיע, רמת־גן
באַראַנטשוק, טביה, קיבוץ שפיים
בהרב, שושנה, תל־אביב
בוזגאַן, חבל, וואַרשע
בולאָוו, יוסף, ניו־יאָרק
בונימאָוויטש, תל־אביב
ביאַליסטאָצקי, בעלאַ, תל־אביב
בייוואָל, ריטאַ, ניו־יאָרק
בלאָק, סעם, ניו־יאָרק
בלומענטאַל דאָרע און יוסף, הרצליה
בליאַך־שמי, יצחק, קיבוץ עין־שמר
בן־אָשר־זיטלער, ניאָניע, קיבוץ עין־שמר
בן־יעקב, באָלעק, תל־אביב
בן־צבי, ז., תל־אביב
בערמאַן, מאיר, תל־אביב
בערנשטיין, משה, תל־אביב
בראַז, שלום, תל־אביב
ברוידעס אברהם, תל־אביב
גאָל, שלמה, דזשעקסאָנוויל, פלאָ׳
גאָלאָמב, אברהם און רבקה, לאָס אַנדזשעלעס
גאָלדשטיין, וואָלף און אירענאַ, תל־אביב
גאָלדשטיין, יונה, מאָנטרעאָל
גאַלפערין, טעווקע, רמת־גן
גאָרדאָן, אהרן, ווילניוס
גאָרדאָן, מאַניע, יאָהאַנעסבורג
גאָרדאָן, יעקב־דוד, ניו־יאָרק
גאָרדאָן־טאָלפין, ריווע, שיקאַגאָ
גאַרדעל, יהושע, תל־אביב
גוטקאָוויטש, יאַנקל, וואַרשע
גוראַנץ, בתיה, בת־ים
גורוויטש, העשל, תל־אביב
גורוויטש־מייזנער, ז., תל־אביב
גורוויטש, סאָניע, תל־אביב
גורוויטש־אײדליטש, רבקה, ירושלים

גורין, משה, חולון
גורלאַנד, אילאַי, ניו־יאָרק
גייער, יחזקאל, מושב מגשימים
גלעזער, חיים, אַמסטערדאַם
גערשאַטער, עקיבא און שרה, חולון
גראָסמאַן, יעקב, מאָנטרעאָל
גריליכעס־רייכעל, חנה, פֿתח־תקוה
גרינבערג, מענדל, בוענאָס איירעס
דאָקטאָראָוויטש, ע., רמת־גן
דגים, יצחק, וואַרשע
דוסמאַן־מאַרגאָליס, מרים, פיטערסבורג, פלאָ׳
דורמאַשקין־גורקאָ, העניע, ניו־יאָרק
דזשאָזעף־יאָסעלעוויטש, פיליפ, ניו־יאָרק
דייכעס, מוסיע, ווייַנלאַנד, נ״דזש.
דייכעס־רזי, עדה, תל־אביב
דינאַבורג, מרדכי, תל־אביב
דעזענט, דוד, תל־אביב
דראַזנין, איזיע, ניו־יאָרק
הייזעריקער ח., תל־אביב
העשל, אברהם־יהושע, פראָפ׳, ניו־יאָרק
וואַגנער, ראובן און סימע, ניו־יאָרק
וואַלאָשין־קאַליבאַטש, שרה, ירושלים
וואַלק, אברהם, תל־אביב
וואָראָבייטשיק־רביב, משה, תל־אביב
וויינער־לעווין, זינע, ניו־יאָרק
ווײַנרעב, בערל און אסתר, ניו־יאָרק
ווילדשטיין־נאַבאָזשני, צביה, תל־אביב
ווילק־זאבי, יוסף, תל־אביב
וועלבער, פרידאַ, בראָנקס, נ. י.
ווערסעס, אברהם, תל־אביב
וואָראָצלאַווסקי־ורדי, צבי, קיבוץ רוחמה
זאַרצין־חצרוני, פֿאַניע, תל־אביב
זוביסקי־שולמאַן, מ., תל־אביב
זייף, דוד, גבעתיים
זיסקאָוויטש, עליזה, תל־אביב
זעלדאָן, שמואל, יפו
זשאַביִנסקי־קאַלמאַנאָוויטש, טאָלקע, אשקלון
חדש, סאַשע און זוסמאַן, תל־אביב
חזן, בעלאַ, תל־אביב
חכם, אַלטער, קרית גת
חפץ־קליאָט, מיראַ, רחובות
טורגעל, אידאַ, לאָנדאָן
טיקטין־פערטיג, טילטשע, רחובות
טראָצקי. יאַנקל און מרים, אַטלאַנטיק סיטי, נ. דזש.
טשאַרני, דניאל, ליבערטי
טשערניעוויטש, אירנע, ניו־יאָרק
יפה, א., תל־אביב
יפה־טירער, תל־אביב
ישורין, יעפים, ניו־יאָרק
כהן, געניע, גבעתיים
כץ, אבא, פֿתח־תקוה
כץ, אייזיק, רמת־גן
לאַבקאָווסקי, דוד און רבקה, צפת
לאַזאָר, חיים, תל־אביב
ליבאָ, אַלעקסאַנדער ד״ר, ווילנע־וואַרשע־תל־אביב
ליכטזאַן, חיים, חולון
ליניק, לייזער און צילע, חיפה

ליפנאָווסקי, א., תל־אביב
לעווין, אַלטער־יצחק און דאָרע, יפו
לעווין־ברין, בערטאַ, תל־אביב
לעווין, דוב, ד״ר, ירושלים
לעווין־נוסבאַום, זעלדע, קיבוץ דגניה ב׳
לעווין, משה, בראָנקס, נ״י
לעווינסאָן, לייזער, ריאָ דע זשאַניעראָ
מאַדייסקער, ראובן, טאָראָנטאָ
מאַזיאַ, ראובן, תל־אביב
מאַכטענבערג, יצחק־ראובן, ניו־יאָרק
מאַלאַט, נתן, וויינלאַנד, נ׳ דזש׳
מאָץ, י., ירושלים
מאַרקאָן, רות, ניו־יאָרק
מולער, בנימין, דייטאָן, אָהייאָ
מייזעל־גאָראָוויטש, וויעראַ, ברייטאָן, מאַס׳
מיעשטשאַנסקי, אברהם, רמת־גן
מינקאָוויטש, מיכאל, ניו־יאָרק
מירקין, ליפע, תל־אביב
מכתם־מיראַנסקי, עטל, מאָנטרעאָל
מעלער, מינע, תל־אביב
מעץ, א. ה., ניו יאָרק
נאָונטשטערן־קאַרלינער, דבורה, אָטאַוואַ
ניומאַן־רוזשאַנסקי, שולמית, רמת־גן
סאָבאָל־איזביצקי, ליזע, בת־ים
סאַוויטש־דאַווידער, חוה, חיפה
סאַנטאָצקי, מ., תל אביב
סאַפיר, אבא, ריאָ דע זשאַנייראָ
סאַפיר־קריץ, שרה, ריאָ דע זשאַנייראָ
סאָקאָלאָווסקי, זלמן, תל־אביב
סאַקער־קאַפלינסקי, ב., ניו־יאָרק
סאַראַפיי, לייב, ריטשמאָנד, ווירדזשיניע
סטעקין־לאַנדאַו, מוסיע, תל־אביב
סטראַקון־בן־דוב, שרה, תל־אביב
סליווקין, נעמי, תל־אביב
סעגאַל, דוד און מייטע, לאָנדאָן
סעמיאַטיצקי־שפאַק, אסתר, תל־אביב
ספאָקאָיני, מיכאל, תל־אביב
סראָעלאָוו־בן־דוד, אסתר, בני־ברק
עמיר, רחבעם, ישראל־קאָנסול, ניו־יאָרק
ענגעלשטערן, לייזער, גבעתיים
ענטין, שלמה, חיפה
עפשטיין, חיים, איבזש׳, מאָנטרעאָל
עפשטיין, לאה, ד״ר, רעננה
עפראָן, זוסיע, קיבוץ עין־חרוד
עפראָן, שיינע, אשדוד
פופקאָ, לייב, תל־אביב
פיעטוכאָווסקי, אברהם, כפר מנחם
פעסקין, ישראל, תל־אביב
פערגאַמין, אליהו, גבעתיים
פרוזשאַן, יוסף, ניו־יאָרק
פיוואושעוויטש, מ., תל־אביב
פיין, הערי, באָסטאָן, מאַס׳
פיינבערג, וואָלף, וויינלאַנד, נ׳ דזש׳
פרידלאַנד, תל־אביב
צינאָוויטש, ד., תל־אביב
צנציפער־רפאלי, אריה, תל־אביב
קאַגאַן־וויניצקי, חיה, מאָנטעווידעאָ

קאַגאַן־גאָלדמאַן, שרה, מאָנטעווידעאָ
קאַגאַנאָוויטש, י., ברוקלין, נ״י
קאָוואַלסקי, יצחק, ברוקלין, נ״י
קאָוואַרסקי, רחל, ניו־יאָרק
קאָונער, אבא, קיבוץ עין־החורש
קאָווענסקי־ווישנאָווער, עסיע, מאָנטעווידעאָ
קאָווענסקי, בוענאָס איירעס
קאָווענסקי־קאַמער, רעי, ברוקלין, נ״י
קאַופמאַן, ז., תל־אביב
קאַופמאַן־ראַבינאָוויטש, תל־אביב
קאַטשערגינסקי, שמערקע און מערע, בוענאָס איירעס
קאָלפעניצקי־פעדער, ניוטע, האַוואַנע, קובאַ
קאָמפליאַנסקי, פעסיע, לאָס אַנדזשעלעס
קאָנסקי, מאָריס, האַוואַנאַ, קובאַ
קאַפלאַן־ניומאַן, תל אביב
קאָפעלאָוויטש, חיים, תל־אביב
קאָץ, ח., בוענאָס איירעס
קאָרטשאַק, רייזל (רוזשקע), קיבוץ עין־החורש
קאַרטשמער־באַק, שרה, תל־אביב
קאָריסקי בתיה און מוליק, בת־ים
קאָריסקי, לייבל און מירע, תל־אביב
קאָריצקי, אהרן, קרית־חיים
קאַרפינאָוויטש, מלך, תל־אביב
קאַרפינאָוויטש, ריטאַ, ניו־יאָרק
קוטשער־יחיאלי, סאָניע, תל־אביב
קושנער, יוליוש, ניו־יאָרק
קושעלעוויטש, שמואל, תל־אביב
קטן, מלך און יודל, נשר־חיפה
קידאַן, פנחס, אַטלאַנטיק סיטי, נ׳ דזש׳
קינקולקין, העשל, אַטלאַנטיק סיטי, נ׳ דזש׳
קלויזנער, יצחק און ניוטאַ, קרענסטאָן ראָוד־איילענד
קלויזנער, ישראל, ד״ר, ירושלים
קליבאַנסקי, ב., ירושלים
קליאַטשקאָ, יאָהאַנעסבורג
קלעמענטינאָווסקי־שראַגער, מינע, תל־אביב
קעניגסבערג, וועלוול און רבקה, תל־אביב
קרימסקי, הערמאַן, האַרטפאָרד, קאָנעט׳
קרעסין־ליפמאַן, מוסיע, תל־אביב
קרעסקין־ראָזענסאָן, זשעניע, רמת־גן
ראַבינאָוויטש, געניע, תל־אביב
ראַבינאָוויטש, משה, וואַרשע
ראַדזעלי, יוסף, תל־אביב
ראָדין, פייוול, תל־אביב
ראָזענבלום־מעלניק, דבורה, ניו־יאָרק
ראָמבאַק, נחום, כפר מנחם
רובינאָוו, הערמאַן, סיראַקיוז, נ״י
רייכעל, לייבל, קיבוץ עין־שמר
רייכעל־ברעם, שושנה, קיבוץ כפר־מנחם
ריישער־וואַרשאַווטשיק, הערי און פאַניע, ניו־יאָרק
שאַבריַנסקי־סאַברין, אברהם, ניו־יאָרק
שאַמעס, מאָטל און ליוסיע, עליזאַבעט, נ׳ דזש׳
שאַפאָוואַלאָוו־גורניצקי, צילע, תל־אביב
שאַפיראָ־רובינשטיין, טובה, ירושלים
שאַפיראָ, לייב, ריאָ דע זשאַנייראָ
שאַק, ישעיה, ראשון לציון
שוואַראָן, פ., תל־אביב
שומר, ראובן, חיפה

מיט דאַנק דערמאָנען מיר דאָ די מאָלער, פּלאַסטיקער און גראַפיקער וועמענס בילדער, סקולפּטורן און צייכענונגען זייַנען רעפּראָדוצירט אין דעם בוך, וואו זיי דערפילן אַ דאָפּלטע אויפגאַבע: אילוסטרירן גרעסטנטייל אַזעלכע געביטן וואו נאָר דאָס קינסטלערישע אויג האָט געקאָנט אַרייַנדרינגען און באַצירן די דאָקומענטאַציע פון ירושלים דליטא מיט זייער קונסט.

●

אסירי תודה אנו לציירים, הפסלים והגראפיקאים, שהעתקי תמונותיהם, פסליהם ורישומיהם הובאו בספר זה, מקום בו הם ממלאים תתפקיד כפול: מאירים שטחים, שרק עין־אמן מסוגלת לחדור אליהם ומקשטים באמנותם את התיעוד של ירושלים דליטא.

●

With gratitude we mention here the painters, sculptors and graphic artists whose pictures, sculptures and drawings are represented in this book, where they fulfill a double function: they illustrate in a large degree such areas that only the artist's eye could penetrate and enhance the documentation of Jerusalem of Lithuania with their art.

●

Мы вспоминаем с благодарностью художников, скульптуров и графиков, картины, скульптуры и рисунки которых опубликованы в этой книге. Они исполняют двойную роль: иллюстрируют, в основном, те области, куда только может проникнуть глаз художника, и украшают своим искусством документацию Литовского Иерусалима.

אומע (פאַניע) אַלקעניצקי
לייב אַנטאָקאָלסקי
מתתיהו אַנטאָקאָלסקי
ברוך אַראָנסאָן
שלמה באָגאַטין
אַלעקסאַנדער באָגען
משה באַהעלפער
איליאַ גינצבורג
י. דאַמעל
בער האָראָוויץ
משה וואָראָבייטשיק־רביב
ז. ווייַנער
בער זאַלקינד
שלום זעלמאַנאָוויטש
ש. טווישעוויטש
דוד לאַבקאָווסקי

משה לייבאָווסקי
יאַן מאַטייקאָ
בן־ציון מכתם
לייב מערגאַשילסקי
רחל סוצקעווער
פּ. סמוגלעוויטש
דזשעק סמיט
פּייוול סעגאַל
שיינע עפראָן
נפתלי קאָפּעלאָוויטש
ב. קאָסציושקי
ק. קוקעוויטשיוס
נחום ראָמבאַק
איליאַ רעפּין
הערמאַן שטרוק
יעקב שער

שוסטער שמואל,
שטיין, אליעזר, תל־אביב
שטיינגאָלד, אברהם, רמת־גן
שיינקמאַן, מיכאל, ד״ר, וועסטוווד, נ׳ דזש׳
שימעליסקי, משה, ניו־יאָרק
שיינקער, אלימלך, מושב שדה־יעקב
שלאָסבערג, ד., תל־אביב
שמערקאָוויטש־סקורקעוויטש, סימע

און נחום, ירושלים
שניצער, הלוי, תל־אביב
שעלובסקי־סימון, חנה, תל־אביב
שעסקין, מיראָן, אינזש׳, ירושלים
שערעשעווסקי, צפורה, תל־אביב
שקלאַרעוויטש, ראובן, פרדס חנה
תכלת, בתיה, תל־אביב
תפוח, שמשון ד״ר, תל־אביב

אינהאַלט

ערשטער באַנד

500 יאָר לעבן און שאַפן אין דער יידישער ווילנע

פאָרזאַץ-בלעטער — מאַפּע פון שטאָט ווילנע

זייט/עמוד

פאָרווערטער

לייזער ראַן — ירושלים דליטא אילוסטרירט און דאָקומענטירט VII
פּראָפעסאָר בן-ציון דינור — ירושלים דליטא X-VIII
פּראָפעסאָר אברהם-יהושע העשל — ירושלים דליטא XI
דאָקטאָר ישראל קלויזנער — אַ דענקמאָל פאַר ירושלים דליטא XII

היסטאָריאָגראַפיע פון דער יידישער ווילנע

דער סימבאָל פון דער יידישער ווילנע 1
ווילנע אין מעשה-ביכלעך 2
היסטאָריאָגראַפיע פון דער יידישער ווילנע 3

סטאַטיסטיק

צאָל יידן צווישן דער ווילנער באַפעלקערונג 4
יידישע אויסוואַנדערונג פון ווילנע 5

דאָקומענטאַציע פון יידיש לעבן אין ווילנע (פון XV טן ביזן XX טן י"ה)

די ערשטע אָפיציעלע דאָקומענטן וועגן יידן אין ווילנע, אין XV טן יאָרהונדערט 6
יידן אין ווילנע אין XVI טן יאָרהונדערט 7
עלטסטע מקורים וועגן יידן אין ווילנע אין XVI טן י"ה 8
די הויפּט-פּריווילעגיע פאַר אַ יידישן ישוב אין ווילנע (1633) 9
ווילנע ווערט איינע פון די הויפּט-קהילות אין „ועד מדינת ליטא" (1659) 10
חורבן ווילנע (1655) 11
ווילנער קהילה פייערט די קרוינונג פון קעניג סטאַניסלאַוו אויגוסט (1764) 12
יידן אין ווילנע אין XVIII טן יאָרהונדערט 13
„הנותן תשועה למלכים" (תפילות און לויב-לידער פאַר די רוסישע צאַרן) 14
יידן אין ווילנע אין XIX טן יאָרהונדערט 15
ווילנער יידן אין פּוילישן אויפשטאַנד (1831) 16

ווילנע אונטער פאַרשיידענע רעזשימען

דער „תחום-המושב" און די עקאָנאָמישע לאַגע פון די ווילנער יידן אין צאַרישן רוסלאַנד 17

תוכן הענינים

כרך ראשון

500 שנות חיים ויצירה בוילנה היהודית

בשערי-הכריכה — מפת העיר וילנה

הקדמות

לייזר ראן — ירושלים דליטא מאויר ומתועד XIII
פרופסור בן-ציון דינור — ירושלים דליטא XVI-XIV
פרופסור אברהם-יהושע השל — ירושלים דליטא XVII
דוקטור ישראל קלוזנר — מצבת זכרון לירושלים דליטא XVII

היסטוריוגרפיה של וילנה היהודית

1 הסמל של וילנה היהודית
2 וילנה בספרי-מעשיות
3 היסטוריוגרפיה של וילנה היהודית

סטטיסטיקה

4 מספר היהודים בקרב האוכלוסיה הוילנאית
5 הגירה יהודית מוילנה

תעודות מחיי היהודים בוילנה (מהמאה ה־XV עד המאה ה־XX)

6 המיסמכים הרשמיים הראשונים על יהודי וילנה במאה ה־XV
7 יהודים בוילנה במאה ה־XVI
8 המקורות העתיקים לתולדות יהודי וילנה במאה ה־XVI
9 הפריבילגיה היסודית לישוב יהודי וילנה (1633)
10 וילנה היתה לאחת הקהילות הראשיות „בועד מדינת ליטא" (ת"ב)
11 חורבן וילנה (גזרת תט"ו)
12 קהילת וילנה חוגגת את הכתרתו של המלך סטאניסלב אוגוסט (1764)
13 יהודים בוילנה במאה ה־XVIII
14 „הנותן תשועה למלכים", תפילות והמנונים לכבוד הצארים הרוסיים
15 יהודים בוילנה במאה ה־XIX
16 יהודי וילנה במרד הפולני (1831)

וילנה תחת עול מישטרים שונים

17 „תחום-המושב" והמצב הכלכלי של יהודי וילנה

	זייט/עמוד	
צאַר ניקאָלאַי דער צווייטער	18	הצאר ניקוליי השני
יידן אין דער צאַרישער אַרמיי	19	יהודים בצבא הצאר
יידישע געזעלשאַפט צו העלפן מלחמה-געליטענע	20	חברה יהודית לעזרת נפגעי-מלחמה
דייטשע אָקופּאַציע	21	הכיבוש הגרמני
„די גוטע דייטשן"	22	„הגרמנים הטובים"
דייטשע אָרדענונג	23	המשטר הגרמני
„אַנטלויזונגס-אַנשטאַלטן"	24	מוסדות-חיטוי
„נותן תשועה" פאַרן קייזער ווילהעלם II	25	„נותן תשועה" לקיסר וילהלם ה־II
דער ערשטער ווילנער אַרבעטער-ראַט	26	מועצת-הפועלים הראשונה בוילנה
ראַטנמאַכט	27	שלטון ברית-המועצות
פּוילן	28	פולין
ליטע	29	ליטא
מיטל-ליטע	39	ליטא התיכונה
ווילנער קהילה באַגריסט דעם פּוילישן פּרעזידענט איגנאַצי מאָשטשיצקי	31	הקהילה הוילנאית מברכת את נשיא פולין איגנאצי מושצ'יצקי
פאַראיין פון יידישע מלחמה-אינוואַלידן	32	איגוד נכי-מלחמה יהודים

יידן-האַס, העצע און פאַרפאָלגונגען

שנאת ישראל, הסתה ורדיפות

ערשטער דאָקומענט וועגן דער (פאַגראַמירטער) ווילנער שטאָט-שול	33	המיסמך הראשון על בית-הכנסת העירוני (המוחרב) של וילנה
בלוט-בילבולים	34	עלילות-דם
עלילת-דם — דוד בלאָנדעס	35	עלילת דם — דוד בלאנדעס
דעם פאָלקס-פאַרטיידיקער אָסקאַר גרוזענבערג	36	לסינגור אוסקאר גרוזנברג
דער גר-צדק	37	גר-הצדק
שמד	38	שמד
פּוילישער פּאָגראָם	39	פוגרום של פולנים
דער וואולפין-פּראָצעס	40	משפט וולפין
„קויף ניט ביי קיין יידן!" (אַנטיסעמיטישע פלוג-בלעטלעך)	41	„אל תקנה מיהודים!" (כרוזים אנטישמיים)
קאַטוילישער אַנטיסעמיטיזם ביי די וואַלן	42	אנטישמיות קתולית בשעת בחירות
סטודענטישע אַנטיסעמיטישע העצעס און קאַמפן	43	מעשי הסתה ותגרה של סטודנטים אנטישמיים

ווילנע — אַ פיל-נאַציאָנאַלע שטאָט

וילנה — עיר רבת עממים

ווילנע — אַ פיל-נאַציאָנאַלע שטאָט	44	וילנה — עיר רבת עממים
די ווייסרוסן	45	הרוסים הלבנים
די קאַראַאימער	46	הקראים
ווילנער עולם	47	אנשי וילנה
די געגענטן און גאַסן וואו יידן האָבן געוואוינט ביזן חורבן (יידיש-פּויליש)	49-48	השכונות והרחובות בוילנה, שבהם גרו יהודים לפני החורבן (יידיש-פולנית)

ווילנער טאָפּאָגראַפיע

הטופוגרפייה של וילנה

ווילנער פּייזאַזש	51-50	הנוף הוילנאי
דער שלאָסבאַרג	52	הר-הארמון
די וויליע	53	נהר הויליה
די ווילענקע	54	נהר הוילנקה
אין „גאַי" און אין „טעלאַטניק"	55	ב„גאי" וב„טליאטניק"

ווילנער גאַסן און געסלעך

רחובות וסימטאות בוילנה

וואָקזאַל	56	תחנת הרכבת
אָסטראָבראַם גאַס	57	רחוב אוסטרובראמה
סובאַטש גאַס און קאַזימיר געסל	58	רחוב סובוץ' וסימטת קאזימיר
ברייטע גאַס	59	הרחוב הרחב (הגדול)
אַראָפּ-שלאָס גאַס	60	במורד רחוב-הארמון
אַדאַם מיצקעוויטש גאַס	61	רחוב אדם מיצקוויץ'

	זייט/עמוד	
ווילנער גאַס	62	הרחוב הוילנאי
דייטשע גאַס	63	הרחוב הגרמני
יידישע גאַס	64	הרחוב היהודי
ר׳מיילעס (ראַמיילעס) הויף און געסל	65	הצר והסימטה ר׳מיילס (ראמיילס)
יאַטקעווער גאַס	66	רחוב האטליזים
גאונס גאַס	67	רחוב הגאון
גלעזער גאַס	68	רחוב הזוגגים
גיטקע-טויבעס געסל	69	סימטת גיטקה טויבס
סטראַשון גאַס און שאַוולער געסל	70	רחוב סטראשון וסימטת שאוול
זאַוואַלנע גאַס	71	רחוב זאוואלנה
רודניצקער גאַס	72	רחוב רודניצקר
טראָקער גאַס	73	רחוב טרוקי
ווענגעריש געסל	74	הסימטה הוונגרית
גרויס-פּאָהולאַנקע און זאַקרעט	75	פוהולאנקה הגדולה ויער זאקרט
ווילנער גאַסן און געסלעך	77-76	רחובות וסימטאות של וילנה

ווילנער פאָרשטעטלעך

פרברים

„אנשי קהילת שניפּישאָק"	78	„אנשי קהילת שניפישוק"
שניפּישאָק	79	שניפישוק
קהילה אַנטאָקאָל	80	קהילת אנטוקול
נאָוויגאָרעד	81	נוביגורוד
פּאָפּלאַוועס און סאָפּיאַניקעס	82	פופלאווס וסופיאניקס
זאַרעטשע	83	זארצ׳ה
זוויערינעץ	84	זווירנייץ

ווילנער געגנט

הסביבה

די מאָלערישע ווילנער געגנט	85	הנוף הציורי של סביבות וילנה
פּאָנאַר	86	פונאר
שטאָט-קענטעניש (פריינד פון ווילנע און ווילנער געגנט)	87	ידע-העיר (שוחרי וילנה ונפותיה)
יידישע יוגנט ביי די מאָלערישע אָזערעס	88	נוער יהודי על חופי האגמים הציוריים בסביבות וילנה
זומער-אָפּרו	89	נופש-קיץ
„ירושלימקעס" אין ירושלים דליטא	90	„ירושלימקס" בירושלים דליטא

יידישער שטייגער-לעבן און כלי-קודש

אורחות חיים ו„כלי-קודש"

מזל-טוב! — געבאָרן אַ ייד אין ווילנע	91	מזל-טוב! — יהודי נולד בווילנה
חתונה	92	החתונה
פּסח	93	פסח
כשרע יאַטקעס	94	איטליזים כשרים
שוחטים אין קאַמף קעגן טרפות	95	שוחטים נלחמים במוחרי בשר-טרפה
מגידים	96	מגידים
אַ סופר	97	סופר סת"ם
שמשים און בית-דין	98	שמשים ובית-דין

לוויות, בית-עלמינס, נחום אבלים און קבר-אבות

לוויות, בתי קברות, ניחום אבלים וקברי אבות

לוויה און קבר-אבות	99	הלוויה וקבר-אבות
דער אַלטער בית-עולם	101-100	בית-הקברות הישן, בפירומונט
יידישער בית-עולם אויף זאַרעטשע	102	בית-הקברות היהודי בזארצ׳ה
„ניחום אבלים"	103	ניחום אבלים

קלויזן, בתי-מדרשים און תורה-חברות

בתי תפילה, בתי מדרש וחברות-תורה

160 ווילנער קלויזן, בתי מדרשים און מנינים	104	160 בתי כנסת, בתי מדרש ומנינים בווילנה
דער שול-הויף	105	חצר בית הכנסת
די שקיעה-זייגערס אויפן שול-הויף	106	שעוני-השקיעה בחצר בית-הכנסת
די אַלטע און נייע קלויז	107	בית-הכנסת הישן והחדש

	זייט/עמוד	
די שטאָט-שול (פון דרויסן)	108	בית-הכנסת העירוני (מבחוץ)
די שטאָט-שול (אינעווייניק)	109	בית-הכנסת העירוני (מבפנים)
קברנישע קלויז „גחש״א״	110	בית-הכנסת של הקברנים „גחש״א״
גאונ׳ס קלויז	111	בית-המדרש הגר״א
קאַצענעלענבויגנס קלויז און „בית שאול״ לערנער-קיבוץ	112	בית-הכנסת ע״ש קצנלנבויגן וקיבוץ-לומדים „בית שאול״
די כאַר-שול „טהרת הקודש״	113	בית-הכנסת הכורלי „טהרת הקודש״
בתי-מדרשים ביי „משמרת חולים״ און „מושב זקנים״	114	בתי-מדרש ליד „מושב זקנים״ ו„משמרת חולים״
תורה חברות	115	חברות-תורה
חברות „ש״ס ומשניות״ ו„מגידי תהילים״	116	חברות „ש״ס ומשניות״ ו„מגידי תהילים״

גאונים, רבנים און „ועד הרבנים״

גאונים, רבנים, ועד הרבנים

דער ווילנער גאון ר׳ אליהו ב״ר שלמה-זלמן קרעמער, הגר״א	117	הגאון מוילנה ר׳ אליהו ב״ר שלמה זלמן קרמר, הגר״א
דער ווילנער גאון (כתב-ידן, ספרים, בריוו און ביאָגראַפיע)	118	הגאון מוילנה (כתבי-יד, ספרים, מכתבים, ותולדות-חיים)
דאָ האָט געוואוינט דער ווילנער גאון	119	כאן גר הגאון מוילנה
דער ווילנער גאון (קבר און געדענק-טעג)	120	הגאון מוילנה (הקבר וימי הזכרון)
ר׳ שמואל בן אביגדור (דער לעצטער ווילנער רב)	121	ר׳ שמואל בן אביגדור, הרב האחרון של וילנה „אב״ד ר״מ ורב הקלויז״
דער „חפץ חיים״, ר׳ ישראל-מאיר הכהן מראַדין	122	„חפץ חיים״, ר׳ ישראל מאיר הכהן מראדין
די רבנישע משפחה קאַרעליץ	123	משפחת הרבנים קארליץ
דער „חזון איש״, הרב אברהם-ישעיהו קאַרעליץ	124	„חזון איש״, הרב ר׳ אברהם ישעיהו קארליץ
הרב ר׳ חיים עוזר גראָדזענסקי	125	הרב ר׳ חיים עוזר גרודזנסקי
ווילנער רבנים	126	רבני וילנה
ועד הרבנים	127	ועד הרבנים

יידישע רעפּרעזענטאַנץ און קהילה-קערפּערשאַפטן

ייצוג יהודי וגופים קהילתיים

ווילנער יידישע רעפּרעזענטאַנץ	128	נציגי יהדות וילנה
די יידישע רעפּרעזענטאַנץ אין ווילנער שטאָט-ראַט	129	נציגי היהודים במועצה העירונית של וילנה
„צדקה גדולה״	130	„צדקה גדולה״
דער ווילנער אידישער צענטראַל-קאָמיטעט	131	ועד ההנהגה של עדת ישראל בווילנה
ווילנער יידישער הילפס-קאָמיטעט	132	ועד-העזרה היהודי בווילנה
ווילנער יידישע קהילה	135-133	הקהילה היהודית בווילנה
ד״ר יעקב וויגאָדסקי	136	ד״ר יעקב ויגודסקי
ד״ר צמח שאַבאַד	137	ד״ר צמח שבד

קהלשע מוסדות און הילף-געזעלשאַפטן

מוסדות קהילתיים וחברות-עזרה

נויט, זאָרג, פאַרצווייפלונג	138	מחסור, דאגה, יאוש
צדקה-חברות	139	חברות-צדקה
מושב-זקנים	141-140	מושב-זקנים
„די ביליקע הייזער״	142	„הבתים הזולים״
קאַמף קעגן הונגער	143	מלחמה ברעב
ביליקע קיך	144	מטבח זול
קיכן	145	בתי תמחוי
הילף די אַרבעטסלאָזע	156	עזרה למובטלים
ווילנער יידישער פרויען-פאַראיין	147	איגוד נשים יהודיות בווילנה
געזעלשאַפטלעכע הילף פאַר בלינדע און טויב-שטומע	148	עזרה חברתית לעורים ולחרשים-אילמים
יידישע זעלנער באַזאָרגונג	149	טיפול בחיילים יהודים

	זייט/עמוד	
יידישער געגנט-קאָמיטעט „יעקאָפּאָ"	150	ועד יהודי מחוזי של „יעקאפא" (לעזרת נפגעי-מלחמה)
הילף פאַר יידן אין סאָוועט-רוסלאַנד און נאַצי-דייטשלאַנד	151	עזרה ליהודים בברית-המועצות ובגרמניה הנאצית
בעטלער	152	קבצנים
שטאָט-משוגעים	153	משוגעים של העיר
די „אויטאָנאָמע אינסטיטוציע" — משה ענגעלשטערן	154	„המוסד האבטונומי" — משה אנגלשטרן

אַנשטאַלטן און אָרגאַניזאַציעס פאַר פאָלקס-געזונט

מוסדות ואירגונים לשמירת בריאות העם

„אזע-טאָז", „פאָלקס-געזונט"	155	„אזע-טאז", „בריאות העם"
כאָלערע-עפּידעמיעס	156	מגפות-חולירע
יידן, אין באָד אַריין!	157	יהודים, לבית המרחץ!
ווילנער יידישער דאָקטוירים-פאַראיין	158	איגוד רופאים יהודים בוילנה
קראַנקן-שוועסטער שולן	159	בתי-ספר לאחיות יהודיות
דענטיסטן, אַפּטייקן, מינעראַלע בעדער	160	רופאי-שיניים, בתי-מרקחת, מעינות-מרפא
„משמרת-חולים" (געזעלשאַפט צו העלפן אָרעמע קראַנקע)	162-161	„משמרת חולים" (בית מרקחת ובית-החולים)
יידישער שפּיטאָל	163	בית-החולים היהודי
שפּיטאָל פאַר אַקושעריע	164	בית-חולים ליולדות ולילדים
געזעלשאַפט צו פאַרהיטן דאָס געזונט פון דער יידישער באַפעלקערונג „אזע"	165	חברה לשמירת הבריאות של האוכלוסיה היהודית „אזע-טאז"
קינדער-קאָלאָניעס פון „אזע"-„טאָז"	166	מושבות-ילדים של „אזע-טאז"
קראַנקן-קאַסע (קראַנקהייט-פאַרזיכערונג פאַר אַרבעטער און אַנגעשטעלטע)	167	קופת-חולים (ביטוח רפואי לפועלים ופקידים)

אָרגאַניזירטע און פרייוויליקע הילף-פאָנדן

קרנות עזרה

זאַמל-טעג אָפּצייכנס	168	תגי התרמות ימי מגבית
אַקציעס, זאַמל-טעג, זאַמל-בויגנס, הילפס-קייט	169	מפעלי-עזרה, ימי מגבית, גליונות-מגבית, שלשלת-עזרה
ווילנער יידן לאָזן עולמות	170	יהודי וילנה מצווים עזבונות
ווילנער יידן רופן זייערע לאַנדסלייט אין אַמעריקע אַרויסצוהעלפן	171	יהודי וילנה מבקשים עזרה מבני-עירם באמריקה

גמילות-חסדים קאַסעס און פאָלקס-בענק

קופות גמילות-חסדים ובנקים עממיים

גמילות-חסדים קאַסעס	172	קופות גמילות-חסדים
דבורה-אסתר געלפער (צדקנית, גרינדערין פון אַ גמילות-חסד)	173	דבורה-אסתר געלפר (צדקנית, מיסדת גמילות-חסד)
ווילנער ליי-און שפּאָר-קאַסע פאַר האַנטווערקער און קליינהענדלער (יידישע באַנק)	174	הקופה הוילנאית להלוואות והסכונות לבעלי-מלאכה וסוחרים זעירים (בנק יהודי)
צענטראַלע יידישע קאָאָפּעראַטיווע פאָלקס-באַנק	175	הבנק השיתופי המרכזי של יהודי וילנה

האַנדל און סוחרים-פאַרבאַנדן

מסחר ואיגודי סוחרים

דער דורכהויף	176	האכסדרה
יידישע סוחרים און געשעפטן אין XIXטן י"ה	177	סוחרים יהודים ועסקיהם במאה ה-XIX
„ווייבער, פלעשער ווין!"	178	„נשים, בקבוקי-יין!"
יידישע קרעמלעך	179	חנויות יהודיות
דער האָלץ-מאַרק	180	שוק-העצים
אויפן קאַזימיר-יאַריד	181	ביריד של קאזימיר
דער צפון-יאַריד	182	יריד הצפון
יידישע געשעפטן	183	בתי-עסק יהודיים
האַנדל-און אונטערשטיצונג-קאָאָפּעראַטיוו	184	קואופרטיבים למסחר ולתמיכה

	זייט/עמוד	
צענטראַלער יידישער דעטאַליסטן און קליינהענדלער פֿאַרבאַנד	185	איגוד יהודי מרכזי של קמעונאים וסוחרים זעירים
יידישער סוחרים-פֿאַרבאַנד	186	איגוד הסוחרים היהודים

יידן אין מלאכה און אינדוסטריע

יהודים במלאכה ותעשייה

יידישע בעלי-מלאכות אין XVIIIטן י״ה	187	בעלי-מלאכה יהודים במאה ה-XVIII
יידישע האַנטווערקער-צעכן	188	איגוד של בעלי-מלאכה יהודים
צענטראַלער יידישער האַנטווערקער-פֿאַראיין	189	איגוד יהודי מרכזי של בעלי-מלאכה
מלאכות און בעלי-מלאכות	191-190	מלאכות ובעלי-מלאכות
טרעגער און איזוואָשטשיקעס	192	סבלים ובעלי עגלה
שוואַרץ-אַרבעטער	193	פועלי עבודה גופנית
יידן אין אינדוסטריע און מלאכה	194	יהודים בתעשייה ובמלאכה
לעדער-אַרבעטער	195	פועלים מעבדי-עורות
מעכאַנישע בעקערײַ	196	מאפייה מיכנית
סעלצער-פֿאַבריק און ביר-ברויערײַ	197	בית-חרושת לסודה ובית-מבשל בירה
פֿוטער-אינדוסטריע	198	תעשיית-פרוות
טאַרטאַקן-און דיכט-פֿאַבריקן	199	מינסרות ובתי-חרושת של לביד
קורלענדער אייל-פֿאַבריק	200	בית-חרושת לשמן קורלנדר
יידישער פֿאַבריקאַנטן-פֿאַרבאַנד	201	איגוד תעשיינים יהודים

יידן בײַ ערד-אַרבעט און גערטנערײַ

יהודים חקלאים, גננות

לאַנדווירטשאַפֿט	202	חקלאות
געזעלשאַפֿטן צו באַזעצן יידן אויף ערד אין ווילנער געגנט	203	חברות להתישבות חקלאית של יהודים על הקרקע במחוז וילנה
שול-גערטנערײַ	204	גננות בבתי-הספר

יידישע פֿאַך-שולן

בתי ספר מקצועיים יהודים

געזעלשאַפֿט „הילף דורך אַרבעט"	206-205	חברת „עזרה ע״י עבודה"
האַנטווערקער-שול ביים „אָרט"	207	בית-ספר למלאכה של „אורט"
ווילנער יידישער טעכניקום ביים „אָרט"	209-208	טכניון אידי בוילנה של „אורט"

יידישע פּראָפֿעסיאָנעלע פֿאַראיינען

איגודים מקצועיים

ווילנער שניידער אַרבעטער	210	חייטים-פועלים בווילנה
פּראָפֿעסיאָנעלער פֿאַראיין פֿון באַקלייד-אינדוסטריע אַרבעטער	211	איגוד מקצועי של ענף ההלבשה
פּראָפֿעסיאָנעלער פֿאַראיין פֿון יידישע האַנדלס-אַנגעשטעלטע	212	איגוד מקצועי של עובדי-מסחר יהודים
פּראָפֿעסיאָנעלער פֿאַראיין פֿון דרוקער-אַרבעטער	213	איגוד מקצועי של פועלי-הדפוס
יידישע פּראָפֿעסיאָנעלע פֿאַראיינען	214	איגודים מקצועיים יהודיים
צענטראַל-ביוראָ פֿון יידישע און אַלגעמיינע פּראָפֿעסיאָנעלע פֿאַראיינען	215	משרד מרכזי של איגודים מקצועיים יהודיים וכלליים
אַרבעטער-קיכן בײַ די פּראָפֿעסיאָנעלע פֿאַראיינען	216	מטבחי-פועלים ליד האיגודים המקצועיים
ווילנער פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיוון	217	קואופרטיבים יצרניים בווילנה
אַדוואָקאַטן, אינזשעניערן און בוכהאַלטער-פֿאַראיינען	218	איגודים של עורכי-דין, מהנדסים ומנהלי-חשבונות
שכנים-און הויזבאַזיצער פֿאַראיינען	219	איגודים של דיירים ושל בעלי-בתים

יידישע אַרבעטער באַוועגונג

תנועת עבודה יהודית

ביים באַגינען פֿון דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג	220	בראשית התנועה המהפכנית
ערשטער מאַי	221	אחד במאי
הירש לעקערט	222	הירש לקרט
רעוואָלוציע 1905	223	המהפכה של שנת 1905
„אַלגעמיינער יידישער אַרבעטער-בונד"	225-224	האיגוד הכללי של הפועלים היהודים „בונד"

	זייט/עמוד	
„יידישער ארבעטער - קונסט - פֿאראיין״ אין ווילנע	226	„איגוד לאמנות של הפועלים היהודים״ בוילנה
יוגנט-בונד „צוקונפֿט״	227	איגוד נוער בונדאי „עתיד״
„סקיף״, סאָציאַליסטישער קינדער-פֿאַרבאַנד	228	„סקיף״, איגוד-נוער סוציאליסטי של „בונד״

סאָציאַליסטישע פּאַרטייען און פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס

מפלגות סוציליסטיות ואירגונים פוליטיים

סאָציאַליסטן-רעוואָלוציאָנערן (עס-ערן)	229	סוציאליסטים-מהפכנים (עס-ער)
„ס. ס.״ און „פֿאַראייניקטע״	230	„צ.ס.״ ו„המאוחדים״
יידישע דעמאָקראַטישע (פֿאָלקיסטישע) פּאַרטיי	231	המפלגה היהודית הדמוקרטית („הפולקיסטית״)
„פֿרייע שריפֿטן״-גרופּע, עטישע סאָציאַליסטן	232	קבוצת „כתבים חפשיים״, סוציאליסטים-מוסרנים
„פֿרייַלאַנד-ליגע״ און סאָציאַליסטיש-טעריטאָריאַליסטישע יוגנט-אָרגאַניזאַציע ‚שפּאַרבער׳	233	„ליגת-פרייַלאנד״ וארגון-הנוער הסוציאליסטי-טריטוראליסטי „שפארבר״ (נץ)
יידישע סקויטן-אָרגאַניזאַציע „בין״	234	הסתדרות-צופים אידית „בין״ (דבורה)

קאָמוניסטישע באַוועגונג

התנועה הקומוניסטית

קאָמוניסטישע באַוועגונג	235	התנועה הקומוניסטית
„קאָמיוג״ קאָמוניסטישער יוגנט-פֿאַרבאַנד	236	„קאמיוג״, איגוד הנוער הקומוניסטי
„מאָפּר״, „פּיאָנער״, און „אָקטיאַבערלעך״	237	„מאפר״, „חלוץ״, ו„בני אוקטובר״
אָרגאַניזאַציעס פֿאַר בירעבידזשאַן	238	אירגונים למען בירוביג׳אן
געפֿאַלענע יידישע רעוואָלוציאָנערן	239	חללי מהפכנים יהודים
יוסטיץ	240	צדק ומשפט

ציוניסטישע באַוועגונג

התנועה הציונית

„חובבי-ציון״	241	„חובבי-ציון״
ציוניסטישע קאָנפֿערענצן אין ווילנע	242	ועידות ציוניות בוילנה
„קרן קימת לישראל״ און „קרן היסוד״	243	„הקרן הקיימת לישראל״ ו„קרן היסוד״
עליה	244	עלייה
ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין ווילנע	245	ההסתדרות הציונית בוילנה
„החלוץ בעל-מלאכה״ און „מיטלשטאַנד-חלוץ״	246	„חלוץ בעל-מלאכה״ ו„חלוץ בן המעמד-הבינוני״
„ליגע פֿאַרן אַרבעטנדיקן ארץ ישראל״, „צעירי ציון״ — „פּועלי ציון״	247	„הליגה למען ארץ-ישראל העובדת״, „צעירי-ציון״ — „פועלי-ציון״
„לינקע פּועלי-ציון״ פּאַרטיי	248	מפלגת „פועלי-ציון שמאל״
ציוניסטישע יוגנט-אָרגאַניזאַציעס	249	הסתדרויות-נוער ציוניות
„החלוץ״-אָרגאַניזאַציע אין ווילנע	250	הסתדרות „החלוץ״ בוילנה
הכשרה-קיבוץ „שחריה״ ביים „החלוץ״	251	הכשרה-קיבוץ „שחריה״ ליד החלוץ
יידישע סקויטן-אָרגאַניזאַציע „השומר הצעיר״	252	הסתדרות הצופים היהודים „השומר הצעיר״
ווילנער „השומר הצעיר״ אויף הכשרה	253	„השומר הצעיר״ בהכשרה
„גורדוניה״, חלוצישע יוגנט-אָרגאַניזאַציע פֿון דער „התאחדות״	254	„גורדוניה״, הסתדרות נוער חלוצי של „התאחדות״
„הנוער הציוני״ — „החלוץ הציוני״ אין ווילנע	255	„הנוער הציוני״ ו„החלוץ הציוני״ בוילנה

ציוניסטיש-רעוויזיאָניסטישע באַוועגונג

התנועה הציונית-רביזיוניסטית

ציוניסטיש-רעוויזיאָניסטישע באַוועגונג	256	התנועה הציונית-רביזיוניסטית
„ביתר״, רעוויזיאָניסטישע יוגנט-אָרגאַניזאַציע	257	„ביתר״, הסתדרות-נוער רביזיוניסטית
„ביתר״ זומער-לאַגערן און אויספֿלוגן	258	מחנות-קיץ וטיולים של „ביתר״

רעליגיעזע פּאַרטייען און אָרגאַניזאַציעס

מפלגות דתיות ואירגונים

„מזרחי״ און „צעירי מזרחי״	259	„מזרחי״ ו„צעירי מזרחי״
„החלוץ המזרחי״ און „השומר הדתי״	260	„החלוץ המזרחי״ ו„השומר הדתי״
„תפארת בחורים״	261	חברה דתית „תפארת בחורים״
„אגודת ישראל״	262	הסתדרות ״אגודת ישראל״

יידישע ספּאָרט-אָרגאַניזאַציעס
ארגוני ספורט יהודיים

	זייט/עמוד	
„מכבי", יידישער טורן-און ספּאָרט-פאַראיין	263	„מכבי", אגודה יהודית לספורט והתעמלות
דערעפענונג פון „מכבי"-פלאַץ	264	פתיחת מגרש „מכבי"
„מכבי", ספּאָרט-סעקציעס	265	„מכבי", סקציות לספורט
„מכבי", פוטבאָל-מאַנשאַפטן	266	„מכבי", קבוצות-כדורגל
„מכבי", רודער-און שווים-סעקציע	267	„מכבי", סקציה לשיט ושחייה
„יאַסק", יידישער אַקאַדעמישער ספּאָרט-קלוב	268	„יאסק", מועדון לספורט של אקדמאים יהודים
„מאָרגנשטערן", אַרבעטער געזעלשאַפט פאַר פיזישער דערציאונג	269	„מארגנשטערן" (השחר), חברת-פועלים לחינוך גופני
ספּאָרט אין ווילנער יידישע שולן	270	ספורט בבתי-ספר יהודים בוילנה

צווייטער באַנד
כרך שני

יידישע דערציאונג און בילדונג
חינוך והשכלה ליהודים

אַנשטאַלטן פאַר יתומים, פאַרוואָרלאָזטע און אָפּגעשטאַנענע קינדער
מוסדות ליתומים, ילדים עזובים ומפגרים

קינדער-יאָרן אין די ענגע געסלעך פון יידישער נויט	271	שנות ילדות בסמטאות הצרות של הדלות היהודית
קינדהייט ביים רינשטאָק	272	ילדות בביבים
יתומים פאַרזאָרגונג	273	טיפול ביתומים
יתומים-אינטערנאַט און פאָלקס-שול	274	פנימיה ובית-ספר ליתומים
יתומים-אינטערנאַט „יעקאָפּאָ" אויף אַנטאָקאָל	275	פנימיה-יתומים של „יעקאפא" באנטוקול
אַ היים פאַר פאַרוואָרלאָזטע קינדער	276	בית לילדים עזובים
געזעלשאַפט פאַר ספּעציעלער דערציאונג	277	חברה לחינוך מיוחד

פרעמדשפּראַכיקע שולן פאַר יידישע קינדער
בתי-ספר לילדי יהודים בלשונות זרות

יידישע קינדער אין רוסישע שולן אין XIXטן י"ה	278	ילדים יהודים בבתי-ספר רוסיים במאה ה-XIX
ווילנער אָפּטיילונג פון „חברה מפיצי-השכלה"	279	הסניף הוילנאי של „חברת מפיצי השכלה"
פויליש-יידישע גימנאַזיעס („אָראָ", „טראָ", „קליוטש", „דזיענצעלסקי", „פ. וועלער")	280	גימנסיות יהודיות-פולניות („ארא", „טרא", „קליוטש", דזיינציילסקי", „פ. ולר")
פויליש-יידישע גימנאַזיע פון ה. עפּשטיין און י. שפּייזער	281	הגימנסיה הפולנית-יהודית של ח. אפשטיין וי. שפייזר
פויליש-יידישע גימנאַזיע „געזעלשאַפט פון פּעדאַגאָגן" (ח. אָקס)	282	הגימנסיה הפולנית-יהודית „חברת פדגוגים" (ח. אוקס)

חדרים, תלמוד-תורהס און ישיבות
חדרים, תלמודי-תורה וישיבות

חדרים	283	חדרים
לייב שאַפּיראָס שולן — פון חדר „יהודה" ביז גימנאַזיע „אָ.ר.אָ".	284	בתי-ספר של לייב שפירא — למן חדר „יהודה" ועד לגמנסיה „ארא"
שטאָטישע תלמוד-תורה	285	בית תלמוד-תורה עירוני
„תורת אמת", רעליגיעזע שול פאַר אָרעמע קינדער	286	„תורת אמת", בית-ספר דתי לילדים עניים
אגודה חינוך-צענטראַלעס „יבנה" און „חורב"	287	„יבנה" („חורב"), מרכז החינוך של ה„אגודה"
„וועד המאוחד" צענטראַלע פון „מזרחי" שולן	288	„הועד המאוחד", מרכז בתי-הספר הדתיים של „מזרחי"
מיידל-שול אויפן נאָמען פון אסתר רובינשטיין	289	בית-ספר לנערות ע"ש אסתר רובינשטיין
וועד הישיבות	290	ועד הישיבות
ראַמיילעס (ר'מיילעס) ישיבה	291	„הישיבה הגדולה והקדושה רמיילס"
אין ראַמיילעס ישיבה ביים לערנען	292	בישיבת רמיילס בשעת הלימוד
סלאָבאָדקער ישיבה „כנסת בית יצחק" (לוקישקער ישיבה)	293	ישיבת סלובודקה „כנסת בית-יצחק" (ישיבת לוקישקי)
ישיבה „תומכי תמימים" דליובאַוויטש	294	ישיבת „תומכי תמימים" דלובאוויץ'

וועלטלעכע העברעאישע שולן

בתי-ספר עברים חילוניים

	זייט/עמוד	
העברעאישע פאָלקס-שול פאַר מיידלעך „יהודיה"	295	בית-ספר עממי עברי לנערות „יהודיה", ליד „בנות ציון"
העברעאישע פאָלקס-שולן „צעירי ציון" און י. צירקל	296	בתי-ספר עבריים עממיים „צעירי ציון" ו„י. צירקל"
„תרבות", העברעאישע בילדונג-און דערציאונג געזעלשאַפט	298-297	„תרבות", חברה להשכלה ולחינוך עברי
העברעאישע גימנאַזיע א"נ פון ד"ר י. עפשטיין	300-299	הגימנסיה „עברית" ע"ש ד"ר י. אפשטיין
העברעאישע גימנאַזיעס 'תושיה' און 'הרצליה'	301	הגימנסיות העבריות „תושיה" ו„הרצליה"
„תרבות" זומער-קאָלאָניע אין זאַקרעטער וואַלד	302	„תרבות", מושבת-קיץ ביער זאקרט

יידיש-וועלטלעכע שול-באַוועגונג

תנועת חינוך חילוני ביידיש

אין שול אַריין, קונדסים! („גרינינקע ביימעלעך" און „דער חבר")	303	לבית-הספר, שובבים! (עתונים לילדים „עצים ירקרקים" ו„החבר")
ווילנער געזעלשאַפט „קינדער פאַרזאָרגונג"	304	החברה הוילנאית „לטיפול בילדים"
אַרבעטער-קינדערהיים (פאָלקס-שול און קינדער-גאָרטן ביי די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען)	305	בית-ילדים של פועלים (בית-ספר עממי וגן-ילדים ליד האיגודים המקצועיים)
„צ.ב.ק.", צענטראַלער בילדונגס-קאָמיטעט פאַר די יידיש-וועלטלעכע שולן	306	„צ.ב.ק.", ועד-ההשכלה המרכזי לבתי-ספר האידיים החילוניים
„צ.ע.ק.", צענטראַלער עלטערן-קאָמיטעט ביים צ.ב.ק.	307	„צ.ע.ק.", ועד-הורים מרכזי ליד ועד-ההשכלה המרכזי
קינדערגערטנער	308	גני-ילדים
פאָלקס-שול א"נ פון יעקב דינעזאָן	309	בית-ספר עממי ע"ש יעקב דינזון
פאָלקס-שול א"נ פון שלום עליכם	310	בית-ספר עממי ע"ש שלום-עליכם
פאָלקס-שול א"נ פון לייזער גורוויטש	311	בית-ספר עממי ע"ש לייזר גורוויץ'
מיידל-שול א"נ פון דבורה קופּערשטיין	312	בית-ספר לנערות ע"ש דבורה קופרשטיין
מיידל-שול א"נ פון ש. ש. פרוג	313	בית-ספר לנערות ע"ש ש. ש. פרוג
יינגל-שול, „מפיצי השכלה" ביים צ.ב.ק. א"נ פון ד"ר צמח שאַבאַד	315-314	בית-ספר לנערים „מפיצי השכלה" ע"ש ד"ר צ. שבד
רעאַל-גימנאַזיע (מאַטעמאַטיש-נאַטורוויסנשאַפטלעכע גימנאַזיע)	317-316	הגימנסיה הריאלית (למתמטיקה ולמדעי-הטבע)
געזעלשאַפט „פריינד פון דער יידישער גימנאַזיע".	318	חברת „שוחרי הגימנסיה האידית" (הריאלית) בוילנה
הומאַניסטישע גימנאַזיע	319	הגימנסיה ההומניסטית
יידישע גימנאַזיע פון סאָפיע גורעוויטש	320	הגימנסיה האידית של סופיה גורביץ'
„שול-קולט"	321	„שול-קולט", האיגוד היהודי לחינוך ותרבות
אָוונט-שולן	322	בתי-ספר של ערב
פאָלקס-הויך-שולן און העכערע לערן-קורסן	323	בתי-ספר גבוהים לעם וקורסים גבוהים

ראַבינער-שול און לערער-אינסטיטוט לערער-סעמינאַרן, קורסן און קאָנפערענצן

בתי מדרש לרבנים, סמינריונים למורים, קורסים וועידות

ווילנער יידישע ראַבינער-שול און ווילנער יידישער לערער-אינסטיטוט	324	בית מדרש לרבנים והמכון היהודי למורים בוילנה
העברעאישער לערער-סעמינאַר ביי „תרבות"	325	סמינריונים למורים על-יד „תרבות"
העברעאישע לערער-און פרעבל-סעמינאַרן „מזרחי" פרעבל-סעמינאַר א"נ פון ד"ר ש. י. טשאַרנאָ	326	סמינריונים עברים למורים ולגננות „מזרחי" וסמינריון לגננות ע"ש ד"ר ש. י. צ'ארנו
איין-יאָריקע פּעדאַגאָגישע קורסן	327	קורסים פדגוגיים חד-שנתיים
צוויי-יאָריקע פרעבל-קורסן ביים צ.ב.ק.	328	קורסים לגננות דו-שנתיים ליד ועד-ההשכלה המרכזי
צוויי-יאָריקע פּעדאַגאָגישע קורסן פון דער ווילנער קהילה און „יעקאַפּאַ"	329	קורסים פדגוגיים דו-שנתיים של הקהילה הוילנאית ו„יעקאפא"
קורץ-טערמיניקע פּעדאַגאָגישע דערגאַנצונגס-קורסן	330	שיעורי-השתלמות קצרי-מועד בחינוך

	זייט/עמוד	
יידישער לערער סעמינאַר א״נ פון וו. מעדעם	331-332	סמינריון אידי למורים ע״ש ו. מדם
פעדאַגאָגישע קאָנפערענצן	333	ועידות פדגוגיות

פֿאַראיינען פֿון יידישע און העברעאישע לערער און מלמדים

איגודי מורים ליידיש, עברית ומלמדים

געזעלשאַפט פאַר קעגנזייטיקער הילף פון מלמדים	334	חברה לעזרה הדדית של מלמדים
העברעאישער לערער-פאַראיין	335	איגוד המורים העברים
יידישער לערער-פאַראיין	336	איגוד המורים האידיים

יידישער סטודענטן-פֿאַראיין, קרייזן און קאָרפּאָראַציעס

איגודי סטודנטים יהודים, חוגים וקורפורציות

יידישע סטודענטן אין ווילנער אוניווערסיטעט	337	סטודנטים יהודים באוניברסיטה הוילנאית
יידישע סטודענטן-קרייזן אין ווילנער אוניווערסיטעט	338	חוגים של סטודנטים יהודים באוניברסיטה של וילנה
יידישע סטודענטישע קאָרפּאָראַציעס	339	קורפורציות של סטודנטים יהודים

יידישע דרוקערייען, פֿאַרלאַגן, בוך-הענדלער און ביבליאָטעקן

בתי דפוס יהודיים, הוצאת ספרים, מוכרי ספרים וספריות

ירושלים דליטא האָט באַזאָרגט די יידישע וועלט מיט ספרים און ביכער	340	ירושלים דליטא סיפקה לעולם היהודי ספרי קודש וחול
דרוקעריי און פאַרלאַג „ראָם״	341	בית-דפוס והוצאת-ספרים „ראם״
דרוקעריי און פאַרלאַג „ראָזענקראַנץ און שריפטזעצער״	342	בית-דפוס והוצאת ספרים רוזנקראנץ ושריפטזצר
דרוקערייען און פאַרלאַגן „א. ג. סירקין״ און „ב. אַ. קלעצקין״	343	בתי-דפוס והוצאת ספרים א. ג. סירקין וב. א. קלצקין
ווילנער יידישע ביכער-פאַרלאַגן	344	הוצאת-ספרים יהודיות בוילנה
יידישע בוך-הענדלער	345	מוכרי-ספרים יהודים
סטראַשון-ביבליאָטעק	346	ספריית סטראשון
ביבליאָטעקן	347	ספריות

העברעאישע און יידישע קולטור

תרבות עברית ויידיש

השכלה	348-349	השכלה
געזעלשאַפטן ליבהאָבער און פאָרשער פון דער העברעאישער שפּראַך	350	חברות חובבי הלשון העברית
ירושלים ד׳יידיש	351	ירושלים ד׳יידיש
יידישע קולטור-געזעלשאַפטן	352	חברות-תרבות אידית
„ווילביג״, ווילנער יידישע בילדונגס-געזעלשאַפט	353	„וילביג״, חברה להשכלה אידית בוילנה
יידישע עספּעראַנטיסטן-געזעלשאַפטן	354	חברות אספרנטיסטים יהודים

דאָקומענטאַציע-און פֿאָרש-אינסטיטוציעס פֿון יידישן עבר

תעודות ומוסדות מחקר בעבר היהודי

געזעלשאַפטן „ליבהאָבער פון יידישן אַלטערטום״ און „יידישע סטאַטיסטישע געזעלשאַפט״	355	חברה „חובבי קדמוניות היהודים״, ו„החברה היהודית לסטטיסטיקה״
היסטאָריש-עטנאָגראַפישע געזעלשאַפט א״נ פון ש. אַנסקי ז״ל אין ווילנע	356	חברה להיסטוריה ואתנוגרפיה ע״ש ש. אנ-סקי בוילנה
יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט, „ייוואָ״	357-358	המכון היהודי למדע „ייווא״
„ייוואָ״-אויסשטעלונגען	359	תערוכות „ייווא״

יידישע שרייבער-פֿאַראיינען

איגודי סופרים יהודים

יידישער ליטעראַטן-און זשורנאַליסטן-פאַראיין	360	איגוד הסופרים והעתונאים היהודים בוילנה
יידישער פּע״ן-קלוב	361	קלוב פא״ן אידי בוילנה
שרייבער-און מאָלער-גרופּע „יונג-ווילנע״	362	קבוצת סופרים אידיים וציירים „יונג-ווילנע״ (וילנה הצעירה)

	זייט/עמוד	
„יונגוואַלד", יינגסטע ווילנער יידישע שרייבער- און קינסטלער-גרופּע	363	קבוצה של צעירי הסופרים האידיים והאמנים „יונגוואלד" (חורש)

יידישע און העברעאישע פּרעסע און פּעריאָדיק

עתונות ביידיש ועברית

„הזמן" (די צייט), העברעאישע טאָג-צייטונג	364	היומון העברי „הזמן"
„טאָג", טעגלעכע אומפּאַרטייאישע דעמאָקראַטישע צייטונג	365	„טאג" (היום), עתון יומי, בלתי-מפלגתי, דימוקרטי
„די צייט", טאָג-בלאַט פון דער ציוניסטישער באַוועגונג	366	„די צייט" (הזמן), יומון התנועה הציונית ואיגוד הסוחרים
ווילנער יידישע טאָג-צייטונגען	367	יומונים אידיים בוילנה
ווילנער יידישע צייטשריפטן און זאַמל-ביכער	368	כתבי-עת ומאספים אידיים בוילנה
יוביליי- און לאַנד-צוזאַמענפאָר פון דער יידישער פּרעסע	369	יובל וכינוס ארצי של עתונות יידיש
צייטונגס-פאַרקויפער	370	מוכרי-עתונים

מוזיק

מוסיקה

חזנים און כאָרן, דיריגענטן און קאָמפּאָזיטאָרן

חזנים ומקהלות, מנצחים ומלחינים

ווילנער שטאָט-חזנים	371	חזני-העיר של וילנה
ווילנער חזנים	372	חזני וילנה
ווילנער קאָמפּאָזיטאָרן און דיריגענטן	373	מלחינים-מנצחים של וילנה
„יידישע מוזיקאַליש-דראַמאַטיש-געזאַנג געזעלשאַפט" און „הזמיר"	374	„חברה יהודית למוסיקה, דרמה וזמרה", ו„הזמיר"
„י. גערשטיינס כאָר" ביי דער געזעלשאַפט „פריינד פון רעאַל-גימנאַזיע"	375	„מקהלת י. גרשטיין" ליד חברת „דורשי הגימנסיה הריאלית"
דער „ווילביג-כאָר"	376	„מקהלת ווילביג"

יידישער מוזיק אינסטיטוט, אָרקעסטערס, אָפּערע, באַלעט

המכון היהודי למוסיקה, תזמורות, אופירה ובאלט

בלאָז-אָרקעסטערס	377	תזמורות כלי-נשיפה
יידישער סימפאָנישער אָרקעסטער און סימפאָנישער קינדער-אָרקעסטער	378	תזמורת סימפונית יהודית ותזמורת-ילדים
יידישער מוזיק-אינסטיטוט	379	המכון היהודי למוסיקה
יידישער אָפּערע-אַנסאַמבל ביים יידישן מוזיק-אינסטיטוט	380	להקת האופירה האידית ליד המכון היהודי למוסיקה
באַלעט	381	באלט
באַלעט-טענץ אין די שולן	382	רקודי-באלט בבתי-הספר
וואונדער-קינדער	383	ילדי-פלא

יידיש טעאַטער

תיאטרון יהודי

לצים און פּורים-שפּילן

ליצנים ומשחקי פורים

לצים	384	ליצנים
פּורים-שפּילן	385	הצגות-פורים

פאָרשטעלונגען אין לערן-אַנשטאַלטן

הצגות במוסדות חינוך

פאָרשטעלונגען אין יידישע פאָלקס-שולן	386	הצגות בבתי-ספר עממים
פאָרשטעלונגען אין העברעאישע שולן	387	הצגות בבתי-ספר עברים
פאָרשטעלונגען אין מיטל-שולן און הויך-שולן	388	הצגות בבתי-ספר תיכונים ובבתי-ספר גבוהים

דראַמקרייזן, דראַמסטודיעס, יונג-טעאַטער קאָלעקטיוון

חוגים דרמטיים, אולפנים למשחקי תיאטרון, קולקטיבים לתיאטרון-נוער

דראַמאַטישע קרייזן	389	חוגים דרמתיים
דראַמאַטישע סטודיעס	390	סטודיות דרמתיים

	זייט/עמוד	
יונג-טעאַטער קאָלעקטיוון „קינדער-טעאַטער" און „דאַווקע"	391	קבוצות תיאטרליות של צעירים „תיאטרון-ילדים" ו„דווקא"
„מיידים", מאַריאָנעטן-טעאַטער	392	„מיידים" (מאדים), הבובטרון האידי בווילנה

העברעאישער טעאַטער און דראַמסטודיע

תיאטרון עברי והאולפן למשחקי תיאטרון

העברעאישער טעאַטער און טעאַטער-סטודיע	393	התיאטרון העברי והסטודיו הדרמטית העברית

טעאַטער-און קונסט-געזעלשאַפטן

חברות לתיאטרון ואומנות

יידישע קונסט-געזעלשאַפט אין ווילנע	394	חברה יהודית לאמנות בווילנה
געזעלשאַפט „פריינד פון יידישן טעאַטער"	395	חברה „שוחרי התיאטרון האידי"

ווילנער טעאַטערן און „ווילנער טרופּע"

תיאטרונים בווילנה ו„הלהקה הווילנאית"

ווילנער יידישער „פאָלקס-טעאַטער"	396	„התיאטרון היהודי העממי" בווילנה
„פּאַלאַס" און „אונדזער טעאַטער"	397	„פאלאס" ו„התיאטרון שלנו"
די „ווילנער טרופּע", יובילייען	398	„הלהקה הווילנאית", חגים יובל
די „ווילנער טרופּע", פאָרשטעלונגען	399	„הלהקה הווילנאית", הצגות
די „ווילנער טרופּע", פּראָגראַמען	400	„הלהקה הווילנאית", תוכניות
ווילנער יידישע פילם-אַרטיסטן	401	שחקני-קולנוע יהודים של וילנה

קינסטלער, פּלאַסטיקער און קונסט-אויסשטעלונגען

אומנות ציור, פסלים ותערוכות אומנות

סקולפּטאָר מאַרק אַנטאָקאָלסקי	402	הפסל מארק אנטוקולסקי
אַ קרענצל נייגער — שש... דער לערער צייכנט!	403	ילדים סקרנים — שש... המורה מצייר !
צייכן-שולן און יונגע קינסטלער	404	בתי-ספר לרישום ואמנים צעירים
בילדער-אויסשטעלונגען פון יידישע קינסטלער	403	תערוכות-ציורים של אמנים יהודים
פאַראיין פון די ווילנער יידישע קינסטלער-פּלאַסטיקער	406	אירגון ציירים ופסלים יהודים

כּלל-טוער, שרייבער און דענקער צוגאַסט אין ירושלים דליטא

עסקנים, סופרים והוגי דיעות מתארחים בירושלים דליטא

משה מאָנטעפיאָרע אין ווילנע	407	משה מונטפיורי בווילנה
ד"ר טעאָדאָר הערצל אין ווילנע	408	ד"ר תיאודור הרצל בווילנה
נחום סאָקאָלאָוו אין ווילנע	409	נחום סוקולוב בווילנה
זאב זשאַבאָטינסקי אין ווילנע	410	זאב ז'אבוטינסקי בווילנה
מענדעלע מוכר ספרים אין ווילנע	411	מנדלי מוכר ספרים בווילנה
שלום עליכם און יצחק לייבוש פּרץ אין ווילנע	412	שלום עליכם וי. ל. פרץ בווילנה
חיים-נחמן ביאַליק אין ווילנע	413	חיים-נחמן ביאליק בווילנה
פּראָפ' שמעון דובנאָוו אין ווילנע	414	פרופסור שמעון דובנוב בווילנה
יידישע שרייבער צו גאַסט אין ירושלים ד'יידיש	416-415	סופרים יהודים מבקרים בירושלים דיידיש
חורבן, ווידערשטאַנד און אומקום	417	**חורבן, התנגדות והשמדה**
חורבן-לוח	418	לוח החורבן

די ליטווישע ווילניוס — אַ טיר צו דער פרייער וועלט

ווילניוס הליטאית — פתח אל העולם החופשי

ווילניוס, די הויפּט-שטאָט פון ליטע	419	ווילניוס, בירת ליטא
מלחמה-פּליטים אין ווילנע	420	פליטי-מלחמה בווילנה
פּליטים-ישיבות אין ווילנע	421	ישיבות של פליטים בווילנה
ראַמיילעס ישיבה	422	ישיבת רמיילס
ס.אָ.ס.-רופן צו דער פרייער וועלט	423	קריאות „הצילו" ! לעולם החפשי

ראַטנמאַכט

שלטון ברית-המועצות

ראַטן-ליטע	424	ליטא המועצתית
יידיש לעבן אין ראַטן-ווילנע	425	חיים יהודיים בווילנה המועצתית

נאַצי-אָקופּאַציע — די אָרגאַניזאַציע פון יידן-פאַרניכטונג
הכבוש הנאצי — האירגון להשמדת יהודים

	זייט/עמוד	
דייטשע אָקופּאַציע	426	הכיבוש הגרמני
די געלע לאַטע	427	הטלאי הצהוב
שיינען	428	רשיונות
די נאַצישע רעגולאַמענטירונג פון יידן-פאַרשקלאַפונג	429	תקנות הנאצים לשעבוד יהודים
די ליקווידאַטאָרן פון ירושלים דליטא	430	המחסלים של ירושלים דליטא
דער פרייוויליקער ליטווישער אַנטייל אין דער יידן-פאַרניכטונג	431	השתתפות מרצון של הליטאים בהשמדות היהודים
די גרויסע פּראָוואָקאַציע	432	הפרובוקציה הגדולה

הינטערן געטאָ-צוים — אין רשות פון יודנראַט און יידן-פּאָליציי
מאחורי סורגי הגיטו ברשותה של המועצה היהודית והמשטרה היהודית

די צווייטע געטאָ	433	הגיטו השני
הינטער די טויערן פון געטאָ 1	434	מאחורי שערי גיטו א׳
פּלאַן פון ווילנער געטאָ	435	תוכנית הגיטו הוילנאי
דער יידן-ראַט	436	מועצת היהודים
דער אַרבעט-אַמט און די צוואַנג-אַרבעט	437	משרד-העבודה ועבודת-כפייה
דאָקטוירים, אינזשיניערן און — קוימענקערער	438	רופאים, מהנדסים ו...מנקי-ארובות
יעקב גענס, געטאָ-פאַרשטייער און פּאָליציישעף	439	יעקב גנס, נציג הגיטו וראש המשטרה
די יידישע געטאָ-פּאָליציי	440	המשטרה היהודית בגיטו
פּאָליציי-שעפן און רעווירן	441	ראשי המשטרה ואזוריה
די טויער-וואַך פּאָליציי	442	משטרת משמר השער
דאָס געטאָ-געריכט	443	בית-הדין של הגיטו
די געטאָ-טורמע	444	בית-הסוהר של הגיטו
די תפיסה-ווענט דערציילן	445	כותלי בית-הסוהר מספרים
תליות אין געטאָ	446	תליות בגיטו

אָרגאַניזאַציעס פאַר גייסטיקן יידישן ווידערשטאַנד
ארגונים להתנגדות היהודית הרוחנית

פאָלקס-געזונט אין געטאָ	447	בריאות האוכלוסייה בגיטו
ספּאָרט אין געטאָ	448	ספורט בגיטו
קינדער אין געטאָ	449	ילדים בגיטו
דער שול-וועזן אין ווילנער געטאָ	450	רשת החינוך בגיטו וילנה
לערער-פאַרבאַנד אין געטאָ	451	איגוד המורים בגיטו
פאַראייניקונג פון שרייבער, קינסטלער און אַרטיסטן; אַרבעטער-אוידיטאָריע און יוגנט-קלוב	452	איגוד סופרים, אומנים ושחקנים; אולם-הפועלים ומועדון-נוער
ביבליאָטעקן און קונסט-אויסשטעלונגען	453	ספריות ותערוכות אומנותיות
ווילנער געטאָ-טעאַטער	454	תיאטרון הגיטו בווילנה
מוזיק אין געטאָ	455	מוסיקה בגיטו
העברעאישע קולטור-אַרבעט אין געטאָ	456	פעילות תרבותית עברית בגיטו
רעליגיעזער לעבן אין געטאָ	457	החיים הדתיים בגיטו
טאָג-ביכער און לידער אין ווילנער געטאָ	458	יומנים ושירים בגיטו-וילנה
אויסגאַבעס אין ווילנער געטאָ	459	פרסומים בגיטו-וילנה

ווילנער געטאָ-ליקווידאַציע
חיסול הגיטו

„מאַלינעס" (באַהעלטענישן)	460	„מלינות" (מחבואים)
אַקציע פון די „געלע שיינען"	461	„מיבצע הרשיונות הצהובים"
די אַרבעט-לאַגערן „ה.ק.פּ." און „קיילים"	462	מחנות-העבודה „ה.ק.פ." ו„קיילים"
געטאָ-ליקווידאַציע	463	חיסול הגיטו

פּאָנאַר
פונאר

דער לעצטער וועג	464	הדרך האחרונה

	זייט/עמוד	
דער טויט אין פּאָנאַר	465	המוות בפּונאר
פרויען-עקזעקוציעס	466	נשים מוצאות להרג
שטילער, שטילער לאָמיר שווייגן	467	שקט, שקט — נחרישה
די בריגאַדע מתים-ברענער אין פּאָנאַר	468	הבריגדה של שורפי-מתים בפּונאר
אַ טונעל פון פּאָנאַר צו דער פרייהייט	469	מינהרה מפּונאר לחירות

צדיקים אין נאַצישן סדום
צדיקים בסדום הנאצית

צדיקים אין נאַצישן סדום	471-470	צדיקים בסדום הנאצית
די וואָס זיינען אומגעקומען פאַר זייער הילף צו יידן	472	אשר ניספו בעוון עזרתם ליהודים

אומקום-אַדרעסן פון ווילנער יידן
אתרי השמדה של יהודי וילנה

אומקום-אַדרעסן פון ווילנער יידן	473	אתרי השמדה של יהודי וילנה
דער טויט-לאַגער קלאָאָגע אין עסטלאַנד	474	מחנה-המוות קלואוגה, באסטוניה
די שייטערס אין קלאָאָגע	475	המדורות בקלואוגה
קאַצעט שעמבערג ביי דאַוטמערגען	476	מחנה הריכוז שמברג ליד דאוטמרגן

ווילנער שארית הפּליטה
שארית הפּליטה של וילנה

ווילנער יידן וואָס האָבן דערלעבט די באַפרייאונג	477	יהודים וילנאים שזכו לשחרור
ווילנער קאַצעטלער אין „די-פּי"-לאַגער היידענהיים	478	אסירי-מחנות-ריכוז וילנאים במחנה-העקורים היידנהיים
ווילנער יידן צווישן די אָרגאַניזאַטאָרן פון אַ רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער און אָרקעסטער פון דער שארית הפּליטה	479	וילנאים משתתפים בבנין תיאטרון ייצוגי ותזמרת של שארית הפּליטה

אָרגאַניזאַציעס פאַר באַוואָפנטן יידישן ווידערשטאַנד
אירגונים למען מרי יהודי מזויין

יידן, נקמה !	480	יהודים, נקמה !

פאַראייניקטע פּאַרטיזאַנער אָרגאַניזאַציע „פ.פּ.אָ."
אירגון הפּארטיזנים המאוחד „פ.פּ.אָ."

דער רוף צום באַוואָפנטן ווידערשטאַנד	481	הקריאה למרידה מזוינת
שליחים צעטראָגן די וואָרענונג פון אומקום און דער רוף צו ווידערשטאַנד צו יידישע ישובים	482	שליחים מפיצים את הזהרת הכליון ואת הקריאה למרידה בקרב ישוב היהודים
„פ.פּ.אָ.", פאַראייניקטע פּאַרטיזאַנער אָרגאַניזאַציע	483	„פ.פּ.אָ.", האירגון הפּארטיזנים המאוחד בגיטו וילנה
קאַמף-רעגולאַמין פון דער „פ.פּ.אָ."	484	תקנון-לחימה של „פ. פּ. אָ."
שטאַב פון דער „פ.פּ.אָ."	485	המטה הכללי של „פ. פּ, אָ."
דער הימן פון יידישן ווידערשטאַנד	486	המנון המרידה היהודית
ווידערשטאַנד מיט „ווייסן געווער"	487	התקוממות ב„נשק לבן"
די „רעלסן-מלחמה" מיטן אָקופּאַנט	488	„מלחמת פסי-הברזל" בכובש
יחיאלס קאַמף-גרופּע	489	פלוגת המאבק של יחיאל
דער פּאַרטיזאַנער-קאָמאַנדיר וואָס איז געפאַלן אין שלאַכט מיט די נאַצים אין ווילנער געטאָ	490	מפקד הפארטיזנים שנפל במאבק עם הנאצים בגיטו וילנה
די לעגענדע איציק וויטנבערג	491	האגדה „איציק ויטנברג"
פיר געהאַנגענע פּאַרטיזאַנער	493-492	ארבעה פּארטיזנים שניתלו
סאָניע (שיינע) מאַדייסקער	494	סוניה (שיינה) מאדייסקר

ווילנער יידישע פּאַרטיזאַנער
פּארטיזנים, יהודי וילנה

אין וואַלד האָט די יידישע יוגנט גענומען צוריקצאָלן דעם בלוטיקן חשבון	495	ביער התחיל הנוער היהודי לסלק את חשבון הדם
העלדישע פּאַרטיזאַנקעס-פאַרבינדלערינס	496	פּארטיזניות-קשרות גבורות
פּאַרטיזאַנער-מחנה „נקמה-נעמער"	497	מחנה-הפּארטיזנים „הנוקם"
יידישע פּאַרטיזאַנער-מחנה „פאַרן נצחון !"	498	מחנה-פּארטיזנים יהודים „למען הנצחון !"

	זייט/עמוד	
פארטיזאנער-מחנה „קאמף"	499	מחנה-פארטיזנים „מאבק"
פארטיזאנער-מחנה „א טויט דעם פאשיזם!"	500	מחנה-פארטיזנים „מוות לפאשיזם!"
יידישע פארטיזאנער-מחנה „נקמה!"	501	מחנה-פארטיזנים יהודים „נקמה"
פארטיזאנער-מחנה „ווילנע"	502	מחנה-הפארטיזנים „וילנה"

ווילנער יידן אין די פאַרבינדעטע אַרמייען

יהודי וילנה בצבאות של בעלות-הברית

ווילנער יידן אין דער פוילישער ארמיי	503	יהודים וילנאים בהצבא הפולני
ווילנער יידן אין דער פוילישער ארמיי — קריגס-געפאנגענע אין דייטשלאנד	504	יהודים וילנאיים בהצבא הפולני — שבויי מלחמה בגרמניה
ווילנער יידן אין דער פוילישער קאשטשיושקא-דיוויזיע	505	יהודים וילנאיים בדיביזית-קושצ'ושקו הפולנית
ווילנער יידן אין דער ענגלישער ארמיי, יידישע בריגאדע	506	יהודים וילנאיים בצבא האנגלי, בבריגדה היהודית
ווילנער יידן אין דער ליטוויש-(יידישער) דיוויזיע	509-507	יהודים וילנאיים בדיביזיה הליטאית-(יהודית)

ווילנע באַפרייט

וילנה משוחררה

פארטיזאנער אין קאמף פאר באפרייען ווילנע	510	פארטיזנים במאבקם לשחרור וילנה
די לעצטע שלאכטן פאר דער באפרייאונג	511	קרבות-השחרור האחרונים
ירושלים דליטא באפרייט !	512	ירושלים דליטא משוחררת !

אויף די חורבות פון ירושלים דליטא

על חורבותיה של ירושלים דליטא

חרובע יידישע גאסן און געסלעך	513	רחובות וסימטאות יהודיים חרבים
הויפן אין געטא	514	חצרות בגיטו
דייטשע גאס	515	רחוב הגרמנים
יאטקעווער גאס	516	רחוב האיטליזים
יידישע גאס	517	רחוב היהודים
גלעזער גאס	518	רחוב הזגגים
גאונס קלויז	519	בית-המדרש הגר"א
קברנישע קלויז	520	בית-המדרש של הקברנים (גחש"א)
א פענצטער אין די חרובע בעל-מלאכישע קלויזן	521	חלון בבתי-כנסת המחרבים של בעלי-מלאכה
די חרובע סטראשון ביבליאטעק	522	ספריית סטראשון ההרוסה
די ליקווידאציע פון יידישן וויסנשאפטלעכן אינסטיטוט (ייווא)	523	חיסול המכון המדעי היהודי „ייווא"

פּרוּוון צו באַנייען יידיש לעבן אין ווילניוס-ביי-פּאָנאַר

נסיונות לחידוש החיים היהודים בווילניוס-ליד-פונאר

דער יידישער מוזיי אין ווילניוס	524	המוזיאון היהודי בווילנה
די ערשטע הזכרה אין פאנאר	525	האזכרה הראשונה בפונאר
אויף די חורבות ארגאניזירט זיך א יידישע קהילה	526	על החורבות מתארגנת קהילה יהודית
לעבן-געבליבענע יידישע קינדער	527	ילדים יהודים שניצלו
א שול און א היים פאר די לעבן-געבליבענע יידישע קינדער	528	בית-ספר ובית לילדים היהודים הניצולים
לוויה פון געשענדעטע ספרי-תורה	529	הלוית ספרי-התורה המחוללים

דער גזר פון די באַפרייער איז — ליקווידאַציע

גזר הדין של המשחררים הוא — חיסול

ליקווידאציע פון דער שטאט-שול	530	חיסול בית-הכנסת העירוני
די ליקווידאציע פון שול-הויף	531	חיסול חצר-בית-הכנסת
זארעטשער בית עולם	532	בית-הקברות בזאריצ'ה
דער יידישער דענקמאל אין פאנאר	533	מצבת-הזכרון היהודית בפונאר
א דענקמאל — צו פארגעסן	534	מצבת-זכרון — כדי לשכוח
די נ.ק.וו.ד.-פראוואקאציע	535	הפרובוקציה של נ. ק. ו. ד.

געזעגענונג און אויפזאַמלונג	זייט/עמוד	פרידה והתכנסות
געזעגענונג	536	פרידה
אָפּגעפונענע און צוריקגעבראַכטע ווילנער יידישע קינדער פון דער „אַרישער זייט"	537	ילדים יהודים מוילנה שנמצאו והוחזרו מ„הצד הארי"

פּראָצעסן פון די מאַסן-מערדער פון ווילנער יידן		משפטים של רוצחי יהודי וילנה
דער פּראָצעס פון מאַרטין וויים און אויגוסט הערינג אין ווירצבורג, דייטשלאַנד	538	המשפט של מרתין וויים ואוגוסט הרינג, בווירצבורג, גרמניה
דער פּראָצעס פון פראַנץ מורער אין גראַץ, עסטרייך	539	משפט של פראנץ מורר, בגראץ, אוסטריה
דער סאָוועטישער פּאַנאַר פון יידישן זכר	540	פונאר סוביטית לזכר של וילנה היהודית

דריטער באַנד

כרך שלישי

אינהאַלט, זוכצעטלען, ביבליאָגראַפיע

תוכן הענינים, מפתחות, ביבליוגרפיה

אַ דאַנק די מיטהעלפער	56- 49, 14-11	תודה למסייעים
ווילנער אַלבאָם-קאָמיטעט	16- 15	ועד אלבום וילנה
באַמערקונגען פון צוזאַמענשטעלער	32- 17	הערות העורך
אינהאַלט	88- 57	תוכן הענינים
זוכצעטלען:		מפתחות:
פון פּערזאָנען	188-127	שמות האנשים
ענינים	278-189	ענינים
ווילנער גאַסן און געסלעך	212-195	רחובות וסימטאות בווילנה
ווילנער אומגעגנט א״אַ ערטער	216-213	סביבת וילנה ומקומות אחרים
חורבן, ווידערשטאַנד און אומקום	268-255	חורבן, התנגדות והשמדה
פּרעסע, פּעריאָדיק, ספרים און ביכער	278-269	עתונות, כתבי־עת, ספרי קודש וחול
קירצונגען און ראשי־תיבותן	280-279	קיצורים וראשי תיבות
ביבליאָגראַפיע	468-281	ביבליוגרפיה
לזכרון	470-469	לזכרון

TABLE OF CONTENTS

VOLUME ONE

500 YEARS OF LIFE AND CREATIVITY IN JEWISH VILNA

Map of Vilna — Enclosure

FORWORDS

Page

Leyzer Ran - Jerusalem of Lithuania Illustrated and Documented XVIII

Professor Ben-Zion Dinur - The Jerusalem of Lithuania ... XIX-XX

Professor Abraham Joshua Heschel — The Jerusalem of Lithuania XXI

Doctor Israel Klausner — A Monument for Jerusalem of Lithuania XXII

HISTORIOGRAPHY OF JEWISH VILNA

The Symbol of Jewish Vilna 1

Vilna in Storybooks 2

Historiography of Jewish Vilna 3

STATISTICS

Number of Jews among the Vilna population..................................4

Jewish Emigration from Vilna 5

DOCUMENTATION OF JEWISH LIFE IN VILNA
(From the XVth to the XXth Century)

The First Official Documents about Jews in Vilna in the XV Century 6

Jews in Vilna in the XVI Century 7

Oldest Sources about Jews in Vilna in the XVI Century 8

The Basic Privilege for a Jewish Settlement in Vilna (1633) 9

Vilna Becomes One of the Major Communities in the "Council of the Lithuanian Jews" (1659) 10

The Destruction of Vilna (1655) 11

The Jewish Community of Vilna Celebrates the Coronation of King Stanislaw August (1764) 12

Jews in Vilna in the XVIII Century ... 13

"He That Grants Salvation to the Kings" Prayers and Hymns for the Russian Czars 14

Jews in Vilna in the XIX Century 15

Vilna Jews in the Polish Uprising (1831)...................................... 16

VILNA UNDER VARIOUS REGIMES

The "Pale of Settlement" and the Economic Condition of the Vilna Jews 17

Czar Nicolas II 18

Jews in the Czarist Army 19

Jewish Society to Aid War Victims .. 20

German Occupation 21

The "Good Germans" 22

German Order 23

Disinfection Institutions 24

Prayer for Kaiser Wilhelm II 25

The First Workers' Council in Vilna .. 26

Soviet Rule 27

Poland 28

Lithuania 29

Middle Lithuania 30

The Vilna Jewish Community Greets the Polish President Ignatzi Moscicki 31

Association of Jewish War Invalids .. 32

JEW-HATING, BAITING AND PERSECUTIONS

First Document about the (Damaged) City Synagogue of Vilna 33

Ritual Accusations 34

David Blondes - Case of Ritual Accusations 35

Oscar Gruzenberg, Counsel for the Defence 36

The Proselyte 37

Conversion 38

Polish Pogrom 39

The Wolfin Trial 40

"Don't Buy From Jews!" (Anti-Semitic Fliers) 41

Catholic Anti-Semitism during Elections 42

Anti-Semitic Student Agitation and Combat 43

VILNA — A MULTI-NATIONAL CITY

Vilna - A Multi-National City 44

The White-Russians 45

Karaites 46

Vilna Public 47

Neighborhoods and Streets where Jews Lived in Vilna Before the Holocaust 48-49

VILNA TOPOGRAPHY

Vilna Landscape 50-51

Castle Hill 52

The Vilia River 53

The Vilaika River 54

In the "Gye" and "Teliatnik" 55

VILNA STREETS AND LANES

Railroad Station 56
Ostrobrama Street 57
Subotch Street and Kazimierz Lane .. 58
Broad Street 59
Down Castle Street 60
Adam Mickiewicz Street 61
Vilna Street 62
German Street 63
Jewish Street 64
Rabbi Mailes (Ramailes) Yard and Lane 65
Butcher Shop Street 66
Gaon Street 67
Glazier Street 68
Gitke Toibes Lane (Micolai Lane) 69
Strashun Street and Shavli Lane 70
Zavalna Street 71
Rudnicka Street 72
Troki Street 73
Vengry Lane 74
Great Pohulanka 75
Vilna Streets and Lanes 76-77

VILNA SUBURBS

"Anshai Kehilas Shnipishok" 78
Shnipishok 79
Antokol community 80
Novigored 81
Poplawy and Sofianiki 82
Zaretche 83
Zvierinetz 84

VILNA VICINITY

The Picturesque Vilna Neighborhood . 85
Ponary 86
Knowledge of the City (Friends of Vilna and Vicinity) 87
Jewish Youth at the Picturesque Lakes of the Vilna Vicinity 88
Summer Vacation 89
"Yerusalimkes" in Jerusalem of Lithuania 90

JEWISH WAY OF LIFE AND CLERGY

"Mazl Tov" – A Jew is Born in Vilna 91
Marriage 92
Passover 93
Kosher butcher Shops 94
Ritual Slaughterers fight against the sale of Non-Kosher Meat 95
"Magidim" (Preachers) 96
"Sofer" (Copyist of Devotional Texts) 97
"Shamosim" (Sextons) and Religious Court 98

FUNERALS, CEMETERIES, CONSOLING MOURNERS AND VISITING GRAVES

Funeral and Visiting of Graves 99
The Old Cemetery 100-101
Jewish Cemetery at Zaretche 102
"Nykhum Aveylym" (Consoling Mourners) 103

SYNAGOGUES, HOUSES OF STUDY AND PARYER AND TORAH SOCIETIES

160 Synagogues and houses of Prayer 104
The Synagogue Yard 105
Clocks indicating Sunset Time 106
The "Old" and "New" Synagogues 107
The City Synagogue (Exterior) 108
The City Synagogue (Interior) 109
Undertakers' Synagogue 110
The Synagogue of the Gaon 111
Katzenellenbogen's Synagogue and "Bet Shaul" Talmud Study Group . 112
The Choral Synagogue "Tohorat Hakodesh", ... 113
Houses of Prayer and Study at "The Home of the Aged" and "Care of the Sick" 114
Societies for the study of the Torah 115
Societies "Study of the Talmud" and "Psalm Readers" 116

GAONIM, RABBIS AND BOARD OF RABBIS

The Gaon of Vilna, Rabbi Eliahu Son of Shlomo Zalman Kramer 117
The Gaon of Vilna, (Manuscripts, Books, Letters and Biography) 118
Here Lived the Gaon of Vilna 119
The Gaon of Vilna (The Grave and Memorial Days) 120
Rabbi Samuel, the Son of Avigdor—the Last Rabbi of Vilna 121
"Chofetz Chaim" (Desirous of Life)—Rabbi Israel Meir Hacohen of Radin 122
Rabbinical Family Karelitz 123
"Chazon Ish" (The Man of Vision)—Rabbi Abraham Isaiah Karelitz ... 124
Rabbi Chaim Ozer Grodzenski 125
Vilna Rabbis 126
Board of Rabbis 127

VILNA JEWISH REPRESENTATION AND JEWISH COMMUNITY COUNCIL

Vilna Jewish Representation 128
Jewish Representation in the Vilna Municipal Council 129
Federation of Philanthropies 130
The Vilna Jewish Central Committee 131

Jewish Aid Committee of Vilna 132
The Vilna Jewish Community ..133-135
Dr. Jacob Vigodski 136
Dr. Tsemach Shabad 137

COMMUNAL INSTITUTIONS AND AID SOCIETIES

Want, Worry, Despair 138
Philanthropic Societies 139
Home for the Aged 140-141
Tenements 142
Struggle Against Starvation 143
Public Kitchen 144
Public Kitchens 145
Aid for the Unemployed 146
Jewish Women's Organization of Vilna 147
Social Aid for the Blind and Deaf-Mutes 148
Care of Jewish Soldiers 149
Jewish Regional Relief Committee "YEKOPO" 150
Aid for Jews in Soviet Russia and Nazi-Germany 151
Beggars (Committee to Aid Poor People) 152
Town Madmen 153
The "Autonomous Institution" — Moses Engelshtern 154

INSTITUTIONS AND ORGANIZATIONS FOR PUBLIC HEALTH

"OZE—TOZ", Journal and popular Brochures 155
Cholera Epidemics 156
"Jews, to the Bath House!" 157
Jewish Doctors Association of Vilna 158
Jewish Nursing Schools 159
Dentists, Pharmacies, Mineral Baths 160
Society "Mishmeret Cholim" (Care of the Sick) 161-162
Jewish Hospital 163
Hospital for Obstetrics and Children's Diseases 164
Society for the Protection of the Health of the Jewish Population "OZE—TOZ" 165
Children's Camps of "OZE—TOZ" .. 166
Health Insurance (for Workers and Employees) 167

AUXILIARY FUNDS

Appel-Day Tags 168
Fund-Raising, Collection Days, Collection Sheets, Contributor's Chain 169
Bequests by Vilna Jews 170
Vilna Jews Call Upon Their Countrymen in America for Help .. 171

FREE LOAN SOCIETIES AND PEOPLE'S BANKS

Free Loan Societies 172
Deborah Esther (Gelfer) Founder of a Benevolent Free Loan Society 173
Vilna Loan and Savings bank for Craftsmen and small Merchants (Jewish Bank) 174
Central Jewish Cooperative Bank ... 175

COMMERCE AND MERCHANT'S ASSOCIATION

The Courtyard (Durkh-Hoyf) 176
Jewish Merchants and Stores in the XIX Century 177
"Women, Bottles of Wine!" 178
Small Jewish Stores 179
Wood Market 180
At the Casimir Fair 181
The North Fair 182
Jewish Stores 183
Commerce and Aid Cooperatives ... 184
Central Jewish Retail and small Merchants' Association 185
Jewish Merchants' Association 186

JEWS IN TRADE AND INDUSTRY

Jewish Craftsmen in the XVIII century 187
Jewish Artisans' Guilds 188
Central Jewish Artisans Association 189
Crafts and craftsmen 190-191
Porters and Drivers 192
Unskilled Laborers 193
Jews in Industry and Trade 194
Leather Workers 195
Mechanical Bakery 196
Seltzer Factory and Beer Brewery .. 197
Fur Industry 198
Lumber Plants and Plywood Factories 199
Kurlender Oil Factory 200
Jewish Manufacturer's Association .. 201

JEWS AT FARMING AND GARDENING

Farming 202
Societies for the Settlement of Jews on Land in the Vilna Vicinity 203
School Gardening 204

JEWISH TRADE SCHOOLS

"Help Through Work" Society .. 205-206
"ORT" Trade School 207
Vilna Yiddish School of Technology at "ORT" 208-209

JEWISH PROFESSIONAL UNIONS

Tailor Workers of Vilna 210
Trade Union of Garment Industry Workers 211
Trade Union of Jewish business Employees 212
Trade Union of Printing Workers ... 213
Jewish Trade Unions 214
Central Office of the Jewish and General Trade Unions 215
Workers Restaurants at the Trade Unions 216
Vilna Producers Cooperatives 217
Lawyers, Engineers, and Bookkeepers Associations 218
Tenents' and Landlords' Associations 219

JEWISH WORKERS' MOVEMENT

At the beginning of the Revolutionary movement 220
May Day 221
Hirsh Lekert 222
Revolution of 1905 223
The General Jewish Labor "Bund" 224-225
"The Jewish Workers Art Association" in Vilna 226
Youth-Bund Organization "Zukunft" 227
"SKIF", Socialist Children's org. of the "Bund" 228

SOCIALIST PARTIES AND POLITICAL ORGANIZATIONS

Socialist-Revolutionaries (S.-R.) 229
"S.S." (Zionist-Socialist)-"I.S." "UNITED" 230
Jewish Democratic (Folk) Party 231
"Fraye Shriftn" Group, Ethical Socialists 232
"Frayland League" and Socialist-Territorialist Youth organization "Shparber" (Hawk) 233
Yiddish Scout Org. "Bin" (Bee) 234

COMMUNIST MOVEMENT

Communist Movement 235
"COMSOMOL", Communist Youth Organization 236
"MOPR", "Pioneer" and "Children of October" 237
Organizations for Birobidjan 238
Jewish Revolutionaries who were Killed 239
Justice 240

ZIONIST MOVEMENT

"Khoyvavai Tsien" (Lovers of Zion) 241
Zionist conferences in Vilna 242
"Jewish National" and "Jewish Fundation" Funds 243
Immigration to Eretz Israel 244
Zionist Organization in Vilna 245
"Craftsman Holutz" and "Middle-Class Holutz" 246
"League for Labor Eretz Israel", "Tzeirai Zion" — "Poale Zion" ... 247
"Left Poale Zion" Party 248
Zionist Youth organizations 249
"Hechalutz" (Pioneer) Org. in Vilna 250
Kibutz "Shachariah", "Hechalutz" training 251
Jewish Scout Org. "Hashomer Hatzair" 252
"Hashomer Hatzair" in Training Farms 253
"Gordonia" Hechalutz Youth org. of "Hitachdut" 254
"Hanoar Hatsioni" and "Hechlutz Hatsioni" 255

ZIONIST REVISIONIST MOVEMENT

Zionist-Revisionist Movement 256
"Beitar", Revisionist Youth Organization 257
"Beitar" Summer camps and excursions 258

RELIGIOUS PARTIES AND ORGANIZATIONS

"Mizrachi" and "Tseirai Mizrachi" 259
"Mizrachi Halutz" and "Religious Shomer" 260
Religious Society "Tiferet Bachurim" 261
"Agudat Israel", Orthodox Organization 262

JEWISH SPORTS ASSOCIATIONS

Jewish Sports Associations "Maccabee" 263
Openings of "Maccabee" Stadiums 264
"Maccabee", Sports-Sections 265
"Maccabee", Football (Soccer) Teams 266
"Maccabee", Rowing and Swimming Section 267
Jewish Academic sports Club "J.A.S.C." 268
Workers' Society for Physical Education "Morgnshtern" (Morning Star) 269
Sports in the Jewish Schools of Vilna 270

SECOND VOLUME

JEWISH EDUCATION

INSTITUTIONS FOR ORPHANS, NEGLECTED AND RETARDED CHILDREN

Childhood Years on the Narrow Streets of Jewish Poverty 271
Childhood in the Gutter 272
Orphans' Care 273
Dormitory and Elementary School for Orphans 274
Orphanage Dormitory of "YEKOPO", at Antokol 275
Home for Neglected Children 276
Society for Special Education 277

SCHOOLS FOR JEWISH CHILDREN IN FOREIGN LANGUAGES

Jewish Children in Russian Schools .. 278
Vilna Branch of the Society of Dissemination of enlightenment ... 279
Polish-Jewish Gymnasiums ("ORO", "TRO", "Klucz", "Dziencielski", "F. Veler") 280
Polish-Jewish Gymnasium Ch. Epstein and I. Speizer 281
Polish-Jewish Gymnasium "Educators' Society" (Ch. Ochs) 282

CHADORIM, TALMUD-TORAHS AND YESHIVOT

"Chedery", Jewish Religious Schools 283
Leib Shapiro Schools - From "Cheder Yehuda" to "ORO" Gymnasium 284
City "Talmud Torah" 285
"Torat Emet", Religious School for Poor Children 286
"Yavneh" ("Chorev"), School org. of the "Agudah" 287
"Vaad Hameuchad", School organization of the "Mizrachi" 288
Girls' School in the name of E. Rubinstein 289
Committee for Yeshivas 290
The Ramailes Yeshiva 291
At Study in the Ramailes Yeshiva ... 292
Yeshiva of Slobodka "Knesset bet Yitzchak (Yeshiva of Lukiski) 293
Yeshiva "Tomchai Temimim" of Lubavitch 294

SECULAR HEBREW SCHOOL MOVEMENT

Hebrew Elementary School for Girls "Yehudiah" 295
Hebrew Elementary Schools "Tseirai Zion" and I. Tsirkl 296
"Tarbut", Hebrew Educational Society 297-298
Gymnasium "Ivrit" in the Name of Dr. I. Epstein 299-300
Hebrew Gymnasiums "Tushiah" and "Herzliah" 301
"Tarbut" Summer-Colony in the Zakret Woods 302

SECULAR YIDDISH SCHOOL MOVEMENT

Back to School, Naughty Children! .. 303
The Vilna Jewish Society "Children's Care" 304
Home for Workers' Children 305
"C.B.K.", Central Educational Committee (For the Yiddish Secular Schools) 306
"C.E.K.", Central Parents' Committee at the "C.B.K." 307
Kindergartens 308
Public School in the name of Jacob Dieneson 309
Public School in the name of Sholem Aleichem 310
Public School in the name of Leyzer Gurvitch 311
Deborah Cooperstein School for Girls 312
School for Girls in the name of Sh. Sh. Frug 313
School for Boys "Mefitzei-Haskalah" 314-315
Secondary School of Science (Gymnasium for Mathematics and Natural Science) 316-317
Society "Friends of the Yiddish Gymnasium" 318
Secondary School of Humanities ... 319
Yiddish Gymnasium of Sophia Gurevitch 320
"SHUL—KULT", Yiddish School and Culture Association 321
Evening Schools 322
People's Universities and Higher Courses 323

RABBINICAL SCHOOL AND TEACHERS INSTITUTE TEACHERS' SEMINARIES, COURSES AND CONFERENCES

Rabbinical School and Jewish Teachers' Institute of Vilna 324
"Tarbut" Hebrew Teachers' Seminaries 325
"Mizrachi" Hebrew Teachers' & Kindergarten Teachers' Seminaries and Seminary in the name of Dr. S.I. Tcharno 326
One-Year Pedagogic Courses 327
Two-Year Kindergarten Teachers' Courses at the Central Educational Committee 328
Two-Year Pedagogic courses of the Jewish Community and "YEKOPO" 329

Short-Term Pedagogic In-Service Courses 330
Yiddish Teachers' Seminary in the name of V. Medem 331-332
Pedagogic Conferences 333

UNIONS OF JEWISH AND HEBREW TEACHERS AND MELAMDIM

Society for Mutual Aid Among "Melamdim" (Religious School Teachers) 334
Hebrew Teachers Association 335
Yiddish Teachers Association 336

JEWISH STUDENT UNION CIRCLES AND CORPORATIONS

Jewish Students at the Vilna University 337
Jewish Student Circles in the University 338
Jewish Student Corporations 339

JEWISH PRINTING SHOPS, PUBLISHING HOUSES, BOOK MERCHANTS AND LIBRARIES

Vilna Supplied the Jewish World with Religious and Secular Books 340
Printshop and Publishing House Rom. 341
Printshop Rosenkrants and Schriftzecer 342
Printshops and Publishing Houses A. G. Sirkin and B. A. Kletskin ... 343
Jewish Publishing Houses in Vilna .. 344
Jewish Booksellers 345
Strashun Library 346
Libraries 347

HEBREW AND YIDDISH CULTURE

"Haskalah" (Enlightenment) 348-349
Societies "Lovers of the Hebrew Language" 350
Yiddish Jerusalem 351
Yiddish Cultural Societies 352
"VILBIG" Yiddish Educational Society of Vilna 353
Jewish Esperanto Societies 354

DOCUMENTATION AND RESEARCH INSTITUTIONS OF THE JEWISH PAST

Societies: "Lovers of Jewish Antiquity" and "Jewish Statistical Society" 355
"Historic Ethnographical Society" in the Name of SH. An-ski in Vilna 356
Yiddish Scientific Institute "YIVO" 357-358
"YIVO" Exhibitions 359

JEWISH WRITERS' UNIONS

Yiddish Writers and Journalists Association of Vilna 360
Yiddish P.E.N. Club in Vilna 361
Yiddish Writers and Painters Group "Young Vilna" 362
"Yungwald" (Young Forest), Youngest Yiddish writers' & Artists' Group in Vilna 363

YIDDISH AND HEBREW PRESS AND PERIODICALS

"Hazman" (The Time), Hebrew Daily 364
"Tog" (Day), Non-Partisan Democratic Daily 365
"Di Tzeit" (The Time), Daily of the Zionist movement & Merchants Association 366
Vilna Yiddish Dailies 367
Yiddish Magazines & Literary Miscellaneous 368
Jubliee and National Convention of the Yiddish Press 369
Newspaper Sellers 370

MUSIC

CANTORS AND CHOIRS, CONDUCTORS AND COMPOSERS

Vilna Cantors 371
Cantors of Vilna 372
Vilna Composers - Conductors 373
"Jewish Music-Drama-Song Society" and "Hazamir" 374
"J. Gershtein's Choir" at the Society "Friends of the Yiddish Gymnasium" 375
The "VILBIG" Choir 376

JEWISH MUSIC INSTITUTE, ORCHESTRAS, OPERA AND BALLET

Orchestras of Wind Instruments 377
Jewish Symphony Orchestra and Children's Symphony 378
Jewish Institute of Music 379
Yiddish Opera Ensemble at the Jewish Institute of Music 380
Ballet 381
Ballet Dances in the Schools 382
Child Prodigies 383

JEWISH THEATER

JESTERS AND PURIM PLAYS

Jesters 384
Purim Plays 385

PERFORMANCES IN SCHOOLS

Performances in Elementary Schools 386
Performances in Hebrew Schools ... 387
Performances in Gymnasiums & Teachers' Seminary 388

DRAMA CIRCLES, STUDIOS AND YOUNG THEATER GROUPS

Drama Circles 389
Dramatic Studios 390
Young Theater Troupes, "Children's Theater" and "Davke" (Only) 391
"Maydem", Vilna Yiddish Marionnette Theater 392

HEBREW THEATER AND DRAMA STUDIO

Hebrew Theater and Drama Studio 393

SOCIETIES FOR THEATER AND ART

Jewish Art Society in Vilna 394
"Friends of the Jewish Theater" Society 395

VILNA THEATERS AND "VILNA TROUPE"

Vilna Jewish "Folk Theater" 396
"Palas" and "Our Theater" 397
"Vilner Troupe", Jubilee 398
"Vilna Troupe", Performances 399
"Vilna Troupe", Programs 400
Vilna Jewish Movie Actors 401

ARTISTS, SCULPTORS AND ART EXHIBITIONS

Sculptor Marc Antokolski 402
Children's Curiosity — The Teacher Draws 403
Graphic Art Schools and Young Artists 404
Art Exhibits by Jewish Painters 405
Association of Jewish Artists and Sculptors 406

COMMUNITY LEADERS, WRITERS AND THINKERS VISITING JERUSALEM OF LITHUANIA

Sir Moses Montefiore in Vilna 407
Dr. Theodor Herzl in Vilna 408
Nahum Sokoloff in Vilna 409
Z'ev Zhabotinsky in Vilna 410
Mendele Mocher Sforim in Vilna ... 411
Sholem Aleichem & Itzchak Leibush Peretz 412
Chaim Nachman Bialik in Vilna 413
Professor Shimon Dubnow in Vilna 414
Jewish Writers on a visit to the Yiddish Jerusalem 415-416

DESTRUCTION, RESISTANCE AND PERISH

Catastrophe Calendar 418

LITHUANIAN VILNIUS — A DOOR TO THE FREE WORLD

Vilnius, The Capital of Lithuania 419
War Refugees in Vilna 420
Yeshivot for Refugees in Vilna 421
Ramailes Yeshiva 422
S.O.S. - Calls to the free World 423

SOVIET LITHUANIA

Soviet Lithuania 424
Jewish Life in Soviet Vilna 425

NAZI OCCUPATION

THE ORGANIZATION OF THE EXTERMINATION OF THE JEWS

German Occupation 426
The Yellow Patch 427
Permits 428
Nazi Regulations on Jew Enslavement 429
The Liquidators of Jerusalem of Lithuania 430
The Voluntary Lithuanian Participation in the Extermination of the Jews ..431
The Great Provocation 432

BEHIND THE GHETTO FENCE — IN THE DOMAIN OF THE JUDENRAT AND THE JEWISH POLICE

The Second Ghetto 433
Behind the Gates of Ghetto No. 1 ... 434
Plan of the Vilna Ghetto 435
"Judnerat" (Jewish Council) 436
The Labor Office and Forced Labor 437
Doctors, Engineers and . . . Chimney Cleaners 438
Jacob Gens, Ghetto Representative and Chief of Police 439
The Jewish Ghetto Police 440
Police Chiefs and Precincts 441
The Gate Guard Police 442
The Ghetto Court 443
The Ghetto Prison 444
The Prison Walls Tell 445
Gallows in the Ghetto 446

ORGANIZATIONS FOR JEWISH SPIRITUAL RESISTANCE

Public Health in the Ghetto 447
Sports in the Ghetto 448
Children in the Ghetto 449
The School System in the Vilna Ghetto 450
Teachers' Union in the Ghetto 451
Association of Writers, Artists and Actors, Workers' Auditorium and Youth Club 452
Libraries and Art Exhibitions 453
Vilna Ghetto Theater 454
Music in the Ghetto 455
Hebrew Cultural Activity in the Ghetto 456
Religious Life in the Ghetto 457
Diaries and Songs of the Vilna Ghetto 458
Publications in the Vilna Ghetto 459

THE LIQUIDATION OF THE GHETTO

"Malines" (Hide-Outs) 460
"The 'Action' of the Yellow Certificates" 461
The Labor camps "G.K.P." and "Kailis" 462
Liquidation of the Ghetto 463

PONARY

The Last Road 464
Death in Ponary 465
Execution of Jewish Women 466
Still, Still, Let's be Silent 467
Brigade of Corpse Cremators in Ponary 468
A Tunnel from Ponary to Freedom .. 469

SAINTS IN NAZI SODOM

Righteous People in Nazi Sodom 470-471
Those Who Perished because of Their Aid to Jews 472

EXTERMINATION ADDRESSES OF VILNA JEWS

Camps Where Vilna Jews Perished ..473
Death Camp in Klooga, Estonia 474
The Bonfires in Klooga 475
Concentration Camp Schemberg at Dautmergen 476

VILNA SURVIVORS

Vilna Jews Who Lived to See the Liberation 477
Vilna Concentration Camp Survivors in D. P. Camp Heidenheim 478
Vilna Jews Among the Co-Builders of a Representative Theater and Orchestra of Survivors in D. P. Camps 479

ORGANIZATIONS FOR JEWISH ARMED RESISTANCE

Jews, Take Revenge! 480

UNITED PARTISANS' ORGANIZATION "F.P.O."

Call for Armed Resistance 481
Messengers Carry the Warning of Death and the Call for Resistance to the Jewish Settlements 482
"F.P.O.", United Partisans' Organization in Vilna Ghetto 483
Fighting Code of the "F.P.O." 484
Headquarters of the "F.P.O." 485
The Hymn of Jewish Resistance 486
Resistance with "White Weapons" .. 487
The "Railroad War" Against the Invader 488
Yechiel's Combat Group 489
The Partisan Commander Who Fell in the Vilna Ghetto Fighting Against the Nazis 490
The Legend Itzik Wittenberg 491
Four Partisans Who Were Hanged 492-493
Sonia (Sheine) Madeisker 494

VILNA JEWISH PARTISANS

In the Woods the Jewish Youth Began to Avenge the Spilled Blood 495
Heroic Partisans-Women Liaison officers 496
Partisan Camp "Avengers" 497
Jewish Partisan Group "For Victory!" 498
Partisan Camp "Combat" 499
Partisan Camp "Death to Fascism" .. 500
Jewish Partisan Camp "Revenge" .. 501
Partisan Camp "Vilna" 502

VILNA JEWS IN THE ALLIED ARMIES

Vilna Jews in the Polish Army 503
Vilna Jews in the Polish Army, as Prisoners of War in Germany .. 504
Vilna Jews in the Polish Kosciuszko Division 505
Vilna Jews in the English Army, Jewish Brigade & in the Armed Forces of the U.S.A. 506
Vilna Jews in the Lithuanian - (Jewish) Brigade in the Red Army 507-509

VILNA LIBERATED

Partisans in Combat for the Liberation of Vilna 510
The Last Battles for Liberation 511
Jerusalem of Lithuania Liberated! .. 512

ON THE RUINS OF JERUSALEM OF LITHUANIA

Destroyed Jewish Streets and Lane 513
Yards in the Ghetto 514
German Street 515
Butcher Street 516
Jewish Street 517
Glazier Street 518
The Gaon's Synagogue 519
The Gravediggers' Synagogue 520
A Window in the Destroyed Craftsmen's Synagogue 521
The Destroyed Strashuns Library 522
The Liquidation of the Yiddish Scientific Institute, "YIVO" 523

ATTEMPTS TO RENEW JEWISH LIFE IN VILNIUS - NEAR-PONARY

The Jewish Museum in Vilnius 524
First Memorial at Ponary 525
On the Ruins a Jewish Community is Being Organized 526
Surviving Jewish Children 527
School and Home for the Surviving Jewish Children 528
Funeral of the desecrated Torah Scrolls 529

THE DECREE OF THE LIBERATORS IS — LIQUIDATION

Liquidation of the City Synagogue 530
The Liquidation of the Synagogue Yard 531
Zaretche Jewish Cemetery 532
The Jewish Monument At Ponary 533
A Monument — To Farget 534
The NKVD Provocation 535

FAREWELL AND ASSEMBLAGE

Farewell 536
Vilna Jewish Children Found and Returned from the "Aryan Side" 537

TRIALS OF THE MASS MURDERERS OF VILNA JEWS

The Trial of Martin Weiss and August Hering, in Wurzburg, Germany 538
The Trial of Franz Murer in Gratz, Austria 539
Soviet Ponary of Jewish Remembrance in Vilnius 540

THIRD VOLUME

CONTENTS, INDEXES, BIBLIOGRAPHY

Word of Appreciation 11-14, 49-56
Vilno in Pictures, Inc. 15-16
Remarks of the Editor 33-40
Table of Contents 89-106

INDEXES

  Names of Persons 127-188
  Subjects 189-207
  City Streets, Lanes 195-212
  Other Places 213-216
  Destruction, Resistance, and Perish 255-268
  Books, Press and Periodicals 269-278
Abbreviations 279-280
Bibliography 281-468
In Memoriam 469-470

ОГЛАВЛЕНИЕ

ТОМ ПЕРВЫЙ

500 ЛЕТ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЕВРЕЙСКОЙ ВИЛЬНЫ

Приложение – Карта города Вильны

ПРЕДИСЛОВИЕ

стр.

Лейзер Ран – Литовский Иерусалим в иллюстрациях и документах . . . XXIII

Профессор Бен-Цион Динур – Литовский Иерусалим . . . . XXIV-XXVI

Профессор Авраам Иегошуа Гешл – Литовский Иерусалим XXVII

Доктор Израэль Клаузнер – Памяти Литовского Иерусалима XXVIII

ИСТОРИОГРАФИЯ ЕВРЕЙСКОЙ ВИЛЬНЫ

Символ еврейской Вильны 1

Вильна в народных книжках 2

Историография еврейской Вильны 3

СТАТИСТИКА

Численность евреев среди населения Вильны 4

Еврейская эмиграция из Вильны 5

ДОКУМЕНТАЦИЯ ЕВРЕЙСКОЙ ЖИЗНИ В ВИЛЬНЕ (с XV-го по XX век)

Первые официальные документы о евреях в Вильне в XV веке 6

Евреи в Вильне в XVI веке 7

Старейшие документы о евреях в Вильне в XVI веке 8

Основная привилегия для поселения евреев в Вильне (1633) 9

Вильна становится одной из главных общин в „Совете литовских евреев" (1659) 10

Разрушение Вильны (1655) 11

Виленская еврейская община празднует коронацию короля Станислава Августа (1764) 12

Евреи в Вильне в XVIII-ом столетии . . 13

„Дарующий спасение царям", молитвы за русских царей и хвалебные гимны в их честь 14

Евреи в Вильне в XIX столетии 15

Виленские евреи в польском восстании (1831) 16

ВИЛЬНА ПРИ РАЗЛИЧНЫХ РЕЖИМАХ

„Черта оседлости" и экономическое положение виленских евреев. 17

Царь Николай II 18

Евреи в царской армии 19

Еврейское общество помощи пострадавшим от войны 20

Германская оккупация 21

„Добрые Немцы" 22

Немецкий порядок. 23

Дезинфекционные заведения 24

Молебен за кайзера Вильгельма II. . . . 25

Первый виленский Совет рабочих депутатов 26

Советская власть 27

Польша. 28

Литва 29

Средняя Литва. 30

Виленская еврейская община приветствует президента Польши Игнация Мосьцицкого 31

Союз еврейских военных инвалидов . . . 32

ЮДОФОБСТВО, ТРАВЛЯ И ПРЕСЛЕДОВАНИЯ

Первый документ о (разгромленной) виленской городской синагоге 33

Ритуальные наветы 34

Ритуальный навет – Давид Блондес . . . 35

Народному защитнику Оскару Грузенбергу 36

Гер-Цедек (Праведный прозелит) 37

Крещение 38

Польский погром. 39

Процесс Вульфина. 40

„Не покупай у евреев!" (антисемитские листовки) 41

Католический антисемитизм при выборах 42

Студенческая антисемитская травля и безпорядки. 43

ВИЛЬНА – МНОГОНАЦИОНАЛЬНЫЙ ГОРОД

Вильна – многонациональный город. . . 44

Белоруссы 45

Караимы 46

Виленская публика 47

Районы и улицы Вильны где евреи проживали до уничтожения. 48-49

ТОПОГАФИЯ ВИЛЬНЫ

Виленский пейзаж 50-51
Замковая гора 52
Река Вилия 53
Река Вилейка 54
В „Роще" и „Телятнике" 55

ВИЛЕНСКИЕ УЛИЦЫ И ПЕРЕУЛКИ

Вокзал 56
Островоротная улица 57
Улица Субоч и переулок Св. Казимира . 58
Большая улица 59
Вниз по Замковой улице 60
Улица Адама Мицкевича 61
Виленская улица 62
Немецкая улица 63
Еврейская улица 64
Двор и переулок Реб Майлеса (Рамайлеса) 65
Ятковая улица 66
Улица Гаона 67
Стеклянная улица 68
Переулок Гитке Тойбес (Николаевский пер.) 69
Улица Страшуна и Шавельский переулок 70
Завальная улица 71
Рудницкая улица 72
Трокская улица 73
Венгерский переулок 74
Большая Погулянка и Закретский лес . . 75
Виленские улицы и переулки 76-77

ВИЛЕНСКИЕ ПРЕДМЕСТЬЯ

„Мужи Снипишской общины" 78
Снипишки 79
Антокольская община 80
Новый город 81
Поплавы и Сафьянники 82
Заречье 83
Зверинец 84

ВИЛЕНСКИЕ ОКРЕСТНОСТИ

Живописные окрестности Вильны 85
Понары 86
Знакомство с городом (Друзья Вильны и окрестностей) 87
Еврейская молодежь на живописных озерах в окрестностях Вильны 88
Летний отдых 89
„Иерусалимки" в Иерусалиме Литвы . . 90

ЕВРЕЙСКИЙ ОБРАЗ ЖИЗНИ, ОБРЯДЫ И ДУХОВЕНСТВО

Поздравляем! — евреи родился в Вильне 91
Свадьба 92
Пасха 93
Кошерные мясные лавки 94
Ритуальные резники в борьбе с трефным мясом 95
Магиды (проповедники) 96
Сойфер (переписчик свитков Торы) . . . 97
Шамесы (синагогальные служки), Раввинский суд 98

ПОХОРОНЫ, КЛАДБИЩА, ПОМОЩЬ СЕМЬЕ ПОКОЙНИКА, ПОСЕЩЕНИЯ МОГИЛ

Похороны и посещения могил 99
Старое кладбище 100-101
Еврейское кладбище на Заречье 102
„Нихум авейлим" (Утешение скорбящих) 103

СИНАГОГИ, МОЛИТВЕННЫЕ ДОМА И БРАТСТВА ТОРЫ

160 синагог и молитвенных домов . . . 104
Школьный двор 105
Часы указывающие время заката солнца 106
„Старый" и „Ноый" молитвенные дома 107
Городская синагога (снаружи) 108
Городская синагога (внутри) 109
Молитвенный дом могильщиков 110
Молитвенный дом Гаона 111
Молитвенный дом Каценеленбогена и Братства изучения Талмуда „Бейс Шоул" 112
Хоральная синагога „Тагарот Гакодеш" 113
Бет—Гамидраши при приюте для престарелых и при больнице „Призрение больных" 114
Братства изучения Торы 115
Братства „Изучение Талмуда" и „Чтения Псалмов" 116

ГАОНЫ, РАВВИНЫ И РАВВИНСКИЙ СОВЕТ

Виленский Гаон реб Илья, сын Соломона—Залмана, Кремер 117

Виленский Гаон (рукописи, книги, письма и биография) . . . 118
Здесь жил виленский Гаон . . . 119
Виленский Гаон (могила и дни памяти) . . . 120
Раввин Шмуэл, сын Авигдора – последний виленский раввин . . . 121
„Хофец Хаим" (Желающий жизни) – раввин Мейер Гакоен в Радине . . . 122
Раввинская „династия" Карелиц . . . 123
"Хазойн Иш" – Раввин Абраам – Ишайогу Карелиц . . . 124
Раввин Хаим–Ойзер Гродзенский . . . 125
Виленские раввины . . . 126
Раввинский совет . . . 127

ЕВРЕЙСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО И СОВЕТ ПРАВЛЕНИЯ ОБЩИНЫ

Виленское еврейское представительство . . . 128
Еврейское представительство в виленском городском совете . . . 129
Еврейское главное духовное правление . . . 130
Виленский еврейский центральный комитет . . . 131
Еврейский комитет помощи г. Вильны . . . 132
Виленская еврейская община . . . 133-135
Доктор Яков Выгодский . . . 136
Доктор Цемах Шабад . . . 137

ОБЩИННЫЕ УЧРЕЖДЕНИЯ И БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫЕ ОБЩЕСТВА

Нужда, забота, отчаяние . . . 138
Благотворительные братства . . . 139
Еврейская богадельня . . . 140-141
„Дешевые дома" . . . 142
Борьба с голодом . . . 143
Дешевая кухня . . . 144
Кухни . . . 145
Помощь безработным . . . 146
Виленский еврейский союз женщин . . . 147
Общественная помощь слепым и глухонемым . . . 148
Забота о еврейском солдате . . . 149
Еврейский окружной комитет помощи „ЕКОПО" . . . 150
Помощь евреям в Советской России и в Наци–Германии . . . 151
Нищие (Комитет помощи бедным) . . . 152
Городские сумасшедшие . . . 153
„Автономная институция" Мойше Энгельштерн . . . 154

УЧРЕЖДЕНИЯ И ОРГАНИЗАЦИИ ПО ОБЩЕСТВЕННОМУ ЗДРАВОХРАНЕНИЮ

„ОЗЕ–ТОЗ", журнал и брошюры по гигиене и медицине . . . 155
Эпидемия холеры . . . 156
„Евреи – в баню! . . . 157
Виленский еврейский союз врачей . . . 158
Еврейские школы для мед. сестер . . . 159
Дантисты, аптеки и минеральные ванны . . . 160
„Мишмерес Хойлим", Общество пособия бедным больным евреям 161-162
Еврейский госпиталь . . . 163
Акушерский и детский госпиталь . . . 164
Общество охраны здоровья еврейского населения „ОЗЕ–ТОЗ" . 165
Детские колонии „ОЗЕ–ТОЗ" . . . 166
Больничная касса „Обезпечение здравохранения рабочих и служащих" . . . 167

ФОНДЫ ПОМОЩИ

Значки сбора пожертвований . . . 168
Акции помощи, дни сбора, подписные листы, цепь помощи . . . 169
Виленские евреи оставляют наследства . . . 170
Виленские евреи призывают своих земляков в Америке к помощи . . . 171

ВСПОМАГАТЕЛЬНЫЕ КАССЫ И НАРОДНЫЕ БАНКИ

Ссудные кассы . . . 172
Двойре Эстер (Гелфер), праведная, основательница „Гмилас Хесед" . . 173
Виленская ссудная и сберегательная касса для ремесленников и мелких торговцев . . . 174
Центральный еврейский кооперативный народный банк . . . 175

ТОРГОВЛЯ И КУПЕЧЕСКИЕ СОЮЗЫ

Проходной двор . . . 176
Еврейские купцы и магазины в XIX–ом веке . . . 177
„Женщины, бутылки вина!" . . . 178
Еврейские лавочки . . . 179
Древесный рынок . . . 180
На Казимировской ярмарке . . . 181
Северная ярмарка . . . 182
Еврейские торговые предприятия . . . 183
Торговые и вспомогающие кооперативы . . . 184
Центральный еврейский союз детализтов и мелких торговцев . . . 185
Еврейский союз купцов . . . 186

ЕВРЕИ В РЕМЕСЛЕ И ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Еврейские ремесленники в XVIII столетий 187
Еврейские ремесленные цеха 188
Центральный еврейский ремесленный союз 189
Ремесла и ремесленники 190 191
Грузчики и извозчики 192
Чернорабочие 193
Евреи в промышленности и ремесле . 194
Кожевенные рабочие 195
Механическая пекарня 196
Производство газированных напитков и пивоварение 197
Меховая промышленность 198
Лесопильные и фанерные заводы . . . 199
Курляндская маслобойня 200
Еврейский союз фабрикантов 201

ЕВРЕИ В ЗЕМЛЕДЕЛИИ И ОГОРОДНИЧЕСТВЕ

Сельское хозяйство 202
Общество по развитию земледелия среди евреев виленской области . . . 203
Школьное огородничество 204

ЕВРЕЙСКИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ ШКОЛЫ

Общество „Трудовая помощь" . . 205-206
Ремесленная школа „ОРТ" 207
Виленский еврейский техникум „ОРТ" 208-209

ЕВРЕЙСКИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ СОЮЗЫ

Виленские портные 210
Профессиональный союз рабочих пошивочной промышленности 211
Профессиональный союз еврейских торговых служащих 212
Профессиональный союз рабочих-печатников 213
Еврейские профессиональные союзы 214
Центральное бюро еврейских и общих профсоюзов 215
Рабочие столовые при профсоюзах . . 216
Виленские производственные кооперативы 217
Союзы адвокатов, инженеров и бухгалтеров 218
Союзы домовладельцев и квартирантов 219

ЕВРЕЙСКОЕ РАБОЧЕЕ ДВИЖЕНИЕ

На заре революционного движения 220
Первое Мая 221
Гирш Лекерт 222
Революция 1905-го года 223
Всеобщий еврейский рабочий союз „Бунд" 224-225
„Еврейский рабочий художественный союз" в Вильне 226
Бундовский союз молодежи „„Цукунфт" 227
„СКИФ", Социалистическая детская орг. „Бунда" 228

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЕ ПАРТИИ И ПОЛИТИЧЕСКИЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Социалисты–Революционеры (ЭСЕРЫ) 229
Сионисты–Социалисты и „Фарейникте" (О'бединенные) 230
Еврейская демократическая (Фолкистская) партия 231
Группа Этических Социалистов „Фрайе Шрифтн" 232
„Фрайланд–Лига" и организация молодых социалистов–территориалистов „Шпарбер" (ястреб) . . . 233
Еврейская организация скаутов „Бин" (Пчела) 234

КОММУНИСТИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ

Коммунистическое движение 235
„КОМСОМОЛ", коммунистический союз молодежи 236
„МОПР", „Пионеры" и „Октябрята" . 237
Организации в подержку Биробиджана 238
Павшие еврейские революционеры . . 239
Правосудие 240

СИОНИСТИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ

„Ховавей Сион" (Приверженцы Сиона) 241
Сионистические конференции в Вильне 242
Сионистические колонизационные фонды 243
Переселение в Эрец Израиль 244
Сионистическая организация в Вильне 245
„Халуц ремесленик" и „Халуц среднего состояния" 246

„Лига Трудящейся Палестины", „Цеирей–Цион" – „Поалей Цион" . . 247
Левые „Поалей Цион" 248
Сионистические молодежные организации 249
Орг. „Гахолуц" (Пионер) в Вильне . . 250
Коллектив трудовой подготовки „Шахриа" 251
Еврейская скаутская орг. „Гашомер Гацаир" (Молодая страж) 252
Вил. „Гашомер Гацаир" на трудовой подготовке 253
„Гордония", пионерская молодежная орг. Партии „Гитахдут" 254
„Ганоар Гациони" и „Гахолуц Гациони" 255

СИОНИСТСКО–РЕВИЗИОНИСТСКОЕ ДВИЖЕНИЕ

Сионистско–ревизионистское движение 256
„Бейтар", ревизионистская орг. молодежи 257
„Бейтар", летние лагери и экскурсии 258

РЕЛИГИОЗНЫЕ ПАРТИИ И ОРГАНИЗАЦИИ

„Мизрахи" и „Цеирей Мизрахи" 259
„Пионер Гамизрахи" и „Религиозныи скаут" 260
Религиозное общество „Тиферес Бахурим" (Слава юнных) 261
„Агудас Исроэл", организация ортодоксов 262

ЕВРЕЙСКИЕ СПОРТИВНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Евр. Гимнастически–спортивное общество „Макаби" 263
Открытие спорт–площадки „Макаби". 264
„Макаби", спортивные секции 265
„Макаби", футбольная команда 266
„Макаби", гребная и плавательная секция 267
Евр. студенческое спортивное общество „ИАСК" 268
Рабочее общество по физическому воспитанию „Моргенштерн" 269
Спорт в еврейских школах Вильны . . 270

ТОМ ВТОРОЙ

ЕВРЕЙСКОЕ ВОСПИТАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

ЗАВЕДЕНИЯ ДЛЯ СИРОТ, БЕЗПРИЗОРНЫХ И ОТСТАЛЫХ

Детские годы в узких уличках еврейской нищеты 271
Детство у сточной канавы 272
Призрение сирот 273
Интернат и народная школа для сирот 274
Сиротский интернат „ЕКОПО" на Антоколе 275
Дом для беспризорных детей 276
Общество специального воспитания . 277

ШКОЛЫ ДЛЯ ЕВРЕЙСКИХ ДЕТЕЙ НА ЧУЖИХ ЯЗЫКАХ

Еврейские дети в русских школах в XIX-ом веке 278
Вил. отд. Общества Распостранения Просвещения между евреями 279
Польско–еврейские гимназии („ОРО", „ТРО", „Ключ", „Дзенцельский", „Велера") 280
Польско–евр. гимназия Х. Эпштейна и И. Шпайзера 281
Польско–евр. гимназия „Общества Педагогов" (Х. Окса) 282

ХЕДЕРЫ, ТАЛМУД–ТОРЫ И ЕШИБОТЫ

„Хедеры", религиозные народные школы 283
Школы Лейба Шапиро – от хедера „Иегуда" до гимназии „ОРО" 284
Городская „Талмуд–Тора" 285
„Тойрас Эмес", религиозная школа для бедных детей 286
„Явнэ" („Хойрев"), Управление учебных заведений „Агуды" 287
„Ваад Гамеуход", управление религиозных школ „Мизрахи" 288
Женская школа имени Эстер Рубинштейн 289
Совет ешиботов („Ваад Гайешивес"). 290
Ешибот Рамайлес (Реб Майлеса) . . 291
В ешиботе Рамайлеса за учением . . 292
Слободский ешибот „Кнесес Бейс Ицхок" (Лукишский ешибот) 293
Ешибот „Томхей Тмимим" Любавичского толкования 294

СВЕТСКОЕ ДРЕВНЕЕВРЕЙСКОЕ ШКОЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ

Древноеврейская народная женская школа „Иегудия" 295
Древнееврейские народные школы „Цеирей Цион" и И. Циркл 296
„Тарбут", Древнееврейское общество по образованию и воспитанию 297-298
Гимназия „Иврит" им. Д–ра И. Эпштейна 299-300
Древнееврейские гимназии „Тушия" и „Герцлия" 301
Летняя колония „Тарбут" в Закретском лесу 302

СВЕТСКОЕ ЕВРЕЙСКОЕ ШКОЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ

В школу сорванцы! 303
Вил. еврейское общество „Попечения о детях" 304
Рабочий детский дом 305
„Ц.Б.К.", Центральный комитет по образованю в светских школах (язык обучения Идиш) 306
„Ц.Э.К.", Центральный родительский комитет при Ц.Б.К. 307
Детские сады 308
Народная школа им. Якова Динезона 309
Нардная школа им. Шолом Алейхема 310
Народная школа им. Лейзера Гурвича 311
Женская народная школа им. Двойры Куперштейн 312
Женская нар. школа им. Ш. Ш. Фруга . 313
Мужская нар. школа „Мефицей Гаскала" 314-315
Реальная гимназия (Естественно–математическая) 316-317
Общество „Друзей еврейской (реальной) гимназии" 318
Классическая гимназия 319
Еврейская гимназия Софьи Гуревич . 320
„ШУЛ–КУЛЬТ", еврейский школьный и культурный союз 321
Вечерние школы 322
Народные, высшие школы и курсы . . 323

РАВВИНСКАЯ ШКОЛА И УЧИТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТИТ. УЧИТЕЛЬСКИЕ СЕМИНАРИИ, КУРСЫ, КОНФЕРЕНЦИИ

Виленское раввинское училище и учительский институт. 324
Древнееврейские учительские семинарии при „Тарбут" 325
Древнеевр. педагогические и фребелевские семинарий „Мизрахи" и им. Д–ра Ш. И. Чарно 326
Годичные педагогические курсы . . . 327
Двухлетние фребелевские курсы при ЦБК 329
Двухлетние педагогические курсы евр. общины и „ЕКОПО" 329
Краткосрочные дополнительные педагогические курсы 330
Еврейская учительская семинария ми. В. Медема 331-332
Педагогические конференции. 333

СОЮЗЫ ЕВРЕЙСКИХ И ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИХ УЧИТЕЛЕЙ И МЕЛАМЕДОВ

Общество взаимной помощи меламедов (учителей хедеров) 334
Союз древнееврейских учителей . . . 335
Союз еврейских учителей 336

ЕВРЕЙСКИЙ СТУДЕНЧЕСКИИ СОЮЗ, КРУЖКИ И КОРПОРАЦИИ

Евр. студенты в виленском университете 337
Евр. студенческие кружки при университете 338
Еврейские студенческие корпорации 339

ЕВРЕЙСКИЕ ТИПОГРАФИИ, ИЗДАТЕЛЬСТВА, КНИГОТОРГОВЦЫ И БИБЛИОТЕКИ

Литовский Иерусалим снабжал евреев всего мира религиозными и светскими книгами 340
Типография и издательство Ром . . . 341
Типография и издательство Розенкранца и Шрифтзецера. 342
Типографии и издательства А. Г. Сыркина и Б. А. Клецкина 343
Вил. еврейские книжные издательства 344
Еврейские книжные торговцы 345
Библиотека Страшуна. 346
Библиотеки. 347

ДРЕВНЕЕВРЕЙСКАЯ И ЕВРЕЙСКАЯ КУЛЬТУРА

„Гаскала" (Просвещение) 348-349
Общества любителей древнееврейского языка 350
Иерусалим языка Идиш 351
Еврейские культурные общества . . . 352
„ВИЛБИГ", Вил. евр. общество по образованию 353
Еврейские общества эсперантистов . 354

ИНСТИТУЦИИ ПО ДОКУМЕНТАЦИИ И ИССЛЕДОВАНИЮ ЕВРЕЙСКОЙ СТАРИНЫ

Общество „Любителей еврейской старины" и „Еврейское статистическое общество". 355
„Историко–этнографическое общество" им. Ш. Ан–ского в Вильне 356
Еврейский научный институт „ИВО" 357-358
Выставки „ИВО". 359

СОЮЗЫ ЕВРЕЙСКИХ ПИСАТЕЛЕЙ

Вил. евр. союз литераторов и журналистов. 360
Идиш ПЕН–клуб в Вильне. 361
Группа писателей и художников „Юнг–Вилне" (Молодая Вильна) . . . 362
„Юнгвалд" (Молодой лес), самая молодая группа евр. писателей и художников 363

ЕВРЕЙСКАЯ И ДРЕВНЕЕВРЕЙСКАЯ ПРЕССА И ПЕРИОДИЧЕСКИЕ ИЗДАНИЯ

„Газман" (Время), древнееврейская ежедневная газета. 364
„Тог" (День), ежедневная беспартийная демократическая газета 365
„Ди Цайт" (Время), ежедневная газета сионистского движения и союза купцов 366
Виленские ежедневные газеты на языке Идиш 367
Вил. евр. периодические издания на языке Идиш 368
Юбилей и краевой с' езд евр. прессы. 369
Газетчики 370

МУЗЫКА

КАНТОРЫ, ХОРЫ, ДИРИЖЕРЫ И КОМПОЗИТОРЫ

Виленские городские канторы. 371
Виленские канторы 372
Виленские композиторы – дирижеры. 373
„Евр. музыкально–драматическое и певческое общество" и „Газомир" 374
„Хор Герштейна" при обществе „Друзей реальной гимназий" 375
„Хор ВИЛБИГ". 376

ЕВРЕЙСКИЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ,ОРКЕСТРЫ, ОПЕРА, БАЛЕТ

Духовые оркестры 377
Еврейский симфонический оркестр и детский симфонический оркестр. . . 378
Еврейский музыкальный институт . . 379
Оперный ансамбль при еврейском музыкальном институте 380
Балет 381
Балетные танцы в школах. 382
„Вундеркиндер" (чудесные дети) . . . 383

ЕВРЕЙСКИЙ ТЕАТР

СКОМОРОХИ И „ПУРИМ–ШПИЛН"

Шутники 384
„Пурим Шпилн" (народные представления) 385

СПЕКТАКЛИ В УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Представления в народных школах. . 386
Представления в древнееврейских школах 387
Спектакли в средних школах и учительской семинарий 388

ДРАМАТИЧЕСКИЕ КРУЖКИ, СТУДИИ И КОЛЛЕКТИВЫ МОЛОДЕЖНЫХ ТЕАТРОВ

Драматические кружки. 389
Драматические студии. 390
Коллективы молодежных театров „Детский театр" и „Давке" (Именно!). 391
„Майдим", вил. евр. театр марионеток. 392

ДРЕВНЕЕВРЕЙСКИЙ ТЕАТР И СТУДИЯ

Древнееврейский театр и Драм. студия . . . 393

ТЕАТРАЛЬНЫЕ И ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ОБЩЕСТВА

Еврейское общество искусств в Вильне . . . 394
Общество „Друзей еврейского театра" . . . 385

ВИЛЕНСКИЕ ТЕАТРЫ И „ВИЛЕНСКАЯ ТРУППА"

Виленский еврейский „Народный театр" . . . 396
„Палас" и „Наш театр" . . . 397
„Виленская Труппа", юбилей . . . 398
„Виленская Труппа", спектакли . . . 399
„Виленская Труппа", программы . . . 400
Виленские еврейские кино–артисты . . . 401

ХУДОЖНИКИ, СКУЛЬПТОРЫ И ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ВЫСТАВКИ

Скульптор Марк Антокольский . . . 402
Любопытные дети – учитель рисует 403
Рисовальные школы и молодые художники . . . 404
Выставки еврейских художников . . . 405
Союз вил. евр. художников и скульпторов . . . 406

ОБЩЕСТВЕННЫЕ ДЕЯТЕЛИ, ПИСАТЕЛИ И МЫСЛИТЕЛИ В ГОСТЯХ В ИЕРУСАЛИМЕ ЛИТВЫ

Мозес Монтефиоре в Вильне . . . 407
Доктор Теодор Герцель в Вильне . . . 408
Наум Соколов в Вильне . . . 409
Владимир Жаботинский в Вильне . . . 410
Менделе Мохер Сфорим в Вильне . . . 411
Шолом Алейхем и Ицхок Лейбуш Перец в Вильне . . . 412
Хаим Нахман Бялик в Вильне . . . 413
Профессор Шимон Дубнов в Вильне . 414
Еврейские писатели в гостях в „Иерусалиме языка Идиш" . . . 415-416

РАЗРУШЕНИЕ, СОПРОТИВЛЕНИЕ, ГИБЕЛЬ

Мемориальный календарь . . . 418

ЛИТОВСКИЙ ВИЛЬНЮС – ДВЕРЬ В СВОБОДНЫЙ МИР

Вильнюс, столица Литвы . . . 419
Еврейские беженцы в Вильне . . . 420
Ешиботы для беженцев в Вильне . . . 421
Ешибот Рамайлес . . . 422
S.O.S. – возвание к свободному миру . . . 423

СОВЕТСКАЯ ВЛАСТЬ

Советская Литва . . . 424
Еврейская жизнь в советской Вильне . . . 425

НАЦИСТСКАЯ ОКУПАЦИЯ

ОРГАНИЗАЦИЯ УНИЧТОЖЕНИЯ ЕВРЕЕВ

Германская оккупация . . . 426
Желтая лата . . . 427
Удостоверения . . . 428
Нацистские распоряжения о порабощении евреев . . . 429
Ликвидаторы Иерусалима Литвы . . . 430
Добровольное участие литовцев в уничтожении евреев . . . 431
Великая провокация . . . 432

ЗА ОГРАДОЙ ГЕТТО ВО ВЛАДЕНИИ ЮДЕН–РАТА И ЕВР. ПОЛИЦИИ

Второе гетто . . . 433
За воротами гетто № I . . . 434
План виленского гетто . . . 435
„Юден–Рат" (Еврейский Совет) . . . 436
Бюро труда и принудительные работы . . . 437
Врачи, инженеры и . . . трубочисты 438
Яков Генс, представитель гетто и начальник полиции . . . 439
Еврейская полиция в гетто . . . 440
Начальники полиции и участки . . . 441
Привратная стража . . . 442
Суд в гетто . . . 443
Тюрьма в гетто . . . 444
Тюремные стены рассказывают . . . 445
Виселицы в гетто . . . 446

ОРГАНИЗАЦИИ ЕВРЕЙСКОГО ДУХОВНОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ

Общественное здоровье в гетто 447
Спорт в гетто 448
Дети в гетто 449
Школьная сеть в виленском гетто . . 450
Союз учителей в гетто 451
Союз писателей, художников и артистов, рабочая аудитория и клуб молодежи 452
Библиотеки и художественные выставки 453
Театр в виленском гетто 454
Музыка в гетто 455
Культурная деятельность на древнеевр. языке 456
Религиозная жизнь в гетто 457
Дневники и песни виленского гетто . 458
Издания в виленском гетто 459

ЛИКВИИАЦИЯ ГЕТТО

„Мелины" (убежища) 460
„Акция желтых удостоверений" 461
Рабочие лагеря „Г.К.П." и „Кайлис" 462
Ликвидация гетто 463

ПОНАРЫ

Последний путь 464
Смерть в Понарах 465
Расстрел еврейских женщин 466
Тише, тише, будем молчать 467
Бригада сжигателей трупов в Понарах 468
Тунель из Понар на свободу 469

ПРАВЕДНЫЕ В НАЦИСТСКОМ СОДОМЕ

Праведные в нацистском Содоме . 470-471
Те, которые погибли за помощь евреям 472

МЕСТА ГИБЕЛИ ВИЛЕНСКИХ ЕВРЕЕВ

Места гибели виленских евреев 473
Лагерь смерти Клоге, в Эстонии . . . 474
Костры в Клоге 475
Концлагер Шемберг возле Даутмерген 476

ОСТАВШИЕСЯ В ЖИВЫХ ВИЛЕНЧАНЕ

Виленские евреи дождавшиеся освобождения 477
Виленские б. заключенные в лагере Гейденгейм 478
Виленчание среди организаторов театра и оркестра бывших заключенных концлагерей в Германии 479

ОРГАНИЗАЦИИ ЕВРЕЙСКОГО ВООРУЖЕННОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ

Евреи, отомстите! 480

ОБ´ЕДИНЕННАЯ ПАРТИЗАНСКАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ „Ф.П.О."

Призыв к вооруженному сопротивлению 481
Посланцы разносят предостережения еврейским общинам о грозящей гибели и возвание к сопротивлению 482
„Ф.П.О.", Об´единенная партизанская организация в виленском гетто . . 483
Боевой устав „Ф.П.О." 484
Штаб „Ф.П.О." 485
Гимн еврейского сопротивления . . . 486
Сопротивление с „белым оружием" . 487
„Рельсовая война" с оккупантом . . . 488
Боевая группа Ехиела 489
Партизанский командир павший в борьбе с нацистами в виленском гетто 490
Легенда: Ицик Витенберг 491
Четверо повешенных партизан . . . 492-493
Соня (Шейне) Мадейскер 494

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕЙСКИЕ ПАРТИЗАНЫ

В лесу еврейская молодежь начала сплачивать кровавый долг 495
Геройские партизанки–связные 496
Партизанский отряд „Мститель" . . . 497
Еврейский партизанский отряд „За победу" 498
Партизанский отряд „Борьба" 499
Партизанский отряд „Смерть фашизму" 500
Еврейский партизанский отряд „Истребитель" 501
Партизанский отряд „Вильно" 502

ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕИ В СОЮЗНЫХ АРМИЯХ

Виленские евреи в польской армии 503
Виленские евреи, военнопленные из польской армии в Германии . . . 504
Вил. евреи в польской дивизии им. Костюшки 505
Вил. евреи в английской армии, еврейская бригада; в американской армии. 506
Вил. евреи в Литовской–(еврейской) дивизий, Красной Армии 507-509

ВИЛЬНА ОСВОБОЖДЕНА

Партизаны в борьбе за освобождение Вильны. 510
Последние бой перед освобождением 511
Иерусалим Литвы освобожден! 512

НА РАЗВАЛИНАХ ЛИТОВСКОГО ИЕРУСАЛИМА

Разрушенные еврейские улицы и переулки 513
Дворы в гетто 514
Немецкая улица 515
Ятковая улица 516
Еврейская улица. 517
Стеклянная улица 518
Дом молитвы Гаона. 519
Дом молитвы могильщиков. 520
Окно в развалинах молитвенных . . . 521
домов ремесленников. 521
Развалины библиотеки Страшуна. . . 522
Ликвидация еврейского научного института „ИВО". 523

ПОПЫТКИ ВОССТАНОВЛЕНИЯ ЕВРЕЙСКОЙ ЖИЗНИ В ВИЛЬНЮСЕ–В БЛИЗИ–ПОНАР

Еврейский музей в Вильнюсе 524
Первое поминание по погибших в Понарах. 525
На развалинах организуется община 526
Оставшиеся в живых еврейские дети 527
Школа и дом для оставшихся в живых еврейских детей. 528
Погребение оскверненых Тор 529

ПРИГОВОР ОСВОБОДИТЕЛЕЙ – ЛИКВИДАЦИЯ

Ликвидация городской синагоги. . . . 530
Ликвидация „Шул–Гойф" (Школьного двора) 531
Еврейское кладбище на Заречье. . . . 532
Еврейский памятник в Понарах 533
Памятник забвения 534
Провокация НКВД 535

ПРОЩАНИЕ И АССАМБЛЕЯ

Прощание 536
Отысканные и возвращенные с „арийской стороны" виленские еврейские дети 537

ПРОЦЕССЫ МАССОВЫХ УБИЙЦ ВИЛЕНСКИХ ЕВРЕЕВ

Процесс Мартина Вайса и Августа Херинга в Вюрцбурге, Германия. 538
Процесс Франца Мурера в Граце, Австрия 539
Советскии Понар–памяти о евреях в Вильнюсе. 540

ТОМ ТРЕТИЙ

СОДЕРЖАНИЕ, УКАЗАТЕЛИ, БИБЛИОГРАФИЯ

Благодарность за помощь и содействие 11-14, 49-56
Комитет албома о Вильне 15-16
Примечание составителя 41-48
Содержание 107-126
Указатели
  Именной указатель. 127-188
  Предметный указатель 189-278
  Указатель улиц и переулков . . .195-212
  Указатель окрестностей и прочих мест 213-216
  Разрушение, сопротивление, гибель. 255-268
  Газеты, периодические издания, религиозные и светские книги 269-278
Список сокращений 279-280
Библиография 281-468
В память 469-470

פערזאָנען-זוכצעטל

ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ שמות האנשים NAMES OF PERSONS

דער צייכן / באַווייזט, ווו עס פאַרענדיקן זיך די שייכותדיקע מאַטעריאַלן אויף דער געגעבענער טעמע אין ערשטען באַנד און הייבן זיך אָן אין צווייטן באַנד. דער צייכן // באַווייזט, אַז די ווייטערדיקע מאַטעריאַלן געפינען זיך אין דער אָפּטיילונג חורבן, ווידערשטאַנד און אומקום. אונטערן נאָמען פון מחברים און מאָלער ווערן פאַרצייכנט זייערע שאַפונגען וואָס זיינען רעפּראָדוצירט אָדער דערמאָנט אין בוך.

א

אַבעלאָוו, ה. 63
אַבעלאָוויטש, ג. 225
אַבעלסאָן, בן ציון, אַרטיסט // 419, 425
אַבעליע, ראש־ישיבה // 422
אָבערהאַרד, וואָלטער, פּאָליציי־קאָמענדאַנט // 461
אַבראַמאָוויטש, שמש // 526
אַבראַמאָוויטש, א. 132, 186
אַבראַמאָוויטש, אַלעקסאַנדער (סאַשע), ד״ר 158
אַבראַמאָוויטש, ב., ספּאָרט־לערער / 415
אַבראַמאָוויטש, ה., לאַווניק 129, 165
אַבראַמאָוויטש, גיטל // 474
אַבראַמאָוויטש, גרשון, מאַלינעס־בויער // 524
אַבראַמאָוויטש, הירש, זשורנאַליסט 203 / 360, 369, 416
אַבראַמאָוויטש, הירש, פּויליש זעלנער // 504
אַבעל, יודל / 375
אַבראַמאָוויטש, וויטאָלד, בירגערמייסטער 28
אַבראַמאָוויטש, ז. 147
אַבראַמאָוויטש, י., ד״ר 163
אַבראַמאָוויטש־וואָלסקאַ, מאַריאַ, פּראָפ׳ // 471
אַבראַמאָוויץ, מיכל 111
אַבראַמאָוויטש, נתן, זעצער / 365
אַבראַמאָוויטש־ליכטמאַן, עמאַ, ד״ר־לאַבאָראַנטין 158
אַבראַמאָוויטש, שלום־יעקב זע: מענדעלע מוכר־ספרים
אַבראַמאָוויטש, שמואל, פּויליש זעלנער // 504
אַבראַמסאָן 104
אַבראַמסאָן, עקיבא / 280
אַבראַמסקי, אינזש׳ 208, 218
אברהם בן אברהם, גר־צדק, גראַף וואַלענטין פּאָטאָצקי
  VII, XIII, XVIII, XXVIII, 37
  גרי הצדק VII, XIII, XVIII, XXVIII
אברהם בר משה 33
אברהם דער קדוש 34
אָגוז, ברוך 10
אָגוז, לייב, קאָמפּאָזיטאָר־דיריגענט / 391
אָגוז, ראובן (־אַלטער), אַרטיסט / 389, 390
אַגרעסט, באָד־אייגנטימער 157
אַדלער, אַקושערין 164
אַדלער, ל., סטודענט / 337
אַהעלמאַן, א. 213
אַוואַנט, חיים־שמעון (קוזניצע) 242
אַווידאָן, יאַנקל // 446
אָווסיעיעוויטש, דאָבע // 474
אַוראָך, פרידע
אוטיאַן (מיכאלי), אהרן 244
אומרו, דוד, דערציילער, זשורנאַליסט // 425
אונגער, י. // 456
אוסיאַן, וואָלף (וועלוועקע), רעסטאָראַטאָר 63
אוסעליס, י., לייט׳ געהילף־פּאָליציאַנט // 432
אוצעכאָווסקי, הענריעטאַ, ד״רין 155, 158
אוציעכאָווסקי, יוסף, אדוו׳ 129, 165, 205
אוצעסאָווסקי, מ., אינזש׳ 113, 128, 161
אוצעכאָווסקי, ר. / 379, 394
אוצעכאָווסקי, שמואל / 409
אוריאשזאָן, ל. / 408
אוריאשזאָן, מיכאל 241
אורמאַכער, מ. 165
אַזראַ, אַלעקסאַנדער (אַרליוק), אַרטיסט / 400
אחרון, יוסף, קאָמפּאָזיטאָר // 452
איגדאַל, עלזאַ, זינגערין, מוזיק־פּראָפ׳ / 379, 380
אידעלסאָן, מאַרק, אינזש׳ 208 / 336, 353
אידעלסאָן, רבקה, לערערין / 327
אידעלסאָן, רחל, ד״ר 159

איוואַן וואַסילעוויטש, מאָסקווער גרויספירשט 6
איוואַנטער, זעליג, פּויליש זעלנער // 504
איוואַנטער, פּ. 161
איזבאַן, שמואל, דערציילער / 352
איזביצקי, יוסף (מיכאַלעוויטש, ביינוש), פירער פון „בונד״
  131, 132, 226
איזענפלאַם, פּ., לערער / 280
איטקין, משה, רב / 292
אייגאָראָנסקי, ב. / 321
אייגעס, הענאָך (חנוך ; בעל „מחרשת״), רב 126, 127, 127,
  131, 171
איידעלמאַן, חנה / 326
איידעלמאַן, יצחק, פּויליש זעלנער // 504
איידעלמאַן, ש., קר׳ שוועסטער 159
איידעלסאָן, יוסף, חזן / 372 // 452
אייזין, לייב 94
אייזען, ע., טעכ׳ אינסטרוקטאָר 208
אייזיקאָוו, ד״ר 163
אייזיקאָוו, ש., לערער / 286, 329
אייזנבאַנד, י. א., רב // 526
אייזנער, גרשון / 357
אייזענבוד, אליהו, (וואַסילישקער) רב 171
אייזענבערג, פּיאַניסטין / 379
אייזנבערג, ש., לערערין / 325
אייזענשטאַט, ד״ר 164
אייזענשטאַט, איסאַי (יודין ; וויטאַלי) 224
אייזענשטאַט, ג., אַפּטייקער 160, 186
אייזענשטאַט, הירש, ליטאָגראַף / 301, 317
אייזענשטאַדט, זאב־וואָלף בר ארי־לייב 170
אייזענשטאַט, מ., טעכ׳־גראַדואַנט 208
אייזענשטאַט, מאָטל, פּויליש זעלנער // 503, 504
אייזנשטאַט, ג., טעאַטער־ליבהאָבער / 391
אייזענשטאַט, ר. / 289
אייזענשטאַט, רחל / 353
אייזענשטיין, מערע, קר׳ שוועסטער 159
אייטינגאָן, ריווע // 504
איילענבערג, קאָמפּאָזיטאָר / 378
איינבינדער, שלמה, פּויליש זעלנער // 503, 504
איינהאָרן, דוד, פּאָעט 270 / 412
אייסוראָוויץ, ע. / 282
איליטאָוויטש, חיים, זעצער / 343
איליער, מנשה בן יוסף, רב IX, XV, XX, XXV
אימבריק, יאָסל, ייד׳ בריגאַדע // 506
אימעניטאָוו, הינדע, ד״ר 158
אינגעלסאָן, ב., לערערין / 329
אינדיג, אָטאָ // 454
  דער מענטש אונטערן בריק 454
אינזעלבוך, אליהו (אָשמענע) 242
איסאַקאָוו, ל. 208
איסער, חנה, קר׳ שוועסטער 159
איסערלין 128
איסערליס, ר., לערערין / 329
(„הרב״) איסערסאָן 153
איסקאָווסקאַס, אַנטאַנאַס, אָנפירער פון דער ליטווישער
  געהילף־פּאָליציי // 431
איסקין, שמעון, פּאַרט׳ // 502
איצעלע פּעטערבורגער, זע : בלאַזער, יצחק
אַכאָוויץ, מאיר, (נאָוואַראָדקער) רב 171
אַלאַביעף, קאָמפּאָזיטאָר / 379
ד׳אַלבערט, קאָמפּאָזיטאָר / 379
אַלבערט, שלמה, אָפּערע־אַרטיסט / 375, 380
אַליוני 242
אַלטבוים, סאָניע, אַרטיסטין / 397
אַלטמאַן, טאָסיע, פּאַרט׳ פאַרבינדלערין // 482

אַלטער, יצחק, פּאַרט׳ // 498
אַלטשולער, בצלאל־מרדכי 128, / 408
אַלטשולער, לייב, אַרטיסט / 390
אליעזר בן־לייב(ע)־לייזער 120
אליעזר בר יוסי הגלילי XVI
אליעזר בר משה, פראַנקפורט־מיין 9
אָליצקי, משה, שול־פּאַרוואַלטער 244 / 296, 298, 329, 335
אלישבע, דיכטערין / 243
אַלמאַן, גרשון, קצב 94
אַלמאַן, פּייוול, פּויל׳ זעלנער // 504
אַלעקסאַנדער דער ערשטער, קעניג 14
אַלעקסאַנדער דער דריטער, רוס׳ קעניג
X, XVI, XX, XXVI, 14
אַלעקסאַנדער יאַגעלאָ, גרויספירשט 7
אַלעקסאַנדראַ פּיאָדאָראָוונאַ, קעניגין 18
אַלעקסאַנדראָוואַ, אַרטיסטין / 390
אַלעקסאַנדראָוויטש, מישאַ / 383
אַלפּער, ש. 247
אַלפּעראָוויטש 104
אַלפּעראָוויטש / 379
אַלפּעראָוויטש, ז., טאַרטאַק־אייגנטימער 199
אַלפּעראָוויטש, חנה 141
אַלפּעראָוויטש, יעקב 230
אַלפּעראָוויטש, פּ. / 288, 354
אַלפּעראָוויטש, ש. 241
אַלפאַבעט, פּייוול, לערער / 331
אלפּס, בן־ציון, מגיד און מוסר־שרייבער
X, XVI, XX, XXVI, 96
מעשה אלפּס
אַלק, אלקנה, זשורנאַליסט / 360, 369
אָלקין, ש. 185
אַלקסעל, מאיר 149
אָלקעניצקאַ, א. / 288
אָלקעניצקי־לערער, אומע (פאַניע), גראַפיקערין // 435, 454
אָלקעניצקי, אסתר, קצבטע 94
אָלקעניצקי, יהודה־לייב / 288
אָלקעניצקי־קאָמיסאַראָוואַ, פרומע 244
אָלשוואַנגער, א., ד״ר 132
אַמאַטין, פּסח, אַרטיסט // 419, 425
אַמאַטין, שרה, אַרטיסטין // 419, 425, 454
אַמאַראַנט, שמואל, לערער // 512
אַמבראַזעוויטשיוס, יאָזאַס, פּאָרזיצער פון ליטווישן
מיניסטאָרן קאַבינעט ביי די נאַציס // 431
אַמסטערדאַם, א., טעכ׳־גראַדואַנט 208
אמת, מ. 189
אמת, ש. מ. / 321
אַנאָליק, מ., בוכהאַלטער 218
אַנאָליק, ר. / 288
אַנדערס, גענעראַל // 503
אַנדרוזשעווסקי, חיה / 375
אַנדרעיעווסקי־סטאָליאַר, ליבע / 331
אַנושקין, ל. // 540
אין דער באַרימטער שטאָט ווילנע (רוסיש)
אַנטאָוויל, שרגא פייוואיש, ראַטמאַן 129, 244
אַנטאָפּיצקאַ, רחל, אַרטיסטין // 479
אַנטאָקאָלסקי, לייב, מאָלער / 408
אַנטאָקאָלסקי, מאַרק (מרדכי בן מתתיהו), סקולפּטאָר
X, XI, XVI, XVII, XX, XXI, XXVI, XXVII,
48־49, 210 / 402
דער שניידער 210
דער בקי 402
שפּינאָזע 402
אַנטאָקאָלסקי, פּ. פּ., גימנאַזיע־אייגענטימער / 299, 320
אַנטאָקאָלסקי, ש. 185
אַנטאָקאָלעץ, איזיע, ד״ר // 447
אָ׳ניל, יודזשין, דראַמאַטורג / 400
שוואַרצע גע׳טאָ (אַלע גאָטס קינדער האָבן פליגל) 400
אַנילאָוויטש, צ. / 286
אַניס, לערער / 301
אַנ־מאַן, פּ. זע : ראָזענטאַל, פּאַוועל
אַנ־סקי, ש. (שלמה־זיינוויל ראַפּאָפּאָרט) 3, 121 / 274, 356,
360, 365, 400
דער דיבוק 398, 400
אַנצעוו, מ., קאָמפּאָזיטאָר / 375
אַנצילעוויטש, מרדכי, ד״ר (גראָדנע) 242
אַנצעלעוויטש, מאָלער־דעקאָראַטאָר / 394, 406

אַס (אפרוני), אברהם 244
אַס, ב. / 369, 396
אַס, ג. 174
אַס, יאַנקל, לערער 203, 234, 284 / 331
באַזיך ביי די עלטערן, איינאַקטער 234
אַס־שאַפּיראָ, יעקב 26
אַס, ש., פּאָליציאַנט (קיילים) // 441
אָסוואַרישטש, צבי־אליעזר / 286, 408
אָסטראַוויאַנסקאַ, מ., אַרטיסטין / 390
אָסטשעגא, אברהם, סקולפּטאָר / 406
אסתרין, יצחק־אייזיק 243
אָפּאַטאָוו, יודל 104
אָפּאַטאָשו, יוסף (אָפּאַטאָווסקי), דערציילער, ראָמאַניסט
/ 361, 415
אָפּיוואַלאַ, ס., פּאַרט׳ // 502
אַפּעלסין, יהודה־לייב, (סטאַראַיאַ רוס) 242
אָפּעסקין, לייב, לערער, פּאָעט // 452
אָפּמאַן, ש. 135
אפרים, בן אהרן IX, XV, XXV
ספר שער אפרים
אפרים דער שמיד IX, XV, XXV
אפרימטשיק, אבא, אַדוו׳ ג׳ געריכט // 443
אָפּשטיין, ב., לערערין / 329
אָקאָשקאָ־בראַנדעס, אסתר, לערערין / 331
אָקון, ישראל, אינזש׳ 217, 225
פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיוו אָדער פּראָדוציר־ווערקשטובן 217
אָקון, ל., אַקושערין 163
אָקון, מאַריאַ אַבראַמאָוונאַ, פּרעבל־קורסן פּאַרוואַלטערין
/ 328
אָקון, ס. 243
אָקס, ח. גימנאַזיע־אייגענטימער / 282
אַקסעלראָד, מאָלערין / 404
אַקסעלראָד, ש. 165, 186
אַראָן, ש. / 354
אַראָנאָוויטש / 388
אַראַנאָוויטש, א. 103, 185
אַראַנאָוויטש, יודל, פּויל׳ זעלנער // 503, 504
אַראַנאָוויטש, יוסף 135, 225, 227 / 353, 412
אַראַנאָווסקאַיאַ, א. 165
אַראַנאָווסקי, ח., לערערין // 451
אַראָנטשיק, א. 174
אַראָנס 265
אַראָנס, הלל, פּויל׳ זעלנער // 504
אַראָנסאָן, ג., סקולפּטאָר / 276
אַראָנסאָן, ש. 141
אָראַשעווסקי, צ., לערער / 280
אַרבעטער, ב., קר׳ שוועסטער 159
אַרבעטסמאַן, ח., מוזיקאַנט // 479
אָרוך, י. 141
אָרוך, ר. 141
אָרזשעשקאָ, עליזאַ, דערציילערין 48־49
אַרינאָווסקי, אהרן, לערער קורסן־דירעקטאָר / 325, 329
אַרכאַנגעלסקי, א., קאָמפּאָזיטאָר 270 / 375
אַרכימאָוויטש, צדוק 230
אָרלאָוויטש, נעסיע, דערציערין // 528
אָרלאָווסקי, יעווגעני / 398
אַרליוק, ש., אַרטיסט / 396
אָרלעסקאָ, מרים, אַרטיסטין / 398, 399
אַרנשטיין, מאַרק / 372
דער ווילנער באַלעבעסל 372
אָרענסקי, קאָמפּאָזיטאָר / 379
אַרציבאַשעוו, מ. / 400
אייפערזוכט 400
אַרקאַדי, זע : קרעמער, אַלעקסאַנדער, אינזש׳
אַרקוסקי, ג., דרוקער 152
אַרקין, מיראַ // 535
אַרש, מלך, לערער // 528
אָרשאַנסקי, בער / 360
אַש, שלום, דערציילער, ראָמאַניסט / 361, 398, 400, 415
אמנון און תמר 398
די יורשים 400
אַשבעל, דוב, ייד׳ בריגאַדע // 506
אָשמיאַן מ., לערערין / 329
אָשעראָוויטש, אשר (ווילקי) 242

ב

באַביצקי, יעקב, אינזש׳ / 338
באַביצקי, לייבוש / 366
באַביצקי־וויסקינד, מאַשאַ, העבר׳ סטודיע / 393
באַביצקי, נחום / 364, 365
באַבראָוו, י., אָפּערע־זינגער / 380
באַבראָווסקי, אָוסיי, ג׳ געריכט // 443
באַגאַט, נ. 174, 185
באַגאַטין, שלמה, מאָלער 153
„הרב״ איסערסאָן 153
באַגאַן, בער, קאָמפּאָזיטאָר־דיריגענט 380
באַגוסלאַווסקי, רעזשיסער 48־49
(קאַצענ)באַגען, אַלעקסאַנדער, מאָלער, פּאַרט׳־קאָמאַנדיר
// 495, 498, 501
אַ יקדישער פּאַרטיזאַנער 495
שמואל קאַפּלינסקי 498
וויפל האָסטו דערהרגעט דייטשן ? (האָלץ־שניט) 501
באַדיאַן, לערער / 325
באַהעלפּער, משה, מאָלער // 460
אין אַ מאַלינע בעת אַן אַקציע אין געטאָ 460
באַזיליאַן, דודל // 527
באַזיליאַן, נאָטע // 470
באַטאָרי, סטעפאַן, פּויל׳ קעניג 28, 48־49
באוודיז, יעקב 111
באַטשייקאָוואַ, אַרטיסטין / 390
באַי, אַדעלאַ, פּיאַניסטין / 378
באַיאַרסקי, אַלטער 223
באַיאַרסקי, מ., קר׳ שוועסטער 159
באַלבעריסקי, אַראָן // 512
באַלבעריסקי, י. / 288
באַלבערישסקי, מענדל, מאַג׳ 161
באַך, יאָהאַן סעבאַסטיאַן, קאָמפּאָזיטאָר / 379
באַלטין, לאה, קצבטע 94
באַמשטיין, ח. / 364
באַנדורסקי, וולאַדיסלאַוו, ביסקופּ 48־49
באַנק, חיים, פּאַרט׳ // 500
באַנקאָווסקי, שטאָט־פּרעזידענט 48־49
באַנקער, י. / 282
באַס, י. 103
באַס, רבקה / 318
באַסאַן, איליושע, סערזשאַנט, ליט׳־דיוו׳ // 508
באַסאַן, לייזער, ליט׳־דיוו׳ // 508
באַסטאָמסקי / 326
באַסטאָמסקי, אהרן, (אַבע) 190 / 392
באַסטאָמסקי, ב., סטאָליער 190
באַסטאָמסקי, ח. 161
באַסטאָמסקי, שלמה, לערער, רעדאַקטאָר 135, 230, 233,
/ 303, 314, 318, 336, 344, 360, 384, 412, 415, 416 // 451
באַסין, מאיר, (שניפּישקער) רב 123, 127, 171
באַסין, משה, פּאָעט / 362
באַסין, ש. / 319
באָסיס / 379
באַסמאַן, דערציערין // 528
באַסמאַן, יעלענע 141
באַסמאַן, ע. 141
באַסעל, ב. / 375
באַסעל, שרה, לערערין / 325
באַסעלניצקי, מ., פּאַרט׳־קאָמאַנדיר // 499
באַסענזאָן / 331
באַק, מיציע // 512
באַק, נ. / 394, 406
באַק, צ., קר׳ שוועסטער 159, 163
באַק, שמואל, מאָלער // 470 (און מוטער)
באַקאַטורסקאַ, ח. / 286
באַקאַטורסקי, י. / 286
באַקסט 109
באַקשט, עקיבא, לערער / 329
באַקשטאַטסקי, ד. 241
באַקשטיין, מערע, לערערין / 331
באַראָדאָוו, יוסף 257
באַראָדאָוו, יוסף, ייד׳ בריגאַדע // 506
באַראָדין, אַלעקסאַנדער, קאָמפּאָזיטאָר / 375
באַראָדיקער, ברוך (לוצק), פּויל׳ זעלנער // 504
באַראָוו, ר., לערערין / 329
באַראָווסקי, ד., ספּירט־פאַבריקאַנט 183

באַראָווסקי, כיענע, פּאַרט׳, פּאָליט־קאָמיסאַר // 498
באַראָווסקי, פּעסל, קצבטע 94
באַראַכאָוו, אהרן־מיכל / 409, 412
באַראַכאָוו, בער, פּועלי ציון־טעאָרעטיקער 248, / 308
באַראַן, א. 134
באַראַן, בעטיע, טעאַטער־ליבהאָבערין / 389
באַראַן, חבורה / 411
באַראַנאָוויטש, דוד־אליעזר / 408
באַראַנאָווסקי, לעאָ, ד״ר 159
באַראַנאָווסקי, קאַזימיעזש, ד״ר 158, 163
באַראַנטשוק, טביה 250
באַראַנטשוק, יצחק, אַחוי׳ 243
באַראַנטשוק, שמואל, אַגראָנאָם 250 / 338
באַראַקין־מעלאַמדאָוויטש, פייגל, לערערין / 331
באַראַקס, עדעק, פּאַרט׳ גרופּן־קאָמ׳ // 485
באַרג, יאַנקל / 332
באַרד, שמחה, זע : קאַצענעלנבויגען, שמחה
באַרדיני, אלכסנדר, רעזשיסער // 479
באַרוכאָוויטש / 379
באַרט, פּאַרט׳ // 497
באַרטאָשעוויטש, יאַנאָוואַ // 471
באַרטקעוויטש, קאָמפּאָזיטאָר / 379
באַריט, יעקב, רב 126, 128
באַריסאָוו, ב., זע : העקער, בערל
באַרישאַנסקי, רפאל־מרדכי, רב (האָמעל) 242
באַרישניק, ב., לערער / 329
באַרישניק, ד., קר׳ שוועסטער 159
באַרישניק, ח., לערערין 329 // 451
באַרישניק, מ., אַרטיסט 380
באַרישניק, רחל, קר׳ שוועסטער 159
באַרלינצקי, ד., לערער 335
באַרנשטיין, וו. 185
באַרסקי, עליאַש // 443
באַרעל, וו., / 402
באַרער, י. 189
באַרשטיין, י., מוזיקאַנט // 479
באַרשטיין, מ., מוזיקאַנט // 479
באַרשטיין, ע., מוזיקאַנט // 479
באַרשטשעווסקאַ, י., ד״ר 158, 161
בובער, שלמה IX, XV, XXV
בודאָוויניטש, פידלער 378
בודזאַן, יהושע, דערציילער 385
המן מיט מרדכין (פּורים־שפּיל) 385
בוזגאַן, חבל, אַרטיסט / 338, 389, 397, 401
בוזשאַנסקי, לאַזאַר, ד״ר 158
בוטיענאַס, פּאַרט׳־קאָמאַנדיר // 501
בוטקאָוו, מ. 185
בוטרימאָוויטש (בן־אריה), יהודה 244
בויער, איסקע, פּויל׳ זעלנער // 504
בוך, ר. 165
בוך, רפאל, ד״ר 158, 163
בולאָוו, יוסף (בולקין), טעאַטער־און פילם־אַרטיסט 37 / 401
בולקאָוושטיין, מ. 128
בולקאָוושטיין, צביה / 331
בולקין / 295
בולקין, א., לערערין / 328
בולקין, אברהם, לערער 44 / 314, 315, 415 // 451
פון נאָענט און ווייט, 1טער טייל 44
בולקין, בלומע, קר׳ שוועסטער 159
בולקין, ברכה, לערערין / 328
בולקין, ל., סוחר 265
בוניאַק, ראובן 244, 247
בונימאָוויטש, ה. / 289
בונימאָוויטש, ח., לערערין / 329
בונימאָוויטש, טביה, באַנקיר 128, 134, 141, 165, 205 / 357
בונימאָוויטש, ישראל, באַנקיר X, XVI, XX, XXVI,
18, 128, 1441, 163, 170 / 408
בוסלאַוו, ד., פּיאַניסט / 392
בוקאָווסקאַ, ז., לערערין 280
בוקאַטמאַן, ביילע, קצבטע 94
בוקאַטמאַן, שלמה 141
בוקשטעלסקי, בעקער 93 / 371
בוקשטעלסקי, אהרן, קצב 94
בוקשטעלסקי, מאַטלע 102
בוראַק, לעאָ, ד״ר 158
בוראַק, מאַקס, ד״ר 158 // 447

בוראַקאַס, רעפערענט פֿאַר יידישע אַנגעלעגנהייטן ביי דער
ווילניוסער שטאָט־פֿאַרוואַלטונג // 436
בורגין, ס., לערערין / 328
בורווין, יוסף, פּויל' זעלנער // 504
בורלאַנד, ח., לערערין / 329
בורקאָ, בערל, טעכניקום־גראַדואַנט 209
בורקינסקי, מרים 255
בורשטיין, ב. 380
בורשטיין, בנימין, ראַטמאַן 129, 135, 247
בורשטיין, זאב 258
בורשטיין, ל. 241
בורשטיין, סאָניע, פּאַרט' // 496
בוש, ל., טעכ'־גראַדואַנט 208
בושעל, גדליה, לערער / 335
בושקאַניעץ, הערשל, פּאַרט' // 502
ביאַלאָגורסקאַ / 379
ביאַלאָגורסקי, שלום, מאָלער, לערער 298 / 310, 313
ביאַלאָסטאָצקי, אפרים־צבי, רב / 292
ביאַלאָסטאָצקי, נ., פּאַרט' // 500
ביאַלאָפּאָלסקי, י. / 409
ביאַליק, חיים־נחמן, פּאָעט / 303, 413
ביאַלקאָוויטש, י., אַרטיסט / 396
ביבער, ישראל, ד"ר 159 / 323, 329
ביג, אַסיע, פּאַרט' // 418, 491, 492
ביזע, זשאָרזש, קאָמפּאָזיטאָר / 380
קאַרמען 380
ביטענסקי, ג., קר' שוועסטער 159
ביטענסקי, מ. / 243, 247
ביטער, מ. / 363
בייגעל, פּערדינאַנד, קאַפּיטאַן, געטאָ־תפיסה קאָמענדאַנט
// 440, 449
ביידער, ב., קר' שוועסטער 159
בייוואָל, מירע // 474
בייוואָל, פרידאַ // 474
ביילים, מענדל 35, 36
ביילים, שלמה (ש. סאַגאַלאָ) / 360, 362
בייקאָוויטש, ישעיהו 141
בייראַק, ש., קר' שוועסטער 159
בילבינדער ד. // 477
בילטשיק, חנה, לערערין / 331
ביליין, יוסף // 469
בין, לייבע // 512
בינדער, ש. // 454
בינדער, שפרה, קר' שוועסטער 159
ביניאַקאָנסקי, י. 161
בינקיענע, אירענאַ // 471
בינקיענע, סאָפיע // 471
זעלנער אָן געווער (ליטוויש) 471
ביעלאָוס, מוזיק־פּראָפ' / 379
ביק, א. / 332
בירזאָווסקי, ד"ר 159 / 406
בירזאָווסקי, ר., קר' שוועסטער 159
בירנבוים, נ., טעאַטער־ליבהאָבער 391
בלאַזער, יצחק (ר' איצעלע פּעטערבורגער), רב 126
בלאָך 104
בלאָך / 331
בלאָך, איליאַ, ד"ר 163
בלאָך, אליהו, רב, פּויל' זעלנער // 504
בלאָך, חיה // 474
בלאָך, ערנעסט, קאָמפּאָזיטאָר // 452
בלאָנד, דינה, זע: שאַפּיראָ סאָניע
בלאָנדעס, דוד, פעלדשער 35, 36
בלאָנדעס, ח. 189
בלאָנדעס, נ. / 321
בלאַנקשטיין, חנה 147
בלום, אביגדור / 289
בלום, בען // 478
בלום, וויעראַ, אַגראָנאָם / 338
בלומאָוויטש, י., דרוקער / 291
בלומע די שדכנטע 92
בלומענטאַל, משפחה // 470
בלומענטאַל, מ. 242
בלומענטאַל, פרידע, אַרטיסטין / 398, 399, 400
בלומענטאַל, רחלע // 533
בלומשטיין, גימנאַזיע־דירעקטאָר / 282
בלומשטיין / 332

בלומענפעלד, דיאַנאַ, אַרטיסטין / 390, 397
בליאַכער *(104)
בליאַכער, ליזע 250
בליאַכער, מנחם (מיטיע), אַרטיסט / 390
בליאַכער, שבתי, אַרטיסט / 390, 396 // 425, 452, 454,
459, 474, 475
איין און צוואַנציק און איינער 459
בליי, אברהם, יידיש־העברעאישער שרייבער / 352
בליץ, מיכאל, פּויל' זעלנער // 504
בלעכמאַן, י. 134
בלעכמאַן, שרה, קר' שוועסטער 159
בלעכער, משה / 391
בלעכער, פנחס 104
בעזדאַנסקי, ישעיה // 512
בעטהאָווען, לודוויק, קאָמפּאָזיטאָר / 295, 379
בעלקין, מינע // 512
בעלקינד / 379
בן־אדיר (א. ראָזין), סאָציאַליסט־טעריטאָריאַליסט / 357
בן־אָשר, יוסף, קצב 94
בן־אָשר, מ. 174
בן־אָשר, מ. / 321
בן־יעקב, יצחק־אייזיק
IX, XI, XV, XVII, XXI, XXV, XXVII
אוצר הספרים
בן־יעקב, יעקב 241 / 408
בעהאַק, פ. 189
בעכקעס, ק., טעכ'־גראַדואַנט 208
בעלינא, פּויל' גענעראַל 48־49
בעלמאָנט, לעאָ 401
דער גורל פון לעבן 401
בענאָשער, שיינע // 478
בענגין 104
בענגיס 104
בענגיס, יודל 213, 268 / 322
בענגיס, נח, זעצער / 365
בענדעט 104
בענדעט, אברהם־יצחק בר שבח 139
בענדער / 326
בענדער, א. / 375
בענסמען, מ. 270
בענענסאָן, א. י., אינזש' 207
דער טריקאָטאַזשניק 207
בעץ, לייב, פריזירער 214
בעק, ד"ר // 539
בעקאָן, פרענסיס VII, XIII, XVIII, XXIII
בעקיעש, קאַספּער 52
בעקער, וואולף, דיריגענט / 377 // 455
בעקער, י., לערער / 329 // 451
בעקער, מ., מוזיקאַנט // 479
בעקער, מאַקס, פּויל' זעלנער // 504
בער, ר' X, XVI, XX, XXVI
בערגאָלסקי, יעקב, אַרטיסט // 452, 454, 456
בערגמאַן, יוסף, זייגערמאַכער 187
בערגעלסאָן, דוד, דערציילער / 412
בערגער 109
בערגער, א., קר' שוועסטער 159
בערגער, י., ד"ר 244
בערגער, יוסף (קלעצק), פּויל' זעלנער // 504
בערגער, ל., טעאַטער־דירעקטאָר 1 / 396
בערגער, מ., סעלצער־פאַבריקאַנט 197
בערגער, נ., ד"ר / 309
בערגער, ר. 286
בערגער־רימיני, דאָקטאָרין / 313, 321
בעריאַ לאַווערענטיע, פֿאָלקס־קאָמיסאַר נ.ק.וו.ד. // 535
בעריאָט, טשאַרלז, קאָמפּאָזיטאָר / 379
בערלאָוויטש־שאַכנאָוויטש, בלומע, קר'־שוועסטער // 528
בערלאַנט־לעווענשטערן, מלכה, אַקושערין 159
דיא גליקליכע מוטטער אָדער איינע געניטע (ערפֿאַהרענע)
לעהרערין פיר מוטטער
בערלין, א. 135
בערלין, חיים, פּויל' זעלנער // 504
בערלין, נפתלי־צבי־יהודה בן יעקב 241
בערלינערבלוי, ל. 268
בערמאַן, יצחק 250
בערמאַן, ל., זעצער / 365
בערמאַן, ראָכי, אַרטיסט // 479

בערניקער, חיים, לערער / 329
בערנשטיין, לערער / 325
בערנשטיין, מוזיקאַנט // 479
בערנשטיין, א., לערערין / 329
בערנשטיין, אברהם־משה, חזן־קאָמפּאָזיטאָר 241 / 295, 373,
474, 408 // 452
מוזיקאַלישער פנקס 373
זאַמד און שטערן (פרוג) 452
בערנשטיין, ג., פּאָליציאַנט // 441
בערנשטיין, ד. // 456
בערנשטיין, י., לערער / 299
בערנשטיין, יהושע 32
בערנשטיין, כ. / 332
בערנשטיין, לעאָ, פּאַרט׳־שטאַב // 489, 498
בערנשטיין, מירע, לערערין / 327, 329, 412 // 451
בערנשטיין, מרים // 456
בערנשטיין, מרדכי װ. // 458
בערנשטיין, משה / 375
בערנשטיין, נ. / 375
בערנשטיין, פ., לערערין / 329
בערנשטיין, ראובן 139
בערקאָוויטש 201
בערקאָוויטש, יצחק־דוב / 412
בערקאָן, לערערין / 329
בערקאָן, אַבראַם // 428
בערקאָן, ש., זעצער / 365
בערקמאַן, אליהו, פויל׳ זעלנער // 505
בערקמאַן, בערטע, לערערין / 313
בערקמאַן, י., לערער / 329
בערקמאַן י. // 456
בערשאַדסקי / 364
בערשאַדסקי, סערגיי אַלעקסאַנדראָוויטש, היסטאָריקער
VII, XIII, XVIII, XXIII, 3
געשיכטע פון דער ווילנער יידישער קהילה (1593—1783)
ליטווישע יידן (1388—1793)
בערשטעלמאַן, ש., מוזיק־פּראָפ׳ / 379
בראַגמוס, זשאַנדאַרמעריע־קאַפּיטאַן // 430
בראָדסקאַ, אסתר // 474
בראָדסקי, מוסיע, טעאַטער־ליבהאָבערין // 419, 425
בראָדסקי, מיכאל, ד״ר 158
בראָדסקאַ, פ., ד״ר 159 / 316
בראָדערזאָן, משה 318, 391 // 452
לייזער פּאָליע 452
בראָדערזאָן, שיינע־מרים, אַרטיסטין / 318
בראַון, ג. 7
דאָס שטעדטע בוך 7
בראַוזע, משה, פּאַרט׳ // 488
בראַז, א. 186, 201
בראַז, ל., לערערין / 328
בראַמס, י., קאָמפּאָזיטאָר // 454
בראַמסאָן, װ. 141
בראַמסאָן, מ. 141
בראַנד, שלמה, פּאַרט׳־שטאַב // 489
בראַנט, / 387
בראַנטוויין, ב. 147
בראָנשטיין, מרדכי (סלוצק) 242
ברסלבי ,יוסף 250
ברודנאָ / 413
ברודנע, בן־ציון, קצב 94
ברודנאָ, ד., טעכ׳ אינסטרוקטאָר 208
ברודנאָ, ל., לערער / 329
ברודנאָ, מ., קר׳ שוועסטער 159
ברודניאַק (כינרתי), שלמה 244
ברודנער / 390
ברודנער, ברוך 242, 244
ברודנער, מ. 242
ברודער, י. 208
ברוידאָ, אינזש׳ 218
ברוידאָ, לערערין / 274
ברוידאָ־ראַווין, גנעסיע 244
בראָידאָ, ח. / 375
ברוידאָ, חיים (יעווגעני), לערער / 319, 331
ברוידאָ, יצחק // 512
ברוידאָ, כתריאל, אַרטיסט, רעוויו־שרייבער / 354, 391
// 452, 454
ברוידאָ, ל. 128

ברוידאָ, ליבע, סאַניטאַרין ליט׳־דיוו׳ // 508
ברוידאָ, ס. 145, 161 / 289
ברוידאָ, רחל, לערערין / 313, 329
ברוידאָ, ש. / 288
ברוידע, שיע, לערער / 319, 331
ברוידאָ, שלמה 103, 131, 134, 135, 161, 174 / 289
ברוידעס, אברהם 298
ברוידעס, יצחק 96, 242, 245 / 299, 344, 369
ברוך, י. ל., ד״ר / 411
ברוך־יודל *(104)
ברוק, חיים, פעלדשער 261
ברוק, צבי, ד״ר (האָמעל) 242
בריוסאָו, וואַלערי, רוס׳ פּאָעט 234
בריטאַנישקי, יוסף בן שמואל 79
בריטאַנישקי, יצחק, קצב 94
ברייטבאָרד, מ., ד״ר 163 // 447
ברייטשטיין, לערערין / 325
ברי״ל, יוסף IX, XV
ברילאָן, ש. / 375
בריקנער, לאה, לערערין / 326
ברעגמאַן, יצחק, לערער 234
ברעגנאייזן, חיים / 319
ברעסט, חנא, פויל׳ זעלנער // 503, 504

ג

גאַבאַי, אַבעל // 512
גאָגאָל, ניקאָלאַי וואַסילעוויטש, רוס׳ סאַטיריקער 48־49
גאָדאָווסקי, לעאָפּאָלד, פּיאַניסט־קאָמפּאָזיטאָר
XI, XVII, XXI, XXVI / 373
גאַוואורינאַ, באַסיע, אָפּערע־אַרטיסטין / 353, 380
גאַווענדאָ, יונה / 280
גאַווענדאַ, נתן, אַדוו׳, ג׳ ריכטער // 443
גאָווענסקי, ג., אָפּערע־אַרטיסט / 380
גאַוראָנסקאַ, נינאַ / 393
גאַוראָנסקאַ, ראָזע, זע : שאַבאַד, ראָזע, ד״ר
גאון זע : ווילנער גאון
גאָזשאַנסקי, שמואל (לנו ; הער לערער)
X, XVI, XX, XXVI, 220
דיא אידען־פראַגע אין רוסלאַנד X
דער שטאָדט־מגיד 220
גאָטליב, העלענאַ, אַרטיסטין / 397
גאָטליב, י. // 448
גאָטליב, מ. 268
גאָטליב, פ. 147
גאָטפריד, ל. 141, 165
גאַיזאַוסקאַס, ב., ליט׳ געהילף־פּאָליציאַנט // 431
גאַל, איוואָ, רעזשיסער / 393
גאָל, שלמה, פּאַרט׳ // 469, 499
גאָלאָדיעץ, ז. 161
גאַלאַי, מ. 265
גאָלאָמב, אברהם, ייד׳ לערער־סעמינאַר דירעקטאָר / 279,
328, 331, 332, 357
גאָלאָמב, ר. / 375
גאָלאָמב, יעקב 216
גאָלאָמב, משה, טעאַטער־ליבהאָבער / 393
גאָלאָמב, מיישקע, „צוקונפט״־טוער 227 / 318
גאָלאָמב, עמנואל / 408
גאָלאָמב, פעסיע, טעאַטער־ליבהאָבער / 389
גאָלאָמב, צבי־ניסן, שריפטשטעלער / 416
גאָלאָמב־סאַוויטש, רבקה, לערערין / 331
גאָלאָמב, שמואל, לערער 80 / 315 // 451
גאַלאָרקין, סאָניע // 512
גאַלאָרקין, פייוואוש // 512
גאָלד, מרים // 502
גאָלד, נחמה // 474
גאָלדבורט, אייזיק, ד״ר 159 / 354 // 421
גאָלדבערג 104
גאָלדבערג, זעצער / 343
גאָלדבערג, א. / 288, 289
גאָלדבערג, אליעזר, שול־פּראַוואַלטער 71 // 457
גאָלדבערג, באָריס 128 / 408, 409
גאָלדבערג, בן־ציון, לערער / 331
גאָלדבערג, זעליק, טעכ׳ אינסטרוקטאָר 208
גאָלדבערג, י., טעכ׳־גראַדואַנט 208
גאָלדבערג, יהושע ל., טשעפּלעין־קאַפּיטאַן אין אַמעריקאַנער
ים־פלאָט // 506

גאָלדבערג, יונה (אירקוטסק) 242
גאָלדבערג, יצחק־לייב 128, 241, 242 / 408, 409
גאָלדבערג, לילי, אַרטיסטין // 454
גאָלדבערג, מ., לערערין / 316
גאָלדבערג, מאַשע 223
גאָלדבערג, ר. 295
גאָלדבערג, ר., לערערין / 329
גאָלדבערג, רחל / 409
גאָלדין, לערער 244
גאָלדין, נ. / 228
גאָלדינג, מאַקס 190
גאָלדמאַן 128
גאָלדמאַן / 295
גאָלדמאַן א. 147
גאָלדמאַן, א., ד״ר 147, 158, 159, 165
גאָלדמאַן, ח., קר׳ שוועסטער 159
גאָלדע, פּאַרט׳ // 497
גאָלדערגראָ, ב. / 295
גאָלדפאַדען, אברהם (גאָלדענפאָדים), פאָטער פון יידי׳ טעאַטער
/ 369, 375 // 452
בר כוכבא 452
גאָלדפאַרב, פּעשע 331, 332
גאָלדפיין 104
גאָלדשטיין, ווידערשטענדלער // 418, 480
גאָלדשטיין־אַרקין, אירענאַ // 535
גאָלדשטיין, ברוך, פּאַרט׳ אָפּטייל־קאָמ׳ // 484, 485, 499
גאָלדשטיין, וואָלף, צאָן־טעכניקער // 535
גאָלדשטיין, ח., לערער 229
גאָלדשטיין, יונה / 317
גאָלדשטיין, יעקב, חזן / 371, 413
גאָלדשטיין, יעקב (סאָקאָלקע) 242
גאָלדשטיין, ל., זעצער / 343
גאָלדשמידט, אליהו־יעקב, שרייבער, לערער 135 / 312,
313, 314, 356, 360, 365, 369, 412, 415, 416 // 451
גאָלדשמידט, ט. 375
גאַליי, אָפּערע־זינגער / 380
גאַלפּערין, אלי׳ אייזיק, רב (סוויטש) 127
גאַלפּערין, טביה, פּאַרט׳ // 483, 499
גאַלפּערן, ר., זעצער / 343
גאַלפּערין, רבקה, קצבטע 94
גאַלפּערין, זע אויך: האַלפּערין, היילפּערין
גאַמאַרנע, יצחק, פּויל׳ זעלנער // 504
גאַמאַרסקי *(104)
גאַניאָנסקי, מרים, פּאַרט׳ פאַרבינדלערין // 456, 496
גאָנסאָווסקי 163
גאַנעס, יצחק, פּויל׳ זעלנער // 504
גאָנצעוויטש, ש., טעכ׳־גראַדואַנט 208
גאָפּאָנג / 387
גאָץ, שמואל 244
גאַקנער, אינזש׳ 207
גאַרבאַטסקי, ירחמיאל, גבאי 80
גאָרבאַצקאַ, לערערין / 282
גאַרבער, י. 241
גאַרבער, פּ., דרוקער 2, 156, 212, 243, 262
גאָרדאָן 104
גאָרדאָן 145
גאָרדאָן 230
גאָרדאָן / 286
גאָרדאָן / 326
גאָרדאָן, זעצער / 365
גאָרדאָן / 388
גאָרדאָן, א. / 288
גאָרדאָן, א. 134, 186, 201
גאָרדאָן, א. // 477
גאָרדאָן, א., אָפּערע־זינגער / 380
גאָרדאָן, אַדאָלף בן מאיר 18, 128, 129, 174 / 408
גאָרדאָן, אהרן, לייטענאַנט ליט׳־דיוו׳ // 507
גאָרדאָן, אידאַ // 474
גאָרדאָן, אלי׳, (גרויס־שניפּשאָקער) רב 79, 127
גאָרדאָן, ב., ד״ר 268
גאָרדאָן, ג. 128
גאָרדאָן, דוד בר דוב 241
גאָרדאָן, הדסה, ד״ר 158
גאָרדאָן, הירש, פּאַרט׳ // 484
גאָרדאָן, ז., לערער / 329
גאָרדאָן, חיים־מאיר, שמש 98, 113

גאָרדאָן, יהודה־לייב, (יל״ג) פּאָעט IX, XI, XV, XVII,
XX, XXI, XXV, XXVII / 348
גאָרדאָן, יוסף, אַדוו׳ / 369
גאָרדאָן, יעקב־דוב, לערער / 299, 300, 316, 329, 335, 415
גאָרדאָן, ל., קר׳ שוועסטער 159
גאָרדאָן, ל. / 375
גאָרדאָן, לייב / 351
גאָרדאָן, לייב, פּאַרט׳־קאָמאַנדיר // 494
גאָרדאָן, מ. 132
גאָרדאָן, מ., טעכ׳־גראַדואַנט 208
גאָרדאָן, מ. 242
גאָרדאָן, מ., אינזש׳ 209, 218
עלעקטרישע נעצן; עלעקטרישע צענטראַלעס, לערנביכער
גאָרדאָן, מ., לערערין / 313, 319
גאָרדאָן, מאיר בר יהודה (יודל) 104 / 408
גאָרדאָן, מיכל, פּאָעט / 349
דיא באָרד און דערצו נאָך אַנדערע שיינע אידישע לידער
גאָרדאָן, מיכאל, ד״ר 158
גאָרדאָן, משה־יוסף, (טויראָגען) 242
גאָרדאָן, נאַאום 18 / 346
גאָרדאָן, עליע, שרייבער־רויטאַרמייער // 524
גאָרדאָן־טאָלפּין, רבקה, לערערין / 274
גאָרדין, ישראל־שלמה, לערער / 301
גאָרדין, ש. / 387
גאָרין, פּ., טעכ׳־גראַדואַנט 208
גאָרפּיין, ג. 286
גאָרפּיין, ראובן / 360, 389
גאָרפּינקעל, קר׳ שוועסטער 163
גאַרפּינקעל, יוסף, מלמד / 283
גאָרפּינקעל, מרדכי 134, 139 / 286
גאָרפּינקעל, סאַליע, פּאַרט׳ // 498
גאָרפּינקעל, עליאַשעוו // 512
גאָרפּינקעל, עמאַ, פּאַרט׳ // 498
גאָרקי, מאַקסים, רוס׳ דערציילער 234 // 425
גבאי, מאיר א., מוכר־ספרים (קאַיראָ) / 340
„גדאַלקע דער חזן״ 153
גובעסקי, לאה, פּאַרט׳ // 499
גוזעוויטש / 378
גוטמאַן, (קירזשנער) 104
גוטמאַן, א., סטודענט / 337
גוטמאַן, אברהם // 512
גוטמאַן, חיים־ישראל (אָרשע) 242
גוטמאַן, י., לערער / 325
גוטמאַן, משה 230
גוטמאַן, סימע // 512
גוטמאַן, קלאַרע // 512
גוטמאַרק, פּ., אַרטיסט // 479
גוטקינאַ, ר. / 289
גוכמאַן, גריגאָרי, אינזש׳ // 438, 448
גונאָ, שאַרל פראַנסואַ, קאָמפּאָזיטאָר / 380
פאַוסט 380
גוסטמאַן, ישראל, רב // 512, 526
גוראָוויטש, אברהם, פּויל׳ זעלנער // 504
גורוויטש / 374
גורוויטש, א., ד״ר 158 / 354
גורוויטש, א. 268
גורוויטש, ב., לערערין / 329
גורוויטש, ד. 147
גורוויץ, חיה, קצבטע 94
גורוויטש, חנה // 474
גורוויטש, י. 185
גורוויץ, יוסף, קצב 94
גורוויטש, ישראל 247
גורוויטש, לייזער, לערער 134 / 311
גורוויטש, מ., זעצער / 343
גורוויטש, מ. 141
גורוויטש, מאָטל, פּאַרט׳ // 498
גורוויטש, מרים / 319
גורוויטש, משה (באָמבע), אַרטיסט // 454
גורוויטש, ק. / 282
גורוויטש, ר., קר׳ שוועסטער 159
גורוויטש, ש. / 319
גורוויטש, ש. / 375
גורוויטש, שושנה, לערערין / 313
גורוויטש, שמואל 134, 174, 189
גורוויטש, שמעון, ליט׳־דיוו׳ // 508

גורוויטש, זע אויך: הורוויטש
גורין, משה, (גורעוויטש), פּאָעט / 363
גורין, שמואל, ד״ר / 331
גורלאַנד, דוד, לערער 234
גורלאַנד, זלמן 128, 241
גורלאַנד, מ. / 295
גורלאַנד־גינזבורג, מלכּה // 526
גורעוויטש 27
גורעוויטש, ב. / 379
גורעוויטש, הדסה, לערערין / 327
גורעוויטש, חנה, לערערין / 321, 415
גורעוויטש, י., מוזיקאַנט // 479
גורעוויטש, ישראל, שול־פּאַרוואַלטער, שרייבער / 279, 314,
321, 327, 377, 378, 386, 409, 415 // 417
גורעוויטש, ל. / 332
גורעוויטש, מ. א., גימנאַזיע־דירעקטאָר / 301
גורעוויטש, סאָפיע מאַרקאָוונאַ, ד״ר, גימנאַזיע־דירעקטאָרין
81 / 299, 316, 320, 327, 331
לעקציעס פון באָטאַניק 327
גזשמיעלעווסקאַ, וויקטאָריאַ // 471
גיטמאַן, ש., אָפּערע־זינגער / 380
גיטעל, בתיה / 331
גיטעל, מ. 63
גיטעלזאָן, גרשון // 512
גיטעלסאָן, מירע // 512
גיטעלסאָן, פאַניע // 512
גיטקע טויבעס (עפּשטיין) ה/9, 9, 48־49, 69, 104,
// 434, 435, 517
גייוואוש, אליהו // 446
גייוואוש, יצחק // 445
גיל, רבקה / 295
גילאָוויעצקי, לערער / 325
גיליגיטש, יוסף, לערער 159 / 328, 329, 336, 390
גילינסקאַ / 379
גילינסקי, ל., ג׳ פּאָליציאַנט // 441
גילינסקי, מאָטל (באַטקע), לערער / 331, 332
גילעלס, וויעראַ, ד״רין 282
גינדזבורג, א., לערערין / 328
גינצבורג, איליאַ, סקולפּטאָר / 402
מצבה אויף מ. אַנטאָקאָלסקיס קבר 402
גינזבורג, אַלעקסאַנדער, לערער 336 // 451
גינזבורג, בנימין, פּויל׳ זעלנער // 504
גינזבורג, חיים, זעצער / 365
גינדזבורג, ישראל 104
גינדזבורג, לייב, אגראָנאָם / 338
גינדזבורג, מ., זשורנאַליסט / 369
גינצבורג, מרדכי־אהרן IX, XV, XXV / 349
[קאַמפּע] די אַנדעקונג פון אַמעריקע 349
גינזבורג, ש., לערער / 311
גינינגער, חיים, שפּראַך־פאָרשער / 412
גינזבערג, הובער (דוב־בער) / 408
גיניצקי 104
גינסבערג, ד״ר 265
ג׳יעאן, יוסף, מוכר־ספרים, (טריפּאָלי) / 340
גיצעלטער, חנה, קר׳ שוועסטער 159
גירשאָוויטש, ט., מוזיק־פּראָפעסאָרין /379 // 455
גירשאָוויטש, משה, ד״ר 158, 159
גירשאָוויטש, צ., לערערין 328
גלאָבוס, אליהו, ד״ר, ראַטמאַן 129, 159, 265
גלאָבוס, אַנאַ, ד״ר 158
גלאַז, יעקב, זעצער / 365
גלאַזמאַן, יוסף (אברהם), פּאַרט׳־קאָמאַנדיר // 484, 485, 491
גלאַזמאַן, יצחק // 512
גלאַזמאַן, לייב 226
גלאַזער, ח. / 331, 332
גלאַנץ, רודאָלף, ד״ר, היסטאָריקער / 414
גלאַסקאָ, ד״ר 163
גליבערמאַן / 326
גלוק, כריסטאָף וויליבאַרד, קאָמפּאָזיטאָר / 375
גליאָט, חיים, גימנאַסטיק־לערער // 451
גליאָט, מאיר, לערער / 331
גלינקאַ, מיכאיל, קאָמפּאָזיטאָר / 295, 378
גליער, ר., קאָמפּאָזיטאָר / 379
גליק, הירש, פּאָעט, פּאַרט׳ / 368 // 486, 491
פּאַרטיזאַנער הימן 486, 487, 496, 497, 498, 499, 500,
501, 502, 507, 510

שטיל די נאַכט איז אויסגעשטערנט 488
גליקליך, א., זשורנאַליסט / 369
גליקמאַן, ש. / 319
גלעזער, אברהם, ספּאָרט־לערער 270 / 298, 299, 325
// 451, 527
גלעזער־ווינשטיין, אסתר, לערערין / 330
גלעזער, ב., לערערין / 329
גלעזער, בערל // 443
גלעזער, הירש, סטאָלער // 454
גלעזער, חנן, כאָר־דיריגענט / 371, 372, 383, 387
גלעזער, ל. / 388
גלעזער, מ. 230
גלעזער, נ., לערערין / 329
גנעסינאַ, אַנאַ, טעאַטער־ליבהאָבערין / 389, 390
געדימין, גרויספירשט 48־49, 52
געטליכערמאַן, ל., אַרטיסט / 396
געטע, יאָהאַן וואָלפגאַנג, דייטש׳ פּאָעט
X, XVI, XX, XXVI
געלבאַרט, מיכל, קאָמפּאָזיטאָר / 375 // 452
געלמאַן, גדליה, ד״ר 158, 159, 165
געלמאַן, וויערע // 512
געלער, משה 280
געלפאַנד, העניאַך, פּויל׳ זעלנער // 504
געלפאַנד־דרוסקין, יעלענאַ 221
געלפאַרב, ר׳, קר׳ שוועסטער 163
געלפאַרב, שלמה, פּויל׳ זעלנער // 504
געלפער, דבורה־אסתר X, XVI, XX, XXVI, 104, 173
גען, י. 241
גענבער, פּאַרט׳ // 484
גענדלער, חיה, קר׳ שוועסטער 159
גענזעל, י., ד״ר / 277, 321
גענזעל, מאַטלע // 474
גענס, אהרן, קאַצעטלער // 477
גענס, יצחק, פּויל׳ זעלנער // 504
גענס, יעקב, יידן־עלטסטער און געטאָ־פּאָליציי־שעף
// 418, 427, 433, 438, 443, 445, 446, 448, 449, 491
גענץ, פּאָליציי־לייטענאַנט // 430
געסיק, א. / 335
געץ, פייבוש ב., געלערנטער ייד 17, 19
געצאָוו, גרעגאָרי, ד״ר 201
געצאָוואַ, ו. / 304
געצעלס, ד. 185
גערבאָווסקי, ג. 242, 245
גערבאָווסקי, נפתלי, זשורנאַליסט / 366
גערודאַ, קאָמפּאָזיטאָר / 378
גערזאָן, ד. 286
גערטנער, י., אַרטיסט / 399
גערמאַניסקאַ, סאָניאַ // 474
גערמאַנישסקי, אברהם־לייב (א. ל. גאָרין), פּאָעט 239
גערמיזע. ע., לערערין / 328
גערמייזע, דוד, קצב 94
גערמייזע, יהודה־לייב (האָמעל) 242
גערשאָווסקי, ד״ר 163
גערשאָווסקי, ב., ספּאָרט־אינסטרוקטאָר 269
גערשאָווסקי, ראובן, דענטיסט 160, 221 / 394
גערשאַטער 208
גערשאַטער 249
גערשאַטער, נ. / 375
גערשאַטער, נ., טעכ׳־גראַדואַנט 208
גערשאַטער, עקיבא 354 // 512, 524
גערשגאָרן, שרה, ד״ר 158
גערשטיין, ג. // 456
גערשטיין, יוסף // 446
גערשטיין, יעקב, כאָר־דיריגענט, לערער 230, 270 / 316,
317, 329, 331, 318, 328, 330, 365, 375, 388, 390, 406,
415 // 451
גערשטיין, נינאַ, באַלעט־לערערין // 452, 456
גערשמאַן, ליט׳־דיוו׳ // 509
גפן, נ. // 477
גראָבשטיין, רחל / 331, 332
גראָדזענטשיק, בתיה, באַלעט־שול לייטערין / 380, 393
גראָדזענסקי, לערער / 301
גראָדזענסקי, אהרן (גראַודענס, הערמאַן), אַרטיסט
386 // 419, 452, 454
גראָדזענסקי, אהרן־יצחק, שריפטשטעלער / 360, 369, 416
גראָדזענסקי, חיים־עוזר, רב XI, XII, XVII, XVIII,

XXVII, XXVIII, 97, *(104), 112, 122, 125, 127,
128, 148, 151 / 287, 290, 293
גראָדזענסקי, ירחמיאל, פּריזירער 214
גראָדזענסקי, לייב // 446
גראָדזענסקי, מ. ש., דרוקער 170 / 285
גראָדניצקי, יעלענאַ, קר׳ שוועסטער 159
גראַדניצקאַ־לאָזאָווסקי, מרים, לערערין / 328
גראַדניצקאַ, ר., גימנאַסטיק־לערערין / 313
גראַדע, חיים, פּאָעט, דערציילער
XI, XVII, XXI, XXVII / 362
גראַזול, משה, זעצער / 343, 365
גראַיעווסקי, ר. / 332
גראָסבאַרט, הערץ, רעציטאַטאָר / 320, 395, 398, 399
הערץ גראָסבאַרט, דער מייסטער פון יידישן וואָרט 395
גראָסבערג / 387
גראָסמאַן, זעצער / 343
גראָסמאַן, חיהקע, פּאַרט׳ פאַרבינדלערין // 496
גראָסמאַן, יעקב, לערער, שול־פאַרוואַלטער 135 / 310,
313, 336
גראָסמאַן, מאָריס 165 / 325, 329
גראָסמאַן, ר. 165
גראָסער, בראָניסלאַוו, בונדישער טוער / 347
גרובין, זאב, ייד׳ בריגאַדע // 506
גרודסקי, י., טעכ׳גראַדואַנט 208
גרוזענבערג, ישראל בן יוסף (אָסקאַר), אדוו׳ 35, 36
גרונדמאַן, ישראל־ברוך / 331
גרושקין 104 // 521
גריג, עדואַרד, קאָמפּאָזיטאָר / 379
גריינימאַן, שמואל, רב 123
גרייס, הירש 17
גריליכעס, אסתר, לערערין / 313
גרין, ה., קר׳ שוועסטער 159
גרינבוים, הערשל / 331
גרינבוים, זכריה // 512
גרינבוים, יצחק, סיים־דעפּוטאַט 235 / 409 // 423
גרינבלאַט, דינה, פּאַרט׳ פאַרבינדלערין // 496
גרינבלאַט, כ. 92
גרינבערג / 332
גרינבערג / 409
גרינבערג, וו. 135
גרינבערג, חיים־חייקל, קענער רב 78
גרינהויז, ס. 147
גרינצווייג, יצחק־יוסף, פעלדשער 163
גרישאַ, רויט־אַרמייער פּאַרט׳ // 497
גרעטשאַנינאָוו, א., קאָמפּאָזיטאָר / 375
גרענאַדער, ר. / 375
גרענאַדער, שפרה, קר׳ שוועסטער 159
גרשוני (גרשון), ד״רין 159
גרשוני, גרשון, ד״ר 131, 158, 159, 163, 165, 205, 242,
244, 245 / 339, 409, 413 // 438

ד

דאָברושקעס, עזריה, אינזש׳ / 388
דאָלגאָרוקאָוו, ניקאָלאַי, פירשט 16
דאָמאַשעווסקי / 364
דאַמב, אַדאַם, אַרטיסט / 397
דאָמב, י., מוזיקאַנט // 479
דאָמבראָווסקי, יוזעף 48־49
דאַמעל, י., מאָלער 44
דאַן, יצחק, פּויל׳ זעלנער // 505
דאַנילאָוו, מיכאל, ווילנער שטייער־קאָלעקטאָר 6
דאַניעל מ(ייעראָוויטש), דערציילער־דראַמאַטורג 26
יוליס (פיר טעג), פּיעסע 26
דאַנישעווסקי, ה., אַרטיסט / 397
דאַנישעווסקי, מ. 186
דאַנישעווסקי, מאָטל / 393
דאַנציג, אברהם ב״ר יחיאל („חיי אדם״), רב
IX, X, XI, XV, XVI, XVII, XXV, XXVII
101, 104, 110 / 342
ספר חיי אדם וחכמה אדם 342
תפילה זכה XI, XVI
דאָקטאָראָוויטש, שמעון, פון קראָקע 8
דאַרגאָמיזשסקי, א., קאָפּאָזיטאָר / 375
דאַרגוזשאַנסקי, מ. / 375
דאַרדזשיק, מיעטשיסלאַוו, סקויט 54

דאָרפמאַן, מיזיקאַנט // 479
דבורה אסתר זע : געלפער דבורה־אסתר
דגים, יצחק, אַרטיסט / 386, 389, 401
דגים, יצחק // 468
דיבאָווסקי, ישראל, לערער / 336
דובין, ש. ח. 247
דובינסקי, ראובן, אַרטיסט / 391 // 419, 452
דובנאָוו, שמעון, פּראָפעסאָר 273 / 285, 414
דובעקירער, י. 247
דוגאָווסקי, א., צאָן־ד״ר 159, 160
דודזיעץ, יאַדזיאַ, סקויטין // 472
דודעלזאַק, מרדכי, ייד׳ בריגאַדע // 506
דוואָרזשעץ, אברהם־יצחק, דרוקער / 349, 377, 379
דוואָרזשעץ, הלל, דרוקער 2, 19, 122, 132
דוואָרזשעצקי, מאַרק, ד״ר 158
דוואָרזשעצקי, שפרה // 456
דוואָרצאַן, ש., לערערין 321
דויערמאַן, שלמה, ד״ר 256 / 339, 413
דונאָוויטש, ג. / 332
דונאַשעווסקי, א. 241
דוקשטולסקי, יעקב, אַרטיסט // 419
דורמאַשקין, ב., לערער / 299
דורמאַשקין, העניע, זינגערין // 456, 479
דורמאַשקין, וואולף, דיריגענט־קאָמפּאָזיטאָר // 452, 455,
456
עלעגיע 455
דורמאַשקין, ל., מאָלער / 404
דורמאַשקין, עקיבא, דיריגענט / 372
דורמאַשקין, פאַניע, פּיאַניסטין // 479
דושאַנסקי, ב. / 375
דושיץ, ל. / 375
דזיוואולסקי, עוגעניוש, קאָמפּאָזיטאָר / 393
דזיענצעלסקי, גימנאַזיע־דירעקטאָר / 280
דזענצעלסקי, שרייב־ביוראָ / 371
דיאַמאַנט, מנחם, אַרטיסט / 398
דיאַמענט, מ. / 332
דיטקאָווסקי / 332
דייץ, א. / 282
דייטש, ל. 103
דייכעס *(104)
דייכעס, א. / 282
דייכעס, ליזע / 282
דייכעס, מ. / 282
דייכעס, מרימל, באַלעט־און פילם־אַרטיסטין / 381, 401
דילאַטיצקי, ש., לערערין / 329
דימענט, דוב, לערער / 301
דימענטמאַן, ישראל // 428, 456
דימענטשטיין / 282
דין, מ. 134
דינור, בן־ציון, פּראָפ׳ VIII, XIV, XIX, XXIV
דינעזאָן, יעקב, דערציילער 309
דיק, אייזיק־מאיר (אמ״ד), דערציילער IX, XV XX, XXV,
2 / 341, 349, 407
טאַריאַטער־ווערק (די שטיפמוטער) 2
די צוויי שרעקליכע פרייטאָג־צונאַכטיקע אורחים 2
טויט שרעקענס ביי דעם ערשטן סדר אָדער דער יודישער
זיגעל אמת 2
די נאַכט פון ט״ו כסלו 2
דער אידישער פּאָסלאַניק 341
דיא אידעשע קליידער אומוועקסלונג 349
האורח The Traveller 407
דיקענס, טשאַרלס, ענג׳ שרייבער / 393
דער גריל הינטערן אויוון 393
דיקער, משה / 408
דיקער, שמעון, רב 100
דיקשטיין, צבי / 408
דלוגי, הירש, ד״ר 158
דעאול, משה / 280
דעאול, סאַלאַמאָן, ג׳ ריכטער // 443
דעביוסי, קלאָוד, קאָמפּאָזיטאָר // 379
דעוועלטאָוו, דאָבע, פּאַרט׳ פאַרבינדלערין // 496
דעוואָלטאָוו, מ., לערערין / 328
דעווענישסקי, אייזיק־מאיר (א. ווייטער ; חבר אראָן) רעוואָלו־
ציאָנער, דראַמאַטורג 39, 223 / 365, 400
דער שטומער 400
דעווענישעק, ג. / 375

דעזענט, נ., לערער / 286, 325
דעלאַטיצקי, ה. מ. 135, 174
דעמבאַ, לערער / 325
דעמבינסקי, העניק, ד״ר 43
יידישע בענק 43
דעמערער, דוד, אַרטיסט 253 / 387, 391
דעניקסאָן, י. / 288
דעניקע, פּאָליציי־פּאָלקאָווניק // 430
דעסלער 145
דעסלער, יהושע־פאַלק (פעליקס), פּרנס
109, 113, 139, 161, 163, 186
דעסלער, סאַלעק, פּאָליציי־שעף, געסטאַפּאָ־אַגענט
// 441, 448, 449, 491
דערטשאַנסקי, לעדער־פאַבריקאַנט 195
דערעטשאַנסקי, ר. 103
דערטשאַנסקי, ר., היט־קירזשנער / 371
דערעטשונסקי, א. 268
דערטשין, לאה // 474
דערעוויאַנסקי, יוסף־דוד, ייוואָ־אַספּ׳, היסטאָריקער / 414
דערצין / 326
דראַבקין 104
דראָזד, שלמה־יצחק, רב (סיעבעזש) 242
דראַזנין, חיים־אברהם 111
דראַכלע, ה., זשורנאַליסט (פּינסק) 369
דראָנזיק, ב., זעצער / 343
דרויאַנאָוו, אַלטער, שרייבער / 409, 411, 412
דרוסקין, ראובן, ייד׳ בריגאַדע // 506
דרייער, ריווע / 391
דרייער, שמואל, אַדוו׳ זשורנאַליסט / 365, 369, 398, 416

ה

האָגענבערג, פ. 7
דאַס שטעדטע בוך 7
האַוז, משה (זאַמאָשטש), ווידערשטעגדלער // 418, 480
האַלבערשטאַט, י., זשורנאַליסט / 360, 365
האַלבערשטאַם, נחום, קצב 94
האַלפּערן, פּיאַניסט / 379
האַלפּערין, א., לערערין / 325
האַלפּערין, אברהם, אַרטיסט / 397
האַלפּערין, אלי־גרשון, רב בית־דין 98, 127
האַלפּערין, באָריס, באַנק־דירעקטאָר 174
פּנקס פון יידישן באַנק 147
האַלפּערין, ד., לערערין / 325
האַלפּערן, ה., ד״ר, אַרטיסט // 479
האַלפּערין, מ., לערערין / 319
האַלפּערן, משה־לייב / 363, 375, 391
האַלפּערין־סטעקין, פּערע / 331
האַלפּערין, ק., לערערין / 325
האַלפּערין, שמעון ב״ר יעקב־שראל, רב (דקאמינעס) 127
האַלקין, ש. / 300
האַמבורג, ב. 147
האַנצעוויטש, לערערין / 325
האַסמאַן, מאיר, רב (שטוטשין) 171
האַפּטקאַ, אַלעקסאַנדער, ד״ר / 423
האָפמאַן, י. / 332
האָפמאַן, מאַשע, לערערין // 528
האָפּשטיין, דוד, פּאָעט / 375, 391
האָראָוויץ / 326
האָראָוויץ, בער, פּאָעט, מאָלער 136 / 415
ד״ר וויגאָדסקי 163
האָרוואַט, מוזיקאַנט // 479
האַרטגלאַס, אַפּאָלינאַרי, סיים־דעפּוטאַט 136
האַרליג, א. / 337
האַרקאַווי 145
הגר״א זע : ווילנער גאון
הורוויטש, לערער / 325
הורוויץ, אליעזר ליפּמאַן / 348
הורוויטש, ג. / 288
הורוויץ, גרשון / 223
הורוויטש, גרשון און יצחק, ברידער, דרוקער 29
הורוויטש, ד., לערער / 329
הורוויטש, ה. 103
הורוויטש, ר. 189
הורוויץ, שמואל (א. ליטווין), שרייבער / 412
הורוויץ־זאַלקעס, שעיה־שלמה, לערער 44
פון נאָענט און ווייט, 1 טייל 44
הורוויטש זע אויך : גורוויטש
היטעל, א. 241
היידריך, ריינהאַרד, עס־עס אָבערגרופּענפיורער, שעף פון
דער זיכערהייט־פּאָליציי און עס־דע // 436
הייליקמאַן, י. (האָמעל) 242
היילפּערן, אברהם, קעלנער 230
היילפּערן, אברהם, לעקטאָר 230
היילפּערין, אייזיק הכהן, ראש־ישיבה דזאַרעטשע 83
היילפּערין, פאַלק, דראַמאַטורג, לערער / 282, 331, 361,
394, 411
תפילות 394
היימאַן, שלמה, רב ראש־ישיבה ראַמיילעס / 292
הינגסט, האַנס כריסטיאַן, ווילנער געביט־קאָמיסאַר
// 430, 432, 437, 439
הירש, קלאַראַ, באַראָנעסע 144
הירשאָוויטש (אסף), בתיה 244
הירשאָווסקי, מ. / 356
הירשביין, פּרץ, דראַמאַטורג / 357, 389, 399
דער פאַרוואָרפענער ווינקל 389
די פּוסטע קרעטשמע 399
הירשין, א., קאָמפּאָזיטאָר / 375
הירשקין, יצחק, קצב 94
הלוי, מ. א., היסטאָריקער / 414
הלוסקער, אבא X, XVI, XX, XXVI
הלל בן יונה הלוי, רב 100
העגענט, לערער / 282
העלמאַן, ראובן־ארי (ווילקי) 242
העלער־ביבער, בעלאַ, לערערין / 331
העלער, י. 185
העלער, לייב / 319
העלער, משה, ד״ר 208 / 323, 414 // 451, 459
העלער, נחמה 226
העלערשטיין, פישל, דרוקער 213
העלפאַנד, חיים־יאַנקל (אַ ליטוואַק), בונדישער טוער
225 / 411
הענאַך 48־49
הענדלער, ב. / 375
הענדלער, חיה / 331
העקער / 379
העקער (באָריסאָוו), בערל 213 / 321, 386, 389
הערבסט, לעאָ, אַרטיסט // 452, 454
הערינג, אויגוסט, אָנפירער פון איינזאַץ באַטאַליאָנען
// 430, 538
פּראָצעס פון א. הערינג און מ. וויס אין ווירצבורג
(דייטשלאַנד) 538
הערמאַן־קאַץ, געניע, לערערין / 313
הערמאַן, דוד, רעזשיסער / 399, 400
הערפער, גוידאַ, זינגערין / 378
הערצאָג, מ. / 410
הערצל, טעאָדאָר, ד״ר X, XVI, XX, XXVI, 408
אַדרעס פון ווילנער קהל 408
הערש, ליבמאַן, פּראָפ׳ / 358
העשל, אברהם־יהושע, פּראָפ׳ XI, XVII, XXI, XXVII
הערשמאַן 145
הערשמאַן, ז. 186
הערשמאַן, י., רעפּאָרטער / 365
הערשמאַן, מרדכי, חזן / 371
הרושאָווסקי, ד״ר 208

וו

וואָגלער, א. (ראָזשאַנסקי, אלחנן), פּאָעט
/ 318, 360, 362 // 491
אויף פאָנאַר צוויי קליאָנען בליען 491
וואַגער, חנה, לערערין / 310, 312, 319, 412
וואולמאַן, ש. / 375
וואָיטשיק, אָווסיי 109, 161, 165 / 286
וואַל, א. ל. / 343
וואָהל, ישראל 244
וואָהל, לאה 244
וואולפאָוויץ, יהודה (סלאָבאָדקע) 242
וואולפין, שמואל, סטודענט 40
וואַל, ג., טעאַטער־ליבהאָבער / 391
וואַלאַזשין, אַרטיסט / 320
וואַלאַזשינסקי 104

וואַלאַזשינסקי, זעליק // 512
וואַלאַזשינסקי, משה 174
וואַלאַזשני, פּאַרט׳ // 499
וואַלאַווטשיק, א., אַרטיסט // 479
וואַלאַן, אַנדזשעי 48־49
וואַלאַצקי, דוב 257
וואַלאַשין, א. / 365
וואַלטער, פּאַליאַ, אַרטיסטין / 398, 399, 400
וואַלפע, מכאל 19
אוסטאוו וועגין וואַינסקע־פּאָווינאַסט 19
וואַלפערט, ג. 141
וואָלף, לייזער (מעקלער ; הערץ נאַכט ; בעסטיע קוראַזש),
פּאָעט / 360, 362, 363, 391, 392
וואַלפבערג, ר., מוזיקאַנט // 479
וואַלפסאַהן, אהרן־האַללע, משכיל / 388
לייכטזין אונד פרעממעלייא 388
וואַלפסאַן, משה, (דאַקשיצער) רב 171
וואַלפסאַן, ע., קר׳ שוועסטער 164
וואַלפסאַן, ש. וו., ד״ר 158
וואַלק 104
וואַלק / 282
וואַלק, ב. 147
וואַלק, ד., קר׳ שוועסטער 159
וואַלק, יצחק 244, 247 / 360 // 423
וואַלק, צ., לערערין / 316
וואַלקאָוו, פעלדשער 163
וואַלקאָוויסקי, אַלעקסאַנדער, קאָמפּאָזיטאָר // 455
געטאָ־ליד 455
מעלאָדיע מיט 5 וואַריאַציעס 455
וואַלקאָוויסקי, אסתר־שרה *(104)
וואַלקון, לערער / 325
וואַסגעל, ישעיה, פּויל׳ זעלנער // 504
וואַסערטרעגער, ב. / 321
וואַסערמאַן, אלחנן, (באַראַנאָוויטשער) רב 171
וואַסערמאַן, נ. 147
וואַסערמאַן, ש. 135
וואַסערצוג, חיים, חזן / 371
וואַפּניק, פעשע, קצבטע 94
וואַפּנער / 388
וואַפּנער, מוניע, פּויל׳ זעלנער // 504
וואַפּנער, נ. 171
וואַצלאַווסקי, סטאַניסלאַוו, סטודענט 40
וואָראָבייטשיק, דאָרע, אַגראָנאָם / 338
וואָראָבייטשיק, משה, מאָלער 153 / 404
„גדאַלקע דער חזן״ 153
וואָראָן, ב., לערערין / 328
וואַרנער, ברידער פילמען־פּראָדוצירער / 401
וואַרשאַווטשיק, הירש, פּאַרט׳ // 500
וואַרשאַווטשיק, יחיאל, פּאַרט׳ // 498
וואַרשאַווטשיק, ליאָלקע, פּאַרט׳ // 495
וואַרשאַווטשיק־רייכעל, פאַניע, פּאַרט׳ // 496
וואַרשעל, לערערין / 325
וואויטשיק, אהרן, פּויל׳ זעלנער // 504
וויגאָדאַ, חיים / 280
וויגאָדסקאַ 145, 147
וויגאָדסקי, אַנאַ פּאַוולאָוונאַ / 319
וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר 79, 128, 131, 133, 135, 136, 151,
158, 242, 244, 245 / 321, 325, 339, 356, 360, 378,
395, 408, 409 // 418, 419
אין סמבטיון 136
וויגאָדסקי, מיראָן, אַדוו׳ 218
וויגוראַ, פּויל׳־פליער 48־49
ווידוטשאַנסקי, יהושע, אַפּטייקער 134, 135, 161, 174,
185, 186 / 243, 413
ווידוטשאַנסקי, יצחק (דעמב), פּאָעט / 363
ווידוצקי, פּאַרט׳ // 484
ווידזערזשינאַס, ביילע / 223
ווידמאַן, בערל 135
ווידעצקי, יוסף, אַרטיסט / 389, 391
ווידער, דאָרע // 512
וויוואָלסקי, אַנטאָני, אַרכיטעקט 48־49
וויזון־גאַלינסקאַ, א., מוזיק־פּראָפ׳ / 379
וויזענבערג, יוסף // 512
וויט, הובערט, דייטש׳ פּאָעט // 487
וויטאַלי, זע : אייזענשטאַט, איסאַי
וויטאַלין, פרידע, אַרטיסטין // 419, 425

וויטוסאָווסקי, הירש // 446
וויטענבערג, יצחק (לעאָן), פפּאָ־קאָמאַנדיר // 418, 484,
485, 491
וויידע, משה, אַרטיסט / 398
ווייטער, א. זע : דעווענישסקי, אייזיק־מאיר
וויימאַן, ב., טעכ׳־גראַדואַנט 208
וויין, זעצער / 365
וויין, א. 185
וויין, ב., קר׳ שוועסטער 159
וויין־קאַרעליץ, דבורה / 326
וויין, ח. 185
וויין, ליזע, אָפּערע־אַרטיסטין / 380
וויינבערג, כאַצקל // 462
וויינבערג, ר., טעכ׳־גראַדואַנט 208
וויינברען, ק., דיריגענט / 394
וויינטרויב / 387
ווייניג, ל. / 394, 406
ווייניג, נפתלי (ראָזע, נאָרבערט), עטנאָגראַף, עטנאָלאָג
247, 250 / 319, 397 // 419
ווייניק, שמעון 139
וויינעל, אסתר // 474
וויינער / 413
וויינער, א., טעאַטער־ליבהאָבער / 391
וויינער, איסאַי 220
וויינער, אַלטע (אַננאַ) 190
וויינער, ב. 135, 171, 174 / 353
וויינער, ז., צייכענער / 434
אַ פאַרשפּאַרטער געטאָ־טויער 434
וויינער, חיה, קצבטע 94
וויינער, לאַזאַר, קאָמפּאָזיטאָר / 375
וויינער, ליובע // 449
וויינער, מ., לערערין / 329
וויינער, מיכאל, ליט׳־דיוו׳ 236 // 508
וויינער, עלקע 164
וויינער, ראובן // 478
וויינער, ראובן, ליט׳־דיוו׳ // 508
וויינער, רחל // 449
וויינרייך, מאַקס, ד״ר XI, XVII, XXI, XXVII,
171, 203, 234 / 330, 331, 353, 357, 360, 365, 369
385, 388, 412, 415, 416
בינישע לידער 234
וויינרעב, בערל, מוזיקאַנט, פּאַרט׳ // 479, 486
וויינשטיין, דרוקער / 284
וויינשטיין, אריה־לייב, ד״ר 159
וויינשטיין, אהרן (רחמיאל) 235
וויינשטיין ה., קר׳ שוועסטער 159
וויינשטיין, ה., לערערין / 329
וויינשטיין, וואָלף, ד״ר 158
וויינשטיין, י. 245
וויינשטיין, ל., ד״ר 256 / 410
וויינשטיין, לייבל 225, 226
וויינשטיין, נ. 186
וויינשטיין, ר. / 319, 375
ווייס, פּאַרט׳ // 498
ווייס, יצחק, (ליובטשער) רב 171
ווייס, מאַרטין, עס־דע אָבערשאַרפירער „באַלעבאָס פון פּאָנאַר״
// 430, 538
דער פּראָצעס פון מ. ווייס און א. הערינג אין ווירצבורג,
(דייטשלאַנד) 538
ווייסבאָרד, לייב 223
ווייסגאָרטען, מ. / 282
ווייסהאָף, א., אַרטיסט / 397
ווייסליץ, יוכבד, אַרטיסטין // 419
ווייסליץ, יעקב, אַרטיסט / 398, 399
ווייסמאַן, י., אַרטיסטין // 479
ווייסענבערג, איטשע־מאיר, דערציילער / 363
ווייספּאַטער, פ., אינזש׳ 208
ווייץ, י., קר׳ שוועסטער 159
ווייצמאַן־ליכטענשטיין, ח. 242
ווילדשטיין, וו. א. / 408
ווילדשטיין־נאַבאָזשני, צביה, לערערין // 528, 535
ווילהעלם דער צווייטער, דייטש׳ קעניג 25
ווילטער, מאַרק / 343
וויליאַם, אָ., // 477
ווילינאָוויטש / 387
„ווילנער באַלעבעסל״, זע : לעווענשטיין־סטראַשונסקי

(ווילנער) גאון, אליהו בן שלמה־זלמן קרעמער, הגר״א
IX, X, XI, XII, XV, XVI, XVII, XX, XXI,
XXII, XXV, XXVI, XXVII, XXVIII, 48-49,
67, 68, 91, 104, 111, 118, 119, 120, 176 // 519, 529
ספר איל משולש 118
פירוש אל כמה אגדות 118
גאונס קלויז 104, 105, 111 // 519, 529
גאון גאס ה/9, 48-49, 64, 67, 68, 184, 190 / 289
// 433, 434, 518
ווילעזשינסקי, דיריגענט 216
ווילענטשיק, אינזש׳ 218
ווילענסקי, אַלעקסאַנדער, פּראָפ׳, רעזשיסער / 380
ווילענסקאַ, י., לערערין / 321
ווילענסקי, שמעון, אינזש׳ 113, 141, 203, 205, 242, 244
ווילק, לערער / 325
ווילקאָמיר, פּ. 134
ווינאָגראַדאָוו, יוסף, אָפּערע־אַרטיסט / 380
ווינאַווער, מ. מ., אַדוואָקאַט 128
ווינטער, לערער / 325
ווינטער, פּראַניע, אַרטיסטין / 397
וויניק / 388
וויניק אברהם, לערער / 321
ווינער, מ., אָפּערע־אַרטיסט / 380
וויסאָצקי, עס־עס בריגאַדע־פירער גענעראַל־מאַיאָר // 430
וויסאָצקי, מ., זשורנאַליסט / 369
וויספּיאַנסקי, סטאַניסלאַוו, פּויל׳ דראַמאַטורג 282
ריכטער 282
וויסקינד, י. / 288
וויסקינד, מאַקס, רעזשיסער 393 // 452
וויערזשבאַלסקי, ל. 249
וויערזשביצקי, וולאַדיסלאַוו (באָניפאַציוס) 26
ווירגילי זע : כהן, ברוך
ווירשובסקאַ 145
ווירשובסקי *(104)
ווירשווסקי, אברהם, ד״ר 3, 128, 158, 163 / 346, 356,
360, 369, 409, 416
ווירשופּ, פּאַרט׳ // 484
ווירשופּ, א. י. 241, 243
ווירשופּ, ג. 241
ווירשופּ, וועלוול, פּויל׳ זעלנער // 504
ווישאָמירסקי, יעזשי 154
ווישייסקי, אָפּערע־זינגער / 380
ווישינאַרעס, ח. 265
ווישינסקי, א., פּאַרט׳ // 501
ווישניעווסקי, נ., טעכ׳־גראַדואַנט 208
וולאַדיסלאַוו דער 4טער, קעניג 9
וועוויער, הירש (צבי) 161, 174, 185, 186
וועוויער, ס. 134
וועטרין, ליט׳־דיוו׳ // 509
וועלעס, דוד, לערער / 331
וועלער, מ., אַגר׳ 202
וועלער, פערדינאַנד, גימנאַזיע־אייגנטימער / 280
וועגדראָף 104
וועקסלער / 331, 332
וועקסלער, א., קר׳ שוועסטער 159
וועקסלער, א. 186, 201
וועקסלער, ב. 174
וועקסלער, מיכאל, דיריגענט־קאָמפּאָזיטאָר // 554
ווערבלון, ז. / 375
ווערבלינסקי, ישראל 134, 243
ווערדי, דזשוזעפּע, קאָמפּאָזיטאָר 380
אַאידאַ 380
ווערטהיים, שמואל (לאָדזש), פּויל׳ זעלנער // 504
ווערייאָווקין, גובערנאַטאָר / 355
ווערניק, איטע / 331, 332
ווערניק, מרדכי (סמאַרגאָן) 242
ווערניק, ש., קר׳ שוועסטער 159
ווערסעס, א., טעכ׳־גראַדואַנט 208
ווערסעס, לייזער, פּויל׳ זעלנער // 504
וועשער, ישראל / 352

ז

זאַבין, זלאַטע *(104)
זאַבלאָצקי, שמעון, אַרטיסט / 391 // 425
זאַבלודאָווסקי, לערער / 298

זאַבלודאָווסקאַ, ה. / 393
זאַבלודאָווסקי, י. 185
זאַגאַראָוו, *(104)
זאַגאָרין, פּ., קר׳ שוועסטער 159
זאַגער, י. ש., זשורנאַליסט / 369
זאַוואַדסקי־בונימאָוויטש, שלמה, פּויל׳ זעלנער // 503
זאַוול 104
זאַוועלזאָן, ר., לערערין / 321
זאַוועלס, ירוחם, לערער / 274, 314, 336, 415 // 451
זאַלאָשאַנסקי, ה. / 375
זאַלודאָק, חיים־אליעזר, (ליפּאָוואָקער) רב 127
זאַלודקאָווסקי, אליהו, חזן / 371
זאַלמאַנאָוויטש, מ., רב בית־דין 98
זאַלמאַנסאָן, ס. / 354
זאַלצבערג, י. 32 / 286
זאַלצוואַסער, לודוויק, ג׳ פּאָל׳־סערזשאַנט ; יידנעלטסטער
// 433
זאַלצמאַן, ל. 141
זאַלצמאַן, פּאָליע, לערערין / 415
זאַלק, א., זעצער / 343
זאַלקינד, אברהם 186
זאַלקינד, ב., אינזש׳ 205 / 394
זאַלקינד, בער, מאָלער, צייכן־לערער 65, 152 / 286, 321,
406
ר׳ מיילעס הויף 65
אָרעמאַן 152
זאַלקינד, ח., ד״ר 131
זאַלקינד, וולאַדימיר, פּיאַניסט / 378
זאַלקינד, ח., אַדוו׳ 103, 201 / 356
זאַלקינד, י. 103
זאַלקינד, י. 186
זאַלקינד, יעפים, ד״ר 18, 128
זאַלקינד, לייבל 40, 103, 113, 139, 161
זאַלקינד, משה־לייב 104
זאַלקינד, משפחה // 446
זאַלקינד, ר. 113
זאַלקינדסאָן, יהושע (אָווסיי), ד״ר 158, 163
זאַלקינדסאָן, פּאַאולינאַ, ד״ר 158
זאָמינאַ, ראַיע, אַרטיסטין // 425
זאַמעטשעק, מ. 174
זאַמעטשעק, שעפסל, רויטע אַרמיי // 508
זאַמענהאָף, לודוויק, ד״ר (שעפער פון עספּעראַנטאָ) / 354
זאַמשטייגמאַן, משה, קאָמפּאָזיטאָר־דיריגענט / 373, 378
זאַן, טאָמאַש 28, 48-49
זאַנדבערג (הר־חול), שמואל 244
זאַנדער, פּ., לערערין / 328
זאַסלאַווסקי, רודאָלף, אַרטיסט / 396
זאַסלאַנסקי, ה. מ. / 289, 335
זאַפּאָלסקי, וו. / 343
זאַפּאָלסקי, וועלוול, זעצער / 365
זאַק, לערער / 331
זאַק, ב. / 387
זאַק, מ. 145 / 286
זאַקאָוויץ, בנימין, קצבטע 94
זאַקאָוויץ, פרומע, קצבטע 94
זאַקהיים, א. (סלוצק) 242
זאַקס, אליהו, אַדוואָקאַט 79, 285, 186, 201 233
זאַקס, ג׳, לערערין / 329
זאַקס, זעליג (פּיקעלן) 242
זאַקס, ישראל (ראַסיין) 242
זאַרעטשער, ישראל, רב 82, 104
זאַרעמבאָק, פּאַרט׳ // 499
זאַרעצקי, ז. 135
זאַרצין, ח., ד״ר 201
זובאָוויטש, ל. 213
זובאַק, ישראל, אַרטיסט // 419
זוביסקי, דוד, פּויל׳ זעלנער // 503, 504, 505
זובלעוויצקאַ, ליובאַ, זע : לעוויצקאַ, ליובאַ
זוכאָוויצקי, ישעי׳ חנא 111
זונדעלעוויטש, אהרן XI, XVII, XXI, XXVII, 200
זוסמאַן, ש. / 389
זיבנבערג / 331
זיגעלמאַן, א., טעכ־גראַדואַנט 208
זירער, ז. / 375
זיזדרע, זיסל 80
זיזמאָר, יעקב, בדחן 92

זיטלער, שעפסל, פויל׳ זעלנער // 504
זיידעל, ח., קר׳ שוועסטער 159
זיידעל, י. 161
זיידעל, מ. 161
זיידעל, מ. / 375
זיידעלסאָן, חיים, פּאַרט׳ // 498
זיידעלסאָן, ר., לערערין / 329
זיידשנור 141
זיידשנור, לערערין / 328
זיידשנור, אברהם־משה 132, 134, 165, 186
זיידשנור, מאיר 243, 244, 247, 268 / 413
זיידשנור, שרה 174
זיינפעלד, א. / 357
זייף, ד. // 456
זייף, דוד, פויל׳ אָפיצער // 505
זילבער, ח. / 321
זילבער, רייזל, פּאַרט׳ פּאַרבינדלערין // 482
זילבער, שיינע // 474
זילבער, שרה, פּאַרט׳ פּאַרבינדלערין // 482
זילבערבאַך, ב., לערער / 316
זילבערטס, זאַוול, קאָמפּאָזיטאָר / 375
זילבערמאַן, גרשון, פויל׳ זעלנער // 504
זילבערקוויט, ניסן און עוגעניע (לאַנדוואַראָווע) // 537
זימאַן, אַגראָנאָם / 338
זימאַן, הענעך (יורגיס), קאַמבריג 235 // 497, 501
זימאַן ר. / 286
(שמחה־) זימל (בן מנחם־נחום נאכימאָוויטש), דרוקער
118 / 348
זיסקאָוויטש, א., מוזיקאַנט // 479
זיסקאָוויטש, אריה (ליאָווע), פּפּאָ־שטאַב // 485, 491
זיסקאַן, משה, שמש 98
זיסקאָנד, ד., קר׳ שוועסטער 159
זלאַטקאָוויטש / 388
זלאַטקאָוויטש, לייב, ג׳ פּאָליציי־סערזשאַנט // 441
זלמן בן יצחק (ר׳ זעלמעלע), רב IX, XV, XX, XXV
זמירין, (זמיר), יהודה 244
זמירין, שמואל 244
זעטל, יחזקאל 261
זעלדאָוויטש, דוד, ד״ר 158
זעלדאָוויטש, סאָפיאַ // 474
זעלדין / 295
זעלדין, י., לערער / 325
זעלווער, יעקב, אַרטיסט // 419
זעליוואַנסקי, משפחה // 470
זעליקאָוויטש, ב. 230
זעליקאָוויטש, שמואל 261
זעליקמאַן, יצחק בר׳ יעקב, אַרענדאַר 9
זעלמאַנאָוויץ, שלום 37, 101
גר־צדק 37
דער טויער צום אַלטן בית־עולם 101
זעלמאַנס, ב. 147
זעלצער, ל. 128
זענדעל, ג. / 319
זרובבל, י. 248 / 411
זשאַבאָטינסקי, זאב, רעוויזיאָניסטישער פירער 256 / 339, 410
זשאַבינסקי, משה 265
זשאַלחדסקי־יאַקובסאָן, ש. / 375
זשאַלודסקי, שמואל, זשורנאַליסט / 360
זשאַקעוויטשיוס, סטאַטיס, פאָרזיצער פון ליטווישן בירגער־
לעכן קאָמיטעט // 431
זשווירקאָ, פויל׳ להפט־פליער 48־49
זשופּראַנער 243
זשופּראַנער, ב. / 288
זשוק 104
זשוק, אברהם, סוחר 63
זשוק, גרשון (גריגאָרי), אינזש׳ 113, 134, 161, 174, 201
זשוק, ז., ד״ר 128
זשוק, ח., בעקער־קאָנדיטער 183
זשוק, חיים, ליט׳־דיוו׳ // 509
זשוק, ט. // 477
זשורער, אברהם / 331
זשורער, נ., זינגערין / 378
זשורער, פייגע / 375
זשיטלאָווסקי, חיים, ד״ר 232 / 356, 416
זשיטלאָווסקי, שמואל, ד״ר / 416
זשיסלין, ברוך / 318

זשיסלין, מאָניש / 319
זשירמונסקי, א. ל. 58
זשירמונסקי, מ. ב., דרוקער / 274
זשירמונסקי, שבח 104
זשעלודעק 242
זשעליאַזאָ, אליעזר, אַרטיסט / 399
זשעליגאָווסקי, לוציאַן, גענעראַל 30, 48־49
זשעלעזניקאָוו, יאַנקל, בונדישער טוער 135, 225 / 353

ח

תאַנעוויצקי, יוסף 2
חב״ד, מאָסקע (ברוינשווייג) / 384
חדש, לערערין / 325
חדש, דייטשאַ // 474
חדש, מילאַ // 474
חזון איש, זע : קאַרעליץ, אברהם־ישעיהו
חזן 249
חזן, א. / 286
חזן, בעלאַ, פּאַרט׳ פּאַרבינדערין // 496
חזן, חיים־אריה, לערער, שרייבער / 299, 300, 409
חזן, יהודה־לייב 244
חזן, מלכה, לערערין / 299
חזנאָווסקי, י. ל., ד״ר / 299
חיזין, צבי, לערער / 325
חיי אדם זע : דאַנציג, אברהם, רב
חייט, ל. 185, 265
חייט, לייב, ד״ר 265 / 314, 415
חיים בן־יצחק וואלאָזשינער, רב IX, XV, XX, XXV
חיימסאָן־באַסטאָמסקי, מלכה / 318
חלפן, יעקל 104
חפץ / 387
חפץ חיים זע : כהן (פּופּקאָ), ישראל־מאיר, רב
חפץ, יאַשאַ, פידל־ווירטואָז
IX, XVII, XXI, XXVII / 373
חפץ, ליובע / 388
חפץ, מ. קר׳ שוועסטער 159
חפץ, מנחם, לערער 203 / 331
חפץ, צבי 261
חפץ, ש., קר׳ שוועסטער 159
ר׳ חריף, יעקב יוסף, שטאָט־מגיד, רב הכולל פון ניו יאָרק 96

ט

טאָבאָול, יעקב בן־אברהם, מוכר־ספרים (דווישערבאַ) / 340
טאַבאַקעוו / 364
טאַבאַק, פסח, לערער / 332
טאַבעלין, עטל, קצבטע 94
טאַבריס, ה. 241
טאַוב, מ. 201
טאַובער / 332
טאַובער, עמאַ, זינגערין, אָפּערע־אַרטיסטין / 353, 380, 393
טאַובער, ק., ראַמיילעס ישיבה־פאַרוואַלטער 191
טאַלאַץ 186
טאַלייקינסקי, מ 174, 185
טאַמאַרין, ליט׳־דיוו׳ // 508
טאַנין, שלום (טאַנקוס), אַרטיסט / 398, 400
טאָנטאַק, ליט׳־דיוו׳ // 508
טאַסמאָווסקי, גאָטליב, לערער / 298
טאַסעלקראַוט, ריווע // 474
טאָפּ, חיים־שמעון, רב 171
טאָקער, יודל / 223
טאַראַסקעוויטש, ב. 45
טאַראַשינסקי, לייבל 250
טאַרלאָ, ה., אַרטיסט / 399
טאָרן, לערער / 282
טווישעוויטש, ש., צייכענער 434
די געטאָ ביים הויפט־טויער 434
טווערדין, מ. 63
טווערדין, ראַשע, פּאַרט׳ // 497
טויבעס, גיטקע זע : גיטקע טויבעס (עפשטיין)
טומאַנסקי, ב., לערער / 386
טומבאַק, ב., לערער / 299
טונקעל, א. 268
טונקעל־יואַן, ד״רין 159
טונקעל, יוסף (דער טונקעלער), הומאָריסט / 392

טופּיאַש, ב., קר׳ שוועסטער 159
טופּיאַש, ב., לערערין / 329
טופּיאַש, ט., לערער / 329
טורבאָוויטש, א. / 318
טורבאָוויטש, לייב מגר׳, גימנאַזיע־דירעקטאָר 159 / 313, 317, 319, 329, 330, 336, 412
טורגעל, באָריס, אַפּטייקער / 390, 394, 406
טורין, גריגאָרי, פּאַרט׳ // 497
טורנינסקי, א., לערער / 325
טורעץ, ג. / 375
טורעץ, ה. 174
טורעץ, מ. / 375
טורעץ, פ. / 375
טורעצקי, לערער / 325
טורקאָוו, זיגמונט, אַרטיסט־רעזשיסער / 397
טורקאָוו, יאָנאַס, אַרטיסט, רעזשיסער / 282, 390, 396, 397
טייטעל, י., אַדוו׳ ראַטמאַן 129, 135 / 298
טייטעלבוים, אברהם, אַרטיסט 398, 399
טייטעלבוים, אליהו, דיריגענט־קאָמפּאָזיטאָר 234, 253 / 375, 377, 380, 392, 393
טייטעלבוים, ח. / 412
טייטעלבוים פלאַוויוש, אַדוו׳ // 443
טייטש / 388
טייטש, א., סטודענט / 337
טייץ, י. / 375
טילעס־עפּשטיין, רבקה 295
טימאָפּיי, זע : קאָפּעלזאָן, צמח, ד״ר
טינטיראַס, פ., ליט׳ געהילף־פּאָליציאַנט // 431
טינעזער, ח. 241
טיקטין, טילטשע, לערערין 276 // 528
טיקטין, רפאל, פּויל׳ זעלנער // 504
טירהשטיין, אַקושערין 164
טישקעוויטש, גראַף 73
טעאָדאָראָוויטש, לערער / 282
טענענבוים, אברהם 398
טענענבוים, מרדכי (יוזעף טאַמאַראָוו), פּאַרט׳־קאָמאַנדיר // 482
טעפּער, יוסף, פּובליציסט, לערער 360 // 419
טעפּער, מ. 265
טקאַטש, ראובן, פּאַרט׳ // 510
טראַכטענבערג, א., אַרטיסט 394
טראַכטענבערג, ח., זעצער / 365
טראַפּ, נפתלי, רב (ראַדין) 171
טראַפּונסקי, ש., קר׳ שוועסטער 159
טראָצקי 145
טראָצקי, זעצער / 343
טראָצקי, ז., פּיאַניסטין / 353
טראָצקי, ח. 134
טראָצקי, י. 141
טראָצקי, נחום 139
טראָצקי, פאַלק, ד״ר 158, 163, 165
טראָצקי, שאול, אינזש׳, ראַטמאַן 129, 151, 161, 186, 201
טראָק, י., אינזש׳ 208, 209
ווידערשטאַנד פון מעטאַלן ; גראַפישע סטאַטיק ; דאַמף־קעסלען, לערנביכער 209
טראַקינסקי, פּריזירער 214
טראַקענישסקי, ל. 186
טרובאַטשיסט, א. 103
טרומפּעלדאָר, יוסף 256 / 410
טרופּיאַנסקי, יאַנקל, לערער / 331
טריגובאָוו, י. // 456
טריוואוש, יוסף־אליהו, לערער, שרייבער / 299, 300, 364, 408, 409, 411, 412, 416
טרייוואַס / 379
טריפּאָן, ט. 241
טרעגער, זעלדע, פּאַרט׳ פאַרבינדלערין // 496, 497, 500
טרעפּלער, מאָלערין 404
טשאַפּלינסקי, הענריק // 470
טשאַפּלינסקי, ל. 26
טשאַרנאָ, ש., סעמינאַר־דירעקטאָר / 326
טשאָרנאָצקי, י., לערער 321, 335 // 451
טשאַרני / 273
טשאַרני, דניאל, שרייבער / 273
טשאַרני (שתור), יהודה 257, 258
טשאַרנעצקי, ש. / 332
טשודנער, מ., שרייבער / 364

טשוזשאַי, י., פּאַרט׳ // 497
טשוזשאַי, משה, לערער / 316, 319, 336
טשוקאָווסקי, קאָרנעי איוואַנאָוויטש, רוס׳ פּאָעט 137
דאָקטאָר אויסטאָטוויי (רוסיש)
טשיזאָוואַ, קר׳ שוועסטער 163
טשיזשאָווסקי, טאַדעוש, פּראָפ׳ // 471 (פרוי און טאָכטער)
טשייקאָווסקי, פּיאָטר אי., קאָמפּאָזיטאָר 48־49 / 375
טשייקין, א. 185
טשייקינסקאַ, ג., לערערין / 328
טשייקינסקי, ש. / 379
טשיקינסקי, פּריזירער 214
טשירליאַנסקי, עלקע (מאַריאַ פּעטראָוונאַ) 38
טשעסנאָ, ל. 161
טשעריקאָווער, אליהו, היסטאָריקער / 357, 414
טשערנאָ, ח. / 375
טשערנאָוויץ, חיים / 364
טשערנאָוויטש, שמואל (סאַפּאָצקין) 242 / 411
טשערנוסקי, ל. // 477
טשערניאַווסקי / 343
טשערניכאָוו, יוסף, אַדוו׳ 40, 79, 129, 135, 231, 233 / 412
טשערניכאָווסקי, י. ד., אַרמיי־גענעראַל 48־49 // 511
טשערניכאָווסקי, שאול, פּאָעט / 382
בר כוכבא 382
טשערנעוויטש, ירמיהו, פּויל׳ זעלנער // 503, 504

י

יאַבלאָנסקאַ, טעאַטער־ליבהאָבערין / 389
יאַבראָוו, איסר, ד״ר 158, 159, 164
יאָגיכעס 70, 104
יאָגיכעס, לעוו (טישקאָ), רעוו׳ טוער 221
יאַגיעלאָ, וולאַדיסלאַוו, גרויספירשט 48־49
יאַדלאָווקער, ח. // 477
יאַוויטש, ה., לערערין / 329
יאַוויטש, חיים, לערער / 331
יאַוויץ, כאַסיע, קר׳ שוועסטער 159
יאַוויטש, שמעון 234
יאָטעיקאָ, קאָמפּאָזיטאָר / 379
יאָכאַי, בערל, פּאַרט׳ // 495, 502
יאַכנאָוויטש, לייב, איבערזעצער / 412
יאָכעלסאָן, בנימין (וולאַדימיר) 220, 229
יאָכעלסאָן, נ. 161
יאָכעלעס, ב. 208
יאַלאָווצער, דרוקער 22
יאַלאָווצער, ברידער, דרוקער 22, 116, 151
יאַלאָם / 322
יאַנאָוו, י., אינזש׳ 208
יאַנאָוואַ־מרגלית 141, 145
יאַנאָווסקי, הלל־איסר, (גראָדנע) 242
יאַניסקי, גדליה // 537
יאַניסקי־קריוויצקי, רחל // 537
יאַניסקי, שרה // 537
יאַנקאַוסקאַס, יוליאַן // 472
יאַנקל דער שוחט 94
יאַנקעלעוו, ברוך, ליט׳־דיוו׳ // 508
יאַנקעלעוויטש, אַגראָנאָם / 338
יאַנקעלעוויטש, א., לערערין / 329
יאַנקעלעוויטש, ש., מאַנופאַקטור־סוחר 1
יאַנקעלעוויטש, ש., קר׳ שוועסטער 159
יאָסל בר ניסל, מלמד / 334
יאָסעלסאָן, אברהם־יצחק, קצב 94
יאָסעלסאָן, ט., לערערין 328
יאָסעלעוויטש 104
יאָסעלעוויטש, אלי / 409
יאָסעלעוויטש, ליזע, אגראָנאָם / 338
יאָסעלעוויטש, מ., רב 103, 139, 161
יאָסקאָוויטש / 393
יאָפּע, ס. א. 128
יאַפּע, פייגל, קר׳ שוועסטער 159
יאַצוטאַ, ק., הייל־אינספּעקטאָר 161, 163
יאַקובסאָן, ליובאַ, קינדער־גאָרטן פּראָוואַלטערין 328 // 528
יאַקאָבסאָן, מ. / 375
יאַקאָבסאָן, פ. / 375
יאַקימאָווסקי, מ. // 512
יאַשונסקי / 413

יאַשונסקי, גרישע / 388 // 443, 470
יאַשונסקי, יוסף, גימנאַזיע־דירעקטאָר / 317, 388
יאַשונסקי, שמעון 258
יאַשונער, ש., פּאַרט' // 497
יאַשינסקי, יאַקוב, גענעראַל 48־49
י(ע)דידאַוויץ, אשר־ביינוש, קליין־שניפּישקער רב 79, 127
ידידאַוויטש־צייטעל, תשעניע, לערערין / 274, 305
ידידאַוויטש, שאול, לערער / 327, 336, 353, 360
יהודה בר שלמה 33
ר' יהודה ספרא ודיינא (יסו"ד) 104, 107 170
יהושע־העשל בן שאול, רב 101
יודין, זע : אייזענשטאַט, איסאַי
יודעלעוויטש, י., זשורנאַליסט / 369
יוזעפאַוויטש, ישראל (קראָקע) 8
יוטאַן, ד"רין, זע : טונקעל, ד"רין
יוטאַן, זכריה 32
יוכניעוויטשיוס, י., באַטאַליאָן־קאָמאַנדיר פון ליטווישער
געהילף־פּאָליציי // 431
יולין, י., אַרטיסט / 394
יונגעלסאָן, אליהו (גלובאָקע) 242
יונגערמאַן, טייבע, לערערין / 331, 375
יונה בר' יצחק, אַרענדאַר 9
יוסף בן מתתיהו הכהן (יאָסעפוס פלאַוויוס)
X, XVI, XX, XXVI
יורקוטאַיטיס, מאַרטין // 472
ר' יחיאל דער קדוש 34
יסו"ד זע : יהודה ספרא ודיינא
יעבץ, דוד 104
יעבץ, זאב / 408
יעב"ץ, זע : עמדין, יעקב בן צבי
יעדוואַבניק, פּרוי / 390
יעדוואַבניק, דוד, ד"ר 159, 165 / 379, 390, 394, 406
יעזיערסקי, ט., בוכהאַלטער 218
יעזיערסקי, שלמה 63, 174, 189
יעלין, שיינע, קר' שוועסטער 159
יעקאַטערינאַ די צווייטע, קעניגין 48־49
יעקב בר דוד 33
יעקבסאָן 104
יערוכימאָוויטש, ה. / 375
יערושעווסקי, חוה / 326
יפה / 343
יפה, א. 185
יפה, בצלאל (גראָדנע) 242
יפה־גרשון, דינה (נאַדיעזשדאַ), ד"ר / 339
יפה, י., אינזש' // 470
יפה, לייב, פּאָעט 244 / 356, 360, 409
יפה, מרדכי, שול־פּאַרוואַלטער / 311, 313, 330, 336
// 451
יפה, מרדכי־גימפּל 241
יפה־בערעק, סאָניע (און טאָכטער) // 470
יפה, עטל // 512
יפה, פימע, ליט'־דיוו' // 508
יפה, פרידע 244
יפה־גאָרדאָן, רבקה / 331
יפה, רחל // 512
יפה, זע אויך : יאַפע
ירוכמאָוויטש, ל. / 331, 332
ישורין, יעפים 190
ר', ישראל בער 104

כ

כהן, 141
כהן, א. 247
כהן, אברהם־יעקב ב"ר שלמה, רב 126, 127
כהן, אהרן, (ניי־סוויענציאַנער) רב 171
כהן, אליהו נתנאל(ה) 111
כהן, ב., ד"ר / 325, 409
כהן־ווירגיליי, ברוך, בונדישער טוער / 307, 331
כהן, חיים אורי ב"ר בצלאל, מורה צדק 93
כהן, יוסף־פסח / 409
כהן, יעקב־מאיר, (לאָשער) רב 171
הכהן, (פּופּקאָ), ישראל־מאיר (חפץ חיים) 31, 122
ספר חפץ חיים... על הלכות איסורי לשה"ר ורכילות
ואבק שלהן 122
כהן, מ. 242

כהן־ווירגיליי, סאָפיע, לערערין / 327
כהן, עמנואל, ד"ר 132, 242, 243, 244, 245 / 325, 408, 409
כהן, צ., לערערין / 274
כהן, צדוק בר אשר / 341
כהן, ר. 135
כהן, שבתי בר' מאיר, הרב (ש"ך)
IX, XI, XV, XVII, XX, XXI, XXV, XXVII, 11
שפתי כהן 11
כהן, שלמה / 363
כהן, שלמה, בר ישראל־משה (שלמהלע ווילנער), רב
X, XVI, XX, XXVI, 18, 69, 104, 112, 126, 241
/ 408
כהן, שמעון (אָרשע) 242
כהן, זע אויך : קאַהאַן, קאַגאַן
כהאָנוויטש / 326
כהנאָוויטש, יהודה (האָרוויל) 242
כהנאָוויטש, מרדכי, לערער / 331, 357
כץ, א. 185, 243, 244
כץ, א. 241
כץ, אברהם 246
חלוץ בעל־מלאכה, זיינע צילן און אויפגאַבען 246
כ"ץ, בן־ציון, רעדאַקטאָר / 364, 411, 412
כץ, ברכה 247
כץ־וואַסערמאַן, גענענדל / 331
כץ, גרשון, קצב 94
כץ, זכריהו, ד"ר 158
כץ, ח. זע : קאַגאַן, ח.
כץ, תבל, זינגער־קופּלעטיסט / 389
כ"ץ, חנה 145, 147
כץ, טירצה בת ר' צבי 123
כץ, י., רב (באַקשט) 171
כץ, י., טעאַטער־ליבהאָבער / 389
כ"ץ, יאָסל (יוסף), לערער / 313, 331
כ"ץ, ל. / 364
כ"ץ, מ. 174
כץ, פאָליאַ, אָפּערע־אַרטיסטין / 380
כץ, ר. קר' שוועסטער 159
כץ, ר., לערערין / 325
כץ, שמואל / 408
כ"ץ, זע : אויך קאַץ
כרבי, אברהם, מוכר־ספרים (אַדען) 340

כ .

כאָוזער, מ., פעלדשער 163
כאַוועס, ה., טעכ'־גראַדואַנט 208
כאַזאַן, ר., לערערין / 328
כאַזאַנאָווסקי, ד"ר 244
כאַיעט, חיים 32
כאָלעם, ח. 161
כאָלעם, מנחם, שלאָסער 187
כאָלעם, ס. 103, 139
כאָלעם, עמנואל, ד"ר 158
כאָלעם, פ. 139
כאָלעם, שאול 104, 128, 172
כאָנאָוויטש, לערער / 325
כאָנעס, דוד, סטאַרשינאַ, ליט'־דיוו' // 507
כאָנעס, ס., פּיאַניסטין / 374, 378
כאָנעס, פ., בעקער 23
כאַסקין, שלמה־יוסף 128 / 408, 409
כאַרמאַץ, כאַצקל 54
כאַצקעלעס, העלענע, שול־פּאַרוואַלטערין / 313, 327
כאַשטשעוואַצקי, משה, פּאָעט / 234
כוואַיניק, אברהם, אַדוו', (משה) פּאָפּ־שטאַב
// 418, 443, 484, 485, 491, 492
כוואָלעס, אבא 226
כוואָלעס, גרישאַ, אינזש' „עלעקטריט" 194, 208
כוואָלעס, רפאל, מאָלער / 362, 391
כורגין, ליבע / 326
כייקין, מאָלערין / 404
כייקין, יאָסל 32
כייקין, ש., פידלער // 452, 454
כייקער, יאָכל, קצבטע 94
כירורג, י. א. / 288
כלאַנאָוויטש, ר. 165
כלעבאָווסקי, יאַשאַ זע : פרידמאַן יאַשאַ

כמיעל, יעקב, לערער / 315 // 451
כמעלניצקי, באָגדאַן, העטמאַן 11
כעוולין, חיים, פּויל׳ זעלנער // 504
כעלעם, וויקטאָר // 512
כעלעם, מאַשע // 512
כרובימאָוו, אַלעקסאַנדער, לערער / 280

ל

לאַבקאָווסקי, דוד, מאָלער // 464
דער לעצטער וועג 464
לאַוואַרישעק פרל׳ / 295
לאָזאָווסקי, פידלער / 320
לאָזאָווסקי, ל., לערער / 319, 329
לאַזאַר, חיים, פּאַרט׳ // 486, 512
לאַזאַרעווסקי / 332
לאַזורסקי 104
לאָטערמאַן, א. / 288
לאַכינסקאַ, ס., אַרטיסטין / 390
לאַכנער, קאָמפּאָזיטאָר / 379
לאַלאָ, קאָמפּאָזיטאָר / 379
לאַם־שוואַרצבערג, יענטע, לערערין / 412
לאַם, יצחק, פּאַרט׳ // 484
לאַן, ליט׳־דיוו׳ // 509
לאַן, ש. 103
לאַנגבאָרט, א., באַנק־דירעקטאָר 174
לאַנדאָ, אברהם יצחק / 384
ספר הקונדס
לאַנדאָ, אליהו 118
ספר הדרת אליהו, בעשרייבונג און שיינהייט פון דעם
ווילנער גאון (הגר״א) זל״ה 118
לאַנדאָ, יצחק־אליה, רב, דרשן X, XVI, XXVI
לאַנדאָ, ש. 243
לאַנדוי, מ. 165
לאַנדסבערגער, ל. 268
לאַנצ(ק)ע 104
לאַס, א., אַקושערין 164
לאַס־אָגוז, סאָניע, ספּאָרטלערין 268
לאָסטיק, שלמה, לערער / 332
לאַפּ, רחל, לערערין / 284
לאָפּאַטאָ, ד״ר 163
לאַפּטעוואַ, קר׳ שוועסטער 164
לאַפּידאָ / 354
לאַפּידאָ, מ. 32
לאַפּין 104
לאַץ, ברוך, פּויל׳ זעלנער // 504
לאַצקי־בערטאָלדי, זאב־וואָלף, פּובליציסט / 357
לאַקס, אַלעקסאַנדער, סקולפּטאָר / 404
לאַרעס, יהודית, אַרטיסטין / 398, 399
לאַשקעוויטש, העלענאַ, באַלערינע / 381
לאַשקעוויטש באַלעט־סטודיע 381
לובאָצקאַ / 326
לובאָצקאַ, אַרטיסטין / 390
לובאָצקי, ב., לערער / 299, 300
לובאָצקי, ברוך, שול־פאַרוואַלטער, ראַטמאַן 129, 134, 233
/ 315, 316, 327, 329, 353 // 451
לובאַצקי, דוד, לערער 208 / 316, 327, 329, 336, 412
// 451
לובאָצקי, חיה, זע : קאָפּעלאָוויטש, חיה
לובאָצקי, חנה, זע : קלויזנער חנה
לובאָצקי, י. מ. / 413
לובלינסקי ישראל־מיכאל, זע : סטוטשינסקי ישראל־מיכאל
לודוויג, אַדאַם, פּראָפ׳, פּויל׳ שוישפּילער / 380
לוואָוויטש, ישראל, רב / 292
לולינסקי, ב., טעכ׳־גראַדואַנט 208
לוניאַנסקי, יהושע, אַרטיסט / 389, 390 // 425
לוניאַנסקי, מיירים, אַרטיסט / 390
לונסקי, א., לערער / 301
לונסקי, אידע, לערערין / 316
לונסקי, חייקל, ביבליאָטעקער, שרייבער XI, XVII, XXI,
XXVII, 103, 219 / 346, 356, 360, 416
לונער, אַבע, פּויל׳ זעלנער // 504
לוסקי / 387
לוצקי־שטורמאַן, א. ל. 135
לוצקעוויטש, א. 45
לוקאָוער, עוזי, פּאַרט׳ // 497

לוקסעמבורג, ראָזאַ, רעוו׳ טוערין 221
לוריע, מנחם, ייד׳ בריגאַדע // 506
לוריא, צבי (א״י) 253
לוריא, צבי ארי׳ (זשאַלודאָקער) רב 171
לוריא, ר׳ שלמה בר יחיאל (רש״ל) 9
שאלות ותשובות 9
ליאָו, לעאָ, קאָמפּאָזיטאָר / 375
ליבאָ, אַלעקסאַנדער, ד״ר 128, 159 // 467
470 (און פאַמיליע)
ליבאָ, נעסיע 141, 145, 161, 165 / 289
ליבגאָלד, ליבע, אַרטיסטין / 425
ליבמאַן, גרשון, רב // 457
ליבערמאַן, 243 / 413
ליבערמאַן, אהרן־שמואל XI, XVII, XXI, XXVII, 220
ליבערמאַן, אסתר / 331
ליגומסקי, ש. / 375
לידסקי, אברהם, ד״ר 159
לידסקאַ, פּעסיע, ד״רין 158
לידעס, הערצל // 446
לידקאָווסקי, יוזעף, לערער / 280
לי(ו)באָשיץ, יעקב, ד״ר 158
ליובאַשעוויטש, מ. 189
ליווער, ל., זעצער / 343
ליוועראַנט, נח, רב (קורעניץ) 171
ליוושיץ, מ. / 354
ליטוואַק, א. זע : העלפאַנד ח. י.
ליטוואַק, אַליס // 474
ליטוואַק, מענדל, לערער / 310
ליטווין, א., זע : הורוויטש, שמואל
ליטווין, ל., (לידע) פּויל׳ זעלנער // 504
ליטווינאַ, בערטאַ, אַרטיסטין / 397 // 479
ליטמאַן־גוטקאָוויטש, ליטקע, קר׳ שוועסטער. / 331
לייב בן ברוך 33
לייב(ע) לייזערס (אריה־לייב בן אליעזר) 104, 119, 120
לייב, מ. 242
לייבאָוויטש, אַבע, ד״ר 158
לייבאָוויטש, ברוך־דוב, רב, ראש־ישיבה 126, 171, 172 / 293
לייבאָוויטש, ח., לערערין / 329
לייבאָוויטש, חיה 241
לייבאָוויטש, מרדכי, קצב 94
לייבאָווסקי, משה, מאַלער, צייכן־לערער / 328, 329, 394,
402, 412 // 451
די פלייסיקע שילערין 403
אַ ווילנער יאַטל 403
לייבישסקי־האַלפּערין, רבקה, לערערין 312 // 451
לייבל, דניאל, לינגוויסט, פּובליציסט, פּאָעט 282 / 352
לייוויק, ה. (האַלפּערן), פּאָעט / 363, 415
לייוויקער, ש. / 332
לייזערזאָן, משה, פּויל׳ זעלנער // 504
לייטעס, יצחק, קצב 94
לייפער, ש., טעאַטער־ליבהאָבער / 391
ליכטזאָן, חיים, דיריגענט, ליט׳־דיוו׳ / 378 // 507
ליכטזאָן, יוסף, פּויל׳ זעלנער // 504
ליכטמאַכער, שמעון, דרוקער 63, 174, 188, 189, 207 / 293
ליכטענזאָן, מאיר, פּאַרט׳ // 510
ליכטענשטיין / 332
ליכטענשטיין, י. / 332
ליכטציער־ברעזינסקי, סימע־מערע / 331
ליכטשטיין, ראובן, לערער / 323, 360
לילענבלום, משה־יהודה 241
לינד, ב., אַרטיסטין / 390
לינדבלאַט, אברהם 255
לינסקי, י., לערערין / 325
ליס / 331, 332
ליסאַק, ה., סטודענט / 337
ליסט, פראַנץ, קאָמפּאָזיטאָר / 379
ליעסין, אברהם (וואַלט), פּאָעט 363 // 454
דער אייביקער ייד 454
ליפּאָוויקוויאַט, ד. / 375
ליפּאָווסקי (גלאַזער־וואָלסקאַ), אסתר, אַרטיסטין // 425
ליפּאָווסקי, נחום, טעאַטער־דירעקטאָר 1 / 396
ליפּאָווסקי, סאַשאַ (שמחה), אַרטיסט / 354
ליפּמאַן 242
ליפּנהאָלץ, מיצקע, פּאַרט׳ אינסטרוקטאָר // 489
ליפּניצקי, ש. 174
ליפּסקאַ־מאַנסדאָרף, מ. / 398

ליפסקינד, ח. / 343
ליפעץ, אהרן 16
ליפקאָוויטש, י. 174
ליפקונסקי, חיים / 280
ליפקין / 413
ליפקינד, א., לערער / 321
ליפטמאַן / 378
ליפשיץ / 387
ליפשיץ, צייכענער // 450
אין א געטאָ־פאָלקשול 450
ליפשיץ, ה. מ. 540
„די אָפּשטאַמונג און דער רעאַקציאָנערער זין פון
ייִדישקייט" 540
ליפשיץ, הערץ, אינזשי' // 388
ליפשיץ, ז., צאָן־ד"ר 160
ליפשיץ, זלמן 174
למדן, יצחק 253, 393
מול הישימון 253
מסדה 393
לנו, זע: גאָזשאַנסקי, שמואל
לעבענזאָן, אברהם דוב־בער (אדם הכהן) IX, X, XI, XV,
XVI, XVII, XX, XXI, XXV, XXVI, XXVII
/ 348
אמת ואמונה 348
לעבענזאָן, מיכה־יוסף בן אברהם דובער IX, XI, XV,
XVII, XX, XXI, XXV, XXVII / 348
שירי בת ציון 348
לעדער 243
לעהערמאַן, דוד, אַרטיסט / 397
לעוו, אליעזר / 409
לעוו, י. 141
לעוו, מאיר 258
לעוו(אַס), מאיר, ג' טויער־וואַך שעף // 441
לעוו, פ. 141
לעוואָוויטש, מ. 189
לעוואַנדע, (לעוו) אריה בר יוסף 241
לעוואַנדע, שמואל, ד"ר 158
לעוואַרטאָווסקי־שלאָסקע, חיה / 331, 332
לעווי, פאַרט' // 510
לעווי ברידער, גאַלאַנטעריי־געשעפט 371
לעווי, א. / 321
לעווי־גלאַנץ, גאָלדע, לערערין / 327
לעווי, זאַלי, ד"ר, אַרמיי־ראַבינער 25
לעווי, י. 128
לעווי, לאָזער, זעצער / 365
לעווי, מ. 289
לעווי, מאַניע, לערערין / 313
לעווי, ש. 186
לעוויט / 387
לעוויט, אריה, ד"ר 244
לעוויט, משה / 413
לעוויטאַן, א., מוזיקאַנט // 479
לעוויטאַן, שמחה / 280
לעוויטאַן, שפרה // 474
לעוויטאַס, ז. / 357
לעוויטין, אליהו, (באָברויסק) 242
לעווין 109
לעווין, „עלעקטריט" 194
לעווין / 378
לעווין, פרוי / 413
לעווין, א. 128
לעווין, א., רב / 288
לעווין, א., לערער / 329
לעווין, אַבע, פויל' זעלנער // 503, 504
לעווין, אברהם 234
לעווין, אברהם, אַרטיסט 397
לעווין, אהרן, קצב 94
לעווין, אליהו־הלוי / 412
לעווין־נעווועלסקי, ב. / 412
לעווין, ג. / 409
לעווין, גרישע, פאַרט' // 418, 492
לעווין, ד., טעכ'־גראַדואַנט 208
לעווין, ד. / 286
לעווין־פליסקין, דוד, לערער // 528
לעווין, העשל / 280
לעווין, ה., לערערין / 328
לעווין, וויטאַ, ד"ר, שול־פאַרוואַלטערין / 277, 327
לעווין, וויעראַ 226
לעווין, זלאַטע 155
לעווין, זעליג, ליט'־דיור' // 508
לעווין, ח., לערער / 299
לעווין, חיה־רייזל, קצב'טע 94
לעווין, חיים, זשורנאַליסט / 360, 366, 369, 398, 412, 416
לעווין, חנה, קצבטע 94
לעווין, י. 135
לעווין, י. 186, 189
לעווין, י., זעצער / 365
לעווין, יודל 18, 128, 163
לעווין, יעקב, דרוקער 83, 84, 96, 110, 113, 123, 162, 189
לעווין, יעקב, פויל' זעלנער // 504
לעווין, יצחק, ליט'־דיור' // 508
לעווין, ירחמיאל, קצב 94
לעווין, ישראל, זעצער / 343
לעווין, ל., טעכ'־גראַדואַנט 208
לעווין, לייב, אייזן־סוחר 201
לעווין, ליפמאַן, הערציילער / 411, 412
לעווין, מ. 135
לעווין, מ. 286
לעווין, מאיר 261
לעווין, מיכאל, ד"ר 158, 159, 163, 165 / 329
לעווין, משה, דערציילער / 360, 362
לעווין (סאַרין), משה, לערער, פּאָעט, מאָלער / 331, 332, 391
לעווין, משה, אייזן־סוחר 201
לעווין, משה / 408
לעווין, מתתיהו, פאַרט' // 497
לעווין, פ., טעכ'־גראַדואַנט 208
לעווין, פ. / 286
לעווין, פ., לערערין / 329
לעווין־רעזניק, פאַניע 221
לעווין, ר. מ. 141, 161
לעווין, רחל // 474
לעווין, ש., טעאַטער־ליבהאָבערין / 391
לעווין, ש., לייטענאַנט, ליט'־דיור' // 509
לעווין, שאול 131, 132
לעווין, שמעון 257
לעווין, שמריהו, ד"ר IX, XV, XXV, 128
לעווינזאָן, לודוויק / 400
די וויבערשע קניפלעך 400
לעווינסאָן, פרלי / 295
לעווינסאָן, ב., קר' שוועסטער 159
לעווינסאָן, בער, פעלדשער 163
לעווינסאָן, ברײנע, קר' שוועסטער 159
לעווינסאָן, מאַניע, קר' שוועסטער 163, 164
לעווינסאָן, פ. 174
לעווינסקי, י., לערער / 325
לעווינסקי, מיכאל, לערער / 336
(זוב)לעוויצקאַ, ליובאַ, אַרטיסטין, זינגערין // 425, 452
לעוויקער, ש. / 332
לעווע, לואי, ד"ר X, XVI, XX, XXVI / 407
לעווענשטיין־סטראַשונסקי, יואל־דוד („דער ווילנער
באַלעבעסל"), חזן IX, XV. XXV / 372
לעווענשטערן, מלכה זע: בערלאַנט מלכה
לעווקאָוויטש, זעצער / 343
לעלעוועל, יאָאַכים 28
לעמעלשטריך 104
לעמעלשטריך, ס. / 280
לעמקין, רפאל, אַדוו' / 423
לעקאך, שמואל, פויל' זעלנער // 503
לעקערט (לעקורט), הירש X, XI, XVI, XVII, XX,
XXI, XXVI, XXVII, 222
הירש לעקערט און זיין פראָצעס 222
לערמאַן, אפרים, ד"ר 158
לערמאַן, י., לערערין / 325
לערמאַן, רייזל, לערערין / 313, 332
לערמער, אַרטור, לערער / 331, 332
לערנער, דניאל, ייוואָ־אַספּ' / 414
לערענמאַן, אפרים, ד"ר 159
לערער, יהושע 258
לעשטשינסקי, יעקב, עקאָנאָמיסט / 357

מ

מ—ר, פ., ד״ר
עד מתי תחרישו ? קול קורא לשלומי אמונה ישראל 262
מאַגון, לאה, לערערין / 313
מאַגון, ליזע, פּאַרט׳ // 418, 480, 491, 496
„ליזע רופט !״ — קאַמף־פּאַראָל פון דער פּ.פּ.אָ. 480
מאַגון, משה, קצב 94
מאָגילניק, היחש, ליט־דיוו׳ // 509
מאָגילניק, ס. / 375
מאָדזאַלסקי, אפרים, פּאַרט׳ // 502
מאַדייסקער, דינה // 494
מאַדייסקער, העלענע // 494
מאַדייסקער, הערשל // 494
מאַדייסקער, סאָניע (קאַטאַזשינאַ ראָמאַנאָווסקאַ), פּאַרט׳
אָפּטייל־קאָמ׳ // 485, 491, 494
מאַדייסקער, צעסיע // 494
מאַדייסקער, שמעון, צייכענער // 435, 494
מאָהילעווער, שמואל, רב 241
מאָוושאָוויטש, יעקב, ד״ר 86
די פלאָרע און געוויקסן־מינים אין די פּאָנאַרער בערג
(פּויליש) 86
מאָוושאָוויטש, מערע // 512
מאזה 270
מאַזור, אַלעקסאַנדער 19
מאַזור, יהושע 226
מאַזיאַ, ראובן 301
מאַזעל, ר., לערערין / 328
מאָזעס, ר., צאָן־ד״ר 160
מאַטייקאָ, יאַן, מאָלער 12
מאַטוז, ש. / 375
מאַטיקאַנסקי, מאָטל (איישישאָק), פּויל׳ זעלנער // 504
מאַטלאָווסקי, י. / 375
מאָטעק, פּאַרט׳ // 497
מאַי, אַרז (סטאַראַיאַ רוס) 242
מאיר פון לובלין ר׳ (מהר״ם) 7
ספר שאלות ותשובות 7
מאיראָוויטש, מאיר, רב (סוויענציאַן) 171
מאַכטיי, בן־ציון, זשורנאַליסט / 369, 416
מאַלאַוויצקאַ, פייגע, טעאַטער־ליבהאָבערין / 389
מאָלאָט, י. 103
מאַלאַקעוויטש, גרשון, טרעגער, רעדאַקטאָר 232
מאָלטשאַצקי, ז., לערער / 314, 415
מאָליער, זשאַן (באַפּטיסט פּאָקלען) / 397
דער קאַרגער 397
מאַלסקי (מאָלטשאַדסקי), חיים, רעזשיסער / 295, 374, 394
מאַלעץ, אייזיק, טעאַטער־ליבהאָבער / 389, 390
מאַלער, רפאל, ד״ר, היסטאָריקער / 414
מאַלץ, י., לערער / 284
מאַן, יודע 48־49
מאַן, יצחק, לערער / 331
מאָנאָסאָוויטש / 387
המרגלים 387
מאַנגער, איציק, פּאָעט / 391
מאַנדעלבליט, יעקב, אַרטיסט / 397
מאַנדעלשטאַם / 332
מאַנדעלשטאַם, לייב (לעאָן) XI, XVII, XXI, XXVII
מאָנטוויל, יוזעף 48־49
מאָנטעפיאָרע, יהודית / 407
מאָנטעפיאָרע, משה בר יוסף־אליהו
X, XVI, XX, XXVI, 241 / 407
[א. מ. דיק] האורח.
[A. M. Dick] The Traveller. 407
מאַניאָוויטש, לערער / 325
מאָניושקאָ, סטאַניסלאַוו, קאָמפּאָזיטאָר 48־49, 62 / 380
מאַנע, מנחם זע : ראָם, מנחם
מאַנעלאַ, י., סטודענטין / 337
מאָנעסזאָן 18, 128
מאָנעסזאָן, שרה 141
מאָנציונסקאַס, ט. // 540
פּאַרטיזאַנער אין רודניצקער וועלדער (ליטוויש)
מאַנקאָ, ג., לערער // 451
מאַנש, מנחם בן יצחק חיות, ווילנער רב 100, 101
מאָסינזאָן, א., לערערין / 289, 296, 316, 329
מאָפּאַסאַן, גיו דע־ / 391, 394
מענועט 391, 394

מאַפּו, אברהם, דערציילער־ראָמאַניסט
IX, XV, XX, XXV
מאַץ, הירש 165
מאַץ, י. ל., דרוקער 91 / 345, 349
מ״ץ, פ., דרוקער / 345, 385
מאָצאַרט, וואָלפגאַנג אַמאַדעוס, קאָמפּאָזיטאָר / 378
מאַצקין, נוימע // 441
מאַצקעוויטש 104
מאַצקעוויטש, איגנאַ // 474
מאַצקעוויטש, יצחק (אַלי קעריצענקאָ, ישמעאל), פּאַרט׳
גרופּן־קאָמ׳ // 484, 485, 488
מאַקאָווסקי, בער, פּאַרט׳ // 499
מאַקאָווער, אברהם, ד״ר IX, XV, XIX, XXV, 165, 205
מאַקאָווער, וו., אינזש׳ 201, 205
מאַקאָווער, ל. 165
מאַקסימאָוו, מלך (פּאָקאָי), אַרטיסט / 396
מאָראַטשעווסקי, ד״ר 163
מאַרגאָלין, פייוול 364
מאַרגאָליס, ב., טעכ׳־גראַדואַנט 208
מרגליות, ד. / 288
מאַרגאָליס, ה., לערערין / 328
מאַרגאָליס, ז. 209
מאַרגאָליס, שמואל, ד״ר 158, 159, 164, 165
מאַרגאָליס, זע אויך : מרגליות
מאָרדאָקאָווסקי, אברהם ל., (קאָסאָווע) 242
מאַרטאָוו, ל. (צעדערבוים, יולי) סאָציאַליסטישער פירער
IX, XV, XIX, XXV, 220
וועגן אַ יידישן שטרייק אין ווילנע אין 1895 (רוסיש) 220
מאַריאַ אַלעקסאַנדראָוונאַ, קעניגין 148
מאַריאַ פיאָדאָראָוונאַ, קעניגין 18
מאַריענשטראַס, מ. 265
מאָרעווסקי, אברהם (מנקר), אַרטיסט, עסייאיסט / 318, 360,
395, 396, 399, 401 // 459
שיילאָק און שעקספּיר 395
מאַרק, אהרן, ליטעראַטור־קריטיקער, לערער 87 / 318, 412
מאַרק, ג., לערערין 299
מאַרקאָוו, פ., קאָמבריג // 501
מאַרקאָוויטש 201
מאַרקאָוויטש, בלומע, פּאַרט׳ // 497
מאַרקאָוויטש, ראַשל, פּאַרט׳ פאַרבינדלערין // 496, 497
מאַרקאָן, חיים־לייב / 408
מאַרקוס, שמעון, אינזש׳, ג׳ ריכטער 438 // 443
מאַרקיש, פרץ, פּאָעט / 416 // 491
דער אויפשטאַנד אין געטאָ 491
מאַרקמאַן, בענציע // 512
מאַרקעלעס / 282
מאַרקעלעס, אהרן־הכהן, רב 127, 171
מאַרקעלעס, דוד, לערער / 282
מאַרקעלעס, חיה, לערערין / 282, 321
מאַרקעלעס, נוימע, פּאַרט׳ // 500, 512
מאַרקעלעס, שיינע, קר׳ שוועסטער 159
מאַרשאַלקאָוויטש, ד. // 474
מאַשיץ, יהודה, (ווילייקער) רב 171
מאַשעוויצקי, אפרים / 408
מאַשעוויצקי, לאה, לערערין / 331
מאַשעוויצקי, רייזל / 331
מאָשציצקי, איגנאַצי, פּויל׳ פּרעזידענט 31
מאָשקאָווסקי, יקותיאל 32
מגיד־שטיינשניידער, הלל־נח 3
עיר ווילנא 3
מגיד, אלחנן, פּאַרט׳־קאָמאַנדיר // 489, 497, 499
מגיד, דוד / 384
מהר״ם, זע : ר׳ מאיר פון לובלין
מהרשק, ישראל, שול־פאַרוואַלטער 80 / 311, 312, 327, 336
מוט, יודל, מאָלער־סקולפּטאָר 392 // 453
מוטניק, אברהם (גליעב) בונדישער טוער / 343
מולער, גיטע // 456
מולער, לאה 183
מולער, מ. / 282
מולער, ר. / 282
מונין־דרורי, יצחק, לערער / 326
מוסקאָ, פייוול / 375
מוראַשקין (מורשתי), יוחנן 244
מורנו, יעקב, (סאַפּאָצקין) 242
מורער, פראַנץ, רעפערענט פאַר יידישע ענינים ביים ווילנער
געביט־קאָמיסאַר // 429, 430, 446, 539

פּראָצעס פון פּ. מורער אין גראַץ, עסטרייך 539
מורשטיין, ש., טעכ׳־גראַדואַנט 208
מאשקאַט, יוסף, אַדוו׳ שעף פון ערשטען פּאָליציי־רעוויר // 441, 448
מזא״ה, מרדכי, טעאַטער־דירעקטאָר 132 / 398, 399, 400
מזח, יהושע הלוי, משכיל, דערציילער IX, XV, 2
אַ בוקעט פרישע בלומען 2
מזכיר, יעקב, קצב 94
מיזאַדראָוניק, ר., קר׳ שוועסטער 159
מיאַדלער, אברהם־יצחק, זעצער / 365
מייזעס, מתתיהו, פּראָפ׳, היסטאָריקער / 414
מיטליאַנסקאַ, פּ., לערערין / 328
מייזל, ב. / 288
מייזליש, משה, שמש־נאמן X, XVI, XX, XXVI
מייזעל, ד. / 288
מייזל, מאָטל 221
מייזיל, שמואל, גבאי 80
מייזעל, ב., אקושערין 163
מייזעל, נתמן, ליטעראַטור־קריטיקער / 369
מייטעס, יוסף 161, 201 / 286, 289
מייטעס, מ. 145 / 286
מייטעס, מרדכי־יעקב 104, 132
מיילעס, אליהו ב״ר משה, פרנס ומנהג מפינסק 48־49, 65, 104
מיכאל בן פייטל, ראש־הקהל 119
מיכאַלעוויטש, ביינוש, זע: איזביצקי, יוסף
מיכלין, ב. 230
מיכעידאַ, ק., כירורג, פּראָפ׳ / 338
מילייקאָווסקי, ה. 185
מילייקאָווסקי, י., לערער / 329
מילכיקער / 282
מילנער, יצחק / 331
מילעווסקי, משה, פּויל׳ זעלנער // 503, 504
מילער, פּ., טעכ׳־גראַדואַנט 208
מילער, שלום // 491
צו דער עקידה 491
מילקאַנאָוויצקי, שעפסל, אַדוו׳ ג׳ אַפּעלאַציע־געריכט 135, 243 // 443, 448
מילשטיין, פאַניע // 512
מינאָר, אָסיפּ סאַלאַמאָנאָוויטש 229
מינאָר, ז. 128
מיניקעס, אַסנע, קר׳ שוועסטער 159
מיניקעס, שרגא, ייד׳ בריגאַדע // 506
מינץ, סאָניע, אַרטיסטין // 454
מינקאָוו, מאָטל / 331
מינקאָווסקי, מאַוריצי, מאָלער / 405, 406
מינקער, א. 147
מינקער־סניפּעליסקי, א., קר׳ שוועסטער 159
מיסיעלעוויטש, ג., אַגראָנאָם / 338
מיסלאַבאָדסקי, מ., זעצער / 365
מיצקעוויטש, אַדאַם, פּויל׳ פּאָעט 28, 48־49, 61
מיקולסקאַ, מאַריאַ, נאָנע // 470
מיקלישאַנסקי, משה 230
מיראָן, זעצער / 343
מיראַנסקי, פּרץ, פּאָעט / 362
מירוויס, ארי׳ מרדכי, (ראַדין) רב 171
מירסקי, י. / 321
מירסקי, ל., לערער / 329
מירסקאַ, ל., לערערין / 328
מירסקי, מיכאל, פּויל׳ זעלנער // 504
מישקאָווסקי, חיי׳ א., (וואָראָנאָווער) רב 171
מישקאָטין, ל. / 288
מכתם, בן־ציון, מאָלער 146, 208 / 312, 318, 362, 375, 392 // 419, 454
אַרבעטסלאָז 146
פאַרהאַנג פון ווילנער געטאָ־טעאַטער 454
שער־בלאַט פון אַ זאַמלבוך 312
מלכה בן יהודה־אפרים (וואַרוואַראַ איוואַנאָוונאַ פּראָסוויעשטשענסקאַ) 38
מלכיאל, א., אינזש׳ / 438
מעלאַמעד, א. / 343
מלמד, גרשון, קצב 94
מלמד, חנה (ריקלע) 79
מלמד, מ. 244
מלמד, מאיר 244
מנקר, חיים, קצב 94

מעכאַניק, א., קר׳ שוועסטער 159
מעלער, יאָסל // 445
מעלץ, מאיר, מלמד / 283
מעלצער, מרדכי, רב, ראש־ישיבה / 422
מענדעלסבערג, ב. / 414
מענדעלזאָהן, מאַלער // 521
מענדעלסאָן, נ., (גאָראָדעע) 242
מענדעלסאָן, פעליקס באַרטאָלדי, קאָמפּאָזיטאָר 270 / 295, 375
מענדעלסאָן, שלמה / 330
מענדעלע מוכר־ספרים (ממ״ס; שלום־יעקב אַבראַמאָוויטש) 359, 369, 411
זכרונות 411
דער פּריזיוו 369
מענדקאָוויטש, ר., לערערין / 329
מעסינגער, מעכל, אַרטיסט // 479
מעקלער, חיים 234
מעקלער, פּ. 241
מערגאַשילסקי, לייב, מאָלער // 463, 465
אויף ראָסע 463
פּאָנאַר (עקזעקוציע) 465
מעריינע, ה., זעצער / 365
מערסיק, יוחנן, פּאַרט׳ // 486, 497, 500
מערעמינסקי־שאַפּיראָ, לערערין / 331, 332
מערקין, חיים 230
מרגלית, י. 185
מרגלית, זע אויך: מאַרגאָליס
מרש״ק, זע: קיידאַנאָווער שמואל־אהרן בן ישראל, רב
משה בן אהרן 33
משה בן בעל בית הלל, ראבד 100
משה בר תנחום 33
משה דער קדוש ר׳ 34
משה רבינו 119
משורר, מנחם־יהודה / 408
„משיח״ 153

נ

נאַדעל, לערערין / 325
נאַדעל, חיים, לערער / 299
נאַדעל, י., ד״ר 244
נאַדעל, י., טעכ׳־אינסטרוקטאָר 208
נאַדעל, מ. י., לערער / 329, 416
נאַדעלמאַן, ר., צאָן־ד״ר 160, 165
נאָוואָגרודסקי, י., זשורנאַליסט / 360
נאָוואָפּליאַנט, מ. / 289
נאָוואָפּליאַנט, נחום־לייב / 408
נאָוואָפּאָליאַנט, ש. 241
נאָוויכאָוויטש, וויעראַ // 474
נאָוויק, מאָטל 225
נאָוויק (חדש), מרדכי 244
נאָוויק, פּסח, זשורנאַליסט / 365
נאָוויקאָוו, יואל, לערער / 336
נאָוונטשטערן, דבורה / 388
נאָז, שלום 63
נאָזשיץ, ד., לערערין 208 / 311
נאָזשיק, יצחק, אַרטיסט / 397
אַ גוט־סאַבעס פּייגע־סאָסע! 397
נאַטאַן, משה, אַרטיסט // 479
נאַטאַנזאָן, *(104)
נאַטאַנזאָן, דינה / 326
נאַטאַנזאָן־פּערלזאָן, מאַשע (פּרי) 224
נאָטיק, אסתר, לערערין / 313
נאָטיק, ב. / 409
נאָטיק, דוד / 408
נאָטיק, ר. / 414
נאָטעס, אברהם, ג׳ ריכטער // 443
נאָטעס, יוסף, דרוקער 3, 217 / 299
נאַכבוש, נח, אַרטיסט / 398, 399, 400
נאַכימאָוויטש, שמחה־זימל, זע: זימל
נאַכמאַנאָוויטש, י., טעכ׳־גראַדואַנט 208
נאָמבערג, הערש־דוד, דערציילער 231 / 316
נאַמיאָט, י. 252
נאַפּאָלעאָן, באָנאַפּאַרט X, XVI, XX, XXVI, 44, 90
נאָרמאַן, ש. 186
נודעלשטעכער, סערגיאָ // 499

נח, זע: פּאַרטנאָי, יקותיאל
ניגער, (טשאַרני), שמואל, ליט׳ קריטיקער / 343, 360,
365, 416
נייגער, ד. / 393, 413
ניידוס, לייב, פּאָעט 252 / 375, 412
ניימאַן, בער בן זעליק (בערקאָ זעליקאָוויטש), דרוקער 384
ניימאַן, פּ., ד״ר 159
ניימילער, זעלדע, אָפּערע־אַרטיסטין / 380
ניירעס, א. / 331
ניישול, אריה בן משה, פּרנס X, XVI, XX, XXVI,
18, 132, 145, 205 / 346, 408, 409
ניישול, י. 128
ניישטאַדט, מ., אינזש׳ 208
ניסאָנעלעוויטש, סאָנקע, פּאַרט׳ // 510
ניסים, חכם, מוכר־ספרים (באַגדאַד) / 340
ניעדזיעלסקאַ, ליובאַ, לערערין / 313
ניעדזעלסקי, ר., קר׳ שוועסטער 159, 163
ניעוויאַזשסקי, ג., לערערין / 329
נעוויאַזשסקי, רבקה, לערערין 244 / 329
ניעוויאַזשסקי, ש., אַרטיסט / 390
ניעמאָי, יאַנקל, סטודענט (ראָוונע) / 338
ניקאָליי דער צווייטער, רוס׳ צאַר 18
נעלקין 104
נעלקין, א. 145
נעלקין, אידאַ, אַרטיסטין 393 // 419
נעמזער, מרדכי־יעקב, רב 18
נעמזער, משה, קצב 94
נעמיק, אהרן, פּויל׳ זעלנער // 504
נעפּט, ט., 265
נשמית, שרה, // 537

ס

סאָבאָל, אליהו // 521
סאָבאָל, משה, ליטענאַנט, ליט׳־דיוו׳ // 507
סאָבאָל, פּאָליאַ, ליט׳־דיוו׳ // 509
סאָבאָל, ש. 134
סאַגאַלאָוויץ, יחיאל־משה, רב 127
סאַכאַראָוו, אברהם (טראַבער רב) 171
סאָלאָוויי, מענדל (באָברויסק) 242
סאָלאָוויי, משה, ספּאָרט־לערער 275 / 316, 317, 329
// 451
סאָלאָוויי, רבקה (באָברויסק) 242
סאָלאָווייטשיק, א. 247
סאַלאָווסקי, ראָזאַליע // 512
סאַלאַמאַנאָוו, הערמאַן, פידלער / 378
סאַלאַמאַנאָוו, מ. 128
סאַלאַנאָיץ, ח. / 390, 406
סאַלאַנאָיץ, יאַקוב // 512
סאָלאָנאָיץ, יעקב, זינגער / 378
סאָלאָנאָיץ, צבי־יצחק 141, 165
סאַלאַנטער (ליפּקין), ישראל, רב IX, XI, XV, XVII,
XXI, XXV, XXVII, 126, 156 // 422
אגרת המוסר 126
סאָלאָסינסקי 255
סאַלוצקאַ, ל., לערערין / 328
סאָלטשאַנסקי (אביגור), שרה 244
סאָלץ, אינזש׳ / 298
סאָלץ, ל. / 354
סאָלץ, שמואל, פּרנס 18, 104
סאַמבערג, אייזיק, אַרטיסט / 397
סאַמניק, ח. (קיילים)־פּאָליציאַנט // 441
סאָנגינאַס, פּאָליציי שטאַב־מאַיאָר, ליטווישער פּאַרבינדונגס־
אָפיצער מיט עס־עס // 430
סאָסענסקי, י., טאַרטאַק־אייגנטימער 199
סאַפּאָזשניקאָוו, / 413
סאַפּאָזשניקאָוו, ה., אַפּטייקער 160 / 413
סאַפּיר, אבא / 360
סאַפּיר, אהרן, זעצער / 365
סאַפּיר, איטע / 331
סאַפּיר, מאיר 244
סאַפּיר־קריץ, שרה, לערערין / 312, 328, 386
סאַפּירשטיין, טעאַטער־ליבהאָבערין / 391
סאַפּירשטיין // 526
סאָקאָוויטש, ראַיאַ, קר׳ שוועסטער 159
סאָקאָל, ר. / 332

סאָקאָלאָוו / 409
סאָקאָלאָוו, נחום, רעדאַקטאָר, ציונ׳ טוער / 409
סאָקאָלאָוויטש, רייזל, קר׳ שוועסטער 159
סאָקאָלאָווסקי 242
סאַקער, לייב, זינגער / 378
סאַראַבסקי, בנימין 270 / 375
סאַראַבסקי, כיענע / 319
סאַראַטשעק, ר., לערערין / 329
סאָראָצקין, זלמן, (זשעטלער) רב 171
סאָראָקאַ, אסתר // 537
סאַראָקע, דוד // 537
סאַראָקע־מעלער, חוה // 537
סאַרביעווסקי, מאַרצין 28
סובאָטניק, ל. / 354
סובאָטניק, מ. / 321, 354
סווינציאַנער־צוקערמאַן, רחל, לערערין / 331
סווירסקי, לערער / 298
סווירסקי, דוד // 512
סווירסקי, לייבוש // 512
סווירסקי, פּ. // 477
סוועלניקאַס, י. פאַרוואַלטער פאַר קאַבינעט־ענינים ביים
ליטווישן מיניסטאָרן־קאַבינעט // 431
סוזי, קאָמפּאָזיטאָר // 454
סוליר, איסאַק // 512
סופערפיין, יוסף, קצב 94
סופר, אליהו 128, 131, 205 / 346, 356
סוצקעווער, אברהם, פּאָעט־פּאַרט׳ XI, XVII, XXI,
XXVII / 360, 362 // 452, 471, 502, 524
סוצקעווער, רחל, מאָלערין / 362, 405 // 435, 451, 452
פּלאַסטישער פּלאַן פון וו״ג 435
יעקב גערשטיין 451
סוקעניק / 331, 332
סוראָוויטש 195
סטאָבער, אברהם, אַרטיסט // 419
סטאָלאָוו, פידלער / 378
סטאָלאָוו, אליהו, פּויל׳ זעלנער // 503, 504
סטאַלין, יאָסיף וויסאַריאָנאָוויטש (דזשוגאַשווילי) // 424
סטאָליצקאַ, א., אַרטיסטין / 390, 394
סטאָליצקי, חיים, לערער // 323, 412
סטאָליצקי, ש., קר׳ שוועסטער 159
סטאָלניץ, מוליע / 383
סטאָלניץ, נתן, חזן / 383
סטאָלניץ, סיאָמאַ / 383
סטאָלניץ, ראָזאַ / 383
סטאַנקאַיטיס, י., ליט׳ געהילף־פּאָליציאַנט // 431
סטאַסיולוס, וויצע־שעף פאַר פאַרבינדונג פון מיליטער־
שטאַב און ליטווישע געהיים־פּאָליציי // 430
סטאַסקעוויטש, י., גלח, לערער / 280
סטאָצקי, אהרן 244
סטאָצקי, לייב, פּאָעט, זשורנאַליסט / 360, 369, 416
סטאַקאַוסקאַס, יוזאַס, גלח, אַרכיוו־דירעקטאָר // 470
סטוטשינסקי־לובלינסקי, ישראל־מיכאל, סיים־דעפּוטאַט
128, 243 / 409
סטול, משה / 332
סטופּעל, א., פידלער // 479
סטופּעל־כהן, סאָפיע אַבראַמאָוונע 327
סטעמפּעל / 332
סטעמפּעל, מנחם, פּאָעט / 352
סטערנין, לערער / 298
סטראַזש, לערער / 325
סטראַזש, ח. 189
סטראַזש, ר., לערערין / 329
סטראַקון *(104)
סטראַקון, מאַריסיאַ // 428
סטראַשון, קר׳ שוועסטער 163
סטראַשון, א. 141
סטראַשון, דוד / 408
סטראַשון, ח. // 456
סטראַשון, י., שול־פאַרוואַלטערין 274
סטראַשון, יצחק 104
סטראַשון, יצחק ביבליאָטעקאַר 171 / 346, 356
סטראַשון־קונזעצאָוו, צילע, אַרטיסטין // 425
סטראַשון, מתתיהו, רב IX, X, XI, XV, XVI, XVII,
XX, XXI, XXV, XXVI, XXVII,
3, 48־49, 104 / 346, 400, 416 // 522
לקוטי שושנים 346

סטרילאָווסקי, לייב, ספּאָרט־זשורנאַליסט / 360, 365, 369
סטריפּונסקי, ד., זעצער / 365
סטריפּונסקי, י., זעצער / 365
סיגאַל, פּאַרט' // 498
סיגיזמונד (זיגמונט) דער ערשטער, קעניג 7
סיגיזמונד (זיגמונט) אויגוסט 2, קעניג 8
סילין, א. 189
סילין, רחל, פּיאַניסטין 270 / 375, 388
סילקעס; געניע / 332
סימאָרניצקי, שלום 244
סימכאָוויטש, ראָזע, לערערין / 327, 328, 329, 333
סימסאָהן, א. 146
סימערניצקי, י. 185
סיני, מ. 268
סינעזאָן, מ. 189
סיעראַקאָווסקי, זיגמונט, פּאָלקאָווניק 48־49
סיראָטאַ, גרשון, חזן IX, XV, XIX, XXV / 371
סיראָקאָמלאַ, וולאַדיסלאַוו (קאָנדראַטאָוויטש, לודוויק), פּאָעט 48־49 / 345
סירקין, א. ג., פּאַרלעגער 20, (104*) / 322, 308, 343
סירקין, ז. 145, 147
סלאַבאָדסקי, אברהם, אַרטיסט / 390, 394
סלאַבאָדער, דוד, פּויל' זעלנער // 504
סלאַדקין, דרוקער 23, 24
סלאָוואַצקי, יוליוש, פּויל' פּאָעט 28, 48־49 / 388
באַלאַדינאַ 388
סלאָווין, ח., קר' שוועסטער 159
סלאָוועס, ד"ר 158
סלאָוועסנע־סעגאַל, מייטע, אַרטיסטין / 390
סלאָנימסקי, דוד הכהן / 408
סלאָנימסקי, לעאָן, ד"ר 244 / 413
סלאָנימסקי, עליע (איישישאָק), פּויל' זעלנער // 504
סלאָנימציק, גרשון 223
סלובסקי, יעקב (לידע), פּויל' זעלנער // 504
סלוצקי, אפרים זלמן הלוי, רב 93, 127
סלוצקאַ, שרהלע // 450
סליוקין, מ. 103
סליעפּ, אברהם, כאָר־דיריגענט 216, 226 / 312, 313, 314, 316, 327, 336, 352, 353, 376, 415 // 451, 455
סלעפּ, ש. 134
סמאַלגאָווסקי, ס. // 456
סמאָלענסקי, פּרץ 241
סמאָרגאָנסקי, ל. 134
סמאַרגאָנסקאַ־קורץ, מוסיע, אַרטיסטין 394 // 416, 425
סמוגלעוויטש, פּ., מאָלער 13, 28
די ווילנער שטאָט־שול 13
סמושקין, ס. 174
סמיט, דזשעק, מאָלער 37
דער גר־צדק 37
סמילג, עמנואל, אַדוו' / 395
סעגאַל, א. 186
סעגאַל, אשר / 277
סגל, ב. / 408
סעגאַל, באָריס, לאַווניק, לערער 129
סגל, בנימין בר דוד־ארי, דרוקער 159
סעגאַל, בעטי, אַרטיסטין // 479
סעגאַל, זאב, רב / 292
סעגאַל, ח. / 332
סעגאַל, חנה / 326
סעגאַל, ישראל, אַרטיסט // 452, 454
סעגאַל, ע. / 295
סעגאַל, פּייוול, מאָלער // 446, 464
תליה אין ה.ק.פּ. 446
דער לעצטער וועג 464
סעגאַלאָוויטש־פּיינזילבער איידל, לערערין / 315, 331
סעגאַלאָוויטש־כץ, גיטל / 331
סעגאַלאָוויטש, זוסמאַן, פּאָעט, דערציילער 360, 361, 365, 369, 398
די וואַנט 398
סעדליס, אליהו, (עליאָש), ד"ר 158, 159, 164
סעדלעצקי, יעקב, ד"ר 41
סעליקאָוויטש, גיטל, קר' שוועסטער 159
סעמיועל, ע. 245
סען־סאַנס, שאַרל קאַמיל, קאָמפּאָזיטאָר / 375
סענטער, ב., שרייבער 234
חד־גדיאַ 234

סענין, קאָליאַ // 469
סעניצקי, יצחק, לערער / 336
סעניצקאַ, מלכה, לערערין / 289
סעניצקי, משה, לערער 244 / 329
סעניצקי, סענדער, לערער / 312, 336 // 451
סעפּקאָווסקי / 374
סעקערקאָ, י., פידלער / 352
ספּאַקאָיני, אשר, מוהל 91
ספּאַקאָיני, מיכאל / 325
ספּאַקאָינע, ק. 247
ספּיראָ, לאַזאַר (אליעזר), אינזש' 79, 113, 129, 201, 205, 242, 243, 245 / 409, 413
ספּיראָ, מיקאַ, סטאַרשינאַ, ליט'־דיוו' // 507
ספּעקטאָר 195
ספּעקטאָר, יצחק־אלחנן, רב 241 / 293
ספּערבער, ב., קאָמפּאָזיטאָר / 391
סציעסעלסקי, באַלעט־מייסטער 216
סקאָלסקאַ, מ. 147
סקאַרגאַ, פּיאָטער 28, 48־49
סקאַרינאַ, געאָרג פראַנציסק, ד"ר 45
סקאַרלאַטי, קאָמפּאָזיטאָר / 379
סקובסקי, שרה 239
סקיבין / 375
סקידעסלקאַ, רחל, אַרטיסטין / 379, 391
סקליאַרינסקי, יחיאל־חיים, רב 127
סקראַנדע 48־49
סראָלאָוויטש, בנימין, אַדוו', ג' ריכטער // 443
סראָעלאָוו, לערערין / 325
סראָעלאָוו, יחיאל, רב 134, 244, 261 / 283
סראָעלאָוו, י., לערער / 329
סרעדניצקאַ / 379
סרעדניצקאַ, ש. / 286
סתהון, שלמה־יצחק, מוכר־ספרים (טבריא) / 340

ע

עדעלמאַן, אידע, קר' שוועסטער 159
עטינגען 241
עטינגער, שלמה, ד"ר, פּאָעט / 369
סערקעלע 369
עטקין, מ. לערער / 329
עליאַשבערג, ה. 135
עליאַשבערג, יוסף־אליהו 104
עליאַשבערג, מרדכי 241
עליאַשזאָן, יקותיאל־זלמן 18, 128 / 408, 409
עליאַשעוו, ניקאָליי, העזשיסער / 397 // 419
עליאַשעוויטש, יודל / 390
עליזאַראָוויטש, אַקטיאָר // 452
עלמית, סאָניע (לובאָצקי), אַרטיסטין / 399, 400
עלפּעראָוויטש, מ. / 375
עלקין 104
עלקין, מענדל, שריפטשטעלער / 386, 394
עלקינד, ס. 164
עמדין, יעקב בן צבי (יעב"ץ), רב 11
מגלת ספר 11
ענגעל, גימנאַסטיק־לערער 451
ענגעלשטערן, לייזער, זעצער / 365
ענגעלשטערן, משה 154 / 365
„אין וואָס איז מיין גלויבען."
די אמתע נבואה ; אמתער משיחי ;
דער יידישער מיסיאָנער ; דער ריינער אמת 154
ענטין, צבי, רב (מיכיילישאָק) 171
ענטין, שלמה (יאַן סטאַנקיעוויטש), פּאַרט' פּאַרבינדלער // 482
אסתרמאַן, מרדכי בן אליהו־שמואל, פּרנס / 408
עסטרין, י. א. / 409, 413
עפּל, יהודה־לייב 241, 242 / 408
עפּשטיין, 104
עפּשטיין 241
עפּשטיין 257
עפּשטיין / 282
עפּשטיין, בנימין, אַרטיסט / 397 // 425
עפּשטיין, בנימין 128, 131, 141, 205, 244 / 289, 346, 409
עפּשטיין, גיטע זע : גיטקע טוביעס
עפּשטיין, ח., גימנאַזיע־אייגענטימער / 281
עפּשטיין, ח., קר' שוועסטער 163

עפּשטיין, חוה 241
עפּשטיין, חיים / 280
עפּשטיין, חיימל, חזן / 383
עפּשטיין, טאַטיאַנאַ מאַרקאָװנאַ (טייבע) 141, 147, 241, 242, 243, 244 / 286
עפּשטיין, יוסף, ד״ר / 298, 299, 300
עפּשטיין, ישׂראל 256
עפּשטיין, מרדכי / 408
עפּשטיין, משה 226
עפּשטיין, נחום 174
עפּשטיין, נחמה, לערערין / 312, 360, 369, 412
עפּשטיין, ר. 213
עפּשטיין, רבקה 225, 226 / 305
עפּשטיין, ש., לערערין / 299
עפּשטיין, שאול / 280
עפּשטיין, שבתי, ד״ר 243
עפּראַימסאָן, ש., קר׳ שוועסטער 159
עפּראָן, לייב, דרוקער 103 / 388, 394
עפּראָן, מ. 375
עפּראָן, שיינע, מאָלערין 153 / 362
רחלע די משוגענע 153
עפּראָן, שמואל, מאָלער־דעקאָראַטאָר // 454
עריק, מאַקס (מערקין), ליט׳ היסטאָריקער
XI, XVII, XXI, XXVII / 361, 388, 415
ערלאַנגער, מיכאל 241
ערליך, דוד, פּאַרט׳ // 498
ערליך, ל. / 282
ערעם, משה 248
ערענבורג, איליאַ, שרייבער // 498

פּ

פּאַגער, מ. 289
פּאָדאָלני, מ. פּאַרט׳־קאָמאַנדיר // 501
פּאַדאָלאָװסקי, טעכ׳־גראַדואַנט 208
פּאָהגור, א. 185
פּאָדוואָרסקי, װלאַדעק און סטאַניסלאַװ // 470
פּאָהל, שטאָט־הויפּטמאַן 22, 23
פּאַווין, פייגל, לערערין / 331
פּאָז, א. 161
פּאָזנאַנסקי, װאָלף // 512
פּאָזניאַק / 387
פּאָזנער, מ., קאָמפּאָזיטאָר / 375
פּאַט, יעקב, אַרב׳ טוער, שרייבער / 328, 329, 360, 369
פּאַט, שיינע, לערערין / 328
פּאָטאַנין, קאָנסטאַנטין, פּאַרט׳ // 469
פּאָטאָצקי, װאַלענטין, גראַף, זע: **אברהם בן אברהם**
פּאָטאַשינסקי, לערער / 298
פּאַטרוך ב. 141
פּאָטשאָבוט, מאַרצין אָדלאַניצקי 28
פּאָטשטער, װלאַדימיר, ד״ר 158
פּאָטשטער, ש., ד״ר 128, 132, 201
פּאַיאַרער, ס. / 375
פּאָכיטאָנאָװ, נ., צאָן־ד״ר 160
פּאָלאָנסקי, ס., קאָמפּאָזיטאָר / 375
פּאָליאַק, אברהם 186, 205
פּאָליאַק, ש. 186
פּאָליטאַצקי, ח. // 456
פּאָליקאַנסקי, יאַנקל // 446
פּאַלעווסקי, שמעון // 512
פּאַלעסטין 243 / 413
פּאָלעסקי, אַלעקסאַנדער, פידלער / 394
פּאָמאָטשניק, ח., לערערין / 289, 329
פּאָמאָטשניק, י., לערער / 329, 335
פּאָמאָטשניק, שלום, אַרטיסט / 390, 393
פּאָמעראַנץ, בצלאל 223
פּאָמעראַנץ, טאַניע, סטודענטקע 223
פּאָמעראַנץ, לעאָן, ד״ר 158
פּאָמעראַנץ, פּ., אַרטיסטין / 394
פּאָמיראַנץ, צמח 111
פּאָמעראַנץ, רחל, דאָקטערין 163
פּאָמעראַנץ, שלמה 226
פּאָנאַרסקי, גרשון 185 / 408
פּאָניאַטאָװסקי, סטאַניסלאַװ אויגוסט, קעניג 12
פּאָסוויל(ער), ר׳ (אברהם)־אבעלע בר אברהם־שלמה, רב 126
פּאַסינסקי, לערער / 316

פּאַפּ־שוואַרץ, ד., באַלעט־טענצערין / 381
פּאַפּ, י., אינזש׳ קייליס־קאָמענדאַנט // 441
פּאַפּ, לעאָן, ד״ר 158, 163
פּאָפּאָווער־װעלעס, זלאַטע (זינע), לערערין / 331
פּאָפּאָרץ־הירשוב, מינע, לערערין / 331
פּאַפּיערין, משה, אַרטיסט, ליטאָגראַף 213 / 394
פּאַפּיערניקאָװ, יוסף, פּאָעט / 352
פּאַפּירמייסטער, אהרן 241
פּאַץ, גאָלדע, ד״ר, לערערין / 276, 316, 329, 414
פּאַץ, י., זעצער 213 / 343, 365
פּאַצאָװסקי, י. 174
פּאָקראַס, ברידער, קאָמפּאָזיטאָרן // 486
פּאָראָזאָװסקאַ, ד. / 354
פּאָראָזאָװסקי־סלאָװעס, פייגל, לערערין / 331
פּאָרהאָמינסקי, הירש (ה. טעוואַסקי; פּאָרסקי) / 318, 388,
391, 392
פּאָרטנאָי, יקותיאל (נח), פירער פון „בונד״ 224
פּאָרטנאָי, פייוויש, קצב 94
פּאָרעצקי, אליהו, ד״ר 163
פּאָרעצקי, נ., לערער / 325
פּוטשקאַרניק, ג. 268
פּוטערמאַן, ר. 186
פּוטשיני, דזשיאַקאָמאָ, קאָמפּאָזיטאָר / 380
מאַדאַם בוטערפליי 380
פּולאָוויץ, מיכאל // 512
פּומפּיאַן, י., לערער / 329
פּומפּיאַן, ש., לערער / 329
פּומפּיאַנסקי, איידל 220
פּומפּיאַנסקי, י., לערער / 319
פּונדעק 104
פּונסקי, י., אינזש׳ 208
פּופּס, מאיר, זשורנאַליסט / 319
פּופּס, ניסן 226
פּופּקאָ, ב., לערערין / 313
פּופּקאָ, ד. 241
פּופּקאָ, חיים, לערער / 310, 313, 336
פּורת 241
פּושקין, אַלעקסאַנדער סערגעיעוויטש, רוס׳ פּאָעט
48־49 / 392
דאָס גאָלדענע פישעלע 392
פּטאַשעוויטש, שמעון // 442
פּטאַשקין, 104
פּיאָטראָוויטש, ניקאַנדר, לערער, / 280
פּיאָרע, װ., זעצער / 365
פּיודיק, אהרן, פּאָעט / 362
פּיווניצאַ, ב. / 282
פּיורקאָוואַ, ד״רין 163
פּיסאַכאָוויטש, ל., ד״ר // 447
פּילאָװסקי, בנימין־דוב, רב בית־דין 98, 127
פּילניק, אליהו, טעאַטער־ליבהאָבער / 391
פּילסודסקי, יוזעף, מאַרשאַל 28, 31, 48־49 / 410
פּילעצקי, י., לערער / 329
פּימענאָװ, אייל־אויסאַרבטונג 199
פּינטשוק, אברהם 255
פּינטשוק, מ. 249
פּינכוסעוויטש, ל. / 321
פּינסקי, א., לערערין / 329
פּינסקאַ, ג., לערערין / 328
פּינסקי, דוד, דראַמאַטורג, דערציילער / 321, 361, 386, 393
// 456, 479
דער אייביקער ייִד 386 // 456
היהודי הנצחי 393
דער אוצר // 479
פּינסקי, י. 134, 242, 243
פּינסקאַ, ר., לערערין / 328
פּינסקער, יהודה־לייב 241
פּינעס 161
פּינעס, ח. 79, 201
פּינעס ח. / 289
פּינעס, לייב (רוזשינאָי) 242
פּינעס, נ. / 409, 412
פּינעס, ע. / 289
פּינצעװ, דוד, פּאַרט׳ // 510
פּיעטוכאָװסקי, אַבראַשע 250
פּיעטוכאָװסקי, ב., לערער / 321
פּיעטוכאָװסקי, י. 103

פיעטוכאָווסקי, שמואל // 418
פיעניאָנזניק, רפאל 32
פיעסקין, פיאַניסט / 320
פיערנע, קאָמפּאָזיטאָר / 379
פיראַגאָוו, ניקאָליי איוואַנאָוויטש, ד״ר
IX, XV, XIX, XXV
פיראָזשניקאָוו, יצחק, דרוקער; דיריגענט 202 / 343, 373, 374
פישטשאַצער־מאַן, חנה, לערערין / 331
פלאָטניצקי, פרומע, פאַרט׳ פאַרבינדלערין // 482
פלאָטניק, נ., ד״ר 163
פלאָטניקאָוו, מוזיק־פּראָפ׳ / 379
פלאָטניקאָוו, רעסטאָראַטאָר / 405
פלאַסקאָוו, ס. / 380
פלאַשטשעניק *(104)
פלודערמאכער, גרשון, שול־פאַרוואַלטער 171, 208 / 279, 307, 312, 329, 336, 353, 360 // 451
פלודערמאַכער־גינזבורג, זינע (זלאַטע), לערערין / 312, 313, 336
פליאַם, ל., לערער / 329
פליאַם, מ., לערערין / 328
פלאַנציונאַס, פ., ליט׳ געהילף־פּאָליציאַנט // 431
ר׳ פנחס *(104)
פעט, בערל / 331
פעיער, ד״ר, ריכטער // 539
פעלטענשטיין, משה (דווינסק) 242
פעלער, בער, לערער / 282
פעלער, ח., לערערין / 328
פעלצער, עליע // 512
פענעאוסאָוו, אברהם, פאַרט׳ געווער־מייסטער // 497
פענעאוסאָוו, באָרקע, פאַרט׳־אינסטרוקטאָר // 489, 497, 500
פענעאוסאָוו, שמואל, פאַרט׳ געווער־מייסטער // 497
פעסטאַלאָצי, פּעדאַגאָג / 307
פעסקין, יעקב־דוד, ראש־ישיבה רמיילס / 291
פעסקער, א. // 456
פעסקער, נ., לערערין / 329
פעסקער, ר. 147
פעקעלישקער, גרוניע // 474
פעקער, נ., אָפּערע־זינגערין / 352, 380
פערגאַמענט, אליהו, ייד׳ בריגאַדע // 506
פערגאַמענט, דוד // 454
פערגאַמענט, ח. / 286
פערגאַמענט, ש., ד״ר 159
פערישקאָ, אינזש׳ 218
פערלאָוו / 371
פערלזאָן, אליעזר 244
פערלין, מ. 241, 242
פערלין, מלכה / 295
פערלמאַן, ד. / 354
פערלמאַן, זאב־וואָלף, ד״ר 161
פערלמאַן, לייב, מלמד 63 / 283
פערלמאַן / 413
פערסקי, לערערין / 325
פערסקי, דניאל, העב׳ שרייבער / 300
פערסקי, ש., קר׳ שוועסטער 159
פערעוואָזסקי, אַלעקסיי, ד״ר 158
פערעוואָזקינאַ / 379
פערצאָוויטש, א., (טראָקער) רב 171
פראָבע, וועלוול, פריזירער 214
פראָגמאַן, ש. פ. 249
פראָסוויעשטשעסקאַ, וואַרוואַראַ איוואַנאָוונאַ
זע : מלכה בת יהודה־אפרים
פראָפּאָרץ, לייב (פרצי, אריה) 244
פראָפּוס, אהרן 258
פראָפּער, מאַקס, אַדוו׳ // 423
פראָפּיטקער, רבקה, לערערין / 331
פרוזשאַן, קר׳ שוועסטער 164
פרוזשאַן, אברהם, קצב 94
פרוזשאַן, אפרים 134, 135, 186
פרוזשאַן, יאָסל, פריזירער 214
פרוזשאַן, יוסף, פויל׳ זעלנער // 503, 504
פרוזשאַן, מ. / 375
פרוסנאָ, ליאָלע, פאַרט׳ // 497
פרוסקין, צבי 244
פרייס 141
פריסאָווסקי, קאָמפּאָזיטאָר / 378
פרנס, ב 134

פרנס, חיים־נחמן 104
פרנס, יעקב־משה 128 / 409
פרנס ל., אינזש׳ 113, 205
פרעזמאַ, י. / 321
פרענער, י., פאַרט׳ // 497
פרעס, ציפע, לערערין / 313
פרעסמאַן / 413
פרעסמאַן, ה., זעצער / 365
פרץ־רינגעלהיים, העלענאַ / 412
פרץ, יצחק לייבוש XI, XVII, XXI, XXVII, / 310, 322, 359, 375, 393, 399, 400, 412 // 419, 425, 452, 492
חורבן בית צדיק 293
ביינאַכט אויפ׳ן אַלטן מאַרק 399, 400
די גאָלדענע קייט 452
דער נייער ניגון 452
פשעוואַלסקאַ, יאַדוויגאַ // 472
פשעוואַלסקי, יאַן // 472

פ

פאָגעלסאָן, ס. 128
פאַוזער, ד., לערערין / 329
פאַוסט, יאַנעק, פאַרט׳־שטאַב // 489
פאָכט, יעווגעניע, לערערין / 280
פאַלאָן 104
פאַליקאָוו 163
פאָן־וואַל, וויקטאָר, גובערנאַטאָר 222 / 346
פאַרבער, אריה, אינזש׳ // 469
פאַרבער, מ., לערערין / 325
פאַרבער, ש., לערערין / 325
פאַרבער, שלמה, לערער / 277, 298
פאַשקאָ, סטאַניסלאַוו, דעקאָראַטאָר / 391
פום, ישעיה, פויל׳ זעלנער // 504
פונק, יצחק, בוכהענדלער און פאַרלעגער 3
פונק, שלמה, פאַרלעגער און בוכהענדלער / 345 // 515
פוסערמאַן, נ. / 375
פוקס, אפרים, אגראָנאָם / 338
פוקס, י. // 498
פיאַלקאָ, לעוו / 280
פיאַלקאָווסקי, חיה־לאה 111
פיאַלקאָווסקי, צבי 111
פידלמאַן, לערערין / 325
פייגוס, דאָבע 17
פייגוס, הלל, ד״ר 158, 163 // 447
פייגעל, יצחק, פויל׳ זעלנער // 503, 504
פייגעלסאָן, גנעסל, קצבטע 94
פייגעלסאָן, לייב 104, 170
פייגענבערג ב. 165
פייגענבערג, יעקב, ד״ר 158, 165 // 528
פייגענבערג, מיכאל / 380
פייגענבערג, משה, ד״ר 158, 159
פייגענזאָן, מ., ד״רין 163
פייגענזאָן, שמואל־שרגא בר שלום / 408
פייוואָוסיאָוויטש, מ. 72
פייוואָוסעוויטש, ר. 141
פייטל, ראש הקהל 119
פייטל בר מיכאל 33, 119
פייטעלאָוויץ, פרומע, קצבטע 94
פיין, אפרים, לערער / 336
פיין, יאָניע, מאָלער 227
פיין, יהודה־לייב, (סלאָנימער) רב 171
פיין, פרידע // 512
פיינבערג, י. 249
פיינבערג, לעאָנ(יד), יידיש־רוסישער פּאָעט // 507
פיינדילבער / 393
פיינזילבער, אברהם 135, 227
פיינזינגער, יהושע, חזן / 371
פיינשטיין, ד., קר׳ שוועסטער 159
פיינשטיין, דניאל, ד״ר / 354
פיינשטיין, יצחק 241
פייפער, שייקע / 384
פיליפּאָווסקי / 331
פין, בנימין, ד״ר 205
פין, ע., אינזש׳ 208

פין, שמואל יוסף (רש"י) IX, XII, XV, XVII, XX,
XXII, XXV, XXVIII, 2, 3, 48־49, 79, 202 241
/ 342, 348
קריה נאמנה 3
פרחי צפון 348
הכרמל 348
פינגער, ה., לערער / 329
פינגערהוט, ל., ד"ר // 438
פינקעל, ל., לערער / 329
פינקעלמאַן, מנחם 244
פירער, חיים, לערער / 332
פישמאַן, יואל 174
פישער, טעאַטער־בופעטשיק / 425
פישער, איטע / 331, 332
פישער, ב., מאָלער / 406
פישער, דוד, אַרטיסט / 419
פישער, האַנקאַ // 474
פלאַנקין, מ. פּיאַניסטין / 374
פלאַקס, א. 134
פלאַקס, יוסף 230
פלעקסער, פּאַרט' // 502
פלעקסער, יחיאל־נטע 111
פעדעצקאַ, באַרבאַראַ // 471
פעדעצקאַ, מאַריאַ // 471
פעדעראָוויטש / 332
פעדערמאַן, אליהו, אַדוו' 19
אויסטאַוו וועגן וואָינסקע פּאָווינאָסט 19
פעדערמאַן, ר., זשורנאַליסט / 369
פעל, פריידל, קר' שוועסטער 159
פעלד, פּ. // 537
פעלדמאַן, ט. / 321
פעלדמאַן, מ. 265
פעלדשטיין, צמח, ד"ר, עסייאיסט // 450, 456, 459
געטאָ־ידיעות 450, 456
פעליאַווסקי, ל., לערערין / 329
פעליאַווסקי, פּ., לערערין / 329
פעליקס, זעצער / 343
פעלעק, פּאַרט' // 497
פענדזל, ישראל, (אָראַנער) קצב 94
פעפער, איציק, פּאָעט / 375
פעפערבערג, לערער / 282
פערדמאַן, ש. / 332
פראַמבערג, ד., אַרטיסט / 390
פראַנק, צעזאַר, קאָמפּאָזיטאָר / 379
פראַנקפורט, פּ., זעצער / 365
פראָסט, מאַקס, טאַנץ־מייסטער / 377
פראָסט, יאָכל, קצבטע 94
פרוג, שמעון־שמואל, פּאָעט 202
ליד פון דער אַרבעט
פרומקין, פּאַול 18, 128
פריד, רביצין 147
פריד, א. 201
פריד־לויטער, ח. / 412
פריד, יוסף 244
פריד, שמואל, רב בית־דין 98, 127, 171, 245
פרידבערג, הערשל, פּויל' זעלנער // 504
פרידלענדער, י., זשורנאַליסט / 360
פרידמאַן, באַרקע, פּאַרט־שטאַב // 489
פרידמאַן, י. 249
פרידמאַן־כלעבאָווסקי, יאַשאַ, ד"ר 158, 159
פרידמאַן, משה, לערער / 284, 329, 336
פרידמאַן, פיליפּ, היסטאָריקער / 414
פרידמאַן, פעליקס, מאָלער / 406
פרידמאַן, רחל / 331, 332
פרידמאַן, שמשון, לערער / 280
פרידענשטיין, ס. / 375
פרייד, ש., קר' שוועסטער 159
פרישמאַן, לערער / 282
פרישמאַן, דוד, העבר'־יידישער שרייבער 156
דריי וואָס האָבן געגעסן אום יום־כיפור 156
פרענקעל, ב. / 387
פרענקעל, דינה // 474
פרענקעל, ל., אינזש' 207
פרענקל, לייבל, לערער / 331

צ

צאַן, אליי 141
צאַם, שלום, טעאַטער־ליבהאָבער / 389
צאַנין, א., פּיערלעשער־פּאַרוואַלטער // 438
צאַסטראָוו, אַלפרעד, מאָלער, צייכן־לערער / 325, 415
// 451
צאַרט, ל., לערער / 329
צווייג, אַרנאָלד / 401
דער ויכוח וועגן סערזשאַנט גרישאַ 401
צווייג, סטעפאַן / 387
ירמיהו הנביא 387
צווייגעל, חיים, ד"ר / 297
צווערלינג, ס., אַרטיסט // 479
צונזער, אליקום, בדחן 202 / 349
די סאָכע 202
קול רנה 349
צעהן אידעשע פאַלקס־לידער 202
צונזער, פרץ, זשורנאַליסט / 360
צוקערמאַן, בן־ציון, מאָלער / 404
צוקערמאַן, בער, אַגראָנאָם / 338
צוקערמאַן, יצחק (אַנטעק), וויצע־קאָמענדאַנט פון „זשאָב”
// 486
צוקערמאַן, נח, לערער / 331, 333
צוקערמאַן, נחמיה // 512
צוקערמאַן, ש., 185
ציאַרקאָ, י. 213
ציונסאָן, ש. י., דרוקער / 324
ציזלינג / 295
ציטראָן, שמואל־לייב, יידיש־העברעאישער שרייבער 3, 171
/ 356, 360, 364, 369, 411, 412, 416
צייטלין, א., פאָטאָגראַף / 389
צייטלין, אהרן, פּאָעט, דראַמאַטורג 400 // 419
יידנשטאָט 400
אין קיינעמס לאַנד 419
צייטלין, הלל, שרייבער און דענקער / 364
צייטלין, ס. / 380
צימבלער, אברהם, ד"ר, דיריגענט / 380, 394
צינאַוויעץ 163
צינמאַן / 379
צינצינאַטוס, אהרן־שלמה, זשורנאַליסט 79, 247 / 316,
366, 390
ציעסלינסקי, לערער / 282
ציפּקין, זעצער / 365
ציפּקין, חנה, קצבטע 94
ציפּקין, יוסף 226
ציריל, שולע, קצבטע 94
צירקין, ש., לערער / 335
צירקל, יצחק, לערער / 296
צעדערבוים / 332
צעדערבוים, אַלעקסאַנדער, רעדאַקטאָר 241
צעטעלעוויטש, פּאַרט' // 484
צעכאַנאָוויטש, צ., אַגראָנאָם / 338
צעמעל, ירמיהו, לערער 165, 244 / 297, 300, 325, 329
צעמעל, פאַניע 147
צענפּעניג, מיליטערישער קאָמענדאַנט // 437
צעסאָן, לערער / 325
צעסליאַנסקי / 295
צעפּעלעוויטש / 387
צעפּעלעוויטש, ש., לערער / 298, 329
צרפתי, אלישע, מוכר־ספרים (פּעז מעלאַ) / 340

ק

קאַבאַטשניק, זעליק 250
קאַבאַטשניק, יעקב 128
קאַבאַטשניקאָוו 29
קאָברינטשוק, י. צ., לערער / 325
קאָברינסקי, יהודה 63
קאָברינסקי, לייב, אַרטיסט, רעזשיסער / 389
קאַבאַק, א. א. / 387
בהמות ממלכה 387
קאָבלענץ, א. / 375
קאַגאַן, אַגראָנאָם / 338
קאָגאַן, א., בוכהאַלטער 218
קאַגאַן, אברהם, סופר סת"ם 79

קאַגאַן־כץ, ח. 147
קאַגאַן, חיה / 375
קאַגאַן, חיים, פּויל׳ זעלנער // 504
קאַגאַן, י. 174, 185
קאַגאַן, יוסף // 469
קאַגאַן, יעקב // 539
קאַגאַן, מ., זעצער / 343
קאַגאַן, ש. / 318
קאַגאַן, ש., שפּיטאָל־פּאַרוואַלטער 163
קאַגאַנאָוויטש, מ., שפּיטאָל־פּאַרוואַלטערין 163
קאַגאַנאָוויטש, נחום, פּאַרט׳ // 497
קאַדושין, יצחק, מאָלער, צייכן־לערער / 317
קאַדושין, לייב, מאָלער, צייכן־לערער / 314, 404, 415
קאָדז, פּאָרוטשניק, מיליטערישער צענזאָר / 351
קאַדיסאָן, לייב, אַרטיסט / 398, 399, 400
קאַדישעוויטש, אַפּטייקער / 393
קאַדישעוויטש, משה 242, 244
קאַדישעוויטש, פּ., לערערין / 325
קאָדקין, מיראָן, מאָלער, לערער / 329, 406 // 451
קאַהאַן, אב., רעדאַקטאָר / 416
קאַהאַן, שמשון, פּאָעט, זשורנאַליסט / 318, 360, 362,
365, 375
קאַהאַן, זע אויך : כּהן
קאַהאַנאָוו 244
קאָהן (קאַגאַן), אַדאָלף 163
קאָהן, י., זשורנאַליסט (לאָדזש) 369
קאָהן, שלמה, אַרטיסט / 393
קאָהען, ישראל 3
ווילנע (ענגליש) 3
קאָוואַלסקי, א. 189
קאָוואַלסקי, יצחק, פּאַרט׳ // 487
קאָוואַלסקי, מ., אַרטיסט / 399
קאָוואַלסקי, שמשון, דרוקער 31, 34, 106, 130, 131, 139,
151, 160, 171, 262 / 288, 298, 322 // 421
קאָוואַלעווסקי, יורעק 239
קאָוואַלעווסקי, ש., זעצער / 343
קאָוואַרסקי, לערערין / 325
קאָוואַרסקי, א. / 321
קאָוואַרסקי, ב., קר׳ שוועסטער 159
קאָוואַרסקי, ב., אָפּערע־זינגער / 380
קאָוואַרסקי, גדליה, ליט׳ דיוו׳ // 508
קאָוואַרסקי, ה. / 393
קאָוואַרסקי, הערץ, ד״ר 158, 159, 164, 171 / 306, 313,
328, 357
קאָוואַרסקי, חיים / 280
קאָוואַרסקי, י. 213
קאָוואַרסקי, י., אָפּערע־אַרטיסט / 380
קאָוואַרסקי, מאָטל 250
קאָוואַרסקי, ר., קר׳ שוועסטער 159
קאָוואַרסקי, רחל, פּאַרט׳ / 498
קאָוואַרסקי, שלמה, פּאַרט׳ / 276 // 498, 524
קאָוונער, אבא (אורי), פּאָעט, פּאַרט׳ // 483, 484, 485,
490, 491, 497, 501, 524
קאַווענאָקי (קר־ונקי), אברהם, אינזש׳, ראַטמאַן 129 / 390
קאָזאַרין, סטאַניסלאַוו, לערער / 280
קאַזדאַן, חיים־שלמה / 330
קאַזוואַן, ע. / 332
קאַזיבראָדסקי, ליאָניע (קריסיאַ קאָסאָווסקאַ), פּאַרט׳־
פּאַרבינדלערין // 482
קאַזימיר יאַגעלאָ, קעניג 6
קאַזימיראָווסקי, ח., קר׳ שוועסטער 159
קאָזלאָווסקי , ייד׳ בריגאַדע // 506
קאָזלאַווסקי, משה, אַגראָנאָם / 338
קאָטיק, כ. / 319
קאָטלאָווסקי, ג. / 321
קאָטלאָווסקי, ה. / 288
קאָטלאָווסקי, שמואל, קצב 94
קאָטלאָווסקי, תנחום, קצב 94
קאָטלער, י. 161
קאָטלער, יאָסל, שרייבער / 391
קאַטש, רבקה 230
קאַטשערגינסקי, ב׳, ג׳ פּאָליציאַנט (קיילים) // 441
קאַטשערגינסקי־בורגין, זלאַטע, לערערין // 528
קאַטשערגינסקי, יוסף 189
קאַטשערגינסקי, מיכאל, גימנאַסטיק־לערער 159 / 321
קאַטשערגינסקי, שמריהו (שמערקע), שרייבער, פּאַרט׳

/ 318, 362 // 458, 471, 483, 491, 502, 524, 525
דאָס געזאַנג פון ווילנער געטאָ 458
צווישן פאַלנדיקע ווענט, טראַגעדיע 491
איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן 502
קאַלאַבוס, מאַשע, לערערין / 328
קאָלדאָבסקי / 387
קאָלטאָנאָוויטש, ס., 161, 165 / 289
קאַלטון, רחל 223
קאַלישער, צבי־הירש 241
קאַלמאַנאָוויטש, א., לערער / 329
קאַלמאַנאָוויטש, אברהם, (ראַקאָווער) רב 171
קלמנאָוויטש, זעליג־הירש, שפּראַך־פאָרשער, איבערזעצער
330, 357, 411, 412 // 452, 455, 458
טאָגבוך פון ווילנער געטאָ 458
קאַלמאַנאָוויטש, יוסף, פּויל׳ זעלנער // 503, 504
קאַלמאַנאָוויטש, שלום, ליט׳ דיוו׳ // 508
קאַלער, מ. 134
קאָלפּעניצקי, אליהו 72
קאָלפּעניצקי, יוסף־ברוך 115
קאָלקאַ, ל., ליט׳ געהילף־פּאָליציאַנט // 431
קאַמיאָנסקי, בערל, פּויל׳ זעלנער // 504
קאַמיאָנסקאַ־עפּשטיין, פאַניע, פּיאַניסטין // 452, 454
קאָמיניק, ש., קר׳ שוועסטער 159
קאַמינסקי, אידע, אַרטיסטין / 395, 397
זאַמלהעפט צום 20־יאָריקן סצענישן יובל 395
קאַמינסקי (האַלפּערין) אסתר־רחל, אַרטיסטין / 358
קאַמינסקי, דוד, זשורנאַליסט / 360
קאָמיסאַראָוואַ, לערערין / 282
קאָמיסאַראָוואַ, פּ. 147
קאַמען, ב. / 375
קאַמענעצקי *(104)
קאַמענעצקי, לערער / 329
קאַמיענעצקי, י. / 282
קאַמענעצקאַ, ר. 165
קאָמיענעצקי, רחל, לערערין / 331
קאַמראָז, יצחק // 478
קאַמערמאַכער, א., לערער / 329
קאַמערמאַכער, הענעך, זעצער / 365
קאַמערמאַכער, יאַנקל, זעצער / 343
קאַמערמאַכער, יוסף, זעצער / 343, 365
קאַמפּע / 349
קאָן, פּנחס, אַדוו׳, ליטעראַטור־היסטאָריקער 158, 315
/ 369, 414, 416
די געפונענע טיילן פון ווילנער קהלשן ארכיוו 135
קאָנאַרסקי, סימאָן 48־49
קאַנדעל, י. / 332
קאַנדעל, רבקה, לערערין 234 / 332
קאַנטאָר, ראַבינער 128
קאַנטאָר, באַלעט־טענצערין / 381
קאַנטאָר, ה., זעצער / 365
קאַנטאָר, מענדל 230
קאַנטאָראָוויטש, פּאַרט׳ // 484
קאַנטאָראָוויטש, ז. 141
קאַנטאַראָוויטש, ניוטאַ // 474
קאַנטאַראָוויטש, סאָניא // 474
קאַנטאַראָוויטש, רחל // 474
קאָנטסקי, א., קאָמפּאָזיטאָר / 375
קאָנטער סערגעי, לערער / 280
קאָניושקאָוו, ז., טעכ׳־גראַדואַנט 208
קאַניספעלד, י., לערער / 300
קאָניק, ח. / 390, 394, 406
קאָנישטשיקער, לייב, לערער / 311
קאָנסקי־פרייטאָג, רבקה, לערערין / 331
קאַנפער, אירען // 496
קאַסאַר, יוסף, לערער / 313, 314, 415
קאַסווינער, לעאָן, אַרטיסט, ספּאָרטלער 396
קאָסטיאַ, וויטאַרמייער־פּאַרט׳ // 497
קאַסטעלאַנסקי, נאָטע (ענסקי), זשורנאַליסט / 360, 365,
369, 416
קאַסטרינסקי, ב., לערער / 325
קאָפּאַנסקי, אליהו // 460
קאָפּאַנסקי, גאָלדע // 460
קאָפּאַנסקי, ח., לערער / 329
קאָפּאַנסקי, ק. / 375
קאַפּולער, יצחק, (לינקאָווע) 242
קאַפּוסט, טביה, שניידער־געזעל 210

קאַפלאַן 128
קאַפלאַן, באַד־אייגנטימער 157
קאַפלאַן, טאַרטאַק־מייסטער 199
קאַפלאַן / 282
קאַפלאַן, אַלעקסאַנדער, ד"ר 158, 230 / 394
קאַפלאַן, אפרים 244
קאַפלאַן, בנימין 170, 174
קאַפלאַן, בערטאַ, אָפערע־אַרטיסטין / 380
קאַפלאַן (סהנא), דוד 244
קאַפלאַן, חיים, פויל' זעלנער // 504
קאַפלאַן, יאַנקל, לערער, פ.פ.אָ.־שטאַב / 221 // 418,
485, 492
קאַפלאַן, ישראל, אדוו', ג' געריכט־פאַרזיצער // 443
קאַפלאַן, מ. י., זשורנאַליסט, (וואָלקאָוויסק) / 369
קאַפלאַן, משה, לערער / 314, 415 // 451
קאַפלאַן, משה, פויל' זעלנער 257 // 504
קאַפלאַן, פסח, זשורנאַליסט, (ביאַליסטאָק) / 369
קאַפלאַן, צביה // 512
קאַפלאַן, שאול // 512
קאַפלאַן, שמעון ,ליט'־דיוו' // 508
קאַפלאַן־קאַפלאַנסקי / 412
קאַפלאַן־קאַפלאַנסקי, דוד / 318, 353, 356, 365, 390, 394,
406, 412
קאַפלאַנאָוויטש, דן, פעליעטאָניסט / 360, 365, 366, 398,
411, 416
קאַפלאַנאָוויטש, ל., סטודענט / 337
קאַפלאַנסקי / 332
קאַפלאַנסקי־וויטאַל, וואָלף, מאָלער / 405
קאַפלון, חנה, לערערין / 331
קאַפלינסקי, שמואל, פאַרט' קאָמאַנדיר // 484, 485
קאָפעלאָוויטש / 379
קאָפעלאָוויטש, בן־ציון 244
קאָפעלאָוויטש־לובאָצקי, חיה, לערערין / 312
קאָפעלאָוויטש, חיים 244, 247 / 345
קאָפעלאָוויטש, מיכאל 99 / 298
קאָפעלאָוויטש, נפתלי 125
ר' חיים־עוזר, געצייכנט אין קליין־שריפט 125
קאָפעלאַנסקי, לייב, פויל' זעלנער // 504
קאָפעלזאָן, צמח (טימאָפיי), ד"ר, פירער פון „בונד" 224
קאַץ 48־49
קאַץ 128
קאַץ / 332
קאַץ, אָ., אַקושערין 163
קאַץ, אַלבערט (וויאָלאָנטשעליסט) / 394
קאַץ, ח. / 282
קאַץ, יוסף־הלוי, (גלובאָקער) רב 171
קאַץ, מיכאל, אַרטיסט / 389, 391 // 419, 425
קאַץ, צביה // 474
קאַץ, ראָזאַ // 474
קאַץ, רחל־לאה 172
קאַץ, ש. 161
קאַצאַפ / 364
קאַץ, זע אויך: כ"ץ
קאַציזנע, אַלטער, דראַמאַטורג, עסייאיסט 37
דער דוכוס 37
קאַצעוו, ברוך, פויל זעלנער // 503
קאַצעוו, ל. וו"ג פייער־אינספעקטאָר // 438
קאַצעוו, לייבל, פויל' זעלנער // 504
קאַצענעלענבאָגן 265
קאַצענעלענבאָגען / 337
קאַצענעלנבויגן, א. ג. 130
קאַצענעלנבויגען, ז., לערערין / 328
קאַצענעלענבאָגען, חיים־לייב, רב / 324
קאַצענעלנבויגען, מרדכי, פאַרלעגער און בוך־הענדלער
/ 345 // 515.
קאַצענעלנבויגן, צבי־הירש בר שמחה („באָרד") XVI, 324
קאַצענעלנבאָגן, ש., לערערין / 329
קאַצענעלנבויגן, שאול, רב XVI, (104), 112
קאַצענעלנבויגן, שמחה, „באָרד" רב 104
קאַצענעלסאָן 139
קאַצענעלסאָן 145
קאַצענעלסאָן, אסתר, ג' שפיטאָל־פאַרוואַלטערין // 447
קאַצענעלסאָן, דניאל, אַדוו', ג' ריכטער // 443
קאַצענעלסאָן, ח. 163
קאַצענעלסאָן, ל. 186, 201
קאָראָב, ד. / 321

קאַראַבוויניק, הושיע 230
קאָראָבטשינסקי, אפרים 161
קאַרו, יוסף, רב 11
שולחן ערוך 11
קאָרזשענעווסקאַ, בעלאַ, באַלעט־טענצערין / 381
קאָרזשענעווסקאַ, לאָלאַ, באַלעט־טענצערין / 381
קאָרטשאַק, רייזל (רוזשקאַ), פאַרט' פאַרבינדלערין // 496
קאָריסקי, קר' שוועסטער 163
קאָריסקי, ב. / 375
קאָריסקי, לייבל, לייטענאַנט ליט'־דיוו' // 509, 537
קאָרמאַן, בתיה, לערערין / 331
קאָרנבליט, מוזיקאַנט // 479
קאָרניק, יצחק, רב // 457
קאָרנעס, גדליה // 512
קאַרעליץ, אברהם ישעיהו (חזון־איש), רב 124
ספר חזון איש (והרבה ענינים מס' קדשים) ויו"ד ה' נדה
124
קאַרעליץ, מאיר, פאָפלאַווער רב 123, 127, 171
קאַרעליץ, משה, שקאַפלערנער רב 123, 127
כנסת ישראל 123
קאַרעליץ־גריינימאַן, צביה, רביצין 123
קאַרעליץ, ראַשע־לאה, רביצין 123
קאַרעליץ, שמריהו־יוסף, רב 123
קאָרענבוים, חנה, לערערין / 332
קאָרענבלום / 332
קאַרפ, ב., אָפערע־אַרטיסטין / 380
קאַרפאָוו, זיסלע, קר' שוועסטער 159
קאַרפילאָווסקי, יאָכל, קצב 94
קאַרפינאָוויטש, אברהם, דערציילער // 491
איציק וויטנבערג, (פיעסע־פראַגמענט) 491
קאַרפינאָוויטש, אליהו // 425
קאַרפינאָוויטש, דוד, זשורנאַליסט, פויל' זעלנער // 505
קאַרפינאָוויטש, מלך, זשורנאַליסט / 380, 390
קאַרפינאָוויטש, משה, טעאַטער־דירעקטאָר 92 / 360, 369,
397, 412, 416 // 425
קאַרפינאָוויטש, רחל // 425
קאַרפינאָוויטש, ריטאַ, אַרטיסטין // 479
קאַרפינקעס, א. // 456
קאַרפינקעס, רבקה, פאַרט' // 498
קאַרפעל י. 147
קאַשעוויניק, יהושע 226
קאָשציוסקי, ב., מאָלער // 510
פאַרטיזאַנער אין קאַמף פאַר באַפרייען ווילנע 510
קוביליונאַס, פעטראַס, ליטווישער גענעראַל, פירער פון
„אייזערנעם וואָלף" / 330
קוואַדראַס, וועראָניקאַ // 470
קוואַס, א., לערערין / 329
קוואַס, ח., לערערין / 329
קוואַסער, ע. / 289
קוואַרטעץ, לערער / 325
קוויאַט, י. / 395
קווינט, חיה, קר' שוועסטער 159
קוזנעצאָוו, ליאָווע, אַרטיסט // 425
קוזענשטאַל, באָד־אייגענטימער 157
קוטנער, שלמה, אַרטיסט / 397
קוידאַנאָווסקי / 374
קוילער, פ., טעכ'גראַדואַנט 208
קויפמאַן, לערער / 335
קויפמאַן, יצחק, פאַרט' // 499
קויפמאַן, פסח (גראָדנע) 242
קויפמאַן, ש. / 288
קולבאַק, משה, פאָעט, דערציילער XI, XVII, XXI,
XXVII / 316, 317, 319, 320, 361, 369, 385, 386, 388,
415, 416
זעלמעניאַנער 386
קוליק, א., לערערין / 329
קולקין, י., פאַרט' / 500
קולקעס, צבי, קצב 94
קומפיאַנסקי, א. // 456
קוניגאַס־לאַודאַנסקי, א. 26
קוסעוויצקי, דוד, חזן / 372
קוסעוויצקי, יעקב, חזן / 372
קוסעוויצקי, משה, חזן / 372
קוסעוויצקי, שמחה, חזן / 272, 380
קופער, ישראל, חזן / 371
קופערשטיין, דבורה, שול־פאַרוואַלטערין / 312

קוקעוויטשיוס, ק., מאָלער 345
אַ יידישער בוך־הענדלער 345
קוקעס, יוסף, רב (טשעריקאָוו) 242
קורגאַן, זלמן // 456, 512
קורגאַן, מינע // 456, 512
קוריאַן, א. 174, 189
קורלאַנדסקי, טשיזע / 331
קורץ, אברהם, אַרטיסט / 397
קורץ, מוסיע, אַרטיסטין, זע: סמאַרגאָנסקאַ־קורץ, מ.
קושינסקי, י. // 456
קושניר, לערער / 325
קושניר, יעקב, ליט־דיוו׳ // 509
קושניראָוו, אהרן, פּאָעט, אָפיצער 222 // 524
הירוש לעקערט 222
קושעלעוויטש־בערנשטיין, אברהם, ליבע און עמינדב 91
קטן, יודל, ליט־ דיוו׳ // 509
קטן, מלך, ליט־דיוו׳ // 509
קטן, מלכה // 474
קיזבערג, מאַקס, פּראָוויזאָר 223
קיט, בן־ציון, זשורנאַליסט, פּאָעט, אַרטיסט / 360, 398, 416
קיטעל, האַנס, רעפערענט פאַר יידישע ענינים ביי געסטאַפּאָ,
געטאָ־ליקווידאַטאָר, עס־עס־ אָבערשאַרפירער // 430
קיטשבאָרד, זעלדע // 428
קידאַנאָווער, שמואל־אהרן בן ישראל, רב (מרש״ק)
XI, XVII, XXI, XXVII, 11
ספר ברכת הזבח 11
קייזער, אַלעקסי, לערער / 280
קייצער, יוסף, קצב 94
קינסקי, וו. (פסעוו׳), טעאַטער־ליבהאָבער / 391
קינקולקין, פּאַרט׳ // 498
קינקולקין, העשל, פּויל׳ זעלנער // 503, 504
קינקולקין, יקותיאל, פּויל׳ זעלנער // 503
קינקולין, מ., לערערין / 329
קינקולקין, שאול, בוך־הענדלער / 345
קיסין, אברהם 223
קיסין, שלמה 48-49
קירפּיטש־כהנאָוויטש, מאַשע, לערערין / 331
קלאַטשקינאַ, אָפּערע־זינגערין / 380
קלאָק, האַנדלס־אָנגעשטעלטער 230
קלאָק, שרה 63
קלאָר, פּ. / 282
קלויזנער, אלכסנדר־זיסקינד / 413
קלויזנער־להבאָצקי, חנה (אַלטע) / 316
קלויזנער, ישראל, ד״ר XII, XVII, XXII, XXVIII,
135 / 350, 413
געשיכטע פון דער יידישער קהילה אין ווילנע 135
קלויזנער, פאַניע / 413
קליאַטשקאָ / 390
קליאַטשקאָ, א. קר׳ שוועסטער 159
קליאַטשקאָ, א. 185
קליאַטשקאָ, דאָראַ // 474
קליאַטשקאָ, יוליוש (יוליאַן) 48-49, 66
קליאַטשקאָ, לייב (וויטעבסק) 242
קליאַטשקאָ, מ. / 393
קליאַטשקאָ, סלאַווע / 280
קליאַטשקאָ, רפאל 32
קליאַטשקאָ, רש״י 104
קליאָנסקי, א. / 353
קליוטש, אלי׳ / 408
קליוטש, י., גימנאַזיע־פּאַרוואַלטער / 299, 300
קליידמאַן / 332
קלייט, שלמה, פּראָפ׳ טוער 226 / 395
קליינבוים, משה, ציוניסטישער טוער 136
קליינמאַן, נ., / 286
קליינערמאַן, אַנאַ / 331
קליינערמאַן, ח. / 331
קליינפלאַץ־יפה, מ. // 456
קליינשטיין, ב., טעכ׳גראַדואַנט 208
קליינשטיין, זלמן, רב 141, 161, 243, 259 / 286, 289,
408, 409, 413
קלעבאַנאָוו, אברהם, אינזש׳, ראַטמאַן 129, 131, 132, 203,
205, 206
קלעמבאָצקי, אינזש׳ 218
קלעצק, אַגראָנאָם / 338
קלעצקין, באָריס 1, 45 / 322, 343, 344, 352, 357,
406, 415

קנאָפּ, יודל 195
קנאָראָזאָווסקי, מ. 128
קנירימאַס, י. ליט׳ געהילף־פּאָליציאַנט // 431
קעטלביי, קאָמפּאָזיטאָר 454
אויפן פּערסישן מאַרק 454
קעלער־בעלאַ, קאָמפּאָזיטאָר / 378
קעמאַך, ד׳, קר׳ שוועסטער 159
קעמזוראַ, ז., ליט׳ געהילף־פּאָליציאַנט // 431
קעמפּנער, וויטקע, פּאַרט׳ פּאַרבינדלערין // 484, 488, 497
קעניגסבערג, ליזע, לערערין / 329
קעסלין, בערטאַ // 474
קעסעל, משה־אבא, רב דראָגאַטקע (גר׳ שניפּישאָק) 127
קצין, מיכל 104
קראַווטשינסקי, לייזער, ג׳ פּאָליציאַנט (קיילים) // 441, 512
קראַווטשינסקי, ריווקע // 512
קראַוועץ, לייב (דזיעוויסקי, יעזשי־לעאָן) // 537
קראַוויעץ, משה // 537
קראַוויעץ־לאָנדאָן, פרידע // 537
קראַוס, דזשירי // 500
קראַמניק, ד״ר 163
קראָניץ, יעקב / 409
קראָניק, א. 174
קראָניק, י. 185
קראָניק, ש., לערערין / 329
קראס, צ., לערערין / 329
קראַסנאָסעלסקי, י. 103
קראַסני, פּייוול, ביבליאָטעקאַר 244 / 347
קראַסנער, ח. // 477
קראַפּיווניק / 387
קראַפּיווניקאָוו, קלמן 212
קראָקאָוויאַק־קראַקאָווסקי, א., אינזש׳ 135
קראַקאָווסקי, מנחם, רב, שטאָט־מגיד 96, 101, 139
קראַקאַנאָווסקי (כינרתי), חנה 244
קראַשעווסקי, יוסף, היסטאָריקער
VII, XIII, XVIII, XXIII, 28, 48-49
ווילנע פון איר באַגינען ביזן יאָר 1750 (פּויליש)
VII—XXIII
קראָשקין, א. 186, 201
קרוגליק, חנה // 459
קרוזשאַנקאַ, י., מוזיק־פּראָפעסאָרין / 379, 380
קרומהאַלז, ש., אַרטיסט / 389, 391
קרופּסקי, הענאַך (לידע), פּויל׳ זעלנער // 504
קרוק, אליעזר, האַנטווערקער־טוער, לאַוניק 129, 132, 134,
135, 142, 145, 151, 174, 189 / 409 // 418
קרוק, בערטע, אַרטיסטין / 389, 391
קרוק, הערמאַן // 458, 459
טאָגבוך פון ווילנער געטאָ 458
געטאָ־ביבליאָטעק און געטאָ־לייענער 459
קרושאַנסקי, כיענע, קצבטע 94
קרושאַנסקאַ, ש., לערערין / 328
קריוויסקי, ר., לערערין / 329
קריוויסקע, רבקה, קר׳ שוועסטער 159
קריזאָווסקי, אהרן־יעקב, פּאָעט / 322
קריין, לערערין / 325
קריינגעל, ב. / 288
קריינגעל, מ., לערערין / 329
קריינעס, דוד, דרוקער 31, 34, 93, 94, 106, 122, 130, 131,
139, 160, 171, 253, 262 / 277, 288, 298, 322,
386 // 421
קרייצבערג, ברוך ב״ר חיים 102
קרילאָוו, איוואַן, רוס׳ משלים־שרייבער / 392
קוואַרטעט 392
קרימסקי, יעקב, אַרטיסט // 419, 425
קריניצע, אברהם, זעצער / 343, 365
קרינסקי, וו. 161, 186, 201
קריצער, יצחק, פּויל׳ זעלנער // 504
קרנה, א., לערערין 328
קרני, י. 411, 412
קרעווער *(104)
קרעמין, מאָטל (אייקישיאָק), פּויל׳ זעלנער // 504
קרעמען, ש., לערערין / 329
קרעמער, א., לערער / 329
קרעמער, אברהם בן הגר״א, רב
IX, XI, XV, XVII, XX, XXI, XXV, XXVII
קרעמער, אליהו רב, זע: ווילנער גאון
קרעמער, אליהו בן משה רב 100

קרעמער אַלטער־אליהו (אַרקאַשקע; טאַדעק) / 239
קרעמער, אַרקאַדי אינזש׳, פירער פון „בונד“ XI, XVII, XXI, XXVII, 208, 209, 224 / 331 // 451
עלעקטראָטעכניק; וועקסל־שטראָם מאַשינעס; דינאַמאָ־מאַשינעס, לערנביכער 209
קרעמער, בצלאל (סאַשאַ), אַרטיסט / 389 // 419, 452
קרעמער, ברוך, אַגראָנאָם / 338
קרעמער, לייב 261
קרעמער, משה, 261
קרעמער, משה / 321
קרעמערמאַן 189
קרענגעל, 23, 77
קרעסבערג, חיהלע // 512
קרעצמער, אברהם, רב 127

ר

ראַבי(נאָוויטש) // 491
„דער ענין וויטנבערג“, פּיעסע (פראַנצויזיש) 491
ראַבין, יוסף // 491
איך זע דיך, ווילנע... 491
ראַבינאָוויטש, זעצער / 343
ראַבינאָוויטש, לערערין / 325
ראַבינאָוויטש, א. 185
ראַבינאָוויטש, א., לערער / 313
ראַבינאָוויטש, אהרן, רב (לידע) 171
ראַבינאָוויטש, אָלגאַ (פרוי שלום עליכם) / 412
ראַבינאָוויטש, אַנאַ / 393
ראַבינאָוויטש, ב., לערער / 331
ראַבינאָוויטש, געניע, באַלעט־לערערין / 321, 382, 391
ראַבינאָוויטש, ח. / 353
ראַבינאָוויטש, לייב 104
ראַבינאָוויטש, מאיר־מיכל, רב, ראש־ישיבה // 422
ראַבינאָוויטש, מיכל, שול־פאַרוואַלטער / 298, 336, 391
ראַבינאָוויטש, מיכל, רב (לעכעוויטש) 171
ראַבינאָוויטש, מנחם־צבי, רב (פּאַפּלאַוועס) 82
ראַבינאָוויטש, משה / 280
ראַבינאָוויטש, משה (מ. בליט), פּאָעט / 363
ראַבינאָוויטש, נ., לערער / 329
ראַבינאָוויטש, פּנחס, קצב 94
ראַבינאָוויטש, פּ., לערער / 325
ראַבינאָוויטש, פּ. ב. / 409
ראַבינאָוויטש, צבי IX, XV, XXV
אוצר החכמה והמדעה
ראַבינאָוויטש, צבי־הירש, שטאָט־מגיד 96, 220
ראַבינאָוויטש, ראובן, פּאַרט׳ // 510
ראַבינאָוויטש, ש. י., רב (סאַפּאָטקין) 241, 242
ראַבינאָוויטש, ש., ד״ר 243
ראַבינאָוויטש, ש. / 288
ראַבינאָוויטש, שיינע, קצבטע 94
ראַבינאָוויטש, שלום, זע: שלום עליכם
ראַבינזאָן, מ., ד״ר / 411, 412
ראַבינקאָוויטש, מיכאל, בריסקער סוחר 7
ראַגאָוו, דוד, אַרטיסט / 391 // 479
ראַגאָוו, זלמן / 388
ראַגאָוו, ח. / 343
ראַגאָוו, נינאַ, אַרטיסטין // 479
ראַגאָוויטש 332
ראַגאָווין, מ. 18
ראַגאַלין, יצחק, פּאַרט׳ // 484
ראַדולסקי, וואַצלאַוו, רעזשיסער / 393
ראַדזינסקי, ב. / 282
ראַדזעלי, יאָסל 257, 258
ראַדזעלי, לייב 268
ראַדינאַ, באַלעט־טענצערין / 381
ראַהקין, א. / 375
ראַוויטש, מלך, פּאָעט, עסייאיסט / 361
ראַווינאַ, קאָמפּאָזיטאָר / 379
ראַוזע, דיריגענט / 377
ראָזאַ, א. // 456
ראָזאָווסקי / 365
ראָזאָווסקי, צבי 104 / 408
ראָזאָווסקי, שמעון, רב (איישישאָק) 171
ראָזאַנסקי, צבי־הירש 111
ראָזין, א., זע: בן־אדיר

ראָזין, א. / 288
ראָזין, יוסף, רב (סוויסלאָטש) 171
ראָזמאַרין, סיים־דעפּוטאַט // 423
ראָזען, וו., טעכ׳־גראַדואַנט 208
ראָזענבוים / 332
ראָזענבוים, א., לערערין / 328
ראָזענבוים, יעקב־חיים, שריפטשטעלער / 365, 395
ראָזענבוים, שמשון, אַדוו׳ 128, 131, 132, 171
ראָזענבלום 189
ראָזענבלום, אברהם / 408
ראָזענבלום, דבורה, אַרטיסטין / 386, 389, 391
ראָזענבערג, אסתר / 326
ראָזענבערג, יוסף / 331
ראָזענבערג, צעסיע, פּאַרט׳ פאַרבינדלערין // 496
ראָזענהויז, ד., אַרכיטעקט 113, 201 / 356, 360, 412, 416
ראָזענטאַל 75, 104
ראָזענטאַל, אַנאַ, אָנפירערין פון „בונד“ 171, 225 / 305, 336, 357, 395, 412
ראָזענטאַל, ברידער, דרוקער 175 / 404
ראָזענטאַל, חיהלע, אַרטיסטין // 452
ראָזענטאַל, לייב, רעווי־שרייבער // 452, 454
ראָזענטאַל, נ., דרוקער 115 / 283, 304
ראָזענטאַל, ניסן, פּרנס / 407
ראָזענטאַל (אַנ־מאַן), פּאַוועל (פּנחס), ד״ר, פירער פון „בונד“ 159, 227
ראָזענטאַל, ראָמאַן, ד״ר / 385
ראָזענטאַל, שאול, ראַטמאַן 113, 128, 141
ראָזענסאָן, משה 104, 107, 170
ראָזענפאַרב, חוה פּאָעטעסע // 491
דער פויגל פון געטאָ, טראַגעדיע אין 3 אַקטן 491
ראָזענפעלד, ל., קר׳ שוועסטער 159
ראָזענקראַנץ־פּייגוס, א., מוזיק־פּראָפ׳ / 379
ראָזענקראַנץ, אברהם־צבי בר יוסף 2, 202 / 342 // 444
ראָזענשטיין, מאַקס 223
ראָזנשטיין, צ. 247
ראָזענשיין, לייב, אינזש׳ 159, 208, 209 / 319
כעמיע, לערנבוך 209
ראָזענשיין, ש., לערערין / 328
ראָזשאַנסקי, איסר, צייכענער־דעקאָראַטאָר / 392
ראָזשאַנסקי, משה (לידע), פּויל׳ זעלנער // 504
ראָטבליום, ישראל, אַרטיסט // 452
(פאָן) ראַטיבאָר, הערצאָג // 503
ראַטמאַן, א., אָנפירער פון ליטווישער געהילף־פּאָליציי אין ווילנע // 431
ראַטנער, דוב־בער / 408
ראַטנער, י. / 322
ראָטענבערג, טובי׳ (ליפּנישאָקער) רב 171
ראָטענשטיין, לערערין / 412
ראָטשטיין 104
ראָטשילד, פינאַנצירן XI, XVII XXI, XXVII
ראַטשקאָ, אַדוו׳ / 413
ראַיאַק 247
ראַכלין, דיכט־פאַבריקאַנט 199
ראָכמאַן, מלך 134, 174, 189
ראַכמאַן, רחל // 474
ראַכמילעוויטש, נחמן, ד״ר 128, 131, 132
ראָלניק, מאַשע // 458, 470
איך מוז דערציילן 458
ראָם, איליאַ 128
ראָם, אַלעקסאַנדער, ד״ר 158, 265
ראָם, געראַסים (גריגאָרי ראַווידאָוויטש), ד״ר 131, 184
ראָם (האַרקאַווי), דבורה (האלמנה), פּאַרלעגערין 3 / 261, 341
ראָם, חיים־יעקב בן יוסף ראובן, פּאַרלעגער 3 / 348
ראָם, יוסף, פּויל׳ זעלנער //504
ראָם, יוסף־ראובן בר מנחם מן, פּאַרלעגער / 348, 349
ראָם, מנחם (־גבריאל) בן ראובן, פּאַרלעגער 3, 261 / 341
ראָם, מנחם־מאַנעס בר ברוך, פּאַרלעגער, 118 348
ראָם, י., טעכ׳־גראַדואַנט 208
ראָם, ל. 161
ראָם, מישאַ, ד״ר 158
ראַם, ניוסיע, קר׳ שוועסטער 159
ראָם, פּ׳, אינזש׳ // 438, 448
ראָם, ראַשע / 280
ראָמאַנאָווסקאַ, העלענאַ, ד״ר 158
ראָמאַנאָווסקי, יעקב, ד״ר 158
ראָמבאַק, נחום, מאָלער 460

אין אַ מאַלינע 460
ראַמיילעס, זע : ר׳ מייִלעס
ראַמער, ח. / 282
ראַמער, נ., צאָן־טעכניק 160
ראַן, דוד, פּראָפ׳ טוער 63
ראַן, לייזער (לאַזאַראַנו, ראַליי) XII, XVII, XXII,
XXVIII, 234, 238 / 318 // 459
הענט און ציגל, דראַמאַטיש־מוזיקאַלישער ליטמאָנטאַזש 234
ווי אין לאַגער איז געווען, פּיעסע 234
ירושלים דליטא, אילוסטרירט און דאָקומענטירט
XII—XXVIII
ראַן, משה, אַרטיסט, רעזשיסער 63, 234, 250 / 389, 390,
391, 392, 393 // 474־475
ראָס, באַפולמעכטיקטער פאַר אַרבעט־אָנגעלעגנהייטן ביים
ווילנער געביט־קאָמיסאַר // 429
ראַפּאָפּאָרט / 388
ראַפּאָפּאָרט, חנן (שאַרל), העוו׳ טוער 235
ראַפּאָפּאָרט, כאַנע // 512
ראַפּאָפּאָרט, ס. / 289
ראַפּאָפּאָרט, שלמה־זיינוויל, זע : אַנ־סקי, ש.
ראַף, יאַשקע, פּאַרט׳ קאָמ׳ // 484
ראַף־גוטמאַן, פּאַולינאַ, צאָן־דאָקטאָרין 174 / 276
ראַפּעס, ב. / 375
ראַפּעס, יצחק, ד״ר, בונדישער טוער 165, 166
ראַפּעס, מ., לערערין / 328
ראַפּעס, משה 235
ראַשגאָלסקי 249
ראַשקאָוויטש / 379
רבקש, משה בר׳ נפתלי הירש, רב וראש־הקהל IX, XI,
XV, XVII, XX, XXI. XXV, XXVII, 11, 176
באר הגולה 11
רובאַנעקאָ, בנימין / 280
רובין / 282
רובין, אַלטער, פּויל׳ זעלנער // 504
רובינאַ, דאָרע, אַרטיסטין // 425, 452, 454
רובין, הערץ, קאָמפּאָזיטאָר 375, 392, 406 // 452
רובין, טביה, פּאַרט׳ // 510
רובינאַ, י. 282
רובין, ישראל, ד״ר, לערער / 328, 329, 360, 415
רובין, מ. / 394
רובין, שושנה / 326
רובינאָוו, ל. / 360
רובינאָוויטש, ר., לערערין / 329
רובינליכט / 331
רובינשטיין, אַנטאָן, קאָמפּאָזיטאָר / 295
רובינשטיין, אסתר, רביצין 71, 242, 244 / 289
רובינשטיין־שאַפּיראָ, גיטע / 326
רובינשטיין, ד. 174
רובינשטיין, יצחק, רב, סענאַטאָר 128, 131, 132, 135, 151,
245 / 346, 356, 413
רובינשטיין, מ., צאָן־ד״רין 160
רובינשטיין, מאַשע, לערערין 314, 415 // 451
רובינשטיין, מיכאל, ד״ר 158
רובינשטיין, מרדכי 244
רובינשטיין, מרדכי, לערער / 336
רובינשטיין, רפאל, דיריגענט, קאָנסערוואַטאָריע־דירעקטאָר
/ 352, 379, 380
רובינשטיין, ש., לערערין / 329
רובענטשיק, משה (בערעזין) 242
רודאַשעווסקי, א., זעצער / 365
רודאַשעווסקי, טייבע, קר׳ שוועסטער 159
רודאַשעווסקי, יצחק // 459
טאָגבוך פון ווילנער געטאָ
רודין, פייוול / 375
רודניצקי, פּראָפ׳ / 337
רודניצקי, אליהו, אַדוו׳, ראַטמאַן 129, 135, 243, 244
רודניצקי, גרשון 141, 151
רודניצקי, יצחק, פּאַרט׳ // 502
רודניצקי, לייזער // 450
רודניצקי, מ. 247
רודניצקי, מ., לערער / 325
רודניצקי, ש. / 332
רודניק, לערערין / 325
רודניק, א. 103
רודניק, ט., לערער / 329
רודניק, צירל, קר׳ שוועסטער 159

רודענסקי, חנה / 388
רודענסקי, מאיר (רודסקי, מ.) / 375, 391
רוזשינסקי, אַדאָלף, אָפּערע־אַרטיסט / 380
רוזשיצקי, קאָמפּאָזיטאָר / 379
רוטנבערג, יקותיאל, אַרטיסט, פּאָליציאַנט (קייליס)
389 // 441, 452, 454
רוטשטיין / 413
רוטשטיין, יצחק, לערער, ספּאָרטלער / 313, 331
רוטשיק, ר. (וואָלקאָוויסק) / 369
רוטשניק, יצחק, ד״ר 158, 165, 233
רויטמאַן, דוד, חזן IX, XV, XIX, XXV / 371
רויטנשטיין, א. / 375
רויכעל, דוד, שרייבער 226
רומשינסקי, יוסף, קאָמפּאָזיטאָר־דיריגענט / 373
רוף, בערל, ליטאָגראַף 239
רזשעווסקי, א., אַרטיסט / 394
„רחלע די משוגענע״ 153
ריבאַק, ש. / 288
ריבאַק, ש. ר. / 332
ריבקאָ, וואָלף, לערער / 316, 319
רידז, שמיגלי, גענעראַל 48־49
ריוואוש, יצחק // 512
ריוואוש, ר. 161, 165
ריוועסמאַן, חיים־דוד 128 / 408
ריווקין, ב. 161
ריווקינד / 456
ריווקינד, ה., טעכ׳־גראַדואַנט 208
ריווקינד, לעוו, ד״ר 158
ריזשאָוו, מיכאל / 280
ריטלער, בערל 223
רייזבערג, יהודית, לערערין / 327
רייזען, אברהם, פּאָעט, דערציילער / 363, 375, 415
רייזען, זלמן, שפּראַך־פאָרשער, ליטעראַטור־היסטאָריקער
XI, XVII, XXI, XXVII, 3, 45, 133, 171 / 279,
318, 329, 330, 336, 353, 357, 360, 361, 365, 369,
390, 394, 406, 415, 416
לעקסיקאָן פון דער יידישער ליטעראַטור, פּרעסע און
פילאָלאָגיע 365
רייזען, לייב, זשורנאַליסט / 318
רייזען, מרים / 318
רייזען, שאול, זשורנאַליסט / 360, 365
רייזען, שרה, פּאָעטעסע / 369, 390, 394, 406
רייזענבערג, ש., לערערין / 328
רייטבאָרד, עטקע (טערעסאַ זאַמאָראַוונאַ) // 537
רייכעל, הירש, פידלער / 353, 379, 383
רייכעל־ברעם, ראָזע, קר׳ שוועסטער 163
רייכעס, אברהם 244
רייכעס, ש., בוכהאַלטער 218
רייכער, ס. / 288
ריינגלאַס, י., אַרטיסט / 396
ריינהאַרץ, מאַניע, לערערין 227 / 323, 353
ריינעס, יצחק־יעקב, רב 241
רייסין, יוליס, זע : שימילעוויטש, יוליס
רייפער 159
ריכטער, מוזיקאַנט // 479
רימיני, ב. 135
רינג, נתן, פּאָליציי־קאָמיסאַר, פּאַרט׳ שטאַב // 441, 489
רינגעלבלום, עמנואל, ד״ר, היסטאָריקער / 319, 414
רינדזון, נחמה / 331
רינדזונסקי, ש., דרוקער 48־49
רינטעלן טעאָדאָר אַדריאַן, פאָן, גענעראַל־קאָמיסאַר פון ליטע
// 430
ריסקלאָנקער / 387
ריער, אסתר, לערערין / 328
ריק, אליהו, דוד (יעוויע) 242
ריקלעס / 282
ריקלעס / 388
ריקלעס, י., זשורנאַליסט 135 / 360
רעבעלסקי, יוסף, פּראָפעסאָר מעד׳, פאָלקאָווניק // 525, 528
רעגענסבורג, יוסף בר בצלאל מאיר הכהן, ד״ר 158, 159,
242, 244 / 299, 300, 325, 329, 350, 416
רעגער, קאָמפּאָזיטאָר / 379
רעווי, סאָניע // 474
רעווסקי, וואָלף, פּאַרט׳ // 484
רעזניק, ניסן (חיים), פּפּאַ־שטאַב // 484, 485, 491
רעזניק, פּעסיע, לערערין / 284

רעזניק, צבי, לערער / 325
רעזניק, ש. 134
רעיוויטיס, וויטאַוטאַס, פאַרבינדונג־שעף פון מיליטער־שטאַב
און ליטווישע פאָליציי // 430
רעכטדיק, י., מוזיק־פראָפעסאָרין / 379
רעכטדיק, סאָניע, פיאַניסטין // 452
רעמיגאָלסקי, ה. 186 / 395
רעמיגאָלסקי, חיים, פאַרמאַצעווט 230
רעניע, אַנרי דע־ 394
דעם באַגדיכאַנס קאַפריז 394
רעפין, איליאַ יעפימאָוויטש, מאָלער 48־49 / 402
רש״ל, זע: לוריא, ר׳ שלמה בר׳ יחיאל

ש

שאָאַג, א. / 288
שאָאַג, ד. / 288
שאַבאַד / 282
שאַבאַד, איזידאָר 128
שאַבאַד, יעקב, אַגראָנאָם, סטאַרשינאַ ליט׳ דיוו׳ 102 // 507
שאַבאַד, סאָניע, קר׳ שוועסטער 159
שאַבאַד, צמח ב״ר יוסף־זעליג, ד״ר 1, 3, 19, 30, 79, 99,
128, 131, 132, 133, 137, 145, 146, 151, 155, 159,
163, 165, 166, 171, 203, 231 / 279, 304, 314, 315,
353, 356, 357, 360, 365, 409, 416
אויטאָביאָגראַפיע, קלעפסידרע, דענקמאָל 137
שאַבאַד־גאַווראָנסקאַ, ראָזע, ד״ר 165
שאַברינסקי, אברהם, פאַרט׳־קאָמאַנדיר
// 486, 498, 500, 510
שאַברינסקי, ליובאַ, פאַרט׳ // 500
שאַגאַל, בעלאַ 273
שאַגאַל, מאַרק, מאָלער 273, 405
גראַוויורן אויסשטעלונג 405
שאַדאָווסקי, מאַקס, אַרטיסט / 390 // 454
שאַדאָווסקי, רפאל, ד״ר 158, 159, 165 / 321
שאַוועל, אברהם, ספאָרט־לערער / 316, 415
שאַטק, בן־ציון / 408
שאַיעוויטש, דינה, אַרטיסטין / 397
שאַכטעל, י. / 343
שאָכעט, ברכה, קצבטע 94
שאָכאַט, משה, דרוקער 230
שאָכעט, מוישל, קצב 94
שאַכנאָוויטש, א., צאָן־ד״ר 160
שאַליט, משה, שרייבער, רעד׳ 150, 171 / 318, 329, 356,
360, 369, 395, 411, 412, 416
אויף די חורבות פון מלחמות און מהומות, פנקס פון
יעקאָפאָ 150
שאַליט, ש., אַגראָנאָם / 338
שאַלקאָווסקי, יחיאל (אָרשע) 242
שאַמבעדאַל *(104)
שאַמבעדאַל, י. 186
שאַמבעדאַל, ש. / 295
שאַפיראָ / 282
שאַפיראָ, א., ד״ר 205
שאַפיראָ, ב., לערערין / 328
שאַפיראָ, ברוך, ד״ר 158
שאַפיראָ, געניע, אַרטיסטין // 454
שאַפיראָ, ז. 103
שאַפיראָ, י. 185
שאַפיראָ, יונה, ראַטמאַן 29, 129 / 318, 353, 357, 365
שאַפיראָ, יאַקוב / 280
שאַפיראָ, יעקב, זע: אס יעקב
שאַפיראָ, ישראל, פאַרט׳ // 497
שאַפיראָ, לייב, שול־פאַרוואַלטער 150, 280 / 284, 288
שאַפיראָ, לייב (סאָסינקע), לערער / 331, 332
שאַפיראָ, סאָניע (דינה בלאָנד; מיכאַלעוויטש) 226
שאַפיראָ, פימע, רעוווי־אַרטיסט, מחבר // 454
שאַפירע, פרומע־צירל, קצבטע 94
שאַפיראָ, צבי 241
שאַפיראָ, קלמן, ד״ר // 438
שאַפיראָ, ר. / 288
שאָפען, פרידריך, קאָמפאָזיטאָר 48־49, 56 / 378, 379,
394 // 452
שאַפשאַל, שריה ירו׳ בן אברהם, „חכם״ (כאַכאַם, כאַדזשי) 46
שאַפטאַן, אליהו, לערער 234
שאַפיר, אליה 226

שאַפיר, ב. / 375
שאַפיר, ג. 128
שאַפיר, ישראל 244, 247
שאַצקי, יעקב, ד״ר, היסטאָריקער / 414
שאַצקעס, משה, רב (איוויע) 171
שאַק, ראַשיל, קצבטע 94
שאַראַפאַן, שמריהו (שמערעלע) 261
שאָשקעס, חיים, ד״ר / 423
שבתי קוימענקערער, בעל־צדקה
XI, XVII, XXI, XXVII
שוב 230
שובין, ר. 109
שוואַרץ, שול־אַדמיניסטראַטאָר // 528
שוואַרץ, ח., טעכ׳גראַדואַנט 208
שוואַרץ, י. 201
שוואַרץ, יוסף, פאָעט / 363
שוואַרץ, יצחק / 280
שוואַרץ, מרדכי, ד״ר (קאָוונע) 242
שוואַרץ, נתמה // 528
שוואַרצמאַן / 332
שווייליך, א., הרוקער 3, 217 / 299, 365
שוחט, שול־פאַרוואַלטער // 528
שוחט, רפאל // 442
שוטאַן, חנה, קר׳ שוועסטער 159
שוטאַן־קאַטשערגינסקי, מערע, קר׳ שוועסטער 159
שוטאַשעק, א. / 375
שולגייפער, ד. / 282
שולמאַן, אליהו, ייוואָ־אַספ׳ / 414
שולקין, אהרן // 446
שולקין, רבקה // 447
שולקין, ש. /365
שומאַוסקאַס, מ. (קאַזימיר) פאַרט׳־פולקאָווניק // 502
שומאַכער, י. 185
שומאַן, ד״ר, געריכט־אָנקלאָגער // 539
שומאַן, ראָבערט, קאָמפאָזיטאָר 270 / 375, 379
שומאַנסקי 163
שומסקי, ח., טעכ׳־גראַדואַנט 208
שומעלישסקאַ, ד., לערערין / 328
שומעליסקי, זאב־וואָלף, ד״ר 159, 163
שומעליסקי, משה // 477
שוסטער, אפרים // 512
שוסטער, ב. /321
שוסטער, ד. ד״ר, לערער / 300, 335
שוסטער, וואָלף, אינזש׳ 218 / 388
שוסטער, י. / 354
שוסטער, מ. / 375
שוסטעראָוויטש, יאיר, לערער // 451
שוסטרין / 374
שוקיאַן, פנחס, פעלדשער IX, XV, XXV,
128, 241, 242 / 408
שוקשטולסקי־מלמד (שרירי), אסתר 244
שור, אליהו־יעקב, רב (בירזש) 242
שור, מיכאל, שול־פאַרוואַלטער 226 / 313, 330, 331, 353
שושן, כלפן הכהן, מוכר־ספרים, (דזשערבאַ) / 340
שחור, יהודה 258
שתר, ז. 103
שטאַמלער, ארי־דניאל ב״ר אלי, (נאָוויגאָראָדער) רב 127
שטאַמלער, יחזקאל, רב 127, 171
שטאָפער, אידע 159
שטאָקפעדער, ע., אַרטיסטין / 397
שטומף, גענעראַל־לייטענאַנט 21
שטוצער, יאָסל, מאָלער / 391
שטוקאָווסקאַ, יעלענאַ, אַדוו׳ // 470
שטוקאַטאָר, אהרן 134
שטיין, אָסיע, אַרטיסט / 374, 400
שטיין, ז., טעכ׳־גראַדואַנט 208
שטיין, מ., טעכ׳־גראַדואַנט 208
שטיין, שושנה / 393
שטיינבערג / 331
שטיינבערג, יהושע IX, XV, XXV
משפט האורים
שטיינבערג, יצחק־נחמן, ד״ר, אָנפירער פון „פריילאַנד״ 232
שטיינבערג, משה־דוד, חזן / 372
שטיינבערג, סימע, קצבטע 94
שטיינהויז, י., לערער / 299
שטיינגאַוער, פ., לערערין / 328

שטיינהויער, ל., ד״ר 158
שטיינהויער, ליפע, קצב 94
שטיינסאַפיר, י. ג., זשורנאַליסט / 369
שטיינפעלד, שמעון, פויל׳ זעלנער // 505
שטיינשניידער, הלל־נח, זע : מגיד־שטיינשניידער הלל־נח
שטילער, בערטע / 375
שטיף, נחום, שפּראַך־און ליט׳־פאָרשער / 357
וועגען א יידישן אַקאַדעמישן אינסטיטוט 357
שטערן, א., שטעל־פאַרטרעטער פון בראַנדמייסטער // 438
שטערן, מ. 242
שטרוק, הערמאַן, מאָלער / 272
העלפט א הונגעריקן יתום 272
שטשיבוק, הירש / 280
שיבאָווסקאַ, ח. / 286
שיבאָווסקי, ע., קר׳ שוועסטער 159, 163
שידלאָ, י., אַרטיסט / 399
שיימאַן, ש., טעאַטער־ליבהאָבערין / 389
שיין, מאַניע, אַרטיסטין // 425
שיינבוים, יחיאל, פאַרט׳ קאָמאַנדיר // 418, 489, 490, 491
שייניוק, כ. 135
שייניוק, ל. 141
שייניוק, ל., לערערין / 412
שייניוק, צ. 242, 244
שייניוק, צבי (לידע) 242
שייניוק, רבקה, אַקושערין־מאַסאַזשיסטין 164
שיינין, זיסלע, קר׳ שוועסטער 159
שיינין, חיים 230
שיינער, נתן (יפה), פעליעטאָניסט, זעצער / 362, 365
שיינקער, ברכה, ד״ר 158, 159 // 438
שילער, מ. / 288
שילער, פרידריך, דייטש׳ פּאָעט X, XVI, XX, XXVI
שימאַנאָוויטש, יונה, פאַרט׳ // 499
שימאַנאָוויטש, מ., דרוקער 73, 95, 219, 238, 256 / 287
שימאַנאָוויטש, ש. 185, 186
שימייטע, אַנאַ, ביליאָטעקאַרין // 471
שימעל / 387
שימעל, ש. // 456
שימעלע קאַפּטאַן, בעל־צדקה IX, XVII, XXI, XXVII
שימעלעוויטש, (רייסין), יוליס 26
שינדעלמאַן, אסתר, ייוואָ־אַספּ׳ מגר׳ / 354
שיפּער, יצחק, ד״ר / 357
שיף, אליהו, קצב 94
שיפּמאַנאָוויטש, ב., לערערין / 329
שיפּרין, ישראל, פויל׳ זעלנער // 503, 504
שיפּרעס, לייב / 331
שיק, זלמן 3 / 318, 354, 360
1000 יאָר ווילנע 3
שירוינט, ש. 201
ש״ך, זע : כהן שבתי בר׳ מאיר, רב
שלאָגמאַן, ה. / 286
שלאַגמאַן, י. 141
שלאָמאָוויטש, אברהם, ייד׳ בריגאַדע // 506
שלאָנסקי, אברהם, פּאָעט 253 // 497
מול הישימון 253
שלאָס, יוסף, פויל׳ זעלנער // 504
שליאָסבערג, ב., קר׳ שוועסטער 163
שלאָסבערג, בער, לערער, ייוואָ־אַספּ׳ / 319, 412 // 493
שלאָסבערג, חנה // 512
שלאָסבערג, נתן־נטע בן יהודה / 408
שלום / 282
שלום עליכם (שלום ראַבינאָוויטש) 250 / 282, 310, 359,
363, 388, 391, 396, 412 // 452
נאָר אַ דאָקטאָר ! 282
בערדיטשעווער האָטעלן 320
די גאָלדגרעבער 388,
מאָטל פּייסי דעם חזנס 391
סטעמפּעניו 396
פאַרכישופטער שניידער 452
צוויי הונדערט טויזנט 454
ר׳ שלמה(לע) ווילנער, זע : כהן, שלמה
שמואל בן אביגדור, אב״ד, ר״מ ורב הקלויז 120, 121
שמואל בר משה, פון פראַנקורט־מיין 9
שמולאָוויטש, ראָדע // 474
שמולער, א. (מאָזיר) 242
שמוקלער, פויל׳ זעלנער // 503
שמוקלער, ג. / 375

שמחה באָרד זע : קאַצענעלנבויגען, שמחה
שמידט, אַנטאָן, דייטשער אינטער־אָפיצער // 472
שמידט, הכהן ש, 111
שמיד, מאָטיע 48־49
שמיד, י., פאַרט׳, פּאָליט־קאָמיסאַר // 501
שמעונוביץ, ד., (שימאַנאָוויטש), שרייבער 253
יובל העגלונים 253
שמערלינג, ש. 174, 185, 186
שמערקאָוויטש, סימע / 375
שמערקאָוויטש, רבקה, לערערין / 331
שמש, מאָטל, פאַרט׳ // 497
שניאַדעצקי, יאַן 28, 48־49
שניאַדעצקי, יענדזשעי 28, 48־49
שניאור, חיים, אַרטיסט / 398, 399, 400
שניאור זלמן מליאדי, רבי חב״ד X, XVI, XXVI
שניידמאַן / 295
שניידער, לערער / 284
שניידער, ב. / 337
שניידער, ברוך, פאַרט׳ // 484
שניידער ג., לערערין 238
שניידער, י. 288
שניידער, כיענע, קר׳ שוועסטער 159
שניידער, מאיר, קצב 94
שניידער, מרדכי־בצלאל, שפּראַך־פאָרשער, שרייבער
/ 356, 360, 409, 416
שניידער, משה־יצחק *(104)
שניידער, רחל, קר׳ שוועסטער 159
שניידער, שלמה 32
שניידער, שמואל, חזן // 521
שניידערמאַן, ה., טעכ׳ אינסטרוקטאָר 208
שניידערמאַן, טאַמאַראַ, (וואַנדאַ מאַיעווסקאַ), פאַרט׳
פאַרבינדלערין // 482
שנייפאַל, ש. ק. (קאָזאַקעוויטש, ש.), פובליציסט / 409, 412
שניפּעליסקי // 526
שעוועליאָוויטש, בערטע, טעאַטער־ליבהאָבערין / 389
שעוועליאָוויטש, גיטל, קר׳ שוועסטער 159
שעכטמאַן, ד״ר 256
שעליופּסקי, א. 141
שעמאַקאָוו פון סמאָלענסק, שטייער־קאָלעקטאָר 6
שעמיאַוויטש, חיה־טויבע 141 / 286
שעמיאַוויטש, ירמיהו־שלמה 141
שענקמאַן, מ., אַגראָנאָם / 338
שענקער, חיים / 280
שעסקין, יודל, טעאַטער־ליבהאָבער / 375, 389
שעסקין, יעקב בן מאיר 134, 186, 201, 205, 242, 244,
245 / 344, 408, 409
שעסקין, מיראָן, אינזש׳, שטאַב־אָפיצער // 503
שעסקין, עזריאל 109, 132, 134, 135, 139, 161, 261
שעפּטיצקי, גענעראַל 48־49
שעפּטעל, ש., אַרטיסט / 398
שעפּנער, ברוך, פובליציסט / 392
שעקספּיר, וויליאַם, דראַמאַטורג / 388, 395, 400
יוליוס צעזאַר 388
שיילאָק 395, 400
שער, ברידער, פאָטאָגראַפן 208
שער, ב., צאָן־ד״ר 160, 165
שער, דוד, פעלדשער 163
שער, יעקב, מאָלער, לערער / 316, 317, 329, 336, 388,
394, 405, 412 // 451, 456
שער, ר. 147
שערמאַן / 388
שערמאַן־אַרש, שרה, באַלעט־לערערין // 528
שערעל, ב. // 456
שערענזאָן, משה, אָפּערע־זינגער, חזן / 380
שערעשניעווסקי, בערל, פאַרט׳־קאָמאַנדיר // 483, 499, 500
שפּונט, ג. 147
שפּונט, ראובן 135
שפּיגעל, פּ. / 321
שפּיטאַלניק, ב. / 375
שפּייזער, איציק, גימנאַזיע־אייגנטימער / 281
שפּינאָזע, ברוך, פילאָסאָף / 402
שפּערנער, קאָמפּאָזיטאָר / 378
שקאָלניצקי, ג. (ה.) 139, 161
שקאָלניצקי, ז. 103
שקאָלניצקי, י. 103
שקאָלניצקי, ק. 113, 139

שקאָפּ, שמעון, רב 126, 171
שקלאָווער, יצחק, לייטענאַנט, ליט־דיוו' // 507
שקלאָווער ,ישראל בן שמואל, רב IX, XV, XX, XXV
שקלאַניעוויטש, שמחה, אַגראָנאָם 338
שקלאַרסקי, ח. / 321
שקליאַר, נ., קאָמפּאָזיטאָר / 375, 386
בום און הריידל 386
שראָגאָוויטש, לערערין / 325
שראַם, זשאַנדאַרמעריע־לייטענאַנט // 430
שרייבמאַן / 387
שרייבמאַן, ג. 268
שרייבמאַן, ל. 268
שרייבער, ברוך 48־49
שרייבער, מתתיהו, אינזש', טעכניקום־דירעקטאָר
208, 209, 218 / 319 // 438
מעכאַניק, 2 ביכער
טיילן פון מאַשינעס, 7 ביכער
שרייבער, שמואל / 408
שריפטזעצער, לייב, אַרטיסט / 397
שריפטזעצער, מנחם־מענדל בן יוסף, דרוקער־פאַרלעגער
202 / 342 // 444
שרירא / 388

ת

תפּוח, ל. / 321
תפּוח, שמשון, ד"ר / 338

ענינים־זוכצעטלען

ПРЕДМТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ — **ענינים** — SUBJECTS INDEX

צו פאַרלייכטערן אויסצוגעפינען די שייכותדיקע מאַטעריאַלן אויף יעדער טעמע וואָס ווערט אַרויסגעבראַכט אין די ביידע בענדער פון האַנטבוך „ירושלים דליטא אילוסטרירט און דאָקומענטירט", האָבן מיר די ענינים־זוכצעטלען און דאָסגלייכן די ביבליאָגראַפישע מקורים גרופּירט לויט דעם זעלבן סדר ווי די אָפּטיילונגען און זייטן אין בוך.

דער אינהאַלט דינט דעריבער פאַרן זוך־שליסל סיי פון ענינים־אינדעקס סיי פון דער ביבליאָגראַפיע.

דער צייכן / באַווייזט, ווו עס פאַרענדיקן זיך די שייכותדיקע מאַטעריאַלן אויף דער געגעבענער טעמע אין ערשטען באַנד און הייבן זיך אָן אין צווייטן באַנד. דער צייכן // באַווייזט, אַז די ווייטערדיקע מאַטעריאַלן געפינען זיך אין דער אָפּטיילונג חורבן, ווידערשטאַנד און אומקום.

היסטאָריאָגראַפיע פון דער יידישער ווילנע

סימבאָל פון דער יידישער ווילנע 1
מעשה־ביכלעך וועגן ווילנע 2
היסטאָריאָגראַפיע פון דער יידישער ווילנע VII, XII; XIII, XVII; XVIII, XXII; XXIII, XXVIII, 3, 135 // 540

כראָנאָלאָגישע דאָקומענטאַציע פון יידן אין ווילנע

יידן אין ווילנע אין XV טן י"ה
VIII, XIV, XIX, XXIV, 3, 6, 100, 107
יידן אין ווילנע אין XVI טן י"ה
VII, VIII, XIII, XIV, XVIII, XIX, XXIII, XXIV, 3, 7, 8, 100, 108
יידן אין ווילנע אין XVII טן י"ה
VII, VIII, XIII, XIV, XVIII, XIX, XXIII, XXIV, 3, 4, 9, 10, 11, 78, 80, 108, 119, 130, 172, 176 / 285
יידן אין ווילנע אין XVIII טן י"ה
VII, XVIII, XIV, XVIII, XIX, XXIII, XXIV, 3, 4, 12, 13, 78, 107, 110, 119, 121, 170, 176, 187 / 285, 341
יידן אין ווילנע אין XIX טן י"ה
VII, VIII, XIV, XVIII, XIX, XXIII, XXIV, 3, 4, 12, 13, 78, 80, 107, 110, 119, 121, 170, 176, 187, 210, 212 / 278, 280, 285, 288, 291, 295, 341, 342, 351, 355, 371, 372, 407

פריווילעגיעס און געזעצן וועגן יידן אין ווילנע

פריווילעגיעס פאַר יידן אין ווילנע 3
פוילישע קעניגן 6, 7, 8, 9
ליטווישער גרויספירשט 6
געזעצגעבונג וועגן יידן
צאַרישע רוסלאַנד 13, 15, 19
געריכט־דאָקומענטן וועגן יידן אין ווילנע
צאַרישע רוסלאַנד 13, 33, 35
פוילן 40

אָפיציעלע דאָקומענטן

באַשלוסן, פאַראָרדענונגען, און עפנטלעכע מעלדונגען פאַר יידן אין ווילנע

צאַרישע מאַכט
  אין רוסיש 6, 7, 8, 9, 15, 16, 17, 156, 188 / 351
  אין יידיש 15, 19 / 278
ראַטנמאַכט
  אין רוסיש 26, 27
  אין יידיש 26, 27, 230 / 330, 368 // 424
  אין פויליש 27
פוילישע מאַכט
  אין פויליש 15, 28, 49, 188
  אין יידיש 15, 28, 48, 219 / 351
דייטשע מאַכט
  אין דייטש 23, 24, 25
  אין יידיש 21, 22, 23, 24
  אין פויליש 23
מיטל־ליטע
  אין פויליש 29
ליטווישע מאַכט
  אין ליטוויש 29
  אין יידיש 29

דאָקומענטאַציע וועגן יידן אין ווילנע

פון יידישע מקורים

ידיעות וועגן יידן אין ווילנע פון יידישע מקורים
  7, 8, 10, 11, 12, 17 / 407
פנקסים 3, 11, 13, 107, 111, 121, 139, 144, 150, 174, 213 / 285, 306, 356
פאַר דער געשיכטע פון ווילנע אין די יאָרן פון מלחמה און אָקופּאַציע 3 / 356
ועד מדינת ליטא 11, 285
ווילנער קהילה 13
מחלוקת קהל־הרב שמואל 121

היסוד 107
חברה חוסן ישועות 139
גאונס קלויז 111
ביליקע קיך 144
ייִדישער באַנק 174
להעוסקים במלי׳ הדפ׳ 213
שול־פּנקס פון צ.ב.ק. 306
אויף די חורבות פון מלחמות און מהומות, פּנקס פון געגנט־קאָמיטעט „יעקאָפּאָ״ 150
פּראָטאָקאָלן פון אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס 39, 133, 142
סטאַטוטן, פּראָגראַמען, רעגולאַמינען און באַריכטן פון געזעלשאַפטלעכע אינסטיטוציעס און אָרגאַניזאַציעס 20, 103, 115, 116, 130, 135, 139, 174, 175, 207, 210, 214, 246, 248, 249, 259 / 278, 285, 286, 287, 291, 304, 322, 323, 324, 332, 333, 334, 336, 350, 353, 355, 374
דער „תחום־המושב״ און די עקאָנאָמישע לאַגע פון ווילנער ייִדן — מעמאָראַנדום פון שתדלן פייוול געץ (רוסיש) 17

סטאַטיסטישע טאַבעלעס און ציפערן וועגן ייִדן אין ווילנע

ייִדישע סטאַטיסטישע געזעלשאַפט 355
עקאָנאָמיש־סטאַטיסטישע סעקציע ביים ייִוואָ 358
סטאַטיסטישער רעגיסטראַציע אין ווילנער קהילה 97
סטאַטיסטישער אַמט אין ו״ג 459
פֿאָלקסציילונגען 351, 355
ייִדן צווישן דער ווילנער באַפעלקערונג (1645—1959) XII, XIII, XIV, XVIII, XIX, XXIII, XXIV, 4, 11
געבורטן, חתונות, גטן, טויט־פאַלן (1911—1938) 4
ייִדישע אויסוואַנדערונג פון ווילנע (1926—1937) 5, 11
ייִדישע סוחרים אין ווילנע (1806—1850) 177
ייִדישע און נישט־ייִדישע הענדלער אין ווילנע (1875) 177
ייִדישע און ניט־ייִדישע האַנדל־אונטערנעמונגען אין ווילנע (1926) 183
ייִדישע הייזער אין ווילנע (1919) 177
ייִדישע און ניט־ייִדישע אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען (1921) 20
אַרויסגעגעבענע פּאַטענטן פאַר האַנדל, מלאכה און אינדוסטריע (1924—1930) 201
ייִדישע בעלי־מלאכות, אַרבעטער און לערן־ייִנגלעך (אין XVIIIטן י״ה) 187
ייִדישע אַרבעטסלאָזע לויט די פאַכן (1916) 146
ייִדישע און ניט־ייִדישע האַנטווערקער (1928) 188
באַשעפטיקונג פון עמיגראַנטן (1929) 5
רעגיסטרירטע האַנטווערקער־וואַרשטאַטן (1936) 190
דער פּראָצענט ייִדן אין פאַרשיידענע פּראָפעסיעס (אין די דרייסיקער יאָרן) 194
פּראָצענטועלער אַנטייל פון ווילנער ייִדן אין האַנדל, מלאכה, אינדוסטריע און פרייע פּראָפעסיעס (דרייסיקער יאָרן) 201
שילער, פאַך־שולן און קורסן אין „הילף דורך אַרבעט״ (1903—1941) 205
צאָל ערד־אַרבעטער אין 11 ייִדישע דערפער אַרום ווילנע (1898—1919) 202
ייִדישע לאַנדווירטשאַפטן אין די ייִדישע ערד־אַרבעטער קאָלאָניעס און שטעטלעך אין ווילנער געגנט (1920) 202
ייִדישע אַדוואָקאַטן, אינזשינירן און בוכהאַלטערן אין ווילנע (1939) 218
ייִדן אין דער מעדיצינישער באַדינונג אין ווילנע (1913) 160

מוהלים אין ווילנע (XVIII—XX י״ה) 91
(1,376,768) מיטאָגן אַרויסגעגעבענע דורך דער „ביליקער קיך״ (1893—1917) 144
ייִדישע שילער אין רוסישע לערן־אַנשטאַלטן אין ווילנער גובערניע (1840) 278
רוסישע לערן־אַנשטאַלטן פאַר ייִדישע קינדער (1808—1906) 280
צאָל תלמידים און תלמידות אין חדרים, און תלמוד־תורה׳ס לגבי די 23 פּריוואַטע און געזעלשאַפטלעכע ייִדישע, העברעאישע און פרעמד־שפּראַכיקע פאָלק־און מיטלשולן אין ווילנע (1916) / 283
פאַמיליערער און סאָציאַלער באַשטאַנד פון די שילער אין אינטערנאַט און פאָלק־שול אין דער שטאָטישער תלמוד־תורה און ציפערן וועגן פאַך־אויסשולונג (1936) 285
סטודענטן ייִדן און ניט־ייִדן אין ווילנער אוניווערסיטעט (1919—1939) / 337
די קאָלעקציעס אין ייִוואָ (1939) / 358
בולעטען פון סטאַטיסטישן אַמט פון ו״ג געווידמעט דאָס אַרבעטנדיקע געטאָ (יאַנ׳־יוני 1942) // 459
געטאָ־ייִדן באַשעפטיקטע לויט די אַרבעט־איינהייטן (1942) // 437
שריפה־סטאַטיסטיק און קוימענס־סכעמע אין ו״ג (1942) // 438
אַרעסטירטע אין געטאָ־טורמע (יאַנואַר־יוני 1942) // 444
מיטגלידער און סעקציעס אין ו״ג ספּאָרט־קלוב // 447
געטאָ־שולן און שילער (1941—1942) // 450
רעפּערטואַר פון ו״ג טעאַטער און צאָל באַזוכער (1942—1943) // 454
געטאָ־ביבליאָטעק און געטאָ־לייענער (1941—1942) // 459
יחיאלס קאַמף־גרופּע (סטאַטיסטישע צאָלן און צילן) / 489
ווילנער ייִדן אין פּאַרטיזאַנער־מחנות // 497, 499, 502
ייִדן (און ווילנער) אין מיליטער // 503, 504, 505, 506, 507
אין דער פּוילישער אַרמיי 503
אין דער אַנדערס־אַרמיי 503
אין דער קאָשטשיושקאָ־דיוויזיע 505
מלחמה־געפאַנגענע אין דייטשלאַנד 504
אין דער ליטוויש(־ייִדישער) דיוויזיע 507
אין דער ייִדישער בריגאַדע, ענגלישע אַרמיי 506
אין די אַמעריקאַנער באַוואָפנטע קרעפטן 506

עמיגראַציע און עמיגראַציע־געזעלשאַפטן

ייִדישע עמיגראַציע פון ווילנע 5, 11, 137, 150, 154 // 423
„האַיאַס (יעאַס)״ עמיגראַציע־געזעלשאַפט 5, 137, 150
„היאַס־יק״אַ־עמיגדירעקט״ 5 // 423
„יק״אַ״, ייִדישע קאָלאָניזאַציע געזעלשאַפט 142
„יעקאָפּאָ״, געגענט־קאָמיטעט
ייִדישער קאָמיטעט פאַר הילף די מלחמה־געליטענע 5, 137, 150 // 423
ערשטע און דריטע געגנט־קאָנפערענצן 150
קורסן פאַר קאָאָפּעראַציע 150
פּנקס 150
ביכער־פאַרקויף־לאַגער 344

ווילנע אונטער פאַרשיידענע רעזשימען

לעגענדע וועגן דער גרינדונג פון ווילנע 2, 52
ליטווישע הערשאַפט (1322—1569) VII, VIII, XIII, XIV, XVIII, XIX, XXIII, XXIV, 4, 6

פוילישע הערשאַפט (1569—1795) VII, VIII, XIII, XIX, XVIII, XIX, XXIII, XXIV, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15
רוסישע הערשאַפט (1795—1915) VII, X-VIII, XIII, XVI-XIV, XVIII, XX-XIX, XXIII, XXVI-XXIV, 4, 6, 11, 14, 15, 17, 18, 19, 20
פראַנצייזישע הערשאַפט (1812) VII, XIII, XVIII, XXIII, 44
דייטשע הערשאַפט (1915—1918) 4, 21, 22, 23, 24
סאָוועטישע הערשאַפט (1919, 1920) 4, 26, 27
  פאָלקס־קאָמיסאַריאַט פאַר אַרבעט 27
  סאָוועטישע האַנדלס־מיסיע אין פוילן 45
מיטל־ליטע (פוילישע אָקופאַציע, 1920—1922) VII, XIII, XVIII, XXIII, 4, 30
פוילישע הערשאַפט (1919, 1922—1939) VII, VIII, X, XIII, XIV, XVI, XIX, XX, XXIII, XXIV, XXVI, 4, 28, 31, 32, 39, 40, 41, 42, 43, 48־49
ליטווישע הערשאַפט (1939—1940) VII, XIII, XVIII, XXIII, 4 // 419, 420, 421, 422, 423
סאָוועטישע הערשאַפט (1939—1941) VII, XIII, XVIII, XXIII, 4, 195, 236 // 424, 425
דייטשע (נאַצישע) הערשאַפט (1941—1945) XII, XVII, XXII, XXVIII, 4 // 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433—459 (געטאָ), 460—472 (ליקווידאַציע), 473—476 (אומקום־לאַגערן)
ייִדישער ווידערשטאַנד: 480—494 (פ.פ.אָ.), 495—502 (פאַרטיזאַנער), 503—509 (פאַרב' אַרמייען), 510—512 (באַפרייאונג)
סאָוועטישע הערשאַפט (ראַטן־ליטע, 1945) VII, XII, XIII, XVII, XVIII, XXIII, XXVIII, 4 // 510, 551, 512, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 540

ווילנע אונטער פאַרשיידענער מיליטערישער אָקופאַציע

רוסיש(־אוקראַיניש) פוילישע מלחמה (1655) 11
רוסישע (צאַרישע) אַרמיי. 11, 19
פוילישע אַרמיי אין ווילנע 11, 28, 30, 31, 37, 39, 147
  פוילישע גענעראַלן 30, 31
דייטשע אַרמיי אין ווילנע 21, 22, 25
די רויטע אַרמיי אין ווילנע 27
ליטווישע אַרמיי אין ווילנע 29
פראַנצייזישע אַרמיי אין ווילנע 44
מיליטערישער צמענטער א/5־6, 48־49
מיליטערישער (אוניווערסיטעט) שפיטאָל ב/6

יידן אין מיליטער

ווילנער יידן אין פוילישן אויפשטאַנד (1831) 16
ווילנער יידן אין רוסישע אַרמייען
  אין דער צאַרישער אַרמיי 19
  אין דער רויטער אַרמיי // 505, 507, 508, 509
פאַראיין פון יידישע מלחמה־אינוואַלידן (פון דער צאַרישער אַרמיי) 32
יידישע מלחמה־וועטעראַנען 104, 172 (גמ"ח אנשי חיל)
ווילנער יידן אין דער פוילישער אַרמיי
  ערשטע וועלט־מלחמה 55, 149, 251
  צווייטע וועלט־מלחמה // 503, 504, 505

יידן אין דער דייטשער אַרמיי
  ערשטע וועלט־מלחמה 25
מלחמה־געפאַנגענע ווילנער יידישע זעלנער אין נאַצי־דייטשלאַנד / 404
ווילנער יידן אין דער ענגלישער אַרמיי
  צווייטע וועלט־מלחמה // 506 (יידישע בריגאַדע)
ווילנער יידן אין אַמעריקאַנער באַוואָפנטע קרעפטן
  צווייטע וועלט־מלחמה // 506

יידן־האַס, העצע, פאַרפאָלגונגען און זעלבסטשוץ

בלוט־בילבולים 34, 35
קדושים 33, 34, 36, 37, 39
בילבול־פראָצעסן
  בייליס פראָצעס 35, 36
  בלאָנדעס פראָצעס 35, 36
  וואולפין פראָצעס 40
ערשטער פאָגראָם פון דעם גרויסער שול 33
פוילישער פאָגראָם 39
פוילישע לעגיאָנערן־פאָגראָמשטשיקעס 37, 39, 43
פאָגראָם־פראָצעסן 13, 33
פוילישער אַנטיסעמיטיזם 40, 41, 42, 43
  קאַטוילישע העצעס אין וואַל־פראָפאַגאַנדע 41, 42
  יידן־קאָמוניסטן 42
  סטודענטישע אַנטיסעמיטישע העצעס 40, 43
  „יידישע בענק" אין די הויך־שולן 43
  עקאָנאָמישער באָיקאָט 41
  אָנפאַלן אויף יידן, עקסצעסן 41, 42
שמד 38, 154
  מיסיאָן־הויז 154
אויפרופן פון אַנטיסעמיטישע פאַרטייען 40, 41, 42
אויפרופן קעגן אַנטיסעמיטיזם און יידן־פאַרפאָלגונגען 34, 151, 185
פראָטעסט־שטרייק קעגן אַנטיסעמיטיזם 63, 215, 240 / 318
יידישער אַלגעמיינער נאַציאָנאַלער זעלבסטשוץ 39

ווילנע — אַ פיל־נאַציאָנאַלע שטאָט

דענקמעלער אין ווילנע 54, 62, 137 / 402
עמבלעמען פון ווילנע
  יידישער 1
  ליטווישער 9, 29
  פוילישער 9
  רוסישער 19
טויערן (אין ווילנער פעסטונג־וואַנט) 62
שטעמפל פון ווילנער מאַגיסטראַט 9
ווילנער גובערנאַטאָר / 351, 355
ווילנער מיליטערישער גובערנאַטאָר 16
ווילנער גובערניאַלע פאַרוואַלטונג 38
ווילנער שטאָטראַט 129, 130
  וואַלן 233, 235
ראָטהויז (מוזיי) 59 / 398
שטייער־אַמט 75
מינץ־גיסעריי 7
אייזנבאַן־דירעקציע 75
אייזנבאַן־קרייז 26, 219
פאָסט־צענטראַלע 60
ראַדיאָ־סטאַנציע 84 / 375

אינטערנאַציאָנאַלע פאַראַנשטאַלטונגען 45, 215, 216 / 370
אַלגעמיינער אַרבעטער קולטור־פאַראיין 226
(אינטערנאַציאָנאַלער) שכנים־פאַראיין 219
רוסן VII, VIII, XIII, XIV, XVIII, XIX, XXIII, XXIV
רוסישע צאַרן 14, 16, 18, 19, 25
צאַרישער סענאַט / 351
(רוסישע) גאָסודאַרסטווענע דומע 128
פּאָליאַקן VII, VIII, XIII, XIV, XVIII, XIX, XXIII, XXIV, 226
פּוילישע קעניגן 6, 7, 8, 9, 12
פּוילישער אויפשטאַנד 16
(פּוילישער) סיים און סענאַט 128
פּוילישער מלוכה־מאָנאָפּאָל פּאָווילאָן, צפון־יאַריד 182
דאָס הויז פון פּוילישן אַקאַדעמיקער מיט טראַנספּאַראַנטן קעגן פּראָפעסאָרן און סטודענטן ייִדן 43
פּוילישער באַלעט־אַנסאַמבל 216
ליטווינער VII. VIII, XII, XIII, XIV, XVII, XVIII, XXII, XXIII, XXIV, XXVIII, 92, 44, 212, 226
ליטווישע בילדונג־געזעלשאַפט „ריטאַס" אין ווילנע 45
ווייסרוסן VII, XIII, XVIII, XXIII, 44, 45, 216, 226
ווייסרוסישע שול־געזעלשאַפט אין ווילנע 45
ווייסרוסישע וויסנשאַפטלעכע געזעלשאַפט 45
טאַטאַרן 44 // 488
דייטשן VII XII, XIII, XVII, XVIII, XXII, XXIII, XXVIII, 21, 22, 23, 24
מאָנגאָלן VII, XIII, XVIII, XXIII
פראַנצייזן VII, XIII, XVIII, XXIII, 44
שוועדן VII, XIII, XVIII, XXIII

פאַרשיידנגלויביקע אין ווילנע

לוטעראַנער
דייטשע קירכע 7
דייטשער מיליטערישער צמענטער 21
מאַריאַוויטן צמענטער ד/13
מוסולמענער
מאַכמעדאַנער מעטשעט 44
מאַכמעדאַנער בית עולם ד/13
פּראַוואָסלאַווע
פּראַוואָסלאַווע צערקוועס
סאָבאָר 59
זנאַמענסקע 84
מיקאָלאַי 59
ראָמאַנאָוו 75
פּראַוואָסלאַווער צמענטער ד/11־12
קאַטאָליקן
קלויסטערס און גאסן אויף נעמען פון קריסטלעכע הייליקע אָסטראַבראַם 57; קאַטעדרע 60; קאַלוואַריע 90; איגנאַצי 77; אַננאַ אי בערנאַדיני 48־49; אַלע הייליקע 76; ווינצענטי 48־49; טערעזאַ 48־49; יאַצעק 48־49; יאַקוב יערסקי 48־49; מיכאל 49־49, מיקאָלאַי 69, מיסיאָנערן 58; ניקאָדים 48־49; סטעפאַן 48־49; פּאָנאַרי קאַפּליצע 86; פּייטער און פּאַוועל
ווילנער אַרכידיעצעזיע
ידיעות 41
ליטווישע גייסטלעכע קאָנסיסטאָריע 38
קאַטוילישער אַנטיסעמיטיזם VII, XIII, XVIII, XXIII, 41, 42
(די טריפה) יאַטקעס 59
ראָסע צמענטער ג/11
קאַלוויניסטן
עוואַנגעלישער קלויסטער 71
קאַראַאימער VII, XI, XIII, XVII, XVIII, XXI, XXIII, XXVII, 44, 46
קאַראַאימער עמבלעם 46
די קאַראַאימער קהילה ביי דער נייער „כנסה" 46
אַלטע קאַראַאימער „כנסה" ח/7, 46
קאַראַאימער „חכם" (חאַכאַם, כאַדזשי) 46
קאַראַאימער בית־עולם ד/13

טאָפּאָגראַפיע פון ירושלים דליטא

די נעמען פון די גאַסן, געסלעך און פּלעצער ווערן דאָ געגעבן אויף ייִדיש, ווי זיי זיינען אויסגעלייגט געוואָרן אין דער אָפיציעלער וואַל־ליסטע צו די ווילנער קהילה־וואַלן סוף 1936 (זע ז׳ 48), דורך אַ ספּעציעלער קאָמיסיע פון געזעלשאַפטלעכע טוער און שפּראַך־קענער. מיט לאַטייניש אותיות ווערט געגעבן דער פּוילישער נאָמען (זע ז׳ 49). אין קלאַמערן ווערן צוגאָבלעך אָנגעגעבן רוסישע, פּוילישע א״אַ נעמען פון די גאַסן גרעסטנטייל פון פאַר דער ערשטער וועלט־מלחמה. די וואָס זוכן אַ גאַס פון די נעמען דערמאָנטע אין די קלאַמערן, העלפן זיי די אָפּשיקן צו געפינען די גאַס לויט דעם נאָמען ווי זי איז פאַרצייכנט אין דער רשימה. כדי צו לאָקירן די גאַסן און געסלעך אויף דער מאַפּע (ביילאַגע), גיבן מיר אָן די קאָאָרדינאַטן (למשל: ה/10) וואָס באַדייט, אַז די באַטרעפנדע גאַס געפינט זיך אין קוואַדראַט וואָס דער אות ווייזט ווערטיקאַל און דער ציפער האָריזאָנטאַל. פאַרקירצונגען: ג׳ — גאַס, ג״ל — געסל.

מאַפּעס

ביילאַגע 6, 7, 10, 105 // 433, 435
ווילנע, אויף צווישן־מלוכישע גרענעצן, פאַרזאַך־בלעטער
ווילנע צווישןביידע וועלט־מלחמות, פאַרזאַך־בלעטער
ווילנע אין 15טן י״ה 6
ווילנע אין 16טן י״ה 7
ווילנע אין 17טן י״ה 10
שולהויף 105
ווילנער געטאָ (1941—1943) // 433, 435

ווילנע

גאַסן, געסלעך, פּאַרשטעט און פּלעצער

געגנטן און גאַסן וואו ייִדן האָבן געוואוינט אין ווילנע
מאַפּע (ביילאַגע), 48 (ייִדיש), 49 (פּויליש)
ווילנער ייִדישע וואוין־געגנט (געטאָ)
VIII, IX, XIV, XV, XIX, XXIV, 7, 9, 15
ווילנער פּייזאַזש IX-VIII, XI, XVI-XV, XVII,
XIX, XXI, XXV-XXIV, XXVII, 90—50

א

(גרויסע) אָבאָז (לאַגערנע) ג׳ א־ד/6-1, 49-48	Obozowa Wielka
אָבאָז ג׳ זע : פּאַראַם ג׳	
(ניי־)אָבאָז ג׳ זע : פּריינטשאַפּט ג׳	
אָבזשאָרנע ג׳ זע : (צווייטע) יאַטקעווער	
אָביאַזדאָווע ג׳ ז/8, 49-48	Objazdowa
אַבעלסקע 49-48	
אַבראַמאָוויטש ג״ל, זע : זשעליגאָווסקי ג׳	
אָגינסקי ג׳ א/2, 49-48	Oginskiego
אָגראָדאָווע ג׳ י/6-5, 49-48	Ogrodowa
אַגרעס (קאָשאַרן) ג״ל ו/5, 49-48	Koszarowy z.
אָדנאָגע (מיקאָלאַי) ג״ל 49-48, 104	Odnoga (Mikolajewska)
אוגליצקע ג׳ זע : קוילן ג׳	
אוגערקע ג׳ ו/5-3, 49-48	Ogórkowa
אויגוסטינער ג״ל, ד/9, 49-48	Augustjańska
אולאַנער (קאַוואַלעריע) ג׳ ד/6, 49-48	Ułańska
אונדזערע (נאַשע) ג״ל ח/8, 49-48	Nasza
אוניווערזיטעט ג׳ ה/8, 49-48, 243	Uniwersytecka
אוקאָסנע ג׳ ג־ד/4 49-48	Ukośna
אוראָק ג״ל י/10 49-48	Urok
אָזשעכאָוואַ, אָרעכאָוואַ זע : נוס(בוים) ג׳	Orzechowa
אָ(ר)זשעשקאָ ג׳ ה/8-7 49-48, 133, 134 / 311, 325, 331, 369, 405 // 421	Orzeszkowej
אָ(ר)זשעשקאָ סעדל (פּלאַץ, סקווער) זע : ברוך שרייבערס פּלאַץ	
איגנאַצי (איגנאַטאָווסקע) ג׳ ה/9-8 49-48, 77, 240 / 337, 338, 364 // 492	Św. Ignacego
אייזיקס (קאַרלסבאַדער) ג״ל א/10, 49-48	Karlsbadzka
איישישקער טראַקט 49-48	Ejszyski Trakt
אימבאַרי ג׳ (און פּלעצל „ביי דער הצלחה״) 49-48	Imbary
אינספּעקטאָווע ג׳ זע : ספּעקטן ג׳	
אינפלאַנטן (סערביש־טשערנאָגאָרער) ג׳ ח־ט/7, 49-48	Inflancka
אכסניא (גאָסטשינע) ג׳ 49-48	Gościnna
אַל(ד)ע הייליקע (שפּיטאָל) ג׳ ה/9, 49-48 // 434, 435	Wszystkich Swietych
אַלטע (סטאַרע) ג׳ ח/7, 49-48	Stara
אַלט(ע) זע : באָסאַקעס גראָדנער דובנער ג׳ זע : שאַנצן ג׳ רוסישע ג׳ (סטאַראָרוסקיע)	
אָלימפּ ג/10, 49-48	Olimpja
אַלעקסאַנדער(אָווסקע) בולוואַר זע : פּילסודסקי ג׳	
אַלעקסאַנדריא זע : זווערינעץ	
אַנטאָקאָל(יע) א־ג/6-1, 23, 49-48, 240, 267 / 275 // 418 קהילה אַנטאָקאָל 80, 104	Antokol
אַנטעקאָליער ברעג 49-48	Antokolska-Pobrzezna
אַנטאָקאָל ג׳ זע : קאָשציושקאָ ג׳	
(מאַרק) אַנטאָקאָלסקי ג׳ זע : יאַטקעווער ג׳	
אַננע (סוואָראָוו) ג׳ ד/8, 49-48	Św. Anny
אָסטראָבראַם־טויער (אסתר בראָם) ה/10, 15, 49-48, 57 // 537	Ostra Brama
אָסטראָבראַם ג׳ ג־ה/12-9 15, 45, 49-48, 57, 104 / 274, 288 304, 390 // 511	Ostrobramska
אָסטראָבראַם ג׳ זע : בעלינע ג׳	
אַסטראַכאַנסקע ג׳ זע : מאַכלעס ג׳	

אָפּיאַרנע (סודעבנע) ג׳ 49-48	Ofiarna
אָפיצערן ג׳ (ערשטע און צווייטע) ה/3, 49-48	Oficerska
אַקאַדעמישע ג׳ זע : זשעליגאָווסקי ג׳	
אָראַנזשעריע ג׳ 49-48	Oranżerejny z.
אַראָפּ־שלאָס ג׳ 49-48	Podzamcze
אַרבעס (גראָכאָווע) ג׳ 49-48	Grochowa
אַרטילערישע ג׳ ד־ה/6 49-48	Artyleryjska
אַרכאַנגעלסקע ג׳ ז/10-9, 49-48	Archanielska
אַרכאַנגעלסקע ג״ל ערשטע, זע : שטשיגלע ג׳ צווייטע, זע : שפּערל ג׳	
אָרלע ג׳ ט־י/6, 49-48	Orła
אַרסענאַל ג׳ ה/8-7, 49-48	Arsenalska
אָרענבורג ג׳ זע : רידז־שמיגלי ג׳	
אָשמענער ג׳ ה/9 49-48	Oszmiańska
(ניי־)אָשמענער ג׳ זע : רודאָמינער ג׳	
אָשמענער ג״ל ה/12, 49-48, 69, 123 // 434, 435, 438, 483	Oszmiańska
אָשמענער טראַקט ב־ג/14, 49-48	Oszmiański Trakt

ב

באָבער (באָבראָווסקע) ג׳ ט/6, 49-48	Bobrowa
באָברויסקער ג׳ ג/10, 49-48	Bobrujska
באָברויסקער ג״ל זע : מאַרצאָווע ג״ל	
באָגאַדעלניע ג״ל זע : באַרימהאַרציקייט ג״ל	
באָגאַטעלאַ ג״ל זע : לעשניקעס	
באַגוסלאַווסקע (יורעווסקי; ראַדזיוויל, טשיסטאַ) ג״ל 49-48	Bogusławska
באָד (קאָמפּיעלאָווע) ג׳ 49-48	Kąpielowa
באַזיליאַנער (קאָננע) ג׳ ה/10, 49-48, 71 / 283, 304, 307, 321, 364	Bazyljańska
באָטאַנישע ג״ל זע : קיניג ג״ל	
באָטאַנישער גאָרטן VIII, XIV. XIX, XXIV, 49-48, 60, 270 / 304	Ogród Botaniczny
באַטאָרי טראַקט א/8, 49-48	Batorego Trakt
(ערשטע) באַטעריע (נאַביערזשנע) ג׳ 49-48	I-je Baterji
באָטשנע ג׳ 49-48	Boczna
באָלטופּיע, דאָרף 49-48	Bołtupie (wieś)
באָלטופּסקע (קאַסטראַמסקע) ג׳ ו/6, 49-48	Bołtupska
באַלניצע ג׳ זע : צעדער ג׳	
כאַלשאַיאַ ג׳ זע : ברייטע ג׳ און שלאָס ג׳	
באַן־וואָקזאַל(נע) ה/11, VII, VIII, 49-48, 56, 245 / 414 // 523	Dworzec Kolejowy
באָניפראַטן (סעמיאָנאָווסקע) ג׳ ה/8, 49-48	Bonifraterska
באַנק (באַנקאָווע) ג״ל ו/10, 49-48	Bankowa
(אַלטע) באָסאַקעס (קאַרמעליטן; דוואָריאַנסקע; זאַוואַלנע) ה/9, 49-48, 104 / 291 // 434, 435, 438, 460	Bosaczkowa
באַקשט ג׳ ד/10-9, 49-48, 76, 104 / 304	Bakszta
באַקשט ג״ל זע : מילאָסיערנע ג״ל	
באָראָווע (ראָסטאָווער) ג׳ א־ב/5, 49-48	Borowa
באָראָווע (ראָסטאָווער) ג״ל א/5, 49-48	Borowa
באַרבאַראַ ג״ל 49-48	Św. Barbary
באַרימהאַרציקייט; (באָגאַדעלניע; דאָבראָטשינע) ג״ל ח־ו/8, 49-48	Dobroczynny z.
באַרימהאַרציקע שוועסטער ג״ל ד/9, 49-48	Sióstr Milosierdzia
באַרימהאַרציקע שוועסטער ג׳ א־ב/6, 49-48	Sióstr Milosierdzia
בוכאַרער ג׳ זע : קראָקעווער ג׳	
בולגאַרישע ג׳ זע : ליטווישע ג׳	
בופאַלאָווע (פּאָרטאָווע) ג׳ און באַרג ו־ז/8, 49-48	Boufałowa
בוקאָווע ג׳ ח/11-10, 49-48	Bukowa
בורבישקער ג׳ און דאָרף 49-48	Burbiszki (Wieś)
בזשוסקאַ 49-48	Brzozka
ביאַליסטאָקער ג׳ ג/10, 49-48	Białostocka
ביאַלער ג״ל 49-48	Biały
„ביי דער הצלחה״, פּלעצל זע : אימבאַרי ג׳	
בינען ג׳ 49-48	Pszczelarska
ביסטריצקע ג׳, ג״ל און טראַקט א/4, 49-48	Bystrzycka
ביסקופּיע (באַנדורסקי; דוואָרצאָווע) ג׳ ה/8, 49-48	Biskupia (Biskupa Bandurskiego)

ביר (מאָנאַסטירסקע ; פּיוונע) ג׳ ד/10, 49-48	Piwna
בית־לחם (בעטלייעמער) ג׳ א/10, 49-48	Betlejemska
(זע) בית עולמס	
בלאַגאָוויעשטשענסקע ג׳ זע : יאַן ג׳, דאָמיניקאַנער ג׳	
בלומען (צוויעטנאַי, קוויאַטאָווע) ג׳	Kwiatowa
ה/10, 1, 49-48 / 345	
בלינדע (שלעפּע; סוזהאלסקי) ג״ל 49-48	Ślepa
בעטלעמייער ג׳ זע : בית־לחם ג׳	
בעלוועדער ג׳ און ג״לעך ב/10־11, 49-48	Belwederska
בעלינע (אָסטראַבראַם) ג׳ ד/10־12, 49-48	Beliny
בעלמאָנט ג׳ א־ב/9, 49-48, 89, 104	Belmont
בענעדעקטינער ג״ל זע : צדקה־גדולה ג״ל	
בעקער (פּיעקאַרסקע) ג״ל 49-48	Piekarska
בעקיעש־באַרג 52	Góra Bekieszowa
בערן ג״ל ח/5, 49-48	Niedźwiedzia
בערנאַרדינער גאָרטן (גאַי)	Ogród Bernardyński
ד/8, 49-48, 55, 216, 252	
בערנאַרדינער ג״ל ד/8, 49-48, 62	Bernardyński
(צווייטע) בערנאַ(ר)דינער ג״ל זע : מיל ג״ל	
בראַצקע ג׳ זע : ברידער ג׳	
ברויט (כלעבאָווע) ג׳ 49-48	Chlebowa
ברוך שרייבערס פּלאַץ	Plac Elizy Orzeszkowej
(געאָרגיעווסקי סקווער; אָרזשעשקאָ סעדל; טשערניאַכאָווסקי	
פּלאַץ) ה/7־8, 49-48, 104	
ברידער (בראַצקע) ג׳ ו־ז/12, 49-48	Bracka
ברייטע (באַלשאַיאַ) ג׳	Wielka
ה/9, 15, 22, 31, 49-48, 59, 63, 104, 136, 137, 147,	
151, 170, 177, 197, 219, 227 / 277, 285, 288, 321,	
330, 366, 402, 406 // 420, 521	
בריסקער ג׳ ח/9, 49-48	Brzózka

ג

גאָגאָל ג׳ זע : קראַשעווסקי ג׳	
גאון (צווייטע גלעזער) ג׳	Gaona
ה/9, 49-48, 64, 67, 68, 104, 184, 190 / 289	
// 433, 434, 518	
גאַז (גאַזאָווע) ו/7, 49-48	Gazowa
גאַי (גאַיאָווע) י/11, 49-48	Gajowa
גאַי, זע : בערנאַרדינער גאָרטן	
גאָלדענער האָרן (זלאָטע ראָג) א־ב/7־8, 49-48	Złoty-Róg
גאָלעמביע ג׳ זע : טויבן ג׳	
גאָסטשינע ג׳ זע : אכסניא ג׳	
גאַרבער (קאָזשעוויעני) ג״ל ה/8, 49-48	Garbarska
גאָריסטע ג״ל זע : (קליין־) פּאָהולאַנקע ג׳ ; פּויזנער ג״ל	
גאָרנצאַרסקע ג׳ זע : דריטער מאַי ג׳	
גדאַנסקע ג׳ זע : דאַנציגער ג׳	
גובערנאַטאָר ג׳ זע : זשעליגאָווסקי ג׳	
גור(אַ), דאָרף 49-48	Góry
גוראַיצע, דאָרף 49-48	Górajcy (Wieś)
גיטקע טויבעס (ניקאָלאַיעווסקע ; מיקאָלאַיעווער) ג״ל	
ה/9, 9, 49-48, 104 // 434, 435, 517	Św. Mikołaja
גימנאַזיע ג׳ ז/7, 49-48	Przytulna (Gimnazjalna)
גיפּס ג׳ י/10, 49-48	Gipsowa
גלוכי ג״ל זע : טויבע ג״ל : קיידאַנער ג״ל	
גליניאַנע ג׳ זע : ליים ג׳	
גלעזער ג׳	Szklanna
ה/9, 1, 9, 49-48, 67, 68, 104, 183, 184 / 405	
// 433, 518, 521	
(צווייטע) גלעזער ג׳ זע : גאון ג׳	
גלעמבאָקיע ג׳ זע : טיפע ג׳	
גן־עדן (ראַיסקע) ג״ל 49-48	Rajski z.
גן־עדן טאָל (רייסקע דאָלינע) ד/10, 49-48	Rajska dolina
געאָרגיעווסקי סקווער זע : ברוך שרייבערס פּלאַץ	
געאָרגיעווסקי פּראַספּעקט, זע : (אַדאַם) מיצקיעוויטש ג׳	
געדימין ג׳ ט/6־8, 49-48	Giedyminowska
געדימין ג׳ זע : מיצקיעוויטש ג׳	
געטאָ 1 ה/9 // 434	Ghetto I
געטאָ 2 ה/9 // 433	Ghetto 2
געמיינזאַמע (ווספּולנע) ג׳ א/1־2, 49-48	Wspólna
גענדז (גענסיע; ערשטע וואָלאַדימער) ג״ל ז/10, 49-48	Gęsia
גערשטן (יענטשמיעננע) ט/12, 49-48	Jęczmienna
גראָבאָווע ג׳ 49-48	Grobowa
(אַלט־) גראָדער (סטאַראָ־גראָדזיענסקער) ג/11, 49-48	Staro-Grodzieńska

גראָדישע (גראָדזקע) ח־ט/7, 49-48	Grodzka
גראָדזקע ג׳ זע : שלאָס ג׳	
גראָכאָווע ג׳ זע : אַרבעס ג׳	
גרויס(ע)	
זע : אַבאַז ג׳ ;	
מעשטשאַנער ג׳ זע : זאַמדן;	
סטעפּאַן ג׳ ;	
פּאָהולאַנקע ג׳ ;	
שניפּישאָק זע : ווילקאָמירער ג׳	
גראָמאַנאָוו ג׳ זע : שוויעטלאַנע ג׳	
גרינע אָזיערע 88	Zielone Jeziora
גרינע (זשיעלאָנע) ג״ל ט־י/6, 49-48	Zielona
גרינער בריק	Zielony most
ה־ו/7, VII, VIII, 49-48, 78, 104, 184	
גריעכאָוויעצקע 49-48	Kriechowiecka
גרענעץ (שישקינער) ח־י/5, 49-48	Graniczna

ד

דאָברע ג׳ ח/9, 49-48	Dobra
דאָבראָטשינע ג״ל זע : באַרימהאַרציקייט ג״ל	
דאָבראַ ראַדאַ ג׳ און געסלעך	Dobrej Rady
ח־ט/10־11, 49-48	
דאָלנע י/6	Dolna
דאָמבראָווסקע ג׳ זע : ווראָניאַ ג׳	
דאָמיניקאַנער (בלאַגאָוויעשטשענסקע) ג׳	Dominikańska
ה/9, 15, 45, 49-48, 67, 158, 167 // 434, 435	
דאָמיניקאַנער ג״ל 49-48	
דאַנציקער (נייע ; פּאָדוואַלע) ג׳	Gdańska
ו/8, 49-48, 146, 207, 208, 217 / 285, 288, 304, 311,	
354, 355, 388 // 421	
דאַר 49-48	Dar
(אַלט־)דובנע ג׳ זע : שאַנצן ג׳	
דוואָריאַנסקע ג׳ זע : באָסאַקעס ג׳	
דוואָרצאָווע ג׳ זע : ביסקופּיע ג׳	
דוואָרצאָווי פּלאַץ זע : נאַפּאָלעאָן פּלאַץ	
דונייקע (דונאַיעק) ג׳ ג/11־12, 49-48	Dunajka (wieś)
דונקעלסקע ג׳ זע : טרוואַלע ג׳	
דזיעלנע ג׳ ח־י/6, 49-48	Dzielna
דזיקע י/6, 49-48	Dzika
דייטשע ג׳	Niemiecka
ה/9, VIII, XIV, XIX, XXIV, 7, 9, 49-48, 63,	
69, 104, 105, 172, 197, 201, 210, 215, 217, 240	
/ 283, 284, 345, 371, 391, 393, 405 // 434, 435,	
438, 515, 517	
דינאַבורגער (וואָלאַדימיר) ג׳ ז/10־11, 49-48	Dynaburska
דיסנער ג״ל	Dziśnieński z.
ה/9, 49-48, 69, 94, 194 // 434, 435, 438	
דעמבן ג׳ י/5־6, 49-48	Dębowa
דערעווניצקע ג׳ (פּיעטראָ־זאַוואָדסק)	Derewnicka
ה/5־7, 49-48	
דרועטאָווע ג׳ 49-48	Druetowski z.
דריי צלמים־באַרג 52	Trzy Krzyże
דריטע ג׳ זע : סלאָמיאַנקע	
דריטער מאַי (גאָרנצאַרסקע) ג׳ ו/7, 49-48	3 Maja

ה

האָזשע ט/10, 49-48	Hoża
האָלאַנד ג׳ ג/7, 49-48	Holendernia
האַנדל ג׳ זע : יאַריד ג׳	
האָניק (מיאָדאָווע) ג״ל ה/11, 49-48	Miodowa
האַפּן ג׳ זע : פּאָרטאָווע ג׳	
האַק ג׳ 49-48	Hak
האָראָדלער (סיענע) ג׳	Horodelska (Sienna)
ו/12, 49-48	
הײדאַ ג״ל 49-48	Hajda
הינטער־ווערקער ג׳ 49-48	Podwerkowska
הינטער־ניעמענער (זאַניעמענסקאַ) ג׳	Zaniemieńska
ד־ה/5, 49-48	
הינטערשטאָטישע (זאַמייסקע) 49-48	Zamiejska
העטמאַנישע (מיליאָנע) ג׳ ה/9, 49-48	Hetmańska
הענאַכס (יערוזאַלימסקע) ג״ל	Jerozolimska
ב/10, 49-48	
הקדש ג׳ זע : שפּיטאָל ג׳	
הריבישקי זע : ריבישקי	

ו

וואַראַציאַנגאַווע ג׳ זע : רערן ג׳
וואַזניעסיענסקיע ג״ל זע : פּליסאָווע ג״ל
וואָיסקאָווע ג׳ זע : סאַפּיעזשינסקע ג׳
וואָלאַן (פּאָקראָווסקע) ג׳ 49-48 Wolana
וואָיטעווער ג׳, 49-48 Wójtowska
וואָיסקאָווע צמענטאַרנע זע : מיליטער צמענטער ג׳
וואָלאָקומפּיע 89
וואָלאָקומפּיע (פּיאָטער סקראַגאַ) ג׳ 89 Piotra Skargi
וואַלד ג׳ זע : זאַטשישע ג׳
וואָנוואָזע 49-48 Wąwozy
וואַפּנע ג״ל ז/5-6, 49-48 Wapienna
וואַקזאַל זע : באַן־וואַקזאַל
וואַקזאַלנע (קאָלעיאָווע) ג׳ Kolejowa
ה־ו/11-10, 49-48 / 277
וואַרשעווער ג׳ און ג״ל ג־ה/12-11, 49-48 Warszawska
ווזגוזשע 49-48 Wzgórze
ווזשאָס 49-48 Wrzosowa
וויאַנאָווע (קאַרשן) ג׳ Wianowa (Wiśniowa)
ז/13-12, 49-48
וויוואולסקע (טאַמבאָווסקע ; טאָמבאַקאָווע) ג׳
(Antoniego) Wiwulskiego
ו־ז/9, 49-48, 264 / 357, 377, 405 // 425
וויטאָלד (זנאַמענסקע ; לוסטיקע) ג׳
ח/8-6, 49-48, 164 Witoldowa (Wesoła)
וויטעבסקער ג׳ ג/10, 49-48 Witebski
ערשטע זע : סוועגציאַנער
צווייטע זע : פּאַרק ג״ל
ווייס־גאַרבער (סאָלדאַטסקע) ג׳ Białoskórnicza
ז־ה/8, 49-48
ווייסקע 49-48 Wiejska
ווילאַנאָוו א/10, 49-48 Wilanów
ווילטשע י/5, 49-48 Wilcza
ווילטשע לאַפּע ט־י/12-11, 49-48 Wilcza Łapa
ווילִיע טייך Rzeka Wilja
ב־י/8-1, VIII, XIV, XIX, XXIV, 53, 78, 80, 193
ווילענקע טייך Rzeka Wilenka
א־ד/10-7 VIII, XIV, XIX, XXIV, 54
ווילנער ג׳ Wileńska
ה־ו/9-7, 49-48, 62, 104, 194, 217, 231 / 274, 287,
294, 296, 393
ווילנער קאָלאָניע 49-48 Kolonja Wileńska
ווילקאָמירער ג׳ זע : (גרויס)־שניפּישאָק
ווילקאָמירער טראַקט 49-48 Wiłkomierska
ווינצענטי ג׳ און ג״ל ה־ו/12, 49-48 Św. Wincentego
וויסאָקע 49-48 Wysoka
ווירשופּער ג׳ און וועג א/1, 49-48 Werszubka
וולאַדימיר(סקע) ג׳ זע : דינאַבורגער ג׳
(ערשטע) זע : גענדז ג״ל
(צווייטע) זע : קאַץ ג״ל
ווספּולנע ג׳ זע : געמיינזאַמע ג׳
וועגלאָווע ג׳ זע : קוילן ג׳
ווענגעריש (ווענגערסקע) ג״ל ו/9, 49-48, 74, 81 Wingry
ווערבע ג׳ ט־י/6-5, 49-48 Wierzbowa
ווערעק־ווישאַרנע 49-48, 87 Werki majątek
ווערקער ג׳ ד־ה/4-2, 49-48 Werkowska
וועשערינס (פּראַטשקאַרסקע) ג׳ Praczkarnia
ד/9, 49-48
וראָניע (כערסאָנסקע ; דאָמבראָווסקי) ג׳ Wronia
ו/7, 26, 49-48, 219
וראָניע ג״ל זע : פּאָנאַרער ג״ל
ווראָבעלסקע ג׳ זע : שפּערל

ז

זאַדאַרינסקי און זופּאַוו ג״ל זע : שוואַרצאָווע ג״ל
זאַוואַלנע (פּאַזע־וואַל) ג׳ Zawalna
ה־ו/10-8, 1, 2, 24, 49-48, 70, 71, 73, 74, 75, 91, 94,
104, 113, 158, 163, 180, 184, 200, 221, 223 / 279,
283, 284, 287, 289, 296, 300, 343, 352, 393 // 420,
423, 434, 435, 438, 526
זאַוואולעק 49-48 Zaułek
זאָזשע ג׳ ב־ד/4-1, 49-48 Zorza

זאַטשישע (לעסנאָי ; וואַלד) ג׳ ח־ט/10-9 Zacisze
(ערשטע) זאַמד ג׳ ז/8, 49-48 Piaskowa
(צווייטע) זאַמד ג׳ זע : לובלינער ג׳
זאַמדן (גרויס־מעשטשאַנער) ג׳ ב/5-3, 104 Piaski
זאַמייסקע ג׳ זע : הינטערשטאָטישע ג׳
זאַניעמענסקע ג׳ זע : הינטערניעמענער ג׳
זאַקרעט (זומער) ג׳ ד־י/8, 49-48 Zakretowa (Letnie)
זאַקרעטער (ריסיע) ג״ל ח־ט/5, 49-48 Zakretowa
זאַקרעטער ג״ל ח/9, 49-48 Zakretowy zauł.
זאַקרעטער וואַלד Zakret
ט־י/10-9, 75 / 280, 284, 302, 309
זאַרעטשע 49-48, 83, 104 Zaczecze
זאַרעטשער (מאַרק) סקווער מיטן פּלומפּעלע ג־ד/9, 83
זבאָזשאָווע ג׳ זע : תבואה ג׳
זגאָדע ג׳ (פּאָגראַניטשנאַיאַ) ג׳ ח/11-9, 49-48 Zgoda
זהראַיאָווע ג״ל זע : קוואַל ג״ל
זווערינעץ (אַלעקסאַנדריאַ) פּאָרשטאָט Zwierzyniec
ז־ט/8-6, 46, 49-48, 84, 104 / 305 // 437
זווערינעצקער בריק ח/7
זווערינעצער ג׳ ז־ט/6, 49-48 Zwierzyniecka
זומער ג׳ (אויף אַנטאָקאָל) ב־ג/7, 49-48 Letnia
זומער ג׳, זע : זאַקרעט ג׳
זוניקע (סלאָנעטשנע) ב/6, 49-48 Słoneczna
זיאַזד 49-48 Zjazd
זיגמונט (נאַבערעזשנע) ג׳ ד־ה/7, 49-48 Zygmuntowska
זיגער ג׳ 49-48 Zwyciezców
זלאָטי רוג זע : גאָלדענער האָרן ג׳
זנאַמענסקע ג׳ זע : וויטאָלד ג׳
זעלנערישע געסלעך (רעכטע און לינקע) ה־ו/5, 49-48 •
Zołnierski z. lewy Żołnierski prawy
זשאַנדאַרם ג׳ זע : יאַגעלאָנער ג׳
זשובראָווע ג׳ 49-48 Żubrowa
זשוויר־באַרג ב־ג/9, 49-48 Żwirowa Góra
זשווירקאָ און וויגוראַ (ראַחונסקע) ג׳ Żwirki i Wigury
ו/12-11, 49-48
זשוראַוויע ג׳ 49-48 Żorawia
(נײַ)־זשיראָוועץ 49-48 Żyrowica
זיעלאָני ג״ל זע : גרינע ג״ל
זשיראָווע ג״ל זע : פּראָסטע ג״ל
זשמודסקע ג׳ זע : סטראַשון ג׳, שאַולער ג׳
זשעטשענע ג׳ זע : טייך ג׳
זשעלאַזנע כאַטקע ג/11, 49-48 Zelazna Chatka
זשעליגאָווסקי־(אַבראַמאָוויטש ; גובערנאַטאָר ; טעאַטער ;
אַקאַדעמישע) ג׳ ו/8, 49-48
Żeligowskiego (Abramowiczowski)

ט

טאָוואַראָווע ג׳ ט/6, 49-48 Towarowa
טאַטערשע ג׳ ה/8, 49-48, 77 Tatarska
טאַטרען ג׳ א/5, 49-48 Tatrzańska
טאָמאַש זאַן (מאָנטענעגרינער) ג׳ Tomasza Zana
ח־ט/7, 49-48
טאַמבאָווסקי ג׳ זע : וויוואולסקע ג׳
טאָמבאַקאָווע ג׳ זע : וויוואולסקע ג׳
טאָפּאָל ג׳ א־ב/2, 49-48 Topolowa
טאַרגאָווע ג׳ זע : יאַריד ג׳
טאַראַקן (ניזשנעגאָראָדסקאַיאַ ; מאַגאַזינען) ג׳ Tartaki
ז/7-6, 49-48, 195 / 288
טאָרף ג׳ ו/4-3, 49-48 Torfowa
טווער ג׳ זע : פּאָדגורנע ג׳
טויבן (גאָלעמביע) ג׳ ב/5, 49-48 Gołębia
טויבע ג״ל ד/10, 49-48 Głuchy
טויבע ג״ל זע אויך : קיידאַנער ג״ל
טויטן (לוטאָמירסקע) ג׳ Lutomierska
טונעל ג׳ ח/12, 49-48 Tunelowa
טוסקולאַנער ג׳ ד־ה/5, 49-48 Tuskulańska
טופּאַצישאָק 49-48 Topaciszki
טורגעלער ג׳ זע : ניקאָדים ג׳
טיוואָלי ג״ל ג/6, 49-48 Tiwoli
טיזענהויז ג״ל זע : מאַבלעס ג״ל
טייך (זשעטשנע) ג׳ ח/9-8, 49-48 Rzeczna
טיפע (גלעמבאָקע) ג׳ ב/2, 49-48 Głęboka
טעאַטער ג׳ ו/9-8, 49-48 Teatralna

טעאַטער ג׳, זע : זשעליגאָווסקי ג׳	
טעליאַטניק (שלאָס־גאָרטן ; פּושקין סקווער)	Cieliętnik
VIII, XIV, XIX, XXIV, 55	
טעסלער (פּלאָטניקער) ג״ל ב/8, 49-48	Cieselska
טערעזע ג׳ 49-48	Św. Teresy
טראַמוויי ג׳ ב/5, 49-48	Tramwajowa
טראָט (קראָק) דורכגאַנג 49-48	Krok
טראָקער ג׳	Trocka
ה־ו/9, 1, 15, 19, 22, 49-48, 73, 122, 151, 248, 259	
/ 288, 304, 344, 347, 380, 389, 393, 394	
טראָקער סעדל 73	
טראָקער טראַקט 49-48	Legjonowa (Trocki Trakt)
טרוואַלע (דונקעלסקע) ג׳ ד/5, 49-48	Trwała
טרוקענע (סוכע) ג״ל ג/5, 49-48	Sucha
טרינאָפּאָל 49-48, 85	Trynopol
טריניטאַרן ג׳ ב/5, 49-48	Trynitarska
טרעמבאַצקע (מאָזשייסקער) ג׳	Trembacka
ג־ה/5, 49-48	
טשייקאָווסקי ג״ל זע : פּאַסאַזש ג״ל	
טשיסטאַ ג״ל זע : באָגוסלאַווסקע ג״ל	
טשעס(ט)נע ג״ל זע : פּריוואַט(ע) ג״ל	
טשערוואָנאָדוואָרער ג׳ ה/3, 49-48	Czerwonodworska
טשערנאָגאָרער ג׳ זע : אינפלאַנטן ג׳	
טשערניאַכאָווסקי פּלאַץ (סקווער, דענקמאָל)	
זע : ברוך שרייבערס פּלאַץ	

י

יאַגיעלאָנאָוו זע : פּאָנאַר	
יאַגעלאָנער (זשאַנדאַרמסקע) ג׳	Jagiellońska
ו/8, 49-48 / 299	
(ערשטע) יאַטקעווער (מאַרק אַנטאָקאָלסקי ; יוליושאַ קליאַטשקאָ)	Jatkowa I (Żydowska Kramna)
ה/9, X, XVI, XX, XXVI, 1, 9, 49-48, 67, 94,	
104, 172, 176, 201 // 433, 457, 516, 518, 521, 524	
(צווייטע) יאַטקעווער (אָבזשאָרנע) ג׳	Jatkowa II
ה/9, 49-48, 94, 104	
יאַן (בלאַגאָווישטשענסקע) ג׳	Św. Jańska
ה/9-8, 15, 49-48, 67, 223 / 289	
יאַנואַר (ערשטע יאַקוב) ג׳ ו/8-7, 49-48	Styczniowa
יאַסנע ג׳ ז־ט/6, 49-48	Jasna
יאַצעק ג׳ 49-48	Św. Jacka
יאַקוב ג׳ זע : יאַנואַר ג׳	
(יאַקוב) יאַשינסקי (צווייטע פּאַרטאָווע) ג׳	Jacóba Jasińskiego
ז/7, 49-48	
יאַר י/6-5, 49-48	Jar
יאַראָסלאַווסקי ג״ל זע : סטראַמע ג״ל	
יאַריד (האַנדל ; טאַרגאָווע) ג׳	Targowa (Handlowa)
ג־ו/11-10, 49-48	
יודע־מאַנ׳סקי (יעדעמאַנסקע) ג״ל זע : שאַולער ג״ל	
יונקער ג׳ זע : סיעראַקאָווסקע ג׳	
יוסטינאָווקע, גוט 49-48	Justynówka
יורעווסקע ג״ל זע : באַגוסלאַווסקע ג״ל ; סוויענטאָ־יערסקי	
ג״ל, פּשעסקאָק	
יידישע ג׳	Żydowska (Szkolna)
ה/9, VIII, XIV, XIX, XXIV, 9, 33, 49-48, 63,	
64, 93, 104, 105, 119, 172, 176, 240, 261 / 345, 371	
// 433, 517, 518, 519	
יעגער (מישליווסקע) ג״ל א/2, 49-48	Myśliwska
יעזואיטן ג׳ ה/8, 49-48	Jezuicka
יעזיאָרנע ד/9, 49-48	Jeziorna
יעלעניע ג׳ ח־ט/5, 49-48	Jelenia
יערוזאַלימקע (פּאַביאַן; ירושלימקע) ג׳	
49-48, 90	Jerozolimka (Wieś)
יערוזאַלימ(ס)קע ג״ל זע : העניאַכס ג״ל	
(ניי־)יערוזאַלימ(ס)קע	Jerozolimska Nowa
ב/10, 49-48, 184	
(קליין־)יערוזאַלימ(ס)קע ג׳	Jerozolimska Mała
א/10, 49-48	
ירושלימקעס זע : רוזעלע	
יערוזאַלימקע	
יערוזאַלימ(ס)קע ג׳	
ניי־יערוזאַלימ(ס)קע ג׳	
קליין־יערוזאַלימ(ס)קע ג׳	

כ

כיווינער (כאָצימער) ג׳	Chiwińska
ה־ו/6-3, 49-48 / 304, 309	
כלאָדנע ג׳ זע : קאַלטע ג׳	
כלעבאָוואַ ג׳ זע : ברויט ג׳	
כמיעלנע ג׳ ט/6, 49-48	Chmielna
כעלעמער (לאָמזשער) ג׳ ג־ה/5, 49-48	Chełmska
כערסאָנסקע ג׳ זע : וואָראָניע ג׳	

ל

לאַגערנע ג׳ זע : אָבאָז ג׳ (גרויסע ,נייע)	
(ניי־)לאַגערנע ג׳ זע : פריינטשאַפט ג׳; פּראָם ג׳	
לאַטאָטשעק (פּיאַטניצקי) ג״ל ד/9, 49-48	Łotoczek
לאַמאַנע ג״ל 49-48	Łamana
לאָמזשער ג׳ זע : כעלעמער ג׳	
לאָקעטש ד/10, 49-48	Łokieć
לבנהשאָק (לעאָנישעק) דאָרף	Leoniszki wieś
49-48, 203 / 315	
לובלינער (צווייטע זאַמד) ג׳ ז/8, 49-48	Lubelska
לודוויסאַרער (פּרעאָבראַזשענסקע) ג׳	Ludwisarska
ה־ו/8, 1, 49-48, 77, 87, 104, 154, 242, 243, 268	
/ 274 298, 299, 377, 396, 405, 410	
לוטאָמירסקע ג׳ זע : טויטן ג׳	
לוסטיקע ג׳ זע : וויטאָלד ג׳	
לוקישקעס	Łukiska
ו־ז/7, 44, 49-48 181, 184, 244 / 293	
לוקישקער ג׳ ו־ז/7-6, 24, 49-48, 104	
לוקישקער פּלאַץ / 293 // 424	
לידער (לידסקע) ג״ל	Lidzki z.
ה/9, 49-48, 69 / 342 // 418, 434, 435, 438, 444, 445	
לידער טראַקט ג/14-12, 49-48	Lidzki Trakt
ליטווישע (בולגאַרישע) ג׳ ח/7, 49-48	Litewska
ליטעראַטן (פּרעטשיסטיענסקאַ) ג״ל	Literacka
ד/8, 49-48, 104	
ליים (גליניאַנע) ג׳ י/10, 49-48	Gliniana
ליסטאָפּאַדאָווע ג׳ זע : נאָוועמבער ג׳	
ליפּאָווקע, פֿאָרשטאָט ג/13-12, 104, 127, 232	Lipówka
ליפּאָווקע ג״ל ג/13-12, 49-48	Lipówka
ליפּאָווע ג׳ ח־ט/6-5, 49-48	Lipowa
לעגיאָנען ג׳ ח־י/13-9, 49-48	Legjonowa
לעטניע ג׳ זע : זומער ג׳	
לעלעוועל ג׳ 49-48	Lelewela
לעמבערגער (סערגיי) ג׳ ה־ז/6-5, 49-48	Lwowska
לעמבערגער (2טע סלאָמיאַנקע) ה־ו/5, 49-48	Lwowska
לעסנאָי ג׳ זע : זאַטשישע ג׳	
(הירש) לעקערט ג׳ (נאָוויגאָרעד)	
לעשניקעס (באַגאַטעלאַ) 49-48	Leśniki (Wieś)

מ

מאַגאַזינען ג׳ זע : טאַרטאַקן ג׳	
מאָהלעווער ג״ל ג/10-9, 49-48	Mohylewska
מאָזשייסקער ג׳ זע : טרעמבאַצקע ג׳	
מאָטיע שמידס ג״ל (נאָוואָמייסקע 2) ג״ל	
ז/10, 49-48	Nowomiejska II
מאַי ג׳ ב־ג/11-10, 49-48	Majowa
מאַיאַקאָווע ג׳ זע : שטראַלן ג׳	
מאַכלעס (אַסטראַכאַנסקי ; טיזענהויז)	Tyzenhauzowska
ד־ה/12-11, 49-48	
מאַכמעדאַנער ג׳ זע : מוסולמענישע ג׳	
מאָלאָדעטשנער טראַקט א/11	Mołodeczna
מאַלינאָווע ג׳ ט־י/11, 49-48	Malinowa
מאַלע ג׳ 49-48	Mała
מאָנאַסטירסקע ג׳ זע : ביר ג׳	
מאָנטוויל ג׳ און ג״ל ו־ז/10, 49-48	Montwiłłowska
מאָנטענעגרינער ג׳ זע : טאָמאַש זאַן ג׳	
מאָניושקאָ ג׳ ז־ט/6, 49-48, 104	Moniuszki
מאַניעזש ג׳ זע : שטילע ג׳	
מאָסטאָווע ג׳ ה/7, 49-48, 76, 157	Mostowa
מאַקאָווע ג׳	Makowa
ו/10, 49-48, 104, 183, 234 // 425	
מאַקאַראָווסקע ג״ל זע : שלמה קיסינס ג״ל	

מאַריע מאַגדאַנעלע ג׳ ה/8, 48־49	Marji Magdaleny
מאַריע מאַגדאַלענע זע : קאַטעדראַל פּלאַץ	
מאַרס ג׳ ג/2־3, 48־49	Marsowa
מאַרצאָווע (באָברויסקער) ג״ל ג/10, 48־49	Marcowa
מאַרקוציע 48־49	Markucie
מוטנע (מענטע) ג״ל ו/4, 48־49	Mętna
מולער ג״ל ז/11, 48־49	Murarska
מוסולמענישע (מאַכמעדאַנער) ג׳	Mahometańska
ז/7, 44, 48־49	
מוראַוויאָוו פּלאַץ זע : נאַפּאָלעאָן פּלאַץ	
מיאַדאָווע ג״ל זע : האָניק ג״ל	
מיטל (סראָדקאָווע) ג׳ 48־49	Środkowa
מיילעס הויף און געסל זע : ראַמיילעס הויף און געסל	
מיישעגאָלער ג׳ און טראַקט ה/3, 48־49	Mejszagolska
מיכאַיל ג״ל ד/8, 48־49	Św. Michalski
מיל (צווייטע בערנאַדינער ; שלאָס) ג״ל	Młynowa
ר/9, 48־49	
מילאָסיערנע (ספּאַסקע ; באַקשט) ג״ל	Miłosierna
ד/9, 48־49, 104, 190 / 288	
מיליאָנע ג׳ זע : העטמאַנישע ג׳	
מיליטער ג׳ זע : סאַפּיעזשינסקע ג׳	
מיליטער צמענטאַר ג׳	Wojskowo Cmentarna
א/5־6, 48־49	
מילע ג׳ ח/6־7, 48־49	Miła
מינסקער ג״ל 48־49	Mińska
(אַדאַם) מיצקעוויטש (געאָרגיעווסקי פּראָספּעקט ; סוויענטע	
יערסקע ; געדימין) ג׳	
	(Adama) Mickiewicza (Sw. Jerska)
ה־ח/7־8, 22, 48־49, 94, 240 / 298, 393	
מיקאָלאַי(עווער) זע : אָדנאָגע ג״ל	
גיטקע טויבעס ג״ל	
מיראָפּאָלסקע ג׳ זע : אוגערקע ג׳	
מישליוווסקי ג׳ זע : יעגער ג׳	
מעטראָפּאָליטן (פּרעטשיסטענסקע) ג׳	Metropolitalna
ד/8־9, 48־49, 194	
מעטראָפּאָליטן פּלאַץ ד/9, 48־49	Metropolitalny
מעטשעט ג׳ ז/6, 44, 48־49	Meczetowa
מענטנע ג״ל זע : מוטנע ג״ל	
(קליין־) מעשטשאַנער ג׳ 48־49	Mało Mieszczańska
(גרויס)־מעשטשאַנער ג׳ זע : זאַמדן	
מעשקאַנצע, דאָרף 48־49	Mieszkańce

נ

נאַבערעזשנע ג׳ זע : (ערשטע) באַטעריע ג׳; זיגמונט ג׳	
נאַדלעשנע ג׳ ג־ד/4, 48־49	Nadleśna
נאָוואָמייסקע 1 ז/10, 48־49	Nowomiejska I
נאָוואָמייסקע 2 זע : מאַטיע שמידס ג״ל	
נאָוואָשאָלקע, דאָרף 48־49	Nowosiólki, wieś
נאָוואָגאָרעד ג׳	Nowogródzka
ר־ט/9־12, 48־49, 81, 104, 127, 180, 184 / 287, 288,	
291, 309, 310, 377, 380, 397	
זע אויך : פּאָנאַרער ג׳	
נאָוועמבער (ליסטאָפּאַדאָווע) ג׳	Listopadowa
ג/10־11, 48־49	
נאַפּאָלעאָן (פּאַלאַץ; מוראַוויאָוו) פּלאַץ	Plac Napoleona
ה/8, 44	
נאַשע ג״ל זע : אונדזערע ג״ל	
נוס(בוים), (אָרעכאָוואַ) ג׳ ד/12, 48־49	Orzechowa
ניזשנעגאָראָדסקאַיאַ ג׳ זע : טאַרטאַקן ג׳	
ניי־	
אָבאָז ג׳ זע : רודאָמינער ג׳	
אָשמענער ג׳ זע : רודאָמינער ג׳	
זשיראָוויעץ	
יערוזאַלימקע	
סובאָטש	
ניי־וועלט ג׳	Nowo-Świecka
ניי־וועלט (לינקע; קליינע, רעכטע) ג״ל	
	Nowo-Świecka (Lewy; Mały; Prawy)
ד־ה/11, 104	
ניי־סובאָטש 48־49	Nowo-Subocz
נייע אַלעע ד/11, 48־49	Nowa Aleja
נייע ג׳ זע : דאַנציקער ג׳	
ניעסוויזשער ג׳ און ג״ל ה/11־12, 48־49	Nieświeska

ניעספּאָדזיאַנעק 48־49	Niespodzianek
ניעצאַלע 48־49	Niecała
ניקאָדעם (טורגעלער) ג׳ ד/10, 48־49	Św. Nikodema
ניקאָלאַי(עווסקע), (עווער) ג״ל זע : אָדנאָגע; גיטקע	
טויבעס ג״ל.	
גיטקע טויבעס ג״ל	
נעמענטשינער טראַקט 48־49	Niemeńczyński Trakt

ס

סאַבאַטשאַיאַ (הינטישע) זע : סובאָטש	
סאָביעסקי אַלעע (אין וואַלאַקומפּיע) 48־49, 89	Sobieski
סאַדאָווע ג׳ ה/10־11, 48־49, 56, 184, 200	Sadowa
סאַוויטש (אַנדרעי־עווסקע) ג׳ ד־ה/9, 48־49	Sawicz
סאַלאַט אָזיערע 87	Jezioro Sałata
סאָלאָמיאַנקע, זע : סלאָמיאַנקע	
סאָלדאַטסקע ג׳ זע : ווייס־גאַרבער ג׳	
סאָלטאַנישאָק (סאָלטאַן)	Sołtaniski
ח־י/5־6, 48־49, 104	
סאָלטאַנישקער (סאָלטאַנ(סקע) ; ריסיע) ג׳	Sołtaniska
ז־ח/5־6, 48־49	
סאָלנע ג״ל ז/11, 48־49	Solna
סאָסנאָווע ג׳ ז/6־7, 48־49	Sosnowa
סאַסקע קעמפּע ב/9, 48־49	Saska Kępa
סאַפּיעזשינסקע (סאַפּיעהאַ; שפּיטאָל; מיליטער/וואָיסקאָוואַ) ג׳	
ב/6, 48־49	Sapieżyńska
סאַפּיעזשינסקע ראָוועס	Sapieżyńskie Rowy
א־ב/3־4, 48־49	
סאַפּיאַניקעס ד/9, 48־49, 82	Safjaniki
סאָקאָל ג׳ ח/5־6, 48־49	Sokoła
סאַראַצענער ג״ל זע : (ש. י.) פּין ג״ל	
סובאָטש (סאָוויטשער ; סאַבאַטשאַיאַ (הינטישע) ; סיראָטסקע	
(יתומים) ; רוזעלע)	Subocz
א־ד/9־10, 22, 48־49, 58, 90, 104, 127, 142, 184, 205,	
251 / 274 // 404, 462, 463, 492	
זע אויך : ניי־סובאָטש	
סודעבנע ג׳ זע : אָפּיאַרנע ג׳	
סודערווע 85	Suderwa
סודערווער טראַקט 48־49	Trakt Suderwiański
סוואַלקער ג׳ 48־49	Suwalska
סוואָראָוו ג׳ זע : אַננע ג׳	
סוויאַטאָדוכאָווסקאַיאַ ג׳ זע : צערקעוונע ג׳	
סוויסטאָפּאָל זע : שוויענטאָפּאָל	
סוויענטי (גאַסן אויף נעמען פֿון קריסטליכע הייליקע) :	
איגנאַצי; אַננאַ; באַרבאַראַ; דוואָשיע; ווינצענטי; טערעזאַ ;	
יאַצעק; יאַקוב; יורי, יערסקי; מיכאַל; מיקאָלאַי (ניקאָלאַי);	
ניקאָדים; סטעפאַן; פּייטער און פּאַוועל	
סוויענטאָ־יערסקע ג׳ 48־49	Św. Jerska
סוויענטאָ־יערסקי ג״ן און ג״לעך זע : מיצקיעוויטש ג׳ ;	
סניאַדעצקי ג׳ ; פּשעסקאָק ג׳	Św. Jerski z.
סוויענטע־דוואָשעס ג׳ זע : צערקעוונע ג׳	
סוויענציאַנער (צווייטע וויטעבסקער) ג״ל	Świeciańska
ג/10, 48־49	
סוויערקאָווע ג׳ און ג״ל ח־ט/10־11, 48־49	Świerkowa
סוויראָנעק 48־49	Świronek
סוזדאַלסקע ג״ל זע : בלינדע ג״ל	
סוזדאַלסקע ג׳ זע : שעפּטיצקי ג׳	
סוכע (סוכאַיאַ) ג״ל זע : טרוקענע ג״ל	
סטאַלאָווע ג׳ ז/12, 48־49	Stalowa
סטאָלערשע ג׳ א־ב/7־8, 48־49	Stolarska
סטאַרע ג׳ זע : אַלטע ג׳	
סטאַראָ־גראָדזיענסקע ג׳ זע : אַלט־גראָדנער ג׳	
סטאַראָרוסקאַיאַ ג׳, זע : קליאָן ג׳	
הל׳ סטעפאַן, פאָרשטאָט	Stefańskie Przedmieście
ז/12, 48־49	
(גרויס) סטעפ(אַ)ן ג׳	Stefańska Wielka
ה־ו/10־11, 48־49, 71, 92, 94, 104, 160, 184 / 283,	
303, 304, 335, 336, 393	
(קליין־)סטעפ(אַ)ן ג׳ (קוואַסנאַי, קוואַשעלניע)	Kwaszelna
ה־ו/10, 45, 48־49, 104, 183, 184, 197 / 343, 365	
סטראַזשאַצקע ג׳ זע : פּאָזשאַרנע ג׳	
סטראָמע (יאַראָסלאַווסקי) ג״ל ז/7, 48־49	Stromy z.
סטראַשון (קאַמיניצקער, זשמודסקי) ג׳	Straszuna
ה/9, 48־49, 70, 104, 184 // 418, 434, 435, 438,	
440, 441, 444, 445, 448, 453, 454, 459, 483, 513	

סטריכאַרסקע ג׳ און ג״לעך ר־ז/5, 49-48	Strycharska
סטשעלעצקע ג׳ זע : שיסער ג׳	
סיבירקע ג׳ ב/10, 49-48	Syberyjska
סיגנאַל ג׳ און ג״לעך ז/13-12	Sygnałowa
סיענע ג׳ ו/13	Sienna
סיעראַקאָווסקי (יונקער) ג׳ ערשטע און צווייטע ז/8, 49-48, 197 / 344	Sierakowskiego
סיראָטסקע ג׳ זע : סובאָטש ג׳	
סיראָקאָמלע אַלעע 49-48	Aleja Syrokomli
סלאָוואַצקי (קאַווקאַזער) ג׳ ו/9, 49-48, 75, 200	Słowackiego
סלאָוויאַנישע ג׳ 49-48	Słowiańska
ס(אָ)לאָמיאַנקע געסלעך ה־ו/5-4, 49-48 ג״ל א) ה/5-4 ; ב) ה־ו/5-4 ; צ), ד), ע) ו/5-4 (זע אויך : לעמבערגער, קראָקעווער, 1טע, 2טע און 3טע)	Słomianka A, B, C, D, E
סלאָנעטשנע ג׳ זע : זוניקע ג׳	
סלוצקער (צאַראַגראַדזקע) ג׳ ה/6, 49-48	Słucka
סלושטשינסקע ג׳ ג־ד/7-6, 49-48	Słuszczynska
סמאָלנע ג׳ ט/12, 49-48	Smolną
סמאָלענסקער ג׳ ז/10-9, 49-48	Smoleńska
סניאַדעצקי (סוויענטע־יערסקע) ג׳ 49-48	Śniadeckich (Św. Jerski I)
סניעגאָווע ג׳ זע : שניי ג׳	
סעוואַסטאָפּאָל ג׳ זע : שקאַפּלערנע ג׳	
סעמיאַנאָווסקע ג׳ זע : באָניפּאַרטן ג׳	
סענאַטאָרן ג׳ ב/5-4, 49-48	Senatorska
סענע 49-48	Sienna
סערבישע ג׳ זע : אינפּלאַנטן	
סערגיי ג׳ זע : לעמבערגער ג׳	
ספּאַסקע ג״ל זע : מילאָסיערנע ג״ל	
ספּאָקאָי ג״ל ט/10, 49-48	Spokój
ספּעקטן (אינספּעקטן) ג׳ ה/7, 49-48	Inspektowa
סקאָפּאָווקע ה/8, 49-48	Skopówka
סקלאַדאָווע ג״ל ז/10, 49-48	Składowa
סקראַנדע (צעכאָווע) ג״ל ז/10, 49-48	Cechowa
סראָדקאָווע ג׳ זע : מיטל ג׳	

ע

עלעקטרישע ג׳ זע : פּישער ג׳	
ענגע (ציאַסנע) ג״ל ז/7, 49-48	Ciasna
ערשטע	
אַפּיצערן ג׳	
אַרכאַנגעלסקע ג״ל זע : שטשיגלע ג״ל	
באַטער(ע)יע ג׳	
וויטעבסקער ג׳ זע : סוויענציאַנער ג׳	
וולאַדימער(סקע) ג׳ זע : געגנדז ג׳	
זאַמד ג׳	
(ערשטע) יאַטקעווער ג׳ זע : יוליושאַ קליאַטשקאָ ג׳	
יאַקוב ג׳ זע : יאַנואַר ג׳	
סוויענטאָ־יערסקע ג׳ זע : סניאַדעצקי ג׳	
פּאָנאָמאַר ג׳ זע : פּילאַרעטן ג׳	
ראַדונסקע ג׳ זע : פּילסודסקי ג׳	

פּ

פּאָגאָדנע ג׳ ט/11, 49-48	Pogodna
פּאָגראַניטשנאַיאַ ג׳ זע : זגאָדאַ ג׳	
פּאָדגורנע (טויער) ג׳ ז־ח/8, 49-48, 264	Podgórna
פּאָדוואַלע ג׳ זע : דאַנציקער ג׳	
פּאָדווערקאָווסקע ג׳ זע : הינטער־ווערקער ג׳	
(גרויס־)פּאָהולאַנקע ר־ז/9, 5, 49-48, 73, 75, 104, 136, 175, 217, 223, 260 / 277, 279, 304, 338, 344, 361, 405, 406 // 418	Pohulanka Wielka
(קליין־)פּאָהולאַנקע (גאָריסטע) ג׳ ר־ז/8, 49-48, 75, 104 / 323	Mała Pohulanka
פּאָוואַרסקי ג״ל זע : קוכאַרסקי ג״ל	
פּאַווע ג׳ 49-48	Pawia
פּאָזאַוואַלנע ג׳ זע : פּאָרטאָווע ג׳	
פּאָזשאַרנע ג״ל ז/10, 49-48	Strazacka (Pożarowa)
פּאָטאָק 49-48	Potok

פּאָלאָווע ג׳ זע : פֿעלד ג׳; שלאָסער ג׳	
פּאָלאַץ (דוואַרעץ, דוואָרצאָווי) פּלאַץ זע : נאַפּאָלעאָן פּלאַץ	
פּאָלאָצקער ג׳ א־ג/8, 49-48, 104 / 273	Połocka
פּאָלטאַווער ג׳ און ג״ל זע : פּאָנאַרער ג׳ און ג״ל	
פּאָליציי(נקע) ג׳ זע : קאָנסקע ג׳	
פּאָלנע ג׳ י/6, 49-48	Polna
פּאָלעסיער ג׳ ר־ח/12-11, 49-48	Poleska
פּאָנאָמאַר ג׳ ג/8, 49-48	Ponomarska
(ערשטע) פּאָנאָמאַר ג׳ זע : פּילאַרעטן ג׳	
(צווייטע) פּאָנאָמאַר ג׳ זע : קשיווע קאָלאָ ג׳	
פּאָנאַר (פּאָנערים, יאַגיעלאָנאָוו) י/12, 86 // 418, 432, 444, 445, 450, 464, 466, 467, 468, 469, 525, 533, 534	Ponary
פּאָנאַרישאָק 49-48	Ponaryszki wieś
פּאָנאַרער (וואָראָניע) ג״ל 49-48	Wronia (Ponarska)
פּאָנאַרער (פּאָלטאַווער, נאָוויגאָרעדער) ג׳ ר־ט/11, 49-48, 104	Ponarska
פּאַנסקע ג״ל ז/7, 49-48	Pańska
פּאָנערים זע : פּאָנאַר	
פּאַסאַזש (טשייקאָווסקי) ג״ל (האַנדל־און דורכגאַנג־הויף) 49-48, 57, 104	Pasaż
פּאָספּיעשק א/2, 89, 166, 256, 260	Pośpieszka
פּאָפּאָווער ג׳ (פּאָפּאָווטשיזנע) ג/8, 49-48	Popowska
פּאָפּלאַוועס ב־ד/9, 49-48, 82, 104, 123, 157, 184	Popławy
פּאָפּלאַווער ג׳ 49-48	Popławska
פּאָפּלאַווער (פּאַרבער) ג״ל 49-48	Popławska
פּאָקאָי ג׳ ט/10, 49-48	Pokój
פּאָקראָווסקע ג׳ זע : וואָלאַן ג׳	
פּאַראָם (אָבאָז) ג׳ ב/2, 49-48	Promowa (Obozowa)
פּאָרובאַנעק 49-48, 104 // 535 (פּלי־פעלד)	Porubanek
פּאָרטאָווע (פּאָזאַוואַלנע; האַפן) ג׳ ו/8, 49-48, 104, 141 / 274	Portowa
פּאָרטאָווע ג״ל ו/8, 49-48	Stroma
פּאָרטאָווע ג׳ זע : יאַקוב יאַשינסקי ג׳	
פּאַרעטשקעס 49-48	Pożeczkowa
פּאַרק (צווייטע וויטעבסקער) ג״ל ג/10, 49-48	Parkowy z.
פּאַרק ג׳ זע : ראָדעמער ג׳	
פּויזנער (גאָריסטע) ג״ל ו/8, 49-48	Poznańska
פּולווער (פּראָכאָווע) ג׳ ג/7, 49-48	Prochowa
פּולקן ג׳ ד/4-3, 49-48	Pułkowa
פּוסטער פּלאַץ (נאָוויגאָרעד, ראָג וועגנעריש ג״ל)	
פּושקאַרניע, דאָרף 49-48, 85, 204 / 332 // 492	Puszkarnia wieś
פּושקין־סקווער, זע : טעליאַטניק	
פּטאַשע ג׳ 49-48	Ptasia
פּיאַטניצקי ג״ל זע : לאַטאַטשעק ג״ל	
פּיאָטר סקאַרגאַ ג׳ זע : וואָלאָקומפּיע ג׳	
פּיאָנערן ג׳ ג־ד/5, 49-48	Pionerska
פּיאַסקי ג׳ זע : זאַמדן ג׳	
פּיווגע ג׳ זע : ביר ג׳	
פּייאַרן ג״ל זע : שניפּישיקער ג״ל	
פּיטער און פּאַוועל ג׳ ב־ג/6, 49-48	Piotra i Pawła
פּילסודסקי (אַלעקסאַנדער בולוואַר; ערשטע ראַדונסקע) ג׳ ו־ז/11-9, 49-48, 94, 183 / 280, 304	Piłsudskiego
פּיסאַנקע 49-48	Pisanki
פּיעטראָ־זאַוואָדסקע ג׳ זע : דערעווניצקע ג׳	
פּיענקנע ג׳ זע : שיינע ג׳	
פּיעקאַרסקע ג״ל זע : בעקער ג״ל	
פּיעקלאָ ג׳ זע : ראַדאָשטש ג׳	
פּיעקעלקאָ 49-48	Piekiełko
פּיעשע 49-48	Piesza
פּיראַמאָנט ג׳ ג־ה/7-6, 49-48	Pióromont
פּיראַמאָנט געסלעך : לינקע, רעכטע, קליינע 49-48	Pióromont, Lewy, Prawy, mały
פּלאָטניקער ג״ל זע : טעסלער ג״ל	
פּלוטאָן ג׳ ד/5, 49-48	Plutonowa
פּראָוויאַנט ג׳ 49-48	Prowiantowa
פּראַטשקאַרסקע ג׳ זע : וועשערינס ג׳	
פּראָכאָדנאַי ג״ל זע : צדקה־גדולה ג״ל	
פּראָכאָווע ג׳ זע : פּולווער ג׳	
פּראָמיען ג׳ זע : שטראַל ג׳	
פּראָמינעננע ג׳ זע : שטראַלן ג׳	
פּראָסטע (זשיראָווע) ג״ל ח/11, 49-48	Prosta
פּריוואַט(ע) (טשעס(ט)נע) ג״ל ז/10, 49-48	Prywatna
פּרעאָבראַזשענסקע ג׳ זע : לודוויסאַרער ג׳	

פּרעטשיסטענסקע ג״ל זע : ליטעראַטן ג״ל; מעטראָפּאָליטן ג׳	
פּשיקאָנטעק 49-48	Przykątek
פּשעיאַזד ג׳ ג/7, 49-48	Przejazdowa
פּשעסקאָק (יוריעווסקי; צווייטע סוויענטאָ־יערסקע) ג״ל 49-48	Przeskok (2a Św. Jerski Zk.)

פּ

פּאַביאַן ג׳ זע : יערוזאַלימקע	
פּאַבריק ג׳ ח־ט/8-6, 49-48	Fabryczna
פּאַרבער ג״ל זע : פּאָפּלאַווער ג״ל	
פּילאַרעטן (ערשטע פּאָנאָמאַר) א־ג/8-6, 49-48	Filarecka
פּיליפּ ג׳ ו/7, 49-48	Św. Filipa
ש(מואל) י(וסף) פין (צאַריצין) ג׳ ה־ו/5, 49-48, 79	Finna (Carycińska, Saraceńska)
פיש (ריבני) ג״ל ד/9, 49-48	Rybny z.
פישער (עלעקטרישע) ג׳ ה/7, 49-48	Rybaki
פליסאָווע (וואָזניעסיענסקע) ג״ל ז/7, 49-48	Flisowa
פליער ג״ל ג־ד/3, 49-48	Lotnicza
פעכנער ג״ל 49-48	Fechnerowska
פעלד (פּאָלאָווע) ג׳ ב/6	Polowa
פעלד ג׳ זע : שלאָסער ג׳	
פראַנציסקאַנער ג״ל 49-48	Franciszkański z.
פריינטשאַפט (ניי־אָבאָז; ניי־לאַגערנע) ג׳ ג/5-4, 49-48	Przyjaźń (Nowo-Obozowa)
פרילינג ג׳ ג/7-6, 49-48	Wiosenna

צ

צאַראַגראָדסקי ג׳ זע : סלוצקער ג׳	
צאַריצין ג׳ זע : פין ג׳	
צדקה־גדולה (בענעדעקטינער; פּראָכאַדנאַי) ג״ל ה/8, 49-48, 77, 104	Benedektyńska
צודנע ג׳ זע : צויבער ג׳	
צווייטע אַפּיצערן ג׳	
אַרכאַנגעלסקע ג׳ זע : ווּרובלאַ ג׳	
בערנאַרדינער ג״ל זע : מיל ג״ל	
וויטעבסקער ג״ל זע : פּאַרק ג״ל	
וולאַדימערסקע ג״ל זע : קאַץ ג״ל	
זאַמד ג׳ זע : לובלינער ג׳	
יאַטקעווער ג׳	
סוויענטאָ־יערסקע ג״ל זע : פּשעסקאָק ג״ל	
פּאַנאַמאַר ג׳ זע : קשיווע קאָלאָ ג׳	
פּאָרטאָווע ג׳ זע : (יאַקוב) יאַשינסקי ג׳	
צווינטער (צמענטאַרנע) ג׳ ה־ו/12, 49-48	Cmentarna
צוויעטנאַי זע : בלומען ג׳	
צויבער (צודנע) ג׳ 49-48	Cudna
ציאַסנע ג״ל זע : ענגע ג״ל	
ציגל ג׳ י/10, 49-48	Ceglana
ציעסעלסקע זע : טעסלער ג״ל	
צמענטאַרנע ג׳ זע : צווינטער ג׳	
צעדער (באַלניצע; שפּיטאָל) ג׳ ח־ט/10, 49-48	Cedrowa
צעכן (צעכאָווע) ׳ ב/6-5	Cechowa
צעכאָווע ג״ל זע : סקראַנדעס ג״ל	
צערקעוונאַ (סוויאַטאָדוכאָווסקאַיאַ, סוויענטע דוואָשעס) ג׳ ד/10, 49-48 / 341	Cerkiewna (Św. Dwasës)

ק

קאָביאַלקאָווע ג״ל ח/5, 49-48	Kobiałkowa
קאָוואַל (קוזנעטשנע) ג״ל ז/10, 49-48, 104	Kowalska
קאַוואַלער(עיסק)יע ג׳ זע : אולאַנער ג׳	
קאַוואַלקאַדן ג׳ ג/3, 49-48	Kawalkada
קאָוונער ג׳ און ג״ל ו/12, 49-48	Kowienska
קאַווקאַזער ג׳ זע : סלאָוואַצקי ג׳	
קאַזימיר ג״ל ד־ה/9, 49-48, 58	Św. Kazimierza
קאָזאָלאָווע ג״ל 49-48	Kozłowa
קאָזע ג״ל ז/10, 49-48, 104	Kozia
קאָזשעוויעגני ג״ל זע : גאַרבער ג״ל	
קאַטעדראַל (מאַריע מאַגדאַלענע) פּלאַץ ה/8, 49-48, 60	Plac Katedralny
קאַטשע־דול 49-48	Kaczy dól
קאַלוואַריע 49-48, 90 / 320	Kalwarja
קאַלוואַריער ג׳ זע : שניפּישאַק	

קאַלטע (כלאָדנע) ג׳ 49-48	Chłodna
קאָלעיאָווע ג׳ זע : וואָקזאַלנע ג׳	
קאָמינעס ג׳ און וועג ד־ו/13-12, 49-48, 104, 127	Kominy droga
קאַמיענע ג׳ זע : שטיינערנע ג׳	
קאַמעניצקער ג׳ זע : סטראַשון ג׳	
קאָמענדאַנטן ג״ל זע : קאַץ ג״ל	
קאָמפּיעלאָווע ג׳ זע : באָד ג׳	
קאַנאָניקער ג׳ ג/6, 49-48	Kanoniczna
קאַנאָנירן ג׳ ד/4, 49-48	Kanonierska
קאָנאַרסקי (רעפּין) ג׳ ח־י/10-9, 49-48	Konarskiego
קאָנדוקטאָרן ג׳ ו־ז/12, 49-48	Konduktorska
קאָנגע ג׳ זע : באַזיליאַנער ג׳	
קאָנסקע (פּאָליצײ) ג׳ ה/10-9, 49-48, 76, 104, 253 / 307, 353, 380, 393 // 419, 425, 434, 435, 436, 438	Końska
קאַסטראָמסקע ג׳ זע : באָלטופּסקע ג׳	
קאָפּאַניצע ג׳ ב־ד/9, 49-48	Kopanica
קאַץ (קאַטשע; צווייטע וולאַדימירסקע ; קאָמענדאַנטסקע) ג״ל ח/10, 49-48	Kacza
קאָציע ג״ל 49-48	Kocia
קאַראַימסקע ג״ל ח/7, 46, 49-48	Karaimska
קאַראָלינקע י/7-6, 49-48, 85	Karolinka
קאַרלסבאַדער ג״ל זע : אייזיקס ג״ל	
קאַרמעליטן ג׳ זע : באָסאַקעס ג׳	
קאַרנע ג״ל י/11, 49-48	Karna
קאָרפּאַצקע ו/5-4, 49-48	Karpacka
קאַרשן ג׳ זע : וויאַנאָווע ג׳	
קאָשאַרן ג״ל זע : אַגרעס ג״ל	
קאַשטאַנען ג׳ ו/7, 49-48	Kasztanowa
קאָשיקאָווע ג׳ ט־י/10-9	Koszykowa
קאָשציושקאָ (אַנטאָקאָל) ג׳ ג־ד/7-6, 49-48	(Tadeusza) Kościuszki
קוואַל (זדראָיאָווע) ג״ל 49-48	Zdrojowy z.
קוואַשעלנע (קוואַס׳נאַי) ג׳ זע : (קליין־) סטעפּ(אַ)ן ג׳	
קוויאַטאָווע ג׳ זע : בלומען ג׳	
קוזניעטשנע ג״ל זע : קאָוואַל ג״ל	
קוילן (אוגליצקע ; ווענגלאָווע) ג׳ ו/10, 49-48, 81, 184 / 283	Węglowa
קורהאַנע ג״ל י/11, 49-48	Kurhany z.
קוכאַרסקי (פּאָוואַרסקי) ג״ל ז/10, 49-48	Kucharski z.
קופּריאַנישקי, דאָרף 49-48	Kuprjaniszki wies
קורלענדער ג׳ ח־ט/12-11, 49-48	Kurlandzka
קורצע ג״ל ח/6, 49-48	Krótka
קיידאַנער (טויבע; גלוכאַי) ג״ל ו/9, 49-48	Kiejdańska
קיניג (קרולעווסקע; באַטאַנישע) ג״ל ד/8, 49-48, 60	Królewska
קיעווער ג׳ און 3 געסלעך ו־ז/10, 49-48, 104, 161, 256	Kijowska
קירקוט ג׳ ג/7, 49-48	Kirkutowa
קלויסטער ג״ל 49-48	Kościelny z.
(יוליאַן) קליאַטשקאָ ג׳ זע : יאַטקעווער ג׳	
קליאָן (סטאַראָרוסקאַיאַ) ג׳ ח־ט/11-10, 49-48	Klonowa
קליין זע :	
יערוזאַלימ(ס)קע ג׳	
מעשטשאַנער ג׳	
ניי־וועלט ג׳	
סטעפּ(אַ)ן ג׳	
פּאָהולאַנקע ג׳	
ראַדונער ג׳	
רובישקי	
שגיפּישאַק זע : קאַלוואַריער ג׳	
קראַפּאָווניצע א׳ און ב׳, דאָרף 49-48	Kropiwnica wieś
קראָק זע : טראָט	
קראַקאָווער (1טע סלאָמיאַנקע) ה־ו/5	Krakowska
קראָקעווער (בוכאַרער) ג׳ ה־ז/6-5, 49-48	Krakowska
קראַשעווסקי (גאָגאָל) ג׳ ה־ט/8-7, 49-48	Kraszewiskiego
קרוטשע ג״ל י/11, 49-48	Krucza
קרולעווסקע ג״ל זע : קיניג ג״ל	
קרומע ג׳ ח־ט/6, 49-48	Krzywa
קרופּניטשע ג״ל זע : שלמה קיסינס ג״ל	
קריעכאָוויצקע ג׳ זע : גריעכאָוויעצקע ג׳	
קשיווע קאָלאָ (צווייטע פּאָנאָמאַר) ג׳ ג/8, 49-48	Krzywe Koło

ר

ראַגאַטקע קליין־שניפּישאָק 127
ראַדאָשטש (פּיעקלאָ) ג׳ ה/10, 49-48 Radość (Piekło)
(ערשטע) ראַדונסקע ג׳ זע: פּילסודסקי ג׳
ראַדונסקע ג׳ זע: זשווירקאָ און וויגורא ג׳
(קליין־)ראַדונער ג׳ 49-48 Raduńska Mała
ראַדזיוויל ג״ל זע: באָגוסלאַווסקע ג״ל
ראַדעמער (פּאַרק) ג׳ ג/10, 49-48 Radomska
ראָזבראַט ח/10, 49-48 Rozbrat
ראַיסקע ג״ל און טאָל זע: גן־עדן ג״ל, טאָל
ראָמאַנאָוו ג׳ זע: סוויעטלאַנע ג׳
ראָמאַנטישע ג׳ 49-48 Romantyczna
ראַמיילעס (ר׳ מיילעס) הויף און ג״ל
X, XVI, 65, 104, 105, 172, 184 // 433, 513, 521
ראָסער ג׳ ב־ד/12-9, 49-48 // 463 Rossa
ראָסער ג״ל ד/10, 49-48
ראָנע פּאָליע א/6, 49-48 Równe Pole
ראָסטאָווער ג׳ זע: באַראָווע ג׳
ראַקאָווע ג״ל ו/12, 49-48 Rakowa
דעם רבינס אָזיערע, הינטער דער ראָגאַטקער קלויז, קליין־שניפּישאָק
רודאָמינער ג׳ און טראַקט (ניי־אָשמענער) Rudomińska
ה/12, 49-48
רודניצקער ג׳ Rudnicka
ה/10-9, 1, 49-48, 71, 72, 104, 115, 172, 174, 184 / 291, 307, 345, 371, 379, 390 // 434, 435, 436, 438, 440, 442, 443, 452, 454, 460, 461, 513
רוזעלע (ירושלימקע) Jerozolimska
א/10, 49-48, 90, 104, 184
רויזן אַלעע ו־8, 49-48 Aleja Róż
ריבישקי געסלעך, דאָרף, וועג, קליין־הריבישקי
Hrybiszki Zki — A, B, C, D, Wies, Droga, Maly
ב/13-12, 49-48
ריבני ג״ל זע: פיש ג״ל
רידז שמיגלי (אָרענבורג) ג׳ Rydza Smigłego
ז/11-9, 49-48
ריטער ג׳ ג־ד/2, 49-48 Rycerska
רייטאַן ג׳ 49-48 Rejtana
רימערשע ג״ל ז/6-5, 49-48 Rymarski z.
ריסיע, זע: זאַקרעטער ג׳; סאָלטאַנישקער ג׳
רעפּין ג׳ זע: קאָנאַרסקי ג׳
רעפאָרמאַצקיע ג׳ Reformacka
(דער טייל זאַוואַלנע, צווישן זשאַנדאַרם ג׳ און טראָקער)
רערן (וואָדאָציאָנגאָווע) ג׳ ח־י/11, 49-48 Wodociągowa

ש

שאַוולער (יעדעמאַנסקע; יודע־מאַנסקע; זשמודסקע) ג׳ Żmudzka
ה/9, 49-48, 70, 94, 104, 172 / 371 // 434, 435, 438, 457, 460
שאַנצן (אַלט־דובנע) ג׳ ה/4, 49-48 Szańcowa
שאָפּען (שאָפּענאָווסקע) ג׳ Szopena
ה־ו/10, 49-48, 56, 94, 184 / 344
שוואַרצאָווע געסל (זאַדאָרינסקי־און־זופּאָוו) ג׳
ה/9, 49-48 / 288 Szwarcowy Zk.
שוואַרצער טראַקט 49-48 Czarny Trakt
שווייצאַרקע 254 Szwajcarja
שווייצער ג״ל ג/10-9, 49-48 Şzwajcarska
שוויעטלאַנע (גראָמאַנאָוו) ג׳ ו/5-3, 49-48 Şwietlana
שוויענטאָפּאָל (סוויסטאָפּאָל) Swiętopol (Swistopol)
49-48
שוועמל ג׳ י/11 Grzybowa
שול־הויף ג״ל ז/10, 49-48 Szkolna
שוסטערשער וועג ד־ה/12, 49-48 Szewska Droga
שחיטה־שטיבל ג״ל זע: שעראָקאַ ג״ל
שטיינערנע (קאַמיענע) ג׳ 49-48 Kamienna
שטילע (מאַניעזש) ג׳ ו/7 49-48 Cicha
שטראַל ג׳ ג/5, 49-48 Promień
שטראַלן (מאַיאַקאָווע, פּראָמיענע) ג׳ א־ב/3 Promienista
שטשיגלע (ערשטע אַרכאַנגעלסקע) ג׳ 49-48 Szczygla
שיינע (פּיענקנע) ג׳ 49-48 Piękna
שיסער (סטשעלעצקע) ׳ ד־ה/4, 49-48 Strzelecka

שישקינער ג׳ זע: גרענעץ ג׳
(אַלט־) שלאַכטורנע (שלאַכט־הויז; מאָנטוויל ג״ל) ג׳ Staro-Szlachturna
ז־ח/8, 49-48
שלאָס (גראָדזקאַ, באַלשאַיאַ) ג׳ Zamkowa
ה/8, 15, 49-48, 104 / 286 // 511
שלאָס ג״ל זע: מיל ג״ל
שלאָסבאַרג Góra Zamkowa
8/3, VIII, XIV, XIX, XXIV, 52
שלאָס־גאָרטן זע: טעליאַטניק
שלאָסער (פּעלד) ג׳ ז/12, 49-48 Ślusarska
שלמה קיסינס (מאַקאַראָווסקע, קרופּניטשע) ג״ל Krupniczy z.
ה/10, 49-48, 104, 250, 252 / 286, 288, 298, 404
שלעפּע זע: בלינדע
שניי (סניעגאָווע) ג׳ און ג״ל Śniegowa
ה/11, 49-48, 104
שניידערשע ג״ל 49-48 Krawiecki z.
(גרויס־)שניפּישאָק (ווילקאָמירער) ג׳ Wiłkomierska
ה־ח/7-5, VII, VIII, 49-48, 78, 79, 94, 104, 184 / 288, 304, 309
(קליין־) שניפּישאָק (קאַלוואַריער) ג׳ און שאָסיי Kalwaryjska
ה/7-2, VII, VIII, 49-48, 78, 79, 104, 127, 184 / 288 // 418, 510
שניפּישקער (פּיאַרן) ג״ל 49-48, 199 Pijarska
שעפּטיצקע (סוזדאַלסקע) ג׳ Szeptyckiego
ו־ז/9, 49-48, 194, 260
שעראָקע (שחיטה־שטיבל) ג״ל Szeroka
ה/10, 49-48, 94
שעשקינער ג׳ און דאָרף ח־ט/5, 49-48 Szyszkińska
שפּאַציר ג׳ 49-48 Spacerowa
שפּיטאָל (הקדש) ג׳ Szpitalna
ה/9, 2, 49-48, 71, 76, 104, 163 // 418, 434, 435, 438, 440, 441, 443
שפּיטאָל ג׳
זע: אַל(ד)ע הייליקע ג׳
סאַפּיעזשינסקע ג׳
צעדער ג׳
שפּערל (אַרכאַנגעלסקע) ג״ל ז/10-9, 49-48 Wróbla
שקאַפּלערנע (סעוואַסטאָפּאָל) ג׳ Szkaplerna
ג־ו/12, 104, 123, 184
שקאַפּלערנער געסלעך
Szkaplerni z-i A, B, C, D, E
ד־ו/12-11, 49-48, 184
שקאַפּלערנער מאַרק ה/12

ת

תבואה (זבאָזשאָווע) ג׳ 49-48 Zbożowa
תורת אמתער באַרג (אָדער ג״ל)
[פון שלמה קיסינס ג״ל נ׳ 9 (תורת אמת) אַראָפּ צו
ביז גרויס סטעפּאַן גאַס] /286
(לוקישקער) תפיסה ג׳ ז/7, 49-48 } Więzienna
תפיסה ג״ל ז/7, 49-48

הויפן און הייזער

הויפן הייזער, וואוינונגען
IX, XV, XIX, XXV-XXIV
יידישע הויפן
ברייטע ג׳ 59 / 402
גיטקע טויבעס ג״ל 69
גלעזער ג׳ 6
זאַוואַלנע־שפּיטאָל ג׳ן 71
טראָקער ג׳ 73
יאַטקעווער ג׳ 66, 176
יידישע ג׳ 65, 111—105, 119
סטראַשון ג׳ 70
יידישע הייזער אין די פאָרשטעט
אַנטאָקאָל 80
רוזעלע 90
שניפּישאָק 79

ערטער

ערטער אין ווילנער געגנט

ווילנע, אומגעגנט 202
איגנאַלינע // 418
איוויע 171 // 418
איישישאָק 171 // 504
איליע // 418
אָלשאַן 202
אַנדריאַלישאָק 202
אָסטראָוועץ 202
אָסטרין 202
אָשמענע 87, 202, 234, 242 / 376 // 418, 441
באָכאָווער מיל 202
באַראַנאָוויטש 171, 239
באַקשט 174
באָריסאָווקע (קאָלאָניע) 202
בודסלאַוו // 418
בילדוגי // 418
ביניאַקאָן // 418
ביסטריץ 202
בעזדאַן // 418
בראַסלאַוו // 418
גור 202
גלובאָקע 171 // 418
גערמאַנאָוויטש // 418
דאַוגאָלישאָק 202
דאַלהינאָוו // 418
דאַמוטש, דאָרף ביי לינטופּ 38
דאַנילאָוויטש // 418
דאָקשיץ 171 // 418
דובראָווע 202
דיוועניִשאָק 202, 234
דיסנע // 418
העקשנע 202
דרויע // 418
דרויסק // 418
האַלוביטש // 418
היידוטשישאָק // 418
וואַלאָזשין 253 // 418
וואַסילישאָק 171, 202 // 418
וואָראָנאָווע // 418
וואָראָפּאַיעווע // 418
ווילייקע 171, 255 // 418
וויעליטשאַן 203 // 418
זאַהאַטיע // 418
זיאַבקי // 418
זשעטל 171, 253
זשאַלודאָק 171
טורגעל 202 // 418
טעטראַנצע (ביי ניעמענטשין) 258
טראַב 171
טראָק 88, 171, 269 // 418
יאָשון 202 // 418
יעזעפּינאָפּאָל 202
לאַנדוואַראָווע 202 // 418
לאָשע 171
לוזשקי // 418
ליובטש 171
לייבישאָק 202
לייפּון 202
ליפּנישאָק 171, 202
לעכעוויטש 104, 145, 171
מאָזייק 202
מוראָוואַנקע 202
מיאָרי // 418
מיכיילישאָק 171 // 418
מיעדניק // 418
מיר // 418
(נאַראָטש (ישוב און אָזיערע) 88 // 418, 502
ניי־ווילייקע // 418, 488
ניי־סווענציאַן 171, 202
ניי־פּאָהאָסט // 418

ניעמענטשין // 418
נעמעזש 202
סאָל //418
סאָלעטשניק 202
סוויסלאָטש 171
סווענציאַן 171, 202 // 418
סלאָנים 171
סמאַרגאָן 181, 242
סקונטשיקי // 418
פּאָדבראָדזש // 418
פּאַדברעזיע 202
פּאָדזיעמיאַני 202
פּאַדסווילע // 418
פּאָוויאַזש 202
פּאָנאַשישקי 202
פּאָסטאָוו // 418
פּאַסימאָווע 202
פּאַראַפּיאַנאָווע // 418
פּליסע // 418
פּראָזאָראָק // 418
קאַזאַן // 418, 510
קוטשקערישאָק 194
קורעניץ 171 // 418
קימעלישאָק 202 // 418
קענע // 418
קריוויטשי // 418
קריזאָווקע 233
ראַדין 122, 171, 202
ראַקאָוו 171
רוקאָן 202 // 418
רעשע // 418
שאַרקיישטשענע // 418
שומסק // 418
שטוטשין 171, 202
שיפּי // 418

פּוילן

אויבערשלעזיע
אוישוויץ (אָסוויענצים) // 473 (קאַצעט)
אָפּעלן (אויבערשלעזיע) // 504
ביאַליסטאָק // 482
  געגנט 16
בידגאָשטש // 505
בענדין // 482
בריסק 7, 239
גראָדנע 171, 242, 266
גראָדנער גובערניע 16, 242
דראָהיטשין // 482
וואַרשע VIII, XIV, XIX, XXIV,
  136 / 344, 392, 401
  נאַצי־אָקופּירט // 423, 482
וולאָצלאַוועק // 482
זאַמאָשטש // 480
טשענסטאָכאָוו / 253 // 492
  טאַבאַלינאָ (דאָרף ביי טש׳) 253
טרעמבלינקע // 463, 473 (קאַצעט)
כאָמסק 10
לאָדזש VIII, XIV, XIX, XXIV / 400 // 504
לובלין // 505
לוצק // 504
לידע 102, 171, 241, 242, 253 // 504
לינקאָווע 242
לעמבערג 220
מאַלקין // 482
מיידאַנעק // 473 (קאַצעט)
נאָוואַהרעדאָק 171
סאָקאָלקע (גראָדנער ג׳) 242
פּינסק // 482
פּרושקאָוו // 482
קאָסאָווע 123, 242
קוזניצע (גראָדנער ג׳) 242
קלעצק // 504
קראָקע 281
ראַדאָם // 482
ראָוונע / 338
רוזשינאָי 242

רוסלאַנד

- סאָוועט־רוסלאַנד 5, 151, 238, 246, 249 / 402, 424 // 503
- אָדעס VIII, XIV, XIX, XXIV // 490
- אירקוטסק 242
- אַריאַל // 508, 509
- אָרשע 242
- באָברויסק 242
- בוזולוק // 503
- ביראָ־בידזשאַן 238
- בערעזין 242
- האָמעל 242
- וויטעבסק 242
- טשעריקאָוו (מאָהילאָווער ג׳) 242
- לענינגראַד / 402
- מאָזיר 242
- מאָסקווע // 535
- סאָפּאָצקין 242
- סטאַראַיאַ רוס (נאָוואָגאָראָד) 242
- סיעבעזש (וויטעבסקער ג׳) 242
- סלוצק 242
- סמאָלענסק // 508
- קאַמענעץ ליטאָווסק / 293

ליטע

- ליטע 5
- בירזש 242
- ווילקי (קאָוונער ג׳) 242
- טויראָגען (טאַווריגען) 242
- יעוויע 242
- סלאָבאָדקע (קאָוונער) 242 / 293
- פּיקעלן 242
- קאָוונע 242 / 293

ארץ ישראל

- ארץ ישראל IX, X, XI, XII, XV, XVI, XVII, XX, XXI, XXII, XXV, XXVI, 5, 118, 124, 241, 243, 244, 245, 246, 247, 252, 253, 259, 260 / 352, 363, 387, 394 // 423, 470, 471, 472, 499, 506, 527, 535, 537
  - חברון X, XVI, XX, XXVI,
  - טבריה / 340
  - ירושלים X, XVI, XX, XXVI 244 / 387 // 470, 471, 472
  - תל אביב / 394 // 423, 471

אַנדערע לענדער און שטעט

- עמיגראַציע לענדער 5, 150
- אורוגוואַי 5
- אויסטראַליע 5
- איטאַליע
  - ווענעדיג // 506
  - מילאַן / 394
- אינדיע 5
- איראַן (פּערסיע) // 503
- איראַק / 340 // 506
  - באַגדאַד / 340
- אירלאַנד 5
  - דובלין // 423
- אַרגענטינע 5 / 389
- בולגאַריע 5
- בעלגיע 5
- בראַזיל 5, 150

- גוואַטעמאַלאַ 5
- דייטשלאַנד 5, 11
  - בערלין 132 / 401 // 505
  - לייפּציג / 383
  - פּרייסן 11
- נאַצי־דייטשלאַנד 123 // 523
  - בערלין // 505, 508
  - דאַוטמערגען // 477
  - היידענהיים (די־פּי־לאַגער) // 478
- לודוויקסדאָרף (ביי גערליץ, קריג־געפ׳) // 504
  - מינכען (די־פּי) // 479
  - נירנבערג (די־פּי) // 479
  - קיפּערשטעטל, ביי הינדענבורג (קריג־געפ׳) // 504
  - שטובענדאָרף, ביי אַפּעלן (קריג־געפ׳ לאַגער // 504
  - שטוטהאָף (קאַצעט) // 477
  - שעמבערג, ביי דאַוטמערגען (קאַצעט) // 477
- מזרח־דייטשלאַנד / 401
- דרום־אַפריקע 5
  - יאָהאַנעסבורג // 423
- דרום־אַראַביע
  - אַדען / 340
- האָלאַנד 132
  - אַמסטערדאַם 11
- האָנדוראַס 5
- ווענעצועלאַ 5
- זאַמוט (טשעכאָסלאָוואַקיע) 11
  - פּראָג 1
- טוניס
  - דזשערבאַ / 340
- טערקיי 5
- טשילי 5
- יאַפּאַן 5
- כינע 5
- ליביע
  - טריפּאָלי / 340
- לעטלאַנד 5
  - דווינסק 242 ; ליבאַווע // 508
- מאַראָקאָ
  - אוגדאַ /340
  - פּעז מעלאַ / 340
- מעקסיקע 5
- ניי־זעלאַנד 5
- סקאַנדינאַוויע 132
- עגיפּטן
  - קאַיראָ /340 // 503
  - אַלעקסאַנדריע // 506
- ענגלאַנד 5 // 506
  - לאָנדאָן / 361, 400
  - קימבערלי // 506
- עסטלאַנד 5
  - רעוועל // 475
  - קלאָאָגע // 474, 475
- עסטרייך 5, 266 // 504
  - ווין 266
  - לינץ // 504
- פּאָרטוגאַל 5
- פּערו 5
- פּאַראייניקטע שטאַטן 5, 171, 190 / 365
  - האָליוואָוד / 401
  - ניו־יאָרק / 361 // 478, 512
- פּראַנקרייך 5
  - באָרדאָ 266
  - פּאַריז 142, 144 / 306, 401
  - ניצע / 306
- קאָלומביע 5
- קאַנאַדע 5
- קובאַ 5
  - האַוואַנע // 423
- רומעניע 5
  - בוקאַרעשט // 535
- שווייץ 5
  - זשענעווע 221
  - לאָקאַרנאָ / 306
- שוועדן 5
  - שטאָקהאָלם // 423
- שפּאַניע 5

שטייגער

געבורט
שיר המעלות 91
מעטריקע 91, 164
מזל־טוב דיפּלאָם 91
מוהל 91 // 478
פּדיון הבן // 521
קינדער־שפּיטאָל 164
חתונה 92 // 478
חתונה־זאַלן
פּאַסאַזש (סוועטשניק) 57
מאַכלעס 48־49
פילהאַרמאָניע 92
גערמייזע 227
שדכן
בלומע די שדכנטע 92
דער שדכן 92
בדחן 92

כשרות

כשרות און כשרה יאַטקעס 9
אַ הכשר 94
חרם קעגן די פֿאַרקויפֿער פון טרפה פלייש 95
רשימה פון 60 כשרה יאַטקעס אין שטאָט און פֿאַרשטאָט 94
קצבים ביי דער אַרבעט 94
שחיטה און שוחטים
שחיטה־שטיבל ה/10, 94
שוחטים אין שחיטה־שטיבל 95
שוחטים פון שעכט־הויז 95
יאַנקל דער שוחט 94

שבת און יום־טוב

מענגי שבת 104
ימים נוראים 194, 156 // 442, 526
סוכות // 457
חנוכה פייערונגען 241 / 374
פורים פייערונגען / 353, 385
פורים־שפילן / 385
פסח
מצה־בעקעריי 93
קמח עניים שטייער 93, 168
מצה־באַנעס 93
אַ וויין־הכשר 93
כשר'ן כלים 93
פֿאַרקויפֿן חמץ // 521
זעלנער ביים סדר 149
פסח אָוונטן 234
ל״ג בעומר פייערונגען 252 / 304, 306, 314, 315, 377
שבועות פייערונגען 252 / 368, 378

לוויה און קבורה

לוויה 26, 81, 99, 223 // 490, 529
אַ מנין זקנים פֿאַרן ארון 99
אַ הספד 99
פּאַרטיזאַנער לוויה // 490
לוויה פון געשענדעטע ספרי־תורה'ס // 529

חברא קדישא 110, 156 (טהרת המת)
זע אויך : גחשא (קברנישע קלויז)
מצבות 100, 101, 102, 120, 122, 149, 173, 223
// 478, 490, 532, 533, 534
קבר־אבות 99, 149 // 467, 469

בית־עלמינס און ניחום אבלים

קאָמיטעט צו בויען אַ פּאַרקאַן אַרום אַלטן בית־עולם
100, 101
אַלטער (פּיראַמאַנט) בית־עולם VIII, X, XIV, XVI,
XIX, XXIV, ד־ה/7, 9, 37, 100, 101, 120
כאָלערע בית עולם ד/13, 156
זאַרעטשער בית עולם ב/7, 26, 39, 102, (104), 120, 223
// 490, 529, 532, 533
דעמבוואָוקע בית־עולם ח/4
פּאָנאַר י/12, 86
בית־עולם אָפּטיילונג ביים יידן־ראַט // 436, 447
נחום אבלים, געזעלשאַפט 103
סטאַטוט; פֿאַרוואַלטונג; יאָרצייט־קאַרטל; מיטגליד־אָפּצאָל
גמלות חסד 172
מנחם אבלים 104

כלי־קודש

בית־דין און דיינים 9, 95, 98, 104
בית־דין 10
שאלות ותשובות 7, 8
שמשים X, XVI, 98, 104, 113 // 526, 533
מגידים 96, 220
מוהלים 91
סופרי סת״ם 97
חזנים IX, XV, XIX, XXV,
12 / 371, 372, 383 // 521
כאָר אין ווילנער שטאָט־שול 372

קלויזן, בתי־מדרשים, מנינים

קלויזן, בתי־מדרשים, מניינים
VIII, IX, XIV, XV, XIX, XXIV XXV,
7, 9, 96, 104
אויפֿרופֿן, מעלדונגען פון קלויזן, און מנינים 69, 70, 75,
78, 82, 84, 110, 111, 112, 113, 115, 119, 123, 143
אַבראַמסאָנס (געוו׳ שאַמבעדאַלס) קלויז (סטראַשון 11) 104
„אור תורה״ בית־המדרש 104
אַלטע קלויז (ישן) (שול־הויף)
VIII, XIV, XIX, XXIV, 7, 104, 105, 107
איינבינדערשע קלויז, זע : כורכי־ספרים קלויז
(קלויז אין) אייערניקס (הויף) 172
אַלפּעראָוויטשעס קלויז 104
אַנטוקול ביהכ״נ עליון, אַנטאָקאָל אויבערשטע קלויז 104
אַנטוקול ביהכ״נ התחתון, אַנטאָקאָל אונטערשטע קלויז 104
אַנטאָקאָלער בית־המדרש החדש 80, 104
„אנשי חפץ״ קלויז (גלעזער — נאָוויגאָרעד) 104
אָפּאַטאָווס חסידישע) קלויז (ווילנער 21) 194 / 294
ביליקע הייזער מנין, זע : מעונות בזול מנין
׳בית דין״ מנין (שול־הויף, צדקה גדולה גל׳ 4) 104
בית הכנסת הגדול זע : שטאָט־שול
בית־המדרש הגר״א, זע : גאונס קלויז
„בית יעקב״ 104
„בית ישראל״, זוויערינעצער קלויז (מאַניושקאָ 9) 84, 104

בלאָכס קלויז (רודניצקער 15) 104
(פּנחס) בלעכערס מנין 104
בלעכערשע קלויז, (יידישע 9, דורכהויף־יאַטקעווער 10) 104
בעלמאָנט קלויז (בעלמאָנט 8) 104
בעל־עגלישע (פורמאנ(ע)ס׳קע) קלויז 104
בענגינס קלויז (פּאָהולאַנקע 2) 104
בענגיס (שניפּישקער) בית־מדרש 104
בענדעט קלויז, (גר. פּאָהולאַנקע 6) 104
בעקערשע קלויזן זע : ווייסע בעקער, שוואַרצע בעקער
בראָנזניקעס קלויז (גאון ג׳ 5) 104
גאַלאַנטעריי קרעמער קלויז 104
גאָלדבערגס קלויז 104
גאָלדפיינס מנין 104
גאַרבאָרסקע (גאַרבער) קלויז (יידישע) 104
(מ. יו.) גאָרדאָנס קלויז (סובאָטש 11) 58, 104
גאָרדאָנס קלויז (אַלטע בוסאַקעס) 104
גתש״א (קברנישע) שול (שול־הויף)
VIII, XIV, XIX, XXIV, 104, 105, 110, 143
(ר׳ ישראלקע) גינצבורגס קלויז 104
גיניצקיס קלויז (שניפּישאָק) 104
גלויבעשאָווע קלויז 104
גלעזערשע קלויז (דורכהויף, יידישע 9 — יאטקעווער 10)
IX, XV, XXV, 104, 172 (גמ״ח חכמות נשים) // 521
גמילות חסד קלויז (שול־הויף)
VIII, XIV, XIX, XXIV, 104, 105, 107, 108, 172
גראד מנין 104
הבורה אסתרס קלויז (בית־המדרש) (יידישע ג׳)
X, XVI, XX, XXVI, 104, 173
גרויסע שול זע : שטאָט־שול
גרויסער בית־המדרש, (ווילקאָמירסקע 20) 79, 104
גרושקינס קלויז (גלעזער ג׳ 9) 104
„גשר הירוק", גרינער בריקער קלויז (שול) 78, 104
(קלויז) ד׳ אחים (יאַטקעווער) 104 (גמ״ח אהבת חסד)
דראַבקין מנין 104
דרוקערשע קלויז (אין גרושקינס קלויז) (גלעזער 9
104 // 521
האָלץ־זעגער(שע) קלויז 104
האַנדלס־אָנגעשטעלטע קלויז, זע : קרעמער,
פּריקאַזשטשיקעס קלויז
(בית־מדרש הגר״א) דעם גאונס קלויז (דעם חסידס מנין)
(שול־הויף) VIII, XIV, XIX, XXIV,
104, 105, 111 // 519, 529
היטל־קירזשנער(שע) קלויז זע : כובע ישועה
„הכנסות אורחים" קלויז 104
וואָלאָזשינסקי מנין 104
וואלקס (פריער יעקב חלפנס) קלויז 104, 116
וואַסער־טרעגער(שע) קלויז 104
ווייסע בעקער קלויז 104
ווענדראָפּס מנין 104
זאַגערס (ר׳ בער טריוו(ו)ש) קלויז (רודניצקער 8) 104
זאַוולס קלויז (זאַוואַלנע 60) 104, 184 (קאָאָפּעראַטיוו)
(מוישקע־לייב) זאַלקינד קלויז (רודניצקער) 104
זאַקס (זק״ש ; שפּעטער לאַזורסקיס) קלויז 104
זאַרעטשער קלויז (זאַרעטשע 36) 83, 104
זאַרעטשער, ישראלס קלויז, זע : ישראלקעס קלויז
„זבחי צדק" (ז״צ) קצבישע קלויז
IX, XV, XIX, 104 // 457, 521
זווערינעצער קלויז, זע : „בית ישראל" קלויז
זשוקס (שפּעטער מאַצקעוויטשעס) קלויז (דייטשע 21) 104
(שבח) זשירמוניסקיס קלויז (שיראָקע גל׳) 104
זשעטל׳ער (אָדער ר׳ מיכל קצינ׳ס) קלויז 104
חב״ד (ביהכ״נ, קלויז, שטיבל) (שול־הויף) 104, 105

„חברה פועלים" קלויז, (שול־הויף)
VIII, XIV, XIX, XXIV, 104, 105
„חברה תורה" קלויז, (ראַמיילעס גל׳) 104
מנין חדש של חסידים 104
(יעקל) חלפנס קלויז, זע וואַלקס קלויז
(ביהמ״ד) חסידי ליובאַוויטש, (ליובאַוויטשער קלויז
(אין אָפּאַטאָווס שול), (ווילנער 21) 104
(קלויז) חסידי ליובאַוויטש שני, (בחדר גאָרדאָנאָוויטש) 104
(קלויז) חסידים דנאָוויגאָרעד 104
חסידים שטיבלעך (שול־הויף)
VIII, XIV, XIX, XXIV, 104
(דעם) חסידס מנין זע : גאונס קלויז
טאַנדעטניקעס קלויז 104
טהרת הקודש, כאָר־שול (זאַוואַלנע) ה/10, IX, XV,
25, 71, 104, 113 / 409
גמ״ח, קאָאָפּעראַטיוו 184
טאָקערשע קלויז 104
(ר׳ בער) טריוו(ו)ש (דער „רביד הזהב") זע : זאַגערס קלויז
יאָגיכעס קלויז (שאַוועלסקע 1) 70, 104, 172 גמ״ח // 457
(דוד) יעב״ץ קלויז (יידישע) 104
יאָסעלעוויטשעס מנין 104
יסו״ד (ר׳ יהודה ספרא ודיינא) די נייע קלויז (שול־הויף)
VIII, XIV, XIX, XXIV, 104, 105, 107
ישן קלויז, זע : אַלטע קלויז
ר׳ ישראל בער׳ס קלויז, זע : (ר׳ חיים־נחמן) פּרנס קלויז
יעק(אָ)בסאָן מנין 104
ר׳ ישראלקעס (זאַרעטשערס) קלויז (ספּאַסקע 3) 82, 104
(ר׳ שלמה) כהנס מנין, (גיטקע טויבעס 3) 69, 104
כובע ישועה, היטל־קירזשנערשע קלויז (ברייטע 37—
יאַטקעווער 9) 104 // 521
(„כורכי־ספרים") אייַנבינדערשע קלויז, (ראַמיילעס הויף)
104, 105, 172 (גמ״ח) // 521
כלי־זמר, קלעזמאָרים קלויז 104
כאָלעמס קלויז (סטראַשון ג׳) 104, 172 (גמ״ח)
כאָר־שול, זע : טהרת הקודש
לאַזורסקעס קלויז, זע : זאַקס קלויז
לאַנצ(ק)ע׳ס קלויז (ליטעראַטן גל׳ 8) 104
לאַפּין קלויז (גר. סטעפּאַן 15) 104
„לומדי (ללמוד) תורה" קלויז (נאָוויגאָרעד) 104
לוקישקער קלויז 104
ליובאַוויטשער שטיבל (שול־הויף) 104, 105
ליובאַוויטשער קלויז, זע : ביהמ״ד חסידי ליובאוויטש
(ר׳ לייבע) לייזערס קלויז, (יידישע 8) 104, 119
ליפּואוקער קלויז 104
לעדער אַרבעטער קלויז 104
לעכעוויטשער חסידישער (ביהמ״ד, שטיבל מנין),
זע : קאָידאַנאָווער חסידישע שטיבל
לעמעלשטרייכס קלויז (שניפּישאָק) 104
ציירים, מאַלאַרעס (מאַלאַרסקע) קלויז (שול־הויף)
104 // 521
מאַצקעוויטשעס קלויז זע : זשוקס קלויז
„מוכרי דגים" (פישער) קלויז (יידישע) 104
מולערשע קלויז (קאָוואַל גל׳) 104
מושב זקנים קלויז 104, 114
(ר׳ מרדכי־יעקב) מייטעס׳עס קלויז (אָסטראָבראָם 27) 104
„מנחם אבלים" קלויז 104
„מעונות בזול" (ביליקע הייזער), מנין 104
„מענגי שבת" קלויז 104
„משמרת חולים" קלויז 104, 114
נאָוויגאָרעדער בית המדרש (קלויז) 104
נאָוויגאָרעדער חסידישע קלויז זע : חסידים דנאָוויגאָרעד
נאָוויגאָרעדער שול 104

נאָווי־סוויאַטער (ניי־וועלט) קלויז (שניי ג׳ 6) 104
די נייע קלויז, זע: יסו״ד קלויז
(ניקאָלאַיעווסקע) קלויז ב״ש (בלי שם) (ניקאָלאַיעווסקי 5) 104
נעלקינס מנין 104
סאַלדאַטסקע קלויז (פּאָליצייסקע ; קאָזע גל׳, 29) 104
סאָלצס קלויז (ספּאַסקע 6) 104
סטאָלאַרשע קלויז (יידישע 1) 104
סטעפן גאַס קלויז (גר׳ סטעפּ(א)ן 15) 104
(יצחק) סטראַשון (זאַוואַלנע 66) 104
(ר׳ מתתיהו) סטראַשון קלויז (סטעפּאַן ג׳) 104
סלאָנימער חסידישער (מנין, שטיבל, קלויז)
זע: קוידענאָווער חסידים
סנדלרים, זע: תופרי מנעלים קלויז
סקאַפּלערנע(ר) קלויז 104
(ר׳ יוסף־אליהו) עליאַשבערגס קלויז (זאַוואַלנע 40)
104, 184 (קאָאָפּעראַטיוו)
עלקינס קלויז 104
עפּשטיינס קלויז (סטעפּאַן ג׳ 8) 104
פּאַלטאַוואַסקע קלויז (פּאַלטאַוואַסקע 20) 104
פּאָליש (צוויי שטיבלעך פאַר מנחה און מעריב
ביי דער שטאָט־שול (שול־הויף) 105, 108
פּאַסאַזש מנין (פּאַסאַזש, אָסטראָבראָם) 104
פּאַפּלאַווער בית מדרש (קלויז) 104, 123
פּאָרובאַנ(ס)קי (פּאָרובאַנקער מנין) קלויז 104
פונדעקס קלויז 104
„פּועלי צדק״ קלויז (דייטשע 6) 104
פּטאַשקינס קלויז 104
פּיאַסקער קלויז, זע: קיעווער קלויז
פּריקאַזשטשיקעס קלויז , זע: האַנדלס־אָנגעשטעלטע קלויז
(ר׳ חיים נתמן) פּרנס (פריער זיין שווערס ר׳ ליב־בערס
קלויז (יידישע) 104
פּאַלאָן מנין 104
(פּוטער)־קירזשנערשע (גלעזער ג׳) 104
פישער קלויז, זע: מוכרי דגים קלויז
(לייב) פייגעלסאָנס מנין 104, 170
„צדקה גדולה״ מנין (צדקה גדולה גל׳ 4) 104
קוידענאָווער (לעכעוויטשער און סלאָנימער) חסידישע שטיבל
(שול־הויף) 104, 105, 145 (קיך לעכעוויטשער חסידים)
קאַמינעס (קאַמינער) קלויז 104
קאַצענעלענבויגען, שמחה, זע: שמחה באָרד
(ר׳ שאולקע) קאַצענעלנבויגענס קלויז און לערנער־קיבוץ
„בית שאול״ 104, 112 // 457
קברנישע שול זע: גחש״א שול
קו״ק, קוימענקערער קלויז
IX, XV, XIX, XXV, 70, 104
קוריצקיס מנין 104
קיעווער (פּיאַסקער) קלויז (קיעווער 12) 104
קירזשנערשע קלויז, זע: פּוטער־קירזשנערשע קלויז
רש״י קליאַטשקאָס קלויז (גלעזער ג׳ 7) 96, 104
קלעזמערשע קלויז זע: כלי־זמר
קצבישע קלויז זע: „זבחי צדק״ קלויז
ר׳ מיכל קצינ׳ס קלויז, זע: זשעטלער קלויז
קרעמער זע: גאַלאַנטעריי קרעמער קלויז פעל־קרעמער
קרעמער פּריקאַזשטשיקעס (האַנדלס־אָנגעשטעלטע) קלויז 104
(לייב) ראַבינאָוויטשעס מנין 104
(ר׳ צבי) ראָזאָווסקיס מנין 104
ראָזענטאַלס מנין (פּאָהולאַנקע 27) 75, 104
(משה) ראָזענסאָנס קלויז (שניפּישאָק) 104
ראָטשטיינס קלויז (זאַוואַלנע 68) 104
ר׳ מיילע׳ס (ראַמיילעס) קלויז (יידישע, נאָוויגאָרעד) 104, 105
(קלויז) ר׳ מיילעס (ראָמיילעס) ישיבה (נאָוויגאָרעד)

104 / 291, 292
רוזעלער קלויז 104
רימערשע קלויז 104
ר׳ שאולקעס זע: קאַצענעלנבויגענס
„שבעה קרואים״ קלויז (שולהויף) 98, 104, 105, 172 (גמ״ח)
שוואַרצע בעקער קלויז 104
„שומר אמונים״ קלויז 104
שול־הויף ז/10, XIX-XIII, XV-XIV, XIX,
XXV-VVIX, 7, 64, 97, 104, 105, 157, 172, / 351,
371, 405 // 515, 519, 520, 521, 522, 529
באָד און מקוואָס 105, 153, 157
שקיעה זייגערס 106
ברונעם 105
שטאָט־שול (בית־הכנסת הגדול; גרויסע שול), שול־הויף
VIII, IX, XII, XIV, XV, XVII, XIX, XXII,
XXIV, XXV, XXVII, 9, 12, 13, 31, 33, 95, 98, 104
105, 108 109, 116, 157 / 371, 372, 373
// 515, 530, 531
אינעווייניק 98, 104, 109
פון דרויסן 108
פּאָליש 105, 108, 157
ווייבערשע שול 108, 109
שטאָט־חזנים 371, 372
שול־כאָר 373
די קונע X, XVI, XX, XXVI, 108
שטעפּערשע קלויז (גאונס ג׳ 14) 104
שמוקלער(שע) קלויז 104
ר׳ שלמה(לע ווילנערס) מנין זע: (ר׳ שלמה) כהנס מנין
ר׳ שמחה באָרדס (קאַצענעלנבויגענס) קלויז 104
שמשים קלויז (יידישע גאַס, צייטווייליק אין קלויז דבורה
אסתר) 104
שניידער־מייסטער קלויז (דורכהויף) 104
שניידערשע קלויז (חיטים) (יידישע 11—יאַטקעווער 12) 104
קלויז שניפּשק אצל ראַגאַטקעס (שניפּיש(אָ)קער) ראַגאַטקעס
קלויז 104
קלויז שניפּשק חדש על ההר (בית הכנסת דשניפּישק הגדולה)
גרויס־שניפּיש(אָ)קער (ווילקאָמירער 20) 104
קלויז (ביהכ״נ) שניפּשק הקטנה על ההר, קליין־שניפּש(אָ)קער
קלויז (קאַלוואַריער ג׳ 104) 104
„תופרי מנעלים״, שוסטערשע קלויז (לייבע לייזערס הויף)
104
„תלמוד תורה״ קלויז 104
„תפארת בחורים״ קלויז (שול־הויף) 104, 105, 107

---

*) מיר פאַרצייכענען דאָ (מיט אַ שטערנדל) צוגאָבלעך די נעמען פון 54 קלויזן און מניינים וואָס ווערן נ י ט דערמאָנט אין טעקסט:

* אייזיק מערעצערס קלויז
* אַנטאָקאָלער בהמ״ד ווירשובסקי
* אסתר־שרהס (וואָלקאָוויסקי) קלויז (שפּעטער מייטעסעס קלויז)
* ביליקע הייזער מנין
* „ביליגע קיך״ קלויז (נאָוויגאָרעד)
* בית אהרן (גרויס־שניפּישאָק)
* (מנין) (זאַרעטשער) בית־עולם
* בליאַכערס מנין
* בעהע״ג נ״ג (יבנה שולן)
* ברוך־יודלס (יהודה׳ס) קלויז (פּאָלאָצקער 30)
* גאַמאַרסקיס קלויז, (מנין), (שניפּישאָק)
* (קלויז) גוטמאַן (קירזשנער)

(מנין) גראָדזענסקי זע: (מנין) ר׳ חיים־עוזר

* דייכעס מנין
* הירש ייִדלס קלויז
* הקדש קלויז (שפּיטאָל ג׳)
* ווינטערדיקע קלויז שטאָט־שול (צווייטער טויער, יידישע 6)
*ווירשובסקיס קלויז, זע: אַנטאָקאָלער ביהמ״ד
* (מנין) זאַגאַראָוו
* (בית־הכנסת) „חיי־אדם״
* מנין האשה זלאַטע זאַבין
* (מנין) ר׳ חיים־עוזר גראָדענסקי (זאַוואַלנע)
* (קלויז) לאַמבאַמבלאַט
* לומדי תורה בנאָוויגאָרער
* ר׳ לייב־בערס קלויז, זע: פּרנסעס קלויז
* לערער אינסטיטוט קלויז, זע: ראַבינער שול קלויז
* (קלויז) מאַקאָווע 5
* (קלויז) ח. מישקעס
* נאַטאַנזאָנס מנין
* סאָלטאַנישקער קלויז
* „סומך נופלים״ קלויז (דייטשע 29)
* סטראַקון קלויז (פּלאָשטשאַדקע)
* (ב״ש) סטראשון (קאָמיניצקער 11) קלויז
* סירקינס מנין
* פּלאָשטשעניקעס מנין
* ר׳ פּנחס קלויז
* (מנין) פילהאַרמאָניע (נאָוויגאָרעד)
* פלאָט־סאָלדאַטן קלויז (אין די קאַזאַרמעס)
* פּעל קרעמער קלויז (שלאָס ג׳)
* (מנין) פרענער
* ערשטע בית הכנסת דנאָוויגאָרעד
קאָמיניצקער ג׳ קלויז, זע: סטראַשון ג׳ קלויז
* קאַמענעצקיס קלויז
* (קלויז) קנאַק (רויטשטיק)
* קרעווערס קלויז
* קרעמער בעל־הבתים קלויז
* ראַבינער אינסטיטוט (לערער אינסטיטוט קלויז) (ברוך שרייבערס פּלאַץ)
רויטשטיק קלויז, זע: קנאַק קלויז
* שאַמבעדאַלס קלויז, זע: אַבראַמסאָנס קלויז
* שבעה קרואים (שטיבל, פּאָלעס מנין)
* שטיק־אַרבעטער קלויז (גלעזער ג׳)
* (ר׳ משה יצחק) שיינדערס מנין
* שניידער־פּאָדמייסטער קלויז
* ביהכ״נ שניפּשק הקטנה, קליין־שניפּיש(אָ)קער קלויז
* תורת אמת קלויז
* תורה ומוסר
* (מנין) ת״ת (תלמוד תורה דלוקישק) לוקישקער
תלמוד תורה מנין

תורה חברות

תורה חברות IX, XV, XIX, XXV
אויפרופן, קול קוראס פון רעליגיעזע מוסדות 34, 91, 100, 101, 103, 106, 115, 116, 125, 259, 260, 261
בית שאול, לערנער קיבוץ 122
אור תורה 104
חברה גמרא 110
חברה „חיי אדם״ IX, XV, 110
חברה יום כיפור קטן 110
לומדי תורה. 104
מגידי תהילים 116
חברה מעמדות 110, 115
חברה מקרא 110, 115
אגודה מרביצי תורה 115
חברה משנה 110

חברה עין־יעקב 110
חברה עשירי קודש 110
חברה ש״ס תורה אור IX, XV, XXV, 116
חברה פועלי צדק 115
חברה פּת־שחרית 115
שומר אמונים 104
חברה שומרי תורה 115
אגודה שערי ציון 115 / 409
חברה תהילים 115
חברה תומכי תורה 112
חברה תורה 104
חברה תורת אבות 91
תורה ומוסר 104
חברה תורה תמימה / 409
סיום התורה און סיום הש״ס 115, 116, 261 // 521
תפילות 12, 14, 18, 25, 31, 39, 111 / 407
משגיחי על עירובין 69

חסידים און חסידות אין ווילנע

חסידים און חסידות אין ווילנע X, XVI, XX, XXVI
קלויזן אַפּאַטאָוס (חסידישע) 104 / 294
שטיבלעך חב״ד 104
ליובאַוויטשער 104
לעכעוויטשער 104
סלאָנימער 104
קוידענאָווער 104
חסידים ד׳נאָוויגאָרעד 104
מנין חדש של חסידים 104
ישיבה תומכי תמימים ד׳ליובאַוויץ 294
גמלות חסד חסידי קוידענאָווער 127
קיך לעכעוויטשער 145

ועד הרבנים

ועד הרבנים 31, 34, 93, 94, 95, 120, 127, 151, 156, 157, 212, 264 // 421
אויפרופן און מעלדונגען פון ועד הרבנים 31, 34, 93, 94, 95, 106, 120, 151, 156, 157, 212, 264 // 421
רבנים 3, 7, 8, 10, 11, 18, 25, 31, 67, 69, 78, 79, 82, 83, 93, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 104, 111, 112, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 131, 132, 133, 135, 139, 151, 156, 171, 172, 241, 242, 245, 259, 261 / 283, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294 // 457, 526
רבנים־צוזאַמענפאָר פון ווילנער געגנט 171
(קאַזיאָנער) ראַבינער ו/8, 14, 25, 91

ווילנער יידישע רעפּרעזענטאַנץ

קאָמיסיע צו אָרגאַניזירן דאָס יידישע לעבן 128
ווילנער יידישע דעפּוטאַציע צו צאַר ניקאָלאַי II 18
יידן אין דער רוסישער גאָסודאַרסטווענער דומע 128
ווילנער יידישע וואַל־מענער צו דער ערשטער גאָסודאַר־סטווענער דומע 128
ווילנע אין וועד מדינת ליטע 10, 170
ווילנער יידישע רעפּרעזענטאַנץ אין פּוילישן סיים און סענאַט 128
יידישע רעפּרעזענטאַנץ (פראַקציע) אין ווילנער שטאָטראַט 129, 137
קהלן 147, 233, 235
דעקלאַראַציע פון יידישע פּאַרטייען וועגן „סיים״ פון „מיטל־ליטע״ 30

קהילה און קהילה־קערפּערשאַפטן

ראשי הקהל X, XVI, XX, XXVI,
9, 11, 13, 18, 33, 107, 119 / 407, 408
צדקה גדולה X, XVI, XX, XXVI,
36, 98, 104, 130 / 322, 408, 409
באַריכטן, 130
בריוו און בקשות 123
סאָציאַלע פאַרזאָרגונג 98
מצה־קאָמיסיע 93
צדקה־גדולה הויפן 201
אָונט־קורסן פאַר דערוואַקסענע 322
צדקה גדולה־געסל ה/8, 48-49, 77, 104
ווילנער יידישער צענטראַל־קאָמיטעט 130 (באַריכט), 131
ווילנער יידישער הילפס־קאָמיטעט (הלוואות־קאָמיסיע)
133, 172
ווילנער יידישע קהילה
געשיכטע 3, 135
אַרכיוו 135
פנקסים 11, 13, 107, 121
פּראָטאָקאָלן 133
אָפּמאַכן 130
באַריכטן 133, 134
געזעץ־פּראָיעקט 135
וואַלן 73, 79, 231, 248, 262
קהילה־בנין ה/7, 133, 134
פאַרוואַלטער 242
סטאַטיסטישע רעגיסטראַציע 97
יורידישע אָפּטיילונג 39
קינדער־פאַרזאָרגונג 58
סאָציאַלע פאַרזאָרגונג 97, 134
פּסח־קאָמיסיע 93, 142
פּליטים־פאַרזאָרגונג // 420, 423
יידישע זעלנער־פאַרזאָרגונג 149
שפּיטאָל פאַר אַקושעריע און קינדער־קראַנקהייטן 164
קהילה־שפּיטאָל פאַר אָרעמע קראַנקע אין דרוסגעניק 160
אויסשטעלונגען / 405
קהילה־שטייערן
קאַראָבקע 15 (בגדים, פלייש), 140 (מושב זקנים), 58, 93
(פּסח, קמח עניים)
עטאַט־שטייער 134
קהילה־הויפן 67, 170
קאָרעספּאָנדענץ (בקשות און בריוו) 58, 127, 268,
296, 307, 309, 310, 335 // 423 /
קהילה־דאָקומענטן, אויפרופן א״א מאַטעריאַלן
אין העברעאיש 10, 13, 14, 18, 36, 160
יידיש 15, 38, 133, 134, 135
רוסיש 33, 36
פּויליש 12, 13
דייטש 14
אָנערקענונג־שריפטן 36 / 408, 409
קאָנדאָלענצן 137 / 343
שטעמפּלען, מאַרקע 133, 134, 135
קהילה אַנטאָקאָל 80, 104

וואַלן

וואַלן און וואַל־פּראָפּאַגאַנדע 41, 42, 48-49, 73, 79, 147,
219, 230, 231, 233, 235, 245, 248, 262
פאַראייניקטער וואַל־בלאָק צו דער קהילה 73
יידישע נאַציאָנאַלע ליסטע (פּאַרלאַמענט) 79

פאַרבינדונג מיט יידישע קערפּערשאַפטן אין אויסלאַנד

דייטשלאַנד 11, 132 (בערלין)
נאַצי־דייטשלאַנד 151
האָלאַנד 11, 132
סאָוועט־רוסלאַנד 151
סקאַנדינאַווישע קהילות 132
פּראָג, זאַמאָט 11
פראַנקרייך, פּאַריז 142, 144
פאַראייניקטע שטאַטן 171
ווענדונגען נאָך הילף צו ווילנער יידן אין אַמעריקע
171 / 365
קובאַ, האַוואַנאַ (יידישער צענטער) 234

געזעלשאַפטן און קאָמיטעטן צו העלפן געליטענע יידן

אין לאַנד און אין אויסלאַנד

יידישע געזעלשאַפט צו העלפן די מלחמה־געליטענע 20
קאָמיטעט צו העלפן די הונגעריקע יידן אין רוסלאַנד 151
שילער־קאָמיטעט (ביי צ.ב.ק.־שולן) צו העלפן די הונגעריקע
קינדער אין רוסלאַנד 151
פּראָטעסטן קעגן די פאַרפאָלגונגען פון דער יידישער
רעליגיע אין סאָוועט־רוסלאַנד 151
פאַראייניקטער קאָמיטעט צו באַקעמפן די רדיפות אויף
יידן אין דייטשלאַנד (באָיקאָט־קאָמיטעט) 151, 168

קהלשע מוסדות און הילף־געזעלשאַפטן

חברות, אָרגאַניזאַציעס און פאַראיינען IX, XV, XIX, XXV

אויפרופן פון הילף־אינסטיטוציעס און קאָמיטעטן 93, 103,
106, 110, 130, 131, 132, 139, 140, 144, 145, 147,
151, 152, 162, 171 / 283
אחיעזר, הילף־געזעלשאַפט 139
בית אָסף 184 (קאָאָפּעראַטיוו)
חברה בית לחם 139, 184
הכנסת אורחים 104, 139
חברה הכנסת כלה 139, 172 (גמלות חסד)
חברה חוסן ישועות 139
חברה יולדות עניות, געז׳ צו העלפן יידישע אָרימע
קימפּעטאָרינס אין ווילנע 139, 168
מושב זקנים ו/8, 99, 104, 140, 141, 168, 170
חברה מלביש ערומים 139
חברה מתן בסתר (געהיימע שטיצע) 139
(חברה) נץ החמה IX, XV, XIX, XXV
סומך נופלים (104)
„עזרה״, הילפס־פאַראיין / 283
עזרת אחים 184 (קאָאָפּעראַטיוו)
(חברה) עשירי בקודש IX, XV, XIX, XXV
חברה קמח עניים 58
ווילנער יידישער הילפס־קאָמיטעט 132
אַרבעטסלאָזע הילף VIII, XIV, XIX, XXIV
קאָמיטעטן 146, 147, 168; קיך 144
יידישער הילפס־קאָמיטעט פאַר אַרבעטסלאָזע און
נויטבאַדערפטיקע 146, 168
בעטלער 148, 152 / 272

שטאָט־משוגעים 152
יידישער קאָמיטעט צו אונטערשטיצן אָרימעלייט און
באַקעמפן בעטלעריי 152
ווילנער יידישער פרויען־פאַראיין 137, 146, 147
(אַרבעט־פאַרזאָרגונג)
פרויען־שוץ קאָמיטעט 146, 147
„יאַפ", יידישער אַרבעטער־פרוי / 305

ביליקע קיכן און הייזער

אַרבעטער קיכן 216
ביליקע קיך 81, (104), 144, 170
יידישע קיך פאַר אינטעליגענטן און אַרבעטסלאָזע 145
מיטלשטאַנד־קיך לעכעוויטשער חסידים 145
מפיצי־השכלה שול־קיך 145
קהילה־קיך פאר יידישע זעלנער 149
קינדער־קיכן 145 / 304
רעסטאָראַן פאַר רואינירטן מיטלשטאַנד 138
מצה־בעקעריי פון דעקלאַסירטע קליינהענדלער 93
ביליקע הייזער 90, (104), 142, 251

אַנשטאַלטן און אָרגאַניזאַציעס פאַר פאָלקסגעזונט

„אָזע"־„טאָז" געזעלשאַפט צו פאַרהיטן דאָס געזונט פון דער
יידישער באַפעלקערונג ו/9 134, 137, 155, 165, 166,
168 // 421
(אָזע")־„טאָז"־אַנשטאַלטן
שול־אַמבולאַטאָריע א"נ פון ד"ר א. מאַקאָווער 155 / 421
אָדמע־סטאַציע 421
באַראַטונגס־שטעלע פאַר זויג־קינדער 421
עוגענישע באַראַטונגס־שטעלע 421
פסיכאָ־היגיענישע באַראַטונגס־שטעלע 421
דענטיסטישע אַמבולאַטאָריע // 421
היים פאַר אונטערגעוואָרפענע קינדער 273, 421
טובערקולאָז־דיספאַנסער 421
קינדער־סאַנאַטאָריע א"נ פון ד"ר צ. שאַבאַד 421
סאַנאַטאָריע פאַר לונגען־קראַנקע 421
פאַוואוס דיספאַנסער 155
רענטגען־סטאַציע 421
(„אָזע"־)„טאָז"־קאָלאָניעס
שפיל־פלעצער 166
האַלב־קאָלאָניעס 166
„טאָז"־קאָלאָניע 137, 166
פאַרוואַלטונג 166
שאַבאַד־דענקמאָל 137
זע: שוועסטער שול
„פאָלקס־געזונט", פאָפולער־מעדיצינישער זשורנאַל
155 // 421, 447
„זיי געזונט", קינדער־זשורנאַל // 421
טאָז־אַנשטאַלטן פאַר פליטים // 421
כאָלערע־עפידעמיעס 156
באָד און דיזענפעקציע־אַנשטאַלטן 24, 105, 157
יידישע באָד און מקווה 105, 153, 157
אַגרעסט באָד 157
קאַפלאַנ'ס באָד 157
קוזענשטאַל (שטראַוס) 157
אָנטלויזונגס־אַנשטאַלטן 24

דאָקטוירים, פעלדשערס, קראַנקן־שוועסטער, אַקושערקעס א"א מעדיצינישער פערסאָנאַל

דאָקטוירים 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166
יידישער דאָקטוירים פאַראיין 137, 158, 165
קאָאָפעראַטיווע דאָקטוירים־אַמבולאַטאָריע 158
צאָן־דאָקטוירים פאַראיין 160
קראַנקן־שוועסטער 137, 159, 162, 163, 164, 166
שוועסטער־שולן ביי „טאָז" 137, 159
אַקושערקעס 160, 163, 164
פעלדשערס 35, 163
מיטל־מעדיצינישער פראָפ' פאַראיין 214, 215

אַפטייקן, אַמבולאַטאָריעס און שפיטאָלן

אַפטייקן 72, 150, 162, 167 / 393
אַפטייק ג. אייזענשטאַט און ה. סאַפאָזשניקאָוו 150
אַפטייק־געשעפט ברידער סעגאַל, רודניצקער ג' 72
אָפטיק רובין 167
משמרת חולים, געזעלשאַפט צו העלפן אָרעמע קראַנקע
ו/10 104, 137, 161, 162, 168, 169, 170
בנין 161
שפיטאָל 162
אַפטייק 162
פאַרוואַלטונג 161
וועשעריי 190
פאָנדן 168, 169, 170
משמרת חולים קלויז 104, 114
ווילנער קהילה־שפיטאָל פאַר אָרעמע אין דרוסגעניק 160
שפיטאָל פאַר אַקושעריע און קינדער־קראַנקהייטן ביי דער
ווילנער קהילה (קינדער שפיטאָל) ח/7, 164, 168, 169
שפיטאָל 164
מעד' פערסאָנאַל 164
פאָנדן 168, 169
יידישער שפיטאָל (הקדש) ה/9, 71, 163 (מעד' פערסאָנאַל)
// 437
„בעד העורים", שפיטאָל פאַר בלינדע 148
„פוקח עורים", קורסן פאַר בלינדע קינדער 148
יידישער טויב־שטומער פאַראיין 148
„מסיח אילמים", שול פאַר טויב־שטומע קינדער 148
אָוונט־קורסן, ביבליאָטעק, דראַמקרייז, ספאָרט
אוניווערסיטעט (מיליטערישער) שפיטאָל ב/6
קראַנקן־קאַסע, קראַנקהייט־פאַרזיכערונג פאַר אַרבעטער
און אָנגעשטעלטע 167
ק"ק ביים יידישן האַנטווערקער פאַראיין 164
זומער־אָפרו 89

אָרגאַניזירטע און פרייוויליקע הילף־פאָנדן

ווילנער יידן לאָזן עולמות 170
הילף־אַקציעס
זאַמל־טעג 168
זאַמל־בויגנס 169
הילף־קייטן 169
הילף־רופן צו ווילנער לאַנדסלייט אין אַמעריקע 171 / 365

גמלות חסדים-קאַסעס און פאָלקס-בענק

גמלות חסדים. קאַסעס IX, XV, XIX, XXV,
104, 105, 107, 108, 110, 116, 148, 150, 172, 173, 184
גמ״ח אהבת חסד 172
גמ״ח אייגנביטדער 172
גמ״ח אנשי חיל 172
גמ״ח דבורה אסתר (געלפער) 104, 173
גמ״ח הכנסת כלה 172
גמ״ח חברא קדישא 110
גמ״ח חסידי קיידענאָווער 172
חברה גמ״ח חכמות נשים 172
גמ״ח (לטובת הישיבה) כנסת בית יצחק 172
גמ״ח כאָלעם 172
(חברה) משען לדל IX, XIV
ניחום אבלים, גמ״ח 172
צווייטער גמלות חסד 172
גמ״ח רחל־לאה קאַץ 172
גמ״ח שבעה קרואים 172
זע : קלויז גמלות חסד

יידישע געזעלשאַפטלעכע בענק

יידישע באַנק, ווילנער לײַ־און שפּאָר־קאַסע פאַר האַנט־
וערקער און קליינהענדלער 137, 174
צענטראַלע יידישע קאָאָפעראַטיווע באַנק 137, 175
סוחרים־און פאַבריקאַנטן־באַנק 137, 201

האַנדל

קליינהאַנדל, דעטאַליסטן און סוחרים

(יידישער) האַנדל VIII, XIV, XIX, XXIV,
7, 8, 9, 15, 17, 41, 183
דורכהויף, געטאָ־צענטער פון האַנדל מיט אַלטוואַרג
172 (גמ״ח), 176, 179 // 521
הענדלער און טענדלער
פאַרקויפערינס פון געניצטע קליידער 179
קרעמלעך פון אַלטע עמערס און טעפ 179
פאַרקויפערינס פון בינטלעך האָלץ 179
פאַרקויפערינס פון געפּראָרענע עפּל 177
אַ מאַרק־הענדלערקע 180
אַ פישערקע 180
גאַלאַנטעריי קרעמער 104
גאַלאַנטעריי־געשעפט ברידער לעווי / 371
קרעמער בעל־הבתים 104
זאַלקינדס אוניווערסאַל־מאַגאַזין 177
אייזן־געשעפט מ. ב. לעווין 201
אייזן־געשעפט 71
באַוול־און גאַרן־געשעפט 71
האָטעל „איטאַליע״ 177
הוט־געשעפט דערטשאַנסקי / 371
היטלען און היט געשעפט ט. פייוואַוסיאָוויטש 72
טוך־לאַגער און קירזשנער־צודאַטן, ל. בולקין 183
טוך־לאַגער אברהם זשוק 63
לאָדזשער מאַנופאַקטור געשעפט 72
מאַנופאַקטור געשעפט ש. יאַנקעלעוויטש 1
מאַנופאַקטור־געשעפט י. קאָברינסקי 63
פאַפיר־געשעפט לאה מולער 183

פיאַגעס־און־ראָיאַלן־געשעפט, ה. אַבעלאָח 63
פוטער־געשעפט גיטעל מ. 63
קאָנפעקציע געשעפט שלום נאָז 63
רעסטאָראַן פון וואָלף אוסיאַן (וועלוואָקעס) 63 // 515
רעסטאָראַן „באר אַנגעלסקי״ / 371
פאַני לעוואַנדעס וועגעטאַריש־דיעטישער רעסטאָראַן // 515
רעסטאָראַן פלאָטניקאָוו / 405
שוך־געשעפט אליהו קאָלפעניצקי 72
שניידערשע צודאַטן געשעפט שרה קלאָק 63
שרייב־ביוראָ דזענצעלסקי / 371
(צענטראַלער) יידישער (דעטאַליסטן און) קליינהענדלער
פאַרבאַנד 137, 185,
לאחדים־קאָאָפעראַטיוו „דעטאַליסט״ 185
מצה־בעקעריי פון דעקלאַסירטע קליינהענדלער 93
וואוינונגס־הויז פּראָיעקט 185
פאָרשטייער 131
יידישער סוחרים פאַרבאַנד 30, 137, 186
האַנדלס־אינדוסטריע קלוב 201
ווילנער האַנדלס־קאַמער, סחורה ליציטאַציע 183

מערק און יאַרידן

די האַלעס, (זאַוואַלנע און באַזיליאַנער) 71 / 321
האַלץ־מאַרק (נאָוויגאָרעד און זאַוואַלנע) ו/9, 48־49, 71,
94, 180
זאַרעטשער מאַרק ג־ד/9, 48־49
לוקישקער מאַרק ו־ז/7, 48־49, 181
פישמאַרק, (יעזיאָרנע ג׳) ד/9 48־49, 157
שניפּישקער מאַרק ה/5, 48־49
פעטער־און פאַוועל־יאָרמאַרק ב־ג/6
„קאַזיוק״ (הייליקער קאַזימיר) יאַריד (אויף לוקישקער
מאַרק) 181
פוטער יאַריד 198
צפון־יאַריד 182, 197 / 366

יידישע קאָאָפעראַטיווע אינסטיטוציעס און קאָנסומער-קאָאָפעראַטיוון

קאָאָפעראַטיווע יידישע אינסטיטוציעס
צענטראַל־פאַרבאַנד דער יידישער קאָנסום־פאַראיינען 184
צענטראַלע יידישע קאָאָפעראַטיווע באַנק 37, 175
יידישע פּראָדוציר־קאָאָפעראַטיוון 217
האַנדל־און אונטערשטיצונג־קאָאָפעראַטיוון 184
קורסן פאַר קאָאָפעראַציע ביי „יעקאָפּאָ״ 150
קאָאָפעראַטיווע דאָקטוירים־אַמבולאַטאָריע 158
שילער־קאָאָפעראַטיוו אין י. ל. פרץ־שול 310
האַנדל־און אונטערשטיצונג קאָנסומער־קאָאָפעראַטיוון 184
אַרבעטער
באַפרייאונג
בית אָסף
בית לחם
גלעזער ג׳
גמלות חסד
גרינער בריק
האַנטווערקער
החיים
ווילקאָמירער ג׳
וויקטאָריאַ
זאַוול
זאָן
זעלבסטהילף

טרונשעניק
טהרת הקודש
ירושלים
לחם לוקישקי
לעדער־האַנדלונג
סאַדאָווע ג׳
סובאָטש ג׳
סטעפאַן ג׳
עזרת אחים
עליאַשבערג (קלויז)
עקאָנאָמיע
פאָפלאַווער
צוקונפט
צינאַטן־מאַכער
קאַלוואַריער ג׳
קאָמיסיאָנער
קאָמניצקער ג׳
קוילן ג׳
ראַמיילעס ג׳
רודניצקער ג׳
שניידער
שקאַפלערנער ג׳

מלאכה און האַנטווערקעריי

VIII, XIV, XIX, XXIV
יידישע בעלי־מלאכות אין 18טן י״ה 187
יידישער אַלגעמיינער האַנטווערקער־פאַראיין 30, 137, 164, 184, 188, 189
קולטור־קאָמיסיע 189
קראַנקן־קאַסע 164
קאָנסומער־קאָאָפּעראַטיוו 184
צעכן 188
אויפרופן פון פּראָפעסיאָנעלע האַנטווערקער פאַראיינען 189
האַנטווערקער יידן 17, 187
עלעקטראָטעכניקער 188
מענער־שניידער (צעך) 188, 189
שטעפער (צעך) 188
יידישע בעלי־מלאכות
אַ גלעזער
אַ פישער
אַ שערן־שלייפער VIII, XIV, XIX, XXIV, 191
אַ שמיד
אַ שטובן־מאַלער
אַ שלאָסער 187
האָלץ־העקער
האָלץ־זעגער VIII, XIV, XIX, XXIV, 193
פליטן־טרייבער
שוואַרץ־אַרבעטער
אַ וואַסער־טרעגער 191
איזוואָשטשיקעס VIII, X, XIV, XVI, XIX, XXIV, 74, 192
„פאַרשיווע רעמיזע״ 74
טרעגער VIII, XIV, XIX, XXIV, 192
„אַלטישקעס פאַרקימאַכערסקע״ 190
בעקעריי בוקשטעלסקי 93 / 371
בעקעריי אין מושב זקנים 141
בעקעריי־קאָנדיטעריי ח. זשוק 183
וועש־וועשעריי ביי משמרת חולים 190
זייגערמאַכער יוסף בערנמאַן 187
טופּיצער וואַרשטאַט 190
טשעמאָדאַנען און רידיקולן דוד און משה ראָן 63

שוסטער און שטעפער VIII, X, XIV, XIX, XXIV
אַ שוסטער־לאַטוטניק, (1טע וועלט־מלחמה) 195
שוסטער־פליטים (צווייטע וועלט־מלחמה) 195 // 420
שוסטער־וואַרשטאַט ש. יעזיערסקי 63
אין אַ שטעפעריי־וואַרשטאַט 195 // 420
שניידער־אַרבעטער און געזעלן
VIII, XIV, XIX, XXIV, 210, 211 // 420
„דער שניידער״, חודש־זשורנאַל 211
„די מאָדע״, אילוסטרירטע מאָדע־זשורנאַל 211
וואַרשטאַט פאַר שניידער־פליטים // 420
מענער־שניידער מ. טווערדין 63
באַסטאָמסקיס סטאָלעריי־וואַרשטאַט 190
סטאָלעריי אַרטעל 190
פאָטאָגראַפיע ברידער שער 208
אויסשטעלונג פון מלאכה און קונסט 188

יידישע אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען

יידישע אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען
VIII, XIV, XIX, XXIV
עדעלשטיינס טאַבאַק־פאַבריק 220
גאַרבעריי סוראָוויטש 195
לעדער־פאַבריק „יוניאָן״ פון דערטשאַנסקי און ספעקטאָר 195
פעל קרעמער 104
מעכאַנישע בעקעריי (פון מלחמה־פליטים) 196
סעלצער־פאַבריק, „בערגער״ 197
ביר־ברויעריי און לימאָנאַד־פאַבריק „שאָפּען״ 197
ספירט־און עסיק־פאַבריק ד. באָראָווסקי 183
ווייַן־זאַוואָד פון ארי־לייב ליפסקי 93
פוטער אינדוסטריע 198
פוטער־יאַריד
פוטער־אינדוסטריעלער און סוחרים ביים פוטער־פאַוויליאָן
ווילנער פוטער־בראַנזשע
פוטער־וואַרשטאַט ברידער פאָרדומינסקי
פוטער־געשעפט „פוטראָפאָל״ 199
טאַרטאַקן און דיכט־פאַבריקן
ראַכלינס דיכט־זאַוואָד
טאַרטאַק פון ז. אַלפעראָוויטש און י. סאָסענסקי
אייל־און נאַפט־ראַפינעריעס 201
קורלענדער אָלעיאַרניע
פימענאָווס אָלעיאַרניע
נאַפט־און אייל־געשעפט „גאַליציאַ״ 94
פאַפיר־פאַבריק אין קוטשקערישאָק 194
שאָקאָלאַד־און קאָנפעקטן־פאַבריק „פאָרטונאַ״ 194
ראַדיאָ־פאַבריק „עלעקטריט״ פון כוואָלעס, לעווין און שותפים 195
יידישער האָלצהענדלער פאַרבאַנד 186, 199
יידישער פאַבריקאַנטן פאַרבאַנד 201

ערד־אַרבעט און גערטנעריי

יידישע ערד־אַרבעטער קאָלאָניעס און דערפער אין
ווילנער געגנט 202
ווילנע
אָלשאַן
אַנדרילישאָק
אָסטראָוויעץ
אָסטרין
אָשמענע
באַכאָווער מיל
באָריסאָוקע

ביסטריץ
גור
דאווגעלישאָק
דובראָווע
דיווענישאָק
דעקשנע
וואַסילישאָק
טורגעל
יאַשון
יעזעפינאָפאָל
לאַנדוואַראָווע
לידע
לייבישאָק
לייפון
ליפנישאָק
מאָזייק
מוראָוואַנקע
ניי־סווענציאַן
נעמעזש
סאָלעטשניק
סווענציאַן
פאָדברעזיע
פאָדזיעמיאַני
פאָוויאַזש
פאָנאַשישקי
פאַסימאָווע
פיליליפקע
קימעלישאָק
קליין־פאָוויאַזש
ראַדון
רוקאָן
שטוטשין
אַגריקולטור־שול און קאָלאָניע אין וויעליטשאַן 203
לאַנדווירטשאַפטלעכע פאַרם פון „פרייע שריפטן"־גרופע און „פרייַלאַנד" 232, 233
„ווילטאָר", געזעלשאַפט צו באַזעצן יידן אויף ערד 168, 203
יידישע געזעלשאַפט פאַר גערטנעריי און פעלד־אַרבעט 103
לאַנדווירטשאַפטלעכע „בין"־קאָלאָניע און ערד־אַרבעט זומער־לאַגער 203
„ווילנער אַגראָאיד", געזעלשאַפט צו פאַרשפרייטן ערד־אַרבעט און הויז־אינדוסטריע צווישן יידן אין פוילן 238
זשורנאַלן „מויער", „אויפבוי" 238
שול־גערטנעריי 204
קינדער־פאַרזאָרגונג 204
„מפיצי־השכלה" יינגל־שול 204
פרוג־שול 204
הומאַניסטישע גימנאַזיע 319
קאָלאָניע פון יידישן לערער־סעמינאַר 204
פושקאַרניע 204
יום־טוב פון ביימער־פלאַנצן 204

פאַך-שולן און קורסן

אויפרופן, מעלדונגען, פלאַקאַטן וועגן פאַך־קורסן 147, 207, 217
פאַך־אויסשולונג 275, 276, 285, 286 / 305
פאַך־קורסן פאַר יוגנט און דערוואַקסענע ביים יידישן פרויען־פאַראיין 147
קורסן פאַר הויז־ווירטשאַפט 147
(ווילנער) קורסן פאַר קאָאָפעראַציע ביי יעקאָפאָ 150
געזעלשאַפט הילף דורך אַרבעט IX, XV, 137, 165, 168, 182, 204, 205, 206 / 404, 409
בנין 205
פאַך־שולן און־קורסן 205, 206
לערער און אינסטרוקטאָרן 205, 206
דיפלאָם 206
יובל־שריפט 205
אויסשטעלונג / 404
שילער־עקסקורסיעס 87
„אָרט", געזעלשאַפט צו פאַרשפרייטן האַנטווערקעריי און לאַנדווירטשאַפט צווישן יידן 137, 207 (סטאַטוט), 208, 209
„אָרט" פאַך־שולן און קורסן
האַנטווערקער שול (מעכאַנישע שלאָסעריי, מעבל־סטאָלעריי 207
טעכנישע קורסן פאַר קאַנאַליזאַציע און וואַסער־לייטונג 207
„אָרט"־קורס פאַר אינסטרוקטאָרן פון סטאָלעריי־שולן 207
ווילנער יידישער טעכניקום ביים „אָרט" 137, 168, 208, 209
דריי־יאָריקער שול־פראָגראַם 209
18 טעכנישע לערנביכער 209
בנין, לאַבאָראַטאָריעס און וואַרשטאַטן 208
פאָליטעכנישע קורסן 209
לערער און שילער 208
ביבליאָטעק 347

אַרבעטער-קלויזן און רעליגיעזע חברות

IX, XV, XIX, XXV
פועלי אגודת ישראל / 350
חברה פועלים 104
פועלי צדק 104
תפארת בחורים 23, 58, 244, 261
איינבינדער 104, 105, 172 (גמ"ח) // 521
בלעכער 104
בעל־עגלות 104
בעקער 104
בראָנזניקעס 104
גאַרבער 104
גלעזער IX, XV, XXV, 104 // 518
דרוקער 104 // 521
האָלץ־זעגער 104
האָלץ־טאָקער 104
האַנדלס־אָנגעשטעלטע (פריקאַזטשיקעס; קרעמער) 104
היטל־קירזשנער 104 // 521
וואַסער־טרעגער 104
לעדער אַרבעטער 104
מאַלאַרעס 104 // 521
מולאַרעס 104
סטאָלאַרעס 104
פוטער־קירזשנער 104
פישער 104
קצבים IX, XV, XIX, 9, 94, 95, 104 // 457, 521
קוימענקערער IX, XV, XIX, XXV, 104
קלעזמאָרים 104
רימער IX, XV, XXV, 104
שוסטער 104
שטיק־אַרבעטער *(104)
שטעפער 104
שמוקלער 104
שניידער־מייסטער IX, XV, XXV, 104
שניידער־פאָדמייסטער *(104)
(שניידער) טאַנדעטניקעס 104

פראָפעסיאָנעלע יידישע אַרבעטער פאַראײנען

אויפרופן פון פראָפעסיאָנעלע אַרבעטער־פאַראײנען 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 221 236
אַרבעטער־קאַסע 210 (סטאַטוס)
(ווילנער יידישער) בוי־און האָלץ־אַרבעטער פאַראיין 214
בעקער־אַרבעטער פראָפ׳ פאַראיין 215
דרוקער־אַרבעטער פראָפ׳ פאַראיין 213, 215, 236 / 347 (ביבליאָטעק)
האַנדלס־אָנגעשטעלטע אָרגאַניזאַציעס 212, 214, 216 / 312, 347
תברה קרעמער 212
געז׳ פון קעגנזייטיקע שטיצע פאַר יידישע פריקאַזטשיקעס 212
פראָפ פאַראיין פון האַנדלס־אָנגעשטעלטע 212, 214, 215
סאָצ׳ פאַראייניקונג פאַר פרייע אומאָפהענגיקע פראָפ׳ קלאַסן־פאַראײנען (קאָמוניסטישע אָפאָזיציע) / 312
היגיענישע קיך 216
ביבליאָטעק / 347
„ווילנער אַרבעטער“, איינמאָליקע אויסגאַבע 212
זעמשער־אַרבעטער פראָפ׳ פאַראיין 215
טאַבאַק־אַרבעטער פאַראיין / 389 (דראַמקרייז)
טראַנספאָרט־אַרבעטער פאַראיין 192
לעדער־אַרבעטער פראָפ׳ פאַראיין 195, 215 / 389 (דראַמקרייז)
הילפס־פאַראיין פון ווילנער קאָמאַשנשטעפער 214
מיטל־מעדיצינישע אָנגעשטעלטע פאַראיין 214, 215
מעטאַל־אַרבעטער פראָפ׳ פאַראיין 215
פריזירער אַרבעטער פראָפ׳ פאַראיין 214, 215
ציי טונגס־פאַרשפרייטער פראָפ׳ פאַראיין 215
יידישע קעלנער פאַראיין 214, 230
שוואַרץ־אַרבעטער פראָפ׳ פאַראיין 193
שניידער פאַראײנען
בקשה פון אַ שניידער־געזעל צום ווילנער גובערנאַטאָר וועגן אַ 12־שעהיקן אַרבעטס־טאָג 211
קאַמפּס־קאַסע פון ווילנער שניידער (סטאַטוט) 212
שניידער פאַראיין 211
צענטראַל־ביוראָ פון נאָדל־פאַכן 211
פראָפ׳ פאַראיין פון באַקלייד־אינדוסטריע 211, 215
זע :
יידישע לערער פאַראיין
העברעאישער לערער פאַראיין
מלמדים פאַראיין
„צע־בע“
צענטראַל־ביוראָ פון יידישע און אַלגעמיינע פראָפעסיאָנעלע פאַראײנען 215
„קולטור־אַמט“ פון די פראָפעסיאָנעלע פאַראײנען 215, 221
צווישנפאַראײנישער קאַרנאַוואַל 215
אַרבעטער־קיכן ביי די פראָפעסיאָנעלע פאַראײנען 216
ערשטע אַרבעטער קיך 216
היגיענישע קיך ביים ווילנער פראָפ׳ פאַראיין פון האַנדלס־אָנגעשטעלטע 216
אַרבעטער־קינדער־אינטערנאַט ביי די פ״ם / 305
„אַרבעטער“, קאָנסום־קאָאָפעראַטיוו 184, 195, 196, 217
בעקעריי 196
גוטאַלין צו שיך 195

ווײס־קאָלנער א״אַ פאַראײנען

ווילנער יידישער אינזשינערן־פאַראיין 218
בוכהאַלטאָרן־געזעלשאַפט
פאַרבאַנד פון יידישע בוכהאַלטאָרן 218 (דער בוכהאַלטער)
ווילנער יידישער יוריסטן־פאַראיין 218
ווילנער יידישער הויזבאַזיצער־פאַראיין 219
וואַל־קאָמיטעט פון יידישע הויזבאַזיצער 219
„דער ווילנער הויזבאַזיצער“, מאַנאַטשריפט 219
הויזבאַזיצער יידן 6, 8, 9, 15, 219
שכנים־פאַראיין 219

פאָליטישע באַוועגונגען

אויפרופן פון סאָציאַליסטישער באַוועגונג 215, 216, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 233
ערשטער יידישער רעוואָלוציאָנערער קרייזל אין ווילנע IX, XII, XVII, XXI, XXII, XXVII, XVIII, 220
ערשטער מאַי 221, 222, 247
רעוואָלוציע אין 1905 X, XVI, XX, XXVI / 323
אומלעגאַלע דרוקערייען IX, XV, XX, XXV, 220, 221, 222, 224, 225, 229, 235, 236, 237, 239
פראָטעסט־שטרייק קעגן אַנטיסעמיטיזם אין פוילן 63, 215, 240

„בונד“

„בונד“, אַלגעמיינער יידישער אַרבעטער־בונד (פון ליטע, פוילן און רוסלאַנד) IX, X, XI, XII, XV, XVI, XVII, XX, XXI, XXII, XXV, XXVI, XXVII, XXVIII, 215, 216, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228 / 368 // 485, 493
יידישער אַרבעטער קונסט־פאַראיין 216, 225, 226 / 347
כאָר 216, 226
„צוקונפט“, יוגנט־בונד 227 // 493
ערשטער קרעסן־צוזאַמענפלי 227
יובל־העפט (1922־1937) 227
„סקיף“, סאָציאַליסטישער קינדער־פאַרבאַנד ביים „בונד“ 228
זומער־לאַגערן „1897“ און „פרייהייט“ 228
בונדישע באַוועגונג, זע אויך :
ערשטער מאַי 221
הירש לעקערט 222
רעוואָלוציע 1905 223
אומלעגאַלע דרוקערייען
יידישע פראָפעסיאָנאַלע פאַראײנען
קולטור־אַמט 215, 221
קאָנסום־קאָאָפעראַטיוו „אַרבעטער“ 184, 195, 196, 217
פראָדוציר־קאָאָפעראַטיוו 217
אַרבעטער קיך 216, 305
פראָטעסט־סטרייק קעגן אַנטיסעמיטיזם 68, 215, 240
„מאָרגנשטערן“ 269
„יאַף“ / 305
אַרבעטער קינדער־היימען / 305
פרץ אָוונט־שול / 322
(פיר) געהאַנגענע פאַרטיזאַנער // 493

סאָציאַליסטישע און דעמאָקראַטישע פאַרטייען און אָרגאַניזאַציעס

„עס־ערן“, פאַרטיי סאָציאַליסטן־רעוואָלוציאָנערן 229
ס. ס. (ציוניסטן־סאָציאַליסטן) ; י. ס. (סיימאָוצעס) ;
„פאַראייניקטע“ 230 / 368
„דאָס וואָרט“ און „פאָרויס !“ 230
„די יודישע ווירקלעכקייט“ / 368
דעמאָקראַטישע (פאָלקיסטישע) פאָלקס־פאַרטיי 30, 137, 231
פריצייטן־דעקלאַראַציע 231

רעאָרגאַניזאַציע קאָנפערענץ 231
„פרייע שריפטן"־גרופּע, עטישע סאָציאַליסטן 232
לאַנדווירטשאַפטלעכע פערמע 232
„פרייַלאַנד"־ליגע 232, 233
פּראָגרעסיווע ליסטע צו שטאָטראַט־וואַלן 233
„שפּאַרבער", סאָציאַליסטיש־טעריטאָריאַליסטישע יוגנט־אָרגאַניזאַציע 233,
„אין אויפשטייג", צייטשריפט 233
זומער־לאַגער 233
„בין", סקויטן־אָרגאַניזאַציע 87, 88, 134, 182, 203, 234, 415
„בינען־וואַנדערער" 87, 88, 182
זומער־און אַרבעט־לאַגערן 203, 234, 415
ספּאָרט־אויסשטעלונג און בין־צוזאַמענפלי 234
בינישע לידער 234 „מוריער", זשורנאַל 238

קאָמוניסטישע באַוועגונג

אויפרופן פון דער קאָמוניסטישער באַוועגונג 212, 235, 236, 239 // 424
קאָמ' פּאַרטיי 26, 27, 235 // 424
אַלגעמיינער (אינטערנאַציאָנאַלער) אַרבעטער קולטור־פאַראיין („וועסטניק זנאַניאַ") 226
„קאָמיוג" 236, 239
פּיאָנער 237
אָקטיאַבערלעך 237
„מאָפּר" 237
לינקע פּראָפ' פאַראיינען (אָפּאָזיציעס) 212, 236
אייזנבאַן־קרייז 26, 219
ערשטער ווילנער אַרבעטער־ראַט 26, 27, 230
יידן אין דער קאָמוניסטישער באַוועגונג 42, 235, 236, 237, 238, 239
געפאַלענע יידישע רעוואָלוציאָנערן 239
אַרעסטן 240
יידישע קאָמוניסטישע פּרעסע 235, 236, 237, 238 / 359 (אויף אַ ייוואָ־אויסשטעלונג)
„ווילנער אַגראָיד" (אָרגאַניזאַציע פאַר בירעבידזשאַן) 238
„בין" פאַר בירעבידזשאַן 238
זומער־לאַגער „בירעבידזשאַן־אויף־דער־וויליע" 238
קאָמוניסטישע באַוועגונג אין וו"ג // 471, 472, 483, 485, 491, 492, 494

יוסטיץ

אַרעסטן, געריכט, פאַרשיקונג, עקזעקוציעס 220, 222, 223, 239, 240 // 535
תפיסות און קאָנצענטראַציע־לאַגער
אויספאָרשונג־אַרעסט (צענטראַלקע) 240
אַנטאָקאָלער טורמע 240
לוקישקער טורמע ז/7, 239 / 418, 432, 444, 470 // 535
צוואַנג־אַרבעט 19, 22, 239
פּוילישער קאָנצלאַגער אין קאַרטוז בערעזע 239
געפאַלענע רעוואָלוציאָנערן 26, 220, 222, 223, 239

ציוניסטישע באַוועגונג

אויפרופן פון דער ציוניסטישער באַוועגונג 241, 243, 248, 249, 250, 252, 253, 256 // 481
ציוניסטישע פּרעסע (ייוואָ־אויסשטעלונג) 359
צענטראַל־קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער באַוועגונג אין רוסלאַנד XII, XVII, XXII, XXVIII / 409
ציוניסטישע געגנט־און לאַנד־קאָנפערענצן אין ווילנע 242
פאַרוואַלטונגס־דעלעגאַציע צום 10־טן ציוניסטישן קאָנגרעס, אין ווילנע / 409
ציוני ציון XII, XVII, XXII, XXVIII
ציוניסטישע געגנט־און לאַנד־קאָנפערענצן אין ווילנע 242
ציוניסטישע באַוועגונג אין פּוילן 136
חובבי ציון IX, X, XII, XV, XVI, XVII, XIX, XX, XXII, XXV, XXVI, XXVIII, 241, 243 / 409
אגודה „התחיה" 241 / 409
„בנות ציון", ציוניסטישע פרויען־גרופּע 295 / 347, 409
„תרות ותחיה", ציוניסטישע יוגנט־אָרגאַניזאַציע 249
ציוניסטישע באַוועגונג אין ווילנע / 408, 409, 413
נאַציאָנאַלער קלוב, ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע / 393, 405
שקל־אַקציעס 245, 247
דעלעגאַטן צום ציוניסטישן קאָנגרעס 241
ראַטיפיקאַציע פון א"י מאַנדאַט 245
קרן היסוד 243 / 409
קרן קימת לישראל 243, 246
„דער ווילנער יידישער שריפטשטעלער פאַר ארץ ישראל" 243
קרן העובד 246
„באַפרייאונג", קאָנסום־קאָאָפּעראַטיוו 184 / 393
הכשרה
הכשרה־קיבוץ „שחריה" ביים החלוץ 251
השומר־הצעיר הכשרה קיבוצים 253
הנוער הציוני הכשרה־קיבוץ „למטרה" 255
החלוץ המזרחי „יעבץ", „שח"ל", „עובדיה" 260
עליה 244, 250, 259, 260
אַלגעמיינע ציוניסטישע אָרג' 30, 168, 245
„העולם", וואָכנבלאַט 245
וואַל־פּרעסע 245
טעכנישע קורסן 168
הנוער הציוני און הכשרה־קיבוץ 255
ליגע פאַרן אַרבעטנדיקן ארץ־ישראל 221, 247
צעירי ציון 30, 168, 247, 296
ראַיאָן־צוזאַמענפאָר 247
העברעאישע פאָלקשול און אָוונט־קורסן 296
פּועלי ציון 221, 247
„דער פּראָלעטאַרישער געדאַנק" 247
דרור־פרייהייט, יוגנט־אָרגאַניזאַציע פון פּועלי־ציון 247
ארץ ודרור, פּועלי־ציוניסטישע סטודענטן־גרופּע 221
פּועלי־ציון־לינקע יידישע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע אַרבעטער־פּאַרטיי 248
קהילה־פּלאַטפאָרם און וואַל־אויפרוף 248
יוגנט־פאַראיין א"נ פון בער באָראָכאָוו 248
החלוץ אָרגאַניזאַציע 221, 250 (סעמינאַר), 251 // 481, 489, 490
השומר הצעיר 87, 252, 253 / 393
עקסקורסיעס 87
ספּאָרט־פּלעצל 252
יובל־פייערונגען 253
הכשרה 253
„מחורות" זשורנאַל 252
הקיבוץ הארצי 253
„גורדוניה", חלוצישע יוגנט־אָרגאַניזאַציע פון דער „התאחדות" 254
החלוץ הציוני 255
חלוץ בעלי־מלאכה 246
מיטלשטאַנד־חלוץ 246
ועד החלוצים יוצאי רוסיה ואוקראינה 249
„התבר", ציוניסטישע יוגנט־אָרגאַניזאַציע 249

ציוניסטישער יוגנט־קרייז אין ווילנער האַנדלס־שול 249
ציוניסטיש־רעוויזיאָניסטישע באַוועגונג 256, 257, 258 / 410
אַגראַטעכנישע קורסן 90
„פרימאָרגן", טאָגבלאַט 256
ברית החייל 168, 256 / 410
בית"ר 86, 256, 257, 258
זומער־לאַגערן און הכשרה 258
אינסטרוקטאָרן־קורס 257
השומר השחר, ציוניסטיש־רעוויזיאָניסטישע סקויטן־
אָרגאַניזאַציע 256
„מסדה", יוגנט־אָרגאַניזאַציע ביי דער (רעוויזיאָניסטישער)
„יידנשטאַט"־פּאַרטיי 249

רעליגיעזע פּאַרטייען און אָרגאַניזאַציעס

מזרחי XII, XVII, XXII, XXVIII, 259, 260
צעירי מזרחי (צעירי ישראל) 259, 260
החלוץ המזרחי (הכשרה, עליה) 260
השומר הדתי (זומער לאַגער) 259, 260
תפארת בחורים 23, 58, 244, 261
ועד המאוחד (חדרים, ת"ת) 283, 286, 288, 289
מזרחי אָוונט־קורסן 288
לערער־און פּרעבל־סעמינאַרן / 326
קלויזן און מנינים 104
אגודת ישראל XII, XVII, XXII, XXVIII,
/ 350, 362
פּועלי אגודת ישראל / 350
פרויען־היים פאַר פּליטים 262
„דאָס וואָרט", וואָכנבלאַט 262
יבנה, תורב, חינוך־צענטראַלעס / 283, 287
וועד הישיבות / 290
ישיבות / 291, 292, 293 // 421, 422

יוגנט־אָרגאַניזאַציעס

יידישע יוגנט 55, 69, 73, 87, 197

שילער אָרגאַניזאַציעס

ערשטער יידישער קינדער־קלוב ביי „מפיצי השכלה"
און פּרוג־שול / 315
אביטוריענטן־פאַרבאַנד ביי רעאַל־גימנאַזיע / 318
פריינט פון דער יידישער קולטור („פּדיק") / 352

סאָציאַליסטיש־יידישיסטישע אָרגאַניזאַציעס

באָראָכאָוו יוגנט־פאַראיין 248
בין 87, 88, 134, 203, 234, 238 // 415
סקיף 228
צוקונפט 227 // 493
שופאַרבער 233

קאָמוניסטישע אָרגאַניזאַציעס

אַקטיאַבערלעך 237
פּיאָנער 237
קאָמיוג 236, 239
יוגנט פאַראיין־סעקציעס 236
אַרבעטנדיקע יוגנט
יוגנט־סעקציעס ביי די פּראָפ׳ פאַראיינען (זע)

חלוצישע יוגנט

החלוץ 221, 250, 251 // 481, 489, 490
גורדוניה 254

החלוץ הציוני 255
הנוער הציוני 255
השומר הצעיר 87, 252, 253 / 393
חלוצים פליטי רוסיה ואוקראינה בווילנה 249
שחריה, הכשרה 251
עליה 244, 250, 259, 260
חרות ותחיה 249
דרור־פריקהייט 247
החבר 249
ציוניסטישער קרייז אין האַנדלס־שול 249
ארץ הדרור, סטודענטן־קרייז 221

ציוניסטיש־רעוויזיאָניסטישע אָרגאַניזאַציעס

השומר השחר 256
בית"ר 86, 256, 257, 258
ברית החיל 168, 256 / 410
קורפורציה ירדניה 239
קורפורציה „מאַקס נורדוי" 239
„מסדה", יידנשטאַט־יוגנט 249

רעליגיעזע אָרגאַניזאַציעס

החלוץ המזרחי 259, 260
השומר הדתי 259, 260
צעירי מזרחי 260
תפארת בחורים 23, 58, 244, 261

ספּאָרט

אויפרופן, מעלדונגען און באַריכטן פון ספּאָרט־און־
וואַנדערער־אָרגאַניזאַציעס 87, 264, 268, 269
ספּאָרט־און וואַנדערער־אויסגאַבעס 265 / 368
(ערשטע ווילנער) ספּאָרט־אויסשטעלונג („בין"־ווינקל) 234
„מכבי", יידישער טורן־און ספּאָרט־פאַראיין 137, 168,
263, 264, 265, 266, 267
„ספּאָרט־לעבן", איינמאָליקע אויסגאַבן 265
אויפרופן און איינלאַדונגען 264
„מכבי"־זאַל ו/9, 81, 270 / 388, 389
„מכבי" ספּאָרט־פּלאַץ ז/9, 264 / 382
„מכבי" רודער־און שווים־סטאַנציע ד/7, 267
„מכבי" ספּאָרט־סעקציעס:
ספּאָרט־אינסטרוקטאָרן קורס 270
פוטבאָל־מאַנשאַפטן און מאַטשן 263, 266
רודער־און שווים־סעקציעס 263, 267
לייכט־אַטלעטן 263, 264, 265
קאָשיק־און נעץ־באָל 263, 265
טעניס־סעקציע 263, 265
נאַרטן־סעקציע 263, 265
וועליסאָפּעדיסטן 263, 265
גימנאַסטיק און באַוועגלעכע שפּילן 263, 264
באָקס 263
פּינג־פּאָנג 263
גליטשערס 263
טוריסטיק און אויספלוגן 86, 87
בלאָז־אָרקעסטער / 353, 377
שאַך 263
פוטבאָל־מאַנשאַפטן 266
ווילנער יידישע רעפּרעזענטאַנץ
„אַגניסקאָ" (שייטער)
„באָרדאָ" (פראַנקרייך)
„הכוח" (ווין)
„מכבי" (גראָדנע)
וואַנדערער
„פריינד פון ווילנע און ווילנער געגנט" 87

„ווילג“, ווילנער יידישע לאַנדקענטשאַפט-געזעלשאַפט 137 / 354 (עספּעראַנטיסטן-קרייז)
„יאַסק“, יידישער אַקאַדעמישער ספּאָרט-קלוב 268 (באָקס פּינג-פּאָנג, פוטבאָל און שווים-סעקציעס, באַריכט)
„מאָרגנשטערן“, אַרבעטער-געזעלשאַפט פאַר פיזישער דערציאונג 269 (גימנאַסטיק, פוטבאָל-און אויספלוגן-סעקציעס, באַריכט)
„שלירעס“, וואַנדער-גרופּע 88
ספּאָרט-גרופּן
  יידישער טויב-שטומער פאַראיין 148
ספּאָרט אין די לערן-שולן
  יידישע שולן 270
  העברעאישע שולן 270

יידישע דערציאונג און בילדונג

יידישע דערציאונג און בילדונג X, XI, XII, XVI, XVII XX, XXI, XXII, XXVI, XXVII, XXVIII
אויפרופן, מעלדונגען, פאַרבעטונגען, פלאַקאַטן, שול-סערטיפיקאַטן, א״א דרוק-זאַכן וועגן שולן און קינדער-דערציאונג / 273, 274, 277, 279, 282, 283, 284, 286, 287, 288, 290, 291, 293, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 304, 305, 306, 307, 314, 317, 318, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 330, 331, 334, 335, 336
שול-געזעצן, פּראָגראַמען, רעגולאַמינען, צירקולאַרן, באַריכטן / 273, 277, 278, 279, 285, 286, 287, 290, 291, 304, 322, 323, 324, 332, 333, 334, 336
קאָמיטעט פון אַלע ווילנער יידישע געזעלשאַפטן פאַר קינדער 273 (לאָטעריי)
קינדער אין די הויפן און געסלעך פון יידישער נויט 271, 272
אויפרופן וועגן קינדער-פאַרזאָרגונג / 273, 274, 277
ווילנער געזעלשאַפט פאַר קינדער-פאַרזאָרגונג 204 (שול-גאָרטן) / 304 (באַריכט), 309, 311, 313

יתומים-אַנשטאַלטן און קינדערהיימען

אויפרופן וועגן דער פאַרזאָרגונג פון יתומים / 273, 274, 285
יתומים-פאַרזאָרגונג 137, 168 / 271, 272, 273, 274, 275
יתומים-קאָמיטעט 137, 168
גאָלדע מאַרקס יתומים-היים / 273
יתומים-אינטערנאַט פון „יעקאָפּאָ“ / 275
יתומים-אינטערנאַט און פאָלקס-שול א״נ פון ש. אַנ-סקי / 274, 304
שניפּישאָקער היים פאַר יתומים און אָרעמע קינדער / 304
אָוונט-היים פאַר מיידלעך / 304
קינדערהיים פאַר יינגלעך / 304
קינדערהיים פאַר מיידלעך / 304
אַרבעטער-קינדער-אינטערנאַט ביי די פּראָפ׳ פאַראיינען / 305
קינדערהיים א״נ פון א. ליטוואַק ביי „יאַפּ“ / 305
היים פאַר אונטערגעוואָרפענע קינדער / 273

ספּעציעלע שולן

געזעלשאַפט פאַר ספּעציעלער דערציאונג 137 / 277
ספּעציעלע שול פאַר גייסטיק-אָפּגעשטאַנענע קינדער 277
היים פאַר פאַרוואָרלאָזטע קינדער / 276
„קישעניקעס“ (יונגע גנבים) / 272
„מסיח אילמים“, שול פאַר טויב-שטומע קינדער 148
„פוקח עורים“, קורס פאַר בלינדע קינדער 148

פרעמד-שפּראַכיקע שולן פאַר יידישע קינדער

יידישע קינדער אין רוסישע שולן / 278
רוסישע שולן פאַר יידישע קינדער / 278, 280, 312
„מפיצי השכלה“, חברה 171 / 279, 323, 327, 347
  סטאַטוט-פּראָיעקט 279
  פּעדאַגאָגישע קורסן 327
  פאָלקס-אוניווערסיטעט 323
  ביבליאָטעק 347
פּ. פּ. אַנטאָקאָלסקי און ס. מ. גורעוויטש, רוסיש-יידישע גימנאַזיע פאַר מיידלעך / 299, 320, 352

פויליש-יידישע מאַטורע-גימנאַזיעס

„אָראָ“, פויליש-יידישע גימנאַזיע / 280
„געזעלשאַפט פון פּעדאַגאָגן“ (ח. אָקס)
  פויליש-יידישע מאַטורע-גימנאַזיע / 282, 419
  Glos Ucznia, שילער-זשורנאַל 282
  פּראָגראַם פון אַ יידישער טעאַטער-פאָרשטעלונג 282
דזיענצעלסקי, פויליש-יידישע גימנאַזיע / 280
ס. וועלער, (רוסיש, שפּעטער), פויליש-יידישע גימנאַזיע / 280
„טראָ“, פויליש-יידישע גימנאַזיע / 280
  Echo Szkolne, שילער-זשורנאַל
ח. עפּשטיין און י. שפּייזער, פויל-יידישע גימנאַזיע / 281
  Jutrzenka Uczniowska, שילער-זשורנאַל
„קליוטש“, פויליש-יידישע גימנאַזיע / 280

רעליגיעזער שולוועזן

חדרים, תלמוד-תורה׳ס און רעליגיעזע פאָלקס-שולן

אויפרופן, קול-קוראס פון חדרים, תלמוד תורה׳ס און ישיבות / 283, 284, 285, 286, 287, 288, 290, 291, 293, 334 // 421
„ועד המאוחד“, מזרחי-צענטראַלע פון רעליגיעזע שולן 168 / 286, 288
„יבנה“ תלמוד תורה׳ס (אגודה חינוך-צענטראַלע) 168 / 287
„חורב“, אגודה חינוך-צענטראַלע / 287
חדרים 63 / 283, 286, 287, 288
  עלטערן-פאַרזאַמלונג 283
  אַ „שיין“ פאַר אַ תלמיד 283
לייב שאַפּיראָ, בית ספר לנערים / 284, 377
בית-ספר של „המזרחי“ / 288
„יהודה“, חדר פון לייב שאַפּיראָ / 284
„מוריה“, רעליגיעז-נאַציאָנאַלע יינגל-שול / 283, 284
פערלמאַנס חדר (בית ספר עממי של פרלמן) 63 / 283
„קיידאַנער חדר“ / 283
„תבונה“, בית ספר לחינוך ישראל / 283
„תורה וחינוך“ בית-הספר / 288
„תחכמוני“ רעליגיעזע פאָלקס-שול / 284
תפארת בחורים (רעליגיעזע פאָלקס-שול) 58, 104 / 288
עזרא, רעליגיעזע פאָלקס-שול 73 / 288
„בית יהודה“, תלמוד תורה דשניפּישאָק 168 / 288
„יבנה“ בית אולפנא בנובגורד (נאָוויגאָרעדער ת״ת ;
  „תורה תמימה“ / 287, 288
  „תורת אמת“ (104) / 286, 288

- שטאַטישע „תלמוד־תורה" 104, 170 / 285 (באַריכט), 288, 409
  - „תלמוד תורה המאוחד" / 288
  - תלמוד תורה, לוקישקער (104)
  - „מזרחי", שעורי ערב / 288

חדרים און רעליגיעזע פאָלקס־שולן פאַר מיידלעך

- „בנות ישראל", חדר פאַר מיידלעך / 295
- אסתר רובינשטיין־שול 71 / 289
- „ועד המאוחד", ערשטע רעליגיעזע מיידל־שול / 286, 288
- „תורה תמימה", רעליגיעזע פ"ש פאַר מיידלעך / 288

ישיבות

- ועד הישיבות XII, XVII, XXVII, XXVIII / 290 // 421
  - לעגאַליזאַציע־דאָקומענט 290
  - „אונזער חוב פאַר תורה", איינמאָליקע אויסגאַבע 290
  - קופת ועד הישיבות 290
  - מלחמה־פליטים ישיבות 293, 421, 422
- ישיבה בחורים XI, XVII, XXI, XXVII
- ר' מיילעס (ראַמיילעס) ישיבה ו/9, 104, 168, 170 / 291, 292 // 422
  - באַריכט 291
  - אינטערנאַט 291
  - קיך 291
  - מלחמה־פליטים אין ישיבה 422
  - זע אויך : ר' מיילעס קלויז
- זאַרעטשער ישיבה (קצבישע) ז"ץ 83 // 421
- „כנסת בית יצחק", דסלובודקה, לוקישקער ישיבה 172 (גמ"ח) / 293
- „תומכי תמימים", ליובאַוויטשער ישיבה / 274
- לובלינער ישיבה (פליטים, צווייטע וועלט־מלחמה) / 421
- קיבוץ בני הישיבות (פליטים, 1־טע וועלט־מלחמה) / 421
- „בית שאול" (קאַצענעלנבויגן) לערנער־קיבוץ 112 // 421
- לערנער־קיבוץ „חברה תורה" / 421
- לערנער־„קיבוץ לומדי תורה" / 421
- חפץ חיים־ישיבה (ראַדין) 122

העברעאישער וועלטלעכער שולוועזן

- אויפרופן און מעלדונגען פון העברעאישע שולן 73 / 295, 296, 335
- „יהודיה" העברעאישע פאָלקס־שול פאַר מיידלעך 295, 298 / 409
- „צעירי ציון", העברעאישע פאָלקס־שול פאַר מיידלעך / 296, 298
- „צעירי ציון", אָוונט־קורסן פאַר דערוואַקסענע / 298
- יצחק צירקל, העברעאישע פאָלקס־שול / 296
- „תרבות", העברעאישע בילדונג־און דערציאונג־געזעלשאַפט 168, 169 / 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302 (קינדער־קאָלאָניע), 393 (העב' טעאַטער)
- העברעאישער קינדער־גאָרטן ביי „תרבות" / 298
- העברעאישע פאָלקס־שול א"נ פון ד"ר י. עפשטיין / 298
- „עברית"־גימנאַזיע א"נ פון ד"ר יוסף עפשטיין / 298, 299, 300, 382, 387, 409
  - פאָלקס־שול ביי דער גימנאַזיע 298

  - ספאָרט 270
  - „כוכב המזרח", שילער־זשורנאַל 298
  - שול־פאָרשטעלונגען 387
  - באַלעט 382
- „הרצליה", העברעאישע גימנאַזיע / 301
  - קרייז „למטרה"
  - „שתילים", שילער־זשורנאַל
- העברעאישע „רעאַל־גימנאַזיע" ביי „תרבות" / 298
- „תושיה", העברעאישע גימנאַזיע / 301, 387 (שול־פאָרשטעלונגען)

יידיש־וועלטלעכער שולוועזן

- אויפרופן, מעלדונגען, פלאַקאַטן, סערטיפיקאַטן א"א דרוק־זאַכן פון דער יידיש שול־באַוועגונג / 305, 306, 307, 314, 317, 318, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 330, 331, 336
- „צ.י.ש.אָ.", צענטראַלע יידישע שול־אָרגאַניזאַציע, פוילן / 330
- „י. ש. אָ." יידישע שול־אָרגאַניזאַציע פאַר ווילנער געגנט 45, 137, 169 / 333
- אומאָפּהענגיקער שול־פאַרבאַנד ביים צ. ב. ק. 137
- „צ. ב. ק.", צענטראַלער בילדונגס־קאָמיטעט 45, 137, 168, 171, 270 / 279, 306, 307, 343, 347, 404 // 419
  - שול־אויסשטעלונגען 306, 404
  - שול־פנקס 306
  - 15 יאָר צ.ב.ק. 306
  - קינדער־ביבליאָטעק 347
- „צ. ע. ק.", צענטראַלער עלטערן־קאָמיטעט ביים צ. ב. ק. 137, 171 / 307, 343
  - זומער־קאָלאָניעס 168 / 307
  - עלטערן־אוידיטאָריע 307
  - „שול און היים"; „שול און עלטערן", זשורנאַלן 307
- שול־דאָקטוירים און קראַנקן־שוועסטער / 273, 275
- שילער־קלוב / 315, 386
- „צ. ב. ק."־שולן / 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314־315, 316־317, 319, 322 // 419
- קינדער־גערטנער / 305, 308, 309, 319
  - אַרבעטער קינדערהיים 305
  - א"נ פון בער באָראָכאָוו 308
  - „גרינינקע ביימעלעך" 308
  - א"נ פון יעקב דינעזאָן 309
  - ביי דער הומאַניסטישער גימנאַזיע 319
  - שעוועלאָוויטש־כץ 308
  - לערערינס פון 7 יידישע קינדער־גערטנער 308
- אַרבעטער־קינדערהיים, קינדער־גאָרטן, געמישטע שול, אינטערנאַט, זומער־קאָלאָניע / 305, 311
- אַנטאָקאָלער יידישע פאָלקס־שול 80
- (לייזער) גורוויטש פאָלקס־שול 134 / 311
- (יעקב) דינעזאָן קאָעדוקאַטיווע פאָלקס־שול / 309
- כיווינער פאָלקס־שול, קינדער־גאָרטן און קינדערהיים, זע : יעקב דינעזאָן קינדער־גאָרטן און פאָלקס־שול
- „מפיצי השכלה", יינגל־שול א"נ פון ד"ר צ. שאַבאַד 1, 204 / 314, 315, 377, 378, 386, 415
  - ערשטער יידישער קינדער־קלוב 386
  - שול־גאָרטן 204
  - יובל־זאַמלהעפטן 314
  - „פאַקלען", שילער־זשורנאַל 315
  - קינדער־סימפאָניע 378
  - בלאָז־אָרקעסטער 377
  - שול־פאָרשטעלונגען 386
- י. ל. פרץ־פאָלקס־שול / 310 (שילער־קאָאָפּעראַטיוו)

(שמעון־שמואל) פרוג, פאָלקס־שול פאַר מיידלעך 204 / 313, 382, 386 // 493
קינדער־קלוב 386
שול־גאָרטן 204
באַלעט: „די פייע און די ליאַלקעס" 382
(חבורה) קופערשטיין פאָלקס־שול פאַר מיידלעך / 312, 382, 386
„20 יאָר קופערשטיין־שול", ז״ב 312
אַ באַלעט אין פאָלקס־טעאַטער 382
אַ פאָרשטעלונג 386
שלום עליכם פאָלקס־שול / 310, 382 (אַ „שערעלע"־טאַנץ)
מיטל־שול פאַר מיידלעך / 304
רעאַל־גימנאַזיע ה/9, 270 / 307, 316, 317, 318, 412 // 493
כאָר 270
ספאָרט 270
„זעלבסט־אַנטוויקלונג", שילער־זשורנאַל 317
אוידיטאָריום 307
געז' פריינד פון דער יידישער (רעאַל)־גימנאַזיע // 493
אַביטוריענטן־גרופע 318
אַ „שוואַרצע קאַווע" 318
הומאַניסטישע גימנאַזיע ביי צ. ב. ק. / 319
מאָנטעסאָרי־קלאַס 319
שול־גאָרטן 319
ייוואָ־זאַמלער־קרייז 319
(סאָפיע מאַרקאָוונאַ) גורעוויטש יידישע גימנאַזיע 81, 234, 270 / 320, 386 // 494
שול־פאָרשטעלונג 386
ספאָרט 270
זאַל 234
י. ל. פרץ־גימנאַזיע ביים צ. ב. ק. (געוו' יידיש־פוילישע מאַטורע־גימנאַזיע ביי דער געז' פון פעדאַגאָגן) // 419
„שול־קולט", יידישער שול־און קולטור־פאַרבאַנד / 321, 386
קינדער־גאָרטן 321
פאָלקס־שול א״נ פון דוד פינסקי 321
שול־פאָרשטעלונג 386

אָוונט־קורסן

אָוונט־שולן און־קורסן / 322
אָוונט־שול פאַר דערוואַקסענע מענער ביי צדקה גדולה 322
אָוונט־שול פאַר פרויען און מענער ביי צדקה גדולה 322
„י. ל. פרץ" אָוונט־שול ביים צ. ב. ק. 322
„יונגער דור", אָרגאַן פון קלוב ביי דער פרץ־אָוונט־שול 322
שילער־לעגיטימאַציע פון צ.ב.ק.־אָוונט־שולן (י. ל. פרץ, מ. ווינטשעווסקי און י. ראַטנער) 322
אָוונט־קורסן
„הילף דורך אַרבעט" 205
יידישער טויב־שטומער־פאַראיין 148
פאָפולערע וויסנשאַפטלעכע קורסן ביי „ווילביג" / 323
פאָלקס־הויך־שול ביי „ווילביג" / 323
„אוניווערסיטעט פאַר אַלעמען" / 323
פאָלקס־אוניווערסיטעט ביי דער חברה „מפיצי השכלה" / 323
העברעאישע אָוונט־קורסן
צעירי ציון, שעורי ערב לגדולים / 298
רעליגיעזע אָוונט־קורסן
אָוונט־שול פאַר מיידלעך פון „ועד המאוחד" / 286
מזרחי אָוונט־קורסן / 288

לערער־סעמינאַרן, קורסן און קאָנפערענצן

ראַבינער־שול און לערער־אינסטיטוט

ווילנער יידישע ראַבינער־שול און לערער־אינסטיטוט / 324
העברעאישער לערער־סעמינאַר ביי „תרבות" 134 / 325
העברעאישער לערער־סעמינאַר „מזרחי" 168 / 326
העברעאישער פרעבל־סעמינאַר פון „מזרחי" / 326
העברעאישער פרעבל־סעמינאַר פון ד״ר ש. י. טשאַרנאָ / 326
איין־יאָריקע פעדאַגאָגישע קורסן ביי „תרבות" / 325
9־חדשימדיקע פעדאַגאָגישע קורסן פון יידישן לערער־פאַרבאַנד / 327
9־חדשימדיקע פעדאַגאָגישע קורסן פון „מפיצי השכלה" / 327
2־יאָריקע פרעבל־קורסן ביים צ. ב. ק. / 328
2־יאָריקע פעדאַגאָגישע קורסן ביי דער ווילנער קהילה און „יעקאָפאָ" / 329
ווילנער יידישע פעדאַגאָגישע קורסן ביים קאָמיסאַריאַט פאַר פאָלקסבילדונג / 330
קורצטערמיניקע פעדאַגאָגישע דערגאַנצונגס־קורסן פון „צישאָ" און „ייוואָ" / 330
8־חדשימדיקער קורס פאַר לערער פון צייכענען און האַנטאַרבעט / 404
יידישע לערער־סעמינאַר א״נ פון וולאַדימיר מעדעם ביים צ. ב. ק. 88, 134, 142, 202, 204, 227, 270 / 301, 332, 385 // 492
אינטערנאַט 142, 332, 492
קאָלאָניע אין פושקאַרניע, 204, 332, 492
עקסקורסיעס 88, 202
אַרויסלאָז־זשורנאַל 332
כאָר 270
אַ יאָר אַרבעט 332
פורים־שפילן 385, 492

פעדאַגאָגישע קאָנפערענצן

צווייטע פעדאַגאָגישע קאָנפערענץ פון געוועזענע סעמינאַריסטן / 333 (באַריכט)
קאָנפערענץ פאַר פאַרשול־דערציאונג / 333
לערער־קאָנפערענץ פון דער „י. ש. אָ." פאַר ווילנער געגענט / 333

פאַראיינען פון יידישע און העברעאישע לערער און מלמדים

חברה „משען מלמדים" / 334
געזעלשאַפט פאַר קעגנזייטיקער הילף פון מלמדים אין ווילנע / 334
העברעאישער לערער־פאַראיין / 283, 335
יידישע לערער 84
יידישער לערער־פאַראיין 215, 228 / 283, 287, 336 (באַריכט, יובילײ) // 451, 492

יידישער סטודענטן־פאַראיין, קרייזן און קאָרפאָראַציעס

ווילנער אוניווערסיטעט (א״נ פון סטעפאַן באַטאָרי) 28, 43 / 337 (סטודענטן־יידן און ניט־יידן אין ווילנער אוניווערסיטעט)
פאַראיין פאַר קעגנזייטיקער הילף פון די יידישע סטודענטן ביים ווילנער אוניווערסיטעט 43, 87, 136 / 337, 338, 415
ווילנער דעלעגאַציע אין צייטווייליקן אויספיר־קאָמיטעט

פֿון די ייִדישע אַקאַדעמישע זעלבסטהילף־אָרגאַניזאַציעס
אין פּוילישע הויכשולן 338
„דער ייִדישער אַקאַדעמיקער“, זשורנאַל 43
„דער ווילנער סטודענט“, זשורנאַל 337
יערלעכער ייִדישער סטודענטן־באַל 337
ייִדישע סטודענטישע קרייזן ביי די פֿאַקולטעטן
86, 218 / 338, 404
הומאַניסטיק (אַקאַדעמישער קרייז פֿאַר דער שטודיום פֿון
ייִדישער געשיכטע) 338
אַגראָנאָמען קרייז 338
יוריסטן קרייז 218
כעמיקער קרייז 338
מעדיקער קרייז 338
נאַטורוויסנשאַפֿטלער (אַ דאָקטאָראַט וועגן פֿאָנאַרער
פֿלאָרע) 86
שיינע קונסט 404
ייִדישע סטודענטישע קאָרפּאָראַציעס 221 / 339
„ארץ הדרור“ 221
„ירדניה“ 339
„מאַקס נאָרדוי“ 339

ייִדישע ספֿרים-און ביכער-פֿאַרלאַגן

„אונדזער טאָג“, צייטונג־און ביכער־פֿ״ג 219
„אונזער קוואַל“, ביכער־פֿאַרלאַג 44
„אוניווערס“, ביכער־פֿאַרלאַג / 345
„גאולה“, חברה של מניות להוצאת ספרים ועתונים / 344
„די וועלט“, ביכער־פֿאַרלאַג / 344
„טאָמאַר“, ביכער־פֿאַרלאַג / 344
מאַץ, פֿאַרלאַג און דרוקעריי / 345, 385
„נייע ייִדישע פֿאָלקס־שול“, פֿ״ג פֿון לערן־און לייען־ביכער
/ 303, 344
א. ג. סירקין, פֿאַרלאַג און דרוקעריי 20 / 322, 343
יצחק פֿונק, פֿאַרלאַג און בוכהאַנדלונג 3
שלמה פֿונק, פֿאַרלאַג און בוכהאַנדלונג / 345 // 515
מרדכי קאַצענעלענבאָגען, פֿאַרלאַג און בוכהאַנדלונג
/ 345 // 515
„קולטור־ליגע“, פֿאַרלאַג 1 / 344
ב. א. קלעצקין, דרוקעריי און פֿאַרלאַג 1, 45 / 322, 343,
344, 406
(פֿין), ראָזענקראַנץ (און שריפֿטזעצער), ברידער, פֿאַרלאַג און
דרוקעריי 2, 202 / 340, 342 // 444
ראָם, פֿאַרלאַג און דרוקעריי IX, XI, XII, XV, XVII.
XX, XXI, XXII, XXV, XXVII, XXVIII,
3, 118, 261, 341, 348, 349
ראָם ברוך בן יוסף (גרינהער) 118
ראָם מנחם מאַנעס און זימל (שמחה־זיסל נאַכימאָוויטש)
118
ראָם יוסף־ראובן בן מנחם מן 348, 349
ראָם מנחם בן יוסף ראובן 261
ראָם ברידער : (דוד), חיים־יעקב און מנחם־גבריאל מאַנעס
און (דודס) אלמנה (דבורה) 3, 261, 341

ייִדישע דרוקער, דרוקערייען און איינבינדער

ייִדישע דרוקער און דרוקערייען 104
הירש אייזענשטאַט, ליטאָגראַפֿיע 251 / 301, 317
„אַרטעל“, איינבינדעריי און דרוקעריי 194
„אַרטעל פּעטשאַטנאָוואָ דיעלאַ“ 287
ג. אַרקוסקי 152
י. בלומאָוויטש / 291
פֿ. גאַרבער 2, 156, 212, 234, 262

מ. ש. גראָדזענסקי 170 / 285
אברהם־יצחק דוואָרזשעץ / 349, 377, 379
הלל דוואָרזשעץ 2, 19, 122, 132
ברידער (גרשון און יצחק) הורוויטש 29
ווינשטיין / 284, 391
משה זשאַבינסקי 265
מ. ב. זשירמונסקי / 275
ברידער יאַלאָווצער 22, 116, 151
ח. לאַסקאָוו, ליטאָגראַפֿיע 189, 252
ש. ליכטמאַכער 63, 188, 207 / 293
יעקב לעווין (און זון) 83, 84, 96, 100, 113, 123, 162, 189
ל. מאַץ 91
י. נאָטעס און א. שווייליך 3, 217 / 299
בערקאָ ניימאַן / 384
סלאַדקין 23, 24 / 291
ר׳ בנימין ב״ר דוד־ארי סגל 159
ל. ג. עפֿראָן 103 / 388, 394
„עקספּרעס“ 136 / 353, 411 // 424
„פּאָנשיטעק“ איינבינדעריי 194
„פּיעטשאַט אי איזדאַניע“ 112, 124
י. פּיראָזשניקאָוו 202 / 343, 374
פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיוו 146, 147, 215, 217, 270 / 352,
369, 380, 383, 388, 389, 391, 410 // 424
ש. י. ציונסאָן / 324
„צענטראַל“ / 321, 392
א. ג. קאַצענעלענבויגן 130
קריינעס 93, 94, 122, 253 / 277, 386
קריינעס און קאָוואַלסקי 31, 34, 106, 130, 131, 139, 151,
160, 171, 262 / 288, 298, 322
ברידער ראָזענטאַל 175 / 404 // 421
נ. ראָזענטאַל 115 / 283, 304
ש. רינדזונסקי 48־49
„רעקאָרד“ 78
מ. שימאַנאָוויטש 73, 95, 219, 238, 256 / 287

ניט-ייִדישע דרוקערייען וואָס האָבן געדרוקט ייִדישע ספֿרים און ביכער

ווילנער גובערניאַלע דרוקעריי 189
דיעצעזישע דרוקעריי 118 Drukarnia Djecezjalna
מיסיאָנערן דרוקעריי Drukarnia K.K. Misionarzow
/ 349
הדפוס של האדון וויעלמאַזשנעגאָ קאַנאָניקאַ ווילענסקיעגאָ
יאָזיפֿאַטאַ מירסקיעגאָ הסעסראַ קאָנסיסטאָרי ווילענסקיעגאָ
פּראָבאָשט קובלישסקי 118

ספֿרים-ביכער-און צייטונג-פֿאַרקויפֿער

קאַטאַלאָגן פֿון ספֿרים און ביכער / 342, 344, 347
מוכרי־ספֿרים און ביכער־פֿאַרקויפֿער 105 / 344, 345
חיים קאָפּעלאָוויטש, פֿאַרטרעטער פֿון פֿאַרלאַג „ביכער“ / 345
שאול קינקולקין, בוך־הענדלער / 345
מוכר ספֿרים פֿון אָריענט / 340
אַדען (דרום־אַראַביע)
אוגדאַ, פֿעז מעלאַ (מאַראָקאָ)
באַגדאַד (איראַק)
דזשערבאַ (טוניס)
טבריה (א״י)
טריפּאָלי (ליביע)
קאַיראָ (עגיפּטן)
צייטונג־פֿאַרקויפֿער 215 (פּראָפּ׳ פּאַראיין) / 370

ביבליאָטעקן, לייען־זאַלן און לייענער

ביבליאָטעקן און לייען־זאַלן IX, XV, XIX, XXV
א״נ בראָניסלאַוו גראָסער ביים ייד׳ אַרב׳ קונסט־פאַראיין 347
דרוקער פאַראיין 347
האַנדלס־אַנגעשטעלטע פאַראיין / 347
געזעלשאַפט פון טויב־שטומע 148
ביים יידישן טעכניקום 347
„מפיצי השכלה״ 70, 137 / 347
סטראַשון־ביבליאָטעק X, XI, XVI, XVII, XX, XXI, XXVI, XXVII / 346, 409, 416 // 522
קינדער־ביבליאָטעק / 304, 347
לייענער — לערנער IX, X, XI, XV, XVI, XVII, XIX, XX, XXI, XXV, XXVI, XXVII, 55, 89, 141

העברעאישע און יידישע קולטור

השכלה IX-X, XI, XII; XV, XVI, XVII; XIX-XX; XXV-XXVI, XXVII, XXVIII / 348, 349, 350, 364
„בני משה״ IX, XV, XXV
אויפרופן, פראָגראַמען א״א דרוק־זאַכן וועגן אַקאַדעמיעס און אָוונטן פאַר יידישע און העברעאישע שרייבער / 411, 412, 413

געזעלשאַפטן פאַר דער אַנטוויקלונג פון העברעאיש

געזעלשאַפטן, אונטערנעמונגען און אויפרופן פאַר אָפּהיטן און אַנטוויקלען די העברעאישע שפּראַך / 350
העברעאישע וויסנשאַפטלעכע געזעלשאַפט / 350
געזעלשאַפט ליבהאָבער פון דער העברעאישער שפּראַך / 350 (סטאַטוט), 409
יידישער וויסנשאַפטלעכער ליטעראַריש־קינסטלערישער קרייז (פאַר העברעאישער ליטעראַטור און קונסט) / 350 (סטאַטוט)

געזעלשאַפטן פאַר דער אָנערקענונג פון דער יידישער שפּראַך און אַנטוויקלונג פון דער יידישער קולטור

געזעלשאַפטן, אונטערנעמונגען, אויפרופן און דאָקומענטן פאַר דער אָנערקענונג און אַנטוויקלונג פון דער יידישער שפּראַך 226 / 279, 351, 352, 353
קאַמף פאַר דער אָנערקענונג פון יידיש 226 / 279
מעמאָראַנדום וועגן דער גלייכבאַרעכטיקונג פון יידיש
אַלגעמיינער אַרב׳ קולטור־פאַראיין 226
(רעליגיעזע) הודעה, יידן זאָלן אָנגעבן יידיש ווי זייער מוטערשפּראַך בעת אַ פאָלקס־ציילונג / 351
צאַרישער סענאַט
באַשטימונג וועגן דער גילטיקייט פון צוואות אין יידיש / 351
יידיש געניצט פון ניט־יידן, מלוכישע און שטאָטישע אויפרופן און דאָקומענטן און פאָליצײ־פאַראָרדענונגען אויף יידיש :
פוילישע מאַכט 15, 28 / 351
רוסישע (צאַרישע) מאַכט 15

דייטשע מאַכט 21, 22, 23, 24
ליטווישע מאַכט 29
ראַטנמאַכט 27
אַקאַדעמיע צום 10־טן יאָרטאָג ווי די ווילנער געז׳ „מפיצי השכלה״ האָט אָנגענומען יידיש פאַר דער לערנשפּראַך אין די שולן (צ. ב. ק.) / 279
„ווילביג״, ווילנער יידישע בילדונגס־געזעלשאַפט 137, 168, 171 / 343, 352, 353, 376
סטאַטוט 353
וויסנשאַפטלעכע קורסן 323
פאָלקס־הויך־שול 323
שוועסטער־שול 159
שטאָט־קענטעניש 194, 197, 200
וואַנדערער 87, 202, 353
דעלעגאַטן־קאָנפערענץ 253
פייערונגען, אָוונטן, אוידיטאָריע 353
עספּעראַנטיסטן־קרייז 354
מאַנדאָלין־אָרקעסטער 378
כאָר 353, 376
זע : „בין״
„שטערן״, יידישער קולטור־קלוב (געוו׳ „ווילביג״) // 425 (אוידיטאָריע און כאָר)
טשערנאָוויצער יידישע שפּראַך־קאָנפערענץ (25 יאָר) / 353
יידישע ליטעראַרישע געזעלשאַפט / 352
יידישע עסטעטישע אָוונטן / 352
יידישער אינטעליגענטן קלוב / 352
פריינד פון דער יידישער קולטור („פדיק״) / 352
קולטור־ליגע / 352

עספּעראַנטאָ־באַוועגונג

עספּעראַנטיסטן־געזעלשאַפטן / 354
„אוניווערסאָ״
עספּעראַנטאָ־קרייז ביי „ווילביג״
עספּעראַנטאָ־קרייז ביי „ווילג״
זאַמענהאָף־פייערונגען

דאָקומענטאַציע־און פאָרש־אינסטיטוציעס פון יידישן עבר

געזעלשאַפט ליבהאָבער פון יידישן אַלטערטום / 355 (סטאַטוט)
היסטאָריש־עטנאָגראַפישע געזעלשאַפט א״נ פון ש. אַנ־סקי 3, 121, 134 / 256
יידישע סטאַטיסטישע געזעלשאַפט / 355 (סטאַטוט)
יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט, „ייוואָ״ X, XI, XII, XVI, XVII, XVIII, XX, XXI, XXII, XXVI, XXVII, XXVIII, ז/9, 47, 135, 137, 168, 251 / 319, 330, 343, 357, 358, 359, 365, 368, 377, 405, 414 // 425, 458, 493, 523, 525
בנין / 357, 377, 416 // 425, 523
אַרכיוו 358
ביבליאָטעק 358
טעאַטער־מוזיי א״נ פון א. ר. קאַמינסקי 358
קונסט־מוזיי 405
לינגוויסטישע־און טערמינאָלאָגישע־קאָמיסיע 358
עטנאָגראַפיע־און פאָלקלאָר־קאָמיסיע 358
יוגנט־פאָרשונג 358
ייוואָ־אַספּיראַנטור א״נ פון ד״ר צ. שאַבאַד 358, 414
לערער־קורסן 330

שטודיר־צימער 251, 358, 493
אויסגאַבעס 135, 357, 358, 368, 414, 458
אויסשטעלונגען (געז׳ באַוועגונגען, ש״ע, פּרץ, ממ״ס) 359
קאָנפֿערענצן 47, 357, 375, 405, 414
זאַמלער־קרייזן 319
יובל־אַדרעס 414

סאָוועטיזאַציע און ליקווידאַציע פֿון ייוואָ

מאַטעריאַלן־קאָנפֿיסקאַציעס 425
אינסטיטוט פֿאַר ייִדישער קולטור פֿון דער וויסנשאַפֿט־אַקאַדעמיע פֿון לססר — פּרץ־אויסשטעלונג 425

נאַצישע ליקווידאַציע און פֿאַרניכטונג פֿון ייוואָ

נאַצישע אויסשטעלונג אין ייוואָ 523
אַ וועכנטלעכער באַריכט פֿון דער געטאָ־בריגאַדע וואָס האָט סעגרעגירט די ייוואָ־מאַטעריאַלן 523
דאָס אָפּטראַנספּאָרטירן די מאַטעריאַלן קיין דייטשלאַנד 523
דער אויפֿגעריסענער ייוואָ־בנין 523
רעשטלעך פֿון ייוואָ־מאַטעריאַלן אין ווילנער ייִדישן מוזיי // 525

שרייבער־פֿאַראיינען

ייִדישער ליטעראַטן (און זשורנאַליסטן) פֿאַראיין 137, 171 / 343, 360, 365, 369, 398 („אַדרעס”), 411, 412 („אַדרעס”), 416
ייִדישער זשורנאַליסטן סינדיקאַט 137 / 343, 360
(ייִדישער) פּען־קלוב אין ווילנע XI, XVII, XXI, XXVII, 137, 171 / 343, 361
פּ. ע. נ.־ניים / 361
פֿאַרבאַנד פֿון ייִדישע איבערזעצער (אַנקעטע) 361
„יונג־ווילנע”, שרייבער־און מאָלער־גרופּע XI, XVII, XXI, XXVII, 1 / 362, 405
אַריינמאַרש פֿון יונג־ווילנע אין דער ייִד׳ ליטעראַטור 362
„יונג־ווילנע” (1, 2, 3) 362
„נייע בלעטער” 362
„בלעטער 1940” 362
„יונגוואַלד”, ייִנגסטע ייִדישע שרייבער און קינסטלער־גרופּע / 263 (1טער, 2טער, 3טער און 4טער יונגוואַלד)
הונדערט־יאָריקער יובילי פֿון דער ייִדישער פּרעסע / 369
לאַנד־צוזאַמענפֿאָר פֿון דער ייִדישער פּרעסע אין פּוילן / 369
ייִדישע, העברעאישע און פֿאַרשיידנשפּראַכיקע פּרעסע און פּעריאָדיק, ביכער און בראָשורן, זע ווייטן

מוזיק

חזנים IX, XV, XIX, XXV, 12 / 371, 372, 383
מוזיקער / 320, 375, 378, 379, 380, 394

כאָרן און געזעלשאַפֿטן פֿאַר מוזיק און געזאַנג

ייִדישע מוזיקאַליש־דראַמאַטיש געזאַנג־געזעלשאַפֿט אין ווילנע / 374 (סטאַטוט, פֿאַרוואַלטונג, אַרויסלאָז פֿון דראַמשול)
„הזמיר”, ייִדישע מוזיקאַליש־דראַמאַטישע געזעלשאַפֿט / 374, 377 (בלאָז־אָרקעסטער)
כאָרן 216, 226, 234 / 352, 353, 371, 375, 387, 388 // 419
בין־כאָר 234
גערשטיינס כאָר, ביי דער געז׳ פֿריינד פֿון העאַל־גימנאַזיע 375 (רעפּערטואַר), 388 (די כאָריסטן)
ווילביג־כאָר 353, 376 // 419, 425 („שטערן”)
ייִד׳ אַרבעטער קונסט־פֿאַראיין־כאָר 216, 226
קולטור ליגע־כאָר 352
שומר הצעיר־כאָר 253
שטאָט־שול־כאָר 371
„תושיה”־גימנאַזיע־כאָר 387

אָרקעסטערס

בלאָז־אָרקעסטערס / 353, 377
הזמיר 377
יוגנט־אָרקעסטער 377
מכבי 353, 377
מפיצי השכלה 377
שול־קולט 377
מאַנדאָלינען־אָרקעסטער ביי „ווילביג” / 378
סימפֿאָנישער קינדער־אָרקעסטער ביי דער ייִנגל־שול „מפיצי השכלה” / 378
ייִדישער סימפֿאָנישער אָרקעסטער / 378
ייִדישע סימפֿאָנישע קאָנצערטן / 394

ייִדישער מוזיק אינסטיטוט און ייִדישע אָפּערע

ייִדישער מוזיק אינסטיטוט / 379, 380
דראַמקלאַס 390
„דער יונגער מוזיקער”, זשורנאַל 379
ייִדישע אָפּערע אַנסאַמבל, ביים ייִדישן מוזיק־אינסטיטוט / 379, 380

באַלעט

באַלעט / 380, 381, 382
באַלעט־שולן / 380, 381, 382, 391 // 452, 456
נינאַ גערשטיין 452, 456
באַסיע גראַדזענטשיק 380
ל. סאַווינאַ־דאַלסקאַ 381
העלענאַ לאַשקעוויטש 381
געניאַ ראַבינאָוויטש 382, 391
אַנעטאַ רייזער־קאַפּלאַן 381
באַלעט אין ייִדישע און העברעאישע שולן 82 / 382
באַלעט צו דער פֿאַרשטעלונג „בר כוכבא”, עברית־גימנאַזיע 382
די פֿייע און די ליאַלקעס, פּרוג־שול 382
באַלעט, קופּערשטיין־שול אין פֿאָלקס־טעאַטער 82
טאַנץ־קלאַס מאַקס פּראָסט / 377
טאַנץ־זאַלן 57
וואונדער־קינדער / 373, 381, 384
יאַשאַ חפץ 373
מישאַ אַלעקסאַנדראָוויטש 384
מרימל דייכעס 381
גוסטאַוו כץ 384
מולע, ראָזע און סיאָמאַ סטאָלניץ 384
חיימל עפּשטיין 384
הירש רייכעל 384

לצים און פּורים־שפּילן

לצים 384
א. י. לאַנדאַ — ספר הקונדס
מאָטקע חב״ד
שייקע פֿייפֿער
פּורים־שפּילן / 385 // 492

טעאַטער

טעאַטראַלע אויפפירונגען אין לערן-אַנשטאַלטן

דראַמקרייזן און פאָרשטעלונגען אין יידישע שולן / 386
האָן קיכאָט און בנימין השלישי, סענדערל די יידענע און סאַנטשאָ־פאַנטשאָ, (ס. מ. גורעוויטש־שול) 386
ד. פינסקי — דער אייביקער ייד, (שול־קולט) 386
מ. קולבאַק — ראַריאַפיקאַציע (זעלמעניאַנער), (מ״ה) 386
נ. שקליאַר און מ. עלקין — בום און דריידל, (קופערשטיין) 386
דראַמקרייזן און פאָרשטעלונגען אין יידישע מיטל־און הויך שולן / 385, 388 // 492
גורים־שפילן (ייד׳ לערער־סעמינאַר) / 385 // 492
א. וואָלפסזאָהן — לייכטזין אונד פרעממעלייאַ, (ייד׳ לערער סעמינאַר) 388
שלום עליכם — די גאָלדגרעבער, (רעאַל־גימנאַזיע) 388
וו. שעקספיר — יוליוס צעזאַר, (רעאַל־גימנאַזיע) 388
יוליוש סלאָוואַצקי — באַלאַדינאַ, (רעאַל־גימנאַזיע) 388
דראַמקרייזן און פאָרשטעלונגען אין העברעאישע שולן / 295, 387
מוסר נער רע, (יהודיה) 295
מונוסוביץ — המרגלים, (גימנסיה עברית) 387
ס. צוויג — ירמיהו הנביא (גמנסיה תושיה) 387
א. א. קבק — בהמוט ממלכה, (גמנסיה עברית) 387

דראַמאַטישע קרייזן

דראַמאַטישע קרייזן 148, 234, 250, 253 / 386, 389
„אונדזער דראַמאַטישער ווינקל" 389
„אונזער ווינקל" (ביי טאַבאַק־און לעדער־פאַראיינען) 389
„בין" 234
החלוץ 250
השומר הצעיר 253
„וויאַקט" (ווילנער יידישע אַקטיאָרן) 377
„יוגנט־טעאַטער" 389
יידישער טויב־שטומער פאַראיין 148
ערשטער יידישער קינדער־קלוב 386
„צוקונפט", יוגנט־בונד 389

דראַמאַטישע שולן

דראַמאַטישע סטודיעס / 374, 390
מוזיק, געזאַנג און דראַמאַטישע קונסט־שול 374
דראַמאַטישע סטודיע ביי דער קונסט־געזעלשאַפט 390
דראַמאַטישע סטודיע ביי דער טעאַטער־געזעלשאַפט 390
דראַמקלאַס ביים יידישן מוזיקאַלישן אינסטיטוט 390

יונג-טעאַטער קאָלעקטיוון

ווילנער יידישער קינדער־טעאַטער / 391
„דאַווקע", ווילנער קאַמעראַל־און קליינקונסט־טעאַטער / 391
„מיידים", ווילנער יידישער מאַריאָנעטן־טעאַטער 88 / 392
לאָמיר לאַכן ; שיר השירעם ; דער איבעריקער מיליאָן 392

טעאַטער-און קונסט-געזעלשאַפטן

(יידישע) טעאַטער־געזעלשאַפט (געז׳ פריינד פון יידישן טעאַטער) 137 / 343, 390, 392, 395
דראַמאַטישע סטודיע 390
קינדער־טעאַטער 391
„מיידים" 392
(יידישע) קונסט־געזעלשאַפט אין ווילנע 137 / 379, 390, 394, 405
אינטימער קאַמעראַל טעאַטער 394
יידישע דראַמאַטישע סטודיע 390
יידישער מוזיק אינסטיטוט 379
סימפאָנישע קאָנצערטן 394

יידיש טעאַטער

(טראַדיציאָנעלער) אַרטיסטן־טאָג / 396
„אונדזער טעאַטער" קאָלעקטיוו ו/9, 81 / 380, 397
אינטימער קאַמער־טעאַטער (ביי דער קונסט־געזעלשאַפט) / 394
ווילנער יידישער פאָלקס־טעאַטער ה/8, 1, 215, 222 / 371, 385, 396
„וו. יי. ט." ווילנער יידישער טעאַטער / 396 (פראָגראַם־בולעטין פאַרן ווינטער־סעזאָן, 1933)
„יוגנט־טעאַטער" (וואַרשע־ווילנע) 88 / 392
יידישער דראַמען־און קאָמעדיען־טעאַטער אין ווילנע / 397
„יי. ק. ט. א. וו.", יידישער קינסטלערישער טעאַטער אין ווילנע 397 // 419
„סמבטיון", רעווי־טעאַטער / 397
נאָזשיק — אַ גוט־סאַבעס פייגע־סאָסע
„ווילנער טרופע", „פאַדאַ"־פאַראיין פון יידישע דראַמאַטישע אַרטיסטן אין ווילנע / 398, 399, 400
6־יאָריקער יובליי 398, 400
15־יאָריקער יובליי 398, 400
י. אָ׳ניל — שוואַרצע געטאָ 400
ש. אַנ־סקי — דיבוק 399, 400
מ. אַרציבאַשעוו — אייפערזוכט 400
ש. אַש — אמנון און תמר 398
ש. אַש — די יורשים 400
פ. הירשביין — די פוסטע קרעטשמע 390
א. וויטער — דער שטומער 400
ל. לעווינזאָן — די ווייבערשע קניפלעך 400
ז. סעגאַלאָוויטש — די וואַנט 398
י. ל. פרץ — ביינאַכט אויפן אַלטן מאַרק 399, 400
א. צייטלין — יידנשטאַט 400
וו. שעקספיר — שיילאָק 400
ווילנער יידישע פילם־אַרטיסטן / 401

העברעאיש טעאַטער

העברעאישער טעאַטער ביי „תרבות" / 393
ד. פינסקי — היהודי הנצחי
העברעאישע סטודיע / 393
טש. דיקנס — הצרצור מאחורי התנור
י. ל. פרץ — חורבן בית צדיק
י. למדן — מסדה
דראַמקרייז ביים השומר הצעיר 253 / 393
למדן ושליונסקי — מול הישימון 253
ד. שמעונוביץ — יובל העגלונים 253
יצחק למדן — מסדה 393

זאַלן

פאַר יידיש-טעאַטער, קאָנצערטן א״אַ אונטערנעמונגען

(יידישער) האַנדלס־און אינדוסטריע־קלוב / 393, 394
גערמייניע זאַל (קינאָ „ווירר") 227
יידישער סטודענטן פאַראיין / 405
„נאָוואָשצי" טעאַטער / 393

„פּאַלאַס“ טעאַטער / 369, 397
פּאָלקס־טעאַטער / 409, 410
„פילהאַרמאָניע“ (אויך „אונדזער טעאַטער“ אָדער „מכבי“)־זאַל 81, 270 / 388, 389
ציִרק (מאַנעזש) 222
קאָנסערוואַטאָריע זאַל 253 / 380, 387, 391, 392, 393, 411 // 419, 425
קולטור־הויז (פּאָהולאַנקע 18) ו/9 / 352, 354
קליינער שטאָט־זאַל / 353
קרענגלס זאַל 23, 77, 270 / 320, 393

שטאָטישע זאַלן

זומער־טעאַטער אין שטאָטישן גאָרטן 182
„ליוטניאַ“, טעאַטער 61
„רעדוטאַ“ טעאַטער 75
שטאָט־טעאַטער (ראַטהויז און מוזיי) 59 / 398
שטאָט־זאַל (טעאַטער, קינאָ, לעקציעס, מיטינגען) 57, 154, 212 / 281, 352, 378, 383
קינאָ־טעאַטערן 57, 59, 62, 227

מאָלער, פּלאַסטיקער און קונסט־אויסשטעלונגען

צייכן־שולן און יונגע קינסטלער / 404
אויסשטעלונג פון קינסטלערישע שילער־צייכענונגען פון צ.ב.ק.־שולן
אויסשטעלונג פון דער צייכן־שול ביי „הילף דורך אַרבעט“

אָוונט־קורסן פאַר צייכענען
קורס פאַר לערער פון צייכענען און האַנטאַרבעט
יידישע סטודענטן אויפן אָפּטייל פאַר שיינער קונסט אין ווילנער אוניווערסיטעט
מאָלער, פּלאַסטיקער, צייכענונגען, מאָלערייען און סקולפּטורן 1, 7, 9, 12, 13, 15, 22, 28, 37, 45, 55, 57, 65, 99, 100, 101, 109, 110, 117, 125, 136, 137, 146, 152, 153, 158, 170, 178, 182, 187, 188, 189, 205, 209, 210 / 272, 320, 321, 345, 362, 363, 392, 399, 400, 402, 403, 404, 405, 406, 408 // 434, 435, 450, 451, 453, 454, 456, 458, 460, 463, 464, 465, 468, 469
בילדער־אויסשטעלונגען פון יידישע קינסטלער אין ווילנע / 404, 405, 406
פאַראיין פון די ווילנער יידישע קינסטלער־פּלאַסטיקער / 405, 406
שרייבער־און מאָלער־גרופּע „יונג־ווילנע“ 362, 405
שרייבער־און קינסטלער־גרופּע „יונגוואַלד“ 363

געזעלשאַפטלעכע טוער, שרייבער, קינסטלער, דענקער צוגאַסט אין ירושלים דליטא

געזעלשאַפטלעכע טוער, שרייבער, קינסטלער, דענקער צוגאַסט אין ירושלים דליטא 88, 150, 242, 243, 245 247, 248, 250, 253, 254, 256, 258 / 273, 276, 300, 316, 318, 319, 330, 333, 339, 356, 357, 358, 360, 361, 369, 371, 380, 392, 395, 396, 397, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416

חורבן, ווידערשטאַנד און אומקום

חורבן־לוח

פון יידן־מאָרד און ליקווידאַציע

חורבן־לוח (22־טן יוני 1941 — 1946) 418

די ליטווישע ווילניוס — אַ טיר צו דער פרייער וועלט

מלחמה־פּליטים אין ווילנע // 420, 421, 422, 423
קאָמיטעט צו העלפן פּליטים ביי דער ווילנער קהילה 196 // 420, 421, 423
באַשפּייזונג־פּונקטן 420
קהילה־קיכן 420
אַרבעט־פאַרמיטלונג 420
שניידעריי, שטעפּער־און שוסטער־וואַרשטאַטן 420
מעכאַנישע בעקעריי 196
„טאָז“־אַנשטאַלטן פאַר פּליטים 421
סאַניטאַר־מעדיצינישע אויפזיכט איבער פּליטים
ליטעראַטן־זשורנאַליסטן היים
היים פאַר קולטור־און געזעלשאַפטלעכע־טוער
היים פאַר דיפּלאָמירטער אינטעליגענץ
היים פאַר מוטער און קינד
צענטראַלע וועשעריי
פּליטים־ישיבות // 421, 422
קיבוץ בני ישיבה (ערשטע וועלט־מלחמה) 421
לובלינער ישיבה (צווייטע וועלט־מלחמה) 421
פּליטים אין ראַמיילעס ישיבה (צווייטע וועלט־מלחמה) 422
„יעקאָפּאָ“ („היאַס־יקאַ־עמיגדירעקט“)
ס. אָ. ס.־רופן צו דער פרייער וועלט // 423

ראַטנמאַכט

פאָלקס־סיים 236 // 424, 425
יידיש לעבן אין ראַטן־ווילנע 195, 199 // 425
נאַציאָנאַליזאַציע פון יידישע אונטערנעמונגען:
לעדער־פאַבריקן און גאַרבערייען 195, 425
סטאָלעריי 425
טאַרטאַקן און דיכט־פאַבריקן 199
סאָוועטיזאַציע פון יידישן קולטור־לעבן // 425
קולטור־קלוב „שטערן“ אודיטאָריע און כאָר (געוו׳ „ווילביג“)
אינסטיטוט פאַר יידישער קולטור פון דער וויסנשאַפט־אַקאַדעמיע פון לססר (געוו׳ „ייוואָ“) פּרץ־אויסשטעלונג
יידישע אַרטיסטן לכבוד דעם פאָלקס־סיים
„ווילנער עמעס“, קאָמוניסטישער טאָגבלאַט

נאַצי־אָקופּאַציע

די אָרגאַניזאַציע פון יידן־פאַרניכטונג

דייטשע פאַראָרדענונגען, באַפעלן און מעלדונגען וועגן יידן // 418, 426, 427, 429, 432, 436, 439, 446, 449
ווער איז אַ ייד? // 429
געלע לאַטע // 418, 426, 427
מיליטערישער הויפּט־קאָמאַנדיר 426
מיליטערישער קאָמענדאַנט צענפּעניג 427
געביט־קאָמיסאַר הינגסט 427
געטאָ פּאָליציי־שעף 427

שיינען // 418, 428, 461, 462, 480
אַרבעט־שיין 428
אַרבעט־שיין מיט אַ פאָטאָגראַפיע 428
ראָזער שיין 428, 480
רויטער אַרבעט־ביכל 428
געטאָ־פּאַספּאָרט 428
נומער אויפן האַלדז 428
געלער פאַך־אַרבעטער־שיין 461
בלאָער שיין פאַר פאַמיליע־מיטגלידער 461
„קיילים" אַרבעט־שיין 462
קאָנפיסקאַציעס פון יידישן אייגנטום // 418 (קאָנטריבוציע), 426, 432, 439, 442
ערוובניקעס // 418
יידן־כאַפּער(יי) // 418, 431

די ליקווידאַטאָרן פון ירושלים דליטא

ליקווידאַטאָרן פון ירושלים דליטא // 426, 427, 429, 430, 432
דייטשער גענעראַל־קאָמיסאַר פאַר ליטע 430
ווילנער געביט־קאָמיסאַרן 427, 430, 432
רעפערענט פאַר יידישע ענינים 429
רעפערענט פאַר אַרבעט־ענינים 429, 430
דייטשע מיליטערישע קאָמענדאַנטן 426, 427, 429
געסטאַפּאָ (געהיימע שטאַטס־פּאָליציי) // 418, 430, 434, 444, 471, 472, 484, 492, 494, 524
דייטשע זיכערהייט פּאָליציי 449
זשאַנדאַרמעריע 430
מיליטערישע און ציווילע פּאָליציי 430
עס־דע 430
וואַפן עס־עס 418, 430, 468 (פּאָנאַר), 469, 474־475 (קלאָאָגע)
איינזאַץ־קאָמאַנדאָס 430
געטאָ־ליקווידאַטאָרן 430

ליטווישע און אוקראַינישע קאָלאַבאָראַציע אין יידן־מאָרד

פרייוויליקער ליטווישער אָנטייל אין יידן־פאַרניכטונג // 418, 430, 431, 434
ליטווישער בירגערלעכער קאָמיטעט 431
פּראָוויזאָרישער מיניסטאָרן־קאַבינעט 431
ליטווישער געהילף־דינסט (פּאָליציי) 418, 431
„איפּאַטינגאַ בורים" (אויסדערוויילטע) 431
(יידן־) כאַפּער 418, 431
פּאָנאַרער שיסער־באַטאַליאָן 466
ליטווישע ראַיאָנע פּאָליציי־שעפן // 430
ליטווישע פאַראָרדענונגען, באַפעלן און מעלדונגען וועגן יידן // 431, 434
„דאָס נייע ליטע" ‘‘Naujają Lietuvą’’
ליטווישע צייטונג אין דער נאַצישער ווילנע // 434
ליטווישע יידן־מערדער ווערן געמשפּט // 431
אוקראַינישע יידן־מערדער // 418

הינטערן געטאָ־צוים — אין רשות פון יידן־ראַט און געטאָ־פּאָליציי

(יידישע) געטאָ (געגנט)
VIII, IX, XIV, XV, XIX, XXIV, 7, 9, 15
געטאָ־טויערן // 433, 434, 440, 441, 442, 461, 518
צענטראַלער געטאָ־טויער 434

צווייטע געטאָ־טויער 433
6 פאַרמאַכטע טויערן 434
זע : טויער־וואַך
געסטאַפּאָ ביים געטאָ־טויער // 434, 461
ווילנער געטאָ // 418, 426, 431, 432, 434
עמבלעם 435
פּלאַסטישער פּלאַן פון ו״ג 435
פאַרוואַלטונגס־סטרוקטור פון ו״ג (דיאַגראַם) 436
ערשטע געטאָ, מאַפּע (ביילאַגע) // 434, 435, 438
הקדש (שפּיטאָל) ג׳ 434, 435, 438, 440, 441, 443
סטראַשון ג׳ 434, 435, 438, 440, 441, 444, 445, 448, 453, 454, 459, 483, 513
רודניצקער ג׳ 434, 435, 438, 440, 442, 443, 452, 454, 460, 461, 516
שאַוולער ג׳ 434, 435, 438, 457, 460
אָשמענער ג״ל (3 הויפן) 434, 435, 438, 483
דיסנער ג״ל (3 הויפן) 434, 435, 438
דייטשע ג׳ (6 הויפן) 434, 435, 438, 515, 517
זאַוואַלנע ג׳ (4 הויפן) 434, 435, 438, 526
קאָנסקע ג׳ (4 הויפן) 434, 435, 436, 438
באָסאַקעס (4 הויפן) 434, 435, 438, 460
צווייטע געטאָ 233 // 418
מאַפּע (ביילאַגע) // 433
יאַטקעווער ג׳ 433, 457, 516, 518, 524
יידישע ג׳ 433, 517, 518
גאון ג׳ 433, 518
גלעזער ג׳ 433, 518
ראַמיילעס גל׳ 433, 513
יידן־ראַט ה/9 // 418, 426, 436, 448
שעף פון דייטשער זיכערהייט־פּאָליציי היידריך 436
געגנט קאָמאַנדיר 426
יידן־ראַט, אַדמיניסטראַטיווע אָפּטיילונגען
הויף 461
בנין 436
פאַרוואַלטונג־סטרוקטור (דיאַגראַם) 436
אַלגעמיינע אָפּטיילונג, קאָרעספּאָנדענץ 442
וואוינונג אָפּט׳ 436
מעלדונג אָפּט׳ 440
פינאַנץ און שטייער אָפּט׳ 436
טעכנישער אָפּט׳ 448
קולטור אָפּט׳ 452, 453
בית עולם אָפּט׳ 436, 447
קולטור־אָפּטיילונג // 450, 452, 453
זע ווייטער : אַנדערע אָפּט׳ און אַמטן

צוואַנג־אַרבעט

צוואַנג־אַרבעט // 418, 426, 429, 437
אַרבעטס־אַמט // 437, 438
באַשעפטיקטע לויט די אַרבעט־איינהייטן (טאַבעלע) 437
אַרבעט־איינהייט אין זווערינעצער שפּיטאָל (שפּאַנישע דיוויזיע) 437
אויפרופן און מעלדונגען וועגן אַרבעט 437, 438
אַרבעט־וואַרשטאַטן אין געטאָ // 447
אייַנבינדעריי
וואַליקעס
טעכנישער וואַרשטאַט
כעמישע לאַבאָראַטאָריע
שטרוי־שטריקעריי
שטיין־גיסעריי
שניידעריי
קוימען־קערער און פרייוויליקע פייערלעשער // 438

קוימען־קערער קורסן
קוימענס־סכעמע אין ח״ג
שריפה־סטאַטיסטיק
אינזשינערן־פאַרבאַנד // 439
דאָקטוירים פאַראיין // 438, 447

יידן-עלטסטער — פּאָליציי — געריכט
תפיסה און תליות אין געטאָ

יידן־עלטסטער און פּאָליציי־שעף יעקב גענס // 418, 427, 433, 438, 443, 445, 446, 448, 449, 491
פאַראָרדענונגען, מעלדונגען און דעקלאַראַציעס פון געטאָ־פאָרשטייער און פּאָליציי־שעף // 418, 427, 433, 438, 443, 446, 449
באַריכטן, בקשות און מעלדונגען צום יידן־עלטסטן // 438, 453, 455
יידישע געטאָ־פּאָליציי // 418, 433, 436, 439, 440, 441, 442, 444, 445, 446, 448, 449, 461
פּאָליציי־שעפן
רעוויר־שעפן 440, 441, 442, 448, 461
פּאָליציי־אָנקלאָגער 440
פּאָליציי־קאָמענדאַטור 440
פּאָליציי־אינטענדאַטור 440
געטאָ־טורמע קאָמענדאַנט 400
געטאָ־פּאָליציי אָפּטיילונגען
פּאָליציי־רעווירן (2־טע געטאָ) 440
פּאָליציי־רעווירן (1טע געטאָ) 433, 440, 441
פּאָליציי רעוויר „קיילים״, „ה. ק. פּ.״ 440
טויער־וואַך 440, 441, 442, 444
קרימינאַל־פּאָליציי 440, 444
אַרבעטער־פּאָליציי 440
סאַניטאַר־פּאָליציי 440
מעלדונג־ביוראָ 440
פּאָליציי־קיך און קאָאָפּעראַטיוו 440
פּאָליציי־אוניפאָרם 440
ח״ג פּאָליציי, א שותף אין נאַצישן יידן־מאָרד // 441, 445, 446, 449
געטאָ־געריכט // 443, 444, 446
סטאַטוט 443
צוזאַמענשטעל (1טע אינסטאַנץ, אַפּעלאַציע־געריכט) 443
אָנקלאָגער 440
פאַרטיידיקער 443
עדות־פאַרהער 443
אַמנעסטיע 439
געטאָ־טורמע // 440, 441, 444, 449
אַרעסטאַנטן־טאַבעלע 444
אַרעסטאַנטן־ענינים 440, 441
תפיסה־קאָרעספּאָנדענץ 440
די תפיסה־ווענט דערציילן 445
תליות // 446, 492־493

אָרגאַניזאַציעס פאַר גייסטיקן יידישן ווידערשטאַנד

פאָלקס-געזונט

געזונטהייט־אַמט // 447
געטאָ־אַפּטייק
וויטאַמינען־לאַבאָראַטאָריע
וויטאַמינען־און מילך־פונקטן

פאָלקס־געזונט (אודיטאָריע)
דאָקטוירים פאַראיין 338
קינדער־אויפזיכט צענטער
שול מעד׳ צענטער
אויפזיכט אויף אַרבעט־וואַרשטאַטן
בית־עולם אָפּט׳
געטאָ־אַמבולאַטאָריע // 447
אוראָלאָגיע, אַטאָלאַרינגאָלאָגיע, אינערלעכע, אַנאַליזן, אָקוליסטיק, דערמאַטאָלאָגיע, דיאַטערמיע, כירורגיע, נעוראָלאָגיע, פרויען־קראַנקהייטן, קינדער־קראַנקהייטן
געטאָ־שפּיטאָל // 447
אינערלעכע אָפּט׳, אינפעקציע אָפּט׳, כירורגישע אָפּט׳, פסיכיאַטרישע אָפּט׳, פרויען אָפּט׳, קינדער אָפּטיילונג
סאַניטאַר־עפּידעמיאָלאָגישע אָפּטיילונג // 439 447
סאַניטאַרע דורכלאָז־פונקטן
אַנטי־ט.ב.צ.־פונקט
אַנטי־סקאַביעס פונקט
סאַניטאַרער קאָנטראָל (הויפן און הייזער)
אַנטי־וואַנצן בריגאַדע
דעזינפעקציע און בעדער 439, 447
קאַראַנטין
וועשערייען
טשאַינעס
מיסט־פירער
הויז־וועכטער און צימער־אויפראַמעריגס
געטאָ וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט // 438
מעדיצין (17טע וויסנשאַפטלעכע זיצונג); פילאָסאָפיע; סאָציאָלאָגיע; לינגוויסטיק; נאַטורוויסנשאַפט; מאַטעמאַטיק; פיזיק; כעמיע

ספּאָרט

ספּאָרט־קלוב // 448, 452
ספּאָרט־פּלאַץ 448
ספּאָרט־פעסטיוואַלן 448

קינדער פאַרזאָרגונג און שול-וועזן

קינדער אין געטאָ // 447, 449, 450
קינדער־אויפזיכט אַנשטאַלטן // 447
מוטער־באַראַטונג, קינדער־קאָנסולטאַציע, מילך־פונקט, קינדער־קיך, טאָג־היים, אינטערנאַט
„ילדים״, יתומים־אינטערנאַט און טראַנספּאָרט־אַרטעל // 447, 449, 456
פאָרשטעלונג „הדלקות הנרות״ 456
„ילדות״, יתומות־אינטערנאַט // 447, 449
וואַנט־צייטונג „קינדערהיים״ 449
שולוועזן אין ח״ג // 447, 450
געטאָ־שולן און שילער (סטאַטיסטיק) 450
קינדער־גערטנער (1, 2, 3) 447, 450
פאָלקס־שולן (נ׳ 1, 2, 3) 447, 450
גימנאַזיע (קורסן) 447, 450
טעכנישע שול (קורסן) 447, 450, 453
מוזיק־שול 450
רעליגיעזער חנוך // 447, 450
רעליגיעזע שול (נ׳ 1 און 2) 447, 450, 457
ישיבה קטנה 447, 450, 457
ישיבה גדולה א״נ פון ר׳ ח. ע. גראָדזענסקי 457
עונג שבתים פאַר קינדער און יוגנט אין דער רעליגיעזער קיך 457
לערער־פאַרבאַנד // 451
לערער // 450, 451, 459, 528

פאַראייניקונג פון שרייבער קינסטלער און אַרטיסטן

פאַראייניקונג פון שרייבער, קינסטלער און אַרטיסטן // 452
שרייבער אין געטאָ, קאָנצלאַגערן און וואַלד
// 451, 452, 454, 456, 458, 459, 460, 471
אַרטיסטן אין געטאָ, קאָנצלאַגערן און וואַלד // 419, 425,
452, 453, 454, 456, 459, 471, 474, 475, 479
ליטעראַרישע אָוונטן // 439

אַרבעטער-אוידיטאָריע און יוגנט-קלוב

אַרבעטער־אוידיטאָריע ביים בריגאַדירן־ראַט
// 452 (אַרבעטער־זאַל)
יוגנט־קלוב // 452, 453

ביבליאָטעקן און לייענער

ביבליאָטעק און לייענזאַל // 453, 459
געטאָ־ביבליאָטעק און געטאָ־לייענער (1941—1942) 459

געטאָ-טעאַטער

ווילנער געטאָ טעאַטער // 436, 447, 453, 454
7 רעוויס (סצענעס, רעציטאַציע, געזאַנג, מוזיק, באַלעט)
454
פּ. הירשביין — גרינע פעלדער 454
א. אינדיג — דער מענטש אונטערן בריק 454
ד. פּינסקי — דער אוצר 454
קליינקונסט־טעאַטער „די־יאָגעניש אין פּאַס" // 454
אומגעבראַכטע יידישע אַרטיסטן (1941—1942) // 459

קונסט, קינסטלער און אויסשטעלונגען

קונסט // 453
אַקציע צו ראַטעווען קונסט־ווערק אין ווי״ג
קונסט־אויסשטעלונגען
דער יידן־ראַט קויפט איין קונסטווערק אויף געטאָ־טעמען
מאָלער און פלאַסטיקער // 453, 454

מוזיק

כאָרן, אָרקעסטערס, קאָנצערטן, קאָנקורסן

מוזיק // 454, 455
מוזיק־קאָנצערטן 454, 455
מוזיק־קאָנקורס 455
מוזיק־שול 455
סימפאָנישער אָרקעסטער // 454, 455
עסטראַדע אָרקעסטער 454, 455
דזשאַז־אָרקעסטער 454, 455
מאַנדאָלינען־אָרקעסטער 455
מוזיקער // 452, 454, 455, 456, 479
יידישער כאָר // 454
העברעאישער כאָר // 454, 456
קליינער העברעאישער כאָר 454

ברית עברית

ברית עברית // 454, 456
העברעאישע דראַמאַטישע סטודיע ביים „ברית עברית"
// 456
דוד פּינסקי — היהודי הנצחי 456

רעליגיעזער לעבן

קלויזן // 457
זע : רעליגיעזער שול־הויזן

געטאָ-טאָגביכער און לידער

געטאָ־טאָגביכער // 458
ז' קלמנאָוויטש, ה. קרוק, מ. ראָלניק, י. רודאַשעווסקי
לידער פון ווילנער געטאָ // 458
ש. קאַטשערגינסקי — דאָס געזאַנג פון ווי״ג 458

געטאָ-פּובליקאַציעס

געטאָ־ידיעות // 450, 459
סטאַטיסטישער אַמט // 459
בולעטען געווידמעט דאָס אַרבעטנדיקע געטאָ אין ערשטן
האַלב־יאָר 1942 459
ווילנער געטאָ־פאַרלאַג // 459

אַקציעס און ליקווידאַציע

(פּעריאָדישע מאַסן-מערדערייען)

אַקציעס // 418, 261, 462, 463
ערוביניקעס 418
מענער־כאַפּעריי 418
שפּיטאָל גאַס 418
בורבישקער וואַלד 418
רבנים 418
זאַרעטשע 418
נאָוואָגרודעק 418
גרויסע פּראָוואָקאַציע 418, 432
ערשטע געטאָ־אַקציעס 418
צווייטע געטאָ־אַקציעס 418
יום־כפּור 418
זקנים 418
געלע שיינען 418, 461
אַרבעטער בריגאַדע אין געסטאַפּאָ (פאַמיליעס) 418
אונטערוועלט 418
ראָזע שיינען 418, 480
זקנים (פּאָספּיעשק) 418
בריגאַדירן 418
ווי״ג ליקווידאַציע 418, 463
קינדער („ה.ק.פּ." און „קייליס") 418, 462
ליקווידאַציע („ה.ק.פּ." און „קייליס") 418, 462
אַרבעטער־בריגאַדע אין געסטאַפּאָ 418
אַקציעס און ליקווידאַציע פון יידישע ישובים אין ווילנער
געגענט 418
איגנאַליגע
איוויע
אילייע
אַשמענע 441
בודסלאַוו
בילדוגי
ביניאַקאָן
בעזדאַן
בראַסלאַוו
גלובאָק
גערמאַנאָוויטש
דאָלהינאָוו
דאַנילאָוויטש
דאָקשיץ
דיסנע
דרויע
דרויסק
האָלוביטש
היידוטשישאָק
וואָלאָזשין

װאַסילישאָק
וואָראָנאָװע
וואָראָפּאַיעװע
װילייקע
וויעלוטשאַן
זאַהאַטיע
זיאַבקי
טורגעל
טראָק
יאַדי
יאַשון
לאַנדוואַראָװע
לוזשקי
מיאָרי
מיכאַלישאָק
מיעדניק
מיר
ניי־װילייקע
ניי־פּאָהאָסט
נעמענטשין
סאָל
סװענציאַן
סקונטשיקי
פּאָדבראָדז
פּאָדסװילע
פּאָסטאַװ
פּאַראַפּיאַנאָװע
פּליסע
פּראָזאָראָק
קאָװנע
קאַזאַן
קורעניעץ
קימפּלישאָק
קענע
קריװיטשי
רוקאָן
שאַרקווישטשינע
שומסק
שיפּי
מאַלינעס (באַהאַלטעניש) // 460, 462, 470, 483, 524

ווילנער געטאָ־ליקווידאַציע

ייִדן־אויפֿזאַמלונג און סעגרעגאַציע אויף ראָסע (סובאָטש 20) // 463
פיר געהאַנגענע פּאַרטיזאַנער // 492, 493

פּאָנאַר

פּאָנאַר, מאַסן־קבר פֿון דער ווילנער עדה י׳/12 // 418, 432, 444, 445, 450, 464, 467, 468, 469, 525
דער לעצטער וועג 464
עקזעקוציעס 465, 466
קינדער 465
פרויען 466
מענער 465
סאָוועטישע געפֿאַנגענע 465
די בריגאַדע מתים־ברענער אין פּאָנאַר // 418, 468, 469
די בונקער־וואוינונג 469
געשמידט אין קייטן אויפֿ׳ן וועג צו דער אַרבעט 468
ביים אויסגראָבן די דערשאָסענע 468
דער לייטער צום שייטער 468
אַ פֿאַרצייכעניש: ווען דגים האָט פֿאַרברענט זיינע נאָענטע 468

פֿון פּאָנאַר אַנטלאָפֿענע מתים־ברענער אין וואַלד און אויף קבר אָבות אין פּאָנאַר 469

צדיקים אין נאַצישן סדום

נישט־יידן וואָס האָבן אַרויסגעהאָלפֿן יידן אין װילנע (פּאָליאַקן, ליטווינער און אַ דייטש) // 460, 470, 471, 472
דערשאָסן דורך די נאַציס פֿאַר זייער הילף צו יידן 472
סאָפֿיע בינקיענע „זעלנער אָן געװער“ (אַ בוך וועגן ליטווינער און פּאָליאַקן וואָס האָבן געהאָלפֿן יידן) 471
יידן־רעטער צוגאַסט ביי די געראַטעװעטע אין ישראל 471
אין אהל יזכור אין יד־ושם 472
ביים בוימער־פֿלאַנצן אין יער־זכרון 470

יידן אויף דער „אַרישער זייט“

קאַנאַליזאַציע — יידישע אונטערערדישע שליאַכן אויף דער פֿאַרבאָטענער „אַרישער זייט“ // 483
װילנער יידן — אויף דער „אַרישער“ זייט // 446, 482, 488
אומגעקומענע 446, 482, 492, 493, 494, 496
איבערגעלעבטע 496, 527
אָפּגעפֿונענע און צוריקגעבראַכטע װילנער יידישע קינדער פֿון דער „אַרישער זייט“ 537
געפֿעלשטע „אַרישע“ דאָקומענטן // 487, 488, 494, 537
שמד־דאָקומענט 537

אומקום־אַדרעסן פֿון ווילנער יידן

שקלאַפֿעריי־און טויט־לאַגערן

אין װילנע און װילנער געגנט
„ה.ק.פּ.“ (העערעס קראַפֿט פּאַרק) // 418, 440, 462
„קיילים“ (פּוטער־פֿאַבריק אַרבעטסלאַגער) // 418, 440, 441, 453, 462
בעזדאַן, אַרבעט־לאַגער // 418
קאָזלאָווע־רודאַ, אַרבעט־לאַגער // 418
קאָמאַראָװע, טאָרף אַרבעט־לאַגער // 418
קענע, טאָרף אַרבעט־לאַגער // 418
שומסק, טאָרף אַרבעט־לאַגער // 418
אוישוויץ טויט־לאַגער // 473
טויט אין בערגען־בעלזען קאַצעט // 473
מאַסן־קברים אין טויט־לאַגער טרעבלינקע // 473, 503
װילנער טראַנספּאָרטן קיין טרעבלינקע 463
מיידאַנעק, טויט־לאַגער // 418, 473, 503
קרעמאַטאָריע אין קאַצעט שטוטהאָף // 473
עסטלענדישע קאַצעטן (טראַנספּאָרטן פֿון װ״ג) // 418, 463, 486
פּישהאַוזען, קעניגסבערג, מאַסן־מאָרד פֿון 2000 װילנער יידן // 418
שקלאַפֿעריי־און טויט־לאַגער קלאָאָגאַ // 418, 474, 475
װילנער יידן אין קלאָאָגאַ 474
די שייטערס פֿון 1800 דערשאָסענע און פֿאַרברענטע 475
געפֿאַנגענע נאַצי־מערדער באַערדיקן זייערע קרבנות 475
דענקמאָל נאָך די אומגעקומענע אין קלאָאָגאַ 474
שקלאַפֿעריי־און טויט־לאַגער שעמבערג ביי דאַוטמערגען // 476, 477
די לאַגער־באַראַקן 476
די פֿראַנצויזישע אַרמיי גייט אַריין אין לאַגער 476
מען קלייבט צוזאַמען די רעשטלעך פֿון 1755 קרבנות 476
לעבן־געבליבענע װילנער יידן ביים געשטעלטן דענקמאָל 476, 477
דער צלם איבערן קבר פֿון אַריבער 1000 יידן (400 װילנער) 476
רעגיסטראַציע־און אידענטיפֿיקאַציע־דאָקומענטן פֿון די לעבן־געבליבענע 477

(ווילנער) יידן אין נאַציש לאַגערן פאַר קריגס־געפאַנגענע // 504
  סטאַלאַג 4 504
  סטאַלאַג 8 504
  שטיינבערגבערי „קאַלקווערקע", לודוויקסדאָרף ביי גערליץ 504
  פעלד־אַרבעט אין קיפּערשטעטל, ביי הינדערבורג 504
  צוואַנג־אַרבעט אין שטובענדאָרף, ביי אַפּעלן 504
ווילנער יידן אין סאָוועטישע קאָנצענטראַציע־לאַגערן // 535
  טשוקאָטלאַג (ביים בערינג־איינגוס) 535
  דאַלסטראָילאַג, שאַכטע אַלעסקיטאָוואַ 535
  קאָלימאַ 535

ווילנער שארית הפליטה

ווילנער שארית הפליטה // 418, 512, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 533, 535, 536, 537
אינטערנאַציאָנאַלע פּליטים־אָרגאַניזאַציע // 478
פאַרבאַנד פון געוועזענע יידישע קאַצעטלער אין היידענהיים // 478
היידענהיים, די־פּי לאַגער // 478
אַליינהילף פון די געוועזענע יידישע געפאַנגענע אין נאַציש קאַצעטן אין אויבער־עסטרייך (לינץ) // 504
אָרקעסטער פון געוועזענע יידישע קאַצעטלער // 479
  קאָנצערט־פּראָגראַם אין נירנבערגער אָפּערע
„מיט", רעפּרעזענטאַנץ־טעאַטער פון דער שארית־הפליטה // 479
  ד. פינסקי — דער אוצר // 479
יידישער אַנטיפאַשיסטישער קאָמיטעט אין סאָוועטן־פאַרבאַנד
  צעטל פון געראַטעוועטע יידן אין ווילנע (1טע זייט) // 512
לעבן־געבליבענע יידישע קינדער // 527, 528, 537

אָרגאַניזאַציעס פאַר באַוואָפנטן יידישן ווידערשטאַנד

נקמה־רוף פאַר יידן־מאָרד // 417, 445, 480
די ערשטע געפאַלענע ווידערשטענדלער אין ווי"ג (האַוז און גאָלדשטיין) // 418, 480

פאַראייניקטע פאַרטיזאַנער אָרגאַניזאַציע („פּ. פּ. אָ.")

„פּ. פּ. אָ." — פאַראייניקטע פאַרטיזאַנער אָרגאַניזאַציע אין ווי"ג // 417, 472, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 496, 501
  שטאַב פון פּ.פּ.אָ. 481, 483, 485, 489
  קאַמף־רעגולאַמין 484
  פּאַראָל און באַפעלן 480, 483
  „ביולעטין" פון פּ.פּ.אָ. (קאַלאַש) 483
  אויפרופן צו ווידערשטאַנד 480, 481, 482
  שליחים צו יידישע ישובים וועגן אומקום און ווידערשטאַנד 482
  מיט ווייסן געווער (אונטערערדישע דרוקעריי) 487
  רעלסן־מלחמה (דיווערסיע) 488
  אין שלאַכט מיט די נאַציס אין געטאָ 490, 492, 493, 494
  אויפגעריסענע באַריקאַדע 490
  פּאַרטיזאַנער־הימן (פון הירש גליק)
    יידיש 486
    דייטש 487
    פראַנצויזיש 496
    עברית 497
    האָלענדיש 498
    שפּאַניש 499
    טשעכיש 500
    ענגליש 501
    פּויליש 502
    רוסיש 507
    רומעניש 510
    מוזיק 486
  אַנטי־נאַצישע אויפרופן
    יידיש 480, 481, 482
    דייטש 487
    פּויליש 487
    ליטוויש 487
יחיאלס קאַמף־גרופּע (שפּעטער „פּ.פּ.אָ."־באַטאַליאָן) // 489, 490
אויפשטאַנד אין ביאַליסטאָקער געטאָ // 482
„זשאָב", יידישע קאַמף־אָרגאַניזאַציע אין וואַרשעווער געטאָ־אויפשטאַנד // 486

ווילנער יידישע פּאַרטיזאַנער און פּאַרטיזאַנער־מחנות

וואַלד (פּאַרטיזאַנער טעריטאָריע) // 483, 487, 488, 489, 491, 494, 495, 496
רודניצקער וואַלד // 469, 497, 498, 499, 500
  יידישע יוגנט אין רודניצקער וואַלד פאַר דער מלחמה 500
  פּאַרטיזאַנער־טעריטאָריע 500
  אַ וואַלד־שטיבל 499
  אַ פּאַרטיזאַנישע ערד־שטיבל 497
„נקמה־נעמער", יידישע פּאַרטיזאַנער־מחנה // 488, 497
  רשימה פון געפאַלענע פּאַרטיזאַנער (1944) 497
„פאַרן נצחון" יידישע פּאַרטיזאַנער־מחנה // 498
  באַשטעטיקונג אַז שאַברינסקי איז קאָמאַנדיר פון דער מחנה „פאַרן נצחון" 498
„קאַמף", פּאַרטיזאַנער־מחנה // 499
„אַ טויט דעם פאַשיזם!", פּאַרטיזאַנער־מחנה // 486, 500
נאַראָטשער וואַלד // 502
„נקמה", פּאַרטיזאַנער־מחנה // 486, 501
  אַ בריוו: די „פּ.פּ.אָ." שיקט 32 באַוואָפנטע קעמפער פאַר דער זיך־אָרגאַניזירנדיקער מחנה „נקמה" 501
  נאָטיץ אין דער צייטונג „סיעלאַנסקאַיאַ גאַזעטאַ" וועגן דער פּאַרטיזאַנער־מחנה 501
„ווילנע", פּאַרטיזאַנער־מחנה // 502
  ש. קאַטשערגינסקי — איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן, רעפּאָרטאַזשן פון דער מחנה „ווילנע" 502
„קאָמיוג", פּאַרטיזאַנער־מחנה // 486
מיעדניקער וואַלד // 502
קאַזיאַנער וואַלד // 501
  ר. פינצעוו, טאָגבוך // 510
ליטווישער שטאַב פון דער פּאַרטיזאַנער־באַוועגונג // 498, 499, 500, 501, 502
ווילנער יידן אין פּאַרטיזאַנער־מחנות // 495, 496, 500, 501, 502, 510
  רעלסן־מלחמה (דיווערסיע) 495, 501
  אויסשפּירער־פאַרבינדלערינס 496, 500
  אויף אַ פּאַרטיזאַנישער אויפגאַבע 500, 502
  אין קאַמף פאַר באַפרייען ווילנע 510
פּאַרטיזאַנער אין געטאָ־אונטערערד און אין וואַלד // 449, 469, 471, 472, 480, 482, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 466, 500, 501, 502, 510־524, 525, 526

געפֿאַלענע קעמפֿער // 418, 480, 482, 485, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 502

ווילנער יידן אין די פֿאַרבינדעטע אַרמייען

פּוילישע אַרמיי // 503, 504, 505
6טער פֿאַלק פֿוסגייער 503
33טער אַרטילערישער דיוויזיאָן 503
קאַוואַלעריע 503
שטאַב פֿון דער אַנדערס־אַרמיי אין ר״פּ 503
(ווילנער) יידן אין מיליטער
אין דער פּוילישער אַרמיי 503
אין דער אַנדערס־אַרמיי 503
אין דער קאָשטשיושקאָ־דיוויזיע 505
קריגס־געפֿאַנגענע אין דײַטשלאַנד 404
ענגלישע אַרמיי, יידישע (ישׂראל) בריגאַדע // 506
אַמעריקאַנער אַרמיי, לופֿט־און ים־פֿלאָט // 506
סאָוועטישע רויטע אַרמיי // 424, 465, 469, 497, 503, 505, 507, 508, 509, 510, 511
פּוילישע קאָשטשיושקאָ־דיוויזיע 505
אין דער ליטוויש(־יידישער) דיוויזיע // 507, 508, 509
רויטע אַרמיי באַפֿרייט ווילנע 418, 511
פֿראַנצויזישע אַרמיי באַפֿרייט לאַגער שעמבערג // 476

חורבן ירושלים דליטא

חורבן ווילנע (גזירת תט״ו) 11
חרובֿע יידישע געסלעך, הויפֿן אין הײַזער // 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 527
חורבן פֿון יידישע קולטור אוצרות // 522, 523, 524
חרובֿע קלויזן און בתּי־מדרשים // 521
גאונס קלויז 519, 529
קבֿרנישע קלויז (גחש״א) 520

פּרוּוון צו באַנײַען יידיש לעבן אין ווילניוס

דער יידישער מוזיי אין ווילניוס (סטראַשון ג׳ 6) // 524
אָפּגעראַטעוועטע מאַטעריאַלן פֿון מאַלינעס און געסטאַפּאָ־בנין
אידענטיפֿיקאַציעס און קאַטאַלאָגירונג
אַ ווינקל פֿון דער צוגעגרייטער אויסשטעלונג ערבֿ דער ליקווידאַציע
פּאָנאַר // 467, 525, 533, 534
ערשטע הזכּרה פֿון די לעבן־געבליבענע 525
קבֿר אָבֿות אויף פּאָנאַר 467
אַ בריוו פֿון פּאָנאַר 525
אויף די חורבֿות אָרגאַניזירט זיך אַ יידישע קהילה // 526
די כאָר־שול (טהרת הקודש)
די איינציקע געבליבענע שול אין ווילניוס // 526, 529
דער ערשטער יום־כּפּור אין דער באַפֿרייטער שטאָט 526
אַ שול און אינטערנאַט פֿאַר די לעבן־געבליבענע יידישע קינדער // 528
געוועזענע שילער און לערער אויף אַ באַגעגעניש אין תּל־אָבֿיבֿ 528
לוויה פֿון געשענדעטע ספֿרי־תּורה׳ס // 529
אַ פּאָדעשווע פֿון אַ ספֿר־תּורה פּאַרמעט (פּרשה ואתחנן) 529

סאָוועטישע ליקווידאַציע פֿון יידיש לעבן אין ווילניוס

ליקווידאַציע פֿון דער יידישער שול און אינטערנאַט // 528
ליקווידאַציע פֿון יידישן מוזיי // 524
די יידישע ווילנע ווערט אָפּגעווישט אין פֿאַרבויט // 515, 517, 523, 530־531, 532, 533־534, 540
חורבן און ליקווידאַציע פֿון דער שטאָט־שול // 515, 530, 531
חורבן און ליקווידאַציע פֿון שול־הויף // 515, 531
דער זאַרעטשער בית־עולם ווערט ליקווידירט // 532
נקמה־פּראָוואָקאַציע אין ווילניוס מיט לעבן־געבליבענע יידן (1945) // 535
ווילנער יידן געמשפּט דורך סאָוועטישע געריכטן // 535
אורטייל פֿון הינטעראויגיקן „אָסאָ״־געריכט אין מאָסקווע 535
„רעהאַביליטאַציע״ פֿון הינטעראויגיקן העכסטן געריכט פֿון פּססר אין מאָסקווע 535

דענקמעלער צו געדענקען און צו פֿאַרגעסן

פּאָנאַר // 533, 534
דענקמאָל פֿאַר דער אומגעקומענער עדה יידן (יידיש־עבֿרית־רוסיש) — אויפֿגעריסן אויף אַ פּאַרטיי־באַפֿעל 533
דענקמאָל „די קרבנות פֿון פֿאַשיסטישן טעראָר״ (רוסיש־ליטוויש און — יידנריין) // 534
דער מוזיי אין פּאַנעריי (אינפֿאָרמאַציע־בראָשור) 535
פּאָנאַר — די אינדוסטריעלע האַרץ פֿון ווילניוס (בראָשור) 535
הײַזער און פֿאַבריקן אויף די מאַסן־קבֿרים 535
דענקמעלער איבער מאַסן־קבֿרים פֿון ווילנער יידן // 474, 476, 533, 534
פּאָנאַר 533, 534
קלאָאגע 474
שעמבערג 476
מצבֿות // 478, 490, 532, 533, 534

געזעגענונג און אויפֿזאַמלונג

עוואַקואַציע פֿון ווילניוס קיין פּוילן // 536
עוואַקואַציע־בויגן (ליטוויש־פּויליש)
עוואַקואַציע מיט פֿור, באַן און עראָפּלאַן
אָפּגעפֿונענע און צוריקגעבראַכטע ווילנער יידישע קינדער פֿון דער „אַרישער זײַט״ // 537
ציוניסטישער קאָאָרדינאַציע־קאָמיטעט „גאולת ילדים״ אין פּוילן
„פֿאַרן יידישן קינד״. איינמאָליקע אויסגאַבע פֿון „גאולת ילדים״־קאָמיטעט

די מערדער פֿון ווילנער יידן ווערן געמשפּט

די מערדער פֿון ווילנער יידן ווערן געמשפּט // 431, 538, 539
פּראָצעס פֿון מאַרטין ווייס און אויגוסט הערינג אין ווירצבורג, דײַטשלאַנד // 538
פּראָצעסן פֿון פֿראַנץ מורער אין ראַטנפֿאַרבאַנד און אין גראַץ, עסטרייך // 539
פּראָצעסן פֿון פּאָליציאַנטן פֿון ליטווישן געהילף־דינסט אין ווילניוס // 431

סאָוועטישער פּאָנאַר פֿון יידישן זכר

סאָוועטישער פּאָנאַר פֿון יידישן זכר VII, XII, XIII, XVII, XVIII, XXVII, XXVIII // 540
„יידנריינע״ סאָוועטישע אויסגאַבעס וועגן ווילנע 540

פרעסע, פעריאָדיק, ספרים, ביכער און בראָשורן

יידיש־פרעסע

אונט־קוריער. נאָכמיטאָג־בלאַט 1, 137 / 367, 369

אונדזער טאָג, זע: טאָג

אונדזער פריינד, ציוניסטישע טאָגבלאַט (1921) / 366

אונדזער שטימע, טאָגבלאַט פון „בונד“ (1918-1919) 225

אונדזער שטימע, טאָגבלאַט (מיט אַ פויליש־מלוכישער אָריענטאַציע) (1934) / 367

די האָפענונג, טאָגבלאַט פון „בונד“ (1907) 225

ווילנער טאָג, זע: טאָג

ווילנער טאָגבלאַט, אומאָפּהענגיקע פּראָגרעסיווע צייטונג (1939-1940) / 419

ווילנער מאָמענט, טאָגבלאַט (1931) / 367

ווילנער מיטאָגבלאַט (1925) / 367

ווילנער מעסלעס, טאָגבלאַט (1933) / 367

ווילנער עמעס (1940) 235 // 425

ווילנער עקספרעס, (וואַרשעווער) טאָגבלאַט (מיט 2 צוגאָבלעכע ווילנער זייטן) (1934—1939) 137 / 367

ווילנער ראַדיאָ, (וואַרשעווער) טאָגבלאַט (מיט צוגאָבלעכע 2 ווילנער זייטן) (1930—1939) 137 / 367

דער וועקער, טאָגבלאַט פון „בונד“ (1905) 225

דער טאָג, טאָגבלאַט (1912) / 367, 409

(אונדזער, ווילנער) טאָג, טאָג־צייטונג (1919—1939) 1, 137, 153, 169 / 351, 352, 362, 365, 369

יידישע צייטונג, טאָגבלאַט פון דער ציוניסטישער באַוועגונג 1919 / 367

לעצטע נייס, אומפּאַרטייאישע דעמאָקראַטישע טאָג־בלאַט (1916-1917) / 367

דער נייער מאָרגן, טאָגבלאַט מיט אַ פּראָ־פויליש־מלוכישער אָריענטאַציע (1921) / 367

דאָס פאָלק, אומפּאַרטייאישע טאָגבלאַט (1915) / 367

פאָלקסצייטונג, טאָגבלאַט פון „בונד“ (1906) 225

פלוג־בלאַט, טעגלעכע אויסגאַבע (1915) / 367

דער פריינד, אומפּאַרטייאישע טאָגבלאַט (1914) / 367

פרימאָרגן, טעגלעכע ציוניסטישע־רעוויזיאָניסטישע צייטונג (1933-1934) 256

די צייט, ערשטע יידישע טאָגבלאַט אין ליטע (1906) / 367

די צייט, טאָגבלאַט פון דער ציוניסטישער באַוועגונג און סוחרים־פאַרבאַנד (1921—1931) 137 / 366, 369

דער שטערן, אָרגאַן פון צ. ק. פון דער קאָמפּאַרטיי אין ליטע און ווייסרוסלאַנד און פונעם הויפּט־קאָמיטעט פון יידישן קאָמוניסטישן פאַרבאַנד (1919) / 367

יידיש־פעריאָדיק

אויפבוי, זשורנאַל פאַר פּראָדוקטיוויזאַציע און איבערבוי פון „ווילנער אַגראָאיד“ (1934-1935) 238

אין אויפשטייג, סאָציאַליסטיש־טעריטאָריאַליסטיש יוגנט־אָרגאַן (1936) 233

אין שפּאַן, חודש־זשורנאַל (1926) / 368

אַרבייטער שטימע, אומלעגאַלע בונדישע צייטשריפט (1897—1905) 224

באַגינען, סאָציאַליסטישע צייטשריפט (1934—1939) 232

דער בוכהאַלטער, צייטשריפט (1937—1939) 218

ביולעטין פון סטאַטיסטישן אַמט פון ווי״ג בעווידמעט דאָס אַרבעטנדיקע געטאָ אין ערשטן האַלב יאָר 1942 // 459

ביולעטין פון פ.פ.אָ. (אומלעגאַלע אויסגאַבע אין ווי״ג (1941—1943) // 483

די בימה, אַ בלאַט פאַר קונסט, טעאַטער, קינאָ און ספּאָרט (1924-1925) / 368

געטאָ־ידיעות, וועכנטלעכער ביולעטין פון יידן־ראַט (1942-1943) // 451, 459

גריניקע ביימעלעך, צוויי־וועכנטלעכער אילוסטרירטער קינדער־זשורנאַל (1914, 1926—1939) 137 / 303

דער האָלצהענדלער, וואָכנבלאַט פאַר האָלץ־געשעפט און האָלץ־אינדוסטריע (1910) 186

די וואָך, אַ געזעלשאַפטלעך, עקאָנאָמיש און ליטעראַריש וואָכנבלאַט (1915) / 368

די וואָך, וואָכנשריפט פאַר טעאַטער און קונסט (1931-1932) / 368

דאָס וואָרט, וואָכנבלאַט פון ס. ס. (1907) 230

דאָס וואָרט, וואָכענבלאַט פון דער אגודה (1924—1939) 262

דער ווילנער הויזבאַזיצער, מאָנאַטשריפט (1932) 219

ווילנער וואָכענבלאַט, אַ צייטונג ספּעציעל פאַר די אָרטיגע אָנגעלעגנהייטן (1909—1913) / 368

ווילנער וועגן, וואָכנבלאַט (1928) 231

ווילנער ליטעראַרישער קונסט־זשורנאַל, אילוסטרירטע צייטשריפט, (1924) / 368

וועגן, ליטעראַריש־קינסטלערישע מאָנאַטשריפט (1924) / 368

די וועלט, ליטעראַרישעס זאַמלבוך (1907) / 368

זיבן טעג, וואָכנשריפט (פון דער קאָמוניסטישער באַוועגונג) (1935) 235

זעלבסט־אַנטוויקלונג, שילער־זשורנאַל פון רעאַל־גימנאַזיע (1925- / 317

דער חבר, חודש־זשורנאַל פאַר עלטערע קינדער און יוגנט (1919—1920; 1929—1939) 137 / 303

ידיעות פון יידישן וויסנשאַפטלעכן אינסטיטוט (1925—1940 / 368

יובל־העפטן פון דער יינגל־שול „מפיצי השכלה“ 1915—1930), 1930—1935) / 314

יונגוואַלד, (1—4) ליטעראַרישע זאַמלהעפטן (1939) / 363

דער יונגער דור, אָרגאַן פון קלוב ביי דער „י. ל. פּרץ“ אונט־שול / 322

דער יונגער מוזיקער, מאָנאַט־זשורנאַל אַרויסגעגעבן דורך דעם שילער־ראַט ביים יידישן מוזיקאַלישן אינסטיטוט (1932) / 379

יונגער קאָמוניסט, (אומלעגאַלער) אָרגאַן פון צ״ק קאָמיוג פון מערב־ווייסרוסלאַנד (1929—) 236

יונג ווילנע, זאַמל־העפטן נומ׳ 1, 2, 3 (1934—1936) / 362

די יודישע ווירקליכקייט, וואָכנבלאַט, אָרגאַן פון ציוניסטן־טעריטאָריאַליסטן (1907) / 368

די יידישע וועלט, חודש־שריפט פאַר ליטעראַטור, קריטיק, קונסט און קולטור (1928) / 368

די יודישע וועלט, ליטעראַריש־געזעלשאַפטלעכע מאָנאַט־שריפט (1912—1915) / 368

דאָס יודישע פאָלק, צייטשריפט (1906—1908) / 344

דער יידישער אַקאַדעמיקער, סטודענטישע ביילאַגע אין טאָג־בלאַט „צייט“, (דעצ׳ 6, 1936 43

דער יידישער סוחר, צייטשריפט פון ווילנער יידישן סוחרים־פאַרבאַנד (1919—1928) 186

ייִוואָ בלעטער, חודש־שריפט פון יידישן וויסנשאַפטלעכן אינסטיטוט (1931—1940) / 368

ליטע, ליטעראַריש־וויסנשאַפטלעכע זאַמלביכער (1914, 1919 / 368

ליטעראַרישע מאָנאַטסשריפטן, פרייע בינע פאַר קונסט און ליטעראַטור (1908) / 368
לעבען, העפטן פון צייט צו צייט פאַר ליטעראַטור, קונסט און פובליציסטיק (1920—1922) / 368
לעבען און וויסנשאַפט, געזעלשאַפטלעך־ליטעראַרישער און פאָפולער־וויסנשאַפטלעכער מאָנאַטלעכער זשורנאַל (1909—1912) / 368
מיטוואָך־נייעס, אומפאַרטייאישער אָרגאַן (1919) / 368
נייעס, אומאָפהענגיקע ווילנער צייטונג, וואָכנבלאַט (1920) / 368
די מאָדע, אילוסטרירטער מאָדע־זשורנאַל (1906) 211
מאָפר, (אומלעגאַלער) אָרגאַן פון דער קאָמ׳ געזעלשאַפט צו העלפן די פאָליטישע אַרעסטירטע (1930) 237
מויער ! ביק־זשורנאַל פאַר פראָדוקטיוויזאַציע און סאָצסקוי־טינג (1934־1935) 238
די נייע וועלט, חודש־זשורנאַל אַרויסגעגעבן פון דעם פאָלקס־קאָמיסאַריאַט פאַר בילדונג אין ליטע (1919) / 368
עטיודן, מאָנאַטלעכע צייטשריפט פאַר פראָבלעמען פון קולטור און לעבן (1934־1935) / 368
פיאָנערן, (אומלעגאַלער) אָרגאַן פון דער קאָמוניסטישער קינדער־אָרגאַניזאַציע (1927) 237
פ. ע. נ.־נייעס, פון יידישן פען־קלוב אין ווילנע (1928) / 361
דער פראָלעטאַרישער געדאַנק, צוויי־וואָכן צייטונג (1907) 247
דאָס פאָלק, וואָכנבלאַט פון מזרחי אין ליטע (1920־1921) 259
פאָלקס־בילדונג, צוויי־וועכנטלעכער זשורנאַל פאַר פראַגן פון בילדונג און קולטור, אַרויסגעגעבן פון דעם צענטראַל בילדונגס־קאָמיסאַריאַט פאַר ליטע (1919) / 368
פאָלקסגעזונט, צווייוואָכיקער צוטריטלעכער זשורנאַל פאַר היגיענע און מעדיצין (1923—1934) 137, 155
פאַקלען, גראַדואַנטן־זשורנאַל פון 1טן אַרויסלאָז „מפיצי־השכלה” (1921) / 315
פאָרויס !, זאַמלהעפט, פון הויפט־קאָמיטעט פון דער פאַראייניקטער יידישער סאָציאַליסטישער אַרבעטער־פאַרטיי (1919) 230
פון נאָענטן עבר, קולטור־היסטאָרישער דריי־חדשים זשורנאַל (1936—1938) / 356
פרייע שריפטן, פאַרן יידישן סאָציאַליסטישן געדאַנק (1926—1937) 232
פרייער געדאַנק, צוויי־וואָכנבלאַט (1926) 231
פרילינג, שבועות־בלאַט, אַ ליטעראַריש זאַמלבוך (1908) / 368
די קאַמפס־פאָן, אומלעגאַלער אָרגאַן פון דער קאָמוניסטישער באַוועגונג (1932) 235
קינדערהיים, וואַנט־צייטונג פון יתומות־אינטערנאַט אין ו״ג (1943) // 449
שבת־נייעס, אומפאַרטייאישער אָרגאַן (1919) / 368
דער שדכן, אַ וועכנטליכעס פאַמיליען־בלאַט, (פאַר דער שדכנים־פראָפעסיע און חתונה־אינסטיטוציע) (1909) 92
שול און היים, זשורנאַל פאַר עלטערן (1921־1922) / 307
שול און עלטערן, זשורנאַל פאַר עלטערן (1940) / 307
שטים פון אָקטיאַבערל, (אומלעגאַלער) אָרגאַן פון דער קאָמוניסטישער אָרג׳ פאַר קליינע קינדער (1929) 237
דער שגייקהער, חודש־זשורנאַל (1912־1913) 211

זאַמלביכער און איינמאָליקע אויסגאַבן

אונזער חוב פאַר תורה, פון ועד הישיבות (1924) / 290
אונזער טאָג פאַר אַמעריקע, ספעציעלער נומער (1921) / 365
אונדזער שול, וואַנט־צייטונג פון דער יידישער שול אין ווילניוס (5־1946) / 528

די אמתע נבואה (1931) 154
דער אמתער משיחי (1931) 154
בלעטער 1940, זאַמלהעפט פון יונג־ווילנע און יונג־ליטע קאָוונע 362
דאָ און דאָרט, זאַמלהעפט (1940) // 419
30 יאָר פראָפעסיאָנעלער פאַראיין דרוקער־אַרבעטער אין ווילנע (זאַמלבוך) (1936) 213
הערץ גראָסבאַרט, דער מייסטער פון יידישן וואָרט, זאַמלהעפט צום פופציקסטן וואָרט־קאָנצערט (1939) / 395
ווילנער אַרבעטער, (אַרויסגעגעבן פון האַנדלס־אָנגעשטעלטן פאַראיין) (1924) 212
ווילנער וויצבלאַט, איינמאָליקע אויסגאַבע (1905) / 368
ווילנער זאַמלבוך (1916, 1918) 3 / 356
דער ווילנער יידישער שריפטשטעלער פאַר ארץ־ישראל (אַ מתנה ק.ק.ל.) (1925) / 243
דער ווילנער סטודענט, איינמאָליקע אויסגאַבע צו דער „וואָך פון יידישן אַקאַדעמיקער” (1936) (יידיש־עברית־פויליש) / 337
זאַמלהעפט צום 20־יאָריקן סצענישן יובל פון אידע קאַמינסקי (1936) / 395
יובליי־אויסגאַבע צום 70־יאָריקן געבורטס־טאָג פון ד״ר יעקב וויגאָדסקי (1857—1927) 136
אַ יאָר אַרבעט פון יידישן לערער־סעמינאַר אין ווילנע באַריכט (1926־1927) / 332
דער יידישער האַנטווערקער, יובליי־אויסגאַבע (1916—1921) 189
דער יידישער מיסיאָנער (1936) 154
דער לאַנד־אַרבעטער, לוח פאַר קאָלאָניסטן און גערטנער, רעד׳ ש. פרוג און אגר׳ מ. וועלער (1901) 202
נייע בלעטער, זאַמלהעפט פון יונג־ווילנע און יונג־ליטע קאָוונע, (1939) / 362
ספאָרט־לעבן, צום חנוכת־הבית פון „מכבי” (1924) 265
עליתך לשלום, איניקע געזעגענונגס־ווערטער צו דער עליה פון הרב ר׳ יחיאל סראָעלאָו קיין ארץ־ישראל (1934) 244
פנקס, פאַר דער געשיכטע פון ווילנע אין די יאָרן פון מלחמה און אָקופאַציע (1922) 3
פאַר אונדזערע רעכט, אָרגאַן פון בלאָק צו פאַרטיידיקן די רעכט פון יידישן פאָלק אין פוילן (1930) 245
פאַר אונדזער שול, זאַמלבוך צום 15־יאָריקן יובל פון צ.ב.ק. (1933, 1934) / 306
פאָרויס !, וואַנט־צייטונג פון דער יידישער שול אין ווילניוס (1946/5) // 528
פאַרן יידישן קינד, איינמאָליקע אויסגאַבע פון ציוניסטישן קאָאָרדינאַציע־קאָמיטעט גאולת ילדים (לאָדזש, 1946) // 537
פון פערטן קורס — דעם ערשטן אַרויסלאָז פון יידישן לערער־סעמינאַר (זאַמלהעפט, קאַריקאַטורן און פאַראָדיעס) (1926) / 332
15 יאָר יוגנט־בונד „צוקונפט”, יובל־העפט (1937) 227
אַ פלוגבלאַט צו די וואַלן אין שטאָטראַט פון ווילנער יידישן סוחרים־פאַרבאַנד (1927) 186
פרוי, צו די וואַלן ! (1927) 147
20 יאָר ד. קופערשטיין־שול, זאַמלבוך (1934) / 312
צווייטע פעדאַגאָגישע קאָנפערענץ פון געוועזענע סעמינאַריסטן (1928) / 333
דער ריינער אמת (1931) 154
שול־פנקס, פינף יאָר אַרבעט פון צ.ב.ק. (1919—1924) / 306

העברעאישע פרעסע און פעריאָדיק

העברעאישע פרעסע און פעריאָדיק
123, 245 / 288, 297, 298, 301, 348, 364

גלים, שבועון / 364
הזמן, יומן עברי / 364, 409
הזמן, ירחון לעניני החיים, הספרות, האמנות והמדע / 354
הכרמל, מכתב עתי לבני ישראל, העורך שמואל־יוסף פין / 348
העולם, שבועון 245
הצפירה / 409
אדרעס פון ווילנער קולטור־געזעלשאַפטלעכע אָרגאַניזאַציעס צום 40־יאָריקן יובל פון הצפירה
כח עלומים, ירחון תלמידי מחלקה ז׳ ב״ס „עזרא״ / 288
כוכב המזרח, עתון לבני הנעורים ע״י גמנסיה עברית / 298
כנסת ישראל, ירחון לעניני הלכה, בעריכת ר׳ משה קרליץ, חוברת א׳ 123
מדורות, עתון־שומרים (עברית־יידיש) 252
פרחי צפון, קבוצת חברי תורה וחכמה, מליצה ושיר, לקטו ונאספו אליעזר ליפמן הורוויץ ושמואל יוסף פין / 348
שתילים, עתון של תלמידי גמנסיה „הרצליה״ / 301
תרבות, עתון חד־פעמי / 297

פאַרשיידנשפּראַכיקע פּרעסע און פּעריאָדיק

רוסיש

Бюлитень Чукотлага // 535
Война и Евреи, (1914) 19
Восход, (1887) 3
Известия Советов Депутатов Трудящихся СССР, (1944) // 511
Пережитое (1908–1913) 3
Пионерская Правда, Москва, (1967) 137
Родина зовёт, Фронтовая газета, // 509
Селянская газета, Партизанское издание (Отрывок) (1944) // 501

פּויליש

Akademik Wileński, (1936), 43
Glos Ucznia, Gimnazium Towarzystwo Pedagogów (1930) / 280
Echo Szkolne, Gimnazium Koedukacyjne T. R. O. (1931) / 280
Jutrzenka Uczniowska, Bratnia Pomoc Gimnazium C. Epszteina (1926) / 281
Poprostu, tygodnik 1936
Wiadomości Archidjecezjalne Wileńskie, (1935) 41

דייטש

Wilner Zeitung (1916) / 370

שילער-און שול-זשורנאַלן

שול־און שילער־זשורנאַלן
יידיש 137 / 315, 317, 322, 332, 337, 379 // 449, 528
עברית 288, 298
פּויליש 280, 281, 282

יידישע פּרעסע און פּעריאָדיק
(מחוץ ווילנע)

אונדזער עקספּרעס (וואַרשע), טאָגבלאַט / 369
ביאַליסטאָקער שטימע / 369

בריסקער וואָכנבלאַט / 369
היינט, טאָגבלאַט (וואַרשע) / 369
וואָלקאָווישקער לעבן, וואָכנבלאַט / 369
יידישער קוריער (ביאַליסטאָק), וואָכנבלאַט / 369
לאָדזשער טאָגעבלאַט / 369
ליטעראַרישע בלעטער (וואַרשע), וואָכן־זשורנאַל / 369
דער מאָמענט (וואַרשע), טאָגבלאַט / 369
דאָס נייע לעבן, טאָגבלאַט (ביאַליסטאָק) / 369
פּאָליעסער עקספּרעס, (פּינסק) / 369
פּאָליעסער וואָכנבלאַט (פּינסק) / 369
פאָרווערטס, (ניו יאָרק) טאָגבלאַט // 512
קאָברינער וואָכנבלאַט / 369

ביכער און בראָשורן אויף יידיש

אָקון, י., אינזש׳, פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיוון אָדער פּראָדוציר־ווערקשטובן ? 217
באַסטאָמסקי, ש., מעשהלעך וועגן מאָטקע חב״ד, / 384
בפּעהל זיינר קייזערליכן מאַיעסטעט ע״ל ע״ל, אויף דעם אָריגינאַל (גוף הכתב ראשון) האָט הקיסר יר״ה מיט אייגינע האנד זעלבן אונטערשריבן בזה הלשון:
דעם נייא אלזוא אלכסנדר
(קאַפּיטל א פון צאַר אַלעקסאַנדערס „יידישן סטאַטוט״ וועגן אויפנעמען יידישע קינדער אין רוסישע שולן) / 278
אַרנשטיין, מאַרק, „דער ווילנער באַלעבעסל״, דראַמע / 372
(בודזאָן, יהושע), המן מיט מרדכין, פּורים־שפּיל / 385
בליאַכער, שבתי, איין און צוואַנציג און אייגער,
(22 אָפּהאַנדלונגען וועגן אומגעבראַכטע יידישע אַרטיסטן אין ווילנע) אין 1941־1942 // 459
בענענסאָן, א. י. אינזש׳, דער טריקאָטאַזשניק, האַנטבוך און לערנבוך פאַר אַרבעטער פון דער טריקאָטאַזש־אינדוסטריע 207
בערלאַנט־לעווענשטערן, מלכה, דיא גליקליכע מוטער אָדער איינע געניטע (ערפאַהרענע) לעהרערין פיר מוטער 159
בערנשטיין, אברהם־משה, מוזיקאַלישער פּנקס, ניגונים־זאַמלונג פון יידישן פאָלקס־אוצר (עברית־יידיש) / 373
/גאָזשאַנסקי, שמואל/, דיא אידען־פראַגע אין רוסלאַנד פאַר אַלעקסאַנדער דעם דריטטען אַ הספד, וועלכער איז געמאַכט געוואָרען דעם 21 אָקטאָבער 1895 יאָהר X דער שטאָט־מגיד 220
/גאָרדאָן, מיכל/, דיא באָרד און דערצו אַנדערע שיינע אידעשע לידער. אַללע פון אַ גרויססין חסיד / 349
גאָרדאָן, מ., אינזש׳
עלעקטרישע נעצן, לערנבוך
עלעקטרישע צענטראַלעס, לערנבוך 209
גורעוויטש, ס. מ., לעקציעס פון באָטאַניק (פאַרשריבן פון דער צוהערערין ח. ראָזין) / 327
גינצבורג, מרדכי־אהרן, די ענטדעקונג פאָן אַמעריקאַ. איבערזעצט פון דייטש / 349
גערשטיין, י., רעפּערטואַר פון י. גערשטיינס כאָר. לידער פאַר אַ געמישטן כאָר, צווייטע זאַמלונג / 375
דאַניעל, מ./ייעראָוויטש/, פיר טעג (יוליס) 26
דיק, אייזיק־מאיר (אמ״ד)
טאַריאַטר־ווערק די שטיפמוטער) 2
די צוויי שרעקליכע פרייטאָג־צונאַכטיגע אורחים 2
טויט שרעקענעס ביי דעם ערשטן סדר אָדער דער יודישער זיגל אמת 2
די נאַכט פון ט״ו כסליו 2
דער אידישער פאָסלאַניק 341
דיא אידעשע קליידער אומוועקסלונג 349
האורח — The Traveller 407
האַלפּערין, באָריס, פּנקס פון יידישן באַנק, צום 40־יאָריקן יובל 174

הורוויץ, ש. און בילקין א., פון נאָענט און ווייט, 1 טייל, געאָגראַפישע כרעסטאָמאַטיע ליטע, ווייסרוסלאַנד, פוילן, אוקראַינע 44
וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר, אין סמבטיון (זכרונות פון צווייטן סיים 1922—1927) 136
/וויינרייך, מאַקס, ערשטע בין, רעד׳/. בינישע לידער 234
זעלמאַנאָוויץ שלום, דער גר־צדק (ווילנער גראַף פּאָטאָצקי) 37
טראַק, י. אינזש׳
וידערשטאַנד פון מעטאַלן, לערנבוך
גראַפישע סטאַטיק, לערנבוך
דאַמף־קעסלען, לערנבוך 209
כץ, אברהם, חלוץ בעל־מלאכה, זיינע צילן און אויפגאַבן 246
לאַנדאָ אליהו, ספר הדרת אליהו, בעשרייבונג און שיינהייט פון ווילנער גאון הגר״א מווילנא זל״ה 118
מאָרעוויסקי, אברהם, שיילאָק און שעקספיר, 7 קאַפיטלען שעקספּיראָלאָגיע / 395
מאַרקיש, פרץ, דער אויפשטאַנד אין געטאָ, פיעסע אין 6 בילדער // 491
מזח, יהושע הלוי, א בוקעט פרישע בלומען 2
מילער, שלום, צו דער עקידה, הערציילונג (וויטנבערג־טאָג אין וו״ג) // 491
פרישמאַן, דוד, דריי האָבן געגעסן אום יום־כיפור 156
צונזער, אליקום, צעהען אידעשע פאָלקס־ליעדער 202
(צונזער), אליקום בדחן, קול רנה / 349
קאַטשערגינסקי, ש.,
דאָס געזאַנג פון ווילנער געטאָ // 458
צווישן פאַלנדיקע ווענט, טראַגעדיע אין 3 אַקטן, 7 בילדער // 491
איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן // 502
קאָן, פנחס,
1) די געפונענע טיילן פון ווילנער קהלשן אַרכיוו (1808—1845)
2) פון די ווילנער אַרכיוון. סעפּעראַט פון היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ, ב׳ 2, 1937 135
קלמנאָוויטש, זעליג, טאָגבוך פון ווילנער געטאָ // 458
קאַציזנע, אַלטער, דער דוכוס 37
קאַרפּינאָוויטש, אברהם, איציק וויטנבערג (פיעסע־פראַגמענט) // 491
קושניראָוו, אהרן, הירש לעקערט 222
קלויזנער, ישראל, מגר׳, געשיכטע פון דער יידישער קהילה אין ווילנע, ערשטער טייל : די סביבה און דער קהל. פון העברעאיש — א. י. גאָלדשמידט 135
קרוק, הערמאַן,
טאָגבוך פון ווילנער געטאָ // 458
געטאָ־ביבליאָטעק און געטאָ־לייענער (1941־1942) // 459
קרעמער, אַרקאַדי, אינזש׳
עלעקטראָטעכניק, לערנבוך
וועקסל־שטראָם מאַשינעס, לערנבוך
דינאַמאָ־מאַשינעס, לערנבוך 209
ראַבין, יוסף, איך זע דיך, ווילנע... // 491
ראָזענשיין, לייב, אינזש׳, כעמיע, לערנבוך 209
ראָזענפאַרב, חוה, דער פויגל פון געטאָ, טראַגעדיע אין 3 אַקטן // 491
ראָלניק, מאַשע, איך מוז דערציילן (געטאָ־טאָגבוך) // 458
רודאַשעווסקי, יצחק, טאָגבוך פון ווילנער געטאָ // 458
שאַבאַד, צמח ד״ר, אויטאָביאָגראַפיע 137
שאַליט, משה, רעד׳, אויף די חורבות פון מלחמות און מהומות, פנקס פון געגנט־קאָמיטעט „יעקאָפּאָ״ 150
די אָרגאַניזאַציע פון דער יידישער וויסנשאַפט
שטיף נ., וועגן א יידישן אַקאַדעמישן אינסטיטוט / ווילנער טעזיסן וועגן יידישן וויסנשאַפטלעכן אינסטיטוט. /
רעזאָלוציע פון צווייטן שול־צוזאַמענפאָר / 357

שיק, זלמן, 1000 יאָר ווילנע 3
שרייבער, מ(תתיהו), אינזש׳
מעכאַניק, לערנבוך אין 2 טיילן
טיילן פון מאַשינעס, 7 לערנביכער :
צילינדערישע צאָן־רעדער. קאָנישע און שרויפן צאָן־רעדער. שרויפן. ניטן. פאַסן. קופּלונגען. וואַסער־קראַפט מאַשינעס (טורבינעס) 209

אַנאָנימע אויסגאַבעס

דער אָבליגאַטאָרישער געזעץ וועגן לאָקאַטאָרן־שוץ פ״ג „אונדזער טאָג״ 219
אוסטאַח וועגין וואָינסקע פּאָוינאָסט (זאָלדאַטען פּפליכטיג־קייט). איבערזעצט פון אַדוו׳ אליהו פעדערמאַן און מכאל וואָלפע 19
איבערזעצונג
דער אונזערן אַללערגנעדיגסטן קיסר אונ׳ בהערשער אַללר רייסין ע״צ ע״צ ערגאַנגענען בעפעהלן. פונקטען איבר איינריכטונג אונ׳ פרבעסרונג דער יהודים במדינת רוסלאַנד 15
באַריכטן וועגן דער טעטיגקייט פון דער ווילנער קהילה פון 1טן יאַנ׳ 1919 ביז 15טן אויג׳ 1920 133
דאָס בילבל אויף די דרייא קדושים בק״ק ווילנא 34
בירעבידזשאַניש, קליינע אַנטאָלאָגיע פון דער יידישער אויטאָנאָמער געגנט 238
„גרי הצדק״, אָ״אָ, אָ״ד 37
דעזינפעקציע, אָזע־בראָשור 155
הירש לעקערט און זיין פּראָצעס 222
די יידישע דעמאָקראַטישע פאָלקס־פּאַרטיי צו די קהילה־וואַלן 231
ייוואָ־ביבליאָגראַפיע / 358
דער מוזיי אין פּאַנעריי // 535
מכירת יוסף, פּורים־שפּיל / 385
דער „פאָלקס־געזונט״ — צו די יידישע קינדער 155
די פערוואָרפענע פרוי 2
שייקע פייפער אָדער דער וועלט בעריהמטער וויצלינג / 384

העברעאישע ספרים און ביכער

דאַנציג, אברהם בר יחיאל, מו״צ ספר חיי אדם וחכמת אדם אַזוי וויא דאָש דאָזיקע ספר הייסט, אזוי איז דאָס אויך דאָש גאַנצע לעבין פון דעם מענטשין. עס שטייען אַלע דינים פון דעם שולחן ערוך אורח חיים און אַנדערע פוסקים... 342
הגאון החסיד רבינו אליהו מווילנא
ספר איל משולש 118
פירוש על כמה אגדות 118
ספר חזון איש
חלק או״ה (והרבה ענינים מס׳ קדשים) ויו״ד ה׳ נדה 124
כהן, ישראל־מאיר
ספר חפץ חיים... על הלכות איסורי לשה״ר ורכילות ואבק שלהן 122
לוריא, שלמה בר׳ יחיאל (רש״ל), שאלות ותשובות 9
לעבענזאָהן, אדם הכהן, אמת ואמונה, שיר חזיון / 348
לעבענזאָהן, מיכה יוסף בן אדם הכהן, שירי בת ציון / 348
ר׳ מאיר פון לובלין (מהר״ם), ספר שאלות ותשובות 7
מ־ר, פ., ד״ר
עד מתי תחרישו ? קול קורא לשלומי אמונה ישראל 262
מגיד־שטיינשניידער, הלל־נח, עיר ווילנא 3
(סאַלאַנטער), ישראל, הרב הגאון, אגרת המוסר 126
סו׳, איזין, מסתרי פאַריז (עברית, קלמן שולמן) / 348

עמדין, יעקב בן צבי, הרב (יעב״ץ), מגלת ספר 11
פין, שמואל־יוסף (רש״י), קריה נאמנה 3
קאַרו, יוסף, רב, שולחן ערוך 11
קיידאַנאָוער, שמואל־אהרן בן ישראל, רב (מהרש״ק)
ספר ברכת הזבח 11
רבקש, משה ברב נפתלי־הירש, הרב, באר הגולה 11
שולמאַן, קלמן IX, XV, XX, XXV / 348
א. סו׳, מסתרי פאַריז / 348
שטראשון, מתתיהו, ליקוטי שושנים / 346

אַנאָנימע אויסגאַבעס

מזל טוב לזכר 91
שיר תהילה מיוחד של הקהילה הוילנאית לכבוד הצאר אלכסנדר הראשון (עברית וגרמנית) 14
מסכת ברכות / 341
ספר תהילים
...חבר חדש הוספנו : אגרת של רבינו הרמב״ן ז״ל; אגרת של הגאון רבינו אליהו ז״ל מווילנא 118
70 סמסטרים, לקורפורציה האקדמאית הציונית „ירדניה", וילנה—תל־אביב / 339

פאַרשיידנשפּראַכיקע ביכער און בראָשורן

דער יידישער אַקאַדעמיקער Akademik Wilenski 1936
43
VILNIUS
אַלבאָם מיט דערקלערונגען אין ליטוויש, רוסיש, ענגליש, פראַנצייזיש, דייטש און אַראַביש // 540

דייטש

Dank und Lobgesang
An tage der ankunft Alexander Paulowitsch der Ersten. Gensungen der judischen gemeinde 14

Festgottesdienst
Fur judische Heeresangehorige der X Armee. Zur feier des geburtstages SR. Majestet des deutshen kaisers, in der Chorsynagoge zn Wilna, 25

לאַטיין

Braun G. & Hogenbergius F. Civitates orbis terrarum, Vol. III. Kőln, 1606 7

ליטוויש

Binkiena, Sofia, Ir be ginclo kariai / / 471

Livšicas, G. Judaizmo kilmė ir reakcinė esmė / / 540

Mončinuskas, T. Rudninkų girios partizanai / / 540

VILNIUS, Achitektura iki XX amziaus pradzios / / 540

Žemieji Paneriai - indusrinė Vilniaus širdis / / 534

ענגליש

Cohen, Israel, Vilna 3

[Dick, A.M.] The Traveller. An Account of the festival days, celebrated by the Jews of Vilna, about the news of the arrival of Sir Moses Montefiore Baronet and his consort Lady Judith Montefiore / / 407

פּויליש

Mowszowicz, Jakȯb, Flora i zespoly roslinne "Gór Ponarskich" i ich najblyzszych okolic 86

Inskrypcye i modlitwa kahału wileńskiego poświecone Koronacyi Krola Stanisława Augusta (Poniatowski) 12

Wykład sprawy storozakonnego Samuela Wigdorowicza, Rabina Synagogi Wileńskiey 121

פראַנצייזיש

Rabi, L'affaire Wittenberg, trois actes / / 491

רוסיש

Акты о евреях (1901) 3

Анушкин, Л. Во славном месте виленском // 540

ВИЛЬНЮС, Архитектура до начала XX века // 540

[Гожанский, С. Перевод и обработка Ю. Мартова] По поводу Еврейской стачки. 220

Молитвы евреев на весь год с переводом на русский язык составил А. Л. Воль (1908) / 343

Памятная книжка Виленскои губернии (1851) 177

Первое Мая 1892 года, Четыре речи еврейских рабочих 221

Регесты и надписи (1899) 3

Скорина, Георгий Франциск, Апостол, церковно–служебная книга, 1525 45

Энгельштерн, Мойсей Д–р. В чем моя вера? (Исповедь верующего) 154

לידער

לידער אין יידיש 202, 203 / 303 // 486, 491
לידער אין העברעאיש 14 // 497
לידער אין
ענגליש 501
פראַנצייזיש 496
שפּאַניש 499
רוסיש 507
פּויליש 502
טשעכיש 500
האָלענדיש 498
רומעניש 507
דייטש 14, 487

קיצורים, ראשי תיבות

ABBREVIATIONS

א״אַ — און אַנדערע
אָ״אָ — אָן אָרט (פון פובליקאַציע)
א. אַז״וו — און אַזוי ווייטער
אָ״ד — אָן דאַטע (פון פובליקאַציע)
אַדוו׳ — אַדוואָקאַט
אויג׳ — אויגוסט
אויפ׳ — אויפלאַגע
אָ״י — אָן יאָר (פון פובליקאַציע)
איינהייט — יידישע אַרבעט־גרופע
איל׳ — אילוסטרירט
אינזש׳ — אינזשיניער
איפאַטינגאַ — (ליטוויש) אויסדערווילטע (ליטווישע געסטאַפאָ)
א״נ — אונטערן נאָמען
אָפט׳ — אָפטיילונג
אָקט׳ — אָקטאָבער
אַקציע — יידן־פאַרטיליקונג־קאָמפאַניע פון אַ באַשטימטער קאַטעגאָריע (קינדער־אַקציע, רבנים־אַקציע)
אַרב׳ — אַרבעטער
אַרישע זייט — די פאַר יידן פאַרבאָטענע געגנטן מחוץ דער געטאָ
אַרישע פאַפירן — פאַלשע אידענטיפיקאַציע־פאַפירן א״נ פון אַ נישט־יידן
ב׳ — באַנד
ב״א — בוענאָס איירעס
ביבל׳ — ביבליאָטעק
ביבליאָג׳ — ביבליאָגראַפיע
ג׳ — גאַס
ג״ל — געסל
ג׳־געריכט — געטאָ־געריכט
ג׳־פאָליציאַנט — געטאָ־פאָליציאַנט
גמ״ח — גמלות חסד
געוו׳ — געוועזענע(ר)
געז׳ — געזעלשאַפט(לעכע־ר)
דזשאָינט — אַמעריקאַנער אָרגאַניזאַציע צו העלפן יידן אין אויסלאַנד
דיאַג׳ — דיאַגראַמע־ס
די־פי׳ס — (דיספלעיסד פוירסאָנס) פליטים
דייטש׳ — דייטש(ער)
דעצ׳ — דעצעמבער
ד״ר (ד״רין) — דאָקטאָר, דאָקטאָרין
דראַמ׳ — דראַמאַטישע(ר)
העב — העברעאיש(ע־ר)
הע״ג — היסטאָריש־עטנאָגראַפישע געזעלשאַפט א״נ פון ש. אַנ־סקי
ה.ק.פ. — הערעס קראַפט־פאַרק, אַרבעט־לאַגער אין ווילנע
וו״ב — וואָכנבלאַט
וו״ג — ווילנער געטאָ
ז׳ — זייט
זז׳ — זייטן
ז״ב — זאַמלבוך
ז״ה — זאַמלהעפט
ח״זש — חודש־זשורנאַל
טאַב׳ — טאַבעלע
ט״ב — טאָגבלאַט
טעכ׳ — טעכניקער, ווילנער יידישער טעכניקום
יאַנ׳ — יאַנואַר
י״ג — יאָרגאַנג
יד ושם — אינסטיטוט צו פאַראייביקן דעם יידישן חורבן און גבורה, אין ירושלים
ייד׳ — יידיש(ע־ר)
ייוואָ — יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט (נ״י)
ייוואָ־אַספ׳ — ייוואָ־אַספיראַנט

СПИСОК СОКРАЩЕНИЕ

כאַפער, כאַפונעס — ליטווישע (א״אַ) מונדירטע און נישט־מונדירטע פאָליציי צו כאַפן יידן „אויף אַרבעט“, פאַקטיש — צום טויט
לוקישקעס — גאַס, געגנט; גרעסטע תפיסה אין ווילנע
ליט׳ — ליטווינער, ליטוויש(ע־ר)
לידסקע — גאַס, געטאָ־תפיסה (לידסקע נומ׳ 6)
ליט׳־דיוו׳ — ליטווישע דיוויזיע (רויטע אַרמיי)
ליט׳־פאָרשער — ליטעראַטור־פאָרשער
מאַג׳ — מאַגיסטער
מאַלינע(ס) — באַהעלטענישן, בונקערס
מימעאָג׳ — מימעאָגראַפירט
נאָוו׳ — נאָוועמבער
נומ׳ — נומער
נ״י, — ניו־יאָרק
נ״פ — ניט־פאַגינירט(ע) (זייטן)
נ.ק.וו.ד. — פאָלקסקאָמיסאַריאַט פאַר מלוכהשער זיכערקייט אין ר״פ
עס־עס — שוצאָפטיילן (פון נאַצי־פאַרטיי)
סעפט׳ — סעפטעמבער
ע״י — על יד, על ידי
עמ׳ — עמוד(ים)
ע״ש — על שם
פאָליט׳ — פאָליטיש(ע־ר)
פאָנאַרער שיסער — ליטווישע עקזעקוציע אָפטיילונג אין פאָנאַר
פאַרט׳ — פאַרטיזאַנ(־ער ; ־ין)
פויל׳ — פויליש(ע־ר)
פסעוו׳ — פסעוודאָנים
פראָפ׳ — פראָפעסאָר
פראָפ־פאַראיין — פראָפעסיאָנעלער פאַראיין
פאַר׳ — פאַראייניגטע(ר) ; פאַראַנטוואָרטלעכער
פאַרב׳ — פאַרבינדעטע (אַרמייען)
פא״ש — פרייע אַרבעטער שטימע
פ״ג — פאַרלאַג
פעב׳ — פעברואַר
פרל׳ — פריילן
פ.פ.אָ. — פאַראייניקטע פאַרטיזאַנער אָרגאַניזאַציע אין ווילנער געטאָ
פאַקס׳ — פאַקסימיליע(ס)
צ.ב.ק. — צענטראַלער בילדונג־קאָמיטעט
צ.ע.ק. — צענטראַלער עלטערן־קאָמיטעט ביי צ.ב.ק.
2־וו״ב — צוויי־וואָכנבלאַט
צ״ק — צענטראַל־קאָמיטעט
קאַפ׳ — קאַפיטל
קאָמבריג — קאָמאַנדיר פון אַ פאַרטיזאַנער בריגאַדע
קאַצעט — קאָנצענטראַציע־לאַגער
קאַצעטלער — לאַגער־אַרעסטאַנט
ק״ק — קראַנקן־קאַסע
קר׳ שוועסטער — קראַנקן־שוועסטער
רוס — רוס(ן), רוסיש(ע־ר)
רעד׳ — רעדאַקציע, רעדאַקטאָר
רעוו׳ — רעוואָלוציאָנער(ער)
ש״ה — שארית־הפליטה
שפ׳ — שפאַלט (בוך־אָדער צייטונג־קאָלום)
שולקולט — שול־און קולטור־פאַרבאַנד
ת״א — תל־אביב
ת״ב — תפארת בחורים
ת״ת — תלמוד תורה

רשימה פון די קיצורים

אין די טיטלען פון די ביכער און זאַמלביכער וואָס ווערן אָפט ציטירט אין דער ביבליאָגראַפיע.

אַבראַמאָוויטש, ה., פאַרשווונדענע געשטאַלטן —
אַבראַמאָוויטש, הירש.

פאַרשוואונדענע געשטאַלטן (זכרונות און סילועטן). מיט אַ פאָרטוואָרט פון מאַקס וויינרייך. ב"א, צענטראַל־פאַרבאַנד פון פוילישע יידן אין אַרגענטינע, 1958.

אונזער טאָג פאַר אַמעריקע —

אונזער טאָג פאַר אַמעריקע. ספּעציעלע אויסגאַבע פאַר אַמעריקע. רעד' ז. רייזען, מערץ 1921 — אדר ב' תרפ"א, ז' 63.

באַלבערישסקי, מ., שטאַרקער פון אייזן —
באַלבערישסקי, מ[ענדל], מגר'.

שטאַרקער פון אייזן. איבערלעבונגען אין דער היטלער־תקופה. הקדמות פון ד"ר נ. בלומענטאַל און ד"ר יוסף קערמיש. ביאָגראַפיע, אַריינפיר און נאָכוואָרט פון מחבר. אַריינפיר פון טעאָדאָר באַלבערישסקי אין ענגליש. תל־אביב, פ"ג המנורה, תשכ"ז—1967, ז' 268 + 12 ענגליש. איל', פאַקסימיליעס, מאַפּעס, זוכצעטל.

בונימאָוויטש, י. מעמואַרן —
בונימאָוויטש, ישראל.

מעמואַרן פון ישראל בונימאָוויטש, זאַמלבוך פון זכרונות, אַרטיקלען און מאַטעריאַלן צום 40־יאָריקן יובל פון י. ב.'ס פינאַנסיעלער און געזעלשאַפטלעכער טעטיקייט. אונטער דער רעדאַקציע מיט אַ הקדמה פון חיים לעווין, 1928, ז' 367.

בלעטער וועגן ווילנע —

בלעטער וועגן ווילנע. זאַמלבוך, רעדאַקטאָרן לייזער ראַן און ל. קאָריסקי. פאָטאָ־בילדער ל. גערשאַטער. הילע און צייכענונגען יחזקאל קמחי. לאָדזש, פאַרבאַנד פון ווילנער יידן אין פוילן ביי דער צענטראַלער יידישער היסטאָרישער קאָמיסיע, 1947, זז' 82 + XLII רשימות פון די לעבנגעבליבענע יידן פון ווילנע און אומגעגנט.

דוואָרזשעצקי, מ., ירושלים דליטא —
דוואָרזשעצקי, מאַרק, ד"ר.

ירושלים דליטא אין קאַמף און אומקום. זכרונות פון ווילנער געטאָ. פּאַריז, אַרויסגעגעבן דורכן יידישן פאָלקספאַרבאַנד אין פראַנקרייך און יידישן נאַציאָנאַלן אַרבעטער־פאַרבאַנד אין אַמעריקע, תש"ח—1948, ז' 516, איל', פאַקסימיליעס, מאַפּע, זוכצעטל.

דבורז'צקי, מרק, ד"ר.

ירושלים דליטא במרי ובשואה (תורגם מיידיש בידי ח. ש. בן־אברם). תל־אביב, מפלגת פועלי ארץ־ישראל, תשי"א 1951. עמ' 430 תמונות, מפה, פקסימילים. מהדורה שניה — 1952, עמ' 432.

היסטאָרישע שריפטן, ייוואָ —

היסטאָרישע שריפטן. יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט, היסטאָרישע סעקציע. רעד' א. טשעריקאָווער. ערשטער באַנד, וואַרשע, קולטור־ליגע, 1929 ז' 829 — XLVIII ענגליש. צווייטער באַנד, ווילנע, ייוואָ, 1937, ז' 688 — XXIV פויליש. דריטער באַנד, די יידישע סאָציאַליסטישע באַוועגונג ביז דער גרינדונג פון „בונד", רעד' א. טשעריקאָווער, א. מענעס, פ. קורסקי, און א. רוסין (בן־אדיר), ווילנע—פּאַריז, 1939, ז' 889 (דערפון 8 ז' פויליש־ענגליש).

ווילנע, זמ"ב —

ווילנע. אַ זאַמלבוך געווידמעט דער שטאָט ווילנע. רעד' יעפים ישורין, ניו־יאָרק, אַרויסגעגעבן פון ווילנער בראַנטש 367, אַרבעטער־רינג, לכבוד זיין 25־יאָריגן יובילעאום 1909—1934, 1935, זז' 1,012 + אַנאָנסן.

ווילנער אַלמאַנאַך —

ווילנער אַלמאַנאַך. רעדאַקטאָר א. י. גראָדזענסקי, פ"ג אָוונט־קוריער, 1939, זז' 367 + 42 (אַנאָנסן).

ווילנער זאַמלבוך —

ווילנער זאַמלבוך. שאַבאַד, צמח, ד"ר, רעד', ערשטער באַנד, תרע"ו — 1916, ז' 261—31. צווייטער באַנד, תרע"ח—1918, ז' 352.

חלוצים אין פוילן —

חלוצים אין פוילן. אַנטאָלאָגיע פון דער חלוצישער באַוועגונג. צוזאַמענגעשטעלט און רעדאַגירט פון לייב שפּיזמאַן, נ"י, אַרויסגעגעבן פון פאָרש־אינסטיטוט פון דער ציוניסטישער באַנד, 1959, ז' 668. צווייטער באַנד, 1962, דריטער באַנד, 1962.

יהדות ליטא —

יהדות ליטא. המערכת נתן גורן (ז"ל), לייב גרפונקל, רפאל חסמן, דב ליפץ, ד"ר אליהו סגל, ישראל קפלן, ראובן רובינשטיין. מרכז המערכת דב ליפץ, עריכת ספרותית אברהם יערי, מפות א. וינר, רישומים פרופ' ד. ה. שטרוק. בשלשה כרכים. תל־אביב, הוצאת עם הספר, תש"ד—1959, עמ' 648.

יובל־בוך פון דרוקער־פאַראיין —

יובל־בוך. 30 יאָר פראָפעסיאָנעלער פאַראיין פון דרוקער־אַרבעטער אין ווילנע, 1906—1936, פאַראַנטוואָרטלעכער רעדאַקטאָר י. סטעקין. הילע געצייכנט ב. שולמאַן. ווילנע, 1936, ז' 172. אַלבאָם־פאָרמאַט. איל. זוכצעטל. מאַטעריאַלן צו דער געשיכטע פון פאַראיין פון דרוקער־אַרבעטער אין ווילנע, אויסצוגן פון דער פרעסע, דאָקומענטן און פראָטאָקאָלן, זז' 101—156.

לונסקי, ח., פון ווילנער געטאָ —
לונסקי, חייקל.

פון ווילנער געטאָ. געשטאַלטן און בילדער געשריבען אין שווערע צייטן. [צווייטער טייל]: ווילנער קלויזן, די יידישע גאַס און דער שול־הויף. מיט אַ הקדמה פון ד"ר ה. ייבין. הילע געצייכענט פון בן־ציון צוקערמאַן. פ"ג פאַראיין פון יידישע ליטעראַטן און זשורנאַליסטן אין ווילנע, תר"פ—1920, ז' 72.

—— מהגיטו הולנאי. טפוסים וצללים. הוצאת אגודת הסופרים והז'ורנאליסטים העברים. תרפ"א—1921, עמ' 70.

לזר, ח., חורבן ומרד —
לזר, חיים (ליטאי).

חורבן ומרד. תל־אביב, הוצאת „משואות", תש"י—1950, עמ' 416. תמונות, פורטרטים, מפות, פקסימילים, מפתחות. רשימת חברי התנועה הלאומית בגיטו וילנה, עמ' 373—403. רשימת הפארטיזנים היהודים אשר לחמו בפושצ'ה רודניצקי, עמ' 404—409.

ליטע, ב' 1 —

ליטע, בוך איינס. רעדאַגירט ד"ר מענדל סודאַרסקי, אוריה קאַצענעלנבאָגען און י. קיסין. נ"י, אַרויסגעגעבן פון קולטור־געזעלשאַפט פון ליטווישע יידן, 1951, זז' 1007 + 8.

מיר וועלן זיי ניט פאַרגעסן —

מיר וועלן זיי ניט פאַרגעסן. יזכור־שריפט צום 30טן יאָרצייט פון דער ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ. רעדאַקציע: י. גראָסמאַן, סימע און פעליקס דאַוואַנג. מאָנטרעאַל, אַרויסגעגעבן פון פאַרבאַנד פון ווילנער און אומגעגענט, סעפּט' 1963, ז' 42, מימעאָגראַפירט.

סוצקעווער, א., ווילנער געטאָ —

סוצקעווער, אברהם.

ווילנער געטאָ, 1941—1944. פאָרוואָרט פון ג. פיינשטיין. פּאַריז, פאַרבאַנד פון די ווילנער אין פראַנקרייך, 1946, ז׳ 230, איל׳;
בועניאָס איירעס, איקוף, ז׳ 240, איל׳.

סוצקבר, א., גיטו וילנה —

סוצקבר, אברהם.

גיטו וילנה. מיידיש — נתן ליבנה. תל־אביב, שכוי, תש״ז [1947], 212 עמ׳ תמונות.

סוצקעווער א., לידער פון ים המוות —

סוצקעווער, א. לידער פון ים המוות.

„פון ווילנער געטאָ, וואַלד און וואַנדער״ (געשריבן אין די יאָרן 1936—1967). מיט אַ באַגלייטוואָרט פון מחבר. גראַפיק מאַרטין בראַנד. תל־אביב — ניו־יאָרק, פ״ג בעלזן־בעלזען (וועלט־פאַרבאַנד פון די בערגען־בעלזענער, יזכור־פרייז ביבליאָטעק, 1968, ז׳ 480.

פנקס יעקאָפּאָ —

אויף די חורבות פון מלחמות און מהומות.
פנקס פון געגנט־קאָמיטעט „יעקאָפּאָ״ אין ווילנע (1919—1930). באַריכטן, אַרטיקלען, פאָרשונגען, מאַטעריאַלן און דאָקומענטן. רעד׳ משה שאַליט, אַרויסגעגעבן פון געגנט־קאָמיטעט „יעקאָפּאָ״, תרצ״א — 1931, שפּאַלטן 1143, ז׳ 6 (אַנאָנסן).

פנקס (פון) מלחמה־אָקופּאַציע —

פנקס פאַר דער געשיכטע פון ווילנע אין די יאָרן פון מלחמה און אָקופּאַציע. אַרויסגעגעבן פון דער יידישער היסטאָריש־עטנאָגראַפישער געזעלשאַפט אויפ׳ן נאָמען פון ש. אַנ־סקי ז״ל. אונטער דער אַלגעמיינער רעדאַקציע פון זלמן רייזען ביי דער רעדאַקציאָנעלער קאָלעגיע פון ד״ר אברהם ווירשובסקי, ש. ל. ציטראָן און ד״ר צמח שאַבאַד. תרפ״ג—1922, שפּאַלטן 944.

פאַר אונדזער שול —

פאַר אונדזער שול. איינמאָליגע אויסגאַבע פון צענטראַלן בילדונגס־קאָמיטעט (צ.ב.ק.) אין ווילנע. רעד׳ ש. באַסטאָמסקי. 1933, (צווייטע אויפלאַגע) 1934, ז׳ 80.

פון נאָענטן עבר —

פון נאָענטן עבר, קולטור־היסטאָרישער דריי־חדשים זשורנאַל אונטער דער רעדאַקציע פון משה שאַליט. דערשיינט מיט דער מיטהילף פון דער ווילנער היסטאָריש־עטנאָגראַפישער געזעלשאַפט א״נ פון ש. אַנ־סקי. וואַרשע, פ״ג ליטעראַרישע בלעטער, 1937־1938.

פון לעצטן חורבן —

פון לעצטן חורבן. צייטשריפט פאַר געשיכטע פון יידישן לעבן בעתן נאַצי־רעזשים. רעדאַקטאָר י. קאַפּלאַן. אַרויסגעגעבן פון צענטראַל. היסטאָרישער קאָמיסיע ביים צענטראַל־קאָמיטעט פון די באַפרייטע יידן אין דער אַמעריקאַנער זאָנע [אין דייטשלאַנד]. מינכן, נומ׳ 1, אויג׳ 1946 — נומ׳ 10, דעצ׳ 1948.

20 יאָר קופּערשטיין־שול —

20 יאָר ד. קופּערשטיין־שול. יובל־פּנקס פון דער 8־קלאַסיקער פאָלקסשול א. נ. פון „דבורה קופּערשטיין״ ביים צענטראַלן בילדונגס קאָמיטעט (צ.ב.ק.) אין ווילנע. רעד׳ ש. באַסטאָמסקי. אַרויסגעגעבן פון דעם יובל־קאָמיטעט, 1934, ז׳ 120.

צייטשריפט —

צייטשריפט פאַר יידישער געשיכטע, דעמאָגראַפיע און עקאָנאָמיק, ליטעראַטור־פאָרשונג, שפּראַכוויסנשאַפט און עטנאָגראַפיע, אינסטיטוט פאַר ווייסרוסישע קולטור, יידישער סעקטאָר, מינסק. באַנד 1, 1926; באַנד 2־3, 1928.

קאַהאַן, בלעטער —

קאַהאַן, אב.

בלעטער פון מיין לעבען. ערשטער באַנד, אין דער אַלטער היים. ניו־יאָרק, פאָרווערטס־אַסאָסיאיישאָן, 1926, זז׳ 515, איל׳.

קאַטשערגינסקי, ש., חורבן ווילנע

קאַטשערגינסקי, ש.

חורבן ווילנע. אומקום פון די יידן אין ווילנע און ווילנער געגנט. פערזענלעכע איבערלעבונגען, זאַמלונג פון עדות־באַווייזן אָדער דאָקומענטן. פאָרווערטער פון דר. מ. ווייגרייך און פאַראייניקטן ווילנער הילפס־קאָמיטעט. ניו־יאָרק, אַרויסגעגעבן פון פאַראייניקטן ווילנער הילפס־קאָמיטעט, אין נ״י און פ״ג ציקאָ, 1947, זז׳ 342 + XV| איל׳, מאַפּע, ווילנער ייד׳ געזעלשאַפטלעכער לעקסיקאָן.

קאַפּלאַנאָוויטש, ד., אין אַ פאַרגליווערטער שטאָט

קאַפּלאַנאָוויטש, דן. (Don).

אין אַ פאַרגליווערטער שטאָט. ווילנע אונטער די דייטשן. בילדער און הומאָרעסקן. פ״ג פאַראיין פון יידישע ליטעראַטן און זשורנאַליסטן, תרפ״א—1921, ז׳ 123.

קורצ׳אק, ר., להבות באפר —

קורצ׳אק, רייזל (רוז׳קה).

להבות באפר. תרגום מכתב־יד הפולני בנימין טנא [טענענבוים]. מרחביה, ספרית הפועלים, 1946, עמ׳ 321, תמונות, פקסימילים, מפות. (גזירות ת״ש—תש״ה, ספר ראשון): מהדורה שלישית, מורחבת „מורשת״ בית עדות ע״ש מרדכי אנילביץ וספרית פועלים, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר, 1965, עמ׳ 404, תמונות פקסימילם, מפות.

קלויזנר, י., הקהלה בוילנה —

קלוזנר, ישראל.

תולדות הקהלה העברית בוילנה. חלק ראשון הסביבה והקהל (בצרוף תרשים ותמונות). הוצאות הקהלה הוילנית, תרצ״ח—1938, עמ׳ 246.

קלויזנער י., ווילנער קהילה —

קלויזנער, ישראל, מגר׳.

געשיכטע פון דער יידישער קהילה אין ווילנע. ערשטער טייל, די סביבה און דער קהל (מיט אַ פּלאַן און מיט בילדער). הקדמה פון פּראָפ׳ מאיר באַלאַבאַן. פון העברעאיש א. י. גאָלדשמידט. אויסגאַבע פון דער יידישער קהילה אין ווילנע, תרצ״ט—1939, ז׳ 336, איל׳.

ראָן, ל., יידיש טעאַטער אין ווילנע —

ראָן, לייזער.

יידיש טעאַטער אין ווילנע (אַ צושטייער צו אַ פערטל יאָרהונדערט יידיש טעאַטער־קולטור אין ירושלים דליטע. אַ קיצור פון אַ גרעסערער אַרבעט). „יידיש טעאַטער אין אייראָפּע״, ב׳ 1, אַרויסגעגעבן פון אַלוועלטלעכן יידישן קולטור־קאָנגרעס. נ״י, 1968, זז׳ 229—264.

שול־פּנקס —

שול־פּנקס פינף יאָר אַרבעט פון צענטראַלן בילדונגס־קאָמיטעט, 1919—1924. אַרויסגעגעבן פון צ.ב.ק., 1924, ז׳ 392.

שיק, ז., 1000 יאָר ווילנע —

שיק, זלמן.

1000 יאָר ווילנע. ערשטער טייל. אַרויסגעגעבן דורך דער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטעניש אין פּוילן, ווילנער אָפּטיילונג (ווילג), 1939, ז׳ 520, איל׳ מאַפּע, פאַקסימיליעס, ביבליאָגראַפיעס, אינהאַלט פון 2טן באַנד.

COHEN, I., VILNA —

Cohen, Israel.

VILNA. Philadelphia, The Jewish Publication Society of America, 5704-1943, p. 539.

MASINĖS ŽUDINES LIETUVOJE —

MASINĖS ŽUDINES LIETUVOJE. (1941-1944). Dokumentu Rinkinys. I Dalis. Vilnius, Mintis 1965.

ВИЛЬНЮССКОЕ ПОДПОЛЬЕ. —

ВИЛЬНЮССКОЕ ПОДПОЛЬЕ. Воспоминания участников революционого движения в Вильнюсском крае (1920–1939). Вильнюс, Институт истории партии при ЦК КП Литвы, 1966, стр. 397.

ביבליאָגראַפיע

ВИБЛИОГРАФИЯ **ביבליוגרפיה** BIBLIOGRAPHY

אונדזער ביבליאָגראַפיע **פון ביכער, בראָשורן און אַרטיקלען אין זאַמלביכער, פּרעסע און פּעריאָדיק וועגן ירושלים דליטא איז אַ** טעמאַטישע. **די פאַרצייכענישן זיינען געסדרט לויט דעם** אינהאַלט **פון די אָפּטיילונגען און זייטן אין די ביידע בענדער. יעדע ביבליאָגראַפישע פאַרצייכענונג הויבט זיך אָן מיט דעם נומער פון דער אַנטשפּרעכיקער זייט (אָדער זייטן) צו וועלכער ס׳איז נוגע אין קאַנטיקע קלאַמערן.**

פון פיר צענדליק זאַמלביכער און כוללדיקע ווערק וועגן דער יידישער ווילנע, (זע רשימה זז׳ 281-284) **ברענגען מיר אַ צאָל ביבליאָגראַפישע פאַרצייכענונגען לויט טיילן, קאַפּיטלען אָדער אַרטיקלען וואָס זענען שייך צו די באַזונדערע טעמאַטישע זייטן. צוליב דעם געבוי פון אַ צאָל פאַרצייכנטע טיילן אָדער קאַפּיטלען און ענלעכע מאָטיוון, ווערן טיילמאָל ביי איין ביבליאָגראַפישע פּאָזיציע אָנגעגעבן די נומערן פון** מער **ווי איין זייט צו וועלכע די פאַרצייכענונג איז נוגע. ביי אַלע דרוקזאַכן וואָס זיינען דערשינען אין ווילנע, ווערט די שטאָט פון דערשיינען ניט אָנגעוויזן.**

אזוי ווי די פאַרצייכענונגען פאַר דער ביבליאָגראַפיע זיינען געמאַכט געוואָרן במשך פון לאַנגע יאָרן ביי פאַרשיידענע באַדינגונגען זיינען ניט אַלע פאַרצייכענונגען איינהייטלעך אין אַלע פּרטים.

ערשטער באַנד

ביבליאָגראַפיעס וועגן ירושלים דליטא

שיק, ז.
ביבליאָגראַפיעס פון דער ליטעראַטור וועגן ווילנע.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.
אויף יידיש, זז׳ 456—475.
העברעאיש, 476—481.
ווייסרוסיש, 482—483.
רוסיש, 484—492.
פויליש, 493—506.
דייטש, 507—508.
פראַנצייזיש, 508.

פעקלער, א[ברהם].
ביבליאָגראַפיע. אַרטיקלען און ביכער וועגן ווילנע און פּראָווינץ אין די יאָרן 1919—1929.
„פנקס פון יעקאָפּאָ״, 1931, זז׳ 949—984.

ר[ייזען], ז[למן].
ווילנע אין די היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ.
„ווילנער טאָג״, מאַי 14, 18, 1937.

קאָסאָוער, מרדכי, ד״ר.
ווילנע — ירושלים דליטא. **„ליטע״, ב׳ 1 נ״י, 1951, זז׳ 1131—1154.**
מיט אַ ביבליאָגראַפישן איבערזיכט, זז׳ 1152—1154.

יאָפּע, מ[רדכי].
יידן אין פוילן. **ייוואָ־בלעטער ביבליאָגראַפיע.**
„שול־וועגן״, וואַרשע, נומ׳ 1 (37), 1938, זז׳ 90—96.
יידן אין ווילנע, זז׳ 95־96.

Bałaban, Majer.
WILNO (Przegląd Najnowszej Literatury o żydach wileńskich).
"Nasz Przegląd," Warszawa, 17/X, 1937.

Cohen, I.
VILNA BIBLIOGRAPHY. "Vilna", Phila. 1943, pp. 517-519.

Jurginis, J., Merkys, V., Tautavičius, A.
VILNIUS BIBLIOGRAFIJA. "Vilniaus miesto istorija". Vilnius, 1968, p. 382-395.

באָסטאָמסקי, ש.[למה].
דער יידיש־וועלטלעכער שול־וועזן אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך״, 1939, זז׳ 197—212.
מיט אַ ביבליאָגראַפיע: ספּעציעלע אויסגאַבן און וויכטיקע אָפּהאַנדלונגען וועגן ווילנער יידישע שולן, זז׳ 200—202.

רשימה פון גרעסערע אַרטיקלען וועגן דער יידישער שול **וואָס זיינען געווען געדרוקט אין „טאָג״, 1919—1924, זז׳ 347—355.**

רשימה פון די וויכטיקערע אַרטיקלען וועגן דער יידישער שול **אין די ווילנער אָרגאַנען פון דער גרופּע אונדזער געדאַנק: „דאָס פרייע וואָרט״ 1920־1921; „אונזער צייט״ 1922; „אונזער געדאַנק״ 1922—1924, ז׳ 355־356.**
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924.

דער יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט אין די „ליטעראַרישע בלעטער״. **(ביבליאָגראַפישע רשימה 1925—1935).**
„ליטעראַרישע בלעטער״, וואַרשע, 1935, נומ׳ 33 (588), ז׳ 528.
נומער געווידמעט דעם וועלט־צוזאַמענפאָר פון ייוואָ.

יעוזעראָוו, מרדכי.
די יידישע אַרבעטער־באַוועגונג אין דאַטן (1896—1922). **די פּרעסע פון „בונד״ (1896—1922).**
„25 יאָר״, זאַמלבוך, וואַרשע, פ״ג די וועלט, 1922.
—— צו דער ביבליאָגראַפיע פון „בונד״.
„אַרבעטער־לוח״, וואַרשע, 6טער י״ג, 1925.

ישורין, יעפים
אב. קאַהאַן־ביבליאָגראַפיע.
„דער ווילנער״, געווידמעט דעם 80סטן געבורטסטאָג פון אַב קאַהאַן. נ״י, פאַר׳ ווילנער הילפס־קאָמיטעט, פעב׳ 22 1941, ז׳ 54.
—— לעקערט־ביבליאָגראַפיע. **י. ש. הערץ, „הירש לעקערט״, נ״י, פ״ג אונדזער צייט, 1952, זז׳ 118—135.**

—— יעפּים ישורון־ביבליאָגראַפיע.
„יעפּים ישורון", יובל־בוך לכבוד זיין 75סטן געבורירנטאָג. נ"י, 1960, זז' 231—280.

ביאָגראַפיעס

מגיד (המכונה) שטיינשניידער, הלל־נח.
עיר ווילנה. זכרונות עדת ישראל ותולדות חיי גדוליה. המה: גדולי התורה והתלכה — הרבנים, המגידים, הדינים, ראשי הישיבות והמחברים התורנים; גדולי ההשכלה ומדע — החכמים, והסופרים המצוינים בשפתנו הקדושה ובשפות העמים, מורים, רופאים ודומיהם; גדולי המעשה — הפרנסים, מנהיגי קהלתנו, ובעלי הצדקה וגם גדולי היהש. את כל אלה אספתי, סדרתי וערכתי לדפוס לתועלת קוראי הדורות, לתפארת המשפחות המיוחסות ולתהלת עיר מולדתי ובניה. חלק ראשון. בדפוס האלמנה והאחים ראם, תר"ס, 1900.

מגיד, דוד, פּראָפ.
פון מיין לעבן.
„פון נאָענטן עבר", וואַרשע, 1938„ נומ' 1 (v), זז' 62—61.
אויטאָביאָגראַפיע מיטן בילד פון מחבר.

פין, שמואל יוסף
גדולי ווילנא. „קריה נאמנה", (והוא) קורות עדת ישראל בעיר ווילנא, וציונים לנפשות גאוניה, חכמים, סופריה ונדיביה. חלק שני, עמ' 49—333. מהדורה ראשונה, בדפוס י. ר. ראם, תרב"כ—1860. מהדורה שניה, בדפוס האלמנה ואחים ראם, תרע"ה—1915.

שאַליט, משה.
אַנקעטע וועגן כלל־טוער און פּראָפעסיאָנאַלן.
[סך־הכל פון 30 געניע ענטפערס]. „פּנקס פון יעקאָפּאָ", 1931, שפּאַלטן 673—687.

—— ביאָגראַפישער לעקסיקאָן. (ביאָגראַפיעס, אויטאָ־ביאָגראַפיעס און אויטענטישע מאַטעריאַלן וועגן 106 כלל־טוער זייער אַרבעט און תקופה) [מיט 68 בילדער]. „פּנקס פון יעקאָפּאָ". 1931, שפּאַלטן 709—948.

ירושלים דליטא אין יידישע ענציקלאָפּעדיעס

JEWISH ENCYCLOPEDIA, New York - London, Funk & Wagnals Co., 1902.
Wilna - (Joseph Jacobs), Volume 12, pp. 525-531.

ЕВРЕЙСКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ. Издание Общества для Научных Еврейских издании и Издательство Брокгауз–Ефрон, СПБ, /1908–1913/.
Вильна (Д. Магид, Ю. Гессен и А. Гинзбург) Том 5, стр. 572–597, Иллюстраций.

אייזענשטיין, יהודה דוד.
אוצר ישראל אנציקלופידיא. ברלין־ווין, הוצאת מנורה, 1924. מהדורה שניה, ניו־יורק, תשי"ב—1951.
ווילנא — חלק רביעי, עמ' 200—202.

JUDISCHES LEXICON, Ein enzyclopadisches Handbuch des Judischen Wissens in vier Banden. Herausgegeben von Dr. Georg Herlitz und Dr. Bruno Kirsschner. Berlin, Judischer Verlag G.m.b.H. 1930.
Vilna (Isaak Levin) – Band 4, s' 1439-1443. Vilnauer Truppe (Dr. M. Weichert) s' 1443-1444.

VALLENTINE'S JEWISH ENCYCLOPEDIA. Edited by Albert M. Hymson & Dr. A.M. Silbermann. London, Shapiro, Vallentine & Co. 1938, pp. 696.
Wilno, pp. 672-673.

THE UNIVERSAL JEWISH ENCYCLOPEDIA. Editor Isaac Landman. New York, 1944.
Vilna - Volume 10. pp. 419-424

ENCICLOPEDIA JUDAICA CASTELLANA. Director Eduardo Weinfeld. Mexico D.F.
Vilna - Tomo X, 1951, pp. 435-437 (3 grabados).

האנציקלפודיה העברית, כללית, יהודית וארצישראלית. ירושלים—תל־אביב.
ווילנה — (אברהם־יעקב, בראוור, אבא אחי־מאיר, ישראל קלויזנער), כרך ט"ז, עמ' 161—170.

אנציקלופדיה כללית מסדה. העורך הראשי פרופ' חיים רבין. הוצאת אלומות, בע"מ, תשכ"ג—1963.
ווילנה — כרך שלישי, מהדורה שלישית, עמ' 223.

ENCYCLOPEDIA JUDAICA. Jerusalem, The Macmillan Co. 1971.
Vilna - (J. O. L. & A. H. Fo.) Volume 16, pp. 138-151 & Vilna Troupe, (j. Le.)

אויסשטעלונגען וועגן ירושלים דליטא קאַטאַלאָגן

ווילנע. אין וואָרט און בילד. אויסשטעלונג פון ווילנער יידישע לאַנדקענטשאַפט געזעלשאַפט (ווילג), יאַנואַר 1935.

ווילנע — ירושלים דליטא. אויסשטעלונג אין ביאַליק גימנאַזיע, שאוול, ליטע. נאָוועמבער 5—19, 1939.
תערוכה בגימנסיון ביאַליק, שיאאוליי, נומבר 5—19, 1939.

VILNIUS–LIETUVOS JERUZALĖ. Paroda, Siauliaj, Lapkricio 5-19, 1939.

ווילנע, ירושלים דליטא, אין צייטן פון גלאַנץ און אומקום. אויסשטעלונג־קאַטאַלאָג. ייוואָ, נ"י, 1960, זז' 94.

VILNA, A JEWISH COMMUNITY IN TIMES OF GLORY AND IN TIMES OF DESTRUCTION. Exhibition Catalogue. New York, Yivo Institute for Jewish Research, 1960. pp. 82.

אויסשטעלונג פון צייטונגען און צייטשריפטן וואָס זיינען דערשינען אין ווילנע אין די יאָרן 1841—1943. אין בית לוחמי הגיטאות ע"ש קצנלסון, אויגוסט־סעפטעמבער 1968 — 25 יאָר נאָך דער ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ. ז' 8 (יידיש־עברית־ענגליש).

תערוכה של עתונים ופרסומים פריודיים אשר ראו אור בווילנה לפני השואה. בבית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון, אוגוסט־ספטמבר 1968 — כ"ה שנים לרצח אחרוני היהודים בגיטו ווילנא (ספטמבר 1943). עמ' 8 (עברית, יידיש, ענגלית).

EXHIBITION OF THE DAILY PAPERS AND PERIODICALS OF THE JEWISH VILNA (1841-1943). Ghetto Fighters House, August 1968, 25th anniversary of the liquidation of the Ghetto Vilna. p. 8 (English, Hebrew, Yiddish).

תערוכה של צלומים, מיסמכים וספרים לתולדות החינוך העברי בוילנה לפני השואה. מאוספו של שלמה פרבר. בבית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד. תשרי תשל"א — אוקטובר 1970, עמ' 18.

ווילנע — ירושלים דליטא. 400 יאָר געשיכטע פון דער יידישער ווילנע. קיבוץ לוחמי הגיטאות ע"ש י. קצנלסון. מוזיי פון אומקום און ווידערשטאַנד, אלול תשל"ב — סעפּטעמבער 1972, ז' 22 (מימעאָגראַפירט).

אויסשטעלונג וועגן ווילנע פון יידישע מאַלער און פּלאַסטיקער

צוקערמאַן, בן־ציון.
קאַטאַלאָג פון בילדער־אויסשטעלונג. קולטור־ליגע, תשון תר״פ — נאָוועמבער 1919, ז׳ 16.

Cukierman, Bencjon.
KATALOG WYSTAWY OBRAZÓW Artysty malarza. Liga Kultury, Wilno. Listopad 1919, str. 16.

אויסשטעלונג פון (יידישער) מלאכה און קונסט. קאַטאַלאָג, אַפּריל 1925, זז׳ 32, 6 (אַנאָנסן) (יידיש־פּויליש).

WYSTAWA RZEMIOSŁ I SZTUKI (ZYDOWSKIEJ)Katalog, Kwiecień 1925. Str. 32-6.

פון שולהויף ביז גלעזער גאַס. בילדער־אויסשטעלונג. אויסגעפּירט פון פ. אָלקעניצקאַ, מ. באַהעלפער, י. בוטקאָוו, י. געצעלס, מ. וואָראַבייטשיק, י. טאַנסום, ב. מכתם. קינסטלערישע לייטונג מ. וואָראַבייטשיק. קאַטאַלאָג פון דער אויסשטעלונג, 1927, ז׳ 4 (יידיש־פּויליש).

שער, יעקב.
בילדער־אויסשטעלונג פון קינסטלער י. שער, קאַטאַלאָג. יידישע קונסט־געזעלשאַפט אין ווילנע, נאָוועמבער 1931, ז׳ 4 יידיש + 4 פּויליש.

Szer, Jakób.
WYSTAWA OBRAZOW Artysty Malarza Jakóba Szera. Katalog. Żydowskie, T-wo Popierania sztuki w Wilnie, Październik 1931. str. 4.

זאַלקינד, בער. אויסשטעלונג־קאַטאַלאָג, מערץ, 1938.

סוצקעווער, רחל.
בילדער־אויסשטעלונג. ווילנער יידישער קונסט־געזעלשאַפט — פאַראיין פון די ווילנער ייד׳ קינסטלער — יונג־ווילנע, שרייבער און מאָלער־גרופּע, נאָוועמבער־דעצעמבער 1938, ז׳ 8 (יידיש־פּויליש).

Suckiewer, Roza
WYSTAWA OBRAZÓW. Żyd. Tow. Popier. Sztuki Żyd. - Tow. Art. Plastyków "Jung-Wilne" (grupa pisarzy i malarzy) w Wilnie. Listopad-Grudzien 1938. str. 4 (po Żyd. i po Polsku).

לבקובסקי, דוד.
תערוכת. אגודת הציירים והפסלים בישראל. ביתן האמנים, רחוב אלחריזי 9, תל־אביב. 22.11 1958, עמ׳ 4 (עברית־ענגלית).

לזכר קדושי ווילנה, ירושלים דליטא, ולגיבוריה מקדיש אני תערוכה זו. דוד לבקובסקי.

Labkowski, David
EXHIBITION. The Israel Painters and Sculptors Association, Artists Pavillion, Tel-Aviv 9 Alharizi St. Nov. 22, 1958. p. 4 (English-Hebrew).

To the Heroes and Saints of Vilna, the Lithuanian Jerusalem, I dedicate this Exhibition. *David Labkowski.*

אַלפּערט, נחום.
אַקוואַרעלן־אויסשטעלונג פּייזאזשן פון ווילנע און אומגעגנט. געז׳ פון פּויליש־סאָוועטישער פריינדשאַפט, קולטור־געז׳ פאַרבאַנד פון די יידן אין פּוילן, קלוב פון אינטערנאַציאָנאַלער פּרעסע און בוך „רוך״, וואַרשע, סעפּט׳ 1966. ז׳ 6 (יידיש־פּויליש).

Alpert, Naum
PEJZAZY WILNA I OKOLIC. Wystawa Akwareli Towarzystwo przyjażni Polsko-Radzieckiej–Towarzystwo Spoleczno-Kulturalne Żydów w Polsce – Klub Międzynarodowej prasy i książki "Ruch". Warszawa, wrzesień 1966 str. 6 (Po Polsku i Zydowsku).

עפראָן־סקלאַדניק, שיינע, מיטגליד פון „יונג־ווילנע״.
אויסשטעלונג אין טשעמערינסקי קונסט־גאַלעריע, קאַטאַלאָג, תל־אביב, 3/VIII 1968, ז׳ 4 (יידיש־עברית־ענגליש).

עפרון־סקלדניק, שיינה, ח׳ „יונג־ווילנה״.
תערוכה, הגלריה לאמנות ע״ש צ׳מרינסקי 3/VIII 1968, עמ׳ 4.

Efron-Skladnik, Sheine.
EXHIBITION OF OIL PAINTINGS. Art Gallery "Chemerinsky". Tel-Aviv, August 3, 1968. p. 4.

רביב, משה.
ירושלים דליטא, וילנא בשנות ה־20 במצלמתו של משה רביב, מוזיאון ישראל, ירושלים, י״ז סיון, תשכ״ט.

Raviv, Moshe.
JEWISH VILNA IN THE 20's, Photographs by The Israel Museum, Jerusalem, June 3, 1969.

זע אויך, אויסשטעלונגען וועגן חורבן ירושלים דליטא.

בילדער־אַלבאָמען וועגן ווילנע

גראָסמאַן, מאָריץ.
יידישע ווילנע אין וואָרט און בילד. אילוסטרירטער אַלמאַנאַך, הילע געצייכנט פון משה לייבאָווסקי, 1925, ז׳ 125.

זאַלקינד, ב.
ווילנער יידישע געטאָ. נומער 1. [5 פּאָסט־קאַרטלעך]. פּ״ג קונסט, א״י [16־1917].

ורוביציק, מ[שה].
רחוב היהודים בוילנה, 65 תמונות, בהקדמת ז. שניאור. הוצאת אוריל פיסלי, ציריך־לייפציג, 1931, עמ׳ 64 תמונות, + 7 עברית + 8 אנגלית (או גרמנית).

Vorobeichic, M.
THE GHETTO LANE IN VILNA. 65 pictures. Preface by S. Chneour, Zurich-Leipzig, Orell Fussli Publishers 1931, pp. 64 pictures 8 English + 7 Hebrew.

Vorobeichic, M.
EIN GHETTO IM OSTEN (Wilna). 65 Bilder. Eingeleitst von S. Chneour. Zurich-Leipzig, Orell Fussli Verlag, Schaubucher 1931. 27, ss. 64 Bilder + 8 Deutsch + 7 Hebraisch.

קמזון, י. ד.
יהדות ליטא, תמונות וציונים. אוסף התמונות והציונים י. ד. קמזון. כיתובי: י. ד. קזמון, ג גולדראט, פינחס פלא. ירושלים, הוצאת מוסד הרב קוק, תשי״ט, 361 תמונות.

כוואָלעס, רפאל.
30 יידישע מאָטיוון, מאָטיוון פון ווילנער געטאָ. מיט אַן אַריינפיר פון שלמה בעלים־לעגים. וואַרשע פ״ג, יידיש בוך, 1962, ז׳ 30—16 (יידיש־פּויליש־ענגליש).

Chwoles, Rafał.
REPRODUKCJI – 30 – REPRODUCTIONS Warszawa, Idish Buch, 1962, Str. 30-16.

שאַליט, משה.
קינסטלערישע ביכער וועגן ווילנע.
„ביכער־וועלט״, וואַרשע, 1923, זז׳ 202—206, 466—470.

Monti, Paul.
WANDERSTUNDEN IN WILNA. Verlag der zeitung der 10 armee, Wilna, 1916.
Judische altertimlichkeiten.

Weber, Paul Dr., Professor/Jena.
WILNA, EINE VERGESSENE KUNSTSTÄTTE mit 2 farbentafeln, 135 textbildern und einem plan der altstadt. Wilna, Verlag der zeitung der 10 armee. 1917, s. 132.

Steigneler, B.
WILNA IN BILDE 20 Kunstblätter nach Lichtbildern. Wilna, Verlag der Zeitung der 10 Armee, 1918.
Juden, Blätter No. 17, 18. 20.

Mościcki, Henryk.
WILNO. Fotografije J. Bułhaka. Okłada według rysunku R. Ruszczyca. Warszawa, F. Hoesick, 1922. str. 72.

Binkinis, Kazys ir Tarulis, P.
VILNIUS, 1323-1923. Istorijos Apžvalga paraše. Reprodukuota iš J. Bulhako ir S. Fleuryio ir Smuglevičiaus. Kaunas-Vilnius, Švyturio Bendrovės Leidinys MCMXXIII [1923], p. 63, 2 planas.
Żydu, - VIII Zydu singagoga, kapines ir Mecetis. ir senoji zydu, sinagoga.

Uždavinys, Vincus, Redagavo.
VILNIAUS KRAŠTO VAIZDŲ, Albumas. Kaunas, "Musų Vilniaus" 1934, p. 102.
Vilniaus Jeruzalėje - p. 4.

Bułhak, Jan.
WILNO, 20 widoków z fotografji. Wilno, nakładem firmy Władislaw Borkowski, 1937.

VILNIUS, ARCHITEKTURA IKI XX AMZIAUS PRADZIOS.

ВИЛЬНЮС, АРХИТЕКТУРА ДО НАЧАЛА XX ВЕКА. Редакторы Ю. Григене и А. Берман. Ред. Комиссия: В. Витаутас, И. Кумпис, В. Микучянис. А. Пилипаытис, А. Растеика, Ю. Юргинис. Художник Э. Юренас. Пояснения к иллюстрацям и Очерк Ю. Юргинис. Вильнюс, Управление по делам Архитектуры при совете министров Литовской ССР Госиздат Художественной Литературы, 1955 стр. 233; 1958. стр. 248.

Bulaka, Mečislovas.
VILNIUS senamiestis, 24 sangvino piešiniai. Древний Вильнюс — Old Vilnius — Wilnjusser Altstadt.
Vilnius, Valstybinė politines ir mokslinės literatūros Leidykla, 1958 p. 10-24.

Grabowski, Lech.
JAN BULHAK, Album Fotografji. Warszawa, Arkady, 1961, str. 16-56.

ВИЛЬНЮС, Цветное фото Д. Смирнова. Москва, Издательство Литературы на Иностранных Языках, стр. 70.

VILNIUS, Color photos by D. Smirnov. Moscau, Foreign Languages Publishing House, p. 70.
In Russian, Lithuanian, English, French, German, Arabic.

מאַפּעס פון ווילנע

Braun, Georgius et Hogenbergius Franciscus.
CIVITATES ORBIS TERRARUM. [Stadte-buch] Urbium praecipuarum totius mundi descripto Liber tertius, Cologniae Agrippinae, typis Godefridi kempensis a reparata salutis humanae. Coln, Volume — I 1572, Vol. II — 1576, Vol. — III — 1606.
Vilna — Vol. III.

WILNA, Pharus Plan. Berlin, Pharus-Verlag, G. m. b. H.

Januszewicz, S.
PLAN MIASTA WILNA, z skorowidzem wazniejszych gmachów oraz spisem ulic. Wilno, 1922.

PLAN MIASTA WILNA, z skorowidzem wazniejszych gmachów oraz instytucyj uzyteczności publicznej i spis ulic. Wilno, nakładem drukarni i ksiegarni Józefa Zawadzkiego, 1937.

Gilberg, Martin.
JEWISH HISTORY ATLAS. Cartography of Artur Banks. London, Weinfield & Nicolson. New York, McMillan, 1969 pp. 112 maps — Bibliography pp. 126-131.
The Jews in Vilna 1320-1944. (map).

ראַן, לייזער.
פּלאַן פון ווילנע. אין ווילנע־זאַל אין מוזיי פון אומקום און ווידערשטאַנד א״נ פון יצחק קאַצענעלנסאָן אין קיבוץ לוחמי הגיטאות.
„ווילנע — ירושלים דליטא, 400 יאָר געשיכטע פון דער יידישער ווילנע״. אויסשטעלונג־קאַטאַלאָג, אלול תשל״ב —סעפּט׳, 1972, ענגלישער שער (בילד).

ווילנע אין מעשה-ביכלעך

רייזען, אברהם. [2]
א. מ. דיק אַלס היסטאָריקער פון דער שטאָט ווילנע.
„ווילנע״, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 438—448.

ברוידס יצחק. [2, 3]
אגדות ירושלים דליטא. (ציורים משה ורוביציק). תל־אביב, הוצאת נ. טברסקי, תש״ז—1946, עמ׳ 175, תמונות, ציורים.

היסטאָריאָגראַפיע פון דער יידישער ווילנע

פין, שמואל יוסף במהור״ר יצחק אייזיק. [3]
קריה נאמנה, והוא קורות עדת ישראל בעיר ווילנא יצ״ו וציונים לנפשות גאוניה, חכמיה, סופריה ונדיביה. מאת ילידי העיר הזאת [מכתב מבוא מ. שטראשון]. בדפוס ר׳ יוסף־ראובן בר מנחם מן ראם, תש״כ—1860, עמ׳ 333+24, מפתחות (ע״י ר׳ הלל נח שטיינשניידער).
חלק ראשון: קורות עיר ווילנא מראשית ימי הוסדה, עמ׳ 1—48. חלק שני: גדולי ווילנא. עמ׳ 49—333.

פין, שמואל־יוסף (רש״י). [3]
קריה נאמנה, קורות עדת ישראל בעיר ווילנא וציונים לנפשות גאוניה, חכמיה, סופריה ונדיביה. ...מכתבים ומבואים חשובים מאת הרב הגאון רב מתתיהו שטראשון ז״ל. ...והוספות חשובות, פרקים חדשים, הערות רבות, ותולדות אנשי השם, וגם תולדות המחבר, פעולותיו הספרותיות והצבוריות, ע״י הרב החכם חוקר עתיקות רבי הלל נח שטיינשניידער ז״ל. הוצאה חדשה עם תמונות המחבר, בהוצאת בית מסחר ספרים של ר׳ יצחק פונק, בדפוס האלמנה והאחים ראם, תרע״ה—1915, עמ׳ 333.

Бершадский, Сергей Александрович. [3]
ИСТОРИЯ ВИЛЕНСКОЙ ЕВРЕЙСКОЙ ОБЩИНЫ, На основании неизданных источников (1593–1793) „Восход", СПБ, 1881 книга VII, стр. 77–131; 1886, книга X, стр. 125–138; XI, стр. 145–154; 1887, книга III, стр. 81–98; IV, стр. 65–78; V, стр. 16–32; VI, стр. 58–73; VII-VIII, стр. 77–110.

Бершадский, С. А. [3]
ЛИТОВСКИЕ ЕВРЕИ, История их юридического и общественного положения в Литве от Витовта до Люблинской Унии (1389–1569). СПБ, 1883.

גינזבורג, שאול. [3]
פראָפעסאָר ס. בערשאַדסקי און די אידישע היסטאָריאָגראַפיע. „פאָרווערטס", נ״י, דעצ׳ 27, 1936.

[3]
„ПЕРЕЖИТОЕ", Сборник посвященный общественной и культурной историй евреев в Россий. СПБ, Книги I – 1908, II – 1910, III – 1911, IV, 1913.

קלוזנר, ישראל. [3]
תולדות הקהלה העברית בוילנה. חלק ראשון הסביבה והקהל (בצרוף תרשים ותמונות). הוצאות הקהלה הוילנית, תרצ״ח—1938, עמ׳ 246.

קלויזנער, ישראל, מגר׳. [3]
געשיכטע פון דער יידישער קהילה אין ווילנע. ערשטער טייל, די סביבה און דער קהל (מיט אַ פּלאַן און מיט בילדער). הקדמה פון פּראָפ׳ מאיר באַלאַבאַן. פון העברעאיש א. י. גאָלדשמידט. אויסגאַבע פון דער יידישער קהילה אין ווילנע, תרצ״ט—1939, ז׳ 336. איל׳.

ווילנער זאַמלבוך. שאַבאַד, צמח, ד״ר, רעד׳. [3]
ערשטער באַנד, תרע״ו — 1916, ז׳ 261—31. צווייטער באַנד, תרע״ח—1918, ז׳ 352.

פנקס פאַר דער געשיכטע פון ווילנע אין די יאָרן פון מלחמה און אָקופּאַציע. אַרויסגעגעבן פון דער יידישער היסטאָריש־עטנאָגראַפישער געזעלשאַפט אויפ׳ן נאָמען פון ש. אַנ־סקי ז״ל. אונטער דער אַלגעמיינער רעדאַקציע פון זלמן רייזען ביי דער רעדאַקציאָנעלער קאָלעגיע פון ד״ר אברהם ווירשובסקי, ש. ל. ציטראָן און ד״ר צמח שאַבאַד. תרפ״ג—1922, שפּאַלטן 944.

אויף די חורבות פון מלחמות און מהומות. [3]
פנקס פון געגנט־קאָמיטעט „יעקאָפּאָ" אין ווילנע (1919—1930). באַריכטן, אַרטיקלען, פאָרשונגען, מאַטעריאַלן און דאָקומענטן. רעד׳ משה שאַליט, אַרויסגעגעבן פון געגנט־קאָמיטעט „יעקאָפּאָ", תרצ״א — 1931, שפּאַלטן 1143, ז׳ 6 (אַנאָנסן).

ווילנע. אַ זאַמלבוך געווידמעט דער שטאָט ווילנע. רעד׳ יעפים ישורין, ניו־יאָרק, אַרויסגעגעבן פון ווילנער בראַנטש 367, אַרבעטער־רינג, לכבוד זיין 25־יאָריגן יובילעאום 1909—1934, 1935, זז׳ 1,012 + אַנאָנסן.

אונזער טאָג פאַר אַמעריקע. [3]
ספּעציעלע אויסגאַבע פאַר אַמעריקע. רעד׳ ז. רייזען, מערץ 1921 — אדר ב׳ תרפ״א, ז׳ 63.

Heller, Mojzesz. [3]
VILNO JAKO OŚRODEK ŻYDOWSKIEGO ZYCIA KULTURALNEGO. Odbitka z wydawnictwa,"Wilno i ziemia Wileńska"(zarys monograficzny), Wilno, 1930, str. 11.

ווילנער־נומער [3]
„ליטעראַרישע בלעטער", וואַרשע, נומ׳ 45 (443), נאָוו׳ 4, 1932.

ווילנער אַלמאַנאַך. [3]
רעדאַקטאָר א. י. גראָדזענסקי, פ״ג אָוונט־קוריער, 1939, זז׳ 367 + 42 (אַנאָנסן).

שיק, זלמן. [3]
1000 יאָר ווילנע. ערשטער טייל. אַרויסגעגעבן דורך דער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטעניש אין פּוילן, ווילנער אָפּטײלונג (ווילג), 1939, ז׳ 520, איל׳ מאַפּע, פאַקסימיליעס, ביבליאָגראַפיעס, אינהאַלט פון 2טן באַנד.

ב[אַסטאָמסקי]. ש. [3]
2 נייע ביכער וועגן ווילנע (ז. שיק — 1000 יאָר ווילנע ; „ווילנער אַלמאַנאַך", אונטער דער רעד׳ פון א. י. גראָדזענסקי, פון „אָוונט־קוריער").
„שולפריינד", 1939, נומ׳ 1—3, זז׳ 45—48.

טשאַרני, דניאל. [3]
ווילנע. מעמואַרן. ב״א, צענטראַל־פאַרבאַנד פון די פּוילישע יידן אין אַרגענטינע, תשי״א—1951, ז׳ 319.
ווילנער דלות. עס־ער און בונד. ד״ר הערצל אין ווילנע. ווילנע אַ ליטעראַטור־צענטער. ייוואָ. רב חיים עוזר גראָדזענסקי. ווילנער לויות. ירושלים דליטא.

שאַליט, משה. [3]
די נייע היסטאָריאָגראַפיע פון ווילנע.
„ווילנע" זמ״ב, נ״י 1935, זז׳ 365—370. „אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, ז׳ 48.

טשערניכאָוו, יוסף, אַדוו׳. [3]
וועגן רעגיאָנעלער היסטאָריאָגראַפיע.
„אונדזער טאָג", מאַי 7, 1937.

לבני (ווייסבורד), דוד. [3]
ירושלים דליטא. חלק ראשון : ווילנא לפני ארבעים שנה. אישים, מאורעות, מנהגים. תל־אביב, כסלו תר״ץ, עמ׳ קפד, תמונות, מפה השול־הויף, תוכן חלק שני.

Cohen, Israel. [3]
VILNA. Philadelphia, The Jewish Publication Society of America, 5704-1943, p. 539.
Bibliographia, pp. 517-519.

קלויזנר, ישראל, ד״ר. [3]
וילנה. „ערים ואמהות בישראל". מצבת קודש לקהילות ישראל שנחרבו בידי עריצים וטמאים במלחמת העולם האחרונה. ערוך בידי הרב י. ל. הכהן פישמן. חלק ראשון (אוסטריא, אייזנשטדט, ברלין, וילנה, וינה, לבוב, מונקאַטש). הוצאת מוסד הרב קוק על יד מזרחי העולמי בסיוע הסתדרות המזרחי בלונדון. ירושלים, תש״ו, עמ׳ 371.
וילנה, עמ׳ 141—175.

נוימן, י. מ. [3]
וילנה — „ירושלים דליטא". חמש קהילות בגולת פולין. תל־אביב, הועד הארצי של הקה״ל, תש״ג [1943], עמ׳ 8.

דינאבורג, ב. [3]
וילנה. קהלות ישראל שנחרבו. הרצאות פומביות על הריסות הגולה שנערכו באוניברסיטה העברית בירושלים בקיץ תש״ג. תדפיס מ„כנסת" היוצאת על־ידי מוסד ביאליק, ספר ח׳ תל־אביב, תש״ד [1944], עמ׳ 80—90.

אבנון, יצחק. [3]
ערי עולם. תל־אביב, כתבים, [תשי״ד—1954], עמ׳ 264, תמונות.
תולדותיהן של 22 ערים מפורסמות וקהלות היהודים שבהן. בפרקים על פריס, ברלין, וינה, פראג, קראקא, וילנה, מסופר גם על חורבן הקהילות הללו

ליטע, בוך איינס. [3]
רעדאַגירט ד״ר מענדל סודאַרסקי, אוריה קאַצענעלנבאָגען און י. קיסין. נ״י, אַרויסגעגעבן פון קולטור־געזעלשאַפט פון ליטווישע יידן, 1951, זז׳ 1007 + 8.

יהדות ליטא. [3]
המערכת נתן גורן (ז״ל), לייב גרפונקל, רפאל חסמן, דב ליפץ, ד״ר אליהו סגל, ישראל קפלן, ראובן רובינשטיין. מרכז המערכת דב ליפץ, עריכת ספרותית אברהם יערי, מפות א. וינר, רישומים פרופ׳ ד. ה. שטרוק. בשלשה כרכים. תל־אביב, הוצאת עם הספר, תש״ד—1959, עמ׳ 648.
בימי השואה.

קלויזנר, ישראל, ד״ר. [3]
תולדות היהודים בליטא. „יהדות ליטא״, עמ׳ 23—123.
ת״א, 1959.

Holenderski. [3]
LES IZRAELITES DE POLOGNE. Paris, 1846.

Sterenberg, Hermann. [3]
VERSUCH EINER GESCHICHTE DER JUDEN IN POLEN. unter den regierung der Piasten, Wien, 1860.

Sterenberg, Hermann. [3]
GESCHICHTE DER JUDEN IN POLEN unter den Piasten und den Jagiellonen, Nach polnischen und russishen quellen, Leipzig, 1878.

Kraushar, Alexander. [3]
HISTORGA ZYDÓW W POLSCE, Warszawa Tom I, 1865, Tom II, 1866.

Rosenberg, L. [3]
DIE JUDEN IN LITAUEN. Berlin and Munich, 1916.

Ehret, Joseph Dr. [3]
LITAUEN, in vergangenheit, gegenwart und zukunft. Bern, 1919.
Ein Kapitel—Juden in Wilno, illustriert.

Jurginis, J. [3]
LIETUVOS TSR ISTORIJA. Vadovėlis Vidurinėms mokykloms. Valstybine Pedagogines Literaturos Leidykla, Kaunas 1957, p. 174.

Kariv, Avraham. [3]
LITHUANIA. Land of my birth. (Translated from the Hebrew by I.M. Lask and Gertrude Hirschler). New York, Herzl Press, 1967, pp. 92.

סטאַטיסטיק

קלויזנער, י. [4]
יידן אין ווילנע (סטאַטיסטיק 1645—1800).
„ווילנער קהילה״, 1939, קאַפּ׳ 2, זז 57—66.
—— סטטיסטיקה.
„הקהלה בווילנה״, 1938, פרק 2, עמ׳ 46—54.

Balinski, Michal. [4]
OPISANIE STATYSTYCZNE MIASTO WILNO. Wilno, Nakładem J. Zawadzkiego, 1835.
Liczba domów, str. 45; Liczba mieszkanców, 153; Tablica Podług stanu, 61; Tablica podlug wyznań, 62; Tablica urodzonych y zmarłych 1832r. str. 67; Rzemieślniczy, 118; Kupcy, Chrześcianie y Żydzi, 132; Cholera, str. 58.

[4]
СТАТИСТИКА ЕВРЕЕВ ВИЛЕНСКОЙ ГУБЕРНИЙ.
Корева, А. К. Евреи виленской губернии, „Памятная книжка виленской губ". на 1860 г.
„Извещение Рус. Географического общества", № 4, 1873.
Календарь Г. Гурлянда, 1881.
О приросте евр. населения в. вил. губ. „Виленский Вестник", № 21, 1882.
„Восход", № 1, 1888.

Коробков, Х. Г. [15, 4]
СТАТИСТИКА ЕВРЕЙСКОГО НАСЕЛЕНИЯ ПОЛЬШЫ И ЛИТВЫ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНИЕ XVIII В. "Еврейская Старина", СПБ, Окт. – Дек. 1911. стр. 547–562.
(Вильно, стр. 533.)

Berensztejn, M. [4, 20]
SPIS LUDNOŚCI M. WILNO ZA OKUPACJI MIEMECKIEJ (od I listopada 1915). Wilno, 1919.

Romer, E. [4. 28]
SPIS LUDNOŚCI na terenach administrowanych przez Zarząd Cywilny Żiem Wschodnich, Grudżien 1919. Warszawa, 1923.

אַלעקסאַנדראָוו, ה. [4]
די יידישע באַפעלקערונג אין די שטעט און שטעטלעך פון ווייסרוסלאַנד. [1863—1921].
„צייטשריפט״ מינסק, ב׳ 2־3, 1928, זז׳ 307—378.

[4]
די דינאַמיק פון דער יידישער באַפעלקערונג אין ווילנע פאַר די לעצטע 25 יאָר (1897—1921).
„באַריכטן״ וועגן דער טעטיגקייט פון דער ווילנער קהילה פאַר דער צייט פון 1/1 1919 ביז 15/8 1920. ווילנע, תרפ״א—1921, זז׳ 132—165.

Studnicki, Władysław. [4]
ZARYS STATYSTYCZNO–EKONOMICZNY ZIEM PÓLNOCNO–WSCHODNICH. Warszawa, 1922.

Studnicki, Władysław.
ZIEMIA WILEŃSKA. Warszawa, 1922.

[4]
ROCZNIK STATYSTYCZNY, 1921–1939. Magistrat M. Wilno.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [4]
סטאַטיסטישער יאָרבוך פון ווילנע, 1921—1928.
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 2, 1931, זז׳ 162—169.
——די יידן פון ווילנע אין ציפערן („ראָטשניק סטאַטיסטיטשני״, 1930).
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 5, 1933, זז׳ 66—72.
—— וועגן אייניקע פעלערן פון דער סטאַטיסטיק.
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 7, 1934, זז׳ 156—159.

לעשטשינסקי, יעקב. [4]
די יידישע באַפעלקערונג אין פוילן לויט דער לעצטער פאָלקסציילונג.
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 9, 1936, זז׳ 1—30.

Melezin, Abram. [4]
ZE STUDJÓW NAD DEMOGEOGRAFJĄ WILNA. (Czesc I). "Rosprawy, towarzystwo prayjaciól nauk w Wilnie, " tom 9, zeszyt 3, wydział II, 1936. Literatura str. 23.

מעלעזין, אברהם, ד״ר. [4]
דער איצטיקער צושטאַנד פון אידן אין ווילניוס.
אַ ביסל אינטערעסאַנטע ציפער.
„אידישע שטימע״, קאָוונע, נומ׳ 6462, יאַנ׳ 19, 1940.

שיק, ז. [4]
די באַפעלקערונג [סטאַטיסטיק].
„1000 יאָר ווילנע״, 1939, זז׳ 41—44.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [4]
חתונות אין ווילנע פאַר די יאָרן 1929־1930.
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 5, 1933, ז׳ 85.
—— סטאַטיסטיק פון דער שטערבלעכקייט פון די יידן אין ווילנע.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916, 1911—1916, זז׳ 86—107;
1916—1917, זז׳ 1—32, (ביילאַגע).
—— די שטערבלעכקייט און די געבורטן פון די יידן אין ווילנע פאַר די יאָרן 1911—1920.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 131—204.

T. [4]
די שטערבלעכקייט אין ווילנע.
„ווילנער טאָג״, פעב׳ 3, 1931,
סטאַטיסטיק פון ווילנע. [4]
„אונדזער טאָג״, פעב׳ 2, 1937.
1931—1936 די צאָל געבורטן ווערן קלענער, די צאָל טויטן — גרעסער.

739 יידן געשטאָרבן אין ווילנע אין 1938. [4]
„אונדזער טאָג“, יאַנ׳ 1, 13, 1939.

יידישע איסוואַנדערונג פון ווילנע

עמיגראַציע־באַריכטן פון ווילנע. [5]
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 2—49, 1913.

[5]
דער עמיגראַציאָנס־צוזאַמענפאָר אין ווילנע (פון ייק״א, 18—21טן אַפּריל 1913).
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 13, 15, 16, 17, 18, 19, 1913.

[5]
באַראַטונג וועגן היימלאָזע און עמיגראַציע־ענינים.
„אונזער הילף“, נומ׳ 3—12, 1922.

וואַלק י. [5]
עמיגראַציע־אַרבעט זינט דער גרינדונג פון „יעאַס“ (1925—1929). „פּנקס פון יעקאָפּאָ“, 1930, זז׳ 280—303.

לינדער, מנחם. [5]
יידישע וואַנדערונגען פאַר די לעצטע 10 יאָר.
„יידישע עקאָנאָמיק“ נומ׳ 2, 1938, זז׳ 338—365, סעפּעראַט־אָפּצוג 32 ז׳.

Tartakover, Arie. [5]
EMIGRACJA ŻYDOWSKA Z POLSKI. Warszawa 1939.
Tabela XX—Emigracja zydowska z Polski. według Województw. Wilno 1926-1937.

וואַלק, י. [5]
ווילנער אָפּטיילונג פון דער יידישער צענטראַלער עמיגראַציע־געזעלשאַפט „יעאַס“.
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 273—276.

דאָקומענטאַציע פון יידיש לעבן אין ווילנע

Dubinski, P. Burmistrz Wilenski. [9-6]
ZBIÓR PRAW I PRZYWILEJÓW MIASTU STOLECZNEMU W. X. L. WILNOWI NADANYCH . . . Wilno, 1788.

Gimplowicz, Ludwik. [9-6]
PRAWODAWSTWIE POLSKIE WZGLĘDEM ŻYDÓW, Krakow, 1867.

Голицын, А. Н. Князь. [9–6]
ИСТОРИЯ РУССКОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О ЕВРЕЯХ. СПБ, Том I (1694–1825), стр. 1116.

[9–6]
СБОРНИКЪ ПАЛЕОГРАФИЧЕСКИХЪ СНИМКОВЪ СЪ ДРЕВНИХЪ ГРАМОТЪ И АКТОВЪ ХРАНЯЩИХСЯ ВЪ ВИЛЕНСКОМЪ ЦЕНТРАЛЬНОМЪ АРХИВЕ И ВИЛЕНСКОЙ ПУБЛИЧНОЙ БИБЛIОТЕКЕ. Изданые Виленской Археографической Коммиссии. Вып. 1 Вильна: Тип. А. Г. Сыркина, 1884. Вып. 1. (1432–1548 г. г.)

[9–6]
АКТЫ ИЗДАВАЕМЫЕ ВИЛЕНСКОЮ КОММИССИЕЮ ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХ АКТОВ. Том XX, и XXVIII – XXIX Акты о евреях. Вильна, Тип. А. Г. Сыркина, 1901–1902.

Титов, А. А. [9–6]
К ИСТОРИИ ВИЛЕНСКИХ ЕВРЕЕВ. Акты издаваемые Виленскою коммиссиею для разбора древних актов. Том XXVIII Акты о евреях. Вильна 1901.
„Русский Архив", Москва, Книга 2, Год 40, 1902.

Бершадский, Сергеи Александрович. [9–6]
РУССКО–ЕВРЕЙСКИЙ АРХИВ. Ст. Петербург Том I и II (Литовские Евреи, 1388–1569) 1892. Том III (Польские евреи, 1364–1569) 1903.

[9–6]
РЕГЕСТЫ И НАДПИСИ. Свод материалов для истории евреев в России (80 г. – 1800 г.) Ст. Петербург.
Том I (до 1670), 1899, стр. 536.
Том II (1671–1739) 1910, стр. 386.
Том III (1740–1799), 1913, стр. 367.

קלוזנר, י. [9—6]
זכויות.
„הקהלה בוילנה“, פּרק 1, 1938.
—— קעניגליכע פּריווילעגיעס.
„ווילנער קהילה“, קאַפּ׳ 1, 1939.

קלויזנער, י. [6—16, 33, 44—47]
די יידן אין ווילנע און זייערע שכנים (פּריווילעגיעס, קאַמפן און משפטים מיט מיעשטשאַניעס, חורבן תט״ו, מגפות, שריפות).
„ווילנער קהילה“, קאַפּ 1, זז׳ 3—56.
—— היהודים בוילנה ושכניהם.
„הקהילה בוילנה“, פּרק א, 1939, עמ׳ 3—45.

Cohen, I. [8-6]
THE EARLY HISTORY OF WILNA JEWRY (XV–XVI Centuries). Vilna, Phila. 1943, Chapter II, pp. 20-37, 481.

שיק, ז. [9]
דער הערב פון ווילנע.
„1000 יאָר ווילנע“, 1939, זז׳ 12־13.

[10]
ОБЛАСТНОЙ ПИНКОС ВААДА ГЛАВНЫХ ЕВРЕЙСКИХ ОБЩИН ЛИТВЫ. Собрание, постановлений и решений Ваада (Сейма) от 1623 до 1761. Еврейский текст с русским переводом под редакцией и с предисловие Дра С. М. Дубнова „Еврейская Старина", С. Петербург, 1909; Ст. Петербург, 1912.

דובנוב שמעון. [10]
פנקס המדינה של ועד הקהלות הראשיות במדינת ליטא משנת שפ״ג—תקכ״א. סט. פּטרבורג, 1912.
——פנקס המדינה או פנקס ועד הקהלות הראשיות במדינת ליטא, קובץ תקנות ופסקים משנת שפ״ג עד שנת תקכ״א. נדפס מכתב־יד הנמצא בהוראדנא עם מלואים ושני נוסחאות על פי פנקס בבריסק ובווילנא. ערוך בצרוף מבוא והערות, ע״י ש. דובנאָוו. ברלין, „עינות“, תרפ״ה—1942.

הרכבי, א. [10]
חמשה כתבים מפנקס המדינה דליטא בענין יחס המדינה הזאת לארבע ארצות דפולין.
„האָסיף“, ווארשא, כרך 6, 1893.

היילפּרין, ישראל. [10]
תוספות ומלואים לפנקס מדינת ליטא,
ירושלים, תרצ״ה.
—— ראשיתו של ועד מדינת ליטא ויחסו אל ועד ארבע ארצות.
„ציון“, ירושלים, 1937—1938.

קלויזנער, י. [10]
די באַטייליקונג פון ווילנער קהילה אין וועד מדינת ליטע.
„ווילנער קהילה“, קאַפּיטל 10, 1939, זז׳ 169—178.
—— השתתפות קהלת וילנה בועד מדינת ליטא.
„הקהלה בוילנה“, פּרק 10, 1938, עמ׳ 138—145.

סאָסיס, י. [10]
דער יידישער סיים אין ליטע און ווייסרוסלאַנד און זיין געזעצגעבערישע טעטיקייט (1623—1761), לויט זיינע פּראָטאָקאָלן.
„צייטשריפט“, מינסק, ב׳ 2—3, 1928, זז׳ 1—72.

ווישניצער, מאַרק, ד״ר. [10]
דער וועד ליטע, זיין סטרוקטור און די ראַליע
זיינע אין געזעלשאַפטלעכן לעבן פון די ליטווישע
יידן.
„ליטע״, ב׳ 1, נ״י, 1951, זז׳ 163—192.

Wishnitzer, Mark Dr. [10]
"LITHUANIAN VAAD"
"Menorah Journal", New York, April 1931.

Cohen, I. [10]
KAHAL'S RELATIONS WITH THE LITHUANIAN VA'AD. "Vilna", Phila. 1943, Chapter IX. p. 147.

גזירת תט״ו. [11]
קלויזנער י. „ווילנער קהילה״, 1939, קאַפּ׳ 1, זז׳ 18־19.
הובנאַוו ש. „וועלט־געשיכטע״, ב׳ 7, זז׳ 36.
Вишницер М.
История еврейского народа, Том I I, Москва, 1914.
גולי וילנה בשנת 5415 (1655).

אפרים בן אהרן. [11]
ספר שער אפרים. זולצבאַך, 1724.
הקדמה וועגן תט״ו.

בכרך, חיים יאיר. [11]
ספר חוט השני. פראַנקפורט, 1679.
סימן ע״ג, גבית־עדות פון א ווילנער פליט.

מרקאן, יצחק־דוב. [11]
„יהודית״. — "Yehudith"
Organ of the Judith Lady Montefiore college, Ramsgate, April 1940.

קאַפּעלאָוויטש, יצחק. [דיק, א. מ..?] [11]
אסתר, די טאָכטער פון דעם גרויסן גאון ר׳ שבתי כהן ז״ל,
וואָס הייסט דער ש״ך. איינע וואָהרע געשיכטע וואָס עס האָט
פּאַסירט אין ווילנאָ אין די צייטין פון גזרת ת״ח. וואַרשאַ,
בדפוס ר׳ יצחק גאָלדמאַן, תרל״ב—1872, ז׳ 36.

Łowmiańska, Marja. [11]
WILNO PRZED NAJAZDEM MOSKIEWSKIM 1655 ROKU. Wilno, 1929.

Cohen, I. [11-9]
THE JEWS IN VILNA IN XVII CENTURY. "Vilna", Phila. 1943, Chapters II, III, VII, VIII.

קאָן, פּנחס, מגר׳. [12]
די פייערונג לכבוד סטאַניסלאַוו אויגוסט פּאָניאַטאָווסקי אין דער ווילנער שטאָט־שול, 1764.
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ״, ב׳ 1, ז״ז 754, 4—763.

שירה חדשה,
שבחו היהודים למלך גדול חכמה ובינה, חסדי וטוב לכל
ברוב חמלה ותנונה מושל חכמים וחכם מושלי תשובה
סטאניסלאויס אויגוסטוס. נדפס צוקרית מלך רב ווארש׳
נודע בשערים בשנת מלך מושל בשרים לפ״ק [עברית־
פויליש־פראַנצייזיש־דייטש. העברעאישער פאָטאָסטאַט, פוי־
לישער טעקסט איבערגעדרוקט] 1792.

MATERIAŁY DE DZIEJÓW SEJMU CZTEROLETNIEGO. Tom VI, Warszawa 1969, str. 480-483.

Cohen, I. [12]
UNDER KING STANISLAV PONIATOWSKI. "Vilna", Phila. 1943, Chapter V, p. 75.

קאָן, פּנחס. [12]
פון די ווילנער אַרכיוון — 2) דער בונט פון מינסקער
„עמך״ קעגען קהל אין 1777.
„היסטאָרישע שריפטן״, ייוואָ, ב׳ 2, 1937, זז׳ 608—614.

קלויזנר, ישראל. [12]
המאבק הפנימי בקהילות רוסיה וליטא והצעת
ר׳ שמעון בן וולף לתיקונים. תדפיס מתוך „העבר״,
ספר י״ט, אלול תשל״ב, עמ׳ 20.

האָניק, זישע. [12]
די יוריסדיקציע איבער ווילנער יידן אין סוף פון
XVII טן י״ה און די אָרגאַניזאַציע פון די שלאָס־
געריכטן אין ליטע. [דאָקטאָר־דיסערטאַציע אין ווילנער
אוניווערסיטעט 1932]. קאַפּיטלעך געדרוקט :

Honik, Z. [12]
URZĄD PODWOJEWÓDZKIEGO W WIELKIM KSIĘSTWIE LITEWSKIM. Prace tow. Przyjaciól Nauk w Wilnie, 1935.

Honik, Z. [12]
O GENEZIE URZEDU PODWOEWÓDZKIEGO W WIELKIM KSIĘSTWIE LITEWSKIM; O ORGANIZACJI I PRAKTYCE WILEŃSKIEGO SĄDU ZAMKOWEGO U SCHYLKU XVII-GO WIEKU. "Ateneum Wileńskie", Czasopismo naukowe. pośw. badaniom przeszlości W.K.L., 1935.

האָניק, זישע. [13]
די יוריסדיקציע איבער די ליטווישע יידן סוף
XVIIIטן י״ה.
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 8, 1935, זז׳ 278—282.
—— אויסן לעבן פון די ווילנער יידן אין סוף
XVIIIטן י״ה.
„צייט״, סעפּט׳ 6, 1935. [13]
—— די יוריסדיקציע איבער די יידן אין ליטע נאָך
דער לובלינער אוניע.
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 14, 1939, זז׳ 316—334.

קלויזנער, ישראל, מגר׳. [13]
צו דער געשיכטע פון יידן אין ווילנע, א) דער קאַמף
מיטן מאַגיסטראַט און דער אָפּמאַך פון יאָר 1742.
„צייט״, אויג׳ 17, 24, 31 ; סעפּט׳ 7, 1934.

Гессен, Юлий. [15–13]
О ВИЛЕНСКИХ КАГАЛЬНЫХ СТАРШИНАХ. Дело отделения 3го департамента, 1800г. № 328.

Mościcki, H. [13]
ŻYDZI POLSCY POD BERLEM KATARZYNY II. "Kwartalnik historiczny" poświecony badanie przeszlości żydów w Polsce, N-I 1912.

Cohen, I. [13]
THE JEWS IN VILNA IN XVIII CENTURY. "Vilna", Phila. 1943, Chapters IV, V, VIII.

Шацкин, Я. [15–13]
ВИЛЕНСКИЕ ЕВРЕИ В НАЧАЛЕ XIX в. „Еврейская Старина", СПБ, стр. 486.

Григорович, А.[Ковнер, Абраам Ури.] [324, 156, 14–13]
ИЗЪ ЗАПИСОК ЕВРЕЯ. „Исторический Вестник", СПБ, 1903, № 91, стр. 977–1009; № 92, стр. 126–154.

וויינרייך, מאַקס. [13, 14, 156, 324]
פוןביידע זייטן פלויט. דאָס שטורעמדיקע לעבן פון
אורי קאָוונערן, דעם ניהיליסט. ב״א, צענטראַל־פאַרבאַנד פון
פוילישע יידן אין אַרגענטינע, תשט״ז—1955.
ווילנע אין 19טן י״ה ; ראַבינער־שול. די כאַפּער. כאַלע־
רע־עפּידעמיע. צאַר אַלעקסאַנדער II אין ווילנע (1860).

לעבענזאָהן, אדם כהן. [14]
הדרת מלך (אלכסנדר השני מלך רוסיא). עיר ווילנא
לכבוד המלך.
„המגיד״, ליק, מס׳ 38, אוקט׳ 5, 1858.

בראַז, ברוך־משה. [14]
אַלעקסאַנדער II אין ווילנאָ, יום כפור תרי״ט—1858.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 37, 1911.

בונימאָוויטש, ישראל. [14]
צאַר אַלעקסאַנדער דער IIIטער מיט זיין פרוי אין ווילנע [אויג' 20, 1884].
„זכרונות", 1928, זז' 131—133.

Cohen, I. [20-14]
UNDER RUSSIAN RULE, 1793-1914. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XIV, pp. 253-303.

גינזבורג, שאול. [15]
יידישע געטאָס אין אַמאָליגן רוסלאַנד.
„היסטאָרישע ווערק", ב' 3, נ"י, 1937, זז' 315—354.

קלויזנר, י. [15]
כספי הקהלה, פרק 12, עמ' 156—167.
חובות הקהלה וסידור תשלומם בשנת 1766, פרק 13, עמ' 168—185.
תקציב הקהל בשנות 1766—1793, פרק 14, עמ' 186—218.
חסול החובות בשנת תקנ"ג—1793, פרק 15, עמ' 219—231.
„הקהלה בווילנה", 1938.

קלויזנער, י. [15]
די פינאַנסן פון קהל, קאַפּיטל 12, זז' 192—260
די חובות פון קהל, קאַפּ' 13, זז' 207—226.
דער בודזשעט פון קהל (1766—1793), קאַפּ' 14, זז' 227—264.
ליקווידאַציע פון די חובות (אין 1793). קאַפּ' 15, זז' 265—281.
„ווילנער קהילה", 1939.

Марек П. [15]
РАСКЛАДЧИКИ НАЛОГОВ (שמאים) В ЛИТОВСКИХ КАГАЛАХ XVII-XVIII в.
„Еврейская Старина", СПБ, 1909 стр. 161–174.

בונימאָוויטש, ישראל. [15]
די ווילנער קאַראַבקע.
„מעמואַרן", קאַפּ' 3, 1928, זז' 80—88.

Д(убнов), С. [15]
АРЕНДНЫЯ КОНТРАКТЫ В ЛИТВЕ. вв.
„Еврейская старина", СПБ, Июль–Сентябрь, 1909, стр. 105–111.

Гессен, Ю. [15]
К ИСТОРИИ КОРОБОЧНОГО СБОРА В РОССИИ.
„Еврейская Старина", СПБ, 1911, Июль–Сентябрь, стр. 305–347; Октябрь–Декабрь, стр. 486–512; Т. С. СПБ 1912.

Cohen, I. [15]
THE KAHAL'S FINANCES, C. 1600-1800. "Vilna", Phila. 1943, Chapter X, p. 164.

קאָן, פּ. [14, 15]
דער קאַמף פון ווילנער קהל קעגן לוקסוס־מלבושים אין 1809.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 3, 1932, זז' 281—283.
—— ווילנער ראשי־הקהל אין די יאָרן 1802—1831.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 7, 1934, זז' 152—156.
[15]
צו די רדיפות פון יידישער הלבשה אין רוסלאַנד אין 1841. [מודעה פון דער ווילנער מאַכט אין רוסיש און יידיש וועגן בגדים־שטייער]. א. טשעריקאָווער. „דער אַרכיוו פון שמעון דובנאָוו".
„היסטאָרישע שריפטן", ייוואָ, ב' 2, זז' 591—593.

„ПЕРЕЖИТОЕ", СПБ, книга I, 1908, стр. 13.

גינזבורג, שאול. [15, 341]
אַ יידישער „סאמאָזוואַניעץ" אין ווילנע (אַרום 1820).
„היסטאָרישע ווערק", ב' 1, נ"י, 1937, זז' 25—34.

דיק, א. מ.
דער אידישער פּאָסלאַניק, ווילנע, 1880.
—— דער קרימער ייד (פון זיין ביכל „שבתי צבי", 1867).
„ווילנער טאָג", מאַי 21, 1931.
דער „קרימער" (אין ווילנע).
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 32, 33, 1913.

ליטווין, א. [15]
קאַנטאָניסטן.
„יודישע נשמות", ב' 2, ליטא, נ"י, 1917.

Ицкович, И. [15]
ВОСПОМИНАНИЯ АРХАНГЕЛЬСКОГО КАНТОНИСТА.
„Еврейская Старина", СПБ, 1912, стр. 54–66.

איצקאָוויטש, י. [15]
עראינערונגען פון אַ קאַנטאָניסט (ווילנער געגנט).
„ווילנער וואָכנבלאַט", אויג' 24, 29, 1912.

Wengroff, Pauline. [15]
MEMOIREN EINER GROSSMUTTER. Bilder aus der Kulturgeschichte der Juden Russlands im 19 jahrhundert. in 2 band. Berlin, M. poppelaner, 1908-1910.

Штейнберг, О. Н. [15]
ГРАФ М. Н. МУРАВЬЕВ И ЕГО ОТНОШЕНИЕ К ЕВРЕЯМ Г. ВИЛЬНЫ В 1863–1864 ГОДАХ (из записок раввина).
„Русская Старина", № 2, 1901.

קאָן, פּנחס. [15]
פון יידישן זיטלעכן לעבן אין ווילנע אין אָנהויב XIXטן יאָרהונדערט. (פון אַ רעפעראַט אין דער ווילנער היסטאָריש־עטנאָגראַפישער געזעלשאַפט א"נ פון ש. אַנסקי, אין דעצ' 1925).
„יונגער היסטאָריקער", שריפטן פון סעמינאַר פאַר יידישער געשיכטע ביי דער יידישער אַקאַדעמישער היים אין וואַרשע. פ"ג, ב. קלעצקין, 1926, זז' 90—98.

רובינאָוו, ל. [15]
די יידישע יוגנט אין ווילנע סוף 19טן י"ה.
„פון נאָענטן עבר", וואַרשע, ב' 1, 1937, זז' 52—57.

מרמר, קלמן. [15]
מיין לעבנס־געשיכטע, נ"י, איקוף 1959, ב' 1 און 2, זז' 814.
ווילנע, ב' 1, זז' 370—379.

הורוויטש, שמואל. [15]
פון דער אַמאָליקער ווילנע (מיט 50—60 יאָר צוריק) זכרונות.
„פון נאָענטן עבר", וואַרשע, נומ' 2, פ"ג ליטעראַרישע בלעטער, 1938, זז' 145—154.

פרידמן אליעזר אליהו. [15]
ספר הזכרונות [1879—1892]. תל־אביב, 1926.

האַרט, ראובן [15]
ווילנע מיט 60 יאָר צוריק, לויט די מעמואַרן פון א. א. פרידמאַן (אַ זון פון אַנטאָקאָלער רב).
„צייט", דעצ' 4, 1936.

לבני, דוד (ווייסבורד). [15]
ירושלים דליטא. חלק ראשון, ווילנא לפני ארבעים שנה, אישים, מאורעות, מנהגים. חלק שני, תל־אביב, כסלו תר"ץ.

קאָן, פּנחס. [13, 16]
אַ. יידישע שטים צום אויפשטאַנד 1794 אין ווילנע.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 4, 1932, זז' 134—148. סעפּעראַט, 1933.
—— צו דער ביאָגראַפיע פון ד"ר פּאָלאָנוס.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 5, 1933, זז' 53—57.

[16-13]
GŁOS SAŁOMONA POLONUSA, obywatela wileńskiego., na dnia .17 Maya 1794 r. Do Ludu Izraelskiego Miany. str. 4.

רינגעלבלום, עמנואל, ד״ר. [13, 16]

די פוילישע יידן אין אויפשטאַנד פון קאָשטשושקאָ — 1794. הוספה : די ליטווישע יידן בעת דעם אויפשטאַנד. וואַרשע, ביבליאָטעק פון ייוואָ, 1937, זז׳ 195—202.

Гольдштейн С. М. [16, 13]

УЧАСТИЕ ВИЛЕНСКИХ ЕВРЕЕВ В ТРАУРЕ ПО СМЕРТИ КОСТЮШКО. „Еврейская Старина", 1909.

קאָן פנחס. [16]

יידן אין דינסט פון פוילישן גענעראַל דאָמבראָווסקי (1831).

„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ״, ב׳ 1, 1929, זז׳ 764—766.

לעווין, שלמה. [16]

צום אַנטייל פון די ליטווישע יידן אין אויפשטאַנד פון 1931.

„ייוואָ־בלעטער״, נומ׳ 2, 1931, זז׳ 222—233.

Rabinowiczówna, Sara. [16-15]

WILNO W POWSTANIU ROK 1830-1931. Wydawnictwo Magistratu (Bibljoteczka Wileńska N-4), 1932, str. 158.

שאַבאַד, צ. א. [16]

דער אויפשטאַנד פון 1863 און די ליטווישע יידן.

„אונזער טאָג״, יאַנ׳ 23, 24, 25, 26, 1921.

[15—17, 130—135]

ווילנער קהל וועגן די באַדערפענישן פון יידישן פאָלק. [1833].

„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 19, 21, 1911.

Гессен, Ю. И.

ЗАПИСКА ВИЛЕНСКОГО КАГАЛА О НУЖДАХ ЕВРЕЙСКОГО НАРОДА (1833 г.) "Еврейская Старина", СПБ, 1911, Январь–Март, стр. 96–108.

מצב עיר ווילנא בעתים האלה. [17]

דענקשריפט פון די ווילנער כלל־טוער צו משה מאָנטעפיאָרע (1846).

שאול גינזבורג, „היסטאָרישע ווערק״, ב׳ 2, נ״י, 1937, זז׳ 293—298.

וועגן דער רעכטלעכער און עקאָנאָמישער לאַגע פון די יידן אין ווילנע.

דיק, א. מ. [15, 17, 138]

מסכת עניות מן תלמוד רש עלמא עם פירוש רשי״ה ותוס׳ נמצאת בעיר גוזל עיר מלאה עניים ואביונים. ונסדרת ע״י הקבצן ראש הדלפנים רב עני הגדול. ונתוספו בה תוספות חדושים והגהות מהגהו זקני הבטלנים אשר כלו כל ימיהם בדקדוק עניות כבוד שם תארתם נודע בכל תפוצות ישראל.

ילקוט „כנפי יונה״, ברלין, 1848 ; ווילנה, 1878.

פאַראָדיע אויף דער טרויעריקער יידישער עקאָנאָמיק אין ליטע.

Субботин, А. П. [17]

В ЧЕРТЕ ЕВРЕЙСКОЙ ОСЕДЛОСТИ. СПБ, 1887.

[17]

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ об экономическом положении евреев в России. СПБ, 1904.

[17]

ווילנער מאַרטיראָלאָגיע־געשיכטע פון מלחמות און אָקופאַציע.

ז. שיק. „1000 יאָר ווילנע״, זז׳ 32—40.

ד. טשאַרני. „טאָגבוך פון אָקופירטן פאַריז״. תל־אביב, פ״ג, י. ל. פרץ, 1933, זז׳ 358—359.

Wolf, Lucian. [17]

THE LEGAL SUFFERINGS OF THE JEWS IN RUSSIA. London, 1912.

בונימאָוויטש, ישראל [18]

צאַר ניקאָלאַי דער צווייטער אין ווילנע (סעפטעמבער 1915). „זכרונות״, 1928, זז׳ 136־137.

[19]

הכרוז שפרסמה קהלת ווילנה תיכף כשהתחילה המלחמה (בעברית).

„רשמות״, ת״א, כרך ב׳, 1922, עמ׳ 253.

א. ליטאי, פרק מ„מגילת החורבן״, עמ׳ 199—256.

שאַבאַד, צמח, ד״ר. [19]

איבערזיכט (די מלחמה־יאָרן אין ווילנע).

„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 5—24.

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר. [19]

בלעטלעך פון אַ טאָגבוך (1915).

„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916, זז׳ 111—122.

[20]

באַריכט פון יידישן געגנט־קאָמיטעט אויף צו העלפן די קרבנות פון מלחמה אין ווילנע, פון פעב׳ 15 ביז סעפ׳ 1 1919. 1919, ז׳ 22.

אַבראַמאָוויטש, הירש. [20, 21]

די דייטשן אויף די ערטער.

„פנקס מלחמה־אָקופאַציע״, זז׳ 205—232.

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר. [21—25]

ווילנער אין [ערשטן] וועלט־קריג.

„פנקס מלחמה־אָקופאַציע״, 1922, זז׳ 41—66..

—— די צוואַנגסאַרבעט בעת דער דייטשער אָקופאַציע.

„פנקס מלחמה־אָקופאַציע״, 1922. זז׳ 67—80.

שאַליט, מ. [22—23]

די בעקאַנטמאַכונגען (פאַר דער צייט פון דער דייטשער אָקופאַציע אין ווילנע, 1915—1917).

„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 24—48.

ברוידעס, י. און לונסקי, ח. [22—30]

באַקאַנטמאַכונגען, פאַראָרדענונגען, דעקרעטן און באַפעלן [אין ווילנע פון 1915—1921].

„פנקס מלחמה־אָקופאַציע״, זז׳ 629—682.

קאַפלאַנאָוויטש, דן. [21—25]

אין אַ פאַרגליווערטער שטאָט. ווילנע אונטער די דייטשן. בילדער און הומאָרעסקן. זז׳ 123.

Karge, P. [25-21]

ZUR GESCHICHTE DES DEUTSCHTUMS IN WILNO UND KAUEN.
"Altpreussische Monatschrift", Band 54, 1917.

Struck, Herman und Zweig Arnold. [25-21]

DAS OSTJUDISCHE AUTLITZ. Berlin, 1920.

Gronemann, Sammy. [25-21]

HAVDOLAH UND ZAPFENSTREICH. Erinnerungen an die ostjudische Etappe, 1916-1918. Berlin, 1925.

Grossman, Leonid. [25-21]

DIE BERICHTE EINES JUDEN. Münich, 1927.

G. [25]

AUS DEM ARBETSLEBEN DES RABBINER DR SALI LEWI, zum 25 April 1951. Judische Gemeinde Mainz, s. 16.
In Vilna, s.5.

Cohen, I. [25-21]

THE GERMAN OCCUPATION. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVII, pp. 361-373.

בעקער, יוסף. [26—28]

נאָך דער דייטשער אָקופאַציע.

„פנקס מלחמה־אָקופאַציע״, 1922, זז׳ 233—264.

פופס, מ[איר]. [26—28]

10 נאָוועמבער 1918—19 אַפריל 1919 אין ווילנע.

„פנקס מלחמה־אָקופאַציע״, 1922, זז׳ 265—278.

נאָוויקאָוו, יואל. [26—27]

דער אַרבעטער־ראַט אין ווילנע און 4 חדשים ראַטן־מאַכט. „זכרונות״. ת״א, 1967, זז׳ 76—88.

וויגאָדסקי, י., ד״ר. [28 ,27—26]
די פוילישע און די באָלשעוויסטישע אָקופּאַציעס פון ווילנע אין דער צייט פון דער וועלט־מלחמה.
„לעבען״, רעד׳ מ. שאַליט, פון די מלחמה־יאָרן, ווילנע 1922.

אַנ־סקי, ש. [27]
שתדלנות ביי די באָלשעוויקעס. [ווילנע 1919].
„געזאַמלטע שריפטן״, ב׳ 10, זכרונות, זז׳ 123—132.

Cohen, I. [27]
THE BOLSHEVIK OCCUPATION. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVII, p. 376.

[28—27]
די פּאָלעמיק צווישן מאַרשאַל פּילסודסקי און קאָמאַנדיר טוכאַטשעווסקי.
„אונזער טאָג״, יוני, 1, 25, 1937.
וועגן טוכאַטשעווסקיס מאַרש אויף ווילנע און וואַרשע.

גאָרדאָן, ש. [28]
די פוילישע אָקופּאַציע און די יידן.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 279—324.

Cohen, I. [39, 28]
THE POLISH LIBERATION. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVII, pp. 374, 377-381.

גאָלדשמידט, א. י. [29]
זעקס זאַכן ליטע.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 337—382.

בעל־דמיון [שטיף נחום]. [29]
ווילנע און ליטע.
„ליטע״, זאַמלהעפט, קאָוונע, 1921.
„ליטע״, ב׳ 1, נ״י, 1951, זז׳ 1125—1132.

שיק, זלמן. [29]
די ליטווינער אין ווילנע.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939, זז׳ 45—48.

סודאַרסקי, מענדל, ד״ר. [29]
ליטע אין איר קאַמף פאַר ווילנע.
„ליטע״, ב׳ 1, נ״י, 1951, זז׳ 295—302.

י. ב. [29]
ליטע און ליטווינער. 1920, זז׳ 31.

[29]
ווילנע און ווילנער געביט. (קיצור אין אידיש). קאָווגע, קאָוונער אָפּטיילונג פון קאָמיטעט צו באַפרייען ווילנע. 1932, ז׳ 48, איל׳.

Cohen, I. [29]
LITHUANIANS. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVII, p. 382.

וואָלפסאָן, בועז. [30]
מיטל־ליטע.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 383—408.

ענסקי.
די פויליש־ליטווישע אונטערהאַנדלונגען.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 409—436.
——דער סוף פון מיטל־ליטע.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 437—462.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [30]
צום אָנטייל פון די יידן אין סיים.
„אונדזער טאָג״, יאַנ׳ 1, 1922.
—— דער בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטן.
„אונדזער טאָג״, סעפּט׳ 6, 1922.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [47—44 ,39 ,30—28]
וועגן די פויליש־יידישע באַציאונגען.
„ווילנער טאָג״, יולי 8, נאָוו׳ 29, דעצ׳ 28, 1920.

Szabad, C. Dr. [30]
PRZED WYBORAMI (Rozmowa). "Słowo" Listopad, 22, 1922.

Szabad, C. Dr.
OPOZYCJA DEMOKRACJI ŻYDOWSKIEJ (wywiad). "Słowo", Listopad 12, 1922.

[30]
WYBORY DO SEJMU W WILNIE, 8 stycznia 1922r. Wilno, Wydawnictwo Generalnego Komisarjatu Wyborczego. Wilno, 1922, str. 172, Mapa Frekwencji Wyborcza.

Cohen, I. [30]
THE STATE OF "MIDDLE LITHUANIA". "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVII, p. 183.

Cohen, I. [30-29, 28]
UNDER THE POLISH REPUBLIC. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVIII, pp. 387-406.

Studnicki, Władysław. [47-44, 43-39, 32-28]
SPRAWA POLSKO–ŻYDOWSKA. Wilno, Józef Zawadzki, str. 123.

[32]
האַרצרייסנדע ווענדונג פון ווילנער יידישע אינוואַלידן.
„טאָג״, יאַנ׳ 22, 1920.

מאַשקאָווסקי, ק. [32]
דער יידישער קריגס־אינוואַליד אין ווילנע און זיין פאַראיין.
„ווילנער אַלמאַנאַך״, 1939, זז׳ 295—300.

יידן־האַס, העצע און פאַרפאָלגונגען

האַניק, ז. [530 ,109־108 ,33]
ווען איז אויפגעבויט געוואָרן די ווילנער שטאָט־שול ?
„צייט״, יוני 9, 1935.

האַניק, זישע. [33]
דער פּאָגראָם אויף יידן אין ווילנע מיט 340 יאָר צוריק.
„ווילנער טאָג״, 1932.

Cohen, I. [33]
THE FIRST ANTI–JEWISH ATTACK. "Vilna", Phila. 1943, Chapter II.

Steinschneider, M. [34]
KEDOSCHIM (MARTYRER)(קדושים מווילנא) AUS VILNA.
Amsterdam, s. 8. judish-deutsche literatur. serapeum, Leipzig, 1848-1849, N-255.

הדפסה של הפקולטת למדעי יידיש, האוניברסיטה העברית בירושלים, א״י.

ווינרייך, מאַקס, ד״ר. [34]
אַ בלוט־בלבול אין ווילנע מיט 235 יאָר צוריק (1691).
„פאָרווערטס״, נ״י, פעב׳ 21, 1926.
—— דער ווילנער בלוט־בלבול פון 1690.
„שטורעמווינט״, פ״ג טאַמאַר, 1927, זז׳ 201—220.

Cohen, I. [34-33]
STUDENT RIOTS, POGROMS, "RITUAL MURDER" ACCUSATIONS AND JEWISH MARTYRS. "Vilna", Phila. 1943, Chapter III–IV.

קאָן, פּנחס [34]
אַ פאַרצייטיגער פּורים־אינצידענט אין ווילנע.
„אונדזער טאָג״, מערץ 12, 1933.
מיטן פּאָליציי־מייסטער שליקאָוו אין 1809. ביי א. מ. דיק — „מחזה מול מחזה״ — 1861 ; „דער פּורים־שפּילער״, ווילנע, 1870.

מרמר, קלמן. [34]
אַ בלוט־בלבול צוליב יידישן רחמנות (1891 ?)
„מיין לעבנס־געשיכטע“, ב׳ 1, קאַפּ׳ 48, נ״י פ״ג איקוף, זז׳ 233—235.

לעווין, מענדל. [34]
עלילת־דם, (1916).
„ווילנער זאַמלבוך“, ב׳ 2, 1918, זז׳ 207—209.

אַ בלוט־בלבול אין ווילנע. [34]
אויף אוגליצקע 10 — אַ זון צעהרגעט זיין מוטער און שוועסטער.
„ווילנער טאָג“, אַפּריל 13, 1921.

בונימאָוויטש, ישראל. [34]
בויווידזער עלילת־דם.
„מעמואַרן“, 1928, קאַפּ׳ 28, זז׳ 193—197.

ראָזענבוים, שמשון, אַדוו׳. [34]
יורידישע הילף.
„ווילנער זאַמלבוך“, ב׳ 1, זז׳ 108—111.

לונסקי, חייקל. [34]
הקדוש ר׳ מנחם [־נאָטע] מאַן הי״ד. צו זיין 188סטן יאָרצייט (תק״ט), (אַ ווילנער מאַרטירער־געשיכטע), [יולי 3, 1749].
„דאָס וואָרט“, נומ׳ 661, יולי 9, 1937.

Хвольсон, Д. А. [36–34]
УПОТРЕБЛЯЮТ–ЛИ ЕВРЕИ ХРИСТИАНСКУЮ КРОВЬ? Ст. Петербург, 1879.

Хвольсон, Д. А. [36-34]
О НЕКОТОРЫХ СРЕДЕНВЕКОВЫХ ОБВИНЕНИЯХ ПРОТИВ ЕВРЕЕВ. Ср. Петербург, 1861; 1880.

Deutsh - Frankfurt-am Main 1904.

Starck, Herman I. [36-34]
BLOOD ACCUSATION “The Jewish Encyclopedia”, Volume III, p. 260-7.

BLOOD REVENGE. “The Universal Jewish Encyclopedia”, Volume 2, p. 410.

שאַצקי, יעקב, ד״ר. [36—34]
די געשיכטע פון עלילת־דם.
„טאָג“, נ״י, מערץ 27, 1929.
„צייט“, ווילנע, אַפּריל 23, 1929.

געץ, פ. מ. [36—35]
עלילת־דם פון דוד בלאַנדעס אין ווילנע.
„פרימאָרגן“, ריגע, מערץ 8, 15, 1926.

גרוזענבערג, אָסקאַר. [36—35]
דער ווילנער בלוט־בלבול געגן דוד בלאַנדעס.
„צוקונפט“, נ״י, מאַי 1939.
„אונדזער טאָג“, מאַי 17, 18, 1939.

Грузенберг, С. О. [36–35]
ПИСЬМА, ВТОРАЯ СЕРИЯ (1899–1906).
„Еврейская Старина“, 1915, Выпуск III-IV, стр. 368–370.

Грузенберг, Оскар [36–35]
ВЧЕРА. Мемуары. 1938.

Kraszewski, J.I. [37]
HISTORJA SPRAWIEDLIWIE NAWROCONEGO (mase Ger Cedek). “Wilno, od początków jego do roku 1750,” Tom III, Wilno, 1841, str. 173-186.

דיק, א. מ. [37]
גר־צדק. „די יודישע וועלט“, יוני, 1913, ז׳ 58.
אַן איבערדערציילונג לויט קראַשעווסקיס בוך.

Gershuni, Henry. [37]
SKETCHES OF JEWISH LIFE AND HISTORY. The Converted nobleman. New York, 1873, pp. 187-224.

Wiernik, Peter. [37]
POTOCKI (POTOTZKI), COUNT VALENTINE (ABRAHAM BEN ABRAHAM) GER ZEDEK. “The Jewish Encyclopedia”, N.Y.-London, Volume 10, p. 147.

ליטוויק, א. [37]
דער „גר־צדק“ אין דער אידישער לעגענדע (לויט אַ זעלטענער אַלטער יידישער שריפט).
„די צוקונפט“, נ״י, יאַנואַר—יולי, 1916.

—— „מעשה גר־צדק“ אין ליכט פון לעגענדע און ווירקלעכקייט.
„די צוקונפט“, נ״י, דעצ׳, 1926.

וויינרייך, מאַקס, ד״ר. [37]
וועגן „גר־צדק“.
„פאָרווערטס“, נ״י, יאַנ׳ 24, 1926.

וו־ן, ז. [37]
וועגן די „יאָשקעס“. [צו דער גר־צדק געשיכטע]
„פאָרווערטס“, נ״י, פעב׳ 16, 1926.

בן־דוד, י. ח. [חיים־אלחנן]. [37]
גרף פוטוצקי או גר־צדק. אגדה דרמתית בחמש מערכות. תל־אביב, הוצאה שניה, תש״א—1941, עמ׳ 79.

Cohen, I. [37]
THE “RIGHTEOUS PROSELYTE”. “Vilna”, Phila. 1943, Chapter IV, pp. 73-47, 484.

ציטראָן, ש. ל. [38]
משומדים. ב׳ 1 און 2 — 1923 ; ב׳ 3 — אַוועק פון פאָלק, 1927, וואַרשע, פ״ג צענטראַל.

[38]
—— מאחורי הפרגוד (מומרים, בוגדים, מתכחשים). הוצאת הירש מ״ץ, ווילנה, כרך 1, 2 1923.
טיילווייז איבערזעצט אויף פויליש דורך מ. קאַמפער אין קראַקעווער Nowy Dziennik.

אַ מאַרטאַראַ־פּראָצעס אין ווילנע. [38]
די רעדעס פון די אַדוואָקאַטן טשערניכאָוו און זאַקס. פאָטער פון אָפּגעשמדטן 11 יאָריקן יינגעלע יעקב אַראָנאָוויטש (איצט יאַן וולאַדיסלאַוו) ווענדט זיך צום פויפּסט.
„אונדזער טאָג“, 16 אַפּריל, 1937.

גינזבורג, שאול. [38]
פּראָפעסאָר דניאל כוואָלסאָן.
„היסטאָרישע ווערק“, ב׳ 2, משומדים אין צאַרישן רוסלאַנד. אָפּטיילונג קאַריעריסטן. נ״י, 1946, זז׳ 117—156.

ר. אביגדור. [39]
אַ מעשה מיט אַ שנירל פערל אָדער ווי אַזוי ווילנער יידן זיינען ניצול געוואָרן פון אַ פּאָגראָם.
„צייט“, אָקט׳ 8, 1930.

אַנסקי, ש. [39]
אַ דרינגענדער חוב (וועגן פּוילישן פּאָגראָם אין אַפּריל 1919).
„אונדזער פרייהייט“, 1919, זז׳ 10—14.

[39]
קרבנות פון די לעצטע געשעענישן (רשימה).
„טאָג“, מאַי 5, 1919.

[39]
רעזאָלוציעס פון דער ווילנער קהילה וועגן די לעצטע געשעענישן (אַפּריל־טעג).
„טאָג“, מאַי 9, 1919.

אלצפן. [39]
אויף די פרישע קברים [נאָכן פּאָגראָם].
„יידישע צייטונג“, מאַי 9, 1919.

ייבין, י. ה. · [39]
אין די טעג פון צער.
„יידישע צייטונג“, מאַי 12, 1919.

י. ל. [39]
אין די טרויער־טעג.
„יידישע צייטונג“, מאַי 9, 21, 1919.

Cohen, Israel. [39]
A REPORT ON THE POGROMS IN POLAND. London, 1919.

פּאָגראָם־טומל אין ווילנע. [39]
„טאָג“, יולי 3, 1922.

פרטים וועגן די עקסצעסן אין ווילנע. [39]
„פריינד", יולי 4, 5, 6, 9, 10, 1922.

קופּער, ג. [זינגער י. י.]. [39]
וועגן איבערפאַל אויף ד"ר מ. וויינרייך.
„פאָרווערטס", נ"י, נאָוו' 22, 1931.

[93]
—— פאָרווערטס־קאָרעספּאָנדענט שילדערט דעם פּאָגראָם אין ווילנע.
„פאָרווערטס", נ"י, נאָוו' 27, 2, 1931.

[40]
——די מפּלה פון די ווילנער אַנטיסעמיטן אויפן פּאָגראָם־פּראָצעס פון די דריי יידן.
„פאָרווערטס", נ"י, מאַי 3, 1932.

וואולפין־פּראָצעס אין ווילנע. [40]
„פאָרווערטס", נ"י, נאָוו' 11, 12, 1931; אַפּריל 16—19, 1932.
זע אויך יידישע און העברעאישע פּרעסע פון דער צייט.

סעם. [43—41]
פּאָגראָמען אין ווילנע.
„אָקטיאַבר", מינסק, אָקט' 10, 1936.
—— די פּאָגראָמען אין ווילנער אוניווערסיטעט.
אָקטיאַבר, מינסק, פּעב' 27, 1937.

[43]
אַ טאָג אָן יידן גרייטן די ענדעקעס מיטוואָך אין אוניווערסיטעט.
„אונדזער טאָג", פּעב' 1, 1937.

אומרועןן אין אוניווערסיטעט.
„אונדזער טאָג", פּעב' 22, 23, 24 ; מערץ 2, 1937.

נומערוס קלאַוזוס און נומערוס נולוס אין ווילנער אוניווערסיטעט.
„אונדזער טאָג", אָקט' 15, 1937.

ווילנער אוניווערסיטעט אין 1937. (ציפערן).
„אונדזער טאָג", אָקט' 13.

אָפּיציעל איינגעפירט אַ געטאָ אין ווילנער אוני־ווערסיטעט.
„אונדזער טאָג", נאָוו' 26, 1937.

ניט גיין אין געטאָ — באַשליסן ווילנער ייד' סטודענטן.
„אונדזער טאָג", נאָוו' 27, 29, 30, 1937.

[338—337 ,43]
אין שוץ פון יידישן אַקאַדעמיקער, **פאַר אונדזערע עלע־מענטאַרסטע בירגערלעכע רעכט.**
ביילאַגע צו „ווילנער טאָג", פּעב' 7, 1937.
ז. ר.(ייזען) ; מ. וויינרייך, די פּראָפעסאָרן ; פּנחס קאָן, עס פּלייצט אַ ים פון שנאה ; ד"ר י. וויגאָדסקי, די יידישע געזעלשאַפט און דער יידישער סטודענט ; ש. דרייער, נישט אומזיסט ; R. איז נאָמען פון אמת ; מ., מען דאַרף רעדן צו די פּאָליאַקן ; נ. ק(אסטעלאַנ־סקי), געווען איז עס אין יאָר 1937. יידישע סטודענטן־דעלעגאַציע ביים רעקטאָר סטאַניעוויטש.

[338—337 ,43]
די יידישע געזעלשאַפט פּראָטעסטירט קעגן איינפירן אַ געטאָ אויף די הויכשולן !
ביילאַגע צו „די צייט", דעצ' 7, 1937.
ח. לעווין, די געטאָ־טעאָריע אין דער פּראַקטיק. ד"ר י. וויגאָדסקי, געטאָס פאַר יידישע סטודענטן אין פּוילן ; אַדוו' מ. סטוטשינסקי, אַ קאַפּריז אָדער אַ לעבנס־פראַגע ; ה. א. ה., דורכהאַלטן ; שמערעלע, געטאָ ; ש. ראָזענשטיין, פאַר אונדזער און אייער פרייהייט ; ד. מיר מוזן און וועלן אויסהאַלטן !

[338—337 ,43]
צום קאַמף קעגן געטאָ — דער סימבאָל פון רעכט־לאָזיקייט.
ביילאַגע צום „ווילנער טאָג", דעצ' 10, 1937.
ז. רייזען, דאָס געטאָ ; מ. וויינרייך, פאַר וועמען דער דערנידעריקונג ? ; י. טשערניכאָוו, אויף פאַרטיידיקונגס־פּאָזיציעס.

[338—337 ,43]
15 יידישע סטודענטן געמשפּט פאַר „שטערן די רו".
גיבן גלענצנדע ענטפערס די ריכטער־פּראָפעסאָרן.
„אונדזער טאָג", יאַנ' 1, 30 ; פּעב' 13, 1939.

לעשטשינסקי, יעקב. [43—39]
וויאַזוי דאַרפן יידן רעאַגירן אויף אַנטיסעמיטישע אָנפאַלן — פאַרשווייגן אָדער באַלד ענטפערן ?
„אונדזער טאָג", יולי 18, 1939.

Cohen, I. [338.337, 43-41]
A PERIOD OF REACTION – TERRORISM IN UNIVERSITES. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XXVIII, p. 418.

ווילנע — אַ פיל־נאַציאָנאַלע שטאָט

Bieliński, Józef. [47-44, 33, 16-15]
SZUBRAWCY W WILNIE (1817-1822). Zarys historiczny. 2) Sprawa Żydowska. Wilno, Nakładem Korwina, 1910, str. 116-124.

[47-44, 33, 16-15]
Skwarczyński, Zdzisław (Wybrał i opracował).
WIADOMOŚCI BRUKOWE, Wybór artykułów. Wrocław-Warszawa-Kraków, Zakład Narodowy im. Ossolinskich.
Żydzi i Sprawa Żydowska str. 122-125, LI, LXXIX.

Orzeszkowa, Eliza. [47-44, 16-15]
O ŻYDACH I KWESTJI ŻYDOWSKIEJ. Wilno, 1882.

Mateusz. [47-44]
STOSUNKI POLSKO–LITEWSKIE ROSJANIE NA LITWIE, Żydzie - Amnestja.
[Wilno] 1906, str. 12.

Czekanowski, Jan Dr. Prof. [47-44]
STOSUNKI NARODOWOŚCIOWO–WYZNANIOWE NA LITWIE I RUSI. Lwów. 1918.

אַבראַמאָוויטש, הירש. [47—44]
ווילנע די נאַציאָנאַליטעטן־שטאָט.
„ווילנע", זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 267—272.

וו. ב. [47—44 ,39 ,33]
די יידן צווישן די נאַציאָנאַליטעטן אין ווילנער קאַנט **(געג' זשעליגאָווסקי, טשעסלאַוו יאַנקאָווסקי, פּראָפ' מ. בירזשישקאָ און קליאַודוש דושעווסקי וועגן יידן).**
„אונדזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, זז' 10—11.

שאַבאַד, צ. ,ד"ר. [49—44 ,39]
יידן אין ירושלים דליטא.
„אונזער טאָג", מערץ 18, 1921.

שיק, זלמן. [44]
די געשיכטע פון די טאָטערס אין ווילנע.
„1000 יאָר ווילנע", 1939, זז' 55—57.

שיק, זלמן. [44]
מחמדנישער צמענטער און מעטשעט אין ווילנע.
„1000 יאָר ווילנע", 1939, זז' 450—453.

קאַגאַנאָוויטש, משה. [44]
„קורבאַן באַיראַם" ביי די טאַטאַרן.
„צייט", יוני 13, 1930.
דער מוסולמענישער יום־טוב פון קרבנות אין ווילנע.

[44]
ПОЛОЖЕНИЕ ЕВРОПЫ.
(Город Вильно спасенный евреями). „Сын Отечества", декабрь 1812 г.

פאָזנער, ש. [44]
ווילנער יידן אונטער דער נאַפּאָלעאָנישער אָקופּאַציע (אַ בינטל ניי־געפונענע דאָקומענטן).
„ייוואָ־בלעטער", נומ' 7, 1934, זז' 27—286.

לעוו, אבע. [44]
פאַר קוטוזאָווס קלייזיען [פּאָלקאָווסלידער וועגן נאַפּאָלעאָנען אין ווילנע].
„אייניקייט”, מאָסקווע, סעפּט׳ 25, 1945.

גינזבורג, שאול. [44]
די פראַנצויזישע געפאַנגענע און די יידן. זז׳ 198—208 וועגן „ריקצוג דער פראַנצויזן”. (פון ערנסט וו. פּפּול, איבערזעצט פון פויליש, ווילנאַ, תקע״ג).
„היסטאָרישע ווערק”, ב׳ 1, נ״י, 1937, זז׳ 207—211.
„ייוואָ־בלעטער”, נומ׳ 8, 1935, זז׳ 273—274.

רייזען, זלמן. [44]
ריקצוג דער פראַנצויזן.
„ייוואָ־בלעטער”, ב׳ 1, נומ׳ 3, זז׳ 203־204.

פרענק, ע. נ. [44]
יהודי פולין בימי מלחמות נאַפּולעאָן. ורשה, 1912.

שיק, ז. [44]
נאַפּאָלעאָן פּלאַץ. זז׳ 318.
רעפּרעזענטאַנץ פּאַלאַץ, זז׳ 344-345
„1000 יאָר ווילנע”, 1939.

בערנשטראַסער, ל. ד״ר. [45]
די ביאַלאָרוסען.
„לעצטע נייס”, סעפּט׳ 12, 13, 1916.

שיק, זלמן. [45]
די ווייסרוסן (אין ווילנע).
„1000 יאָר ווילנע”, זז׳ 48—52.

Навина, Антон [Луцкевич, Антонi]. [45]
ВЫЛЬНЯ У БЕЛАРУСКАЙ ЛІТЕРАТУРЫ, Вільня, Беларускі музей, 1925.

Wiszłuch, Sewerin. [45]
WILNO I ZIEMIA WILEŃSKA, Wilno, 1930.
Bialorusini na ziemi wileńskiej.

Czacki, Tadeusz. [46]
ROZPRAWA O ŻYDACH I KARAITACH. Wilno, 1807.

Kraszewski, J.I. [46]
ŻYDZI–KARAICI. “Wilno, od początków jego do roku 1750”, Tom III, Wilno, 1841, str. 165-173.

Гессен, Ю. И. [46]
БОРЬБА КАРАИМОВ ГОРОДА ТРОК С ЕВРЕЯМИ. „Еврейская Старина", СПБ, 1910.

[46]
КАРАИМСКОЕ СЛОВО. Ежемесячный общественный и историко – литературный журнал. Вильна, 1913–1914 гг.

ליטווין, א. [46]
די קאַראַאימען (צום קאַראַאימען צוזאַמענפאָר אין יולי מאָנאַט).
„לעבען און וויסענשאַפט”, נאָוו׳, זז׳ 25—40, דעצ׳, 1910, זז׳ 77—88.

קאָן, פּ. [46]
אַ באַזוך ביים קאַראַאימער חאַכאַם.
„טאָג”, אויג׳ 7, 1923.
—— צו כל נדרי אין דער קאַראַאימישער „קענעסאַ”.
„טאָג”, סעפּט׳ 21, 1923.

בלבן, מאיר. [46]
הקראים בפולין.
„התקופה”, ברלין, הוצאת שטיבל, כרך 24, 25, תרפ״ט, בדפוס ראם וילנה.
„טרוקי”, כרך 25, עמ׳ 464—487.

איזאַקסאָן, ה., ד״ר. [46]
קאַראַאימען גייען אונטער.
„צייט”, אַפּריל 25, 1935.

שיק, זלמן. [46]
די קאַראַאימער (אין ווילנע).
„1000 יאָר ווילנע”, 1939, זז׳ 52—54.

Mann, Jacob. [46]
TEXTS AND STUDIES IN JEWISH HISTORY AND LITERATURE. Volume II, Caraitica. Philadelphia, Jewish Publication Society of American, 1935, pp. 1600 + XXIV.

מאַהלער, ר., ד״ר.
צוויי מאָנומענטאַלע ווערק פון יעקב מאַנן וועגן דער יידישער געשיכטע. (רעפעראַטן און רעצענזיעס).
„בלעטער פאַר געשיכטע”, ב׳ 2, וואַרשע, היסטאָריקער קרייז ביי דער געז׳ פריינד פון ייוואָ, 1938, זז׳ 163—174.

Cohen, I. [46]
THE KARAITES. (1360-1939). “Vilna”, Phila. 1943, Chapter XX, pp. 451-468.

גערשאַטער, ע. [46]
אויף יענע זייט געטאָ.
„בלעטער וועגן ווילנע”, לאָדזש, 1947, זז׳ 44—45.

דוואָרזשעצקי, מ. [46]
די קאַראַימער.
„ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948, ז׳ 332.

אוריאל, מ. [46]
די קאַראַאימער פאַר די לעצטע 150 יאָר.
„ליטע”, ב׳ 1, נ״י, 1951, זז׳ 203—218.

ווילנער טאָפּאָגראַפיע

וועגווייזערס איבער ווילנע

שיק זלמן.
1000 יאָר ווילנע, ערשטער טייל אַרויסגעגעבן דורך דער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטעניש אין פוילן, ווילנער אָפּטיילונג (ווילג), 1939, ז׳ 520, מאַפּע, ביבליאָגראַפיע, איל׳.

Jana Ze Śliwina.
PRZECHADZKI PO WILNIE I JEGO OKOLICAH. Wilno, Nakład m. Orgelbranda, 1856, Wyd. II, - 1859.
Żydzi - str. *87-88.*

Kirkor, Adam H.
PRZEWODNIK WILNO i koleje żelazne z Wilno do Petersburga i Rygi, oraz do granic na Kowno i Warszawie, Wilno, 1862, str. XII/289/7; Wyd. II, 1880, Wyd. III, 1889.
Żydzi - str. 20, 24, 80.

ПУТЕВОДИТЕЛЬ ПО ВИЛЬНЕ И ЕЯ ОКРЕСНОСТЯМ с планом города Вильны. Второе исправленное издание, Типография А. Г. Сыркина, 1890.
Стр. 68 Синагога; 144—145 Число жителеи, еврей.

Gizbert, W. [Studnicki].
WILNO, Przewodnik ilustrowany po mieście i okolicach z planem miasta i dodatkami. Wilno, Nakład i Druk A. Żukowski i W. Borkowski 1910.
Żydzi - str. 8-9, 19, 25-27, 55, 67-68, 186-192, 218-219.

Zahorski, Władisław, Dr.
PRZEWODNIK PO WILNIE. Opracowany na podstawie najnowszych źródeł. (z licznemi ilustracjami i planem miasta), Nakładem J. Zawadzkiego. 1910.
Żydzi - str. 53, 264-265, 278.

Studnicki Wacław.
WILNA, Przewodnik. Dodatek Prof. J. Kłos, Rozwój Architektoniczny Wilna. Wydanie Drugie. Wilno, Nakładem i drukiem L. Chominskiego 1921 str. 72.

Kłos, Juljusz, Prof. U. S. B.
WILNO. Przewodnik krajoznawczy. Wydanie trzecie poprawione po zgonie autora, Wilno, 1937. [Wyd. I, 1923; Wyd. II, 1929.]
Dzielnica Żydowska str. 195-198.

Шалуга, Р.
ВИЛЬНЮС, Краткие сведения для Туристов. Перевод с литовского. Редактор М. Шнейдерис, Художник К. Прейкштас. Вильнюс, Госиздат политической и научной литературы, 1957, стр. 8619.

Мацейка, Ю., Гудинас, П.
ВИЛЬНЮС, Путеводитель по городу. Перевод с литовского Д. Гельпернас, Редактор И. Фридайте, А. Медонис. Госиздат полетической и научной литературй Литэвской ССР, 1962, стр. 392.

Jurginis, J. & Mikučianis, V.
VILNIUS Tarybų Lietuvos sostinė. Valestybine politenes mokslinės literatūros Leidykla, Vilnius, 1956, p. 175.

Spelskis, A. Dr. Arch.
LITHUANIAN TOWNS, Past and Future. English version by V. Normantes and M. Ginsburgas. Edited by Ar. Medonis and Vl. Grodzenskis. Vilnius, Gintaras, 1970, p. 112.

[48—49, 50—90]
די 15 פונקטן וואו די אָרעמע באַפעלקערונג פון ווילנא וואָס האָבן ביכלאך באַקומען שפייז.
רשימה פון די גאַסן אין שטאָט לויט די 15 ראַיאָן־פּונקטן. פּלאַקאַט. אָ״י.
קומט צו די וואַלען אין דער ווילנער קהילה.
דעם 24, 25 און 26 דעצעמבער [1918]. רשימה פון די גאַסן אין שטאָט לויט די 18 וואַל־ביוראָען. פּלאַקאַט.

[50-40, 49-48]
DO WYBORÓW 8 STYCZNIA 1922 r. Spis alfabetyczny ulic i miejscowości m. Wilna z wykazem Nr Nr Obwodów wyborczych, do których należą . . . oraz wskazaniem adresów lokali biur Obwodowych. Prezewodniczący Komisji Okregowej L. Grabowski, str. 24.

שיק, ז. [48—49, 50—90]
די נעמען פון ווילנער גאַסן און געסלעך. זז' 304—308.
די יידישע נעמען פון די ווילנער גאַסן, ז' 303.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

[48—49, 50—90]
נייע (יידישע) נעמען פון ווילנער גאַסן.
פּ. קאָן. „היסטאָרישע שריפטן״, ייוואָ, ב' 1, 1929, זז' 773. (הערה).
„גרינינקע ביימעלעך״, נומ' 13, אָקט', נומ' 14־15, נאָוו' 1934.
ב. ווילנער גאַסן. „אונדזער טאָג״, אויג' 11, 1937.
שמולינסקי. נעמען פון דער האַפּטוירע. „ווילנער עמעס״, נאָוו' 14, 1940.
ק[אַהאַן, ש]. „עמעס״, קאָוונע, אַפּריל 26, מאַי 25, 1941.

Медонис, А. Редактор. [90–50, 49–48]
ВИЛЬНЮС, АДРЕСНО–СПРАВОЧНАЯ КНИГА, Вильнюс, Минтис, 1964, сир. 250.
Улицы города Вильнюса, стр. 192–229. Советские и старые наименования.

שיק, ז. [49]
שטח און טאָפּאָגראַפיע פון ווילנע. זז' 65—67.
די לענג פון ווילנער גאַסן. ז' 91.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

Залкинд, В. С. [60–55]
ОПЫТ МЕДИКО–ТОПГРАФИЧЕСКОГО ОПИСАНИЯ Г. ВИЛЬНЫ. Вильно, 1891.

שיק, זלמן. [50]
קלימאַט, פלאָרע און פאַונע.
„1000 יאָר ווילנע״, זז' 58—63.

מזח, יהושע־הלוי. [52]
אַ בוקעט פרישע בלומען. (לעגענדע וועגן דער גרינדונג פון ווילנע).

Самойло, Н. [52]
ЛИТОВСКАЯ ЛЕГЕНДА ОБ ОСНОВАНИИ ГОРОДА ВИЛЬНО. "Русская Старина", СПБ, Том 83, Апрель 1895, стр. 94–95.

[סאַמאַילאָ, ה.]
אַ לעגענדע וועגן דער שטאָט ווילנע. איבערזעצט פון רוסיש י. ישורין.
„ווילנע״, זמ״ב, נ״י, 1935, זז' 20—22.

שיק, זלמן. [52]
דער חלום וועגן אייזערנעם וואָלף, זז' 14־15.
דער שלאָסבאַרג, זז' 78—84.
דריי קרייצן (קרייצבאַרג), זז' 85־86.
בעקיעש באַרג, זז' 87.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

ראָזענבוים, חיים. [52]
ווילנער שלאָסבאַרג.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ' 50, 1911.

Tyszkiewicz, Konstanty Hr. [53]
WILJA I JEJ BRZEGI, pod względem Hydroficznym, Hystorycznym, Archeologicznym i Etnograficznym. Drezno, Drukiem i nakładem I. Kraszewskiego, 1871, str. 362.

שיק, ז. [53]
די עלטסטע ווילנע [די וויליע]. זז' 16—17.
די וויליע, געשיכטע, באַדייטונג אין דער ליטעראַטור. זז' 69—77.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

לעווין, משה. [54]
אַ דענקמאָל ביים טייכל. וואַרשע, קינדער־פריינד, 1937, ז' 16.

שיק, ז. [54]
דענקמעלער און אָנדענק־טאָוולען.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939, זז' 355—391.

שיק, ז. [55]
דער בערנאַדינער גאָרטן. ז' 328.
דער שלאָס־גאָרטן (טעליאַטניק). ז' 328.
באָטאַנישער גאָרטן (זשעליגאָווסקי). זז' 329—331.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

ווילנער גאַסן און געסלעך

שיק, זלמן
אָסטראָבראָם גאַס און דער טויער. זז' 92—103 [57]
סובאַטש גאַס. ז' 252—255. [58]
קאַזימיר געסל. ז' 117. [58]
ברייטע גאַס. זז' 105—116. [59]
דער ראַטוש און ראַטוש־פּלאַץ. זז' 313—317. [59]
שלאָס גאַס. זז' 258—260. [60]
קרולעווסקע גאַס. ז' 236. [60]
מיצקעוויטש גאַס. ז' 274—277. [61]
ווילנער גאַס. זז' 142—144. [62]
דייטשע גאַס. זז' 121—127. [63]
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

קלויזנער, י. [49—48, 64—72]
טופוגרפיה של הגיטו.
„הקהלה בווילנה״, 1938, פרק 3, עמ' 55—88.
—— טאָפּאָגראַפיע פון געטאָ.
„ווילנער קהילה״, 1939, קאַפּ' 3, זז' 97—105.

לונסקי, חייקל. [68—64]
פון ווילנער געטאָ. געשטאַלטן און בילדער געשריבען אין שווערע צייטן. [צווייטער טייל] : ווילנער קלויזן, די יידישע גאַס און דער שול־הויף. מיט אַ הקדמה פון ד״ר ה. ייבין. הילע געצייכענט פון בן־ציון צוקערמאַן. פ״ג פאַראיין פון יידישע ליטעראַטן און זשורנאַליסטן אין ווילנע, תר״פ—1920, ז׳ 72.

—— מהגיטו הולנאי. טפוסים וצללים. הוצאת אגודת הסופרים והז׳ורנאליסטים העברים. תרפ״א—1921, עמ׳ 70.

הויז, גבריאל. [68—64]
דריי געסלעך אין ווילנע [יידישע, יאַטקעווער און גלעזער גאַס]. (אויסצוגן פון דער אַספּיראַנטור־אַרבעט „דאָס יידישע געטאָ אין ווילנע״).
„אונדזער טאָג״, סעפּט׳ 2, 1938.

Cohen, I. [72-64]
THE JEWISH QUARTER. "Vilna", Phila. 1943, Chapter VI, pp. 91-101.

שיק, ז. [64]
יידישע גאַס.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939, זז׳ 148—156.

קלויזנער, י. [65]
ר׳ מיילאָ׳ס הויף (געסל).
„ווילנער קהילה״, 1939, זז׳ 68־69, 76־77.

שיק, ז. [66]
קליאַטשקאָ (יאַטקעווער) גאַס.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939, זז׳ 157—159.

קאָן, פּנחס, מגר׳. [66, 278]
יוליאַן קלאַטשקאָ און זיין פאָטער הירש (פון ווילנער אַרכיוון און ביבליאָטעקן).
„היסטאָרישע שריפטן״ פון ייוואָ, ב׳ 1, 1929, זז׳ 772—778.

קאַהאַן, רב. [66]
כאַמינסקיס הויף (יאַטקעווער גאַס).
„בלעטער״, ב׳ 1, זז׳ 145—154.

שיק, זלמן.
גאון גאַס. זז׳ 156־157. [67]
יאָן גאַס. זז׳ 260—262. [67]
דאָמיניקאַנער גאַס. זז׳ 145־146. [67]
גלעזער גאַס. ז׳ 160. [68]
גיטקע טויבעס זאַוואַוליק (מיקאָלאַי גל׳). ז׳ 128 [69]
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

Don [קאַפּלאַנאָוויטש] [70]
קאַמיניצקער גאַס.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 4־5, 1911.

מרמר, קלמן. [70]
מנחם מאַנס זאַוואַוליק (שאַוועלסקע).
„מיין לעבענס־געשיכטע״, ב׳ 1, ז׳ 360.

שיק, זלמן.
זאַוואַלנע גאַס. זז׳ 134—139. [71]
סטעפאַן גאַס. ז. 119. [71]
רודניצקער גאַס. זז׳ 129—132. [72]
טראָקער גאַס. זז׳ 139—141. [73]
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

זאַלקינד, בער. [73]
טישקעוויטשעס באַלוואַנעס [טראָקער גאַס].
„אונדזער טאָג״, יולי 1, 1938.

שיק, זלמן.
ווענגרי. ז׳ 273. [74]
זאַקרעט. זז׳ 269־270. [75]
גרויס־און קליין־פּאָהולאַנקע. זז׳ 266—268. [75]
באַקשט. זז׳ 255־256. [76]
טאַטערשע גאַס. ז׳ 265. [76]
קאָנסקע גאַס. זז׳ 118־119. [76]
לודוויסאַרער גאַס. ז. 120. [77]
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

קאַהאַן, אַב.
שלמה קיסינס זאַוואַוליק („קוואַסנאַי פּערעאָלאָק״), זז׳ 34—36.
שלמה קיסינס הויף. זז׳ 105—110.
זשירמונסקעס הויף. זז׳ 54—83.
„בלעטער״ ב׳ 1.

שיק, ז.
קרופּניטשע געסל.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939, זז׳ 133.

ווילנער פאָרשטעטלעך

ל.[ונסקי], ח. [84—78]
די פאָרשטעטלעך.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 130—132.

ל.[ונסקי], ח. [9—10, 79]
גרויס שניפּישאָק און קליין־שניפּישאָק.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 134—126.

קלויזנער, י. [80—79]
הקהילה הראשית ובנותיה (שניפישוק ואַנטוקול).
„הקהלה בווילנה״, 1938, פרק 11, עמ׳ 146—155.

—— די הויפּט־קהילה און אירע טעכטער־קהילות שניפּשאָק און אַנטאָקאָליע).
„ווילנער קהילה״, קאַפּ׳ 11, 1939, זז׳ 179—191.

Cohen, I. [80-78]
RELATIONS WITH THE SUBURBS SETTLEMENTS SHNIPISHOK AND ANTOCOL. "Vilna", Phila. 1943, Chapter IX.

שיק, זלמן.
שניפּישאָק. זז׳ 280—283 [79]
אַנטאָקאָל. זז׳ 289—292. [80]
„1000 יאָר ווילנע״, 1939.

נאָוואָפּלאַנט, ש. [80]
אַנטאָקאָל.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 132—134.

גאָלאָמב, ש. [80]
פאָלקס־שול אויף אַנטאָקאָל.
„שול־פּנקס״, 1924, זז׳ 217־218.

ל.[ונסקי], ח. [81]
נאָוואָגאָראָד און פּיאַסקעס.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 137—140.

ליטווין, א. [81]
נאָוואָגאָראָדער טיפן.
„טאָג״, נומ׳ 43־44 פעב׳ 1912.

—— „ניינציקער״ (דריי זקנים אויף נאָוויגאָרעד).
„יודישע נשמות״, ב׳ 1, נ״י, 1916.

שיק, ז. [81]
מאַקאָווע גאַס, (געוו׳ מאַקאַריעווסקע).
„1000 יאָר ווילנע״, 1939, ז׳ 133.

ל.[ונסקי], ח. [82]
פּאָפּלאַוועס.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, ז׳ 143.

ל. [ונסקי], ח. • [83]
זאַרעטשע.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 143־144.

שיק, ז. [83—82]
זאַרעטשע, סאָפּיאַניקעס.
„1000 יאָר ווילנע״, 1939, זז׳ 243־244.

ל.[ונסקי], ח. [49־48]
נאָווי סוויאַט און ליפּאָווקע.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 141־142.

ל.[ונסקי], ח. [293]
לוקישקעס.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, זז׳ 136־137.

ווילנער געגנט

שיק, זלמן.
זוויעריניעץ. ז' 284. [84]
פושקאַרניע. ז' 250. [85]
קאַראָלינקע. ז' 286 [85]
טרינאָפּאָל. ז' 296. [85]
ווערעק. ז' 297. [85]
זאַמעטשעק (סודערווע). ז' 285. [85]
פאָנאַר. זז' 301־302. [86]
„1000 יאָר ווילנע", 1939.

דיק, א. מ. [86]
אַלטע אידעשע זאַגען. (5טע מעשה : פון דעם וואונדער־שטיין ווילצע לאַפּע בז לינאָווע [ווילנא] נמצא ספר בלשון פלניא ונקרא פסעחאַדסקע פשעז מיאַסטע ווילנאָ. ווילנע, בדפוס ראָם, תרל"ו—1876.
לויט דעם ווילנע־וועגווייזער פון יאַנאַ זע סליווינאַ (זע ז' 312).

[86]
מכבי, יאַסק, ווילביג, ווילג און מאַרגנשטערן אין די פאָנאַרער בערג.
„ווילנער טאָג", יאַנ' 13, 29 ; פעב' 11, 16, 1933.

שיק, זלמן. [87־88]
די יידישע לאַנדקענטשאַפט געזעלשאַפט (ווילג).
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 287־288.

קאַהאַנאָוויטש, מ. [88]
יידישע קולטור־טרעגער אויף די פוס־טריט פון דער וועלט־מלחמה (בריוו פון נאַראָטש־ברעג).
„ווילנער טאָג", יולי 23, 1929.

אַבראַמאָוויטש, ה. [89]
ווילנער שפּאַציר־ערטער.
„אונדזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, ז' 14.

קאַהאַן, אַב. [89]
זומער־פלעצער און שפּאַצירן.
„בלעטער", ב' 1, זז' 365—368, 390־391.
יערוזאַלימקע, זשעלאַזנע כאַטקע.

שיק, ז.
וואָלאַקומפיע. ז' 294. [89]
רוזעלע. ז' 246. [90]
יערוזאַלימקע. זז' 295־296. [90]
„1000 יאָר ווילנע", 1939.

ל.[ונסקי], ח. [90]
רוזעלע.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 142־143.

יידישער שטייגער-לעבן און כלי-קודש

גראָדזענסקי, א. י. [90]
פאַרוואָס ווילנע רופט זיך „ירושלים דליטא".
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 6—10.

שיק, ז. [90]
ווילנע — ירושלים דליטא".
„1000 יאָר ווילנע", 1939, זז' 10־11.

פּיסיוק, מ. [90]
יידישער שטייגער־לעבן און פרנסות.
„בלעטער זכרונות", צווישן אייגענע און פרעמדע. ב' 1, וואַרשע, פ"ג אחיספר־צענטראַל. קאַפּ' 8, 12—16, זז' 72—80, 113—174.

מוהלים אין ווילנע. [91]
„אונדזער טאָג", נאָוו' 24, 1937.

קאָף, ש. [כהן, שמשון]. [91, 192]
אַלט־ווילנע. שטרייקן און קאָנפליקטן ביי די דראָשקערס און מוהלים.
„אונדזער טאָג", יולי 28, 1939.

זיזמאָר, יעקב [92]
אַמאָליקע חתונות. זז' 873—876.
פון מיינע זכרונות וועגן בדחנים. זז' 875—878.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922.

ב., מ. ב. [93]
מצה־באַקען אַמאָל אין ווילנא.
„ווילנער וואָכענבלאַט", אַפּריל 5, 1911.

קאָף [כהן, שמשון]. [93]
דער קאַראָל פון די מצה אין ווילנע.
(דער בעקער־פּאָעט פון פּאַרטאָווע גאַס).
„ווילנער טאָג", מערץ 26, 1931.

צדקה גדולה של עדת ישראל בוילנה [93, 130]
פסח, תרע"ו [1916], ז' 32 (יידיש־העברעאיש).

בונימאָוויטש, י. [94]
וועגן פאַרבאָטן די שחיטה.
„מעמואַרן", 1928, קאַפּ' 25, זז' 182־183, איל'.

שמערקע, כ. [קאַטשערגינסקי]. [94]
הינער־פליקער (ווילנער דלות).
„ניי־לעבן", נ"י, נומ' 5, 1935, זז' 14־15.

[95]
היינט רופט מען אויס דעם חרם [**אויף טרפות**].
„אונדזער טאָג", מערץ 26, 1939. „צייט", מערץ 26, 1939.

וויגאָדסקי, יעקב, ד"ר. [95]
דער שחיטה־בלבול.
„צייט", פעב' 19, 1936.

[95]
דורכגעשמוגלט דעם שחיטה־בלבול דורכן ווילנער שטאָטראַט.
„צייט", מערץ 3, 1936.

קאַהאַן, אַב. [96]
מגידים, דער אַנטאָקאָלער, ר' ישראל סאַלאַנטער, די צוויי סלוצקער, חיים רומשיסקער, דער קעלעמער.
„בלעטער", ב' 1, זז' 162—167.

קאָף, ש. [כהן, שמשון]. [96]
אַלט־ווילנע. ר' חיים רומשישקער.
„אונדזער טאָג", דעצ' 29, 1938.
ר' חיים־אלחנן בר' יהודה־ליב צדק צאַדיקאָוו, ווילנער מגיד, חוקר און חכם. ביאָ־ביבליאָגראַפישער איבערזיכט.

מרמר, ק. [96]
העצער קעגן דער יידישער אַרבעטער־באַוועגונג.
„מיין לעבנס־געשיכטע", ב' 1, נ"י, פ"ג איקוף, 1959, זז' 359—361.
די דרשנים (דער מטיף אַבראַמזאָן, דער מוסרניק בן־ציון אלפס און דער משכיל בן־ציון ציזלינג).

קאַהאַן, אַב. [97]
עליה דער סופר.
„בלעטער", ב' 1, זז' 108־109.

לונסקי, ח.
דער סופר.
„פון ווילנער געטאָ", זז' 39־40.

קלויזנער, י. [98]
דער בית־דין.
„ווילנער קהילה", 1939, קאַפּ' 2, זז' 115—117.
—— בית הדין.
„הקהלה בווילנה", 1938, פרק 2, עמ' 95־96.

זאַלמאַנאָוויטש, מ., רב.
ווילנער בית־דין.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 333—336.

א. מ. דיק. [99]
די נאַכט פון ט"ו כסלו. דרוקעריי פין־ראָזענקראַנץ, ווילנע, 1867.
ווילנער חברה קדישא.

קלויזנער, י. [99, 103]
די חברה קדישא גחש"א.
„ווילנער קהילה", 1939, קאַפּ' 5, זז' 128—144.
—— חברה קדישא גחש"א.
„הקהלה בווילנה", 1938, פרק 5, עמ' 105—117.

לוויות, בית-עלמינס, ניחום אבלים און קבר-אבות

קאַפּלאַנאָוויטש, ד. [99—103]
ווילנער בית־עולם.
„אין אַ פאַרגליווערטער שטאָט”, זז' 10—13.

קלויזנר, ישראל, מגר'. [100—102]
קורות בית־העלמין הישן בוילנה, (בצרוף תרשים תמונות ומקורות). וילנה, בהשתתפות הקהלה העברית בוילנה, תרצ"ה—1935, עמ' 110.
די געשיכטע פון ווילנער אַלטן פעלד (קיצור). זז' 111—114.

DZIEJE STAREGO CMENTARZA ŻYDOWSKIEGO W WILNIE (resume). str. 28.

ב.
די געשיכטע און קאָנסערוואַציע פון אַלטן פעלד.
אַ באַריכט פון דער קהילה אין טאָג פון תשעה באב.
„אונדזער טאָג”, יולי 19, 1937.

זאַלקינד, בער. [100-101]
לאָמיר איינהיטן דעם אַלטן בית־עולם.
„אונדזער טאָג”, יולי 23, 1937.

פין, שמואל־יוסף [100—101]
גדולי ווילנא.
„קריה נאמנה”, ווילנא, בדפוס י. ר. ראָם, 1860, עמ' 51—265.

[102-101|
ANLAGE ZU FRIEDHOFE UND GRABSTEINE DER JUDEN IN WILNA. s. 108.
41 Grabsteine-Abshriften aus den alten Juden-Friedhof und 140 aus den Zareche Juden-friedhof. Zusamengestelt, Ein Juden-Brigade, Ghetto Wilna, 1942. [Manuskript].

ליטער, אפרים. [100—102]
צווישן די ווילנער מצבות.
„ווילנער וואָכנבלאַט”, נומ' 24, 1911.

מאָהילעווער, חיים [100-101]
אויפן אַלטן פעלד.
„ווילנער וואָכנבלאַט”, יולי 20, 1912.

ירושלים דליטא אין שוץ פון אַלטן פעלד.
„צייט” מאַי 7, 1935.

האָניק, ז. [100-101]
דער אַלטער ווילנער בית־עולם. אַלס היסטאָרישער דענקמאָל טאָר ניט צושטערט ווערען! [היסטאָרישער איבערזיכט]. „צייט”, מאַי 8, 1935.
דער אָפּקלאַנג פון ווילנער אַלטן פעלד אין דער פרעסע.
„צייט”, מאַי 9, 1935.
דער אַלטער ווילנער פעלד בלייבט אומבאַרירט.
„צייט”, יוני 27, 1935.

שיק, ז. [100—102]
דער אַלטער פעלד (שניפּישקער). זז' 403—417.
פיראַמאָנט. ז' 288.
זאַרעטשער יידישער פעלד. זז' 418—437.
דער דריטער יידישער בית־עולם [דעמבואווקע]. זז' 438—439.
„1000 יאָר ווילנע”, 1939.

Cohen, I. |103-99|
CEMETERIES.
"Vilna", Phila., 1943, Chapter XXVIII, pp. 415-417.

שיק, ז. [104-105]
צמענטערס.
„1000 יאָר ווילנע”, 1939, זז' 400—455.

קלויזן, בתי-מדרשים, און תורה-חברות

לונסקי, חייקל [104—106]
ווילנער קלויזן און דער שולהויף.
„ווילנער זאַמלבוך”, ב' 2, 1918, זז' 97—112.
—— ווילנער קלויזן, די יידישע גאַס און דער שולהויף.
„פון ווילנער געטאָ”, זז' 55—72.

מרמר, קלמן. [104—111]
אין ווילנער קלויזן.
„מיין לעבנס־געשיכטע”, ב' 1, נ"י, איקוף, 1959, זז' 173—195.

בן אביגדור, [א. ל. שלקוביץ]. [104]
עניים מאושרים.
„מרחוב היהודים”, 3, תרנ"ג.
סיפור מחייהם של שואבי מים בעיר .N — וילנה.

שיק, ז.
קלויזן. זז' 188—232. [104]
קלויז „דבורה אסתר”. זז' 222—224 [104, 173]
דער ווילנער שול־הויף. זז' 168—173. [105-106]
„1000 יאָר ווילנע”, 1939.

קלויזנער, י. [105-106]
„בדק הבית” [אַדמיניסטראַציע פון שול־הויף].
„ווילנער קהילה”, 1939, קאַפּ' 4, זז' 121—127.
—— „בדק הבית”.
„הקהלה בוילנה”, 1938, פרק 4, עמ' 100—104.

גראַדע, חיים. [105-106, 115-116]
דער שול־הויף. דערציילונגען. נ"י, 1958, 378 ז'.

Cohen, I. [109-105|
THE SYNAGOGUE COURTYARD–THE GREAT SYNAGOGUE.
"Vilna", Phila., 1943, Chapter VI p. 102.

דובנאָוו, שמעון. [104, 294]
געשיכטע פון חסידיזם. אויפן יסוד פון אָריגינעלע מקורים, געדרוקטע און כתבידן. ביבליאָטעק פון ייוואָ, היסטאָרישע סעקציע, פ"ג ב. קלעצקין. ב' 1, 1933, קאַפּ' 18—24; ב' 2, 1933, קאַפּ' 37—39.
דער קאַמף פון ווילנער מתנגדים בראש מיטן גאון קעגן חסידות.

ראַבינאָוויטש, זאב. [104, 294]
החסידות הליטאית.
ירושלים, מוסד ביאליק, 1961.

מזח, יהושע־הלוי. [104, 294]
דער באַשערטער שידוך (וועגן די ערשטע חסידישע שטיבלעך אין ווילנע), 1897 (?).

שיק, ז.
אַלטע און נייע קלויז. זז' 203-209 [107]
די ווילנער שטאָט־שול. זז' 178—188. [108-109]
„1000 יאָר ווילנע”, 1939.

קאָן, פנחס. [108-109]
ווען איז אויפגעבויט געוואָרן די ווילנער־שטאָט־שול?
„ייוואָ־בלעטער”, נומ' 7, 1934, זז' 162-163.

האָניק, ז. [108-109]
ווען איז אויפגעבויט געוואָרן די ווילנער שטאָט־שול?
„צייט”, יוני 6, 9, 1935.
„ייוואָ־בלעטער”, ב' 11, 1937, זז' 405—409.

קלויזנר, ישראל. [104, 108-109]
בית הכנסת הגדול בווילנא.
„טורי ישרון”, ירושלים, חוברת טז, תשל"א.

שיק, ז.
די קברנישע שול. זז' 209—212. [110]
דעם גאונס קלויז. זז' 215—217. [111]
„1000 יאָר ווילנע”, 1939.

לעיסין, א. [וואלט, אברהם]. [111]
אין גאונס קלויז (ליד). „לידער און פּאָעמען”, נ״י
„פאָרווערטס”, 1938, זז׳ 151—154.

ב. [111]
אַרום גאונס קלויז.
„אונדזער טאָג”, אויג׳ 10, 1937.
דער טויט פון צוויי לערוייר: ישכר־בער גראדשטיין,
68 יאָר אַלט, אַרום 1926 אויפגעשטעלט די מויערנע
שטיבל אויפ׳ן גאונס קבר; און אליהו כהן, 74 יאָר
אַלט — 50 יאָר געלערנט אין ג׳ס קלויז.

לעבענזאָהן, אברהם דובער בן חיים הכהן [112]
אבל כבד על מות הרב ר׳ שאול לבית קאַצינעלינבויגן מווילנא. עשהו... [בראש מאמר תולדות הגאון].
ווילנא והוראָדנאָ, בהפוס של השותפים, קפ״ו—1825,
עמ׳ 31.

ב. מ. ב. [113]
צום יובילעאום פון „טהרת הקודש”. (ר״ה תרס״ד—
ר״ה תרע״ד).
„ווילנער וואָכנבלאַט”, נומ׳ 39—49, 1913.

Cohen, I. [110-107]
BET HA-MIDRASH AND KLAUSEN.
"Vilna", Phila., 1943, Chapter VI p. 102, 448.

שאַראַפּאַן, ש. [115 ,104]
די רעליגיעזע ווילנע.
„ו[illegible]ער אַלמאַנאַך”, 1939, זז׳ 321־332.
חינוך, קלויזן, חברות.

היילפּרין, י. [115]
חברות בעלי מלאכה יהודים בפולין וליטא.
„ציון”, ירושלים, כרך 2, תרצ״ז.

גאונים, רבנים און ועד הרבנים

דינסטאָג, ישראל יעקב. [120—117]
רבנו אליהו מווילנא, רשימה ביבליוגרפית.
תדפיס מהרבעון „תלפיות”, תש״ט, תמוז, א־ב, שנה ד׳,
הוצאת תלפיות, ישיבה־אוניברסיטה, נ״י, תש״ט־1949,
עמ׳ 100.

זעצער, ש. צ. [120—117]
ווי אַזוי עס האָבן געלעבט די יידן אין ווילנע אין
צייט פון גאון.
„פאָרווערטס”, נ״י, נאָוו׳ 10, 1929.

קלויזנר, ישראל. [120—117]
ווילנא בתקופת הגאון (המלחמה הרוחנית והחברתית
בקהלת ווילנא בתקופת הגר״א). ירושלים הוצאת ראובן מס,
תש״ב—1942, עמ׳ 312.

וויערניק, פּרץ. [120—117]
דער ווילנער גאון (ר׳ אליהו בן שלמה זלמן). דער
גייסטיגער פירער פון מתנגדים. נ״י, א״י. ז׳ 36.

—— גאונים און גדולים. (ביאָגראַפיעס) לעבענס־בעשרייבונגען פון אַלע גאונים און גדולים פון אידישען
פאָלק. בעאַרבייט נאָך פאַרשידענע קוועלען. נ״י, היברו
פּאַבלישינג קאָ., א״י, ז׳ 36.

לונסקי, חייקל. [120—117]
לעגענדעס וועגן ווילנער גאון. ר׳ אליהו ב״ר שלמה
זלמן ז״ל. געקליבן פון מענטשן און ספרים. יוגנט־ביבליאָטעק „תבר”. פ״ג די נייע יידישע פאָלקסשול, 1924, ז׳
24, איל׳.

קלויזנר, ישראל, ד״ר. [120—117]
הגאון ר׳ אליהו מווילנא. (אישים בעם היהודי), תל־
אביב, הקונגרס היהודי העולמי (א״י), הוצאת ספרים
תרבות וחינוך, תשכ״ט—1969, עמ׳ 32.

מירסקי, ש. ק. פּרופ׳. [120—117]
חייו ופעלו של הגר״א.
„יהדות ליטא”, עמ׳ 355—364.

מימון, יהודה־ליב הכהן, הרב. [120—117]
גאונה והדרה של ליטא.
„יהדות ליטא”, עמ׳ 353־354.

בן ששון. [120—117]
אישיותו של הגר״א והשפעתו ההיסטורית.
„ציון”, ירושלים, חוב׳ א־ב, שנה ל״א, תשכ״ו—1966.

מאַרקוס, פסח. [120—117]
דער ווילנער גאון (פאַרבאָרגענע וועלטן), היסטאָרישער
ראָמאַן. נ״י, פ״ג „אום”, תשי״ב—1952, ז׳ 489.

Цинберг, С. [120–117]
ИЛИЯ ГАОН.
„Еврейская Энциклопедия,” Том VIII Ст. 102–111.

Маггид, Д. Г. [120–117]
ИЗ СЕМЕЙНОГО АРХИВА. Виленский Гаон.
„Пережитое,” Том II. Ст. Петербург, 1910, Стр. 118–122.

Ginzberg, Louis. [120-117]
THE GAON, RABBI ELIJAH WILNA.
Address delivered in commemoration of the 200th Anniversary of his birth, at the Jewish Theological Seminary of America, N. Y., 1920, pp. 29.

Ginzberg, Louis. [120-117]
DER WILNAER GAON R. ELIJA
(Zur Zweihundertfeier seines Geburtstages).
Uebersetzt von Rosalie Perls.
"Ost und west", Berlin, Heft 1-2, col. 81-96, Jan.-Feb., 1921.

Ginzberg, Louis. [120-117]
THE GAON, RABBI ELIJAH
"Students, Scholars and Saints". Philadelphia. 1928, pp. 125-145.

Cohen, J. [120-117]
THE GAON RABBI ELIJAH.
"Vilna", Phila., 1943, Chapter XII-XIII, pp. 211-252.

ר. י. [118]
דער ווילנער גאון און יידיש.
„פּנקס”, אַמאָפּטייל פון ייוואָ, נ״י, נומ׳ 1, 1927, ז׳ 156.

שטיפּערמאַן. [118]
דעם ווילנער גאונס כתב־יד.
„ווילנער וואָכנבלאַט”, נומ׳ 9, 1913, מיט אַ פאַקסימיליע.

Roest, M. [118]
CATALOG DER HEBRAICA UND JUDAICA AUS DER L. ROSENTALISCHEN BIBLIOTHEK. Vol. I, Amsterdam, 1875, pp. 338-341.
Epistolica, Bibliography.

Steinschneider, Moritz. [118]
ELIA WILNA B. SALMAN RABBI WILNA.
"Catalogus Hebraeorum in Bibliotheca Bodleiana", p. 953.
Manuscripts of the Gaon.

קאָן, פּנחס. [119]
דער הויף, וו עס האָט געוווינט דער ווילנער גאון
(רעפעראַט אויף דער י. ל. כהן־אַקאַדעמיע).
„אונדזער טאָג”, יוני 24, 1938.

שיק, ז. [119]
וואו האָט געוואוינט דער ווילנער גאון ?
[רעפעראַט פון פּ. קאָן אין ייוואָ].
„צייט”, יוני 24, 1938.

גראַדע, חיים. [119]
לייבע לייזערס הויף (דערציילונג).
„דער טאָג־מאָרגן־זשורנאַל”, נ״י, נאָוו׳ 5 — דעצ׳ 12, 1971.
„פאָרווערטס”, נ״י יאַנ׳ 16, 1972.

גראַדע, חיים. [119]
די קלויז און די גאַס. שערבלאַט געצייכנט צירל וואַלעצקי. נ״י, ברידער שולזינגער, 1974, ז׳ 364.

פין, שמואל־יוסף. [121—117]
הגאון החסיד רבינו אליהו (הגר״א). עמ׳ 133—146.
ספרי הגר״א ובית מדרשו. עמ׳ 147—156.
תלמידי הגר״א. עמ׳ 156—209.
ר׳ שמואל בן אביגדור. עמ׳ 126—132.
„קריה נאמנה”. תר״כ—1860. תרע״ה—1915.

צינברג, ישראל. [121]
מלחמת הקהל בה„רב האחרון״ בווילנא.
„העבר״, כרך 2, 1918.

צינבערג, י. [121]
די מחלוקת צווישן די ראשי־הקהל און דעם רב פון ווילנע אין דער צווייטער העלפט 18טן י״ה.
„היסטאָרישע שריפטן״, ייוואָ, ב׳ 2, 1937, זז׳ 291—321.

וואָלף, ה. [122]
דער חפץ חיים ז״ל. דער פרומסטער ייד פון אונדזער דור. **נ״י, ביבליאָטעק „אידישע היים״, ת״ש—1940, זז׳ 80.**

ישר, משה מאיר, הרב. [122]
דאָס לעבן און שאַפן פון חפץ חיים.
ביאָגראַפיע, תורה ווערטער, אפאָריזמען, עפּיזאָדען, פערזענליכע זכרונות און איינדרוקען וועגן גאון וצדיק הדור אדמו״ר ר׳ ישראל הכהן זצללה״ה. נ״י, חפץ חיים ישיבה סאָסייטי, תרצ״ז—1937. צוויי טיילן, איל׳.

——— החפץ חיים, חייו ופעלו.
תל־אביב, נצח, תש״י—1958, 1961.

סיימאָן, שלמה. [122]
אין ראַדין.
„צווייגן״, ב״א, פ״ג יידבוך, 1960, זז׳ 221—297.

צינוביץ, משה. [122]
מרן החפץ חיים.
„יהדות ליטא״, 1959, עמ׳ 391—393.

[122]
צו דער פערציגסטער יאָרצייט פון בעל „חפץ חיים״ זצ״ל, אלול תרצ״ג — אלול תשל״ג. **באַארבעט און רעדאַגירט פון יוסף פרידענזאָן.**
ספעציעלע ביילאַגע „דאָס אידישע וואָרט״, נ״י, נומ׳ 167, חשון תשל״ד—נאָוו 1973, ז׳ 34; איל׳ פאַקסימיליעס, צייכענונגען.

Markon, I. Prof. [122]
KAHAN, ISRAEL MEIR BEN ARJE SEEB (HAFEZ HAYYIM).
"Encyclopedia judaica", Berlin, Verlag Eshkol, 1932, Band 9, p. 750-751.

CHAFEZ, CHAJIM. [122]
"Encyclopedia judaica", Jerusalem, 1971, Volume 7, p. 1059.

Ecman, Lester Samuel. [122]
REVERED BY ALL. The Life and Works of Rabbi Israel Kagan - Hafets Hayyim (1838-1933). New York, Shengold Publ. 1974, p. 214, Bibliography.

כהן, שלמה הרב. [124־123]
פאר הדור. **פרקים ממסכת ויצירתו של גאון דורנו מרן רבי אברהם־ישעיהו קרליץ זצ״ל, בעל „חזון איש״, בעריכת חבר סופרים חרדים, יו״ר המערכת: הרב ש. כהן בסיוע עירית בני־ברק, 1966 עמ׳ שס. תצלומים.**

כהנא, קלמן. [124־123]
האיש וחזונו, ציונים. **פעיה״ק, ירושלים, תשט״ו—1954, עמ׳ 75. קרליץ־ביבליוגרפיה, עמ׳ 64—74.**
מהד׳ ב׳ מורחבת, תל אביב, תשכ״ד—1963/4, עמ׳ 135. קרליץ־ביבליוגרפיה, עמ׳ 119—135.

פלינקער, דוד. [124]
צענדליקער טויזנטער ביי לויה פון „חזון איש״.
„טאָג־מאָרגן־זשורנאַל״, נ״י, נאָוו׳ 4, 1953.

שאַליט, מ. [125]
ר׳ חיים עוזר גראָדזענסקי.
„פנקס פון יעקאָפּאָ״, 1931, ביאָגראַפישער לעקסיקאָן, זז׳ 834—842.

זאַקהיים, ה. [125]
הרב הגאון ר׳ חיים עוזר גראָדזענסקי.
„אונזער לעבן״, שאַנכיי, אויג׳ 8, 1941.

ראָטשטיין, שמואל. [125]
רבינו חיים עוזר גראָדזענסקי זצ״ל.
„אידישע שטימע״, נ״י, אַפּריל־מאי, יוני־יולי, סעפּט׳, אָקט׳־נאָוו׳, 1945; יאַנ׳, אַפּריל, 1946.
„וואָכנצייטונג״, לאָנדאָן, אויג׳ 17, 24, 1945.

גרודזנסקי, חיים עוזר, רבי. [125]
אחיעזר. **קובץ אגרות, דברי הלכה, ענינים צבוריים ועוד בצירוף פרקי חייו. ערך וכתב אהרן סורסקי. בני ברק, הוצאת נצח, שני חלקים, 1970, עמ׳ תשנ״ו.**

מגיד־שטיינשניידער, הלל־נח. [117—127]
עיר וילנה. **זכרונות עדת ישראל, ותולדות חיי גדוליה (רבני עדת ווילנא, מגידים, ראשי הישיבה, מנהיגים, וראשים, נגידים ומיוחסים). חלק ראשון, האלמנה ואחים ראָם, 1900.**

נפתלי בן־מנחם. [117—127]
חכמי ליטא, ציונים לתולדות חייהם ורשימת ספריהם.
„יהדות ליטא״, תמונות וציונים אוסף י. ד. קמזון, ירושלים, הוצאת הרב קוק, תשי״ט.

הלחמי, דוד הרב. [117־118, 121, 125, 126־127]
חכמי ישראל, **אנציקלופדיה לגדולי ישראל בדורות האחרונים. תל־אביב, הוצאת אברהם ציוני, תשי״ח—1957, 461 עמ׳.**

הוילנאים: אברהם בן הגאון (קע״ט, ר), אברהם דנציג (רכ״ה־רכ״ו, שי״א), אברהם שיסקס (רנ״ג), אליהו חסיד (צ, קל״ח), אליהו הגאון מוילנה (ל״ז, קל״ח, קנ״ז, קס״ב, קס״ד, קע״ח־קע״ט, רכ״ח, רל״ז, רצ״ו), אליהו פסלס (קמ״ט־ק״ן), אליהו אליעזר (של״ז), אריה־ליב בלוך (קל״ה), בצלאל הכהן (שכ״ד), השיל צורף (ק), חיים־עוזר גרודזנסקי (של״ח, ת, תט״ז), י. ל. גורדון (של״ב), יהושע השיל (ק״ו, קכ״ה), יעקב מוילנא (קי״א), יעקב כהנא (ק״א, רל״ד), ישראל איסר (ר), מאיר מוילנא (קע״ח), מתתיהו ושמואל שטרשון (שי״א), סעדיה מוילנה (קע״ט), שלמה הכהן (שכ״ה, של״ח, ת״ח), שלמה זלמן (קל״ח), שמואל מוילנה (ק״נ, קס״ז). נח מינדס (ר׳).

אלה אזכרה [126־127]
אוסף תולדות קדושי ת״ש—תש״ה.
המכון לחקר בעיות היהדות החרדית. נ״י.
ד״ר הלל זיידמאַן — הרב יוסף שוב מוילנא. כרך ראשון, ותשט״ז—1956, עמ׳ 247—254. נכתב ע״י חבר סופרים בישראל — הרב ר׳ אהרן הכהן ברק מוילנא, עמ׳ 73—81. הרב ר׳ חינוך הניך אייגש מוילנא, עמ׳ 161—169, כרך שלישי, תשי״ט—1959.

ב. מ. ב. [126]
ווילנער לעגענדן — רב מאָניש.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, יולי 15, 22, 1941.

רבינוביץ, זאב. [126]
על „ספר הצירוף״ לר׳ יהושע צירוף.
„ציון״, ירושלים, מס׳ ו׳, עמ׳ 80—84.

כ״ץ, עמנואל. [126]
דער בעל שם טוב און דאָס וואונדערבאַרע בוך פון אַ ווילנער מקובל [**ר׳ העשל צורף, מחבר פון „ספר הצורף״**].
„לעצטע נייס״, ת״א, אפריל 15, 1971.

[126]
ספר היובל לכבוד רבנו הגאון מרן ר׳ שמעון יהודא הכהן שקאָפּ, שליט״א.
ווילנא, תרצ״ו.

דינסטאג, ישראל יעקב. [126־127]
תרומתם של חכמי ליטא לספרות „היד החזקה״.
„חסד לאברהם״, ספר היובל לאברהם גולומב, עורך משה חזקוני־שטאַרקמאַן, לוס אנגעלעס, תש״ל, עמ׳ 445—496.

Cohen, J. [126-117]
RABBIS AND SCHOLARS.
“Vilna”, Phila., 1943, Chapter XI, XV, pp. 187-203, 304.

מוסר־באַוועגונג

מענעס, א. [126]
תורה אין ליטע אין 19טן י״ה.
(דער ווילנער גאון און זיינע תלמידים — ר' ישראל סאַלאַנטער און די מוסר באַוועגונג).
„ליטע”, ב' 1, 1951, זז' 483—526.

מלאכי, א. ר. [126]
די שעפער פון דער מוסר־באַוועגונג (ר' יוסף־זונדל סאַלאַנטער, ר' ישראל סאַלאַנטער, ר' יצחק בלאַזער).
„ליטע”, 1 ב', 1951, זז' 539—566.

גראַדע, חיים. [126]
מוסרניקעס, פּאָעמע.
ווילנע, יידישע פּען־קלוב, 1939, ז' 75.

סיימאָן, שלמה. [126]
צווייגן. ב״א, פ״ג יידבוך, ביי דער געז' פאַר יידיש־וועלטלעכע שולן אין אַרגענטינע, בוך 40, 1960, ז' 375.
מוסרניקעס.

וינברג, יחיאל־יעקב, הרב ד״ר. [126]
תנועת המוסר.
„יהדות ליטא”, 1959, עמ' 320—336.
ו. וילנא עמ' 329—332.

כץ, דוב, הרב. [126]
תנועת המוסר. תולדותיה, אישיה, ושיטותיה. תל אביב, הוצאת ביתן הספר, חמשה חלקים, תש״ו—1946. מהדורה שניה עם הוספות ותיקונים, תשי״ב—1952.

קאָן, פּ. [126]
די רוסישע מאַכט און די יידישע מוסר־ספרים.
„ייוואָ־בלעטער”, ב' 1, 1931, זז' 187־188.

פעלדקענג. [126]
קדוש ישראל, ווילנא, 1884.

פין, ש.
כנסת ישראל. ווארשא, 1886, עמ' 697.

מגיד־שטיינשניידער, ה. נ. [126]
עיר ווילנא, חלק 1, תר״ס, עמ' 128.

גלן, מנחם גרשון, ד״ר. [126]
רבי ישראל סלנטר.
„יהדות ליטא”, 1959, עמ' 379—390, ביבליוגרפיה, עמ' 389־390.

ISRAEL LIPKIN. [126]
“The Jewish Encyclopedia”, London-New York, Vol. VIII, 1904, pp. 95-97. (With a Pedigree of the Lipkin Family).

Ginzberg, Louis. [126]
RABBI ISRAEL SALANTER.
“Students, scholars and saints”. Philadelphia, 1928. pp. 145-194.

Glenn, Menahem G. [126]
ISRAEL SALANTER, RELIGIOUS-ETHICAL THINKER.
The story of a Religious-Ethical current in 19th Century Judaism. New York, Block Plublishing Co. 1953, pp. 219.

יידישע רעפּרעזענטאַנץ און קהילה־קערפּערשאַפטן

שאַליט, משה [128]
הרב יצחק רובינשטיין [ביאָגראַפיע, לויט הרב רובינשטיינס אַרכיוו־מאַטעריאַלן].
„פּנקס פון יעקאָפּאָ”, 1930, זז' 896—903.

[126־127, 128]
רבנות־פּראַגע אין ווילנע און דער מעמאָראַנדום פון „ועד הרבנים”.
„טאָג”, אָקט' 28, 29, 30, 1928.

בן־זומא. [126—128]
פון היסטאָרישן אַרכיוו (דער ערשטער מלחמה־יאָר).
„ווילנער זאַמלבוך”, ב' 2, 1918, זז' 271—308.
שתדלנות פון הרב רובינשטיין — לויט די מאַטעריאַלן פון הרב רובינשטיינס טאָגבוך.

בעסער, ב. [126—128, 128]
אַ וואונדער געשעעניש (אַן עפּיזאָד פון דער טעטיקייט פון הרב רובינשטיין).
„צייט”, סעפּט' 6, 1935.
די טעטיקייט פון הרב רובינשטיין אויפן אינטערנאַציאָנאַלן באָדן.
„צייט”, סעפּט' 8, 1935.
די פּאַרלאַמענטאַרישע טעטיקייט פון הרב י. רובינשטיין.

אַבראַמאָוויטש, הירש. [126־127, 128]
הרב ר' יצחק רובינשטיין ז״ל, אַ גרויסער ליטוויש־פּוילישער ייד (1880—1945).
„ליטווישער ייד”, נ״י, אַפּריל־מאַי, 1946.
„מאָרגן־זשורנאַל”, דעצ' 30, 1951.
„פאַרשוואונדענע געשטאַלטן”, ב״א, 1958, זז' 163—170.

שטערן, ב.
הרב רובינשטיין ז״ל.
„אונזער וואָרט”, פּאַריז, נאָוו 30, 1945.

ריוואָקעס, לעאָן. [126—128]
געשטאָרבן צוזאַמען מיט זיין עדה. אויפן פרישן קבר פון הרב יצחק רובינשטיין.
„אונזער וועג”, מינכן, דעצ' 7, 1945, ז' 7.

נחתומאי, א. [126—128]
הרב יצחק רובינשטיין ז״ל.
„איחוד”, וואַרשע־לאָדזש־קראָקע, יאַנ' 28, 1946.

ציטראָן, ש. ל. [128, 348, 407]
שתדלנים, (אינטערעסאַנטע יידישע טיפּן פון נאָענטן עבר) וואַרשע, צענטראַל, 1926, ז' 376.
[אויף העברעאיש טיילווייז געדרוקט אין הדאר].
ר' לייב מייטעס; ר' יצחק אַלטאַרעס; ר' יענקעלע קאָוונער (עקזאַמינאַטאָר פון ראַבינער־שול); ר' משה מאָנטעפיאָרע אין ווילנע.

Ан—ский, С. [128]
ЕВРЕЙСКАЯ ДЕЛЕГАЦИЯ В ВИЛЕНСКОЙ КОМИССИИ 1869 г.
„Еврейская Старина," СПБ, 1912, Апрель—Июнъ, стр. 187—201.

[128]
ВИЛЕНСКАЯ ДЕЛЕГАЦИЯ ПО ЕВРЕЙСКОМУ ВОПРОСУ (Письмо в редакцю).
„День" № 30, 1869; 1870.

[128]
ПОСТАНОВЛЕНИЯ МЕСТНОЙ КОМИССИИ ПО ЕВРЕЙСКОМУ ВОПРОСУ.
„Восход," № 11, 1882.

בונימאָוויטש, י. [128]
די יידישע וואַלמענער צו דער ערשטער גאָסודאַרסטווענער דומע.
„זכרונות”, 1928, ז' 135.

שאַבאַד, צ. ד״ר. [129, 351]
די אונטערהאַנדלונגען וועגן יידיש אין שטאָט־ראַט.
„טאָג”, מערץ 15, 1920.
——— אונדזער שטאָט־ראַט.
„אונדזער טאָג”, יוני 19, 1921.

שאַפּיראָ, יונה. [129]
דער ווילנער שטאָט־ראַט.
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע”, זז' 51—53.
——— די ווילנער זעלבסטפאַרוואַלטונגען און די יידן.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע”, 1922, זז' 513—544.

טשערניכאָוו, י. [129]
די פּיויאַנאָמיע פון די ווילנער שטאָטראַטן.
„אונדזער טאָג”, מאַי 12, 1939.

סעגאַל, ב. [129]
יידן אין ווילנער שטאָט־ראַט.
„ווילנער אַלמאַנאַך”, 1939, זז׳ 63—68.

קלויזנער, י. [130]
די צדקה גדולה.
„ווילנער קהילה”, 1939, קאַפּ׳ 3, זז׳ 118—120.
„צייט”, נומ׳ 1695, 1931.
—— הצדקה גדולה.
„הקהלה בווילנה”, 1938, פּרק 3, עמ׳ 97—99.

N. [130]
צדקה־גדולה.
„ווילנער זאַמלבוך”, ב׳ 2, 1918, זז׳ 113—116.

חיימל. [130]
די קהלשע סוכה.
„ווילנער וואָכנבלאַט”, נומ׳ 40, 41, 1913.

שפּ״ר [שאול־פּנחס ראַבינאָוויטש]. [130—135]
די וויכטיקסטע היסטאָרישע מאָמענטן פון ווילנער יידישע קהילה.
„ווילנער וואָכנבלאַט”, נומ׳ 41, 42, 44, 1910, נומ׳ 1—9, 1911.

ציטראָן, ש. ל. [130—135]
די געשיכטע פון דער יידישער געמיינדע אין ווילנע.
„ווילנע”, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 23—41.

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר. [130—135]
אַלגעמיינער איבערבליק איבער די ווילנער קהילות פאַר די לעצטע זעכציק יאָר.
„ווילנע” זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 42—53.

קלויזנער, י. [130—135]
דער קהל (הערשאַפט, בעלי־התקנות, וואַלן, אסיפות).
„ווילנער קהילה”, 1939, טייל II, קאַפּ׳ 1, זז׳ 107—114.
הקהל (אדנות, בעלי־תקנות, אסיפות).
„הקהלה בווילנה”, 1938, חלק II, פּרק 1, עמ׳ 89—94.

קלויזנער, י. [96, 130—135]
די פּקידים פון קהל (דער רב, מורה־צדק, מגיד, סופר הקהל, שמשים, שתדלן, נאמן, רופא א״א).
„ווילנער קהילה”, 1939, קאַפּ׳ 9, זז׳ 153—168.
פּקידי הקהל (רמב״ץ, מ״מ, סו״ד, שמשים, שתדלן, נאמן, רופא וכו׳).
„הקהלה בווילנה”, 1938, פּרק 9, עמ׳ 126—137.

קאָן, פּ. [130—135]
די געפונענע טיילן פון ווילנער קהלשן אַרכיוו (1808—1845), מיט 2 רעפּראָדוקציעס.
„היסטאָרישע שריפטן” פון ייוואָ, ב׳ 2, זז׳ 538—548.

Kon, Pinchas, Mgr. [135-130]
ODNALEZIONA CZĘŚĆ ARCHIWUM DAWNEGO KAHAŁU WILEŃSKIEGO. (Odbitka z ‘‘Ateneum Wileńskiego’’ zeszyt 15), Wilno, 1928, pp. 20.

[135–130]

ОТЧЕТ ВИЛЕНСКОГО ЕВРЕЙСКАГО ДУХОВНО–МОЛИТВЕННОГО ПРАВЛЕНИЯ.
„Виленский Вестник,"' № 51, 1876; № 154, 1886; № 135, 144, 1888.
„Русский Еврей" Ст. Петербург, № 3, 51, 1881.

Scheinhaus, Leon. [135-130]
AUS DEM ALTEN GEMEINDEN.
‘‘Ost und west’’, Berlin, 1907.
Vilna — Heft 4, s, 259; heft 6, s, 399

זע : היסטאָריאָגראַפיע פון דער יידישער ווילנע, 18טער און 19טער יאָרהונדערט.

ציטראָן, ש. ל. [130־131]
ווילנער קהילה.
„ווילנער זאַמלבוך”, ב׳ 1, 1916, זז׳ 53—74.

בודזשעט פון קהילה (1915־1916). [130־131]
„ווילנער זאַמלבוך”, ב׳ 1, 1916, זז׳ 262—265.

[131]
דער צענטראַל־קאָמיטעט (לויט די פּראָטאָקאָלן).
„ווילנער זאַמלבוך”, ב׳ 2, 1918, זז׳ 210—232.

גראָדזענסקי, ח. ע. [132]
אויף וועלכע צוועקן (וועגן „ווילנער הילפס־קאָמיטעט).
„טאָג”, דעצ׳ 26, 1919.
די טעטיקייט פון ווילנער יידישן הילפס־קאָמיטעט.
„צייט”, פעב׳ 2, 1927.
„טאָג”, מערץ 8, 1927.

אַ ווילנער בעל־הבית. [132]
נאָטיצן (דער אַלטער און דער נייער קאָמיטעט).
„ווילנער זאַמלבוך”, 1 ב׳, 1916, זז׳ 125—135.

י., ל.
זכרונות פון אַ סאַניטאַר.
„ווילנער זאַמלבוך”, 2 ב׳, 1918, זז׳ 65—91.

z. **[ז. רייזען].** [133]
די דעמאָקראַטישע קהילה אין ווילנע.
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע”, 1921, זז׳ 49—51.

סווערדלין, נ. [134־135]
די ווילנער יידישער קהילה פאַר די יאָרן 1928—1933. אין ליכט פון דערשינענעם באַריכט.
„צייט”, סעפּט׳ 14, 21, 30, 1934. [134־135]
צוזאַמענפאָר פון די קהילות פון ווילנער קאַנט.
„טאָג”, מאַי 20, 1924.
„צייט”, מאַי 20, 21, 1924.
די [29] הויפּן פון דער קהילה. [134־135]
„אונדזער טאָג”, יאַנ׳ 6, 1939.
ווער און וויפל. [134־135]
„אונדזער טאָג”, מערץ 2, 1939.
די רשימה פון קהילה־סובסידיעס פאַר ווילנער אינסטיטוציעס.

ווערבלינסקי, י. [134־135]
10 יאָר ווילנער קהילה (1928—1938).
„ווילנער אַלמאַנאַך”, 1939, זז׳ 22—36.

Cohen, I. [135-130]
THE KEHILLA, COMMUNITY REORGANIZATION. ‘‘Vilna’’, Phila., 1943, Chapter XVIII, pp. 394-400.

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר, סיים דעפּוטאַט. [136]
אין שטורעם (זכרונות פון די אָקופּאַציע־צייטן). פ״ג ב. קלעצקין, 1926, ז׳ 287.
—— אין סמבטיון (זכרונות פון צווייטן סיים, 1922—1927), 1931, ז׳ 161.

מלמד, מאיר. [136]
פרנס־גולה (למלאת שמונים שנה לד״ר יעקב ויגודסקי, ראש קהלת וילנא. „דבר”, ת״א, יולי 25, תרצ״ז—1937.

צינעמאַן, יעקב, ד״ר. [136]
ד״ר יעקב וויגאָדסקי.
„ציוניסטישע שטימע”, פּאַריז, אָקט׳ 2, 1947.
„בדרך”, רגים, אָקט׳ 17, 1947.
„אין געראַנגל”, עסייען, אַרטיקלען, רעצענזיעס, פּאַריז, 1952.

ראַיאַק, צבי. [136]
ד״ר יעקב וויגאָדסקי.
„דאָס נייע לעבן”, לאָדזש, אָקט׳ 17, 1947.

רייזען, זלמן. [137]
ד״ר צמח שאַבאַד.
„ווילנע”, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 744—752.

[137]
לכבוד דעם 70־יעריקן יובילײ פון ד״ר צ. שאַבאַד.
„ווילנער טאָג”, שאַבאַד־נומער, מיטוואָך, פעב׳ 21, 1934.

[137]
טרויער־אויסגאַבע פון „פאָלקס־געזונט״ צום אָנדענק
פון ד״ר צ. שאַבאַד.
אַרויסגעגעבן צו שלושים דורך דער ווילנער געז׳ „טאָז״.
(נ׳ 2, 12 י״ג), פעב׳ 20, 1935, ז׳ 32.

מאַץ, הירש. [137]
ד״ר צמח שאַבאַד דער וויסנשאַפטלער און פובלי־ציסט. וואַרשע, פ״ג „טאָז״, 1937, ז׳ 80, ביבליאָגראַפיע.

קינדער וועגן ד״ר צמח שאַבאַד. [137]
צום 3טן יאָרצייט. צונויפגעשטעלט ש. באַסטאָמסקי, 1938, ז׳ 20.

[315־314 ,137 ,15]
ד״ר צמח שאַבאַד וועגן דער יידישער ווילנע.
צונויפגעשטעלט און איבערגעגעבן דורך ש. באַסטאָמסקי צום 4־טן יאָרצייט, אַרויסגעגעבן דורך פריינט פון ד״ר צ. שאַבאַד און דער שאַבאַד־שול (יינגל־שול מפיצי השכלה), ווילנע, 193, ז׳ 26, איל׳.

ש. ב[אַסטאָמסקי], ד״ר צ. שאַבאַד אין ווילנע, ז׳ 1;
א. בולקין, ד״ר צמח שאַבאַד און די שאַבאַד־שול, ז׳ 2;
צ. שאַבאַד, פון מיין אויטאָביאָגראַפיע, ז׳ 3—10.
ווילנע (שטריכן), ז׳ 11—13;
ווילנע אַמאָל און היינט, ז׳ 14—24.

קהלשע מוסדות און הילף-געזעלשאַפטן

לונסקי ח. [138]
ווילנע אין יאָר תרע״ז
„פון ווילנער געטאָ״, זז׳ 7—54.

פאַט, יעקב. [138]
מעשהלעך פון ווילנער נויט.
„טאָג״, יאַנ׳ 28, 1921.

זינגער, י. י. [138]
בילדער פון הונגער און נויט. (די היינטיקע יידישע ווילנע). „טאָג״, מערץ 17, 18, 21, 22, 1926.

זינגער, בערנאַרד. [138]
ווילנע — די טויטע שטאָט.
„טאָג״, יולי 11, 1927.

גינצבורג, ר. [143 ,138]
דער קאַמף מיטן יקרות.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 144—152.

לונסקי, ח. [143 ,138]
דער הונגער און דער יקרות אין ווילנע.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע״. 1922, זז׳ 109—132.

[139]
אחיעזר. ז׳ 255.
אגודת אחים. ז׳ 256.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916.

אחוה. [139]
„ווילנער זאַמלבוך״, ב. 2, 1918, זז׳ 252־253.

הכנסות אורחים. [139]
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 14)ד״ר א.ווירשובסקי) ; נומ׳ 51, 1913.
„אונדזער טאָג״, יאַנ׳ 16, 1939.

חונן דלים. [139]
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 42, 46, 52, 1913.
אַ חברה צו באַזאָרגן ניט־פאַרמעגלעכע יידן מיט נייטיקע פּראָדוקטן צו ביליקע פרייזן.

מתן בסתר. [139]
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 5, 1913.

[150–139]
УКАЗАНИЕ ЕВРЕЙСКИХ БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ.
„Виленский Вестник," № 81, 1888.

Д–ч, С. [150–139]
ОБЗОР БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ Г. ВИЛЬНЫ.
"Виленский Вестник," № 170, 173, 184, 1889.

בונימאָוויטש, ישראל. [150—139]
מעמואַרן. 1928.
צדקה־גדולה, קאַפּ 2 ; מושב זקנים, קאַפּ׳ 4־122 ; גאַר־קיך, קאַפּ׳ 17 ; ייד׳ שפּיטאָל, קאַפּ׳ 18 ; משמרת חולים, קאַפּ׳ 20 ; ביליקע הייזער, קאַפּ׳ 21.

ד—ן. [150—139]
ווילנער הילפס־חברות.
„לעצטע נייס״, פעב׳ 11, 1916.

גאָלאַמב, צבי־ניסן. [150—139]
מעשה הצדקה אין ווילנאָ. 1917, זז׳ 47 + 8.
הקדש ז׳ 5 ; תלמוד־תורה ז׳ 7 ; מושב־זקנים ז׳ 9 ; צדקה גדולה ז׳ 11 ; הכנסות אורחים ז׳ 16 ; קאָמיטעט פאַר מלחמה־געליטענע ז׳ 18 ; קינדער־היימען און קיכן ז׳ 21 ; דער צענטראַל־קאָמיטעט ז׳ 23 ; אחיעזר ז׳ 225 ; אגודת אחים ז׳ 28 ; אחוה ז׳ 29 ; עזרה ז׳ 30 ; ביליקע קיך ז׳ 31 ; פאָלק און מיטלשטאַנד־קיכן ז׳ 34 ; אַרבעטער־קיכן ז׳ 35.

ליוביטש. [150 ,139]
די יידישע צדקה־טעטיקייט אין ווילנא פאַרן לעצטען יאָר (1915־1916).
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916, זז׳ 217—220.

Cohen, J. [145-139]
SOCIAL WELFARE. POVERTY AND RELIEF. "Vilna", Phila., 1943, Chapter XVI, XVIII.

[140–141]
СВЕДЕНИЯ О ВИЛЕНСКОЙ ЕВРЕЙСКОЙ БОГАДЕЛЬНЕ
„Виленский Вестник," № 93, 1875; 1880.
„Восход" СПБ, № 10, 1887.

ליטווין, א. [141־140]
אין אַ זקנים־שטעטל (טיפּן און בילדער פון ווילנער מושב־זקנים). „יודישע נשמות״, ב׳ 2, נ״י, 1917.

ק. [141־140]
דער מושב־זקנים אין 1916־1917.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, ז׳ 265.

בונימאָוויטש, י. [141־140]
מושב־זקנים.
„מעמואַרן״. צווייטער טייל, 1928, זז׳ 86—122.

[141־140]
דער מושב זקנים (ווילנער אַנשטאַלטן וועגן זיך אַליין).
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע״, 1921, זז׳ 53־54.

קאָף [כהן, שמשון]. [141־140]
זוכט און געפינט אַמאָליקע ווילנע.
„ווילנער טאָג״, פעב׳ 31, 1936.

בונימאָוויטש, י. [142]
די ביליקע הייזער.
„מעמואַרן״, צווייטער טייל, 1928, זז׳ 163—168.

אַ פרעמדער. [144]
אין דער ביליקער קיך.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 50, 1913.

מילייקאָווסקי, מ. א. [144]
די ביליגע קיך פאַר אָרימע יידן אין ווילנע (1892—1917). „ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 261—265.

ציפקין, י. [145־144]
די יידישע פאָלקס־קיכן (גאַסן־קיכן). ז׳ 203.
די קיך פון יידישן דאַמען קאָמיטעט. ז׳ 206.
די קיך „בנות־יהודה״. ז׳ 208.
די ביליגע קיך. ז׳ 208.
די ערשטע אַרבעטער קיך ביי די פראָפעסיאָנעלע פאַראיינען. זז׳ 209—217.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916.

א—ר. [145]
די קינדער־קיך.
„ווילנער זאַמלבוך”, ב' 1, 1916, זז' 25—28.

צאַדישין [שאַבאַד, צ., ד"ר]. [146]
די יידישע אַרבעטסלאָזיקייט.
„ווילנער טאָג”, יולי 12, 1925.

[147]
ОБ УЧРЕЖДЕНИИ В ВИЛЬНЕ ЕВРЕЙСКОГО ДАМСКОГО БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОГО ОБЩЕСТВА, в память 17-го октября 1888 г.
„Виленский Вестник," № 273, 1888.

קונסט־געווערב געזעלשאַפט. [147]
„ווילנער וואָכנבלאַט”, נומ' 22, 1913.

צעמעל, פאַניאַ. [147]
די ענטשטייאונג פון ווילנער יידישן פרויען־פאַראיין.
„ווילנע” זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 332—338.
—— דער ווילנער יידישער פרויען־פאַראיין.
„ווילנער אַלמאַנאַך”, 1939, זז' 281—286.

קוריניעץ, יוסף, מגר'. [147]
דער ווילנער „טרערן־אינדזל” (רעפאָרטאַזש פון פרויען־שוץ). „צייט”, יולי 4, 5, 1939.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [147]
קאָך־שולן פאַר מיידלעך אין די פאָלקס־שולן.
„פאָלקס־געזונט”, נומ' 2, 3, 1931, זז' 3־4.

בלאַנקשטיין, חנה. [147]
די צילן פון „פרויען־שוץ” אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך”, 1939, זז' 277—282.

„משיח אלמים”. [148]
„ווילנער וואָכנבלאַט”, נומ' 5, 26, 43, 51, 1913.

לוניאַנסקי, יהושע. [148]
יידישע טויב־שטומע אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך”, 1939, זז' 253—256.

קאָף, ש. [כהן, שמשון]. [148]
פיאָנערן פון יידיש אין אַ טויב־שטומער וועלט.
(אויף אַן אָוונט אין פאַראיין פון די יידישע טויב־שטומע).
„ווילנער טאָג”, מערץ, 1931.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [148]
מען מוז זאָרגן פאַר די בלינדע.
„ווילנער טאָג”, סעפט' 2, 1928.

מ. א. מ. [משה־אהרן מילייקאָווסקי]. [149]
לחם עני (חברה מאכל כשר, פאַר 1000 יידישע סאָלדאַטן אין ווילנע).
„ווילנער וואָכנבלאַט”, נומ' 4, 17 (פסח), 19, 1913.

[150]
דער יידישער געגענט־קאָמיטעט אויף צו העלפן קרבנות פון מלחמה (יעקאָפאָ) אין ווילנע.
„אונדזער טאָג פאַר אַמעריקע”, 1921, זז' 18—22).

שאַבאַד, צ., ד"ר. [150]
דער אָנהויב פון „יעקאָפאָ” (בלעטלעך זכרונות).
זז' 574—603.
באַריכטן פון די דריי געגנט־קאָנפערענצן.
זז' 602—636.
רשימה פון די דעלעגאַטן וועלכע האָבן זיך באַטייליקט אין די דריי געגנט־קאָנפערענצן. זז' 637—639.
„פנקס יעקאָפאָ”, 1931.

שאַליט, מ. [150]
פאַרשיידענע מינים הילף.
„פנקס פון יעקאָפאָ”, 1931, זז' 346—360.
מעדיצינישע הילף: הייל־אַנשטאַלטן, קאָאָפעראַטיווע אַפטייק, שוועסטער־שול, מעדיקאַמענטן־לאַגער; מלאכה, פראָפעסיאָנעלע שולן, קאָאָפעראַציע, לאַנדווירטשאַפט.

ז., מ. [150]
20 יאָר „ייקאָפאָ”.
„ווילנער אַלמאַנאַך”, 1939, זז' 271—274.

[151]
ראַטעוועט די הונגעריקע יידן! [אין רוסלאַנד].
„אונזער פריינד”, נומ' 144, 1922, ז' 2 — ספעציעלע זייט.

Виленец. [152]
КТО И ЧТО СОДЕЙСТВУЕТ РАЗВИТИЮ НИЩЕНСТВА В ВИЛЬНЕ, „Виленский Вестник, № 228, 1876.

רעגענסבערג, יוסף, ד"ר. [152]
געלט־בעטלעריי און כבוד־שנאָרעריי (אַ פרק ווילנער געזעלשאַפטלעכע מאָראַל).
„יידישע צייטונג”, אַפריל 22, 26, 1920.

נון שין [נתן שיינער] [152]
אַמאָל און היינט.
„ווילנער עמעס”, אָקט' 4, 1940.
„ראַספוטין” און אַנדערע בעטלער.

אַבראַמאָוויטש, ה. [153]
יידן היילן גייסטיק־קראַנקע.
„פאַרשווּנדענע געשטאַלטן”, ב"א, 1958, זז' 474—480.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [153]
„משוגענע קאָלאָניעס”.
„ייוואָ־בלעטער”, ב' 7, 1934, זז' 265—267.

קאָף. [כהן, שמשון]. [153]
אַלט־ווילנע.
„אונדזער טאָג”, פעב' 16, 1936.
—— שטאָט־משוגעים.
„אונדזער טאָג”, יוני 17, 1937.

ליטווין, א. [153]
„אליהו הנביא” דער דריטער [„משיח”].
„יודישע נשמות”, ב' 2, נ"י, 1917.

קאַרפינאָוויטש, אברהם. [153]
רחלע די הויפדאַמע.
„ביים ווילנער דורכהויף”, ת"א, פ"ג, י. ל. פרץ, 1967, זז' 83—100.

צוקערמאַן, נח. [153]
גדאַלקע דער משוגענער (דערציילונג).
„ווילנער פנקס”, ת"א, נומ' 5, 1970, ז' 14.

Wyszomirski, Jerzy. [154]
ANIELSKA GWIAZDA.
"Kurier powszechny", Wilno, Iego Maya, 1938.
Piotr, w Mozaizmie Mojzesz Engelsztern.

משה קנאַפהייס. [154]
אַ יינגל פון וואַרשע, באַנד צוויי, בוענאָס איירעס, פ"ג אילוסטרירטע ליטעראַרישע בלעטער, 1961, ז' 390.
משה ענגעלשטערן, זז' 147—317.

אינסטיטוציעס און אָרגאַניזאַציעס פאַר פאָלקס-געזונט

שאַבאַד, צ., ד"ר. [155]
צען יאָר „פאָלקסגעזונט”.
„ייוואָ־בלעטער”, ב' 3, 1932, זז' 274—279.

א. ז. [155]
אַ דאַטע וואָס מ'טאָר ניט פאַרשווייגן.
(250 נומערן „פאָלקסגעזונט”).
„אונדזער טאָג”, יולי 22, 1938.

וואולמאַן, ל. ד"ר. [137, 155]
דער אַלט־נייער „פאָלקסגעזונט” (דעם אָנדענק פון זיין ערשטן רעדאַקטאָר ד"ר צ. שאַבאַד).
„פאָלקסגעזונט”, פאַריז, נומ' 1, נאָוו' 1948, ז' 1.

מילנער, יוסף.
ד"ר ב. שאַבאַד.
„פאָלקסגעזונט”, פאַריז, נומ' 1, נאָוו' 1948, זז' 3־4.

מ. א. מ. [מילייקאָווסקי, משה־אהרן]. [155]
אָרימע קימפעטאָרינס (פריער גערופן „חברה מוהלים").
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 5, 1913.

עוף־געזעלשאַפט. [155]
(געז' צו באַזאָרגען אָרימע יידישע קראַנקע וואָס ווערן געזונט — יאָר־באַריכט).
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 49, 1913.

ווירשובסקי, אברהם, ד"ר. [155]
דאָס פאָלקסגעזונט און דער מעדיצינישער לעבנס־שטייגער אין ווילנע בשעת דער דייטשער אָקופּאַציע.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 81—107.

קאַהאַן, אַב. [156]
די מגפה (1871)).
בלעטער, ב' 1, קאַפּ' 9, זז' 127־128.

גאָלאָמב, צבי־ניסן. [156]
אויפפיהרונג, וויא זיך צוא פערהיטען אין כאָלעריע צייט ר"ל. פרייא איבערזעצט נאָך דעם פּראַוויטעלסטווענני וויעסטניק, בדפוס האלמנה ואחים ראָם, בחודש מנחם אָב תרנ"ב—יולי 1892, ז' 4.

פרישמאַן, דוד. [156]
שלשה שאָכלו. אותיות־פורחות. ספרי אגורה (בן־אביגדור), כרך ראשון, ווארשא, תרנ"ג, עמ' 32.
ציורים ורשימות. הוצאת מוריה (מקרא לבני הנעורים), אָדעסאַ, תרס"ד, עמ' 16.

—— אין יום־כפור (און מטות און מסעי") מיט אַ הקדמה צו דער זשאַרגאָנישער איבערזעצונג. יודישע פאָלקס־ביבליאָטהעק, פ"ג פון דעם עקזעקוטיוו־קאָמיטעט דער ציוניסטישער פּאַרטיי, טאַרנאָוו, תרנ"ד—1894.

קאָף [כהן, שמשון]. [157]
יאַנקעלעס באָד.
„אונדזער טאָג", מאי 28, 1937.

קלוזנר, י. [158, 161]
לקורות היהודים בוילנה, א) בקור חולים ורופאים במאה הי"ז והי"ח.
„זרמים", גליון י"ז (17), י"ח (18), תרצ"ב—1932.

קאָן, פּ. מאַג'. [158]
איינער פון די ערשטע יידישע דאָקטוירים אין ווילנע [ד"ר אהרן גאָרדאָן].
„ייוואָ־בלעטער", ב' 1, 1931, זז' 53—61.

שאַבאַד, צמח, ד"ר. [158]
די יידישע דאָקטוירים אין ווילנע אָנהויבנדיק פון דער צווייטער העלפט פון 19טן יאָרהונדערט.
„ווילנע" זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 725—736.

גאָלדשמידט, א. י. [158]
יידישע דאָקטוירים וועלכע פּראַקטיצירן איצט אין ווילנע.
„ווילנע" זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 378—437.

שומעלישסקי, וו., ד"ר. [158]
דער ווילנער יידישער דאָקטוירים־פאַראיין.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע, 1922, זז' 827—830.

גרשון, ג., ד"ר. [158]
30 יאָר יידישער דאָקטוירים־פאַראיין אין ווילנע.
„צייט", מאַי, 20, 21, 1937.

[158]
ערשטער צוזאַמענפאָר פון יידישע דאָקטוירים פון ווילנער און נאָוואַרעדאָקער קאַנט.
„אונדזער טאָג", מאַי 6, 18, 21 (רעזאָלוציעס), 1937.
„צייט", מאַי 14—20, 1937.

Cohen, J. [160-158]
THE STUDY OF MEDICINE.
"Vilna", Phila., 1943, Chapter XI, pp. 204-210.

ליטווין, א. [159]
אסתר די „גענעראַלשע".
„יידישע נשמות", ב' 1, 1916.
אַקושערקע אסתר קינקולקין.

קאָן פּ'. [159]
יידישע פּרוּוון אין דער אַקושעריע־שול ביים ווילנער אוניווערסיטעט (1811—1824).
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב' 1, 1929, זז' 767—722.

ליאַנדאָר, לייב. [159]
(שרה בת מו' קדיש—„שרהקע די פּראָפעסאָרקע").
[אין פאָרוואָרט צו] ליאַנדאָר, הירש בר לייב, געשפּרעך פראַנצייז אידעש־טייטש, קורץ געפאַסט. ווילנע, 1836.

קאָן, פּנחס. [159]
מילדות במחברות ספרים לפני מאה שנה בווילנא.
„קרית ספר", ירושלים, שנה י"ד, ספר א' עמ' 118—131.
אַקושערקע מלכה בערלאַנט.

ווירשובסקי, א. ד"ר. [אַ געשפּרעך מיט [159]
די קורסן פאַר יידישע באַרימהאַרציקע שוועסטער (אין ווילנער יידישן שפּיטאָל ביי דער מיטהילף פון געז' עזרה).
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 27, 41, 1913.

קאָוואַרסקי, ה., ד"ר. [159]
די יידישע שוועסטער־שול אין ווילנע.
"פאָלקס־געזונט", נומ' 1, 1923, זז' 59—61.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [159]
די נייע שוועסטער־שול ביי „טאָז" אין ווילנע.
„סאָציאַלע מעדיצין", וואַרשע, נומ' 11־12, 1931, זז' 152־153.
„ווילנער טאָג", פעב' 7, 1932.

די שוועסטער־שול אין ווילנע. [159]
„שול־וועגן", וואַרשע, נומ' 4 (18), 1936.

20 נייע שוועסטער. [159]
„אונדזער טאָג", יוני 30, 1938.

[160]
דער פאַראיין פון יידישע צאָן־דאָקטוירים אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 315—316.

רודאַשעווסקי, ח. [160]
דער יידישער צאָן־טעכניקער.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 317—320.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [160]
געזעלשאַפטלעכע אָדער קאָאָפּעראַטיווע אַפּטייקן.
„אונדזער טאָג", פעב' 2, 1921.

בונימאָוויטש, י. [161־162]
משמרת חולים.
„מעמוארן", 1928, זז' 156—162.

[161־162]
משמרת חולים (ווילנער אַנשטאַלטן וועגן זיך אַליין).
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, זז' 27־28.

קאַבאַטשניק, א. [161־162]
משמרת חולים.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 383—838.

קאַראַבטשינסקי, א. [161־162]
משמרת חולים.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 319־320.

קלויזנער, י. [163]
ביקור חולים (הקדש)
„ווילנער קהילה", קאַפּ' 7, זז' 147—149.

—— ח"ק בקור חולים.
„הקהלה בווילנה", 1938, פרק 7, עמ' 120—122.

דיק, א. מ. [163]
די נאַכט פון ט"ו כסליו [תקל"א—1771, ווען דער ווילנער הקדש איז געגרינדעט געוואָרן]. 1867, זז' 38־39.

[163]
О СОСТОЯНИИ ЕВРЕЙСКОГО ГОСПИТАЛЯ В ВИЛЬНЕ (Заметка).
„Виленский Вестник," № 146, 1880.

וו., ז. ד"ר. [163]
ערינערונגען פון אַ דאָקטאָר וועגן ווילנער יידישן שפּיטאָל.
„Еврейский Медицинский Голос."

איבערגעדרוקט : „ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 24, 1911.

בונימאָוויטש, י. [163]
דער יידישער שפיטאָל (הקדש).
„מעמואַרן", 1928 קאַפ' 18, זז' 145—149.

וויגאָדסקי, יעקב. [163]
דער ווילנער יידישער שפיטאָל.
„צייט", אויג' 9, 1935.

ווירשובסקי, א., ד"ר. [163]
דער ווילנער יידישער שפיטאָל.
„פנקס מלחמה־אָקופאַציע", 1922, זז' 829—834.
——— געשיכטע פון יידישן שפיטאָל אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 47—62.

[165]
„אָזע" (ווילנער אַנשטאַלטן וועגן זיך אַליין).
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, זז' 25־26.

ראַפעס, י., ד"ר. [165]
די טעטיקייט פון „אָזע" אין ווילנע.
„פנקס מלחמה־אָקופאַציע", 1922, זז' 849—852.

יעדוואַבניק, ד. ד"ר. [164־165]
צוויי יאָר פון דער סאַנאַטאָריע פאַר לונגען־קראַנקע פון ווילנער „אָזע־טאָז".
„טאָג", יאַנ' 6, 1927.
——— ווילנער „טאָז".
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 311—316.

בולקין, א. [166]
שפיל־פלאַץ פאַר קינדער.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916, זז' 28־29.

ד"ר שאַבאַד־קינדער־קאָלאָניע. [166]
„טאָז", 1934, ז' 20.

ראַפעס, י., ד"ר. [167]
וועגן הילף פאַר אַרבעטסלאָזע אין קראַנקן־קאַסע.
„טאָג", אויג' 11, 1929.

אָרגאַניזירטע און פרייוויליקע הילף־פאָנדן

ז.[למן רייזען]. [168־169]
צום דינסטאָגדיקן זאַמלטאָג.
„טאָג", נאָוו' 30, 1919.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [168־169]
די זאַמלטעג.
„טאָג", סעפט' 15, 1920.

רייזען, ז. [168־169]
די זאַמלונגען פאַר די יידישע שולן.
„טאָג", יוני 23, 1924.

קלויזנער, ישראל [107, 170]
יהודה ספרא ודיינא (היסו"ד). לדמותם של היחסים והנמוסים הציבוריים בקהלת וילנה במאה הי"ח. הדפסה מיוחדת מ„ציון", ירושלים, ספר ב', שנה ב', תרצ"ז, עמ' 137—152.

שאַליט, מ. [170]
משה ראָזענסאָן, זיינע חיבורים, צוואה און מצבה (לויט אַרכיוו־מאַטעריאַלן).
„פון נאָענטן עבר", וואַרשע ב' 2, 1937, זז' 113—123.

סקאָמאַראָווסקאַ [־ראָזענסאָן], חוה.
דער אמת וועגן משה ראָזענסאָן. ווילנע, 1932. (?)

בונימאָוויטש, ישראל. [170]
מעמואַרן פון ישראל בונימאָוויטש, זאַמלבוך פון זכרונות, אַרטיקלען און מאַטעריאַלן צום 40־יאָריקן יובל פון י. ב.'ס פינאַנסיעלער און געזעלשאַפטלעכער טעטיקייט. אונטער דער רעדאַקציע מיט אַ הקדמה פון חיים לעווין, 1928. ז' 367.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [171]
וואָס קען אַמעריקע טאָן פאַר ווילנע ?
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, זז' 59־60.

שאַליט, מ. [171]
ווי אַזוי מיר האָבן אין 1919 געבראַכט קיין ווילנע אַ פערטל מיליאָן דאָלאַר הילפס־געלטער.
„פנקס פון יעקאָפאָ", 1931 — שפאַלטן 616—621.

לונסקי, ח. [172]
די גמילות־חסדים קאַסעס אין ווילנע.
„פנקס פון יעקאָפאָ", 1931, שפאַלטן 322—330.

גאָלדשמידט, א. י. [172]
די פנקסים פון הע"ג־אַרכיוו.
די פנקסים פון גמילות־חסדים־קאַסעס.
„פון נאָענטן עבר", וואַרשע, נומ' 4, 1937, זז' 300—307.

שאַליט, מ. [172]
אַלגעמיינער באַריכט פון די גמילות־חסדים־קאַסעס, אין טעטיקייטס־ראַיאָן פון געגנט־קאָמיטעט „יעקאָפאָ" אין ווילנע פאַר די יאָרן 1926—1929.
„פנקס פון יעקאָפאָ", 1931, שפאַלטן 316—322.

[173]
ВИЛЕНСКИЙ ДНЕВНИК (Смерть Шимеле Слижгола).
„Виленский Вестник," № 41, 18 апреля 1865.

וויינרייך, מ. ד"ר. [173]
שימעלע קאַפטאַן.
„ווילנער טאָג", אַפריל 17, 1936.
לויט „ווילענסקי וויעסטניק", אַפריל 1865.

ליטווין, א. [173]
יודל באָרישאַנסקי.
לאה די גבאיטע.
דבורה אסתר.
„יודישע נשמות", נ"י, ב' 2, 1917.

רייזען, שרה. [173]
דבורה אסתר.
„ווילנע" זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 835—839.

האַלפערין, ב. [174]
די ווילנער ליי־און שפאָר־קאַסע (יידישע באַנק).
„פנקס מלחמה־אָקופאַציע", 1922, זז' 845—848.

[174]
יידישן באַנק אין ווילנע (צו איר 25־יאָריקן יובל).
„טאָג", אָקט' 21, 1923.

האַלפערן, באָריס. [174]
פנקס פון יידישן באַנק. צום 40 יאָריקן יובל פון דער 1טער ווילנער יידישער ליי־און שפאָר־קאַסע פאַר האַנטווערקער און קליינהענדלער. 1 באַנד. אַרויסגעגעבן פון דער 1טער ווילנער יידישער ליי־און־שפאָר־קאַסע פאַר האַנטווערקער און קליינהענדלער פון 1898 יאָר. 1936, זז' 224, איל'.

סמאָרגאָנסקי, ס. י. [174־175]
די פינאַנץ־אָפעראַציעס און דער האַנדל.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 123—129.

בונימאָוויטש, י. [174־175]
יידן אין ווילנער באַנק־וועזן. בונימאָוויטשעס 50־יעריקע באַנק־טעטיקייט.
„מעמואַרן", ערשטער טייל, 1928, זז' 1—66.

האַנדל און סוחרים־פאַרבאַנדן

קלויזנער, י. [176]
דער דורכהויף.
„ווילנער קהילה", 1939, זז' 68־69 ; 78־79.

ליקווידירט דעם דורכהויף. [176]
„אונדזער טאָג", אָקט' 12, 1937.

קאָן, פנחס. [15, 177]
יידן אין דער אינדוסטריע און האַנדל אין ווילנע אָנהייב 19טן י"ה.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 8, 1935, זז' 78—85.

אַבראַמאָוויטש, ה. [177]
דאָרפסהענדלער און קאַראַבעלניקעס.
„פאַרשוווּנדענע געשטאַלטן", ב"א, 1958, זז' 447—451.

דיק, א. מ. [177]
שלום דער קאַראַבעלניק, ווילנא, 1877.

ארלין, מרדכי. [177]
דער קאַרעבעלניק (ליד).
„ליטע", פ"ג קולטור, נ"י, 1921, ז' 31.

קאַצענעלנבאָגען, אוריה. [177]
פּיצע דריזעס דער קאַראַבעלניק.
„פרייע אַרבעטער שטימע", נ"י, אַפּריל 15, 1927.

גראַדע, חיים. [178]
מיין מאַמע (ליד).
„יאָ", (לידער). ווילנער פ"ג פון ב. קלעצקין 1936, זז' 3-4.
„דורות", נ"י, איקוף, 1945, זז' 9-10.

שושנה, ר. [קאַהאַן] [179-178]
אָרימע ווילנע — ירושלים דליטא [עפּל־פּאַרקויפּע־ריגנס]. אין פלאַנטער פון לעבן, ראָמאַן.
„פאָרווערטס", נ"י, אַפּריל 28, 1952.

טשאַרני, ד. [179-178]
ווילנער דלות [קאַשיקע־ווייבער].
„ווילנע", ב"א, 1951, זז' 57—59.

געצילס, דניאל. [180-179]
לאחדים קרעמער.
„ווילנער זאַמלבוך" ב' 2, 1918, זז' 245—248.

האַלע־קרעמער. [179 ,71]
אַ געשריי אין רעדאַקציע.
„טאָג", דעצ' 16, 1924.

איינהאָרן, דוד. [180]
אויפן ווילנער פישמאַרק.
„ווילנער וואָכנבלאַט".

די לעצטע פיר שעמערס. [181-180]
„אונדזער טאָג", יולי 5, 1937.

די סטראַגאַנעס נעמט מען פאַרט אַראָפּ!
„אונדזער טאָג", פעב' 9, 1938.

טיקטין־פּרטיג, ת. [181]
דער יום־טוב פון הייליקן קאַזימיר. [181]
„מיטן פאַרוואָרלאָזטן קינד". ת"א, פ"ג, י. ל. פרץ, 1967, זז' 75—77.

דער צפון־יריד אין ווילנע. [182]
„צייט", אויג' 21—30, 1928.

קאַווענאָקי, א., אינזש'. [183]
יידישער מסחר אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 173—174.

[184]

די שטאָטישע קראָמען. ז' 258.
די קאָאָפּעראַטיוון. ז' 258.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916.

כאַרלאַש, י. [184]
די קאָאָפּעראַטיווע באַוועגונג ביי יידן אין ווילנע און אומגעגנט.
„אונדזער הילף", נומ' 9—12, 1921, זז' 10—19.

מלמד, ה. [184]
יידישע קאָאָפּעראַציע אין ווילנע.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 701—714.

[186-185]
ווילנער יידישע קליינהענדלער אָרגאַניזאַציע.
„טאָג", יוני 5, 1927.

וועוויער, ה. [185]
נאָכן קליינהענדלער־צוזאַמענפאָר.
„טאָג", מערץ 6, 1929.

[186-185]
קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע פון די ווילנער יידישע סוחרים און קליינהענדלער.
„טאָג", מערץ 17, 1929.

[185]
דער קליינהענדלער־צוזאַמענפאָר אין ווילנע.
„אונדזער טאָג", דעצ' 6, 1937.

ק., ל. [186]
דער סוחרים־פאַרבאַנד און זיינע אויפגאַבן אין היינטיקן מאָמענט.
„צייט", דעצ' 31, 1932.

[186]
פאַראיין פון האַנדלס־פאַרטרעטער און קאָמיסאַנטן אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 347—348.

גאָרדאָן, א. מ. (אַ געשפּרעך מיט) [186]
די פאַרזיכערונגס־געזעלשאַפט אויפן צפון־מערב קאַנט.
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 47, 50, 1913.

יידן אין מלאכה און אינדוסטריע

קלויזנער, י. [188-187]
חברות פון בעלי־מלאכות.
„ווילנער קהילה, 1939, קאַפּ' 8, זז' 150—152.
—— חברות בעלי־מלאכה.
„הקהלה בווילנה", 1938, פרק 8, עמ' 123—125.

Вишницер, Марк [188–187]
ЕВРЕИ–РЕМЕСЛЕННИКИ И ИХ ЦЕХОВАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ.
„История Еврейского Народа," том XI, Москва 1911.

ווישניצער, מאַרק, ד"ר. [188-187]
די סטרוקטור פון יידישע צעכן אין פוילן, ליטע און ווייסרוסלאַנד אינעם 17טן און 18טן י"ה.
„צייטשריפט", מינסק, ב' 3', 1927, זז' 73—88.
—— יידישע בעלי־מלאכה־צעכן אין פוילן און אין ליטע, בערלין, כלל־פאַרלאַג, 1922.
—— יידישע מלאכה און בעלי־מלאכה־צעכן אין ליטע. „ליטע", ב' 1, 1951, ז' 791—986.

סאָסיס, ישראל. [188-187]
יידישע האַנטווערקער אין ליטע, ווייסרוסלאַנד און אוקראַינע, אין 18טן י"ה.
„צייטשריפט", מינסק, ב' 4, 1930.

נאָטיק, רבקה. [188-187]
צו דער געשיכטע פון האַנטווערק ביי ליטווישע יידן.
„ייוואָ־בלעטער, נ"י, ב' 9, 1936, זז' 107—118.

קאָן, פנחס. [188 ,187]
יידישע צעכן אין ווילנע אָנהייב 19טן י"ה.
„שריפטן פאַר עקאָנאָמיק און סטאַטיסטיק פון ייוואָ", בערלין, 1928, ב' 1, זז' 90-91.

היילפּרין, ישראל. [188-187]
חברות בעלי מלאכה יהודים בפולין וליטא.
„ציון", ירושלים, מס' ב', עמ' 70—89.

קאָף, ש. [כהן, שמשון]. [188-187]
אַלט־ווילנע, אבנר גריליכעס — דער גרויסמייסטער פון דער קייזערלעכער מינצעריי.
„אונדזער טאָג", סעפּט' 10, 1937.

קאָן, פּ. [188-187]
די „סקאַזקע" פון דער פאַמיליע גריליכעס אין 1888.
„אונדזער טאָג", סעפּט' 10, 1937.
אברהם גריליכעס — קינסטלער־גראַווירער.
„ווילנע" זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 555—556.

בן יעקב. [187]
חיים בו יוסף סאַן.
„המגיד", ליק מס' 32, אויג' 19. 1958.
ווילנער זייגערמאַכער וואָס האָט געמאַכט אַ זייגער פאַר צאַר אַלעקסאַנדער דעם צווייטנס מאַמען.

קאַהאַן, ז. [188-187]
ווילנער גאָלד־מייסטערס.
„סאָוועטיש היימלאַנד", מאָסקווע, נומ' 5, 1973, ז' 180.
לויט דער פאָרש־אַרבעט פון עדמאָנד לאָוצעוויטשיוס, האָבן צום יידישן גאָלד־מייסטערס־צעך אין ווילנע אין 1842 געהערט 32 מייסטערס מיט 13 געהילפן.

[191–189]
РОЛЬ ЕВРЕЕВ В ОБРАБОТ. ПРОМЫШЛЕНОСТЬ.
„Виленский Вестник," № 60–162, 1887.

[191–189]
ВИЛЕНСКИЙ РЕМЕСЛЕНЫЙ ЦЕХ И ЕВРЕИ–РЕМЕСЛЕННИКИ.
„Виленский Вестник" № 70, 1888.

ק־ס [רייזען, ז.]. [188]
דער יום־טוב פון דער יידישער מלאכה־אויסשטעלונג.
„טאָג", מאַי 1, 1925.

הורוויטש, ש. [188־189]
די יידישע אויסשטעלונג פאַר מלאכה און קונסט.
„צייט", אַפּריל 26, 1925.

הורוויטש, שמואל. [188—191]
דרייסיק יאָר (1903—1933) פון אַנטוויקלונג און אָרגאַניזירונג פון יידישער מלאכה אין ווילנע.
1933, ז' 77.

האַלפּערן, ב. [188, 190־191]
שמואל הורוויטש.
„אונדזער טאָג", אָקט' 17, 1937.

אַבראַמאָוויטש, ה. [188, 190־191]
שמואל הורוויטש (ווילנער יידישע קינסטלער־בעלי־מלאכות).
„פאַרשווּנדענע געשטאַלטן", ב"א, 1958, זז' 49—54.

פרידמאַן, ל. [188־189]
די יידישע מלאכה אין ווילנע נאָכן איינפירן דאָס צעכן־געזעץ.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 12, 1937, זז' 520—532.
„דאָס צווייטע יאָר אַספּיראַנטור", א"ג פון ד"ר צמח שאַבאַד ביים ייוואָ, 1938, זז' 138—150.

קרוק, אליעזר. [188־189]
דער האַנטווערקער־פאַראיין.
ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 248—251.

—— צענטראַלער יידישער האַנטווערקער־פאַראיין אין ווילנע.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 837—838.

גראָדסקי, א., מגר'. [188־189]
צענטראַלער יידישער האַנטווערקער פאַראיין אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 257־258.

סינעזאָן, בצלאל. [188־189]
די קולטור־קאָמיסיע ביים האַנטווערקער־פאַראיין.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 259—262.

ב. [188—191]
מלאכה אין ווילנע און ווילנער קאַנט.
(לויטן יערלעכן באַריכט פון האַנטווערקער־קאַמער פאַרן יאָר 1936).
„אונדזער טאָג", מאַי 28, 1937.

פייגין, ה. [184—191]
דער קאַמף פאַר אונדזערווירטשאַפטלעכער עמאַנציפּאַציע. די נאָענטסטע אויפגאַבן פון דער יידישער מלאכה און אַרבעט.
„צייט", אויג' 29, 30, 1929,

יידישע מלאכה אין ווילנע. [187—191]
„טאָג", מאַי 16, 1923.

זאַקס, י. [176—201]
יידישער האַנדל, אינדוסטריע און מלאכה אין ווילנע (סטאַטיסטישע ידיעות).
„אונדזער טאָג", יוני 19, 1921.

ברוידעס, יצחק. [21—25, 185־186, 189—201]
דער יידישער האַנדל און אינדוסטריע אין דער צייט פון דער אָקופּאַציע.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 436—498.

שאַפּיראָ, יונה. [30, 185־186, 189—201]
מסחר און אינדוסטריע אין דער עפּאָכע פון מיטל־ליטע.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 429—513.

אַלעקסאַנדראָוויטש, ל. [176—201]
נומערוס קלאַוזוס אין האַנדל און מלאכה.
„טאָג", סעפּט' 24, 1924.

—— קאַמף מיט יידישן האַנדל און אינדוסטריע.
„טאָג", אָקט' 16, 1924.

לעשטשינסקי, יעקב. [174—202]
חורבן ווילנע.
„ווירטשאַפט און לעבן", בערלין, נומ' 2, 3, 1928; נומ' 1, 1929.
„ווילנע" זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 371—376.

באָרנשטיין, י. [174—202]
צו דער ווירטשאַפטלעכער סטרוקטור פון ווילנער געגנט.
„פּנקס פון יעקאָפּאָ", 1931, זז' 985—1038, ביבליאָגראַפיע.

ISAJ [174—202]
דער ווירטשאַפטלעכער מצב פון ווילנער קאַנט (אין ליכט פון באַריכט פון האַנדלס־קאַמער).
„צייט", סעפּט' 21, 22, 26; אָקט' 4, 1934.

פריידקעס,־הרושאָווסקי, ד. [186—201]
צו דער ווירטשאַפטלעכער סטרוקטור פון יידן אין ווילנע.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 14, 1939, זז' 371—384.

[158—160, 174—202]
יוטאַן, ש. רעדאַקטאָר־אַרויסגעבער.
ווילנער אינפאָרמאַטאָר פאַר האַנדל, אינדוסטריע, האַנטווערקעריי און פרייע פראָפעסיעס. מיטאַרבעטער י. פאַגירסקי און י. שניידעראָוויטש.
נומ' 1, 1937, זז' 98; נומ' 2, 1938.

קאַהאַן, אַב. [192]
דער שענק און די גאַסן־מענטשן (שלמה קיסינס געסל).
„בלעטער", ב' 1, זז' 47—54.

קאַפּלאַנאָוויטש, דן. [192]
אַ פּעקל (מאָנאָלאָג פון אַ גאַס־מענטש).
„אין אַ פאַרגליווערטער שטאָט", ווילנע 1921, זז' 55—60.

קאַפּלאַנאָוויטש, דן. [74, 180, 192]
אויפן יודישען מאַרק אין ווילנע (פאַרשיווע רעמיזע).
„לאָדזשער טאַגעבלאַט", פעב' 1, 1929.

אַ געטאָ פאַר יידישער דראָזשקער [192]
„אונדזער טאָג", אויג' 8, 1937.

שין, נון [שיינער, נתן; נתן יפה] [192]
עלטסטע קאָמונע אין ווילנע — די „אָראָפּנעמער".
„אונדזער טאָג", אָקט' 20, 1938.
„ווילנער עמעס", סעפּט' 11, 1940.

אָרלין, מרדכי. [193]
די האָלצפירער (ליד).
„ליטע", פ"ג קולטור, נ"י, 1921, זז' 24־25.

Rodkiewiczówna, Janina. [194]
CECH INTROLIGATORSKI W WILNIE, Zarys historiczny. Wydawnictwo Magistratu M. Wilna 1929.
Żydzi - St. 15-17, 22.

ריקלעס, י. [194]
30 יאָר לינירער־און איינבינדעריי־סעקציע ביים דרוקער־אַרבעטער פאַראיין אין ווילנע.
„יובל־בוך פון דרוקער־פאַראיין", 1936, זז' 70־71.

קאָן, פּנחס. [194—201]
די ערשטע יידישע פאַבריק אין ווילנע (פון לייב קליאַטשקאָ אין 1815).
„ייוואָ־בלעטער", ב' 8, נומ' 1, יאַנואַר 1935, זז' 78—81.

[201–194]
КОРОБОЧНИЙ СБОР И РЫБНЫЙ ПРОМЫСЕЛЪ В ВИЛЬНЕ
„Виленский Вестник," № 187, 1876. (Фельетон)

Шерешневский, Борис [194]
ЗАБАСТОВКА НА „ЭЛЕКТРИТЕ" (1934).
„Вильнюсское Подполье," Стр, 244–250.

ZET. [195]
מיר האָבן געווונען דעם קאַמף אויף גאַנצע 100%! (לעדער־פאַבריק „אוניאָן").
„ווילנער עמעס", אויג' 26, 1940.

לינדער, מ. [198]
די ווילנער זעמשעריי־וואַרשטאַטן.
„ייוואָ־בלעטער“, ב׳ 10, 1936, זז׳ 76—84.

[184—198]
דער עקספּאָרט פון ווילנער הענטשקעס (פאַר 1936)
יידישער עקספּאָרט קאָאָפּעראַטיוו „קאַזאַנוויל“.
„אונדזער טאָג“, יוני 26, 1937.

VERUS [198]
אַ באַזוך אין דער פוטער־פאַבריק „פורס“.
„צייט“, יוני 9, 1935.

[199]
די אַנטוויקלונג פון דיקט־פּראָדוקציע אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 181־182.

ס־קי, ל. [סטאָצקי, לייב]. [199]
אַ ניי לעבן פולסירט אין דער ווילנער טאַרטאַקן־אינדוסטריע.
„ווילנער עמעס“, אויג׳ 23, 1940.

גראָסמאַן, מ. [201]
דער יידישער פאַבריקאַנטן־פאַרבאַנד.
„יידישע ווילנע אין וואָרט און בילד“, 1925, ז׳ 110.

יידן ביי ערד־אַרבעט און גערטנעריי

אינסטרוקציאָן [202]
פאַן דער בעזעצונג דער אידען, אויף קרוינס גיטער פרעמדע לענדער, אָדער אייגענע ערדען [86 סי׳ נעתקים משפת רוסיא לעברי טייטש] ווילנאַ, [י. ר. ראָם], תרי״ז, 1826, עמ׳ 40.

[202]
О ЗАМЛЕДЕЛЬЧЕСКИХ. ЕВРЕЙСКИХ КОЛОНИЯХ ВИЛЕНСКОЙ ГУБ. (Передовая ст.).
„Виленский Вестник," № 47, 48, 1889.

[שאַליט, מ.] [202]
צו דער אַנקעטע וועגן לאַנדווירטשאַפט אין 1919.
„פּנקס פון יעקאָפּאָ“, 1931, זז׳ 706—708.

יצחקי [וואַלק]. [202]
יידישע קאָלאָניעס אין אונדזער געגנט (דעקשנע, לייפּון, פּאַנאַסישקע).
„יידישע צייטונג“, נומ׳ 86, 1919.

[202]
דער ערשטער צוזאַמענפאָר פון די לאַנדווירטן פון ווילנע און געגנט.
„טאָג“, מאַי 5, 1929.

[202]
די יידישע לאַנדווירטשאַפט אין ווילנער געגנט (מעמאָראַנדום).
„אונזער הילף“, 1921, נומ׳ 9—122, זז׳ 23—29.

דער פּלאַן פון ווייטערדיקער אַרבעט. [202]
„אונזער הילף“, 1923, נומ׳ 1־2, זז׳ 19—24.

[202]
ווענדונג פון 15 פאַמיליעס יידישע ערד־אַרבעטער.
„טאָג“, אַפּריל 12, 1927.

געזונדהייט, ישעיה. [202—204]
אַ וואָרט צו דער יידישער עלטערנשאַפט.
„ווילנער טאָג“, אַפּריל 19, 1927.
וועגן אַריבערגיין צו ערד־אַרבעט אין ווילנער געגנט.

אַ באַזוכער. [202]
אויף דעם שניט־יומטוב אין לייבישאָק [טראָקער קרייז].
„ווילנער טאָג“, אויגוסט, 1934.

תפוח, ש. [202]
ביים אויספאָרשן אַ יידישן דאָרף.
„ייוואָ־בלעטער“, ב׳ 10, 1936, זז׳ 19—25.

Tapuach,, S. , [202]
WIEŚ ŻYDOWSKA NA WILEŃSCZYZNIE.
Warszawa, 1937, str. 30.

Czekanowski, Jan, Dr. Prof. [202]
ŻYDZI ROLNICY NA WILENSZCZYZNIĘ.
"Kurjer warszawski", 1939.

[202]
וועגן יידישע לאַנדווירטן אין ווילנער קאַנט.
(אין „קוריער וואַרשאַווסקי“ און „קוריער ווילענסקי“).
„אונדזער טאָג“, אויג׳ 11, 1939.

צ. [מח שאַבאַד] [203־204]
די לאַנדווירטשאַפטלעכע שול.
„ווילנער זאַמלבוך“, ב׳ 2, 1918, ז׳ 253.

וויגאָדסקי, י., ד״ר. [203־204]
דער „חג האָסיף“ אין וועליטשאַני.
„יידישע צייטונג“, נאָוו׳ 12, 1919.

אַבראַמאָוויטש, הירש. [203־204]
אין אַ יידישער לאַנדווירטשאַפטלעכער שול (אין וועליטשאַני).
„צייט“, סעפּט׳ 13, 15, 16, 1929.
„פאַרשוואונדענע געשטאַלטן“, ב״א, 1958, זז׳ 340—356.

קלעבאַנאָוו, א., אינזש׳. [203־204]
די געשיכטע פון דער וועליטשאַנער יידישער לאַנדווירטשאַפטלעכער שול.
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 183—188.

שאַבאַד, צ., ד״ר [203]
די צילן און אויפגאַבן פון דער געז׳ „יילאַג .
אַרויסגעגעבן פון „יילאַג“, ווילנע, 1933, ז׳ 4.

[203]
די יידישע לאַנדווירשאַפטלעכע געזעלשאַפט.
„ווילנער טאָג“, אויג׳ 17, 1933.

[203]
וועגן באַשעפטיקן דעקלאַסירטע יידן מיט לאַנדווירטשאַפט.
„אונדזער הילף“, ווילנע, 1932, נומ׳ 3־4.

[203־204]
היינט די עפענונג פון די לאַנדווירטשאַפטלעכע קורסן ביי „אָרט“ (ביי דער מיטאַרבעט פון „יילאַג).
„אונדזער טאָג“, יאַנואַר 9, 10, 1939.

שאַליט, ש., אינזש׳. [203־204]
וועגן לאַנדווירטשאַפטלעכער צוגרייטונג פון דער יידישער יוגנט.
„אונדזער טאָג“, פעב׳ 23, 1939.

רוטשטיין, ש., ד״ר. [203־204]
וועגן אַ לאַנדווירטשאַפטלעכער פערמע ביי ווילנע.
„אונדזער טאָג“, אַפּריל 27, 1939.

גערטנער פאַר די שולן. [204]
„טאָג“, יאַנואַר 8, 1920.
אַבראַמאָוויטש, הירש.
דאָרפישער שטייגער און פּרנסות.
„פאַרשוואונדענע געשטאַלטן“. ב״א, 1958, זז׳ 365—458.

יידישע פאַך־שולן

אַ פרעמדער. [205־206]
געזעלשאַפט „הילף דורך אַרבעט“.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, יולי 22, 1911.

הילף דורך אַרבעט“. [205־206]
„הילף דורך אַרבעט“.
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע“, 1921, זז׳ 32—34.

צ״ן [שאַבאַד, צ., ד״ר]. [205־206]
די חברה „הילף דורך אַרבעט“ אין דער צייט פון דער מלחמה.
ווילנער זאַמלבוך“, 1918, ב׳ 2, 1918, זז׳ 256—261.

דיימאַנדשטיין, ב. [205־206]
ווילנע. („דריי דורות“).
טאַהאַנגאַ, קאַליפאָרניע, פ״ג ליטעראַרישע העפטן, תשי״ב—1952, זז׳ 11—57.
באַראָן הירש־שול — „הילף דורך אַרבעט“.

אינזשיניער אברהם קלעבאַנאָוו. צו זיין 20־יאָריקער טעטיקייט אין „הילף דורך אַרבעט", ווילנע 1905—1925, אַרויסגעגעבן דורך דער יובילייקאָמיסיע, ווילנע, 1926, ז׳ 16.

קלעבאַנאָוו, א., אינזש׳. [205־206]
געזעלשאַפט „הילף דורך אַרבעט".
„ווילנע זמ״ב", נ״י, 1935, זז׳ 288—295.

35 יאָר „הילף דורך אַרבעט". [205־206]
„אונדזער טאָג", יולי 10 ; נאָוו׳ 9 ; 28, 1938.

די בוי־קורסן ביי „הילף דורך אַרבעט".
[205־206]
„צייט", פעב׳ 8, 1939.
„אונדזער טאָג", פעב׳ 25, 1939.

[205־206]
פּראָבלעמען פון „הילף דורך אַרבעט" פאַר שטאָט און פּראָווינץ.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז׳ 263—268.

36 יאָר „הילף דורך אַרבעט". [205־206]
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז׳ 267—270.

אַבראַמאָוויטש, ה. [205־206]
די ווילנער געזעלשאַפט „הילף דורך אַרבעט".
„פאַרשוווּנדענע געשטאַלטן, ב״א, 1958, זז׳ 327—339.

[207]
„אָרט" (ווילנער אַנשטאַלטן וועגן זיך אַליין).
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, זז׳ 23־24.

[207]
„אָרט".
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז׳ 851—854.

אַבראַמאָוויטש, ה. [207, 210־211]
לערן־וואַרשטאַטן פאַרן נאָדל־פאַך. (באַראַטונג פאַר פּראָפעסיאָנעלער, בילדונג, ביאַליסטאָק, 22/2, 23, 1922), ווילנע, פ״ג, „אָרט", 1922, ז׳ 16.

נאָוויקאָוו, יואל. [207]
קאָנפערענץ פון אינסטרוקטאָרן פון די פאַך־שולן (אין ווילנער האַנטווערקער־שול ביים „אָרט").
„זכרונות", ת״א, 1967, זז׳ 155־116.

אָלשוואַנגער, אל. [208־209]
טעכנישע קורסן.
„לעצטע נייס", מערץ 7, 1916.

מ. [208־209]
טעכנישע קורסן.
„ווילנער זאַמלבוך", 1916, ב׳ 1, זז׳ 193־194.

ש. [208־209]
טעכנישע קורסן.
„ווילנער זאַמלבוך", 1918, ב׳ 2, זז׳ 237־238.

ווילנער יידישער טעכניקום ביי דער געזעלשאַפט „אָרט", (2טער לער־יאָר), ווילנע, 1922, ז׳ 4.

[208־209]
אַ.סעקציע פאַר פּראָפעסיאָנעל־טעכנישער בילדונג.
„די נייע שול", נומ׳ 1־32, 1922.

ס־קי, ל. [סטאַצקי, לייב] [208־209]
צו דער אויסשטעלונג פון ווילנער יידישן טעכניקום.
„פריינד", יוני 7, 1923.

ק־ס [רייזען, זלמן]. [208־209]
דער ערשטער סיום פון יידישן טעכניקום.
„טאָג", פעב׳ 28, 1924.

קר.[עמער, אַרקאַדי, אינזש׳.]. [208־209]
דער יידישער טעכניקום אין ווילנע.
„טאָג", יוני 7, 1925.

פלודערמאַכער, ג. [208־209]
דער ווילנער טעכניקום און די יידישע געזעלשאַפט (צו זיין 10־יאָריקן יובל).
„דאָס קינד", וואַרשע, נומ׳ 8־9, (109־110), 1933 ;
„ליטעראַרישע בלעטער", וואַרשע, נומ׳ 32—34, 1933.

שרייבער, מ. אינזש׳. [208־209]
דער ווילנער יידישער טעכניקום פון „אָרט".
„ווילנע", זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 313—321.

——— דער יידישער טעכנישער ליציי אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז׳ 251—254.

אַבראַמאָוויטש, ה. [208־209]
אינזש׳ מ. שרייבער.
קולטור און דערציאונג", נ״י, 1946, זז׳ 13—15.
„פאַרשוואונדענע געשטאַלטן", ב״א, 1958, זז׳ 203—210.

יידישע פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען

קאַפּוסט, טביה. [210]
אַבריוו פון אַווילנער שניידער־געזעלן צום ווילנער גובערנאַטאָר וועגן אַ 12־שעהיקן אַרבעטס־טאָג, 1892. (דאָקומענט פון ווילנער צאַרישן מלוכה־אַרכיוו).
„רויטער פּנקס", צו דער געשיכטע פון דער יידישער אַרבעטער־באַוועגונג און סאָציאַליסטישע שטרעמונגען ביי יידן, וואַרשע, פ״ג קולטור־ליגע, ב׳ 2, 1921, זז׳ 169—171.

קרעמער, א. [210]
מיט 35 יאָר צוריק. (סטאַטוט פון דער קאַסע), 1894. (1894).
„אונזער צייט", וואַרשע, פעב׳, 1928, זז׳ 83—96.

מאַטעריאַלן און דאָקומענטן. [210]
סטאַטוט פון ווילנער קאַמפס־קאַסע פאַר שניידער, 1896.
„אונזער צייט", וואַרשע, מערץ־אַפּריל, 1928, זז׳ 119—124.

פרידמאַן, א. [210־211]
די לאַגע אין דער באַקלייד־אינדוסטריע אין ווילנע.
„טאָג", אָקט׳ 22, 23, 1928.

די נאָדעל. [211]
זאַמעלבוך געווידמעט די אינטערעסן פון די שניידער־אַרבעטער. דרוקעריי ב. קלעצקין [1913], ז׳ 24.

מאָדע־זשורנאַל אין יידיש [205, 211]
[ווערט בעגרייט פון „הילף דורך אַרבעט"].
„אונדזער טאָג", יוני 24, 1938.

בונימאָוויטש, ישראל. [212]
חברה קרעמער — געזעלשאַפט פון קעגנזייטיקער שטיצע פאַר יידישע פּריקאַזטשיקעס.
„מעמואַרן", 1928, זז׳ 139־140.

קאָהען, איזידאָר. [212]
קלמן **[דער פּריקאַזטשיק]** קראַפּיוניקאָוו.
„ווילנע" זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 151—153.

[213]
Kawecka-Gryczowa Ałodia, Korotajowa Krystyna i Krajewski Wojciech.
DRUKARZE DAWNEJ POLSKI, OD XV DO XVIII W. Zeszyt 5: Wielkie księstwo Litewskie.
Wrocław-Kraków, Zakład narodowy imienia Ossolinskich, Wydawnictwo Polskiej Akademji Nauk, MCMLIX.
Sultzer Salomon, Sultzer ulryk, Romm Boruch str. 22.

יובל־בוך. [213, 341—344]
30 יאָר פּראָפעסיאָנעלער פאַראיין פון דרוקער־אַרבעטער אין ווילנע, 1906—1936, פאַראַנטוואָרטלעכער רעדאַקטאָר י. סטעקין. הילע געצייכנט ב. שולמאַן. ווילנע, 1936, ז׳ 172. אלבאָם־פאָרמאַט. איל. זוכצעטל.
מאַטעריאַלן צו דער געשיכטע פון פאַראיין פון דרוקער־אַרבעטער אין ווילנע, אויסצוגן פון דער פּרעסע, דאָקומענטן און פּראָטאָקאָלן, זז׳ 101—156.

פרידקין, א. [213, 341—343]
צו דער געשיכטע פון דער יידישער דרוקער־אַרבעטער־באַוועגונג אין ווילנע.
„יובל־בוך פון דרוקער־פאַראיין", 1936, זז׳ 20—34.

[167, 213]
סטאַטוט פון דער פּראָפעסיאָנעלער דרוקער־אַרבעטער געזעלשאַפט אין ווילנע און ווילנער גובערניע.
זז׳ 160—162.

די קראַנקן־קאַסע „פּעטשאַטניק". זז׳ 162—164.
„יובל־בוך פון דרוקער־פאַראיין", 1936.

רייזען, ז. [213]
דער יום־טוב פון די יידישע דרוקער־אַרבעטער.
„ווילנער טאָג“, אָקט׳ 7, 1936.

שיינער, נ. [213]
דרוקעריי ביזן פאַראיין (צום יובילײ פון דרוקער־פאַראיין).
„ווילנער טאָג“, אָקט׳ 7, 1936.

צביון. [213]
ערינערונגען וועגן יידישן דרוקער־פאַראיין אין ווילנע.
„צייט“, מערץ 12, 14, 15, 1937.

סטעקין־לאַנדאַו, מ. [213]
די ווילנער דרוקער־משפחה.
„פנקס פון יידישע דרוקער אין פוילן“, וואַרשע, פ״ג, דאָס נייע לעבן, 1949, זז׳ 106—109.

לנו [גאָזשאַנסקי, שמואל]. [214]
ערינערונגען פון אַ פאַפּיראָסן־מאַכערקע.
ערציילונג [פון אַ ניט־פאַרענדיקן מאַנוסקריפּט].
„אונזער צייט“, וואַרשע, נומ׳ 7 (89), 8־9־10, 1928.

באַריכט [215]
פון די פּלענאַרע זיצונגען פון צענטראַל־ביוראָ פון די ווילנער פּראָפעסיאָנעלע קלאַסן־פאַראיינען דעם 4טן און 11טן אַפּריל 1922, אַרויסגעגעבער ח. וואַלט, 1922, ז׳ 4.

Олькин, Аркадий Абрамович. [215–210]
ПРОФСОЮЗЫ В БОРЬБЕ (1929–1936). „Вильнюсские Подполье", Стр. 270–286.

א. [215—210]
דריי יאָר ווילנע קולטור־אַמט.
„אונדזער טאָג“, פעב׳ 28, 1939.

לנו [שמואל גאָזשאַנסקי]. [187, 210—215]
דער יידישער פּראָלעטאַריאַט (סטאַטיסטיק און געשיכטע). פ״ג די וועלט, 1906.

ציפּקין, י. [216]
די ערשטע אַרבעטער־קיך ביי די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען.
„ווילנער זאַמלבוך“, ב׳ 1, 1916, זז׳ 209—217.

מרמר, קלמן. [187, 210—216]
לערן־יינגלעך, אַרבעטער און די אַרבעטער־באַוועגונג.
„מיין לעבנס־געשיכטע“, ב׳ 1, נ״י, איקוף, 1959, זז׳ 173—229.

די ווילנער פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיוון. [217]
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע“, זז׳ 34־35.

די ווילנער פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיוון פאַר די ערשטע צוויי יאָר (1919—1921).
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע“, זז׳ 839—844.

שוסטער, וואָלף, אינזש׳. [218]
די לאַגע פון יידישן אינזשיניער.
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 299—302.

[218]
אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון נייעם יידישן יוריסטן־פאַרבאַנד.
„ווילנער ראַדיאָ“, דעצ׳ 8, 1938.
70 יידישע יוריסטן, אַפּליקאַנטן און מאַגיסטערס.

Łowmiańska, M. [219]
WILNO PRZED NAJAZDEM MOSKIEWSKIM 1655 ROKU. Wilno, 1929.

Маггид, Д. Г. [219, 15]
ЕВРЕЙСКОЕ ДОМОВЛАДЕНИЕ В ВИЛЬНЕ 30-х г.г. прошлого века. Из Моего Архива. „Пережитое", СПБ, Том IV, 1913, стр. 191–210.

Kirkor, A.M. [219]
PRZEWODNIK PO WILNIE i koleje żelazne. Wilno, 1862.
Domy i mieszkancy w Wilnie w roku 1845.

[15, 219]
יידישע הויז־באַזיצער און הייזער אין יידישן באַזיץ אין ווילנע.
קלויזנער, י. „ווילנער קהילה“, ב׳ 1, קאַפּ׳ 3, זז׳ 67—106.
שיק, ז. „1000 יאָר ווילנע“.

בונימאָוויטש, י. [219]
[יידן אין] הייזער־בויונג אין ווילנע.
„מעמואַרן“. 1928, זז׳ 46—49.

גינצבורג, ר. [219]
דער שכנים־פאַראיין.
„ווילנער זאַמלבוך“, ב׳ 2, 1918, זז׳ 117—122.

יידישע אַרבעטער־באַוועגונג

[220]
ДЕЯТЕЛИ РЕВОЛЮЦИОНОГО ДВИЖЕНИЯ В РОССИЙ. „Био–библиографический словарь". Издательство Всесоюзного Общества Политических Каторжан и Ссыльно-Поселенцев. Москва, 1927–1929–1931.

ישורין, יעפים. [220]
[87] ווילנער פרייהייטס־קעמפער (1870—1906).
„ווילנע“ זמ״ב, נ״י, זז׳ 716—724.
איבערזעצט פון רוסישן ביאָ־ביבליאָגראַפישן האַנטבוך: טוער פון דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג אין רוסלאַנד.

טשעריקאָווער, א. [220]
יידן־רעוואָלוציאָנערן אין רוסלאַנד.
„דריי דאָקומענטן“ (סאַמואיל קלאַטשקאָ, אַנאַ עפּשטיין, אהרן גאָבעט און די ווילנער זשאַנדאַרמעריע).
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ“, ב׳ 3, 1939, זז׳ 140־141, 810—813.
דייטש, ל. „צוקונפט“, נ״י, נומ׳ 12, 1915.
ישראל־אהרן גאָבעט, (גאָבסט, פסעוו׳ אַניסים פּיאַדאָראָוו). ווילנער ייד׳ רעוואָלוציאָנער, אומגעקומען אויף דער תליה (1848—1879 יולי).

Кушев, И. [220]
ГОБЕР ИЛИ ГОБЕТ? „Каторга и Ссылка", Москва, № 64, 1930.

Боим, И. [220]
РЕВОЛЮЦИОННОЕ ДВИЖЕНИЕ СРЕДИ ЕВРЕЕВ. „Сборник" Москва. 1930, стр. 185–205.

[220]
И. ГОБЕТ, „Био–Библиографический Словарь".

יאַפּע, נאַדעזשדאַ, ד״ר. [220]
אַ ייד בראש פון אַ פויערים־בונט אין ליטע אָנהייב 19טן י״ה (פון ווילנער מלוכה־אַרכיוו).
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ“, ב׳ 3, 1939, זז׳ 780—786.
אברהם מאַרקוס, אין שטעטל ווילקי, ווילנער געגנט.

קאָן, פּנחס. [220]
די ווילנער יידישע רעוואָלוציאָנערין איידל פומפּיאַנסקי — איינע פון די „193“ (1875).
„צוקונפט“, נ״י, פעב׳ 1933, זז׳ 88—92.
„ווילנע“ זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 674—681.

טשעריקאָווער, א. [220]
דער אָנהייב פון דער יידישער סאָציאַליסטישער באַוועגונג.
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ“, ב׳ 1, 1929, זז׳ 469—594.
די ערשטע יידישע סאָציאַליסטישע גרופּעס אין ווילנע אהרן ליבערמאַן — ווילנע־בערלין־לאָנדאָן־(אַמעריקע); פנקס אגודת הסציאליסתים העברים בלונדון.

ציטראָן, שמואל־לייב. [220]
אהרן שמואל ליבערמאַן.
„דריי ליטעראַרישע דורות", כאַראַקטעריסטיקעס און זכרונות וועגן יידישע שריפטשטעלער. פ״ג שרעבערק, ב' 2, תרפ״א—1921, זז' 3—48.

מרמר, קלמן, (אַריינפיר און דערקלערונגען). [220]
אהרן ליבערמאַנס בריוו,
„ייוואָ", נ״י, 1951, ז' 253.

קאָן, פנחס. [220]
אומבאַקאַנטע מאַטעריאַלן צו דער ביאָגראַפיע פון אהרן ליבערמאַן.
„פון נאָענטן עבר", וואַרשע, ב' 1 (V), 1938, זז' 3—12.

ליטוואַק, א. [220]
אהרן זונדעלעוויטש.
„רויטער פנקס", וואַרשע, פ״ג קולטור־ליגע, 1924, זז' 80—106.

שוב. דוד. [220]
אהרן זונדעלעוויטש.
„ווילנע" זמ״ב, נ״י, 1935, זז' 98—126.

קאָן, פנחס. [220]
די אויספאָרש־מאַטעריאַלן וועגן ערשטן יידישן רעוואָלוציאָנערן קרייזל אין ווילנע (1875).
„ייוואָ־בלעטער", נומ 5, 1933, זז' 171—176.

קאָן, פנחס. [220]
דאָס צווייטע רעוואָלוציאָנערע קרייזל אין ווילנע, 1876 און זיין ליקווידאַציע (לויט אַרכיוו־מאַטעריאַלן און זכרונות).

—— די יידישע סאָציאַליסטישע באַוועגונג ביז דער גרינדונג פון „בונד".
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב' 3, 1939, זז' 256—282.
„Еврейский Вестник", Ленинград, 1928.

Фрумкин, Б. [220]
ИЗ ИСТОРИИ РЕВОЛЮЦИОНОГО ДВИЖЕНИЯ СРЕДИ ЕВРЕЕВ В 1870х ГОДОВ. „Еврейская Старина", СПБ, 1917. Апрель – Июнь, стр. 221–248; Окт. – Дек. стр. 513–540.

טשערי[קאָווער], א. [220]
פאַרגעסענע פיאָנערן פון דער יידישער אַרבעטער־באַוועגונג.
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב' 3, 1939, זז' 398—415, 816.
יעקב נאָטקין, אברהם אַמסטערדאַם, עמיל אַבראַמאָוויטש.

מילל, דזשאָן. [220]
פיאָנערן און בויער. (מעמואַרן), נ״י פ״ג, „דער וועקער", 1 ב', 1946, 2טער טייל: ווילנע, זז' 41—162.

טשער[יקאָווער], א. [220]
פון די פאָליציי־אַרכיוון אין צאַרישן רוסלאַנד.
2) אַ פאָליצייאישע לעגענדע וועגן אַ „געהיימער יידישער געזעלשאַפט" פאַר אָפשאַפן די יידישע רעכטלאָזיקייט (1879).
3) פראָיעקט פון אַ נאָכשפיר־אַגענטור פון געהיים־פאָליציי אין ווילנע (1889).
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב' 3, 1939, זז' 803—816.

ר.[ייזען], ז.[למן]. [220]
ערב־בונד דער באַגינען פון דער יידישער אַרבעטער באַוועגונג אין ווילנע.
„אונדזער טאָג", נאָוו' 26; דעצ' 3, 10, 1937.

מרמר, קלמן. [220]
אַרבעטער־קאַסעס און קרייזלעך; „בונד" און די אַרבעטער־אָפאָזיציע.
„מיין לעבנס־געשיכטע", ב' 1, נ״י, איקוף, 1959, קאַפ' 59—74, זז' 285—365.

גאָרדאָן, אברהם (אַבראַם רעזשציק). [220]
אין פרילינג פון ווילנער יידישער אַרבעטער באַוועגונג. די אַנטשטייאונג פון ווילנער אידישער „אַרבעטער־אָפאָזיציע אין 1893 און איר ליטעראַטור. ווילנע, 1925, שפאַלטן 66.

קאַהאַן, אַב. [220]
קיין גאָט איז ניטאָ און קיין קיסר דאַרף מען ניט.
[קרייזלעך אין 1880].
„בלעטער", ב' 1, זז' 386—434.

Гурвич, И. [220]
ПЕРВЫЕ ЕВРЕЙСКИЕ РАБОЧИЕ КРУЖКИ. „Былое", СПБ, № 6, 1907, стр. 75.

ליעסין, א. [220]
די ערשטע געהיימע פאַרזאַמלונג אין ווילנע (1890).
„ווילנע", זמ״ב, נ״י, 1935, זז' 127—131.
„זכרונות און בילדער", נ״י, ציקאָ, 1954, זז' 95—100.

שוב, דוד. [220, 223, 225־4, 229, 240]
פון די אַמאָליקע יאָרן, בלעטלעך זכרונות (1870—1887), ניו־יאָרק, ציקאָ, 1970, 2 בענד.
ווילנע, באַנד 1, קאַפיטלעך: 1, 2, 15, 16, 17, 18, 20, 26. אינהאַלט און אינדעקס פאַר אַנדערע קאַפיטלעך.

מילל, דזשאָן. [220]
די פיאָנערן־עפאָכע פון דער יידישער אַרבעטער־באַוועגונג 1) ווילנע.
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ". ב' 3, 1939, זז' 369—382.

בערנשטיין, לעאָן.
ערשטע שפראָצונגען, (זכרונות). בוענאָס איירעס, פ״ג יידבוך, 1956, זז' 230.

Abramovitch, Raphael R. [220]
THE JEWISH SOCIALIST MOVEMENT IN RUSSIA AND POLAND (1897-1919). "The Jewish People, Past and Present." N.Y./The Jewish Encyclopedic Handbooks, Vol. II. 1948, p. 374.

פיר רעדעס פון יידישע אַרבעטער, [221]
אויף דער מאַי־פייערונג 1892 אין ווילנע.
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב' 3, 1939, זז' 610—625.
אַלט־ווילנע, מיט 45 יאָר צוריק,
(ערשטער מאַי אין 1892).
„אונדזער טאָג", אַפריל 30, 1937.

יאָפע, דינאַ, ד״ר. [221]
די מיי־אופרופן פון דעם פראָלעטאַריאַט אין ליטע.
„דער עמעס", קאָוונע, 1טער מאַי, 1941.
דער ערשטער יידישער אויפרוף אין 1901.

לעווין, ש. [220—224]
אונטערערדישער קעמפער. אונטער דער רעדאַקציע פון משה כץ, נ״י, איקוף, 1946, זז' 384, איל' זובצעטל.
אין דער ווילנער אומלעגאַלער דרוקעריי, זז' 164—193.
הירש לעקערט. זז' 193—207.

שאַטץ, וועלוועל. [221־222]
די ווילנער בלוטיקע ערשטע מאַי דעמאָנסטראַציע.
„ווילנע" זמ״ב, נ״י, 1935, זז' 162—166.

הירש לעקערט. [222]
צום 20טן יאָרצייט פון זיין קעפונג, זאַמלבוך. מאָסקווע, 1922, זז' 80.
באָטווינִיק, ה. די ווילנער מאַי־דעמאָנסטראַציע אין 1902 יאָר. זז' 22—34.
דראָזנעס, ב. זכרונות, זז' 46—48.

[222]
ГИРШ ЛЕКЕРТЪ И ЕГО ПРОЦЕССЪ.
Российская Социалдемократическая Рабочая Партия. Всеобщий Еврейский Рабочий Союз в Литве, Польше и России (Бундъ), Июль, 1902 г. стр. 9.

Плеханов, Г. В. [222]
ПО ПОВОДУ НАКАЗАНИЯ РОЗГАМИ УЧАСТНИКОВ ПЕРВОМАЙСКОЙ ДЕМОНСТРАЦИИ В ВИЛЬНЕ. „Искра" 25го Сентября 1902 г. Сочинения Г. В. Плеханова, Изд. 2ое, Москва, Том 12, 1924 г. стр. 250–254.

Рафес, М. Г. [222]
ДОКУМЕНТЫ ВИЛЕНСКОЙ ЭКЗЕКУЦИИ. Очерки по истории „Бунда", „Московский Рабочий", 1923, стр. 339–344.

Арский, Р. [222]
КАЗНЬ ГИРША ЛЕКЕРТА. „Красный Архив", Москва, Том 2 (15), 1926, стр. 95–103.

הערץ, י. ש. [222]
הירש לעקערט. (מיט אַ לעקערט־ביבליאָגראַפיע פון י. ישורין), נ״י, **פ״ג „אונזער צייט", 1952, זז׳ 136.**

קריינין, מ. [222]
הירש לקרט (חמשים שנה לעלותו לגרדום). **אסופות** קבצים לתולדות תנועת העבודה בישראל, **ת״א, 3 אלול,** תשי״ב — סעפט׳, **1952, עמ׳ 39—42.**

[223 ,39]
וויטער־בוך. **(צום אָנדענק פון א. ווייטער).**
זאַמלבוך אונטער דער רעדאַקציע פון ש. ניגער און ז. רייזען, ייִד׳ ליטעראַטן און **זשורנאַליסטן פאַראיין, 1920,** **ז׳ 320.**

נאַנעס, זרח [223]
ווילנע אין די רעוואָלוציאָנערע אָקטאָבער־טעג פון 1905.
„ווילנע", זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 176—190.

לערנער, ד. [223]
די יידישע געזעלשאַפטלעכקייט אין ווילנע אין 1905.
„ייוואָ־בלעטער", ב׳ 10, 1936, זז 25—31.
„אַ יאָר אַספּיראַנטור", 1937.

דובנאָוו, ש. [223]
ערב־רעוואָלוציע אין ווילנע.
„ווילנער טאָג", אָקט׳ 11. 1935.

רייזען, אברהם. [223 ,212]
די באַוועגונג אין ווילנא מיט 30 יאָר צוריק **(עריאינערונגען).**
„דער ווילנער", נ״י, 1929, זז׳ 28־29.
מיט קלמן פריקאַזטשיק ביי אַ. דעווענישסקי־ווייטער.

[225־224]
די געשיכטע פון בונד, ניו־יאָרק, פ״ג אונזער צייט.
ערשטער באַנד — ערב בונד ביז בונד (1903). 1960 ז׳ 382.
צווייטער באַנד — פון 1903 ביז 1940. 1962, ז׳ 640.
דריטער באַנד — ערשטע וועלט־מלחמה און צווייטע רוסישע רעוואָלוציע. 1966, ז׳ 500.
פערטער באַנד — דער בונד אין אומאָפּהענגיקן פּוילן. (1918—1925). 1972, ז׳ 400, איל׳.

מיל, דזשאָן. [224]
דערציילט אין „פאָרווערטס" וועגן די אומפאַרגעסלעכע טעג פון דעם גרינדונגס־צוזאַמענפאָר פון „בונד" אין ווילנע.
„אונדזער טאָג", אָקט׳ 29, 1937.

פעסקין, יעקב. [225־224]
די גרופּע יידישע סאָציאַל־דעמאָקראַטן אין רוסלאַנד" און אַרקאַדי קרעמער.
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב׳ 3, 1939, זז׳ 544—556.

טשעריקאָווער, א. [225־224 ,221]
די אָנהויבן פון דער אומלעגאַלער ליטעראַטור אין יידיש. **זז׳ 577—603.**

[מאַרטאָוו] דער ווענד־פּונקט אין דער געשיכטע פון דער יידישער אַרבעטער־באַוועגונג, **זז׳ 649—657.**
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ, ב׳ 3, 1939.

[שמואל גאָזשאַנסקי — לנו] [224—220]
אַ בריוו צו די אַגיטאַטאָרן, **זז׳ 626—648 ;**
אַ רעדע אויף פורים, **זז׳ 685—694 ;**
די אידען־פראַגע אין רוסלאַנד, **זז׳ 705—721 ;**
דער שטאָט־מגיד, **זז׳ 721—730.**
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב׳ 3, 1939.

А. Н. [224]
ВОЗНИКНОВЕНИЕ „АРБЕЙТЕРШТИМЕ". „Пережитое", СПБ, Том I. 1908, стр. 264–275.

צביון. [225־224]
די ערשטע יידישע סאָציאַליסטישע טעגלעכע צייטונג אין ווילנע. **זז׳ 142—148.**
—— נח אין דער רעדאַקציע פון דער ווילנער „פאָלקס־צייטונג".
„פאַר פּופּציק יאָר", נ״י, פ״ג, ע. לאַוב, 1948.
„וועקער" — פאָלקסצייטונג — די האָפענונג, 1906־1907.

אַרקאַדי. [228—220]
זאַמלבוך צום אָנדענק פון אַרקאַדי קרעמער (1865—1935), **ווילנע, 1939 ; ניו יאָרק, פ״ג, אונזער צייט, 1942, ז׳ 415.**
יעקב פעסקין, די ווילנער גרופּע און אַרקאַדי קרעמער, זז׳ 112—122; ל. מאַרטאָוו, מיט א. קרעמערן אין ווילנע, ז׳ 122; אַ. קרעמער, ל. מאַרטאָוו אין ווילנע, זז׳ 367־371; איסר קאָהען, ביי אַלעקסאַנדערן אין קרייזל, ז׳ 145 ; מ. גילינסקי, קרעמער דער לערער, זז׳ 249—253 ; י. ווילנער, אין ווילנער לערער־סעמינאַר, זז׳ 254־255 ; אַרקאַדי קרעמער, וועגן אַגיטאַציע, זז׳ 254—255 ; מ. יעוואָזעראָוו — ביאָ־ביבליאָגראַפישע ידיעות, זז׳ 277—289 ; ז. מענעס, י. פאַט און פּ. קורסקי.

צביון. [224]
דער טאַטע פון בונד [אַרקאַדי קרעמער].
„פאַר פּופּציק יאָר", נ״י, פ״ג ע. לאַוב, 1948, זז׳ 275—278.

[224]
אַרקאַדי קרעמער.
„צייט", סעפּט׳ 22, 1935.

ליעסין, א. [225־224]
באַגעגעניש מיט יודין־אייזענשטאַט.
„צוקונפט", נ״י, נאָוו׳, 1937.
„זכרונות און בילדער", נ״י, ציקאָ, 1954, זז׳ 121—136.

[224]
שאַיע יודין־אייזענשטאַט.
„אונדזער טאָג", יולי, 23, 1937.

ראָזענטאַל, אַנאַ. [225־224]
בלעטלעך פון אַ לעבנס־געשיכטע. **זז׳ 416—437.**
—— פּאַוועל ראָזענטאַל־אַנמאַן, **זז׳ 438—443.**
היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ, ב׳ 3, 1939.

ל. יעוואָזעראָוו. [225־224]
צו דער ביבליאָגראַפיע פון פּ. ראָזענטאַלס ווערק. **זז׳ 444—446.**
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב׳ 3, 1939.

Заславскии, Д. [225, 224]
П. РОЗЕНТАЛЬ–АНМАН. „Еврейская Летопись", Ленинград, 1924.

זאַסלאַווסקי, דוד. [225 ,224]
פּ. ראָזענטאַל־אַנמאַן.
„ווילנער טאָג", מערץ 9, 1934.

ב. כהן־ווירגילי, **זאַמלבוך צו זיין ביאָגראַפיע און כאַראַקטעריסטיק.**
„ייוואָ־ביבליאָטעק", 1938, ז׳ 145, איל׳.
הויפּט־דאַטעס פון כהנס לעבן. מאָמענטן פון ב. כהנס ביאָגראַפיע. ב. כהן, שול און היים. מ. יעוואָזעראָוו, אַ צושטייער צו אַ ווירגילי־ביבליאָגראַפיע. אַרטיקלען פון : ז. רייזען, מ. וויינרייך, מ. גינצבורג, ג. אַראָנסאָן, פּ. קורסקי, א. ראָזענטאַל און נח פּרילוצקי.

נאָוויקאָוו, יואל.
זכרונות פון אַ יידישן אַרבעטער. (**הקדמה — י. אייכנבוים**). **תל־אביב, פ״ג קולטור־ליגע, תשכ״ז—1967, ז׳ 173.**
ווילנע : זז׳ 58—94, 110—120.

ראָזענטאַל, אַנאַ. [215, 225, 227, 228, 270, 305]
דער איצטיקער צושטאַנד פון דער אַרבעטער־באַוועגונג אין ווילנע.
„ווילנע", זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 237—244.

קלייט, שלמה. [21—25, 225-226]
די אַרבעטער־באַוועגונג אין ווילנע אין דער צייט פון דער דייטשער אָקופּאַציע.
„ווילנע", זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 223—236.
אַרבעטער קיך, יידישער אַרבעטער קונסט־פאַראיין, און קולטור־ראַט ביי פּראָפ' פאַראיינען.

רעאול. [226, 235]
דער אַלגעמיינער אַרבעטער קולטור־פאַראיין.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, ז' 241.

הערץ, י. ש. [227, 228, 269]
די געשיכטע פון אַ יוגנט. דער קליינער בונד — יוגנט־בונד „צוקונפט" אין פּוילן.
נ"י. פּ"ג „אונדזער צייט", 1946, ז' 589—48, איל'.

נאָוויקאָוו, יואל. [227, 228, 269]
יוגנט־בונד „צוקונפט" אין ווילנע. [סקיף, מאָרגנשטערן].
„זכרונות", ת"א, 1967, זז' 153—157.

יוגנט־בונד „צוקונפט" אין ווילנע. [227]
„יוגנט־וועקער", וואַרשע, נומ' 19 (349), 1938; נומ' 6 (360), 1939.

„סקיף" אין ווילנע. [228]
„קליינע פאָלקסצייטונג", וואַרשע, נומ' 22, 50 1927; נומ' 19, 34, 36, 1928; נומ' 47, 1930; נומ' 3, 5, 17, 1934; נומ' 8, 29, 46, 1935; נומ' 6, 1936.

יסני, זאב. [220—228]
תנועת ה„בונד" בליטא.
„יהדות ליטא", ת"א, תש"ד, עמ' 545—562.

[228-224]
JEWISH LABOR BUND (1897-1957). Published by the International Jewish Labor Bund, N.Y. 1958, p. 72.

Cohen, Israel. [225-220]
THE SOCIALIST MOVEMENT. ''Vilna''. Chapter XVI, p. 339. H. Leckert—Chapter XIV, p. 298.

סאָציאַליסטישע פּאַרטייען און פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס

טשערנאָוו, וויקטאָר. [229]
אָסיפ סאַלאַמאָנאָוויטש מינאָר, באַרימטער רוסיש־יידישער רעוואָלוציאָנער.
„ווילנע", זמ"ב, נ"י, 1935, זז 644—664.

—— יידישע טוער אין דער פּאַרטיי סאָציאַליסטן־רעוואָלוציאָנערן, נ"י, 1948, זז' 246.

Иохельсон, Владимир. [229]
ДАЛЕКОЕ ПРОШЛОЕ. „Былое", СПБ, № 13, июль 1918.

[229]
וולאַדימיר יאָכעלסאָנס ערינערונגען וועגן דער פּעטראָפּאַוולאָסקער פעסטונג.
„ווילנע", זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 665—673.

[229]
געשטאָרבן אין פאַרשיקונג די סאָציאַליסטין־רעוואָלוציאָנערין יעווגעניאַ מאָיסעיעוונאַ ראַטנער אין סאַמאַרקאַנד.
„נייע פאָלקסצייטונג", וואַרשע, נאָוו' 10, 1931.

גוטמאַן, מ. [230]
צו דער פאָרגעשיכטע פון „ס. ס."
„רויטער פּנקס, וואַרשע, קולטור־ליגע, 1921, זז' 152—173.

[230]
דאָס וואָרט. וואָכענבלאַט. [שפּעטער] אונדזער וועג. אָרגאַן פאַר די אינטערעסן פון דער יידישן פּראָלעטאַריאַט, אַרויסגעגעבן פון דער ציוניסטיש־סאָציאַליסטישער אַרבעטער־פּאַרטיי (ס. ס. אין ווילנע, 1907, 12 נומערן + 2 נומערן (אונדזער וועג), 1907.

טשאַרני, דניאל. [230]
ס. ס. פאַרטיי אין ווילנע.
„ווילנע" ב"א, 1951, זז' 38—52, 86—125, 148—153.

לבני, מ. [230]
אַלט־ווילנע (אַ ביסל זכרונות וועגן דער ליטעראַטור און די נאַנייקעס וואָס מען האָט געפונען אויפן בוידעם אין קאַלעכס הויף).
„אונדזער טאָג", יוני 17, 1938.
וועגן אַרכיוו פון „סערפּ", דעם פּראָוואָקאַטאָר בלעכער א"אַ, פון 1905.

[231]
פאַרבאַנד צו דערגרייכן פולבאַרעכטיקונג פון יידישן פאָלק אין רוסלאַנד. (צוזאַמענפאָר אין ווילנע, פרילינג 1905). י. ש. הערץ. די ערשטע רוסלענדישע רעוואָלוציע. דער בונד און די אַנדערע פּאַרטייען.
„די געשיכטע פון בונד", ב' 2, נ"י, 1962, זז' 264—267.

ברוידעס, יצחק. [231]
יידישער קולטור־פאַראיין.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 238—240.

האַלפּערין, ב. [231]
דער יידישער קולטור־פאַראיין אין ווילנע.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע, 1922, זז' 689—700.

[232]
אַ דיסקוסיע וועגן די „פרייע שריפטן" [15 נומערן].
„ווילנער טאָג", יוני, 1933.

באַיאָן, לייבל. [232]
שטיינבערגס עטישער סאָציאַליזם און דער קרייז „פרייע שריפטן" אין ווילנע. זז' 284—293.

שולמאַן, אליהו. די „פרייע שריפטן". זז' 267—283.
„יצחק נחמן שטיינבערג געדענק־בוך", נ"י, י. נ. שטיינבערג בוך־קאָמיטעט, 1961.

שימיטע, אַנאַ. [232]
גרשון מאַלאַקעוויטש [מיט זיין בילד].
„דרום־אַפריקע", יאָהאַנעסבורג, נומ' 6 (66), 1954, זז' 12—15.

ר. ל. [ראַן, לייזער]. [232]
גרשון מאַלאַקעוויטש.
„לעקסיקאָן פון דער נייער יידישער ליטעראַטור. נ"י, קולטור־קאָנגרעס, ב' 5, 1963, זז' 420-421.

אַסטור, מיכאל. [233]
יוסף טשערניכאָוו־דניאלי (צו זיין 30סטן יאָרצייט).
„אויפן שוועל", מעקסיקע־נ"י, נומ' 2-3 (200-201), 1971.

אסטור, מיכאל. [233]
געשיכטע פון דער פריילאַנד־ליגע און פונעם טעריטאָריאַליסטישן געדאַנק.
ב"א—נ"י, פריילאַנד־ליגע, ב' 1, ז' 560; ב' 2, 1967, זז' 932 + 12 איל'.

ווײַנרייך, מ. ד"ר. [234]
ווער זיינען מיר — וואָס ווילן מיר?
„בינישע לידער", 1932, זז' 11—17.

„דער בינשטאָק", איינמאָליגע אויסגאַבעס, ביילאַגעס צום „ווילנער טאָג": נאָוו' 29, 1931, אַפּריל 17 און יוני 23, 1932. [רעד' מ. ווינרייך].

לייזער [ראַן]. [234, 238]
בין (די געשיכטע פון אַ סטאַם קינדער־אָרגאַניזאַציע).
„בין", 1934.
„מויער", 1934.

עס [סטרילאָווסקי, לייב]. [234]
אַ שפּאַציר אויף דער ספּאָרט־אויסשטעלונג: די „בין".
„ווילנער טאָג", נומ' 131, 1933.

ראַליי [ראַן, לייזער]. [234, 238]
זינגענדיק. לידער פאַר יוגנט. צוזאַמענגעשטעלט ראַליי.
ערשטע העפט: פייערלעכע לידער. ביים לאַגער־פייער.
צווייטע העפט: אַרבעטס־לידער: פון פעלד אין פאַבריק.
„בין", 1936, זז' 32. [טעקסטן און מוזיק].

קאָמוניסטישע באַוועגונג

רייזען, ז. [235]
ל. יאַגיכעס־טישקאָ און דער באַגינען פון דער יידישער אַרבעטער־באַוועגונג.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 1, 1931, זז' 432—448.

גאָרדין, י. [235]
„ירחמיאל" וויינשטיין אַ שאַרפער מוח.
„יידישע שריפטן", וואַרשע, נומ' 1 (242), 1968.

ראַפּאַפּאָרט, שאַרל. [235]
דאָס לעבן פון אַ רעוואָלוציאָנערן עמיגראַנט, (זכרונות). (אויפגעשטעלט מיט הערות פון א. טשעריקאָווער).
„היסטאָרישע שריפטן פון ייוואָ", ב' 3, 1939, זז' 283—312.

ריוועס, יאַנקל. [26—28, 235—240]
דער וועג צום זיג, (ראָמאַן).
„סאָוועטיש היימלאַנד", מאָסקווע, נומ 2, 1965, זז' 8—67.
פאַליטיש־געזעלשאַפטלעכע קאַמפן בעת און נאָך דער דייטשער אָקופּאַציע אין ווילנע.

ראַבין, יויסעף. [235—240]
כאַוועלע געפען (ראָמאַן).
„סאָוועטיש היימלאַנד", מאָסקווע, נומ' 1, 1965, זז' 12—59.
וועגן ווילנער אונטערערד (1917—1919).

[240–235]
ВИЛЬНЮССКОЕ ПОДПОЛЬЕ. Воспоминания участников революционого движения в Вильнюсском крае (1920–1939). Вильнюс, Институт истории партии при ЦК КП Литвы, 1966, стр. 397.

Ковальский, Юзеф. [235]
НА ИСХОДЕ ДВАДЦАТЫХ ГОДОВ. „Вильнюсское Подполье", стр. 108–120.

Пиришко, Федор Борисович. [235]
В ОКРУЖНОМ КОМИТЕТЕ ПАРТИИ. (КПЗБ, 1928). „Вильнюсское Подполье", стр. 94–107.

Орехво, Николай. [235]
ВИЛЬНЮССКОЕ ПАРТИЙНОЕ ПОДПОЛЬЕ В 1925 г. „Вильнюсское Подполье", стр. 55–81.

Малец, Иван.
В ТЯЖЕЛЫЕ ГОДЫ КРИЗИСА (1932–1937). „Вильнюсское Подполье", стр. 170–183.

Тейтельбаумы, Залман и Бася. [236–235]
ПОДПОЛЬНАЯ ТИПОГРАФИЯ „БУДА" (1928–1938), „Вильнюсское Подполье", стр. 184–190.

Питковская, Анна Герцовна. [235]
ШЕСТЬ ЛЕТ В ПОДЗЕМЕЛЬЕ (1929–1938). „Вильнюсское Подполье", стр. 191–196.
Подпольная Типография.

Жуковский–Зильбер, Меер. [235]
СТРОГО КОНСПИРАТИВНО (1925–1937). „Вильнюсское Подполье, стр. 197–205.

Крейн, Гита. [236]
БУДНИ РЕВОЛЮЦИОННОЙ МОЛОДЕЖИ. (1920–1930). „Вильнюсское Подполье", стр. 82–93.

Михаловский, Миколай [Генс, Н.]. [236]
В КОМСОМОЛЬСКОМ СТРОЮ, (1921–1924). „Вильнюсское Подполье", стр. 42–55.

Миркин, Липман. [236]
БОРЬБА СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ (1928–1935). „Вильнюсское Подполье", стр. 230–243.

Пиришко, Раиса Абрамовна [237]
В ЗАЩИТУ ПОЛИТЗАКЛЮЧЕННЫХ (МОПР. 1924–1937), „Вильнюсское Подполье", стр. 287–306.

30 ווילנער טעכניקער פאָרן אָפּ פון מאָסקווע קיין ביראָבידזשאַן.
„עמעס", מאָסקווע, נאָוו' 30, 1932.

בריוו פון דער ווילנער קאָלאָניע אין ביראָבידזשאַן.
„ווילנער טאָג", יאַנ' 18, 19; אַפּריל 7, 14, 1933.

מעדעם, גינע. [238]
ווילנע — בירעבידזשאַן.
„ניילעבן", נ"י, נומ' 5, 1935;
„ווילנער טאָג", סעפּט' 23, 1935.

[238]
דוד שמידט מיט דער פאַמיליע פאָרט קיין בירעבידזשאַן.
„ווילנער טאָג", נאָוו' 28, 1935.

[238]
די חשובע וואַלדהיים מעלקערינס מירע און שיינע דאָך.
„בירעבידזשאַנער שטערן" וועגן יידישע פויערטעס פון הינטער ווילנע.
„ווילנער טאָג", אויג' 6, 1936.

ראָזענטאַל, ניסן (א. בן־דוב). [238]
שמיט דער זייגערמאַכער.
„יידיש לעבן אין ראַטנפאַרבאַנד". תל אביב, י. ל. פרץ פ"ג, תשל"ב—1971, זז' 382—388.

אויפבוי. [238]
זשורנאַל פאַר פּראָדוקטיוויזאַציע און איבערבוי פון ווילנער אַגראָייד. [נומ' 1, רעד' מ. פּופּס און ל. ראַן], נאָוו' 1934, ז' 8. [נומ' 2, רעד' ל. ראַן], יאַנ' 1935, ז' 8.

ר. שמערקע. [קאַטשערגינסקי] [238]
סאָץ. סקויטן־לאַגער בירא־בידזשאַן.
„איבערבוי", וואַרשע, נומ' 8 (17), אויג' 1934, זז' 19־20.

[238]
מויער! אַ צייטונג פאַר פּראָדוקטיוויזאַציע און סאָץ־סקויטינג, [רעדאַקטאָר לייזער ראַן], [4 נומערן], 1934־1935.

[238]
חורבן ביראָבידזשאַן — „„אַגראָיד" צעפאַלט זיך.
„צייט", יאַנ' 22, 1935.

[238]
[נעכטן] פאַרחתמעט די ווילנער אָפּטיילונג פון „אגראָיד".
„צייט", פעב' 15, 1935.

טשערניכאָוו, י., אַדוו'. [239]
שרייען מוז מען שרייען! (וועגן די, וואָס זייער פאָטערלאַנד ווערט קאַרטוז בערעזע).
„אונדזער טאָג", יוני 17, 1938.

זשאַלודסקי, שמואל. [239]
קאַרטוז בערעזע (הינטער די ווענט פון פוילישן אינקוויזיציע־לאַגער).
„ווילנער טאָגבלאַט", נומ' 75—90, 1940.

קאַטשערגינסקי, ש. [239]
אַ רויקער ערשטער מיי.
„דער עמעס", קאָוונע, 1941 1/5.

בערל רוף (צווישן די פאַרשטאָרבענע פאַראיינס־מיטגלידער אין: „יובל־בוך פון פראָפ' דרוקער־אַרבעטער־פאַראיין אין ווילנע", 1936, זז' 142, 165.

Karosas, Jonas. [239]
KRWAWA SRODA [Igo Maya 1929] "Mówia Kamienie Wilna", Warszawa 1968, Str. 192-200, 234.

ר. ל. [ראַן, לייזער]. [239]
גאָרין — אברהם־לייב גערמאַנישסקי.
„לעקסיקאָן פון דער נייער יידישער ליטעראַטור״, נ״י, יידישער קולטור־קאָנגרעס, ב׳ 2, 1958, זז׳ 155־156.

גראַדע, חיים. [239]
צוויי חברים. (די יונג־ווילנער לייב גערמאַנישסקי און מיכאל נאַטיש — קדיש).
„25 יאָר יונג־ווילנע״, נ״י, 1955.

אָלגין, משה. [240]
אין דער לוקישקער טורמע אין די יאָרן 1904־1905.
„ווילנער טאָג״, מערץ 10, 11, 1936.

זרובבל, י. [240]
מיין ערשטער אַרעסט — לוקישקעס.
„בלעטער פון אַ לעבן״, ב׳ 1, תל־אביב, פרץ־ביבליאָטעק, 1956, זז׳ 132—194 (242).

מענדל, הערש. [שטאָקפעדער]. [240]
[אַ הונגער־שטרייק] אין לוקישקער תפיסה. (1926)
„זכרונות פון אַ יידישן רעוואָלוציאָנער, ת״א, פרץ־ביבליאָטעק, 1959, זז׳ 233—240.

בעקער, בער. [240]
טאָגבוך פון לוקישקער טורמע (1926).
„אונטער דער פאָן פון קפפ״, וואַרשע, 1959, ז׳ 431.

Кудаба, Ионас [240]
В ТЮРЬМАХ БУРЖУАЗНОЙ ПОЛЬШИ
„Вильнюсское Подполье", стр. 307–338.
(В Лукишской тюрьме).

רעמיגאָלסקי, א. [240]
אַ באַזוך אין וועלוצאַנער אויסבעסערונגס־הויז.
„ווילנער טאָג״, סעפּט׳ 18, 1935.

ציוניסטישע באַוועגונג

יבנאלי, ש. [241]
אגודת „אהבי ציון״ בווילנה.
„ספר הציונות, כרך ב׳, ספר א׳, עמ׳ 259.
תדפיס: צנציפר א. (רפאלי). „פעמי הגאולה״.

סווערדלין, נ. [241]
פון ווילנער ציוניסטישן אַרכיוו (מאַטעריאַלן, דאָקומענטן, מערקווירדיקייטן).
„צייט״, אויג׳ 12, 1932.

——— פראָטאָקאָלן פון דער אגודה „דגל ציון״.
„צייט״, אויג׳ 15, 1932.

קלויזנער, ישראל, ד״ר. [241]
חיבת ציון בליטא.
„יהדות ליטא״, ת״א, תש״ד, עמ׳ 489—507.

אפל, יהודה. [241]
בתוך ראשית התחיה. תל־אביב, תרצ״ו.

פרידמאַן, אליעזר־אליהו. [241]
ספר הזכרונות. תל־אביב, תרפ״ו.

ברוידס, יצחק. [241, 247]
וילנה הציונית ועסקניה. ספר זכרונות ותעודות על פעולות חובבי ציון והציונים בוילנה (משנת 1881—1924). מלוקט, מעובד וכתוב בידי. הוצאות הסתדרות עולי וילנה והגליל בתל־אביב, ת״ש—1939, עמ׳ 429.

שאַליט, משה. [241—247]
„געשיכטע פון דער ציוניסטישער באַוועגונג.
„אידישע שטימע״, קאָוונע, נומ׳ 6534, אַפּריל 1940.
איבערזיכט לויט י. ברוידעס בוך: „וילנה הציונית ועסקניה״.

קלויזנר, ישראל, ד״ר. [241—247]
התנועה הציונית בליט״א (1897—1914).
„יהדות ליטא״, ת״א, תש״ד, עמ׳ 508—529.

רפאלי [צנציפר], אריה. [241—248]
פעמי הגאולה. ספר הציונית הרוסית מראשית חיבת ציון עד מהפכה 1917. מבוא פרופ׳ יוסף קלוזנר. תל־אביב, הוצאת נ. טברסקי, תשי״ב—1952, עמ׳ 232.
ווילנע, עמ׳ 61, 65, 119, 134, 141, 144, 169, 174.

רפאלי, [צנציפר] אריה. [241—248]
במאבק לגאולה. ספר הציונית הרוסית, ממהפכה 1917 עד ימינו. תל־אביב, הוצאת דבר ועיינות, תשט״ו, עמ׳ 280.

ציטרון, ש. ל. [241—248]
לקסיקון ציוני. תולדות אנשי־שם שהצטיינו על שדה הרעיון הציוני, עם תמונותיהם. ורשה, הוצאת ש. שרברק, תרפ״ד—[1924], עמ׳ 826. לוח שמוש האנשים הרשומים בהלקסיקון, עמ׳ 811—824.

ציטרון, ש. ל. [242]
ועידה הווילנאית, פרק שבעה־עשר, עמ׳ 365—374.
„תולדות חבת־ציון״, הוצאת ועד חובבי־ציון באודיסה, חלק 1, תרע״ד — [1914], עמ׳ 383.

Cohen, I. [249-241]
THE ZIONIST MOVEMENT. ''Vilna'', Chapter XVI pp. 249-241, 344, 506.

כ״ץ, עמנואל. [244]
דער ערשטער עולה פון ווילנע — מיט 320 יאָר צוריק [אב בית־דין ווילנה הרב אור־שרגא פייבוש (ווייבוש)].
„לעצטע נייס״, ת״א, אַפּריל 23, 1971.

[244]
הלל נח מגיד (שטיינשניידער). „עיר ווילנא״, 1900.

מלמד, מאיר (כנרתי). [244]
די עליה פון דער ערשטער ווילנער חלוצים־גרופּע.
„ווילנער פנקס״, ת״א, נומ׳ 5, תשרי תשל״א—אָקט׳ 1970, זז׳ 9—11.

ריבלין, י. י., פּרופ׳. [244]
זיקתם של יהודי ליטא לארץ־ישראל.
„יהדות ליטא״, ת״א, תש״ד, עמ׳ 457—488.

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר. [245]
נאָך אַ מאָל וועגן שלום־בית אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.
„צייט״, סעפּט׳ 21, 1934.

שוואַרצמאַן, מ. ש. ד״ר. [247]
די קהלה און די ציוניסטען.
פ״ג צעירי ציון, תרע״ט—1918, ז׳ 32.

זרבבל. [247־248]
פון פּאָלטאַווע ביז קראָקע.
„יידישער אַרבעטער פנקס״, (צו דער געשיכטע פון דער פועלי־ציון באַוועגונג), רעד׳ זרבבל, 1 ב׳, 1927, צווייטע פאַרבעסערטע אויפלאַגע 1928. וואַרשע, נייע קולטור, זז׳ 648 + 9 אינדעקס.
(קאַפּ׳ דער אַריבערפאָר קיין ווילנע, זז׳ 86—90; דער ווילנער פּעריאָד, 1906־1907, זז׳ 97—102, 110—113.

זרובבל, יעקב. [247—250]
פועלי ציון בליטא.
„יהדות ליטא״, ת״א, תש״ד, עמ׳ 539—544.

רעזניטשענקאָ, י. [249]
חלוצים פון רוסלאַנד און אוקראַינע.
מאסף לתנועת החלוץ.
„חלוצים אין פוילן״, ב׳ 1, נ״י 1959, זז׳ 95—99.

ברוידעס, יצחק [250]
ערשטע טריט פון החלוץ אין ווילנע.
„וילנה הציונית ועסקניה״, ת״א, 1939.
„חלוצים אין פוילן״, ב׳ 1, נ״י, 1959, זז׳ 38—40.

באַסאַק, משה. [250]
מיט די אויגן פון אַ קינד. מבפנים, תרצ״ח.
„חלוצים אין פוילן, ב׳ 1, נ״י, 1959, זז׳ 54—57.

באַנקאָווער, י. [250]
אין ווילנער ראַיאָן (1924).
„החלוץ הצעיר״, מאסף, ת״א, 1944.
„חלוצים אין פוילן״, ב׳ 1, זז׳ 235־236.

„החלוץ״ און די יוגנט־אָרגאַניזאַציעס. [250]
„חלוצים אין פוילן״, ב׳ 1, נ״י, 1959, זז׳ 497—502.

פרידלענדער, י. [90, 258]
צוויי קיבוצים (וויצאָ־קיבוץ אין וואָלאָקומפּיע און די לאַנדווירטשאַפטלעכע שול אין יערוזאַלימקע).
„צייט״, סעפּט׳ 10, 1935.

ג. ס.[ווערדלין]. [90, 258]
אַ באַזוך אין וויצאָ־קיבוץ און וואַלאַקומפּיע.
„צייט", יוני 31, 1935.

צ. [עפּעלאָוויטש]. [90, 250]
אַ פּאָר שעה אין וויצאָ־קיבוץ מיט ל. יפה און י. בערגער.
„צייט", סעפּט' 12, 1935.

שיק, ז. [90, 250]
אימפּאָזאַנטע פייערונג אין דער לאַנדווירט־שאַפטלעכער חלוצים־פערמע אין וואָלאַקומפּיע (מיט 2 בילדער).
„צייט", אויג' 30, 1938.

הכשרה אין פאַרשיידענע ראַיאָנען. [251]
„באַפרייאונג", וואַרשע, סעפּט' 4, 1923.
„חלוצים אין פּוילן", ב' 1, נ"י, 1959, זז' 52־53.

לעוו, אברהם. [251]
ליד פון האַלץ־זעגער. (קיבוץ „שחריה" — אַ מתנה).
„חלוצים אין פּוילן", ב' 1, 1959, ז' 423/424.

צינצינאַטוס, א. [251]
פאַרפירט דעם „פירער", צום זונטאָגדיקן איבערפאַל אויפן קיבוץ „שחריה".
„צייט", אויג' 27, 1935.

איגרת. ווילנה, 1934. [251]

[251]

יומן קיבוץ „שחריה". ווילנה, מס' 46, 1940.

וויגאָדסקי, יעקב, ד"ר. [251]
יידישע אַרבעטער געבליבן אָן אַרבעט (וועגן קיבוץ „שתריה").
„צייט", פעב' 10, 1939.

אַ חבר. [251]
אַ מושבה אין ווילנע.
„דאָס וואָרט", וואַרשע, פעב' 29, 1934.
„חלוצים אין פּוילן", ב' 1, נ"י, 1959, זז' 482—484.

ספר השומר הצעיר. [252־253]
מרחביה, כרך א' מהדורה שניה 1956.
הרכוז השומרי בוילנה, עמ' 437—458.

„הנוער הציוני" ע"ש ת. הרצל. [255, 387]
הציגו את הקומדיה „חלופי יוצרות".
„גלים", מספר 19, 1929.

[256]
קאָמוניקאַט פון דער פאַרוואַלטונג פון יידישן זשורנאַליסטן־סינדיקאַט אין ווילנע, וועגן דער רעוויזיאָניסטישער טאָג־צייטונג „אונזער פרימאָרגן".
„צייט", יאַנואַר 28, 1934.

גוש־זהב (גולדשלג), יצחק. [259־260]
מוילנה עד ירושלים. (ציוני־דרך וקוי־התפתחות בתולדות המזרחי העולמי) ירושלים, המרכז העולמי של המזרחי, תשי"ד, עמ' מו, ציורים, ביבליוגרפיה.
ועידת היסוד בוילנה (כה־כו אדר א' תרס"ב), עמ' יב־יד.

ריבקינד, יצחק. [259]
ה„מזרחי" ותקופותיו (לחקר תולדות „המזרחי" והתפתחותה). ווארשה, תרע"ח.

ברלין (בר־אילן), מאיר, הרב. [259]
מוולז'ין עד ירושלים, תל־אביב, חלק א', תרצ"ט.

חרוץ, אריה. [260]
די קבוצה וואָלאָזשין. (החלוץ המזרחי).
„העתיד", 1926 ;
„חלוצים אין פוילן, ב' 1, 1959, זז' 208—218.

[259־260]
אַ פייערלעכער חנוכה־אָוונט אין ווילנער קיבוץ־המזרחי „יעבץ".
„פרימאָרגן", נומ' 5, דעצ' 27, 1933.

חנוכה ביים „השומר הדתי". [260]
„פרימאָרגן", נומ' 3, דעצ' 25, 1933.

[261]
ביאָגראַפישע נאָטיצן פון „תפארת בחורים", צום 20־יאָריקן יובילעאום, תרס"ג—תרפ"ג. [מיטן הימן ת"ב־ליד פון ש. שאַראַפאַן], ווילנע, תרפ"ג—1923, ז' 8.

יידישע ספּאָרט־אָרגאַניזאַציעס

חייט, ל. ד"ר. [263—270]
וועגן טורן־און ספּאָרט־באַוועגונג ביי יידן אין ווילנע.
„פריינד", יאַנואַר 12, 1922.

U — S. [263—270]
יידישער ספּאָרט אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 339—244.

[263—267]
ספּאָרט־לעבן, רעד' מ. אורמאַכער, פאַר' רעד' ד"ר א. גלאָבוס. אָקט' 20, 1922, ז' 14.

ספּאָרט־לעבן, צום חנוכת־הבית פון מכבי, יאַנ' 1924, ז' 15.

אונדזער ספּאָרט־לעבן, מאַי 2, 1924, ז' 14.

המכבי, ספּאָרט־ביילאַגע צום „פאָלקסגעזונט", נומ. 12, 1924, 1925.
איינמאָליקע ספּאָרט־זשורנאַלן פון „מכבי".

[263—267]
דער ווילנער יידישער טורן־פאַראיין, (מכבי).
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921 זז' 47־48.

צען יאָר מכבי (אַ בלאַט געשיכטע אין דער יידישער טורן־און ספּאָרט־באַוועגונג).
„טאָג", מאַי 14, 1926.

[263־267]
20 יאָר יידישער ספּאָרט אין ווילנע.
(די יובל־אַקאַדעמיע פון „מכבי").
„ווילנער טאָג", יוני 1, 1936.

אַ יאָר מכבי־אַרבעט. [263—267]
„אונדזער טאָג", אַפּריל 24, 1939.

[266]
פופצן יאָר יידישער פוטבאָל־ספּאָרט אין ווילנע.
איינמאָליקע אויסגאַבע צום 15־יאָריקן יובל פון דער פוטבאָל־סעקציע ביי „מכבי".
„אונדזער טאָג", יוני 11, 1937.
רשימה פון די שפּילער ; געשיכטע און זכרונות.

ל. ש. [266]
דער ווינער הכוח אין ווילנע.
„ספּאָרט־צייטונג", לאָדזש, נומ' 6, 7, 8, 1924.

A. [267]
די צווישן־קלובישע שווים־קאָנקורסן אין ווילנע.
„ספּאָרט־צייטונג", לאָדזש, נומ' 12, סעפּט' 2, 1924.

מכבי אויפן וואַסער. [267]
„אונדזער טאָג", אויג' 9, 1937.

דער ווילנער ספּאָרט־קלוב „זשאַקס" [268]
„אילוסטרירטער אַלמאַנאַך", 1925, ז' 77.

ס. [סווערדלין], ג. [270]
פאַרבייגייענדיק (אַ פּאָר ווערטער צו דער אַנטשטייאונג פון ספּאָרט־קלוב „הפועל" אין ווילנע).
„צייט", נאָוו' 10, 1932.

צווייטער באַנד

יידישע דערציאונג און בילדונג

שאַרפשטיין, צבי.
תולדות החינוך בישראל בדורות האחרונים.
נ"י, כרך א', תש"ה—1945, עמ' 252.

אסף, שמחה, עורך.
מקורות לתולדות החנוך בישראל. חלקים א. ב. ג.
ד., תל־אביב, תרפ"ה—תש"ג.

גורעוויטש, סאָפיע.
דאָס יידישע שולוועזן אין ליכט פון דער מינדער־הייטס־פּאָליטיק אין פוילן.
ווילנע, יובל־קאָמיטעט, 1931, ז' 65, [קאָנפיסקירט].

טרטקובער, אריה., ד"ר.
בתי־ספר של הצבור היהודי בפולין.
„ספר היובל לכבוד דר. מרדכי זאב ברודא, וואַרשאַ, תרצ"א.

Tartakower, A. Dr.
DAS JUDISCHE SHULVEZEN IN POLEN. "Monatschrift fur Geschichte und Wissenschaft des Judentums." Breslau, Juli-August 1931.

קאַזדאַן, ש.
פון חדר און „שקאָלעס" ביז ציש"אָ. דאָס רוסלענדישע יידנטום אין געראַנגל פאַר שול, שפּראַך און קולטור. מעקסיקע, ש. מענדעלסאָן־פאָנד ביי דער געז' קולטור און הילף, 1956, ז' 456.

כמיעלעווסקי, ש.
ווו לערנען זיך יידישע קינדער אין פוילן ?
(פון „ספּראַווי נאַראָדאָוואָסציאָווע").
„אונדזער טאָג", יוני 30, אויג' 6, 1937.

שאַליט, מ.
ווילנער שולען.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916, זז' 136—166.
1) פון דער חברה „מפיצי השכלה", ז' 136 ; 2) פון דער חברה „קינדער־פאַרזאָרגונג, ז' 153 ; 3) פון דער חברה „הילף דורך אַרבעט", ז' 154 ; 4) תורת־אמת, ז' 156 ; 5) תפארת בחורים, ז' 158 ; 6) פון דער געז' צעירי ציון, ז' 159 ; 7) בית ספר לנערות „יהודיה", ז' 162 ; 8) גימנסיה עברית, ז' 163 ; 9) אָוונט־שול פאַר דערוואַקסענע, ז' 164; 10) אַרבעטער אָוונט־היים ז' 165.

בערגער, יוסף, (פאַרוואַלטער פון בילדונגס־אָפּטייל).
באַריכטן פון דער בילדונגס־אָפּטיילונג פון דער ווילנער יידישער קהילה (פון יוני 1 1919 — דעצ' 1, 1920), ז' 118.
ביילאַגע צו : „באַריכטן וועגן דער טעטיגקייט פון דער ווילנער קהילה", תרפ"א—1921, זז' 131—134.
קינדער־קיכן, זז' 94—108 ; באַריכט בילדונגס־אָפּטייל, זז' 1—23 ; פאָלקס־שולן, זז' 24—39 ; אָוונט־שולן, זז' 40—42 ; העברעאישע גימנאַזיע, ז' 42 ; יידישע רעאַל־גימנאַזיע, זז' 43־44 ; קינדער־גערטנער, זז' 44—47 ; פּעדאַגאָגישע קורסן, זז' 49—54 ; פּעדאַגאָגישער מוזיי, זז' 54־55 ; ביבליאָטעקן, זז' 55־56 ; לימודים און לערן־פּלענער (1919־1920), זז' 57—118.

שאַליט, מ.
אַנקעטע וועגן דער צאָל (יידישע) קינדער אין די שולן פון ווילנע און געגנט אין לערניאָר 1929־1930 (טאַבעלע נומ' 2).
„פנקס פון יעקאָפּאָ", 1931, זז' 685—705.

צאָל יידישע קינדער אין די שולן פון ווילנער געגנט אין לערן־יאָר 1929־1930 [49 שטעטלעך].
(טאַבעלע נומ' 1).
„פנקס פון יעקאָפּאָ", 1931, שפּאַלטן 685—693.

פלודערמאַכער, ג.
צו דער געשיכטע פון יידיש־וועלטלעכן שול־וועזן אין ווילנע.
„שול־פנקס פון צ.ב.ק., 1924, זז' 18—41.

—— דער מאָדערנער יידישער שולוועזן אין ווילנע.
צו דער געשיכטע פון דעם יידיש־וועלטלעכן שולוועזן אין פוילן, זאַמלבוך, ציש"אָ, וואַרשע, 1938.
„שולוועגן", ביילאַגע, וואַרשע, נומ' 1 (37) נומ' 5/4 (36/35), 1938.

11 יידישע שולן מיט 3041 קינדער אין ווילנע.
„אונדזער טאָג", יאַנ' 6, 1939.
צבק — 1269, ועד המאוחד — 1093, שולקולט — 373, תרבות — 209 און יבנה — 97 קינדער.

קאַזדאַן, ח. ש.
די געשיכטע פון יידישן שולוועזן אין אומאָפּהענגיקן פוילן, מיט אַ פאָרוואָרט פון ש. מענדעלסאָן. מעקסיקע, געזעלשאַפט קולטור און הילף, 1947, ז' 571.
ווילנע : יידישע שולן, זז' 40—48, 187—189 ; רעאַל־גימנאַזיע 194—204 ; לערער־סעמינאַר 213—218 ; זשורנאַלן 258—267 ; שול־אויסשטעלונגען 275—277 ; שול־קולט 536—546 ; ישאָ 64—66, 204—208 ; תרבות חורב 161, 458, 468 ; יבנה 505—513.

שול־וועזן אין פוילן ביז דער צווייטער וועלט־מלחמה.
„דערציאונגס־ענציקלאָפּעדיע", נ"י, קולטור־קאָנגרעס, 1959, ב' 2, זז' 154—163.

Cohen, I. [296]
SCHOOLS, SEMINARIES EDUCATIONAL SYSTEMS. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVI, XVIII, pp. 333.

אַנשטאַלטן פאַר יתומים, פאַרוואָרלאָזטע און אָפּגעשטאַנענע קינדער

חייט, ל., ד"ר. [371־372]
יידישע שול־קינדער אין ווילנע אין די מלחמה־יאָרן.
„די נייע שול", נומ' 1—3 (18—20), יאַנ'—יוני 1924.

פ[אַץ], ג.[אָלדע]. [271—273]
היים פאַר יתומים.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916, זז' 196־197.

ה — ז. [273—271]
היימען פאַר קינדער פון דער געזעלשאַפט „הילף דורך אַרבעט".
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916, זז' 197—200.

כוואַיניק, ד. [275—273]
מיין באַזוך אין די ווילנער יתומים־הייזער.
„דאָס קינד", וואַרשע, נומ' 7 (91), יולי 1931.

ראַכמילעוויטש, א. [273]
די יתומים־הויז א"נ פון גערטרוד מאַרקס.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 235—237.
„פון יאָר צו יאָר", לוח, 1929, ז' 105.

בוניאַק, ר. [273]
די קינדערהיים פון „אחיעזר".
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 234־235.

טירשטיין, א. [274]
אַנסקי־שול.
„שול־פּנקס" פון צ.ב.ק., 1924, זז' 213—215.

קליאָנסקי, א. און יעווזעראָוו, מ. [275]
יתומים־פאַרזאָרגונג [אין ווילנע און פּראָווינץ].
„פּנקס פון יעקאָפּאָ", 1931, זז' 202—279.

[277־276]
געזעלשאַפט פאַר ספּעציעלער דערציאונג אין ווילנע.
„דאָס קינד", וואַרשע, סעפּט', 1936.

[277־276]
וויטע לעווין.
„א. אייזען, דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ". מעקסיקע. יידישער קולטור־צענטער, 1950, זז' 33, 158—161.
י. פּאַט. „די לערערין אסתר". ב"א, 1956, זז' 138־319.

פּריי, יוסף [טעפּער]. [276]
„ווילנער רעפּובליק שקיד".
„ווילנער טאָג", נאָוו' 11 — דעצ' 21, 1934.

—— מיר שרייבן אַן אייגענע צייטונג.
„ווילנער טאָג", אָקט' 18, 1936.

[277־276]
העלפט מאַכן פון גאַסנקינד אַ מוסטערמענטש.
(אַ יאָר אַרבעט פון טילטשע טיקטינס דערציאונגס־היים).
ביילאַגע וועגן דער „געזעלשאַפט פון ספּעציעלער דערציאונג", ז' 2.
„אונדזער טאָג", נאָוו' 20, 1938.

טיקטין־פּרטיג, תהילה. [276]
מיטן פאַרוואָרלאָזטן קינד. ת"א, פ"ג, י. ל. פּרץ, 1967, ז' 164.

לעווין, וויטע, ד"ר. [277]
די ספּעציעלע שול.
„פאַר אונדזער שול", 1934, זז' 62—64.

קאָוואַרסקי, ה., ד"ר. [277]
די ספּעציעלע שול.
„אונדזער טאָג", מאַי 7, 1937.

קאַפּלאַנסקי, ד. [277]
דאָס זיינען אונדזערע „ערגסטע קינדער". (מאָמענטן פון דער אַרבעט אין דער ספּעציעלער שול).
„אונדזער טאָג", פעב' 24, 1933.

קאָף [כהן, שמשון]. [277]
שמואלקע עפּשטיין ווערט אַ מענטש (אַן אָוונט אין דער ספּעציעלער שול).
„ווילנער טאָג", יוני 26, 1936.

פרעמדשפּראַכיקע שולן פאַר יידישע קינדער

Марек, П. [278]
ОЧЕРКИ ПО ИСТОРИИ ПРОСВЕЩЕНИЯ ЕВРЕЕВ В РОССИИ. Москва, 1909, стр. 105.

Познер С. В. [278]
ЕВРЕИ В ОБЩЕЙ ШКОЛЕ. СПБ, 1914.

Брамсон, Л. М. [279–278]
СБОРНИК В ПОЛЬЗУ НАЧАЛЬНЫХ ЕВРЕЙСКИХ ШКОЛЪ. Ст. Петербург, 1896. стр. 346.

קאָן, פּנחס, מגר' [278]
בריוו פון אַ ווילנער תלמיד פון יאָר 1822.
„יונגע היסטאָריקער", וואַרשע, פ"ג, ב. א. קלעצקין, נומ' 2, 1929, זז' 143—148.

קאַהאַן, אַב. [278]
יידישע גימנאַזיסטן.
„בלעטער", ב' 1, זז' 188—192.

וויגאָדסקי, י., ד"ר. [278]
די גורל־שעה פון די יידישע קינדער אין די רוסישע גימנאַזיעס אין ווילנע.
„טאָג", יוני 27, 1920.

שאַרפשטיין, צבי, ד"ר, עורך. [279־278]
החינוך והתרבות העברית באירופה בין שתי מלחמות העולם. נ"י, הוצאת עגן, תשי"ז—1957, עמ' 565.

Левидов, Л. [279–278]
ЕВРЕЙСКИЕ НАЧАЛЬНЫЕ УЧИЛИЩА. „Еврейская Летопись", Ленинград – Москва, четвертый сборник, издание Радуга, 1926, стр. 112–119.

Гордон, А. [276–278]
О СОСТОЯНИИ ПРОСВЕЩЕНИЯ У ВИЛЕНСКИХ ЕВРЕЕВ. „Разсвет", № 35, 1861.

[276–278]
О НАРОДНЫХ ШКОЛАХ В Г. ВИЛЬНО ДЛЯ ЕВРЕЕВ. „Виленские Губернские Ведомости", № 1, 1861.

[276–278]
ОБ ИСПЫТАНИЯХ И ВЫПУСКЕ УЧЕНИКОВ ЕВРЕЙСКИХ УЧИЛИЩ, В ВИЛЬНЕ „Виленский Вестник, № 190, 1865.

[279־278]
פרעמד־שפּראַכיקע שולן פאַר יידן אין ווילנע.
קאַזדאַן, „פון חדר און „שקאָלעס" ביז ציש"אָ. זז' 21, 23, 24, 28, 30, 42, 45, 50—52, 57־58, 60—64, 65—75, 195, 202—205.

פלודערמאַכער, ג. [279־278]
צו דער געשיכטע פון יידיש־וועלטלעכן שול־וועזן אין ווילנע.
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.", 1924, זז' 19־20.

קאָן, פּ. [279־278]
א"מ דיק אַ לערער אין דער קרוינישער שול פאַר יידישע קינדער אין ווילנע.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 3, 1932, זז' 84—87.

Чериковер, И. [279]
ИСТОРИЯ ОБЩЕСТВА ДЛЯ РАСПОСТРАНЕЙЯ ПРОСВЕЩЕНИЯ МЕЖДУ ЕВРЕЯМИ В РОССИИ. (культурно–общественные течения в русском еврействе) 1863–1913. гг. Под редакцией и с предисловием С. М. Гинзбурга. Ст.-Петербург, 1913, Том I, XIV + 254 стр.

חיימל. [279]
די פאַרזאַמלונג פון דער יידישער בילדונגס־געזעלשאַפט (מפיצי השכלה).
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 41, 1913.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [279]
פאַר 50 יאָר (יובל פון מ"ה, יערלעכע פאַרזאַמלונג און באַריכט).
„ווילי וואָכנבלאַט", נומ 50, 1913.

דער יובילייַ פון מפיצי השכלה.
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 52, 1913.

[279]
ВЕСТНИК ОБЩЕСТВА ДЛЯ РАСПОСТРАНЕНИЯ ПРОСВЕЩЕНИЯ МЕЖДУ ЕВРЕЯМИ В РОССИИ. (ОПЕ). СПБ, ноябрь 1910 – Август 1913 (№ 1 – 22).

ВЕСТНИК ЕВРЕЙСКОГО ПРОСВЕЩЕНИЯ, СПБ, №23–50, Сентябр 1913 – Декабрь 1916.

קאַזדאַן, ח. ש. [279]
דער „וויעסטניק" פון דער „חברה מפיצי השכלה"
„פון חדר און שקאָלעס ביז ציש"אָ". מעקסיקע, 1956, זז' 354—366.

וואַלט, רייזל. [279]
דער קאַמף אין דער חברה „מפיצי־השכלה“ אין ווילנע 1915—1917.
„ייוואָ־בלעטער“, ב׳ 12, 1937.
„דאָס צווייטע יאָר אַספּיראַנטור“, אויפן נאָמען פון ד״ר צמח שאַבאַד ביים ייוואָ. 1938, זז׳ 38—51.

גאָלאָמב, א. [280—282, 300]
קרעמלעך.
„טאָג“, אויג׳ 24, 1922.

מאַטורע־עקזאַמענס פון „אָסוויאַטאַ“ און פון תרבות.
„אונדזער טאָג“, יוני 10, 1938.

חדרים, תלמוד־תורה׳ס און ישיבות

[286–283]
ХЕДЕРЫ, (1896–1906).
„Вестник ОПЕ", СПБ, Февраль 1914.

פראַנמאַן, פ. [283—286]
די חדר־באַראַטונג (פון ווילנער אָפּט׳ מפיצי השכלה).
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 4, 1913.

—— די חדר פראַגע.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 49, 1913.

זיידמאַן, הלל. [283—294]
דאָס יידישע רעליגיעזע שולוועזן אין די ראַמען פון פוילישער געזעצגעבונג. מיט אַ פאָררעדע פון אַלכסנדר זושא פרידמאַן. וואַרשע, תרצ״ז.

[283—294]
גערשענאָוויטש, מ. [גרשון פלודערמאַכער]
דער קלעריקאַלער שולוועזן און זיינע גילגולים.
„פראַגן פון דערציונג“, זאַמלונג, פ״ג ציִשאָ, 1940.

קאַהאַן, אַב. [283]
חדרים.
„בלעטער“, ב׳ 1.
(דעם פעטער מענדעס חדר, זז׳ 39—42.
יאַנקל פויזנער, לייב לייזערס הויף, ז׳ 42—44.
כאַצקלס חדר אויף סאָוויטשער גאַס, זז׳ 73—79.
ישיעה באַלטערמאַנצערס חדר, זז׳ 115—123.
שכנא קאַהאַן, ז׳ 209, 129—135.

בודזאָן, יהושע. [283]
אַ מאָהיקאַנער פון דער דרדקי־מלמדים וועלט (יהודה־לייב פערלמאַן ז״ל).
„טאָג“, פעב׳ 12, 1928.

מאָרעווסקי, אברהם. [283]
אין פערלמאַנס חדר.
„אַהין און צוריק“, (זכרונות און רעיונות פון אַ יידן — אַן אַקטיאָר), וואַרשע, פ״ג יידיש בוך, ב׳ 1, 1958, זז׳ 27—34.

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר. [283]
מיין רבי אברהם־בער ירמיהוס (פון מיין לעצטן נאָך ניט געדרוקטן בוך זכרונות „אין די יונגע יאָרן“).
„ווילנער טאָג“, אַפּריל 2, 1933.

—— פון מיינע קינדער־יאָרן (זכרונות: דער חדר און זיינע מלמדים).
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 11—20.

[284]
צום אָפּפאָר פון באַקאַנטן פעדאַגאָג לייב שאַפּיראָ [קיין בראַזיל].
„ווילנער ראַדיאָ“, פעב׳ 15, 1934.

קלויזנער, י. [285]
ח״ק תלמוד־תורה.
„ווילנער קהילה“, 1939, קאַפּ׳ 6, זז׳ 145—146.

—— ח״ק תלמוד תורה.
„הקהלה בווילנה“, 1938, פרק 6, עמ׳ 118—119.

[285]
О ЕВРЕЙСКОЙ ТАЛМУД–ТОРЕ В Г. ВИЛЬНЕ.
Левандо – "Виленский Вестник" № 27, 1861;
Ф. Рубинов – „Виленский Вестник" № 18, 1862;
„Русский Еврей" № 14, 1879; № 37–38, 1884.
„Разсвет", № 2, 1880.
„Восход", № 37, 1880.

זייטיגער, אַ. [285]
די שטאָדטישע תלמוד־תורה.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 37, 1913.

סעניצקי, מ. [285]
די ווילנער שטאָטישע תלמוד־תורה.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע“, 1922, זז׳ 761—764.
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 337—342.

[286]
דער פּלאַן פון נייעם תורת־אמת בנין.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, אָקט׳ 21, 1911.

בונימאָוויטש, י. [286]
תורת אמת.
„מעמואַרן“, 1928, זז׳ 175—178.

גריינימאַן, ש. [286]
תורת אמת.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 45, 46, 48, 1913.

[286]
תורת אמת, לוח השנה תרע״ט — 1918־1919.

אייזיקאָוו, ש. [268]
תורת אמת.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע“, 1922, זז׳ 765־766.

צירקינד, ש. [287]
די חינוך־אַנשטאַלטן פון „יבנה“ (1920—1939)
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 345־346.

[287]
מפעולות ההסתדרות „יבנה“ של יד המזרחי בפולניא. ורשה, תרצ״ז—1937.

[288]
דער „ועד המאוחד“ אין ווילנע און זיינע שולן.
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע“, 1921, זז׳ 30—32.

לעווין, א. י. [288]
שניפּישקער תלמוד־תורה („בית־יהודה“ ע״י המרכז ועד המאוחד „תחכמוני“), 1911—1939.
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 343־344.

[289]
בית־ספר לבנות ע״ש הר׳ אסתר רובינשטיין (1919—1939).
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 343־344.

[289]
צום אָנדענק פון אסתר רובינשטיין ז״ל.
זאַמלבוך [יידיש־העברעאיש], רעד׳ ש. ל. ציטראָן, 1926, ז׳ 88.

ציטרון, ש. ל. [289]
רובינשטיין אסתר.
„לקסיקון ציוני“, ורשה, צנטרל, תרפ״ד, עמ׳ 801—803.

[290]
וועד הישיבות. אַרטיקלען און באַריכטן.
„דאָס וואָרט“, אָרטאָדאָקסישע וואָכנבלאַט, 1924—1939.

ר׳ אליה בר משה מיילעס מפנסק. [292־293]
פין, רש״י, „קריה נאמנה“, עמ׳ 124־125.

אַ פרעמדער. [292־293]
ראַמאַילאַס ישיבה.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 30, יולי 27, 1912.

[292־293]
ר׳ מיילאַס ישיבה (די הונדערט יעריקע ווילנער היסטאָרישע ישיבה מיט 3 יאָר צוריק איינגעפאַלן — חנוכת הבית קומענדן חנוכה).
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 37, סעפּט׳ 13, 1913.
דער בנין פון ראַמיילעס ישיבה [פונדאַמענט געלייגט זונטאָג 15/7, 1912].

בונימאָוויטש, ישראל. [293־292]
ר׳ מאַילעס ישיבה.
„מעמואַרן״, 1928, קאַפּ׳ 22, זז׳ 169—174.

ליטוואַק, א. [העלפאַנד, חיים־יעקב] [293־292]
מיין ראש־ישיבה. אַ קאַפּיטל פון מיינע ערינערונגען.
„דער ווילנער״, נ״י, זמ״ב צום 20־יאָריקן יובילעאום פון ווילנער ברענטש 367, א. ר., רעד׳ י. ישורין, 1929, זז׳ 23—25.
ר׳ בענצל חריף — בן ציון וועלטמאַן, אין ראַמיילעס ישיבה.

פּיסיוק, מ. [293־292]
ר. מעלה׳ס ישיבה.
„בלעטער זכרונות״, צווישן אייגענע און פרעמדע, ב׳ 1, וואַרשע, פ״ג, אחיספר־צענטראַל, קאַפּ׳ 7, זז׳ 63—71.

קאַהאַן, אַב. [294—291]
אין דער פלאָטשטשאַדקער ישיבה, זז׳ 157—162.
אין ראַמיילעס ישיבה. זז׳ 177—184.
„בלעטער״, ב׳ 1.

מרמר, קלמן. [83]
אין ווילנער ישיבה. „זבחי צדק״ (ז״ץ) אין קצבישע קלויז.
„מיין לעבנס־געשיכטע״, ב׳ 1, נ״י, איקוף, 1939, זז׳ 173—245.

[לעווין, ליפּמאַן] [294—292]
אונדזערע ישיבות.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 25, 1913.

Cohen, I. [294-290]
THE STUDY OF TALMUDIC LORE (YESHIBAHT). "Vilna", Phila. 1943, Chapter XI, p. 182.

א. [291]
ישיבה־בחורים אַלס ערד־אַרבעטער [אין דאָרף רובישקי].
„צייט״, יולי 26, 1935.

רוביק, ברוך. [294—292]
תורה וחכמה.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 251־252.
חכמת ישראל־קורסן פאַר ישיבה־בחורים אָנגעפירט פון ד״ר יוסף רעגענסבורג.

וועלטלעכע העברעאישע שולן

ג(ע)רמייזע, יהודה־ליב ב״ר דובער. [295]
איינע הימנע העברעאיש־דייטש צום בעהוף דער ניי־עריכטעטען העברעער־שולע צו ווילנא אים יאהרע 1841.
הערויסגעבן פאָן לעווין בעהר גערמייזא.
—— שירי נעימות,
עברי/אשכנז, נדפס בווילנא 1842, עמ׳ 48.
—— מאיר נתיב, והוא ספר השרשים, **עברי, רוסי, אש־כנזי [וײדיש]. חלק א׳ וב׳. בדפוס דוד ארי סגל, 1835.**
המלון הראשון עברי־רוסי־אשכנזי־אידי ברוסיה.

ג(ע)רמייזא, יהודה־ליב. [295]
בן־יעקב — זז׳ 278, 580; רייזען, ז. לעקסיקאָן, ב׳ 1, זז׳ 652־653 ; נייער לעקסיקאָן, ב׳ 2, זז׳ 419־420.
„קרית ספר״, 110.
גרינדער פון דער ערשטער העברעאישער שול פאַר מיידלעך אין ווילנע אין 1841.

שאַליט, מ. [295]
ווילנער שולן IV **בית ספר לנערות** „יהודיה״.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916, זז׳ 162־163.

איינער. [295]
„יהודיה״.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 52, 1913.
20 יאָר אָנגעפירט פון פרוי ר. גאָלדבערג.

Cohen, I. |295, 289-283|
HEDER METUKEN – YEHUDIAH. "Vilna", Phila. 1943 Chapter XVI.

שאַליט. מ. [296]
ווילנער שולן, VI **בית ספר עממי לבנות „צעירי ציון״.**
א) רחוב ווילנער, ב) פרור שניפּשק.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916, זז׳ 159—161.

בערגער, יוסף, ד״ר. [300—297]
די נאַציאָנאַלע שול אין ווילנא.
„די צייט״, לאָנדאָן, מערץ 10, 1921.

[335 ,325 ,302—295]
לערן־דערציערישע אַנשטאַלטן פון תרבות אין ווילנע.
„פריינד״, יולי 4, 1923.

ש. מ. [300—297]
דער אמת וועגן דער „תרבות־שול״.
„טאָג״, אַפּריל 25, 1923.

דוואָרזשעצקי, מ. [335 ,333 ,298־297]
זייט געגריסט !
„צייט״, נאָוו׳ 15, 1935.
די תרבות־קאָנפערענץ אין ווילנע (**פון ווילנער און נאָוואָגרודקער וואָיעוואָדשאַפטן**).
„צייט״, נאָוו׳ 17, 1935.

סווערדלין, נ. [335 ,333 ,298־297]
אויפן ראַנד פון דער תרבות־קאָנפערענץ.
„צייט״, נאָוו׳ 19, 1935.

[335 ,325 ,302—296]
דער העברעאישער שול־וועזן אין ווילנע.
„צייט״, אויג׳ 25, 1936, שול־נומער :
גימנסיה עברית תרבות ; בית ספר עממי ע״ש הד״ר אפשתין ; קורסים למורים תרבות ; העברעאישער פרעבל־סעמינאַר תרבות ; גן־ילדים „נצנים״ תרבות ; גן־ילדים „ילדות״ ; אגודת המורים העברים בוילנה.

אַלשוואַנגער, אַל. [300־299]
ד״ר יוסף בן שבתי עפשטיין.
„לעצטע נייס״, יוני 27, 1916.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [300־299]
ד״ר יוסף בר שבתי עפשטיין.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916, זז׳ 252־253.

נאַדעל, מ. י. [300־299]
די גמנסיה עברית.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 757—760.
תכנית הלמודים של הגמנסיה העברית בווילנה ע״ש הד״ר יוסף אפשתין. **תרפ״ז—[1926].**

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר. [300—299]
אַ קולטור יום־טוב (**צום 20־יאָריקן יובל פון גמנסיה עברית**).
„צייט״, מאַי 29, 1936.
—— די תרבות־שול.
„צייט״, אויג׳ 25, 1936 ; יאַנ׳ 22, 1937.

[300־299]
20־יעריקער יובל פון גמנסיה עברית.
„צייט״, יוני 5, 1936.
ספּעציעלע זייט מיט אַרטיקלען פון ח. לעווין, י. קלויזנער, י. פרידלענדער, ש. צעפּעלעוויטש, מ. דוואָרזשעצקי, יוני 8 ; ד״ר א. ווירשובסקי, יוני 12.

[300־299]
ספר היובל העשרים של הגמנסיה העברית ע״י „תרבות״ **על שם הד״ר י. אפשתין ז״ל בוילנה. ערוך ע״י מגר׳ ישראל קלויזנר. הוצאות ועד היובל, וילנה, תרצ״ו—1936, עמ׳ 112.**

לייבאָוויטש, טוביה. [300־299]
ביים שול־אויסוואַל פאַר אונדזערע קינדער, (**לכבוד דער שול־אויסשטעלונג ביי גמנסיה עברית**).
„צייט״, יוני 11, 1938.

ווישאַמירסקי. [299־300]

וועגן דער שילער־אויסשטעלונג פון גמנסיה עברית. (פון „קוריער פּאָווּשעכני").

„צייט", יוני 13, 1938.

פּ., א. [301]

די גימנאַזיע „תושיה".

„צייט", אויג' 25, 1936. [שול־נומער].

[301]

די העברעאישע גימנאַזיע „תושיה" אין ווילנע.

„אונדזער טאָג", סעפּט' 2, 1938.

שאַליט, מ. [296, 322]

שעורי ערב לגדולים. ווילנער שולן.

„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916, זז' 161־162.

ברגר, מירה. [299־300]

הגימנסיה „תרבות" בוילנה.

הגימנסיות העבריות בפוילין ובליטא.

„החינוך והתרבות העברית באירופּה בין שתי מלחמות העולם". בעריכת ד"ר צבי שאַרפשטיין. נ"י, הוצאת עגן, תשי"ז—1957, עמ' 335—343.

לוינסון, א. [295—302]

התנועה העברית בגולה. ורשה, תרצ"ה.

אורמיאן, חיים, ד"ר. [295—302]

המחשבה החנוכית של יהדות פולניה, לאור הספרות הפדגוגית והפסיכולוגית. תל־אביב, 1939.

יידיש־וועלטלעכע שול־באַוועגונג

פלודערמאַכער, ג. [303—320]

צו דער געשיכטע פון יידיש־וועלטלעכן שולוועזן אין ווילנע.

„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.", 1924, זז' 18—41.

רייזען, ז. [303]

„גרינינקע בוימעלאַך", צוויי־וועכנטלעכער אילוסטרירטער קינדער־זשורנאַל, נומ' 1 (דעצ' 1919) — נומ' 16 (אָקט' 1920).

„די נייע שול", נומ' 6, 1921, זז' 57—60.

באַסטאָמסקי, ש. [303]

25 יאָר „גרינינקע ביימעלעך".

„גרינינקע ביימעלעך", נומ' 9־10 (239־240), מאַי, 1939.

רעדאַקציע [באַסטאָמסקי, ש.]. [303]

דער „חבר" איז ווידער דאָ!

„חבר", נומ' 1, אָקט' 1929.

[304]

די ווילנער יידישע געזעלשאַפט פאַר קינדער־באַזאָרגונג.

„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 12, 1911.

שאַבאַד, צ., ד"ר. [304]

קינדער פאַרזאָרגונג.

„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 233־234.

פראַנקפורט, י. [304]

די קינדער־היימען.

„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916, זז' 11—25.

פאַץ, גאָלדע. [304]

אין קינדער־היים (איינדרוקן).

„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916, זז' 7—11.

בולקין, א. [304]

קינדער־אוידיטאָריע (1920—1924).

„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.", 1924, זז' 148—153.

רובין, י. [305]

אונדזער יום־טוב (צום חנוכת־הבית אין „אַרבעטער קינדער־היים").

„דאָס פרייע וואָרט", נומ' 6, דעצ' 18, 1920.

ידידאָוויטש, ש. [305]

שול ביי דער אַרבעטער־קינדערהיים.

„שול־פּנקס פון צ.ב.ק., 1924, זז' 206—210.

קאָראַלניק, א. [305]

אַרבעטער־קינדער־אינטערנאַט.

„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.", 1924, זז' 272—279.

געעפנט די דריטע טאָג־היים פון „יאַף". [305]

„אונדזער טאָג", דעצ' 8, 1937.

א"נ פון אַרקאַדי קרעמער אויף קאַלוואַריער 22, דעם 3טן דעצ'.

[306]

די צענטראַלע יידישע שול־אָרגאַניזאַציע, פאַר ליטע, פוילן און ווייסרוסלאַנד.

„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, ז' 40.

— ן. [306]

אַ צענטראַלער יידישער בילדונגס־קאָמיטעט.

„טאָג", מאַי 19, 1919.

Mich. [306]

ווילנער צ. ב. ק.

„די נייע שול", נומ' 3—5, מערץ—מאַי, 1920.

פלודערמאַכער, ג. [306]

דער ווילנער צענטראַלער בילדונגס־קאָמיטעט און זיין אַרבעט.

„דאָס פרייע וואָרט", דעצ' 18, 1920.

דער צענטראַלער יידישער בילדונגס־קאָמיטעט (צבק) אין ווילנע און זיין טעטיקייט.

„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, זז' 28—30.

יפה, מ.

דער יידיש־וועלטלעכער שולוועזן אין ווילנע. (אַלגעמיינער איבערבליק).

„פאַר אונזער שול", ווילנע, 1923, ז' 2.

מענדעלסאָן, ש.

אונדזער יום־טוב (צום 5־יאָריקן יובליי פון צ.ב.ק.).

„טאָג", מאַי 16, 1924.

שור, מ. [306]

5 יאָר יידישן צענטראַלן בילדונגס־קאָמיטעט (צ. ב. ק.) מאַי, 1919 — מאַי, 1924, זז' 46—147.

מאַטעריאַלן און דאָקומענטן. זז' 304—347.

פינאַנץ־באַריכטן פון צ.ב.ק. זז' 357—381.

די יובליי־פייערונגען פון צ.ב.ק., זז' 382—387.

„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.", 1924.

גראָסמאַן, יעקב, קאַזדאַן ח. ש. [306]

צענטראַלער בילדונגס־קאָמיטעט אין ווילנע.

„לערער יזכור־בוך", די אומגעקומענע לערער פון די ציש"אָ שולן אין פוילן, רעד' ח. ש. קאַזדאַן, נ"י, 1952־1954, זז' 485—497.

ס. [306]

די אויסשטעלונג פון די יידישע שולן, [דעצ' 1919 אין קריינגלס זאַל].

„טאָג", דעצ' 1919.

[306]

די אויסשטעלונג פון די צ.ב.ק.־שולן אין ווילנע.

„טאָג", יוני 8, 12, 15, 17, 1923.

פלודערמאַכער, ג., יוני 4;
ר[ייזען], ז., יוני 11;
אַבראַמאָוויטש, ה., יוני 13, 14;
גאָלאָמב, א., יוני 19;
מ., יוני 25.

„טאָג", יוני 1923.

מ. און שאַבאַד, ס. ל. [306]

שול־אויסשטעלונגען.

„שול־פּנקס", 1924, זז' 154—164.

פלודערמאַכער, ג. [306]

דער ווילנער לייכט־טורעם האָט ווידער געשיינט! [שול־אויסשטעלונג אין רעאַל־גימנאַזיע, אַפּריל 1930].

„פאַר אונזער שול", 1933, 1934.

—— אַרום דער העצע קעגן דער יידישער שול־אויסשטעלונג [אין וואַרשע].

„אונדזער טאָג", מאַי 11, 1939.

פלודערמאַכער, ג. [306]

דער קאָמפּלעקס „יידן אין פוילן" אין דער אַלגעמיינער סיסטעם פון לימודים אין אונדזער שול.

„שול־וועגן", וואַרשע, נומ' 1 (37), 1938, (געווידמעט דער שול־אויסשטעלונג „יידן אין פוילן"), זז' 12—20.

יאָפּע, מ. [306]
וואָס קען יעדע שול טאָן צו דער אויסשטעלונג ? (ווילנע צו דער אויסשטעלונג).
„שולוועגן", וואַרשע, נומ' 1 (37), 1938, זז' 71—79.

גרינבוים, ה. [306]
די יידישע אַרבעטער־באַוועגונג אויף דער אויסשטעלונג „יידן אין פּוילן" — ווילנע.
„שולוועגן", וואַרשע, נומ' 1 (37), 1938, זז' 66־67.

דמאַכאָווסקי, א. [306]
וועגן אַ צענטראַלן פיזישן קאַבינעט אין ווילנע.
„די נייע שול", נומ' 3־4, 1921.

בולקין, א. [306]
די צענטראַלע שול־לאַבאָראַטאָריע פאַר נאַטור־לימוד אין ווילנע און איר שעפער [פּראָפ. א. דמאַכאָווסקי].
„ווילנער טאָג", אָקט' 30, 1936.

רובין, י. [307]
אַ וויכטיקע אויפגאַבע (צו דער גרינדונג פון אַן עלטערן־אווידיטאָריע ביים צ.ק.ב.).
„טאָג", מערץ 2, 1921.
ווילנער צ. ב. ק. און די עלטערן. [307]
„שול און היים", אַפּריל 1, 1921.

מאַקאָווער, א., ד"ר. [166, 307]
די יידישע שול־מעדיצין אין ווילנע.
„די נייע שול", נומ' 3—5, 1920.

בולקין, א. [307]
זומער־קאָלאָניע פאַר שוואַכע קינדער פון צענטראַלן עלטערן־קאָמיטעט.
„פאַר אונדזער שול", 1934, זז' 68—73.

ב. קליאַטשקאָ־האַמבורג. [308]
קינדער־גאָרטן „גריניקע בוימעלעך".
„שול־פּנקס", 1924, זז' 219—221.

פאַט, ש. [308]
קינדער־גאָרטן אויפן נאָמען ב. באָראָכאָוו.
„שול־פנקס" פון צ.ב.ק., 1924, זז' 221—222.
קינדער־גערטנער [308]
דינעזאָן קינדער־גאָרטן (1917—1922), ז' 292.
לוקישקער קינדער־גאָרטן (1918—1922), ז' 292.
מענדעלע קינדער־גאָרטן (1919—1921), ז' 292.
פּרץ קינדער־גאָרטן (1919—1922), זז' 292־293.
ק"ג ביי אַרבעטער־קינדערהיים (1917—1923), ז' 293.
„שול־פנקס פון צ.ב.ק.", 1924.

[308]
אַ יום־טוב אין איינציקן יידישן קינדער־גאָרטן.
„ווילנער טאָג", מערץ 29, 1932.
צען יאָר יידישער קינדער־גאָרטן.
„ווילנער טאָג", מערץ, 24, 1933.

(ב). [308]
יידישער קינדערגאָרטן פייערט זיין 15־יאָריקן יובליי.
„אונדזער טאָג", מאַי 5, 1937, פעב' 25, 1938.
יידישער קינדערגאָרטן שעוועלאָוויטש־כץ, וואַראָן און מאַרגאָלים.

[308]
[2־קלאַסיקע] פאָלקס־שול ב. באָראָכאָוו (1920—1922).
„שול־פנקס, פון צ.ב.ק.", 1924, ז' 293.

לעווינסקי, מ. [309]
פאָלקס־שול אויפן נאָמען י. דינעזאָן.
„שול־פּנקס", 1924, זז' 215—217.

סעניצקי, יצחק. [309]
פאָלקס־שול א"נ י. דינעזאָן.
„פאַר אונדזער שול", 1934, זז' 58—61.

פאַץ, ג., ד"ר. [309]
אַ באַשיידענער יובל (20 יאָר דינעזאָן־שול).
„אונדזער טאָג", מאַי 25, 1937.

פופקאָ, ח. [310]
שלום־עליכם שול.
„שול־פנקס", 1924, זז' 211—213.

גראָסמאַן, י. [310]
שלום־עליכם שול.
„פאַר אונדזער שול", 1934, זז' 56־57.
—— דער מאַגיסטראַט און די יידישע שולן.
„אונדזער טאָג", נאָוו' 19, 1937.

בולקין, א. [310]
פאָלקס־שול א"נ פון י. ל. פּרץ.
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.", 1924, זז' 202—206.

גינזבורג, א. [311]
פאָלקס־שול א"נ ל. גורוויטש.
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.", 1924, זז' 197—201.

מהרשק, י. [311]
7־קלאַסיקע פאָלקס־שול א"נ פון לייזער גורוויטש.
„פאַר אונזער שול", 1934.

נאָענטער, א. [311]
שטעטל אין סאַמע האַרץ פון שטאָט (25 יאָר לייזער גורוויטש־שול).
„אונדזער טאָג", יולי 7, 1938.
אַן אַרבעטס־צימער א"נ פון אַרקאַדי קרעמער (אין לייזער גורוויטש־שול).
„אונדזער טאָג", נאָוו' 9, 1938.

[309—311]
חרוב געמאַכט אַ יידישע שול, מיר וועלן זי אָבער אויפבויען צוריק ! (מאַגיסטראַט נעמט צו די מעבל פון דינזאָן און גורוויטש־שולן).
„אונזער טאָג", פעב' 28, 1939.
העלפט אויפשטעלן אויף די פיס אַ יידישע שול ! בריוו פון די שילער פון גורוויטש־שול.
„אונדזער טאָג", מערץ 1, 1939.
הילף פון אַלע זייטן פאַר די דורכן מאַגיסטראַט אויסגעליידיגטע יידישע שולן.
„אונדזער טאָג", מערץ 2, 3, 1939.

ליטווין, א. [312]
וויעראַ מאַטווייעוונאַ (אַ בלינדע יודישע לעהרערין — אַ פאָלקס־אידעאַליסטין).
„יודישע נשמות", ב' 2, נ"י, 1917.
דבורה קופערשטיין.

ווייצמאַן־ליכטענשטיין, חיה. [312]
ביי דער גרינדונג פון אַ יידישער פאָלקסשול אין ווילנע דורך דער בלינדער לערערין וויעראַ קופערשטיין.
„די משפחה ווייצמאַן". די געשיכטע פון דער באַרימטער ווייצמאַן־משפחה וואָס האָט אַרויסגעגעבן דעם ערשטן פּרעזידענט פון מדינת ישראל. דערציילט פון זיין שוועסטער. איבערזעצט פון עברית („בצל קורתנו").
„טאָג", נ"י, מערץ 10, 1949.

פלודערמאַכער, ג. [312]
פאָלקס־שול אויפ'ן נאָמען דבורה קופערשטיין.
שול־פּנקס, 1924, זז' 167—181.
„פאַר אונדזער שול", 1934, זז' 46—49.
—— 20 יאָר דבורה קופערשטיין־שול.
„שול־וועגען", וואַרשע, נומ' 3, 1934.

טורבאָוויטש, ל. [313]
פאָלקס־שול א"נ פון ש. פרוג.
שול־פּנקס", 1924, זז' 182—188.
צום צענטען אַרויסלאָז פון פרוג־שול. [313]
איקס, יוני 18 ; ד"ר צ. שאַבאַד, יוני 19 ; אַ יאַקאָבי, יוני 24.
„ווילנער טאָג", 1931.

[313]
צום סיום פון פרוג־שול [12טער אַרויסלאָז].
„ווילנער טאָג", יוני, 1933.

פּופּקאַ, ח. [313]
8־קלאַסיקע פאָלקס־שול א״נ פון ש. פרוג.
„פאַר אונדזער שול״, 1934.

[313]
די יידישע ווילנע פאַר דער יידישער שול:
גראַנדיעזע פאָלקס־פאַרזאַמלונג פּראָטעסטירט קעגן די גזירות און פאָדערט רעכט פאַרן יידישן שול־וועזן.
„ווילנער טאָג״, מאַי 10, 1931.

[313]
די יידיש־פּוילישע פען־באַראַטונג [וועגן שליסן פרוג־שול. רעדנער: מ. ווײַנרײַך, צ. שאַבאַד, מ. ווייכערט].
„ווילנער טאָג״, מאַי 10, 1931.

בערג, ג. [312־313, 317]
די אביטוריענטינס אַרום זייער שול. (אַן אָוונט מיט פּראָפ׳ הערש אין פרוג־קופערשטיין).
„אונדזער טאָג״, אָקט׳ 15, 1937.

יאָפּע, מ. [312־313, 317]
מיר וועלן זיכער אויסהאַלטן. אַן אויסנאַמיקער יום טוב אין אַ יידישער שול — מאַמע־טאָג אין פרוג־קופערשטיין.
„אונדזער טאָג״, פעב׳ 27, 1938.

גאָלדשמידט, א. י. [314]
די שול „מפיצי השכלה״ אין ווילנע.
„אונדזער טאָג פאַר אַמעריקע״, 1921, זז׳ 35—38.

גורעוויטש, י. [314־315]
צוויי לערנפלענער (צו דער 5־יאָריקער עקסיסטענץ פון מ״ה).
„די נייע שול״, וואַרשע, אָקט׳ 6, 1920.

——— 8־קלאַסיקע ייִנגל־שול „מפיצי השכלה״.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 735—754.
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 189—193.

ש. באַסטאָמסקי. [314־315]
ייִנגל־שול „מפיצי השכלה״.
„פאַר אונדזער שול״, 1934, זז׳ 50—53.

גורעוויטש, י. [315]
דער ערשטער יידישער קינדער־קלוב.
„די נייע שול״, וואַרשע, נומ׳ 1־2, 1920.

מינקאָוו, מאָטל. [315]
דער ערשטער יידישער קינדער־קלוב.
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 194—196.

מינקאָוו, מאָטל. [315]
זשורנאַליסטן, דיכטער, פּלאַסטיקער, אַרטיסטן און מוזיקער, צווישן די אַביטוריענטן און געוו׳ שילער פון „מפיצי השכלה״.
יובל־העפט (1915—1930), XV יאָר ייִנגל־שול „מפיצי השכלה״ ביים צ.ב.ק. אין ווילנע, 1935, זז׳ 52—63.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [315]
די אַביטוריענטן פון אַ יידישער שול.
„ייוואָבלעטער״, ב׳ 1, נומ׳ 5, זז׳ 470—477.

פלודערמאַכער, גרשון. [315, 318]
די אַביטוריענטן פאַרבאַנדן.
„ווילנער טאָג״, פעב׳ 2, 1937.

באַריכט פון דער זעלבסט־פאַרוואַלטונג בײַ דער ערשטער יידישער רעאַל־גימנאַזיע. [317]
„שול און לעבען״, נומ׳ (23), 1923.

יאַשונסקי, מ. [317]
דער שילער־קלוב בײַ דער ווילנער רעאַל־גימנאַזיע. סטאַטוט פון שילער־קלוב בײַ דער ווילנער רעאַל־גימנאַזיע און באַריכט פון זיינע טעטיקייטן, X/21, 1926, II/15, 1927.
„די נייע שול״, נומ׳ 3 (28), יוליסעפּט׳, 1927.

די ערשטע יידישע רעאַל־גימנאַזיע. [316]
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע״, 1921, זז׳ 38־39.

[316]
אַ יידיש טעכנישע הויכשול אין ווילנע, די מאַטעמאַטיש־נאַטורוויסנשאַפטלעכע גימנאַזיע ביים צ.ב.ק.
„טאָג״, פעב׳ 26, 1923.

די יידישע רעאַל־גימנאַזיע אין ווילנע צום ערשטן אַרויסלאָז.
„שול און לעבען״, וואַרשע, נומ׳ 1 (23), 1923.
מיט אַרטיקלען פון: ד״ר צ. שאַבאַד, די ערשטע טריט; א. ליטוואַק, אַן רעכט; י. גיליגיטש, נאַטורוויסנשאַפטלעכער לימוד אין ר״ג; מ. עריק, דער לימוד פון ייִד׳ ליטעראַטור אין רעאַל־גימנאַזיע; י. פּאַט, צום סיום פון דער ווילנער רעאַל־גימנאַזיע; ס. בערנשטיין, דער עלטערן־קאָמיטעט.

אַרסקי, י. [316־317]
מאַטעמאַטיש־נאַטורוויסנשאַפטלעכע גימנאַזיע (רעאַל־גימנאַזיע).
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 241—251.

טורבאָוויטש, ל. [316־317]
יידישע רעאַל־גימנאַזיע, פון צבק אין ווילנע, (מיט רעכט פון מלוכה־גימנאַזיעס).
„פאַר אונדזער שול״, 1934, זז׳ 40—42.

[318]
געזעלשאַפט „פריינד פון דער יידישער רעאַל־גימנאַזיע״.
„פאַר אונדזער שול״, 1934, זז׳ 74.

רעאַל־גימנאַזיע אין ציפערן. [316־317]
„שול און לעבן״, וואַרשע, נומ׳ 1 (23), 1923.

רעפּאָרטער, אַ. [316־317]
באַריידעוודיקע ציפערן און פאַקטן.
„ווילנער טאָג״, פעב׳ 19, 1937.

20 יאָר יידישע רעאַל־גימנאַזיע. [317]
„אונדזער טאָג״, אַפּריל 18, 26, 27; מאַי 2, 1937.

[317]
דער סיום אין דער יידישער רעאַל־גימנאַזיע (16טער אַרויסלאָז).
„אונדזער טאָג״, יוני 3, 17, 1938.

[317]
דער ערשטער הומאַניסטישער ליציי אין דער יידישער שפּראַך בײַ דער ווילנער רעאַל־גימנאַזיע.
„אונדזער טאָג״, אַפּריל 7, 30, 1937; יוני 16, 1939.

לאָזאָווסקי, ל. [319]
די נייע הומאַניסטישע גימנאַזיע פון צ.ב.ק.
„ווילנער טאָג״, סעפּט׳ 4, 10, 1923.
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 251—258.

פלודערמאַכער, ג. [319]
העברעאיש און חכמת־ישראל (אין דער הומאַניסטישער גימנאַזיע).
„ווילנער טאָג״, דעצ׳ 21, 1923.

וויגאָדסקי, א. פּ. [319]
מאָנטעסאָרי־קלאַס בײַ דער הומאַניסטישער גימנאַזיע.
„די נייע שול״, נומ׳ 1—3 (18—21), 1924.
„שול־פּנקס״, 1924, זז׳ 258—261.

ק־ס [רייזען, ז.]. [319]
דער ערשטער סיום פון דער יידישער הומאַניסטישער גימנאַזיע אין ווילנע.
„טאָג״, מאַי 27, 1927.

גורעוויטש, ס. מ. [320]
גימנאַזיע ס. מ. גורעוויטש.
„שול־פּנקס״, 1924, זז׳ 286—291.

[320]
„יונאַט״ [יונגער נאַטוראַליסטן־קרייזל אין ס. מ. גורעוויטש־גימנאַזיע].
„קליינע פאָלקסצייטונג״, וואַרשע, מערץ 20, 1928.

באַסטאָמסקי, ש. [320]
צו דער היינטיקער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון דער געזעלשאַפט „פריינד פון דער גימנאַזיע ס. מ. גורעוויטש״.
„ווילנער טאָג״, מערץ 4, 1933.

Ri. [320]

די ליידן און פריידן פון דער גימנאַזיע ס. מ. גורעוויטש.

„ווילנער טאָג״, מערץ 17, 1933.

די פאַלקשול מאַקאָווע 5. [320]

[נאָכן שליסן ס. מ. גורעוויטש־גימנאַזיע].

„צייט״, אויג׳ 25, 1936.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [321]

„שולקולט״.

„שולפראַגן״, 1932.

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר. [321]

דער זיווג פון יידיש און העברעאיש (צום 10טן אַרויסלאָז פון „שולקולט״).

„צייט״, יוני 21, 24, 1937.

שיק, ז. [321]

דער 11טער אַרויסלאָז א״נ פון ד״ר י. וויגאָדסקי אין „שול־קולט״.

„צייט״, יוני 27, 1938.

„שול־קולט״ אין ווילנע. [321]

„ווילנער אַלמאַנאַך״, 1939, זז׳ 215—222.

ראָזענטאַל, פּ. [322]

דער ערשטער אָנהויב.

„רויטער פּנקס״, וואַרשע, קולטור ליגע, ב׳ 2, 1924, זז׳ 152—158.

די גרינדונג פון דער ערשטער אָוונט־שול אין ווילנע.

ב., ש. [322]

די אָוונט־שול אויפן נאָמען פון י. ל. פּרץ.

(געוו׳ אָוונט־שול פאַר דערוואַקסענע).

„שול־פּנקס״ פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 223—240.

שאַבאַד, צ., ד״י. [322]

צום צוואַנציק־יאָריקן יובילײ פון דער אָוונט־שול.

„טאָג״, מאַי 13, 1921.

אַבראַמאָוויטש, ה. [292]

אָוונט־שולן.

„טאָג״, נאָוו׳ 27, 1920.

אָוונט־שולן: [322]

א״נ ב. באַראַכאָוו (1919־1920). ז׳ 294.

א״נ מאָריס ווינטשעווסקי (1915—1923). זז׳ 5—294.

„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924.

נאָכמיטאָג־שולן. [322]

אויפן נאָמען מ. ראַטנער (1920—1922).

א״נ פון העלענאַ כאַצקעלעס (1916—1922).

„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924, ז׳ 293.

ל., א. [322]

אויסער־שול בילדונג פון דערוואַקסענע.

„אונזער צייט״, אַפּריל 8, 1933.

ש. מ. [שאַליט משה]. [323]

דער פאָלקס־אוניווערסיטעט.

„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916, זז׳ 166—170.

קאָנספּעקטן פון די לעקציעס, וואָס זיינען געהאַלטן געוואָרן אין פאָלקס־אוניווערסיטעט, זז׳ 70—193.

רגנסבורג, יוסף, ד״ר למיד׳ ולפיל׳. [323]

מההרצאות והנאומים שהרצה בבית המדרש הגבוהה לחכמת ישראל, למדעי הרוח והטבע (בזמן הכבוש האשכנזי) באוניברסיטה העממית על יד „תרבות״ ובחברת הסטודנטים העברים בוילנה.

מוצא לאור על ידי תלמידיו, עמ׳ 46.

דער פאָלקס־אוניווערסיטעט. [323]

שאַבאַד, צ. ד״ר. פעב׳ 2; קראָנענבערג י. פעב׳ 6; טעפּער, ב. פעב׳ 22; אַבראַמאָוויטש, ה. אַפּריל 13, 15; ווירשובסקי, א. ד״ר. יוני 5.

„טאָג״, 1921.

[323]

פּאָפּולער־וויסנשאַפטלעכע קורסן אין ווילנע. [ביי „ווילביג״].

„צייט״, אָקט׳ 21, 1929.

ב. י. [323]

די וויסנשאַפטלעכע קורסן ביי „ווילביג״.

„טאָג״, אָקט׳ 30, 1929.

בונימאָוויטש, ישראל. [249, 323]

די האַנדלס־שול.

„מעמואַרן״, 1928, זז׳ 179—181.

בעאַטיס, ב. [323]

די נייע שול־פּאָזיציע — די קאָמערץ־שול „קאָמערציום״ אין ווילנע.

„צייט״, סעפּט׳ 30, 1934.

[323]

די פאַרענדיקונגס־עקזאַמענס אויף די האַנדלס־קורסן פון י. געזונטהייט („קאָמערציום״, טראָקער 1).

„אונדזער טאָג״, יולי 3, 1938.

ראַבינער־שול און לערער־אינסטיטוט לערער־סעמינאַרן, קורסן און קאָנפערענצן

בן־יעקב יצחק אייזיק. [324]

די בעשאַפענהייט און גאַנג דער ראַבינען־שולע צו ווילנא (1855—1856).

„פון נאָענטן עבר״, וואַרשע, ב׳ 1, 1937, זז׳ 27—39.

דערעוויאַנסקי, יוסף־דוד. [324]

די באַציאונג פון דער געזעלשאַפט און די רעגירונגס־קרייזן צו דער ראַבינער־שול (3טער קאַפּיטל פון זיין ייוואָ אַספּיראַנטור־אַרבעט „די ראַבינער־שול אין ווילנע״, 1847—1873).

„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 10, 1936, נומ׳ 1־2, זז׳ 14—19.

„אַ יאָר אַרבעט אין דער אַספּיראַנטור״, א״נ פון ד״ר צ. שאַבאַד ביים ייוואָ, 1937, זז׳ 14—19.

גינזבורג, שאול. [324, 406]

פון אַ פאַמיליען־קאָרעספּאָנדענץ פון ווילנע. (23 בריוו פון צבי־הירש קאַצענעלנבויגן [צו זיין זון גרשון־גבריאל, טאָכטער שאָסיע, און איידעם יעקב קאַצענעלסאָן], 1845—1851).

„היסטאָרישע ווערק״, ב׳ 2, נ״י, 1937, זז׳ 91—116.

קאַהאַן, אַב. [324]

די ראַבינער־שול. זז׳ 123—125.

ווילנער לערער־אינסטיטוט. זז׳ 192־193, 264—381.

„בלעטער״, ב׳ 1.

אַבראַמאָוויטש, ה. [324]

יהושע שטיינבערג.

„פאַרשוווּנדענע געשטאַלטן״, ב״א, 1958, זז׳ 193—210.

Левидов, Л. И. [324]

ВИЛЕНСКИЙ ЕВРЕЙСКИЙ УЧИТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ (е 50–летию со дня основания). „Еврейская Летопись". Ленинград–Москва, сборник III, 1924, стр. 3–105.

[324]

ВИЛЕНСКИЙ ЕВРЕЙСКИЙ УЧИТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ „Виленский Вестник", № 82, 1874; № 150, 1875; № 131, 1876; № 141, 1877. „Восход" 1882, 1883.

[325]

צען יאָר העברעאישער לערער־סעמינאַר ביי תרבות.

„צייט״, דעצ׳ 18, 1932.

סעמינאַר־נומער מיט אַרטיקלען פון: ד״ר י. וויגאָדסקי, א. צינצינאַטוס, נ. סווערדלין, י. צעפּעלעוויטש.

[325]

פייערלעכע דערעפענונג פון העברעאישן פּעדאַגאָגיום ביי תרבות אין ווילנע.

„צייט״, דעצ׳ 7, 1937

פּרעבל־סעמינאַר תרבות. [326]

„צייט״, אויג׳ 25, 1936.

[326]

ערשטער אַרויסלאָז פון די לערער־קורסן ביי תרבות.

„צייט״, יולי 2, 1939.

ברגר, מירה. [326־325]
ב.) בית המדרש העברי למורים ע״ש א. כהנשטם ע״י הסתדרות „תרבות״ והסמינריון הפרטי של ד״ר טשארנא בווילנה.
„המוסדות להכשרת מורים עברים בוילנה ובגרודנה״. „החינוך והתרבות העברית באירופה״, נ״י, 1957, עמ׳ 423—396.

ש. י. טשאַרנאָ ז״ל. [326]
„צייט״, סעפּט׳ 14, 1932.

פינעלעס, ש. י. [326]
ביים אָפענעם קבר פון ד״ר ש. טשאַרנאָ.
„צייט״, סעפּט׳ 16, 1932.

בריל, מירה. [326־325]
שלום יונה טשרנא. **אישים ודמויות בחכמת ישראל, באירופה המזרחית לפני שקיעתה. הוצאת שוקן, 1959, עמ׳ 309.**

פלודערמאַכער, ג. [327]
די ערשטע פּעדאַגאָגישע קורסן פון ווילנער יידישן לערער־פאַראיין (מאַי—דעצ׳, 1916).
צו דער געשיכטע פון יידיש־וועלטלעכן שולוועזן אין ווילנע. „שול־פּנקס״ פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 25.

טורבאָוויטש, ל. [327]
די פּעדאַגאָגישע קורסן.
„לעבען״, נומ׳ 2, אַפּריל 1920, זז׳ 13—16.

כעזין, י. [רובין]. [330]
דערגענצונגס־קורסן פאַר די לערער פון די יידיש־וועלטלעכע שולן אין ווילנער פּראָווינץ.
„די נייע שול״, נומ׳ 6 (11), 1922.
„שול און לעבן״, וואַרשע, אָקט׳ 18, (27), 1922.

[330]
דערגענצונגס־קורסן פאַר פּרעבליסטינס.
„שול און לעבן״, וואַרשע, נומ׳ 11־12, 1922.

די ווילנער 2־יאָריקע פּרעבל־קורסן [328]
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1934, זז׳ 295—298, 343.

די ווילנער פּרעבל־קורסן. [328]
„די נייע שול״, יאַנואַר, 1921.

פּאַט, יעקב. [328, 336]
מאַריאַ אַבראַמאָווגאַ [אָקון].
„קולטור און דערציאונג, נ״י דעצ׳, 1954, זז׳ 10־11.

עמנואל פּאַט. [328, 336]
יעקב פּאַט און זיין דור, **נ״י, 1971, זז׳ 138־139.**

ברודנאָ, ל. [329]
די 2־יאָריקע יידיש פּעדאַגאָגישע קורסן אין ווילנע ביי דער קהילה און געגנט־קאָמיטעט „יעקאָפּאָ״ **(1920־1921).**
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 881—826.

פלודערמאַכער, ג. [329]
די ווילנער יידישע פּעדאַגאָגישע קורסן.
„די נייע שול״, נומ׳ 3—5, 1920.

מענדעלסאָן, ש. [330]
שטריכן און באַמערקונגען.
„שולוועגן״, נומ׳ 3־4, 1936־1937.
ווילנער יידישע לערער־קורסן. רעאַל־גימנאַזיע.

שאַבאַד, צמח, ד״ר. [331־332]
אַ יידישער לערער־סעמינאַר אין ווילנע.
„אונדזער טאָג״, סעפּט׳ 24, 1921.

[232]
אינטערנאַט פון יידישן לערער־סעמינאַר.
„ווילנער טאָג״, נאָוו׳ 27, 1922.

— **ז.** [332]
די נשמה פון פושקאַרניע. **(וועגן דער זומער־קאָלאָניע פון יידישן לערער־סעמינאַר).**
„טאָג״, יוני 22, 1922.

[332]
אַ יאָר אַרבעט פון יידישן לערער־סעמינאַר אין ווילנע.
„באַריכט״, 1826—1927, 1934.

[332־331]
ערשטער סיום פון ווילנער יידישן לערער־סעמינאַר.
„שול און לעבן״, וואַרשע, נומ׳ 2, אַפּריל, 1926.
סעמינאַר־נומער מיט אַרטיקלען פון י. ביבער, צמח שאַבאַד, אברהם גאָלאָמב, ב. העלער, ח. ש. קאַזשדאַן און סיום־אַרבעט פון י. כץ.
„די נייע שול״, נומ׳ 1, (23), 1926.
„יוגנט־וועקער״, וואַרשע, 1טער מערץ, נומ׳ 3 (26), 1926.

רייזען, ז. [332־331]
דער ערשטער נצחון.
„ליטעראַרישע בלעטער״, וואַרשע, נומ׳ 92, 1926.

גאָלאָמב, א. [331—333]
יידישער לערער־סעמינאַר.
„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 262—272.

——— דער ערשטער יידישער לערער־סעמינאַר אין פּוילן.
„שריפטן פאַר פּסיכאָלאָגיע און פּעדאַגאָגיק״, ייוואָ, ב׳ 1, 1933, שפּאַלטן 427—444 (מיט אַ ביבליאָגראַפיע).

——— ווילנער יידישער לערער־סעמינאַר.
„אַ האַלבער י״ה יידיש דערציונג״, ריאָ דע זשאַניירא, פּ״ג מאָנטע סקאָפּוס, 1957, זז׳ 121—163.

——— „לערער יזכור־בוך״ **פון די אומגעקומענע לערער פון די ציש״אָ־שולן אין פּוילן, רעד׳ ש. קאַזדאַן, נ״י, 1954, 506—513 (און אין די לערער־ביאָגראַפיעס).**

חסד לאברהם. [331—333]
ספר היובל לאברהם גולומב. צו זיין אַכציקסטן געבוירן־יאָר. **רעדאַקטירט פון משה חזקוני־שטאַרקמאַן. אַרויסגעגעבן פון אברהם גאָלאָמב יובל־קאָמיטעט ביים ייוואָ אין לאָס אַנדזשעלעס, תש״ל, 1969־1970, ז׳ 916.**
דריטער אָפּטייל: זכרונות פון תלמידים פון ווילנער יידישן לערער סעמינאַר. זז׳ 253—315.

טשאַרני, דניאל. [331]
ראָזע סימכאָוויטש.
„קולטור און דערציאונג״, נ״י, אַפּריל 1942, זז׳ 23־24.

פּאַט, יעקב. [333]
ראָזע סימכאָוויטש, וויטאַ לעווין און מירע בערנשטיין.
„די לערערין אסתר״, ב״א, אידבוך, 1956, ז׳ 472.

[333]
ערשטע יידיש־וועלטלעכע לערער־קאָנפערענץ אין ווילנע. **זאַמלהעפט פון זכרונות און מאַטעריאַלן. אַרויסגעגעבן פון ווילנער יידישן לערער־פאַראיין צום 30־יאָריקן יובל פון דער קאָנפערענץ, 1907—1937. רעד׳ ש. באַסטאָמסקי, 1937.**

קאַזדאַן, ח. [333]
פון חדר און „שקאָלעס״ ביז ציש״אָ. **1956. זז׳ 272, 325—331.**

[333]
דער ערשטער יידישער לערער־צוזאַמענפאָר אין ווילנע. מיט 20 יאָר צוריק.
„טאָג״, מאַי 6, 8, 9, 1927.
צום 30־יאָריקן יובילוי פון דער יידישער לערער־קאָנפערענץ:

באַסטאָמסקי, ש. [333]
אַ וויכטיקע דאַטע.
„אונדזער טאָג״, אַפּריל 1, 1937.

פלודערמאַכער, ג. [333]
דער יום־טוב פון יידישן לערער.
„אונדזער טאָג״, אַפּריל 9, 1937.

ב. [333]
די יובילוי־פייערונגען פון דער ערשטער יידיש־וועלטלעכער לערער־קאָנפערענץ.
„אונדזער טאָג״, אַפּריל 13, 1937.

גאָלאָמב, א. [333]
די יידישע שול אין ווילנער פּראָווינץ.
„אַ האַלבער יאָרהונדערט יידישע דערציאונג״. ריאָ דע זשאַניירא, פּ״ג מאָנטע סקאָפּוס, 1957, זז׳ 173—180.

[333]
צחאַמענפאָר פון די פראָווינציעלע לערער אין ווילנע.
„פריינד״, אַפּריל 5, 8, 1921.

גאָלדמאַן, נ. [333]
די קאָנפערענץ פון די יידישיסטישע לערער אין דער ווילנער פראָווינץ.
„די נייע שול״, נומ׳ 3־4, 1921.

[333]
פלענום פון דער יידישער שול־אָרגאַניזאַציע (י.ש.אָ.) פאַר ווילנער פראָווינץ.
„טאָג״, אָקט׳ 26, 1924.

שאַפּיראָ, ש. מ. [333]
וועגן אַ צוזאַמענפאָר פון פראָווינץ־לערער.
„טאָג״, סעפּט׳ 20, 1926.

כץ, י. [333]
צוזאַמענפאָר פון לערער־סעמינאַריסטן.
„די נייע שול״, נומ׳ 1, מערץ, 1932.

פאַראיינען פון יידיש-און העברעאיש-לערער און מלמדים

קאָן, פּנחס. [334]
אָרגאַניזירטע אַקציע פון ווילנער מלמדים קעגן הסגת גבול, אין 1822־1823.
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 4, 1932. ז׳ 94.

לעווין, שמואל. [334]
חברה תמיכת מלמדים וגמ״ח.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 6, 1913.

זילבערבאַך, ב. [327, 336]
די יידישע לערער־געזעלשאַפט.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, זז׳ 241—243.

שלמהלע [באַסטאָמסקי]. [327, 336]
ווילנער יידישער לערער־פאַרבאַנד (1915—1919).
„די נייע שול״, נומ׳ 3—5, 1920.

פּלודערמאַכער, ג. [327, 336]
די אינטערנאַציאָנאַלע לערער־פאַראייניקונג אין ווילנע.
„די נייע שול״, נומ׳ 3־4, 1921.

באַסטאָמסקי, שלמה. [327, 336]
ווילנער יידישער לערער־פאַרבאַנד.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 725—734.

יידישער סטודענטן-פאַראיין, קרייזן און קאָרפּאָראַציעס

גינדזבורג, שאול. [337]
לעאָן מאַנדעלשטאַם פון ווילנע, ערשטער יידישער סטודענט אין רוסלאַנד.
„צייט״, מערץ 12, 1937.

Żukowski, A. [337]
DAWNY UNIWERSYTET WILEŃSKI A ŻYDZI. "Ateneum Wileńskie", r. V, z. 14, 1928.

Kon, P. [338-337]
DAWNY UNIWERSITET WILEŃSKI A ŻYDZI. "Ateneum Wileńskie", r. III, Wilno, 1926.

קאָן, פּנחס. [338־337]
די יידישע סטודענטשאַפט אין ווילנער אוניווערסיטעט פאַר די יאָרן 1919—1922.
„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 773—801.

ל.
סטודענטן פאַראיין.
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 2, 1918, ז׳ 244.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [338־337]
די סטודענטשאַפט און דאָס פאָלק.
„פאַרן יידישן אַקאַדעמיקער״, ווילנע, אַפּריל, 1922.

וויגאָדסקי, יעקב, ד״ר. [338־337]
דער פאַרוואָגלטער יידישער סטודענט (אַ קול קורא... במדבר).
„ווילנער טאָג״, יאַנואַר 3, 1936.

ציטציטאָטוס, א. [338]
וועגן אַ לעקטאָראַט פאַר דער יידישער און העברעאישער שפּראַך אין ווילנער אוניווערסיטעט.
„צייט״, נאָוו׳ 15, 1929.

סטודיאָסוס. [338]
אין אַ מזלדיקער שעה! (צו דער גרינדונג פון דעם יידישן הומאַניסטיקער־קרייז ביים ווילנער אוניווערסיטעט).
„אונדזער טאָג״, מאַי 18, 1937.

[338־337]
דער יידישער סטודענט אויפן ווילנער אוניווערסיטעט.
„ווילנער אַלמאַנאַך״, 1939, זז׳ 245—250.

אַקאַדעמישער פרימאָרגן. [339]
צוזאַמענגעשטעלט דורך די פאַרוואַלטונג פון אַקאַדעמישן רעוויזיאָניסטישן קרייז „טיומקיניה״.
(ספּעציעלע זייטן אין רעוויזיאָניסטישן טאָגבלאַט):
„פרימאָרגן״, נומ׳ 8, אויג׳ 31, 1933.
„פרימאָרגן״, נומ׳ 6, יאַנואַר 7, 1934.

דער יידישער אַקאַדעמיקער. [339—337]
רעדאַקטירט פון מאָזעס וואָלפסאָן, סטודענטישע זייטן: נומ׳ 1, (דעצ׳ 6), נומ׳ 2, 3, נומ׳ 4 (דעצ׳ 18), נומ׳ 5.
„צייט״, 1936.

יידישע דרוקערייען, פאַרלאַגן, בוך-הענדלער און ביבליאָטעקן

Jakov, Ben [345-340]
[460] Hebraische Drucke zu Wilna seit 1847-1857. „המזכיר״ Hebraische Bibliographie, Bend IV, V, Berlin, 1861-1862.

בן־יעקב, יצחק־אייזיק. [345—340]
אוצר הספרים. ספר ערוך לתכונת ספרי ישראל נדפוסים וכתבי יד בסדר א״ב, יגיעו למספר שבע העשר אלף (17,000). הקדמה של יעקב בן־יעקב. ווילנה, 1880.

קאָן, פּנחס. [341־340]
די התחלה פון יידישן דרוק־וועזן און די ערשטע יידישע זעצער אין גראָדנע און ווילנע.
סעפּעראַט־אָפּדרוק פונ׳ם יובל־בוך פון פראָפ׳ פאַראיין פון דרוקער־אַרבעטער אין ווילנע. ג. קלעצקין, 1936, ז׳ 28.

קאָן, פּנחס. [341־340]
מילדות כמחברות ספרים לפני מאה שנה בווילנא.
„קרית ספר״, ירושלים, חוברת 14, עמ׳ 118־121.

פרידבערג, ח. ד. [341־340]
תולדות הדפוס העברי בפולניא, מראשית התפתחותו בשנת רצ״(?), השתלמותו, דברי ימיו והשתלשלותו עד היום.
אַנטווערפּען, 1932; תל־אביב, ת״ש.

קאָן, פּ. [341־340]
[רעצענזיע].
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 6, 1934, זז׳ 166—171.

הורוויץ, ש. [341־340]
די עלטסטע יודישע דרוקעריי און דער עלטסטער יודישער זעצער.
„לעבען און וויסענשאַפט״, נומ׳ 5־6 (18־19), 1912.

קאָן, פנחס. [340]

אַ ווילנער יידישער מדפיס — דער ערשטער אַרויסגעבער פון מיצקעוויטשן.

„דער מאָמענט", וואַרשע, דעצ' 28, 1934.

בערקאָ זעליקאָוויטש־ניימאַן.

שאַליט, מ. [345—340]

אַ רשימה פון אַלע יודישע ווערק, וואָס זיינען געווען געדרוקט אין רוסלאַנד אין יאָהר 1912.

זז' 300—278.

סטאַטיסטיק פון יודישן ביכער־מאַרק אין 1912.

זז' 306—300.

„דער פנקס", רעד' ש. ניגער, 1913.

הירשאָווסקי, י. [358/355 ,340]

ביכער, ספרים, אַרכיוון פאַר דער צייט פון די אָקופּאַציעס.

„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 557—545.

קאָן, פנחס. [341־340]

רשימת הספרים שנדפסו בדפוס ראם בוילנה בשנת 1849, 1856, 1859.

„קרית ספר", ירושלים, תרצ"ה—1935.

[341]

פייגענזאָהן, שמואל שרגא ב"ר שלום (שפ"ן הסופר).

דפוס ראם בווילנא. המביא לבית הדפוס ד"ר חיים בר־דיין.

„הספר", ירושלים. קונטרס א', אייר תשי"ד ; קונטרס ב־ג, תשרי־אדר תשט"ו ; קונטרס ד־ז, ניסן־תמוז תשט"ז.

יהדות ליטא, תל־אביב, תשי"ד, עמ' 302—268.

רייזען, ז. [341]

90־יאָריקער יובילײ פון אַ תלמיד־חכם (שפ"ן — ש. ש. פייגענזאָהן).

„ליטעראַרישע בלעטער", וואַרשע, נומ' 46, 1927.

מגיד־שטיינשניידער, הלל־נח. [341]

בית הדפוס ראם.

„עיר ווילנאָ", חלק א' ; ווילנה 1900 עמ' 21—27, 200—206.

בערנשטיין, מרדכי וו. [341]

דער ספר — אונדזער פאָן. מאָנאָגראַפיעס צו דער געשיכטע 450 יאָר פון יידישן דרוק־וועזן. קאַפּיטל 4 — „140 יאָר ווילנער ראָם דרוקעריי". (זז' 52—61). ב"א, פ"ג ביכער־וועלט, 1957, ז' 64.

לעווין, חיים [341]

צום 140־יאָריקן יובל פון ראָמס דרוקעריי.

„צייט", ווילנע ; „פרימאָרגן", ריגע ; „יידישע שטימע", קאָוונע ; „קענעדער אָדלער", מאָנטרעאָל ; הארץ", תל־אביב ; הדואר", נ"י. 1935־1936.

דיק, אייזיק־מאיר. [341]

אַן אָפּמאַך מיט ראָמס דרוקעריי [1864].

„פון נאָענטן עבר", ב' 2, 1937, זז' 172—174.

— ז. [341]

אַ יום־טוב פון אַרבעט (צום 50־יאָריקען יובל פון מאַשיניסט אין ראָמס דרוקעריי שלמה רינדזיונסקי).

„צייט", סעפּט' 17, 1930.

ר. [341]

אַן אַלטער זעצער דערציילט (אויף דער דערעפענונג פון קלוב אין דער דרוקעריי ראָם).

„ווילנער עמעס", סעפּט' 1940.

בערנשטיין, מרדכי. [342]

דער יידיש־גלאָסאַר פון „חיי־אדם".

„אַרגענטינער ייוואָ־שריפטן", ב"א, ב' 6, 1955. סעפּעראַטער אָפּדרוק, ז' 32.

ציאַרקאָ, מ. [343]

פון אַמאָליקן דרוקער־לעבן (דרוקעריי א. ג. סירקין).

„יובל־בוך פון דרוקער־פאַראיין, 1936, זז' 51—67.

רייזען, זלמן. [343]

אַ פערטל יאָרהונדערט פאַרלעגעריי און דער „ווילנער פאַרלאַג פון ב. א. קלעצקין".

„אונדזער טאָג", נאָוו' 5, 1937.

צום טויט פון באָריס קלעצקין. [45, 343]

„אונדזער טאָג", 1937.

ר.(ייזען) ז. באָריס קלעצקין. סעפּט' 19.

די לוויה פון באָריס קלעצקין. סעפּט' 22.

קאַסאָווער מ. צום טויט פון ב. קלעצקין. אָקט' 1.

קאַציזנע, א. באָריס אַרקאַדעוויטש קלעצקין. אָקט' 31.

בערנשטיין, מ. אַז ער האָט צוגעלייגט אַ האַנט. אָקט' 31.

ב. טרויער־זיצונג און קלעצקין־אויסשטעלונג אין ייוואָ. נאָוו' 5.

Sirokomla, Wł. [345]

KSIĘGARZ ULICZNY, poemat 1859.

ליטווין, א. [345]

קינקולקין דער אַנטיקוואַר.

„יודישע נשמות", נ"י, ב' 1, 1916.

לונסקי, חייקל. [345]

ווילנער ביבליאָפילן מוכרי־ספרים און פאַקנטרעגער.

„פון נאָענטן עבר", וואַרשע, 1937.

ביבליאָפילן. ב' 3, זז' 201—211.

מוכרי ספרים. ב' 3, זז' 295—298.

פאַקנטרעגער. ב' 4, זז' 298־299.

סוכנים־אַגענטן. ב' 4, זז' 299.

שרעבערק, שלמה. [345]

זכרונות פון אַ יידישן בוכהענדלער.

„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 557—570.

ש־ן. [345]

דער שרעקלעכער מצב פון די ווילנער יידישע בוכהענדלער.

„צייט", אויג' 5, 1934.

ב. [345]

געשטאָרבן אַן אַלטער בוכהענדלער פון האָלצמאַרק. [נחמן ראָזענבערג].

„אונדזער טאָג", דעצ' 2, 1937.

אַנטאָקאָלסקי, משה שמעון הכהן. [346]

אבל כבד. ומספר תמרורים על מות הרב מתתיהו שטראַשון בהרב שמואל שטראַשון בווילנא (נולד תקעח... נפטר ו' טבת תרמ"ו. קוננתי... (ונלוה אליו קינת דוד, מבן אחיו הר' דוד בר' יוסף שטראשון), ווילנא בדפוס אברהם צבי קאַצינעלינבויגען, תרמ"ו—[1886], עמ' 28 + 2.

רבי שמואל שטראשון מווילנא. [346]

תולדותיו, כתביו וצאציו... ירושלים, תשי"ז.

לונסקי, חייקל. [346]

סטראַשון ביבליאָטעק.

אונזער טאָג" פאַר אַמעריקע", 1921, זז' 43—45;

„ביכער־וועלט", וואַרשע, נומ' 3, 1922, זז' 262־263 ;

טאָג", סעפּט' 16, 1926.

„ווילנע", זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 273—287.

——— דער „ספר הזהב" פון דער סטראַשון־ביבליאָטעק.

„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 38—46.

קאַטשערגינסקי, ש. [346]

שטיב וואָס פרישט אָפּ, 45 יאָר לעבן פון אַ ביבליאָטעק.

„אונדזער טאָג", יוני 4, 1937.

סטראַשון ביבליאָטעק.

גראַדע, חיים. [346]

די ביבליאָטעק (אַ קאַפּיטל פון אַ פּאָעמע).

„צוקונפט", נ"י, ב' 73, נומ' 3־4, 1968, זז' 191—193.

ברגר, מירה. [346]

ספרית שטראשון בוילנה.

„החינוך והתרבות העברית באירופה בין שתי מלחמות העולם", בעריכת ד"ר צבי שארפשטיין, נ"י הוצאות עגן, תשי"ז—1951, עמ' 511—519.

Cohen, I. [346]

COMMUNAL LIBRERY. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVIII, p. 410.

שאַליט, מ. [347—346]
ווילנער ביבליאָטעקן (1. שטראַשון־ביבליאָטעק, ז׳ 31;
2) מפיצי השכלה, ז׳ 38; ביבליאָטעק פון דער געז׳ קינדער־פאַרזאָרגונג, ז׳ 50).
„ווילנער זאַמלבוך״, ב׳ 1, 1916, זז׳ 30—52.

שאַליט, מ. [347־346]
ביבליאָטעקן.
„פון יאָר צו יאָר״. אילוסטרירטע געזעלשאַפטלעכער לוח, וואַרשע־ווילנע, פאַרבאַנד פון צענטראַלעס פאַר יתומים־פאַרזאָרגונג אין פוילן. 1928, זז׳ 181—189.

[347־346]
סטראַשון ביבליאָטעק (40־יאָריקער איבערזיכט), ז׳ 69;
מפיצי השכלה ביביאָטעק. ז׳ 16;
אַנסקי־מוזיי. ז׳ 81.
„באַריכט פון דער ווילנער קהילה״, 1928—1933.

[347]
די ביבליאָטעק ביי דער בילדונגס־געזעלשאַפט (מפיצי השכלה).
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 41, 1913.

[347]
ביביליאָטעק־קאָנפערענץ [ווילנע 27טן יאַנואַר].
„אונזער שטימע״, יאַנואַר 30, 1919.

ווייסבאָרד, חנה. [347]
די קינדער־ביבליאָטעק ביים צ.ב.ק.
„די נייע שול״, וואַרשע, נומ׳ 1—3, 1921;
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 757—773;
„שול־פנחס פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 279—285;
„פאַר אונדזער שול״, 1934, זז׳ 65—67;
„ווילנער אַלמאַנאַך״, 1939, זז׳ 213־214.

די קינדער־ביבליאָטעק (באַריכט). [347]
„ליטעראַרישע בלעטער״, וואַרשע, נומ׳ 47, 1925.

באַסטאָמסקי, ש. [347]
הערט וואָס די קינדער זאָגן (וועגן דער קינדער ביבל׳).
„ווילנער טאָג״, נאָוו׳ 30, 1934.

אַ. [בראַמאָוויטש] ה. [347]
די קינדער־ביבליאָטעק (צו איר חנוכת־הבית).
„אונדזער טאָג״, דעצ׳ 17, 1937.

ראָזענטאַל, א. [347]
קינדער־ביבליאָטעק אין ווילנע.
„פאָרויס״, וואַרשע, אַפּריל 14, 1939.

העברעאישע און יידישע קולטור

שאַצקי, יעקב, ד״ר. [349־348]
קולטור־געשיכטע פון דער השכלה ביי יידן אין ליטע.
„ליטע״, ב׳ 1, 1951, זז׳ 69—758.
די פאָרלויפער פון דער השכלה־באַוועגונג. — די ערשטע קעמפנדע משכילים. — השכלה אין ליטע פון 1794—1830. — יידישע דרוקערייען אין ליטע. — יידן אין ווילנער אוניווערסיטעט — השכלה אין ליטע אין 1824־1841. — די אָפיציעלע השכלה (1841־1873). — די ראַבינער־שול אין ווילנע. — די לאַגע נאָך 1963. — דער אידעאָלאָגישער קאַמף. — השכלה־ליטעראַטור. — וועלטלעכע שולן און חדרים.

צינבערג, ישראל, ד״ר. [349־348]
די השכלה־באַוועגונג אין רוסלאַנד.
„געשיכטע פון ליטעראַטור ביי יידן״, ב׳ 8, בוך 2, פ״ג טאָמאָר, 1937, ז׳ 276.

מנדלשטם, בנימין. [15, 348־349]
חזון בנימין בן יוסף ממטה השקדים אשר חזה על מסעין בארץ מולדתו ברוסיה. נחלק לשלשה חלקים המכונים בשם חזון למועד. ובראשיתו מכתב מאת המחבר אל המו״ל את השחר ומענה מאנו אל המחבר. ויען, בדפוס געארג בראג ושותפו פ. סמאָלענסקין, תרל״ז.
חלק ב׳, מכתבים מווילנא העיר. בם ידבר מתולדת השכלה.

לילינבלום, משה־ליב. [348]
אבות ההשכלה העברית בליטא ובגליציא.
ווארשה, אחיאסף, כרך x, 1902.

קלויזנער, יוסף. [348]
היסטוריה של הספרות העברית החדשה. כרך שלישי, ירושלים, תרצ״ט.

——— ההשכלה הכללית והעברית בליטא.
„יהדות ליטא״, ת״א, תש״ד, עמ׳ 405—412.

——— קצור תולדות הספרות החדשה (1781—1939).
(פרק שני), מהדורה חמישית, ת״א, מולדת, עמ׳ 29—53.

אסף, ש. [348]
מקורות לתולדות החנוך בישראל, כרך ה׳ ירושלים, 1943.

לוינסון, אברהם. [348]
התנועה העברית בגולה. ורשה, הוצאת האכסקוטיבה של הברית העברית עולמית בלונדון, תרצ״ה.

Meisl, Joseph. [349-348]
HASKALA, GESCHICHTE DER AUFKLÄRUNGS BEVEGUNG UNTER DEN JUDEN RUSSLANDS. Berlin, 1919.

Raisin, J. S. [348-349]
THE HASKALAH MOVEMENT IN RUSSIA. Philadelphia, 1913.

Cohen, I. [349-348]
PIONEERS OF HASKALAH. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XV.

Slouschz, Nahum [344-348]
LA RENAISSANCE DE LA LITTERATURE HEBRAÏQUE. Paris, 1903.

Slouschz, Nahum. [348-349]
LA POESIE LYRIQUE HEBRAIQUE CONTEMPORAINE. Paris, 1911.

קול קורא. [348]
נכתב ונחתם באספת גדולי המשכילים אהובי אמת וקשורים באהבת עם בעיר ווילנא בשנת ת״ר, והוא נשלח להרב החי ריב״ל ולמשכילים עירו.
נאַטאַנזאָן, ד. ב. „ספר הזכרונות״, ורשה, 1875, 1881, עמ׳ 53—55.

ליפשיץ, יעקב. [348]
„שוחרי אור השכלה״ (ב׳בערדיטשעוו, בריסק וב׳ווילנה)
„זכרון יעקב״, חלק ראשון, שתי תקופות: תק״כ—ת״כ, ע׳ 242. חלק שני היסטורי ישראלית תק״כ—תר״מ, ע׳ 228. קאָוונאָ־סלאָבאָדקאַ, ע״י בנו נטע הלוי ליפשיץ, 1924.

פינעס, מיכל־יוסף. [348]
ילדי רוחי. ווילנה, 1972.

מגיד, דוד, פּראָפ׳. [348]
ווילנער משכילים מיט 60—65 יאָר צוריק.
(זכרונות און כאַראַקטעריסטיק).
„פון נאָענטן עבר״, וואַרשע, 1937.
הלל־נח שטיינשניידער, נומ׳ 1, זז׳ 3—12.
מתתיהו שטראַשון. נומ׳ 2, זז׳ 106—122.
אָדם הכהן און מיכה לעבענזאָהן. נומ. 3, זז׳ 189—201.
שמואל־יוסף פין. נומ׳ 4, זז׳ 281—294.

Brainin, r. [348]
MICHAH JOSEF LEBENSOHN. Zu seinem funfzigsten Todestage. "Ost und West", Berlin, April 1902, sp. 252-260.

אלקושי, גדליה, ד״ר. [348]
אברהם דב לבנזון (אד״ם הכהן). עמ׳ 422—424.
מיכה־יוסף לבנזון (מיכ״ל). עמ׳ 425—428.
שמואל־יוסף פין. עמ׳ 438—441.
„יהדות ליטא״, ת״א, תש״ד.

רייזען, ז. [348]
שמואל יוסף פין.
„לעקסיקאָן פון דער יידישער ליטעראַטור״, ב׳ 3, זז׳ 74־75.
„ווילנע זמ״ב״, נ״י, 1935, ז׳ 449.

דערעוויאַנסקי, יוסף־דוד. [348]
די טראַגעדיע פון שמואל־יוסף פין — דער שמד פון זיין טאָכטער.
„ווילנער טאָג", אָקט' 11, 14, 1935.

ברתיני, ק. א. [348]
קלמן שולמן.
„יהדות ליטא", ת"א, תש"ד, עמ' 442—445.

Rhine, A. B. [349-348]
LEON GORDON. Philadelphia, 1910.

ראָזענפעלד, ש. [348־349]
יהודה ליב גאָרדאָן (יל"ג).
„ווילנע זמ"ב", נ"י, 1935, זז' 457—465.

פישמאַן, ז. [348־349]
יהודה לייב גורדון (לשנים השלשים לפטירתו).
א) ביוגרפיה, ב) ביבליוגרפיה.
„עין הקורא", לבקרת ולביבליאוגרפיה. ת"א, מס' ב־ג, ניסן—אלול תרפ"ג — אפריל—סעפט' 1923, עמ' 135—156.

אחימאיר, אבא, ד"ר. [348־349]
יהודה־לייב גורדון.
„יהדות ליטא", ת"א, תש"ד, עמ' 446—449.

ווייסבערג, יצחק. [348־349]
אגרת יל"ג (גאָרדאָן). ורשה, בשני כרכים, 1894—1895.

שטאַרקמאַן, משה. [348—349]
יידיש־מאַטעריאַלן וועגן יהודה־לייב גאָרדאָן (יל"ג).
„די גאָלדענע קייט", ת"א, נומ' 17, 1953, זז' 236—243.

[348־349]
פיר אומבאַוואוסטע בריוו פון י. ל. גאָרדאָן צום באַראָן גינצבורג.
ל. ווילסקער, וועגן אַוטאָר און זיינע בריוו.
„סאָוועטיש היימלאַנד", מאָסקווע, נומ' 5, 1974, זז' 176־179.

מגיד, דוד. [348־349]
ר' מרדכי־אהרן גינצבורג, ספור תולדותיו, ופרשת עבודתו בשדה ספרות העברית (עם תמונתו). פעטערבורג, תרנ"ז—1897, עמ' 34.

רייזען, זלמן. [348־349]
מרדכי אהרן גינצבורג.
„פון מענדעלסאָן ביז מענדעלע", וואַרשע, קולטור־ליגע, 1923, זז' 207—217, 227—232.

קרוא, ברוך. [348־349]
מרדכי אהרן גינצבורג.
„יהדות ליטא", ת"א, תש"ד, עמ' 418—421.

באַדער, גרשון. [348]
ראובן אָשר ברוידעס.
„יידישע קולטור", נ"י, נאָוו' 1951.

אַ בריוו פון י. ל. פרץ צו ר. אָ. ברוידעס. [348]
„יידישע קולטור", נ"י, מערץ 1944.

ב. [348]
מרדכי פלונגיאַן (צו זיין 30טן יאָרצייט).
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 45, 1913.

ר' ברוך יצחק הכהן טילעס. [348]
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 45, 1913.

מאַגיד, דוד. [170, 345, 346, 348]
מתתיהו סטראַשון און משה ראָזענסאָן. פון די אַמאָליקע פּאָגראָם־צייטן.
„פון נאָענטן עבר", ב' 2, 1936.
„אונדזער טאָג", יולי, 30, 1937.

רייזען, זלמן. [348־349]
צו דער געשיכטע פון דער יידישער השכלה־ליטעראַטור.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 1, נומ' 3, 1931, זז' 402—407.

—— נייע אַרבעטן צו דער געשיכטע פון דער השכלה־ליטעראַטור.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 2, נומ' 4־5, 1931, זז' 386־387.

רייזען, זלמן. [348־349]
צו דער געשיכטע פון דער יידישער פאָלקס־ליטעראַטור. זז' 172—200.
צו דער געשיכטע פון דער יידישער השכלה־ליטעראַטור. זז' 201—221.
השכלה־ליטעראַטור אָדער יידיש־וועלטלעכע ליטעראַטור? זז' 222—254.
„יידישע ליטעראַטור און שפּראַך", רעד' ש. ראָזשאַנסקי. ב"א, מוסטערווערק פון דער ייד' ליטעראַטור, ב' 24, פון י. ליפשיץ־פאָנד פון דער ליטעראַטור־געז' ביים ייוואָ אין אַרגענטינע, 1965.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 1, 1931, זז' 193—207; ב' 2, 1931, זז' 367—398; ב' 3, 1932, זז' 240—259.

ליטוויק, א. [349]
מיכל גאָרדאָן, דער פאָלקס־קעמפער און פאָלקס־דיכטער.
„ווילנע זמ"ב", נ"י, 1935, זז' 450—456.

גאָרדאָן־מלאָטעק, חנה. [349]
אַ גילגול פון מיכל גאָרדאָנס „די באָרד".
„ייוואָ־בלעטער", נ"י, ב' 35, 1951, זז' 299—311.

צונזער, אליקום. [349]
געזאַמלטע ווערק, אין צוויי בענדער. קריטישע אויסגאַבע פון מ. שעכטער. נ"י, ייוואָ, 1964, ז' 1012.

דיק, אייזיק־מאיר. [349]
געקליבענע ווערק, געקליבן, געקירצט און צוגעגרייט צום דרוק ש. ניגער. נ"י, פ"ג, ציקאָ, 1954, זז' 303.

ניגער, ש. [349]
ווען האָט א. מ. דיק אָנגעהויבן שרייבן יידיש?
„פנקס פון ייוואָ", נ"י, נ' 1, 1928, זז' 289—293.

—— די ערשטע ווערק פון א. מ. דיק (פון 1856 ביז 1860).
„פנקס פון ייוואָ", נ"י, נ' 2, 1929, זז' 1—9.

קאָן, פנחס. [349]
דיקס אומבאַקאַנטע חיבורים אין יידיש און העברעאיש.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 1, 1931, זז' 235—334; ב' 2, זז' 181.

—— ווען איז געבאָרן געוואָרן אייזיק מאיר דיק?
„פילאָלאָגישע שריפטן פון ייוואָ", ב' 2, 1928, זז' 329—344; הוספות און תיקונים, ב' 3, 1929, זז' 616־617.

נ[יגער], ש. [349]
צו דער פראַגע פון א. מ. דיקס געבורטיאָר.
„פנקס פון ייוואָ", נ"י, נומ' 1, 1928, זז' 380—382.

ריבקינד, יצחק. [349]
א. מ. דיקס ביבליאָגראַפישע רשימות פון שאול גינזבורגס אַרכיוו.
„ייוואָ־בלעטער", נ"י, ב' 34, 1952, זז' 191—230.

ניגער, ש. [349]
הערות און הוספות צו י. ריבקינדס „א. מ. דיקס ביבליאָגראַפישע רשימות".
„ייוואָ־בלעטער", נ"י, ב' 34, 1952, זז' 230—240.

ליבערמאַן, ח. [349]
צו דער ביבליאָגראַפיע פון א. מ. דיק.
„ייוואָ־בלעטער", ב' 14, 1939, זז' 171—174.

[350, 360]
התאחדות הסופרים והעתונאים העבריים בוילנה.
„צייט", אָקט' 26, 1932.
לעבעדיקע צייטונג אין העברעאיש דעם 30/X באַטייליקטע: ד"ר א. גרינשפּאַן, א. י. גאָלדשמידט, מ. דוואָרזשעצקי, י. ווערבלינסקי, ח. א. חזן, י. א. טריבוש, א. א. יאַסקאָוויטש, ד. כאַמסקי, נ סווערדלין, ש י. פינעלעס, י. פרידלענדער, מ. ב. שניידער א"א.

קלויזנער, י.. ד"ר. [350]
חברת דורשי האוניברסיטה והחברה המדעית העברית בוילנה (פרק מזכרונותי). תדפיס מתוך ספר שילה, בהוצאת חוג ידידים בשיתוף עם המחלקה לחינוך ולתרבות של עירית תל־אביב—יפו, תשכ"א, עמ' 14—16.

[350]
חובבי שפת עבר (באַריכט).
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 50, 1913.

[וויגאָדסקי, י., ד״ר]. [351]
וועגן דרוקן פאַראָרדענונגען אין יידיש.
„יידישע צייטונג“, אַפּריל 19, 1920.
ווענדונג פון קהילה־פּאָרזיצער צו דער פּוילישער מאַכט.

קאָף, ש. [כהן, שמשון]. [351]
יידיש שילדן אין ווילנע.
„אונדזער טאָג“, אויג׳ 31, 1937.

יידיש אויף די שילדן! [351]
(וועגן די קלאַנגען פון פאַרבאָטן יידישע אויפשריפטן און די שילדן אין ווילנע).
„אונדזער טאָג“, פעב׳ 25, 28, 1938.

ב. [351]
אַ יידישער אות, טריף אפילו אויף אַ הינטערטיר
(דער מאַגיסטראַט האָט זיך אָנגעזעצט אויף יידישע אותיות).
„אונדזער טאָג“, יוני 8, 28, 1939.

גאָלדשמידט, א. י. [352, 360, 364—369]
דאָס יידישע וואָרט אין ווילנע פאַר דער מלחמה.
„צייט“, יולי 9, 1935.
ליפּמאַן־לעווין, יולי 15, חיים לעווין, יולי 19 ; דאָן (קאַפּלאַנאָוויטש), יולי 16 ; לייב ניידוס, אויג׳ 2, 8 ; ד. איינהאָרן, אויג׳ 16, 23 ;

צייטלין, אלחנן. [352, 360, 364]369]
ווילנע אין 1905־1906.
„אין אַ ליטעראַרישער שטוב“. ב״א צענטראַל־פאַרבאַנד פון די פּוילישע יידן, 1946, ז׳ 226.

סראַקאָוויץ, אבא. [352]
די וויסנשאַפטלעכע ליטעראַרישע געזעלשאַפט.
”ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 4, 1913.

באַריכט פאַר תרע״ג—1913. [352]
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 35, 1913.

די יידישע ליטעראַרישע געזעלשאַפט. [352]
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 28, 1911.
געשלאָסן דעם 1טן יולי, 1911.

רייזען, ז. [352]
וועגן אַ קולטור־ליגע און אַ קולטור־פאָנד.
„לעצטע נייס“, נומ׳ 179, 1918.

די עפענונג פון דער קולטור־ליגע. [352]
„לעצטע נייס“, נומ׳ 279, 1918.

נ.[יגער], ש. [352]
קולטור־ליגע.
„די וואָך“, נומ׳ 1, 1910.

נאָוויקאָוו, יואל. [352
קולטור־ליגע.
„זכרונות“, 1967, ז׳ 112.

[352]
די קולטור־ליגע. (ווילנער אַנשטאַלטן וועגן זיך אַליין).
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע“, 1921, ז׳ 53.

פלודערמאַכער, ג. [352]
קולטור־ליגע אין ווילנע.
„די נייע שול“, וואַרשע, נומ׳ 1־2, 1920.
„שול־פנקס פון צ.ב.ק.“, 1924, ז׳ 37.

שאַליט, מ. [150, 352]
קולטורעלע טעטיקייט.
„פנקס פון יעקאָפּאָ“, 1931, זז׳ 331—345.
שפּיל־פּלעצער, שולן, ביבליאָטעקן, ביכער־לאַגער, „אונדזער הילף“־זשורנאַל, פרעבל, לערער, קאָאָפּעראַציע און פּאָליטעכנישע־קורסן פון יעקאָפּאָ.

פלודערמאַכער, גרשון. [353]
די יידישע בילדונגס־געזעלשאַפט.
„טאָג“, סעפּט׳ 26, 1924.

וויינרייך, מ., ד״ר. [353]
די „ווילביג“ — אַ נייע קולטור־פּאָזיציע אין ווילנע.
„טאָג“, דעצ׳ 23, 1924.

מ[איר בערנשטיין]. [353]
ווילביג.
„ווילנער טאָג“, מערץ 22, 1929.

[בערנשטיין, מאיר], [353]
15 יאָר ווילביג.
„אונדזער טאָג“, פעב׳ 7, 1939.

בערנשטיין, מאיר. [353]
ווילנער יידישע בילדונגס־געזעלשאַפט (ווילביג).
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 223—226.

N. S. [354]
עספּעראַנטאָ.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 6, פעב׳ 2, 1911.

Sabatona, L. [ל. סובאָטניק]. [354]
די 10יאָריקע יובל־אַקאַדעמיע פון „אוניווערסאָ“.
„צייט“, אַפּריל 27, 1929.

פיינשטיין, ד. ד״ר. [354]
דער יידישער אָנטייל אין דער עספּעראַנטאָ־באַוועגונג אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 289—294.

גאָלדבורט, אייזיק, ד״ר. [354]
די אינטערנאַציאָנאַלע הילפס־שפּראַך. אַרויסגעגעבן פון דער ווילנער עספּעראַנטיסטן־געזעלשאַפט „אוניווערסאָ“, 1931, זז׳ 24 + 1.

דאָקומענטאַציע און פאָרש-אינסטיטוציעס פון יידישן עבר

זאַוואַלנער, א. [קאַלמאַנאָוויטש ה.] [355]
אַ יודישער מוזיי.
„די יידישע וועלט“, אַפּריל, 1913.

[355]
פון דער ווילנער געזעלשאַפט „ליבהאָבער פון יידישן אַלטערטום“.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 44, 1913.

שטיפעלמאַן [לעווין, ליפּמאַן]. [355]
דאָס יודישע אַלטערטום.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 47, 1913.

[גאָלדשמידט, א. י.]. [355]
די יידישע סטאַטיסטישע געזעלשאַפט.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 13, 16, 21, 1913.

Зиновьев, Н. [4, 355]
ВИЛЬНА ПО ПЕРЕПИСИ 18 АПРЕЛЯ 1875 ГОДА.
Вилина, 1881.

מ. [355]
די היסטאָרישע קאָמיסיע [ביי חברה מפיצי השכלה].
„ווילנער זאַמלבוך“, ב׳ 2, 1918, זז׳ 254—255.

ג־[אָלדשמי]דט, א. י. [356]
די היסטאָריש עטנאָגראַפישע געזעלשאַפט.
„אונזער שטימע“, פעב׳ 26, 1919.
גרינדונגס־פאַרזאַמלונג.

לונסקי, ח. [356]
די יידישע היסטאָריש־עטנאָגראַפישע געזעלשאַפט אין ווילנע א״נ פון ש. אַנ־סקי.
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע“, 1921, זז׳ 45—47.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע“, 1922, זז׳ 855—864.

הירשאָוויסקי, י. [356]
די יידישע היסטאָרישע עטנאָגראַפישע געזעלשאַפט.
„טאָג“, דעצ׳ 14, 1924.

גאָלדשמידט, א. י. [356]
די ווילנער היסטאָריש־עטנאָגראַפישע געזעלשאַפט (הע״ג) און איר מוזיי.
„ווילנער אַלמאַנאַך“, 1939, זז׳ 189—194.

קלויזנער, ישראל. [356]
וועגן אונדזערע קולטור אוצרות, אַ פאָר ווערטער וועגן אַ וויכטיקן ענין.
„צייט“, אויג׳ 28, 1932.
וועגן קאָנצענטרירן די ביבליאָטעקן און מוזייען אין קהילה־בנין.

שייקאָווסקי, זאַזאַ (אַראַנזשירט). [359—357]
צו דער פרייקער געשיכטע פון ייוואָ אין ווילנע.
דאָקומענטן און בילדער, קאַטאַלאָג פון אַן אויסשטעלונג.
„ייוואָ", נ"י, 1966, ז' 16.

לימאַנאָווסקי, פּראָפּ'. [359—357]
רעפעראַט וועגן ייוואָ אין ווילנער ראַדיאָ, V/19, 1931.
„ווילנער טאָג", אַפּריל 24, 1931.

[ראַן, לייזער]. [359—357]
ספּעציעלע אויסגאַבע צום ייוואָ־צוזאַמענפאָר.
„עטיודן", צייטשריפט פאַר פּראָבלעמען פאַר קולטור און לעבן. ווילנע, אויגוסט, 1935, ז' 10.

ראַליי, [ראַן לייזער]. [359—357]
אַרום דעם צוזאַמענפאָר פון ייוואָ.
„עטיודן", נומ' 10, סעפּט', 1935.

[359]
אויסשטעלונג פון טעאַטער־מוזיי א"נ פון א. ר. קאַמינסקי, לכבוד 3 יאָר ייוואָ. קאַטאַלאָג, 1928, ז' 4.

[359]
די שלום־עליכם אויסשטעלונג אין ייוואָ:
וויניק, נ. „ליטעראַרישע בלעטער", וואַרשע, נומ' 18, 1934.
ראַן, לייזער. „ווילנער טאָג", אַפּריל, 1934.
ראַליי [ראַן, לייזער]. „אַ נייער נייס", אַפּריל 6, 1934.
I. L. „צייט", אויג' 6, 1937.

ראַן, לייזער. [359]
אַ באַגעגעניש פון ראַמיילעס ישיבה מיט ייוואָ.
„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, ווילנער פ"ג, 1959, זז' 237—233.

וויינרייך, מ. [359]
די מענדעלע־אויסשטעלונג פון ייוואָ. (8טן פעב'—15טן מאַי, 1936).
„ייוואָ־בלעטער", ב' 9, 1936, זז' 228—294.

בערג, נ. [359]
פּרץ־אויסשטעלונג אין ווילנע.
„ווילנער טאָגבלאַט", מאַי 10, 1940.
פּרץ־אַקאַדעמיע אין ווילנער אוניווערסיטעט, V/7, 1940.

Weinrich, Max [354-357]
DAS JIDDISCHE WISSENSCHAFTLICHE INSTITUT (JIWO). "Minerva" zeitschrift, N-7, 1931, ss. 15-19, Sonderabdruck.
Zeitschrift der deutschen morgenlandischen geselschaft, 1925, ss. 3.

[354-357]
ŻYDOWSKI INSTYTUT NAUKOWY, JIWO. Wilno (1930) str. 8.

RZUT OKO NA JEGO CELE Y DOROBEK. Wilno 1937, str. 32.

[359-357]
THE YIDDISH SCIENTIFIC INSTITUTE (YIVO). Its Aims and Achievements, New York, 1929, pp. 16 American Branch, New York, 1936, pp. 16; London, 1936, pp. 16.

Sapir, Edward. [359-357]
THE WORK OF THE YIDDISH SCIENTIFIC INSTITUTE. American Inter-Univercity Committee on Jewish Social Science for the Furtherance of the work of the Yiddish Scientific Institute. N.Y. 1933, pp. 60.

[359-357]
INSTITUTO CIENTIFICO JUDIO DE WILNO. "Judaico", Buenos Aires, Junio, 1934, Numero especialmente dedicado a Yivo.

[359-357]
THE YIDDISH SCIENTIFIC INSTITUTE, YIVO. The Institution for Research and Training in the Domain of Jewish Social Science. YIVO, New York, 1941, 16 pp.

Cohen, I. [356-358]
HISTORICAL, ETHNOGRAPHICAL SOCIETY AND YIDDISH SCIENTIFIC INSTITUTE. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVIII, p. 410-414.

Ran, L. [523, 358-356]
W DWUDZIESTĄ ROCZNICĘ, JIWO. "Żew Młodych", Słowo mlodzieży szomrowej. Łodz, N-2, Marzec 1946, str. 12.

שפּיזמאַן, ל. [420, 359—357]
„דער לעצטער טאָג פון די סירקין־שריפטן".
„אידישע קעמפער", נ"י, יאַנ' 17, 1941, זז' 10־11.

א. פּ. [420, 359—357]
פרייע אַרבעטער שטימע, נ"י, יאַנ' 25, 1946, ז' 5.
ייוואָ אין די מלחמה־יאָרן.

יידישע שרייבער־פאַראיינען

[360]
דער פאַראיין פון די יידישע ליטעראַטן און זשורנאַליסטן.
„אונזער טאָג פאַר אַמעריקע", 1921, זז' 40—42.

גראָדזענסקי, א. י. [360]
געשיכטע פון ליטעראַטן־פאַראיין. זז' 17—68.
„אַלמאַנאַך פון די יידישן ליטעראַטן־און זשורנאַליסטן־פאַראיין אין ווילנע", אונטער דער רעדאַקציע פון משה שאַליט, ווילנע, 1938, ז' 160.

[360]
ווילנער ליטעראַטן־פאַראיין.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 195־196.

סטאָצקי, לייב. [360]
סינדיקאַט פון יידישע זשורנאַליסטן אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 155—158.

[361]
דער יידישער פען־קלוב צוגאַסט ביי די פוילישע ליטעראַטן.
„ווילנער טאָג", מאַי 9, 1929.

רייזען, זלמן. [361]
דער יידישער פען־קלוב אין ווילנע.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 95—108.

[362]
דער אריינמאַרש פון יונג־ווילנע אין דער יידישער ליטעראַטור.
„ווילנער טאָג", נומ' 238, אָקט' 11, 1929 [ספּעציעלע זייט].

[362]
יונג־ווילנע נומער
„ליטעראַרישע בלעטער", וואַרשע, נומ' 9, פעב' 26, 1937.

שולמאַן, אליהו. [362]
יונג ווילנע (1929—1939). ניו־יאָרק, פ"ג געצעלטן, 1946, ז. 63.

ביילים, ש. [363—362]
„יונג־ווילנע".
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 109—114.

וואָגלער, אלחנן. [362]
די משפחה יונג־ווילנע.
„די גאָלדענע קייט", ת"א, נומ' 23, 1955, זז' 174—181.

[363־362]
25 יאָר יונג־ווילנע (זאַמלהעפט). רעד' לייזער ראַן, ניו־יאָרק נוסח־ווילנע, 1955, ז' 54.
לידער: מ. באַסין, מ. י. באַרק, ש. ביילים, י. גלאַטשטיין, ה. גליק, ח. גראַדע, א. י. העשל, א. וואָגלער, ל. וואָלף, וו. יונין, פּ. מיראַנסקי, א. סוצקעווער ש. קאַהאַן, ש. קאַטשערגינסקי, א. רייזען. דערציילונג: מ. לעווין. אַרטיקלען: מ. גורין, ד. טשאַרני, ש. ניגער, ש. סאַגאַלאַ, א. פּיודעק, ל. ראַן. צייכענונגען: בען, מ. באַהעלפער, ר. כוואָלעס, ב. מכתם, ר. סוצקעווער. מוזיק: א. טייטעלבוים, ב. רובין.

ראַן, לייזער. [363-362]
פערציק יאָר יונג און ווילנע.
„ווילנער פנקס״, תל־אביב, נומ׳ 4, תש״ל—1970, זז׳ 6—9.

יידישע און העברעאישע פרעסע און פעריאָדיק

קאַסאָווער, מ. [348, 364]
געשיכטע פון דער העברעאישער פרעסע.
„אַלגעמיינע ענציקלאָפּעדיע״, נ״י, דובנאָוו־פאָנד און ציקאָ, 1942, יידן ב׳ ג, זז׳ 285—350.
ווילנע: פרחי צפון, זז׳ 304־305; הכרמל, זז׳ 306־309; הזמן, זז׳ 329־330; מלחמה בשלום, 1870, עיטור סופרים, 1888/1889; הנוער, 1913 — זז׳ 232־333; שאלות היום, 1917; מעת לעת, 1918; השבוע, 1919; החיים, 1920; העם, 1921; גלים, 1929; מחקרי לשון, 1930; זרמים, 1932, זז׳ 345.

Wachstein, Bernhard, Dr. [364, 348]
Die Hebraische Publizistik in Wien. Teil I. Quellen und Forschungen zur geschichte der Juden in Deutsch - Oesterreich, Band IX. Herausgegeben von der Historischen kommission der Israelitischen Kultus Gemeinde in Wien, 1930.
Hebraische Zeitschriften in Wilna 1821-1865.

אייזענשטיין, יהודה דוד. [348, 364]
עתונים.
„אוצר ישראל אנציקלופדיא״, מהדורה שניה, לונדון, חלק שמיני, תרפ״ד—1924, עמ׳ 169—176.

קרסל, ג. [348, 364]
מאה שנה לעתונות העברית ברוסיה.
„מאזנים״, ת״א, אב, תש״ר.

Davidson, I. [368-367, 348]
GENESIS OF HEBREW PERIODICAL LITERATURE, Baltimore, 1900.

ציטראָן, ש. ל. [364, 368-367]
די העברעאישע פרעסע און ליטעראַטור צייט דער מלחמה.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 613—618.

גינזבורג, שאול. [368-367]
אַ אידישע צייטונג וואָס איז שיער ניט אַרויס מיט 100 יאָר צוריק [**1813—1817 אין ווילנע**].
„היסטאָרישע ווערק״, נ״י, ב׳ 1, 1937, זז׳ 16—24.
העסען, י. „דאָס לעבן״, (דער פריינד), פעטערבורג, נומ׳ 86, 1906.
קאַזדאַן, ח. ש. „פון חדר און שקאָלעס ביז צישאָ״, מעקסיקע, 1956, זז׳ 113—114.
ציטראָן, ש. ל. „די געשיכטע פון דער יידישער פרעסע פון 1863 ביז 1889״, וואַרשע, אחיספר, 1923, ז׳ 172, (איינפיר זז׳ II—IV.

לעבין מיטטעל — סמא־דחיי. [368-367]
יידיש־העברעאיש וואָכנבלאַט אַרויסגעגעבן פון ר׳ מנשה איליער, ווילנע, 1823, נומ׳ 1.
גינזבורג, ש. אַ פּרווו צו פאַרווערן די יידישע ליטעראַטור.
„היסטאָרישע ווערק״, נ״י, ב׳ 1, 1937, ז׳ 90.

Цинберг, С. Л. [368—367]
ИСТОРИЯ ЕВРЕЙСКОЙ ПЕЧАТИ В СВЯЗИ С ОБЩЕСТВЕННЫМИ ТЕЧЕНИЯМИ. СПБ, 1915, стр. 264+XI (стр. 144).

שאַצקי, יעקב, ד״ר. [365, 366, 367, 368, 369]
פרעסע ביי יידן, געשיכטע פון דער יידישער פרעסע.
„אַלגעמיינע ענציקלאָפּעדיע״, נ״י דובנאָוו־פאָנד און ציקאָ, ב׳ ג, „יידן״, 1942, ז׳ 215.

צביון [האָפמאַן, בן־ציון, ד״ר]. [368-367]
די ערשטע אידישע סאָציאַליסטישע טעגלעכע צייטונג אין ווילנע [**דער וועקר — פאָלקסצייטונג — די האָפענונג**].
„ווילנע זמ״ב״, נ״י, 1935, זז׳ 191—199.

גאָלדשמידט, א. י. [368-367]
די יידישע פרעסע אין ווילנע צייט דער מלחמה.
„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע״, 1922, זז׳ 571—612.
„ווילנע״, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 339—356.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [368-367]
אַ שטיקל געשיכטע פון ווילנער יידישע פרעסע.
„ווילנער טאָג״, (יובליי־נומער 2500), יוני 5, 1927.

רייזען, זלמן. [368-367]
יודישע פעריאָדישע אויסגאַבען (1686—1913).
„לעקסיקאָן פון דער יידישער ליטעראַטור און פרעסע״, רעדאַקטירט פון ש. ניגער, וואַרשע, פ״ג צענטראַל, תרע״ד—1914, זז׳ 650—742.

רייזען, ז. [368-367]
די יודישע פרעסע (**אַ רשימה פון אַלע יודישע צייטשריפטן און צייטונגען, וואָס זיינען אַרויס אין פאַרשיידענע לענדער פאַרן יאָהר תרע״ב**).
„דער פנקס״, יאָהרבוך פאַר געשיכטע פון דער יודישער ליטעראַטור און שפּראַך פאַר פאָלקלאָר, קריטיק און ביבליאָגראַפיע. רעדאַקטירט ש. ניגער, ווילנער פ״ג פון ב. קלעצקין, תרע״ג—(1913), זז׳ 271—278, 2 אויפלאַגע תרפ״ג—1923.

ישורין, יעפים. [368-367]
די אידישע און אַלגעמיינע פרעסע אין ווילנע היינטיגן טאָג (1934).
„ווילנע״ זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 357—364.

שולמאַן, אליהו, ד״ר. [368]
די צייטשריפט „די יודישע (אידישע) וועלט״.
„פנקס פאַר דער פאָרשונג פון דער יידישער ליטעראַטור און פרעסע״, רעד׳ ד״ר שלמה ביקל, נ״י, אַל׳ ייד׳ קולטור־קאָנגרעס, תשכ״ה—1965, זז׳ 122—170.

Cohen, I. [368-364]
PUBLISHERS AND PRESS. "Vilna", Phila. 1943, Chapter XVIII, pp. 413-414.

קאַסאָווער, מרדכי, ד״ר. [369]
ווילנע — ירושלים דליטא.
„ליטע״, ב׳ 1, נ״י, 1951, זז׳ 1149—1150.

Иваск, У. Г. [369]
ЕВРЕЙСКАЯ ПЕРИОДИЧЕСКАЯ ПЕЧАТЬ В РОССИИ. Материалы для истории еврейской журналистики. Выпуск I: Издания на русском языке (1860–1917). Издания и вступительная статья Ю. Б. Генса. Таллин, 1935, ст. 106+2 Таблицы.
6 Еврейские и 1 Караимская издание на русском языке в Вильне.

מוזיק

חזנים און כאָרן, דיריגענטן און קאָמפּאָזיטאָרן

ר.[אוניצקי], י. ח. [372]
דער ווילנער בעל־הביתל.
„חזנים־וועלט״, וואַרשע, נומערן 1, 2, 3, 4, 6, 9, 11, 12, 18, 1934.

סאַפּיר, שאול. [372]
דער ווילנער באַלעבעסל. **אָריגינעלער היסטאָרישער ראָמאַן פון 19טן יאָרהונדערט אין 2 בענדער. נ״י, 1947, ז׳ 730.**

פּרוג, ש. ש. [372]
דער ווילנער באַלעבעסל (**יידיש ז. רייזען**).
„ווילנער טאָג״, 1922.

דרוקער, אירמע. [372]

דאָס ווילנער באַלעבעסל.

„סאָוועטיש היימלאַנד", מאָסקווע, נומ' 6, 1963, זז' 67—77.

סטוטשעווסקי, י. [372]

דער ווילנער באַלעבעסל (לעגענדע וועגן יידישן מוזיקאַלישן גאון). ת"א, פרץ־פאַרלאַג, 1968.

ב. מ. ב. [373־371]

ווילנער חזנים.

„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 14—37, 1913.

וועגן צען חזנים פאַר די פאַרגאַנגענע 90 יאָר.

קוסעוויצקי, משה. [372־371]

ווילנער גרויסע שטאָט־שול און אירע חזנים.

„די חזנים־וועלט, וואַרשע, נומ' 1, 1934.

איבערזיכט וועגן 12 חזנים.

דערצאַנסקי, ראובן. [372־371]

די חזנים־פראַגע אין ווילנע (אַ סטאַטיסטיק פאַר די לעצטע 100 יאָר).

„צייט", דעצ' 9, 1927.

סטאָלניץ, נתן. [372־371]

דאָס פלאַץ וואָס חזנות האָט פאַרנומען אין ווילנע.

„חזנים זשורנאַל", רעד' מ. ס. ירדני, נ"י, אַרויסגעגעבן פון חזנים־פאַרבאַנד פון אַמעריקע און קאַנאַדע. זז' 23—25.

שערמאַן, פ. [371]

גרשון סיראָטאַ (צו זיין 30־יעהריגען בערופס־יובילעאום. ווילנאַ — וואַרשע).

„חזנים־וועלט", וואַרשע, נומ' 8, 1934, זז' 21־22.

גאָלדשטיין, יעקב. [371]

פון מיינע זכרונות.

„חזנים־וועלט", יולי, 1937.

קאַהאַן, אַב. [371]

אַ מיטל־פונקט פון חזנים.

„בלעטער" ב' 1, קאַפּ' 6, זז' 44—47, 131־132.

קוסעוויצקי, משה. [372]

פון מיין נאָענטער פאַרגאַנגענהייט. מיין וועג צו ווילנער חזנות. (10 יאָר ביים עמוד).

„חזנים־וועלט", וואַרשע, נומ' 2, 1934, ז' 9.

[372]

יוסף איידעלסאָן — דער לעצטער ווילנער שטאָט־חזן.

„אַמעריקאַנער", נ"י, מערץ 3, 1950, ז' 21 ;

„חזנים־זשורנאַל", נ"י, דעצ' 1950, ז' 69.

סטאָלניץ, נתן, חזן. [373־372]

עקיבא דורמאַשקין הי"ד און זיין איינפלוס אויפן נגינה־געביט אין אַמאָליקן ראַדאָם.

„ראַדאָמער שטימע", אַפּריל 1964, זז' 5—12.

סעפּעראַטער אָפּצוג (אויך וועגן ד״ס קינדער : דיריגענט און פּיאַניסט וואָלף ; זינגערין העניע און פּיאַניסטין פאַניע דורמאַשקין).

נתן סטאָלניץ. [372־371]

נגינה אין יידישן לעבן, טאָראָנטאָ, קאַנאַדע, 1957, זז' 266 + 62 ענגליש.

בערנשטיין, א. מ. [372]

ר' אברהם דער באַס [קאַלמאַנאָוויטש] ז"ל. צו שלושים פון זיין פטירה.

„צייט", יאַנ' 17, 1930.

ב. [373—371]

גייסטיקע נגינה (וועגן ערשטן נומער פון זשורנאַל „עבודת הבורא", געווידמעט סינאַגאָגיע־געזאַנג און חזנישע אָנגעלעגנהייטן, אַרויסגעגעבן פון א. בערנשטיין).

„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 8, 10, 1913.

קאַץ, יוסף. [373 ,372]

ווילנער באַרימטע יידישע מוזיקער און אַרטיסטן.

„ווילנע" זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 597—608.

דער ווילנער באַלעבעסל, לעאָפּאָלד גאָדאָווסקי, יאָשאַ חפץ, יוסף ווינאָגראַדאָוו, יוסף רומשינסקי, י. פּיראָזשניקאָוו, מ. זילבערשטיין־מיכאַילאָוו.

פּאַטער, י. [273]

אברהם־משה בערנשטיין.

„יידישע מוזיק אין פּוילן צווישן ביידע וועלט־מלחמות", תל־אביב, וועלט־פאַרבאַנד פון פּוילישע יידן, 1970, זז' 60—70 און 4 קאָמפּאָזיציעס, זז' XXIV—XXX.

ראָזענטאַל, מ., ד"ר. [373]

מוזיק־נאָטיצן.

„צייט", מאַי 6, 1938.

וועגן 8טן מוזיק־אָוונט אין האַנדלס־אינדוסטריע־קלוב. די יונגע מוזיקער איסאַק סטאָלאָוו און בער באַגאָן.

דאָס רומשינסקי־בוך. [373]

אַרויסגעגעבן לכבוד זיין 50טען געבורטסטאָג. רעדאַקטירט פון : מ. אָשעראָוויטש, צ. ה. רובינשטיין, ז. זילבערצווייג, וו. עדלין, ה. עהרענרייך, י. קירשענבוים און סעקרעטאַר ש. פּערלמוטער, נ"י, אַפּריל 9, 1930, זז' 128.

רומשינסקי, יוסף. [373]

די מוזיקאַלישע ווילנע.

„ווילנע", זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 825—828.

[374]

געזעלשאַפט פאַר יידישער פאָלקס־מוזיק.

הלוי [חיים לעווין], נומ' 2.

ראַגאָוויטש, אברהם, נומ' 11.

זעקסטער יאָר (1907—1913). נומ' 50.

וואו זיינען זיי ?, נומ' 52.

„ווילנער וואָכנבלאַט", 1913.

גאָרדאָן, ש. [374]

„הזמיר".

„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 244—245.

רייזען ז. [375]

יעקב גערשטיין.

„ווילנער טאָג", פעב' 13, 1931.

[375]

5 יאָר גערשטיינס כאָר. (די סיורפּריז־פייערונג פאַרן דיריגענט).

„ווילנער טאָג", מערץ 5, 1937.

גערשטיין, י. [375]

דער גערשטיין־כאָר.

„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 229—234.

דרייער, שמואל. [376]

ווילנער געזאַנג־פאַראיינען (ווילביג־כאָר).

„טאָג", מערץ 28, 1929.

לכבוד א. סלעפּ. (באַנקעט לכבוד 5־יאָריקן יובל פון ווילביג־כאָר).

„ווילנער טאָג", אַפּריל 17, 1931.

ס[טאַצ]־קי, א. [376]

ווילביג־כאָר אין ראַדיאָ. (דריטער ראַדיאָ־קאָנצערט).

„ווילנער טאָג", פעב' 27, 1933.

צום 10־יאָריקן יובל פון ווילביג־כאָר.

„ווילנער טאָג", אַפּריל 30, 1936.

אַן עד־ראיה. [376]

שטורמישער דערפאָלג פון ווילביג־כאָר אין וואַרשע.

„צייט", אָקט' 15, 1936.

מילאַקאָווסקי, י. [376]

ווילביג־כאָר.

„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 227—230.

יידישער מוזיק־אינסטיטוט
אָרקעסטערס, אָפּערע, באַלעט

בערנשטיין, א. מ. [378—374]

די מוזיק אין ווילנע פאַר דער צייט פון די אָקופּאַציעס.

„פּנקס מלחמה־אָקופּאַציע", 1922, זז' 683—688.

פאַטער, יששכר. [371, 380]
יידישע מוזיק אין פוילן צווישן ביידע וועלט־מלחמות. תל־אביב, וועלט־פעדעראַציע פון פוילישע יידן, 1970, זז׳ 425 + LXXVIII מוזיק.
פאַרצייכענונגען און אָפּהאַנדלונגען וועגן 60 חזנים, זינגער, מוזיקער, דיריגענטן און קאָמפּאָזיטאָרן אין ווילנע.

קאָנצערט אין גרויסן שטאָט־זאַל. [373, 377]
„אונדזער טאָג״, יאַנ׳ 15, 1939.
מכבי בלאָז־אָרקעסטער־דיריגענט ע. טייטעלבוים. ווילביג־כאָר, דיריגענט א. סלעפּ. און מאַרעווסקי רעציטאַציע.

[373, 377]
גרויסער אָוונט לכבוד דער פּרעמירונג פון ח. גראַדע.
„צייט״, פעב׳ 24, 1939.
מכבי בלאָז־אָרקעסטער, דיריגענט טייטעלבוים.

ביעגון, ש., מגר׳. [376, 378]
דער היינטיקער קאָנצערט פון יידישן סימפאָנישן אָרקעסטער.
„צייט״, פעב׳ 27, 1939.

ש. [376, 378]
ווילביג־כאָר און דער סימפאָנישער אָרקעסטער (13 יאָר — קרוב 50 קאָנצערטן).
„צייט״, מערץ 31, 1939.

ש. [378]
נוסח־ווילנע. 10 יאָר מאַנדאָלינען־אָרקעסטער [ביי ווילביג, דיריגענט ח. ליכטזאָן].
„צייט״, מאַי 6, 1938.

שאַבאַד, צ., ד״ר. [379]
וועגן אַ יידישער קאָנסערוואַטאָריע.
„טאָג״, מאַי 19, 1922.

[379]
„10 יאָר יידישער מוזיקאַלישער אינסטיטוט״.
זאַמלהעפט, ווילנע, 1935.

ב־ן. [379]
אַ צען־יאָריקער יובילײ (שילער־ראַט פון יידישן מוזיק־אינסטיטוט).
„צייט״, דעצ׳ 9, 1938.

X. [379]
קאָנצערט פון די אַביטוריענטן פון יידישן מוזיק־אינסטיטוט.
„אונדזער טאָג״, יוני 23, 1939.

דער יידישער מוזיקאַלישער אינסטיטוט. [379]
„ווילנער אַלמאַנאַך״, 1939, זז׳ 235—238.

ראָן, לייזער. [380]
די יידישע אָפּערע אין ווילנע (1922—1940).
„יידיש טעאַטער אין ווילנע״, נ״י, 1968, זז׳ 346—249.

מ[אכטיי], בן־ציון. [380]
ביים געבורט פון אַ יידישן אָפּערע־טעאַטער.
„אונזער פריינד, דעצ׳ 8, 1922.
„קאַרמען״.
„ווילנער טאָג״, יאַנ׳ 1, פעב׳ 2, 1934.

ס.[טאָצ]קי, ל. [380]
די אויפפירונג פון „האַלקאַ״ און יידיש.
„צייט״, אַפּריל 8, 1935.

X. [380]
די אָפּערע ״טאָסקאַ״ אויף יידיש.
„צייט״, דעצ׳ 25, 1936.

לע. [380]
אַ קאָלאָסאַלער אויפטו (אַאידאַ).
„אונדזער טאָג״, דעצ׳ 23, 1938.

נודעלמאַן, י. [380]
„אאידאַ״.
„ווילנער עמעס״, סעפּט׳ 10, 1940.

העלענאַ, לאַשקעוויטש. [381]
„צויבער פון וואַלס״.
„צייט״, נאָוו׳ 17, 1933.

כ.[הן], ש. [381]
אַנעטאַ רייזער־קאַפּלאַן.
„ווילנער טאָג״, מאַי 25, 1931.

אַנעטאַ רייזער. [381]
„ליטעראַרישע בלעטער״, וואַרשע, נומ׳ 16, 1937, ז׳ 259.

זאַמשטייגמאַן, אהרן. [381, 383, 401]
דער חסידל. געווידמעט מוסיע דייכעס צו איר 6־יאָריקן געבורטסטאָג. ליטאָגראַפיע ח. לאַסקאָוו, 1927, ז׳ 4.

מוסיא דייכעס. [381, 383, 401]
מ. ט. „מאָמענט״, וואַרשע, יוני 12, 1927.
פעלדמאַן, י. „פאָרווערטס״, נ״י, יוני 14, 1929.
שטרייט, ש. מוסיה דייכס, „מאזנים״, תל־אביב, יולי, 1932.
פיכמאַן, י., „הארץ״, תל־אביב, יולי, 1932.
ביאַליק, ח. נ., תל־אביב, יולי 1932 ;
„צייט״, ווילנע, יולי 28, 1932.

ראָן, לייזער. [381, 383, 401]
אַמעריקע געזעגנט און ווילנע באַגעגנט איר וווּנדער־קינד מרים דייכעס אין ישראל.
„טאָג־מאָרגן זשורנאַל״, נ״י, אויג׳ 27, 1970 ;
„ווילנער פנקס״, ת״א, נומ׳ 5, 1970, זז׳ 27־28.

א. [381, 383]
מוזיק און קינדער־טאַנץ. (דאַניא מינקאָוויטש און טאַנץ־סטודיע סאַווינאַ דאַלסקאַ).
„צייט״, יאַנ׳ 7, 1930.

[381, 383]
סאַווינא דאַלסקאַ־אָוונט אין „ליוטניע״. צו איר 10־יאָריקער קינסטלערישער פּעדאַגאָגישער טעטיקייט.
„צייט״, מאַי 8, 1937.

בתיה גראָדזענטשיק טאַנץ־סטודיע. [381, 383]
„צייט״, יאַנ׳ 27, 1934.

די פידלערין לענאַ קאַנטאַראָוויץ. [383]
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 42, 1911.

[383]
זאַמשטייגמאַן — 14־יאָריקער וויאָלאָנטשעליסט.
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 44, 1911.

ב. [383]
אַ וואונדערקינד. (אביאסף בערנשטיין טרעט אויף אין בערלין).
„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 24, 1913.

[372, 383]
נח קוסעוויצקי, (אַ 10־יאָריקער חזנדל — וואַקסט אַ קוסעוויצקי).
„צייט״, אָקט׳ 13, 1938.

[372, 383]
אַ מערקווירדיקער טאַלאַנט — יחזקאל שינעצקי. (אַ מיטל־יעריקער ייד, אַ מייסטער פון מויל־האַרמאָניק).
„אונדזער טאָג״, מערץ, 10, 1939.

יידיש טעאַטער

לצים און פּורים־שפּילן

Маггид, Д. Г. [384]
КНИГА О КУНДЕСЕ. „Еврейская Старина", СПБ, 1913, стр. 490.

קאָן, פּ. [384]
האכסמפלר היחידי של „ספר הקונדס״.
„קרית ספר״, ירושלים, כרך 8, עמ׳ 129—133.

צינבערג, י., ד״ר. [384]
די געשיכטע פון ליטעראַטור ביי יידן.
פ״ג טאָמאָר, ב׳ 8, בוך 2, זז׳ 129—131.
„ספר הקונדס״.

קאַהאַן, אַב. [384]
אייזיק מאיר דיק, מאָטקע חב״ד, שייקע פייפער.
„בלעטער״, נ״י, ב׳ 1, קאַפּ׳ 7, זז׳ 120—122.

גאָלאָמב, צבי־ניסן [384]
מאָטקע חב״ד, שייקע פייפער און דיק.
„פרימאָרגן״, ריגע, דעצ׳ 5, 1929.

אַ בילד פון מאַטקע חבד. [384]

„ווילנער טאָג״, נאָוו׳ 8, 1929.

ר.[ייזען], ז. [384]

אַלט־ווילנע. ענדלעך דער אמת וועגן מאַטקע חבד.

„אונדזער טאָג״, מערץ 3, 1939.

מ. [מייזיל], נ. [385]

די אויפפירונג פון מכירת יוסף־שפּיל (אין ווילנע).

„ליטעראַרישע בלעטער״, וואַרשע, נומ׳ 32, 1925.

[385]

טראַדיציאָנאַלער פּורים־שפּיל אויפגעפירט פון יידישן לערער־סעמינאַר.

„קונסט און לעבן״, פעב׳ 26, 1926 ;

„ווילנער טאָג״, מערץ, 1928 ;

„ווילנער טאָג״, מערץ 6, 1931.

דוד און גלית, קאָנצעפּציע ד״ר ר. ראָזענטאַל ; „המן־טאַשן״, אָפּערע פון אברהם זשורער.

דרייער, ש. [385]

פּורים־שפּיל און שעקספּיר.

„ווילנער טאָג״, נומ׳ 66, 1928.

גאָלאָמב, א. [385]

יידישער לערער־סעמינאַר אין פּוילן.

„שריפטן פאַר פסיכאָלאָגיע און פּעדאַגאָגיק פון ייוואָ״, ב׳ 1, 1933, ז׳ 443, [פּורים־שפּילן].

פאַרשטעלונגען אין לערן־אַנשטאַלטן

וויינרייך, מ., ד״ר. [388—385]

שול־טעאַטער.

„ווילנער טאָג״, אַפּריל 4, 1924.

זילבערצווייג, זלמן. [388—385]

יידיש טעאַטער אין לערן־אַנשטאַלטן.

„חסד לאברהם״, אברהם גאָלאָמב יובל־בוך. רעד׳ מ. שטאַרקמאַן, לאָס אַנדזשעלעס, תשל—1969־1970, זז׳ 561—566.

ראַן, לייזער. [388—385]

יידישע שולן און יידיש טעאַטער.

„יידיש טעאַטער אין ווילנע״, נ״י, 1968, זז׳ 239—241.

די יובליי־פייערונגען פון צ.ב.ק. [270, 386]

שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924, זז׳ 382—384.

שול־פאָרשטעלונגען, קאָנצערטן, ספּאָרט־אימפּרעזעס און אויפמאַרש פון די שילער דורך די שטאָטישע גאַסן.

ד. [386]

אַ קינדער־פאָרשטעלונג אין פילהאַרמאָניע.

„ווילנער טאָג״, דעצ׳ 28, 1919.

פלודערמאַכער, ג. [386]

די לעצטע פייערונג פון צ.ב.ק. (צו דער אויפפירונג פון „בום און דריידל״).

„ווילנער טאָג״, יוני 20, 1924.

[386]

דער דראַמאַטישער קרייז ביי דער יינגל־שול „מפיצי השכלה״.

„מפיצי השכלה יובל־העפט״, 1931, זז׳ 60־61.

שטילער, בערטאַ. [386]

אונדזערע דראַמאַטישע אַרויסטרעטונגען.

„20 יאָר קופּערשטיין־שול״, 1934, זז׳ 100־101.

ב. [386]

דער שלום־עליכם פרימאָרגן פון די יידישע שולן.

„אונדזער טאָג״, יוני 15, 1937.

גאָלאָמב, רבקה. [388—386]

טעאַטער ווי אַ דערציאונגס־מעטאָד.

„בלעטער פאַר יידישער דערציאונג״, נ״י, יוני—סעפּט׳, 1949, זז׳ 103—108.

ג. [295, 387]

אַ יורישער אָוונט.

„ווילנער וואָכנבלאַט״, נומ׳ 51, 1913.

פּרץ הירשביין „ילדים״, אויפגעפירט פון די שילערינס פון „יהודיה״.

ראַן, אליעזר. [387, 393]

החוגים והסטודיות הדרמטיות בוילנה, בשנות 1903—1943.

„החינוך והתרבות העברית באירופה בין שתי מלחמות העולם״, בעריכת ד״ר צבי שארפשטיין. הוצאת עגן, תשי״ז — 1957. עמ׳ 547—562.

בן־ציון. [252, 387]

„עליה ב״ און דער השומר הצעיר (צו דער פאָן־אַנטהילונג פון „השומר הצעיר״).

„צייט״, מיי 10, 1938.

יאָסקאָוויטש, א. א. [252, 387]

אַן אויפטו (צו דער אויפפירונג פון „עליה ב״).

„צייט״, מאַי 13, 1938.

פּיעסע אין 4 אַקטן פון מ. בדר.

פלודערמאַכער, ג. [388]

אָוונט־שול אויפן נאָמען פון י. ל. פּרץ.

„שול־פּנקס פון צ.ב.ק.״, 1924, ז׳ 232.

רייזען, ז. [388]

„לייכטזיניקייט און צביעות״ (אויפגעפירט פון די תלמידים פון יידישן לערער־סעמינאַר אין פילהאַרמאָניע).

„ווילנער טאָג״, אַפּריל 8, 1924.

שפּאַרבער, משה. [388]

„סאַלאָמעאַ״ (געשטעלט פון מ. קולבאַק אויפן סיום פון יידישן לערער־סעמינאַר).

„קונסט און לעבן״, פעב׳ 1926.

ק־ס [רייזען, ז.]. [388]

אָוונטן און רעפעראַטן.

„ווילנער טאָג״, נומ׳ 66, 1927.

קולבאַקס „שטאָט״ און אַ פראַגמענט פון לייוויקס „גולם״ אויפגעפירט אין הומאַניסטישע גימנאַזיע.

דראַמקרייזן, דראַמסטודיעס, יונג־טעאַטער־קאָלעקטיוון

באָריסאָוו, ב. [389]

מיינע דראַמאַטישע קרייזלעך (זכרונות פון אַ ווילנער טעאַטער־אַמאַטאָר).

„ווילנער אַלמאַנאַך״, 1939, זז׳ 167—172.

ראַן, לייזער. [389]

דראַמאַטישע קרייזן.

„יידיש טעאַטער אין ווילנע״, נ״י, 1968, זז׳ 241—246.

[390]

יידישע דראַמאַטישע סטודיע ביי דער טעאַטער־געזעלשאַפט.

„צייט״, נאָוו׳ 11, 1932.

ראַן, לייזער. [391]

„דאַווקע״, ווילנער קאַמעראַל און קליינקונסט־טעאַטער, (1933—1939).

„יידיש טעאַטער אין ווילנע״, נ״י, 1968, זז׳ 254—256.

וו. וו. [391]

דאַווקע ביי דער אַרבעט.

„דער נייער קורץ״, יוני 16, 1934.

רייזען, ז. [391]

„כאַפּטעם קלאַפּטעם״.

„ווילנער טאָג״, דעצ׳, 1937.

בעלאַ [ביילים, ש.]. [391]

„כאַפּטעם קלאַפּטעם״.

„צייט״, דעצ׳, 1937.

„דאַווקע״. [391]

„ליטעראַרישע בלעטער״, וואַרשע, נומ׳ 2 (713), 1938.

ראַן, לייזער. [391]

ווילנער יידישער קינדער־טעאַטער (1919—1939).

„יידיש טעאַטער אין ווילנע״, נ״י, 1968, זז׳ 256—258.

סקי[סטאָצקי], ל. [391]

צום ערשטן אויפטריט פון ווילנער יידישן קינדער־טעאַטער (שלום עליכם „מאָטל פּייסי דעם חזנס״).

„צייט״, מערץ 6, 1936.

פריי [טעפער], יוסף. [391]
„ברידערלעך" אין קינדער־טעאַטער.
„ווילנער טאָג", אָקט' 26, 1936.

ראַן, לייזער. [392]
ווילנער יידישער מאַריאָנעטן־טעאַטער „מיידים", (1942—1933).
„יידיש טעאַטער אין ווילנע", נ"י, 1968, זז' 251—254.

טעס [טעפער, י.]. [392]
„מיידים".
„ווילנער טאָג", אַפּריל, 1934.

[392]
דער מיידים (קינדער־פּראָגראַם „שיקישער").
„ווילנער טאָג", פעב' 21, 1936.

ק־ס [רייזען, ז.]. [392]
דער מיידים (5טע פּראָגראַם).
„ווילנער טאָג", סעפּט' 30, 1936.

ר[ייזען], ז. [392]
מער צוטרוי צו די אייגענע כוחות (6טע פּראָגראַם).
„ווילנער טאָג", מערץ 23, 1939.

נ. וו. [392]
דער מיידים לאָזט זיך ניט פאַרגעסן (8טע פּראָגראַם).
„ווילנער טאָגבלאַט", אַפּריל 7, 1940.

פ[אָרדומינסקי], הירש.
מיידימס מאַטאָנע צו דער שול־יוגנט (11טע קינדער־פּראָגראַם).
„ווילנער עמעס", סעפּט' 16, 1940.

העברעאישער טעאַטער און דראַמסטודיע

ראַן, אַליעזר. [393]
החוגים והסטודיות הדרמטיות בוילנה בשנות 1903—1943.
„החינוך והתרבות העברית באירופה, נ"י, 1957, עמ' 547—562.

טעאַטער־און קונסט־געזעלשאַפטן

עלקין, מ. [394]
די יידישע קונסט־געזעלשאַפט אין ווילנע.
„טאָג", דעצ' 24, 1921.

ז. [רייזען]. [394]
פון דער יידישער קונסט־געזעלשאַפט.
„ווילנער טאָג", יאַנ' 27, 1923 ; מערץ 18, 1931.

ראַן, לייזער. [394־395]
טעאַטער־און קונסט־געזעלשאַפטן אין ווילנע (1907—1940).
„יידיש טעאַטער אין ווילנע", נ"י, 1968, זז' 258—264.

ראָזענבוים, י. ח. [395]
די יידישע טעאַטער־געזעלשאַפט אין ווילנע.
„לעבען", נומ' 1, 1920, זז' 10—12.

ווילנער יידישע טעאַטער־געזעלשאַפט. [395]
„די וואָך", נאָוו' 6, 1931.

ב—ן. [395]
די קאָנפערענץ פון טעאַטער־געזעלשאַפט אין שוץ פון יידישער טעאַטער־קולטור אין ווילנע.
„צייט", נאָוו' 19, 1935.

[395]
פּראָקלאַמירט די אַקציע פאַר אַ יידישן טעאַטער־בנין אין ווילנע.
„אונדזער טאָג", פעב' 13, אַפּריל 7, 1939.

מאַץ, הירש. [395]
די טעטיקייט פון טעאַטער־געזעלשאַפט.
„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 159—166.

ווילנער טעאַטער און „ווילנער טרופּע"

[401—395]
יידיש טעאַטער אין אייראָפּע צווישן ביידע וועלט־מלחמות (מאַטעריאַלן צו דער געשיכטע פון יידישן טעאַטער). ב' 1, פּוילן. רעד' קאָלעגיע י. מאַנגער, י. טורקאָוו, מ. פּערנסאָן. ז' 516. תשכ"ט—1968, ז' 516. ב' 2, סאָוועטן־פאַרבאַנד, מערב־אייראָפּע, באַלטישע לענדער, נ"י, אַרויסגעגעבן פון אַלוועלטלעכן יידישן קולטור־קאָנגרעס, תשל"א—1971, ז' 340.

מאָרעווסקי, אברהם. [401—395]
אַהין און צוריק (זכרונות פון אַ יידן אַן אַקטיאָר). וואַרשע, יידיש בוך, ב' 1, 1958 ; ב' 2, 1959 ; ב' 3, 1960 ; ב' 4 [1963].

ווילנע — ב' 1, זז' 101—150 ; ב' 3, 379—528 ; נחום און אסתר ליפּאָווסקי, זז' 405—422 ; ב' 4, „ווילנער טרופּע", זז' 55—104, 124—159 ; אין פילם „דאָס אַלטע געזעץ", זז' 165—172.

אַברהם .מאָרעווסקי. [401—398]
[אין 16 פון זיינע בינע־געשטאַלטן. אַלבאָם]. הילע פּראָיעקטירט ר. כוואָלעס. וואַרשע, יידיש בוך, א"י. 16 פּאָסט־קאַרטן און הילע מיטן אינהאַלט־פאַרצייכעניש אין יידיש און פּויליש.

ראַן, לייזער. [398—396]
יידיש טעאַטער אין ווילנע (אַ צושטייער צו אַ פערטל יאָרהונדערט יידיש טעאַטער־קולטור אין ירושלים דליטע. אַ קיצור פון אַ גרעסערער אַרבעט).
„יידיש טעאַטער אין אייראָפּע", ב' 1, נ"י, 1968, זז' 229—264.

מאַרק, אהרן. [396]
יידיש טעאַטער אין ווילנע.
„ליטעראַרישע בלעטער", וואַרשע, נומ' 45, 1932.

—— ווילנער קולטור־באַלאַנס.
„ווילנער טאָג", יאַנ' 1, 1937.

ק־ס [רייזען, ז.]. [396]
די עפענונג פון יידישן פאָלקס־טעאַטער. (פון נחום ליפּאָווסקי).
„ווילנער טאָג", פעב' 9, 1926.

אַבראַמאָוויטש, ה. [396]
נחום ליפּאָווסקי, דער ליידנשאַפטלעכער טעאַטער־מענטש.
„צייט", יאַנ' 10, 1930.

צום געדענק־אָוונט דעם 14טן יאַנואַר.

מאָרעווסקי, אברהם. [396]
אומשטערבלעכקייט (צען יאָר נאָכן טויט פון נחום ליפּאָווסקי).
„אונדזער טאָג", יאַנ' 27, 1939.

[396]
(38) נעמען פון ווילנער וועלכע זיינען פאַרצייכנט אין דעם לעקסיקאָן פון יידישן טעאַטער. צוזאַמענגעשטעלט פון ז. זילבערצווייג [אין ערשטע 2 בענדער].
„ווילנע זמ"ב", נ"י, 1935, זז' 614־615.

זילבערצווייג, זלמן. [396]
לעקסיקאָן פון יידישן טעאַטער. בענדער 1—6.

ר[ייזען], ז. [397]
ווידעראַמאָל וועגן יידישן טעאַטער.
„ווילנער טאָג", אָקט' 24, 1933.

מזל, מ. [397]
די אייראָפּעאישע אָפּערעטע אויף דער יידישער בינע.
„די בימה", יאַנ' 23, 1923.

שק. [שמשון קאַהאַן]. [397]
פאַר אַ יידישער אָפּערעטע.
„אונדזער טאָג", נומ' 117, 1938.

רייזען, ז. [400—398]
דער יידישער טעאַטער אין ווילנאַ.
„ווילנער זאַמלבוך", ב' 2, 1918, זז' 165—174.

די ווילנער טרופּע און איר רעפּערטואַר.

[400—398]
דער רעפערטואַר פון דער „ווילנער טרופּע״ (1915
—1919).
„ייוואָ־בלעטער״, ב׳ 1, 1931, זז׳ 283־284.

[398]
די ווילנער אין לאָדזש. ליטעראַרישע זאַמלהעפט לכבוד
דעם „פאַראיין אידישע דראַמאַטישע אַרטיסטען אין ווילנאָ״.
לאָדזש, מערץ, 1918, ז׳ 16.

|400-398|
JUDISCHES KÜNSTLER THEATHER.
Arnold Zweig-Wilnaer Schauspieler in Berlin.
Illustrirte Programm. Berlin, September, 1921.

[400—398]
„פּאַדאַ״ — Souveinr VILNA TROUPE
דער רעפערטואַר פון דער „ווילנער טרופּע״ אין לאָס
אַנדזשעלעס אין סעזאָן 1924־1925.
Los Angeles, Calif. 1924-1925, 10pp.

[398]
אונזער בינע. אַרויסגעגעבן פון דער געז׳ פריינט פון
יידישן טעאַטער אין ווילנע לכבוד דעם צוריקער פון דער
„ווילנער טרופּע״ אין ווילנע. דעצ׳ 4, 1928.

זילבערצווייג, זלמן. [400—398]
„ווילנער טרופּע״.
„לעקסיקאָן פון יידישן טעאַטער״, ב׳ 1, ביי דער נאָענט־
סטער מיטאַרבעט פון יעקב מעסטעל, אַרויסגעגעבן אונטער
דער השגחה פון דער יידישער אַקטיאָרן־יוניע אין אַמע־
ריקע. פ״ג אלישבע נ״י, 1931, זז׳ 704—717, איל׳, ביבל׳.
„ווילנע״ זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 572—586.

הר־ן. [398]
דער 10 יאָריקער יובילײ פון דער „ווילנער
טרופּע״.
„טאָג״, יולי 16, 1926.

ווייניג, נ. [398]
די קונסט פון די „ווילנער״.
„טאָג״, דעצ׳ 9, 1929.

גרינבוים, ה. [400־399]
די דוד הערמאַן־אויסשטעלונג אין ווילנע.
„פּאָריס״, וואַרשע, נומ׳ 19 (21), סעפּט׳ 16, 1938.

Cohen, I. |400-398|
THE "VILNER TRUPPE" "Vilna", Phila.
1943, Chapter XIX.

עלקין, מענדל. [400—398]
„פּאַדאַ״ (צום יובל־יאָר פון דער ווילנער טרופּע).
„אונזער צייט״, נ״י, אָקט׳, 1955.

וויכערט, מיכאל, ד״ר. [400—398]
די „ווילנער טרופּע״.
„זכרונות״, ב׳ 1 און 2, תל אביב, פ״ג מנורה, 1961.

בולאָוו, יוסף [400—398]
דערציילט וועגן דער „ווילנער טרופּע״.
„טאָג־מאָרגן זשורנאַל״, נ״י, יאַנ׳ 27, 1966.

שיינפעלד, א. [400—398]
ווען די „ווילנער״ זיינען געווען אין רומעניע.
אַ פּאָר עפּיזאָדן אין צוזאַמענהאַנג מיטן 50טן יובל פון דער
„ווילנער טרופּע״.
„טאָג־מאָרגן זשורנאַל״, נ״י, פעב׳ 3, 10, 1966.

יאַבלאָקאָוו, ה. [400—398]
די „ווילנער טרופּע״.
„אַרום דער וועלט מיט יידיש טעאַטער״, קאַפּ׳ 18, נ״י,
1968, זז׳ 326—329.

ווייסליץ, יעקב. [400—398]
דער גאַנג אין דער וועלט. („ווילנער טרופּע״).
„יידיש טעאַטער אין אייראָפּע״, ב׳ 1, נ״י, 1968, זז׳ 35—49.

ראָן, ל. [400—398]
יידיש טעאַטער אין ווילנע. („ווילנער טרופּע״).
„יידיש טעאַטער אין אייראָפּע״, ב׳ 1, נ״י, 1968 זז׳ 230־231.

אזרא, אלכסנדר. [400—398]
דער אָנהויב („ווילנער טרופּע״).
„יידיש טעאַטער אין אייראָפּע״, ב׳ 1, נ״י, 1968, זז׳ 23—34.
—— הלהקה הוילנאית.
„יהדות ליטא״, ת״א, תש״ד, עמ׳ 576—580.

[401]
מוסיעלע דייכעס און ביאַנקע דאָדע.
אין פילם־בילד „דער גורל״.
„קליינע פּאָלקסצייטונג״, וואַרשע, נומ׳ 8, פעב׳ 24, 1928.

צעפּעלעוויטש, ש. [401]
קינאָ און טעאַטער (צו דער אויפפירונג פון יידישן
פילם „דיבוק״, לויט ש. אַנ־סקי).
„צייט״, יאַנואַר 21, 1937.

שמערקע כ. [קאַטשערגינסקי]. [401]
די שפּאַנענדיקע געשיכטע פון דעם „דיבוק״־פילם.
(אַ שמועס מיט אברהם מאָרעווסקי).
„אונדזער טאָג״, יולי 8, 1937.

קינסטלער-פּלאַסטיקער און קונסט-אויסשטעלונגען

Антокольский Марк Матвеевич. [402]
АВТОБИОГРАФИЯ.
„Вестник Европы", № 9, и 10, 1887.

מגיד, דוד. [402]
מרק אנטוקולסקי. ורשה, 1897.

Стасов, В. В. [402]
М. М. АНТОКОЛЬСКИЙ, ЕГО ЖИЗНЬ, ТВОРЕНИЯ, ПИСЬМА И СТАТЬИ. СПБ и Москва, 1905, стр. 899.
„Собрание сочинение", Том I. СПБ, 1894.

З. А. [402]
АНТОКОЛЬСКИЙ И ЕВРЕИ. Вильна, тип.„Русский почин,"1902, стр. 97.

R[osenthal], H[erman], |402|
MARK MATVEYEVICH ANTOKOLSKI. "The Jewish Encyclopedia", Volume I, New. York. — London 1901, pp. 653-654.

Günzburg, David, Baron. |402|
DER GROESSTE JUEDISCHE BILDHAUER. "Ost und West", Berlin. November 1902, ss. 729-740.

Günzburg, Elias, Bildhauer.
M. ANTOKOLSKI (Zweite Periode). "Ost und West", Berlin, November 1902, ss. 739-750. Bilder: sp. 653-4, 725-6, 729-30, 733-4, 737-8, 741-2, 745, 746, 749-50.

אבן־סעדי. [402]
מאַרק אַנטאָקאָלסקי (צו זיין צענטן יאָרצייט).
„ווילנער וואָכנבלאַט, נומ׳ 27—39, 1912.

אַנ־סקי, ש. [שלמה־זנוויל ראַפּאָפּאָרט] [402]
ביי אנטאָקאָלסקין אין אַטעליע.
„געזאַמלטע שריפטן״, ב׳ 10, זכרונות, 2טע אויפלאַגע,
ווילנע־וואַרשע־נ״י, תרפ״ה—1925, זז׳ 17—40.

באַסטאָמסקי, ש. [402]
מרדכי אַנטאָקאָלסקי — דער גרויסער יידישער
סקולפּטאָר (אילוסטרירט מיט די וויכטיקסטע בילדער פון
זיינע ווערק). סעריע ביאָגראַפיעס פון יידישע קינסטלער,
פ״ג, נייע יידישע פאָלקסשול, 1922, ז׳ 61, איל׳.

לעווין, חיים. [402]
דער גאון פון פלאַסטיק (צום 90טן געבורטסטאָג פונעם
וועלטבאַרימטן יידישן סקולפּטאָר מאַרק אַנטאָקאָלסקי,
(תר״ג — חנוכה — תרצ״ג).
„צייט״, דעצ׳ 30, 1932.

פאַגעלמאַן, ל. [402]

מאַרק אַנטאָקאָלסקי און איליאַ גינצבורג, צוויי באַרימטע יידישע קינסטלער פון ווילנע.

„ווילנע" זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 521—550.

שווארץ, קרל, ד"ר. [402]

מרק אַנטוקולסקי.

„יהדות ליטא", ת"א, תש"ד, עמ' 572־573.

אַבראַמאָוויטש, ה. [402]

מרדכי אַנטאָקאָלסקי.

„פאַרשוווּנדענע געשטאַלטן, ב"א, 1958, זז' 13—25.

לייבאָווסקי, מ. [403]

גראַפישע און פלאַסטישע קונסט פאַר אונדזערע קינדער.

„טאָג", אָקט' 2, 1919.

—— מאָלן אין דער 8־קלאַסיקער ווילנער שול „מפיצי השכלה".

„די נייע שול", נומ' 3, מערץ, 1922.

קאַהאַן, אַב. [404]

אין דער צייכן־שול.

„בלעטער", ב' 1, זז' 218—226.

טונקעלער, דער. [404]

דאָס קאַפּיטל ווילנע אין מיין לעבן.

„ליטע", 1951, זז' 1279—1290.

די „ריסאָוואַלניע אוטשילישטשע"; דבורה פרענקעלס ביבליאָטעק; די „קרייזלעך".

[405]

אברהם איזענבערג, דער ווילנער סקולפּטאָר.

„ווילנע", זמ"ב, נ"י, 1935, זז' 551—554.

רייזען, זלמן. [405]

יידישע קונסט (אַ פּאָר נאָטיצן צו דער בילדער־אויס־שטעלונג פון קינסטלער ב. צוקערמאַן).

„טאָג", נאָוו', 1919.

לייבאָווסקי, משה. [406־405]

די קונסט אין ווילנע.

„פנקס מלחמה־אָקופּאַציע, 1922, זז' 619—628.

וויינינג, נ. [405]

די לעגענדע פון ווילנע. וועגן אַן אויסשטעלונג פון היגע קינסטלער.

„טאָג", אַפּריל 15, 1927.

—— „פון שול־הויף ביז גלעזער־גאַס".

„טאָג", דעצ' 9, 1929.

זאַלקינד, בער. [406־405]

פאָטאָגראַפיע און קונסט. צו דער פאָטאָ־אויסשטעלונג פון פאָטאָגראַף־קינסטלער מ. ליטוואַק.

„ווילנער טאָג", פעב' 10, 1937.

זאַלקינד, בער. [406—405]

יידישע פלאַסטישע קונסט און קינסטלער אין ווילנע.

„ווילנער אַלמאַנאַך", 1939, זז' 69—874.

כלל-טוער, שרייבער און דענקער צוגאַסט אין ירושלים דליטא

[407]

DER WILLKOMMEN DEM SIR MOSES MONTEFIORE. Und seiner hochverten Gemahlin Lady Judith geb. Cohen, von einem Chor Judischer Madchen in Wilna. Ausgesprochen von Rosa Trachtenberg, Jenny Tugedhold, und Elode Klatscho. Verfasst Vom Censor der Hebraischen Leteratur, dem Ehrenburger W. Tugendhold. Wilna, in der buchdruckerei des M. Romm, 1846.

[407]

SOME ACCOUNT. of the two journeys to Russia, Undertaken by Sir M. Montefiore, Baronet, in 1846 and 1872, to further the interests of the Russian Jews. London, 1882.

Loewe, Louis. [407]

DIARIES OF SIR MOSES AND LADY MONTEFIORE. London, 1890.

פין, שמואל־יוסף. [407]

אַ בריוו צו י. ל. גאָרדאָן.

„ווילנער זאַמלבוך", ב' 1, 1916, זז' 71—74.

וועגן מאָנטעפיאָרעס באַזוך אין ווילנע.

ב. מ. ב. [407]

ר' משה מאָנטעפיאָרע אין ווילנע אין יאָר תרל"ב.

„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ' 24, 1910, נומ' 25, 1913.

ציטראָן, ש. ל. [407]

ר' משה מאָנטעפיאָרע אין ווילנע.

„שתדלנים", וואַרשע, שרעבערק, 1926.

[407] משה מאָנטעפיאָרע אין ווילנע.

„ווילנער טאָג", פעב' 19, 1932.

גינזבורג, שאול. [407]

משה מאָנטעפיאָרע אין רוסלאַנד. זז' 162—202

ווילנע, זז' 182—193.

דענק־שריפט פון די ווילנער כלל־טוער צו מאָנ־טעפיאָרען. זז' 293—298.

דרוק־זאַכן וועגן מאָנטעפיאָרעס באַזוך אין ווילנע. זז' 293—298.

פון אַ פאַמיליען־קאָנפערענץ [בריוו פון צבי־הירש קאַצענעלנבויגען וועגן מאָנטעפיאָרעס באַזוך אין ווילנע] זז' 98—107.

„היסטאָרישע ווערק", ב' 2, נ"י, 1937.

Гольдберг, Б. А. [408]

ГЕРЦЕЛЬ В ВИЛЬНЕ. „Будущность", Вильна, № 32, 1903. „Возрождение", Вильна, № 15, Маи, 1914.

Goldberg, B. [408]

HERZL IN WILNA. "Die Welt", N-20, 1919.

[408] צו הערצל"ס יאָהרצייט.

ווילנאָ, כ' תמוז תרע"ו—1916, אויסגאַבע צעירי־ציון, ז' 16.

ד"ר הערצל אין ווילנאָ. זז' 5—8.

קאָן, פ. [408]

ביקורו של הרצל בווילנא.

„העולם", גליון ל"ג, תרפ"ח—1928.

Kon, Pinchas. [408]

GEHEIMBERICHTE UBER HERZLS BESUCH IN WILNO IM JAHRE 1903 (Zum 25 Gedenktage). Sonderabdruck aus "B'nai B'rith Mitteilungen" fur Osterreich, Wien, Heft 6, Juni 1928, Jahrg. 28, 10 s.

ברוידס, יצחק. [408]

הד"ר הרצל בוילנה לפי הפרטי־כל של המשטרה.

„וילנה הציונית ועסקניה", ת"א, 1939, עמ' 171.

צוקערמאַן, ברוך.

הערצל אין ווילנע.

„אידישע קעמפער", נ"י, דעצ' 5, 1947.

—— ד"ר הערצלס היסטאָרישער באַזוך אין ווילנע.

„טאָג", נ"י, יולי 24, 1949.

מיין אַרעסט צוליב אַ פּראָקלאַמאַציע פון לאָדזשער קאָמיטעט פון „בונד".

[408]

ווען דר. הערצל איז געווען אין ווילנע.

„טאָג־מאָרגן־זשורנאַל", נ"י, יולי 26, 1959.

פאַרצייכענונגען אין ד"ר הערצלס טאָג־בוך וועגן זיין באַזוך אין ווילנע, דעם 16טן אויגוסט, 1903.

טראָצקי, אליהו. [408]

ד"ר הערצלס באַזוך אין ווילנע.

„טאָג", נ"י, סעפּט' 12, 1959.

קלויזנער, ישראל.

הרצל בירושלים דליטא.

תדפיס מפרוס „יובל הע"ה הקונגרס הציוני הראשון". עם ביבליוגרפיה.

נחום סאָקאָלאָוו אין ווילנע. [409]
„זעלבסט־אַנטוויקלונג", שילער־זשורנאַל פון רעאַל־גימנאַ־זיע, נומ׳ 1, 1923, ז׳ 38.

לעוו, מאיר. [409]
מיר שווייגן !... (צו נחום סאָקאָלאָווס קומען קיין ווילנע).
„פרימאָרגן", נומ׳ 4, יאַנ׳ 4, 1934.

י., ש. [409]
פּרעסע־קאָנפערענץ ביי נחום סאָקאָלאָוו.
„פרימאָרגן", נומ׳ 6, יאַנ׳ 7, 1934.

יצחקי. [409]
אַ באַגעגעניש מיט נחום סאָקאָלאָוו [אין גמנסיה עברית].
„פרימאָרגן", נומ׳ 7, יאַנ׳ 8, 1934.

רעמבאָ, א. [410]
זשאַבאָטינסקי׳ס טעג און נעכט.
פּאַריז, 1951, ז׳ 317.

מענדעלע מוכר ספרים. [411]
אין ווילנער ישיבה.
„שלמה ר׳חיימ׳ס", ז׳ 143.

[411]
מענדעלעס יובילעאום־טעג אין ווילנא.
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ׳ 44, 1910.
ספּעציעלער אַפּטייל צו ממ״ס 75טן געבוירנטאָג: אל. שקאַלסקי ליד; די מענדעלע־פייערונגען אין ליטעראַטן־פאַראיין און אין טהרת הקודש.

שרעבערק, פּ. [411]
די יובילײ־אויסגאַבע פון מענדעלעס ווערק.
„ייוואָ־בלעטער", נ״י, ב׳ XXXV, 1951, זז׳ 201—212.
ממ״ס אין ווילנע אין 1910.

קריזאָווסקי, א. י. [411, 412, 415]
מענדעלע — ווילנע 1909 (יובילײ־אימפּראָוויזיציע).
ז׳ 141.
י. ל. פּרץ — 1910. ז׳ 142.

מיין גערזאַנג צו מיין עלטערן ברודער (אברהם רייזען). זז׳ 145—147.
„דאָס טעגלעכע ברויט", נ״י, 1946.

ד—ן. [411]
דער טרויער־אָוונט נאָך מענדעלע מוכר ספרים.
„לעצטע נייס", יאַנואַר 8, 1918.

אָלשוואַנגער, אַל. [411]
מענדעלע מוכר ספרים. (רעדע געהאַלטן אויפ׳ן טרויער־אָוונט פון ווילנער קולטור־געזעלשאַפט 6טן יאַנואַר).
„לעצטע נייס", יאַנואַר 9, 1918.

[411]
טרויער־אָוונט צו שלושים פון ממ״ס. פון דער מוזי־קאַליש, ליטעראַריש, דראַמאַטישע געזעלשאַפט „הזמיר", יאַנ׳ 8, 1918, פּראָגראַם. ז׳ 4.

[411]
צום 100־יאָריקן געבוירנטאָג פון מענדעלע מוכר ספרים.
„ווילנער טאָג", נומ׳ 299, דעצ׳ 27, 1935.
מענדעלע־נומער: ז. רייזען; פאַקטן און דאַטן פון מענדעלעס לעבן און שאַפן; אקים וואָלינסקי, ערשטער קריטישער אַרטיקל וועגן ממ״ס, 1884; א. איינגעלצין, ממ״ס־ווינטערנאַכט (כ״י), בילד און פאַטאַמאָנטאַזש.

[411]
100־יאָריקער געבורטס־טאָג פון מענדעלע־מוכר־ספרים.
„צייט", נומ׳ 3006, דעצ׳ 29, 1935.
ספּעציעלע מענדעלע־זייט: גאָלדשמידט א. י.: מענדעלע אין ווילנע אין 1909; אמר מענדעלע מו״ס: נאָטיצן.

פּרץ, יצחק לייבוש. [412]
אַלטוואַרג און אַלטערטימלעכקייט, וואוהין שיקן?
וואַרשע, ווילנע, פּעטערבורג, זז׳ 40—44.

——— פאָרט ווילנע! זז׳ 45—48.
„געזאַמלטע ווערק", ב׳ 17 „פון מיין ווינקעלע". צוערשטע געדרוקט אין „היינט", וואַרשע, 1912—1913.

הרצאת מר. י. ל. פרץ בווילנה. [412]
„הזמן", ט״ז אדר, תרע״ב — פעב׳ 21, 1912.

ווילנער, א. [412]
פּרץ אין ווילנע.
„פריינד", פּעטערבורג, נומ׳ 48, 1912.

ציטראָן, ש. ל. [412]
זכרונות. י. ל. פרץ [קאַפּ׳ ג׳, אין 1912 אין ווילנע].
„ווילנער זאַמלבוך", ב׳ 1, 1916, זז׳ 232—234.

[412]
פּראָגראַם פון פּרץ־אָוונט אין ווילנע.
[פּעב׳ 18, 1912].
„ווילנע", זמ״ב, נ״י, 1935, ז׳ 833.

כץ, בן־ציון. [412]
פּרץ אין פּעטערבורג און אין ווילנע.
„היינט", וואַרשע, נומ׳ 86, 1925.

שאַליט, משה. [412]
פּרץ אין ווילנע. [1912].
„ליטעראַרישע בלעטער", וואַרשע, נומ׳ 49־50, 1925.
„Разсвет", СПБ, № 12–13, 1912, стр. 46–49.

בבלי, הלל. [412]
ציוני זכרון. עם פרץ בווילנה.
„הדואר", נ״י, י״א כסלו, תש״י—1950.

[412]
חשובע געסט אין ווילנע — י. ל. פּרץ און יעקב דינעזאָן [סעפּט׳ 13, 1913].
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ׳ 37, 1913.

העלענאַ פּרץ אין ווילנע. [412]
„אונדזער טאָג", מאַי 24, 25, 1937.

[412]
העלענאַ פּרץ ביי דער דערעפענונג פון פּרץ־צימער אין ייוואָ.
„אונדזער טאָג", מאַי 25, 27, 1937.

[412]
דער קבלת־פּנים פאַר העלענאַ פּרץ אין רעאַל־גימנאַזיע.
„אונדזער טאָג", מאַי 26, 1937.

בערקאָוויטש, י. ד. [412]
שווערע טעג אין שלום עליכמ׳ס לעבן אין ווילנע.
„ווילנער טאָג", מאַי 1, 1931.

איינגעלצין, א. [412]
אויף שלום עליכמס אַ פאָרלעזונג אין ווילנע.
„אונדזער טאָג", יוני 6, 1939.

קאַרפּינאָוויטש, מ. [412]
שלום עליכם.
„ווילנער טאָג", מאַי 29, יוני 2, 1936.
שלום עליכמס פאָרלעזונגען און די רוסישע צענזור.

הירשאָווסקי, יעקב. [414]
דובנאָוו אין ווילנע [אין 1904].
„ווילנער טאָג", אָקט׳ 3, 1930.

[414]
ש. דובנאָווס רעדע אויפ׳ן אַלוועלטלעכן צוזאַמענפאָר פון ייוואָ אין ווילנע.
„ווילנער טאָג", אויג׳ 15, 1935.

אין יידישן טעאַטער. „גאָט פון נקמה" [415]
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ׳ 24, 1913.
לכבוד שלום אַש קומען קיין ווילנע דעם 17טן יוני.

„משיחס צייטן". [415]
„ווילנער וואָכנבלאַט", נומ׳ 47, 1913.
שלום אַש צוגאַסט ביי דער פאָרשטעלונג, נאָוו׳ 25.

[415]
קבלת־פּנים פאַר שלום אַש. [יוני 14, 1922].
„ווילנער טאָג", יוני, 1922.

אַש, שלום. [415]
איינדריקע וועגן ווילנע.
„דער ווילנער", נ״י, 1929, זז׳ 8—9;
„ווילנע", זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 764—766.

אַברהם רייזען אין ווילנע. [415]
„ווילנער טאָג“, 1928.

האַלפּערין, פאַלק: וועגען אברהם רייזען, דעצ׳ 8.
דרייער שמואל: אברהם רייזען קומט. דעצ׳ 10.
גאָלדשמידט, א. י.: אברהם רייזען. דעצ׳ 14.
ציטראָן, ש. ל.: דער ערשטער. דעצ׳ 14.
פייגין, ל. צום אָנקומען פון א. רייזען אין פוילן. דעצ׳ 14.

אברהם רייזען און די יידישע שול. [415]
(קאָרעספּאָנדענץ פון א. רייזען און די שילערין פון פרוג־קופּערשטיין שול ביילע פראַנק).
„שולפריינד“, נומ׳ 1—3, 1939, זז׳ 35—44.

גורוויטש, מאַשע. [415]
אברהם רייזען צוגאַסט ביי אונדז אין שול [1929].
„20 יאָר ד. קופּערשטיין־שול“, יובל־פּנקס, 1934, זז׳ 90—92.

[לונסקי, ח.]. [415]
יוסף אָפּאַטאָשו אויפן ווילנער אַלטן בית־עולם.
„פריינד“, נומ׳ 187, 1922.

[415]
יוסף אָפּאַטאָשו אין ווילנע. סעפּט׳ 29.
אָפּאַטאָשו אין רעאַל גימנאַזיע. סעפּט׳ 30.
אָפּאַטאָשו וועגן זיינע איינדרוקן אין פוילן און ווילנע. אָקט׳ 15.
„אונדזער טאָג“, 1937.

ליוויק, ה. [415]
אַ בריוו צו די שילער פון רעאַל־גימנאַזיע.
„אונדזער טאָג“, יולי 21, 1938.

איינהאָרן, דוד. [416]
ירושלים דליטא.
„ווילנע“, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 784—788.

אָרזוך, דוד. [416]
ווילנע די צירונג פון יידישער קולטור, וועלכע האָט שטאָלץ געטראָגן דעם נאָמען ירושלים דליטע.
„פאָלקסבלאַט“, מאָנטעווידעאָ, יולי 11, 1944.

באָטניצקי, י.
ווילנע.
„אַפריקאַנער אידישע צייטונג“, יאָהאַנעסבורג, אָקט׳ 18, 1935.

באַסקין, י.
מיין ערשטער טאָג אין ווילנע.
„דער ווילנער“, נ״י, 1929, זז׳ 36—38.

——— מיינע ווילנער „אוניווערזיטעטען“.
„ווילנע“, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 812—820.

באַסקינס באַזוך אין ווילנע.
„אונדזער טאָג“, סעפּט׳ 13, 1937.

גאָטליב, נ. י.
די געשיכטע פון אַ שטאָט [ווילנע].
„קענעדער אָדלער“, מאָנטרעאָל, 1935.

אַ יוד [א. גאָלאָמב].
וואוהין גייסטו ווילנע!
„ווילנער טאָג“, מאַי 28, 1929.

גאָלדשמידט, א. י.
אָסיפּ דימאָוו אין ווילנע.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 14, אַפּריל 1913.
צו דער אויפפירונג פון „דער אייביקער וואַנדערער“ אונטער דער אָנפירונג פון אויטאָר.

גינזבורג, א., ד״ר.
די נשמה פון דער אידישער ווילנא.
„דער ווילנער“, נ״י, 1929, ז׳ 27.

——— מיין ווילנע — תורה לשמה.
„ווילנע“, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 791—793.

גריינימאַן, ש.
דאָס יודישע לעבן אין ווילנע.
„דער יוד“, וואַרשע, דעצ׳ 1922.

דינור, בן־ציון.
בעולם ששקע. זכרונות ורשומות מדרך חיים (תרמ״ד—תרע״ד). ירושלים, מוסד ביאַליק, תשי״ח—1958.

הירשביין, פרץ.
אין ווילנע (אַ קאַפּיטל געשיכטע פון מיינע קינדער־יאָרן).
„טאָג“, נ״י, אָקט׳ 8, 1932.
„צייט“, ווילנע, נאָוו׳ 4, 1932.

——— ווילנע נעמט מיך אויף.
„ליטעראַרישע בלעטער“, וואַרשע, נומ׳ 44 (443), 1932, זז׳ 702־703.

——— צוריק קיין ווילנע.
„טאָג“, נ״י, אויג׳ 3, 1949.

אַבראַמאָוויטש, הירש.
צום אָנדענק פון ב. וולאַדעק (זיין לעצטער באַזוך אין ווילנע).
„דער וועקער“, נ״י, דעצ׳, 1939.

העריטאָן, ב. צ.
ווילנע — ירושלים דליטא.
„שיקאַגאָ“, סעפּט׳־אָקט׳, 1935.

x.
וואָס דערציילט דער שריפטשטעלער יהודה וואַרשאַוויאַק [איז נאָך ווילנע ירושלים דליטא?]
„צייט“, נאָוו׳ 18, 1935.

וויטאַל, ה.
ווילנע — די באַרימטע שטאָט און איר רייכע פאַרגאַנגענהייט.
„פאָרווערטס“, נ״י, יולי 15, 1944.

וועלטש, ראָבערט, ד״ר.
וועגן ווילנע (פון „יודישע רונדשאו“, בערלין).
„ווילנער טאָג“, אַפּריל 28, 1936.

אַרטור, ז. [יגעלבוים].
איבער שטעט און שטעטלעך — ירושלים דליטא.
„פאָלקסצייטונג“, וואַרשע, יולי 24, 1925.

זילבערצווייג, זלמן.
אַ לייכטער שמועס וועגן אַן ערנסטן ענין.
„דער ווילנער“, נ״י, 1929, זז׳ 65־66.

זעליקאָוויטש, יוסף.
די ווילנער געטאָ, די שענסטע לעגענדע וואָס זי האָט געשאַפן (איינדרוקן פון אַ באַסט אויף אַ וויל).
„נייער פאָלקסבלאַט“, לאָדזש, נאָוו׳ 29, 1929.

ס־קי, ל. [סטאָצקי, לייב].
ד״ר חיים זשיטלאָווסקי וועגן די אַקטועלסטע יידישע פּראָבלעמען.
„צייט“, סעפּט׳ 10, 1924.
אינטערוויו און איבערזיכט פון זשיטלאָווסקיס רעפעראַט: דער זין פון מענטשלעכן לעבן.

טשאַרני, דניאל.
ווילנע (מעמואַרן). ב״א, צענטראַל־פאַרבאַנד פון פוילישע יידן אין אַרגענטינע, 1951, ז׳ 301.

——— דוקאָר (מעמואַרן). טאָראָנטאָ, פ״ג טינט און פעדער, 1951, ז׳ 320.

——— אַ ליטוואַק אין פוילן. נ״י, קולטור־קאָנגרעס — ציקאָ, 1955, ז׳ 1—39.

טשעריקאָווער, אליהו.
די קאָנפערענץ פון יידישן וויסנשאַפטלעכן אינסטיטוט. איינדרוקן.
„ביבליאָגראַפיע פון אליהו טשעריקאָווער“, נ״י, ייוואָ, 1951, זז׳ 60—63.

גאָלדשמידט, א. י.
ש. טשערניכאָווסקי אין ווילנע.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 5, 1913.

יאָ. מיכאיל.
די אַלטע ווילנע וויינט.
„אונדזער טאָג“, אויג׳ 5, 1938.

לייב יפה אין ווילנע.
„צייט“, 1935.
לעווין ח. דעצ׳ 5 ; יפה לייב. דעצ׳ 8, נ. ס(ווערדלין). דעצ׳ 8.

עפשטיין, נחמה.
יהודה־לייב כהן אין ווילנע (אַ בינטל זכרונות).
„אונדזער טאָג“, אַפּריל 9, 1937.

כאַנין, נחום.

עס בײנקט זיך קיין ווילנא.
„דער ווילנער“, נ״י, 1929, זז׳ 42־43.

לאַנג, ה.
פרעמדע אין ווילנע.
„דער ווילנער“, נ״י, 1929, זז׳ 41—42.

טשערניכאָוו, י.
וו. לאַצקי־בערטאָלדי (אַ פּאָר שטריכן צו זיין קומען קיין ווילנע).
„ווילנער טאָג“, פעב׳ 26, 1935.

וו. לאַצקי־בערטאָלדי אין ווילנע.
„צייט“, 1935.
לעווין ח. פעב׳ 14 ; לאַצקי־בערטאָלדי, פעב׳ 15. Swe (סווערדלין, נ). פעב׳ 15, 17. אָפּשייד־באַנקעט, פעב׳ 22.

לעוויטין, ב.
איין מאָל אַ ווילנער, אַלע מאָל אַ ווילנער.
„דער ווילנער“, נ״י, 1929, זז׳ 44־45.

לעווין, שמריהו, ד״ר.
ירושלים דליטא.
„דער ווילנער“, נ״י, 1929, זז׳ 33—34.

—— מיינע יום־טובדיקע טעג אין ווילנע.
„צייט“, יוני 13, 14, 1935.

מאַגנעס, י. ל., ד״ר.
אין ווילנע.
„טאָג“, אויג׳ 4, 1922.

רעפעראַט וועגן יידישן טעאַטער פון שרייבער און טעאַטער־קריטיקער ד״ר מוקדוני.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 24, 1913.

מייזיל, נחמן.
ווילנא שטאַרבט אָפּ!
„היינט“, וואַרשע, מאַי 10, 1929.

מענדעלסאָן, ש.
ווילנע אין דער געשיכטע.
„נייע פאָלקסצייטונג“, וואַרשע, דעצ׳ 29, 1935.

נאַדיר, משה.
מיט דער „אָקסנפאָסט“ קיין ווילנע.
„ליטעראַרישע בלעטער“, נומ׳ 125, סעפּט׳ 22, 1926.

סטאָלניץ, נתן.
אַ גרוס פון ירושלים דליטא.
„דער אידישער זשורנאַל“, טאָראָנטאָ, יולי 29, 1926.

סעמקאָווסקי, י.
מינסק און ווילנע.
„די נייע פרעסע, פּאַריז, מערץ 1, 1934.

שאול סאַפּיר אין ווילנע.
„ווילנער טאָג“, יוני 5, 1936.

פּאַט, עמנואל, ד״ר.
יעקב פּאַט אין ווילנע.
„אין גערanגל“, יעקב פּאַט און זיין דור. נ״י, 1971, זז׳ 131—1943.
פּרעבל־קורסן ; קולטור־ליגע ; קינדער־אוידיטאָריע ; „שול און היים“ ; קאָנסום־פאַראיינען ; יידישער אַרבעטער הילף־קאָמיטעט.

פלאַקסער, מנחם.
עולה־רגל זיינען מיר קיין ווילנע!
„ווילנער טאָג“, אָקט. 1929.

דוד פינסקי — צו זיין קומען אין ווילנע.
„צייט“, 1932.
לעווין, חיים. יולי 20 ; צינצינאַטוס, א. יולי 21 ; גאָלד־שמידט, א. י. יולי 28 ; סווע(רדלין. נ.). יולי 13, אויג׳ 1.

L—n

די שלוחים פון ווילנער רעליף (אַ געשפרעך מיט ד״ר האָפמאַן [צביון].
„פריינד“, אַפּריל 19, 1921.

צינצינאַטוס, א.
ווילנע — ירושלים דליטא.
„לעצטע נייעס“, ת״א, סעפּט׳ 1, 1950.

קאַהאַן, אַב. [416]
דער בריוו וואָס איז ניט אָנגעקומען [ווילנע 1919].
„ווילנע“, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 753—762.

לאַנג, ה. [416]
אַב. קאַהאַן — דער ווילנער.
„ווילנע“, זמ״ב, נ״י, 1935, זז׳ 483—495.

[416]
דער ווילנער. געווידמעט דעם 80סטן געבורטסטאָג פון אַב. קאַהאַן, רעד׳ י. ישורין, אַרויסגעגעבן פון פּאַראייניקטן ווילנער הילפס־קאָמיטעט, נ״י, 1941, ז׳ 54.

אין יידישן טעאַטער.
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 30, 1913.
יצחק קאַצענעלסאָן צוגאַסט צו דער אויפפירונג פון זיין פּיעסע „קאַריקאַטורן“.

צביון.
מיין שייכות צו ווילנא.
„דער ווילנער“, זמ״ב, נ״י, 1929, ז׳ 71.

קאַנטאָראָוויטש, נ.
ווילנע, אַ שטאָט וואָס וועט אייביק בלייבן אין אידישער געשיכטע.
„מאָרגן־זשורנאַל“, נ״י, יולי 10, 1944.

מ.[אָהילעווער — חיים לעווין].
די יונגע יידישע פּאָעזיע, רעפעראַט פון יוסף קלויזנער [אין ווילנע].
„ווילנער וואָכנבלאַט“, נומ׳ 6, 1913.

ד״ר א. ראָבאַק אין ווילנע.
„ווילנער טאָג“, דעצ׳ 14, 1930.

ראַבינאָוויטש, ש.
ווילנע.
„צוקונפט“, נ״י, סעפּט׳ 1935.

ראָגאָף, הלל.
ווילנע.
„פאָרווערטס“, נ״י, יוני 23, 1935.

ראַבין, יויסעף.
זיבן אויטאָביאָגראַפישע נאָוועלן (ווילנע־גראָדנע).
„סאָוועטיש היימלאַנד“, מאָסקווע, נומ׳ 12, 1968, זז׳ 75—98.

ראַזומני, מאַרק.
אַ שטאָט פון עולם הזה (וואָס אַ פרעמדער זעט אין ווילנע).
„צייט“, אויג׳ 23, 1935.
וועגן ישראל כלב וואָס האָט געגאָלטן פאַר אַ קמצן און געגעבן צדקה בסתר.

Szacki, J.
WILNO (Wrażenie). "Nasz Kraj", May 1919.

שוואַרץ, מאָריס.
וועגן זיין באַזוך אין ווילנע [פון „פאָרווערטס“].
„צייט“, אויג׳ 14, 1932.

[יצחק־נחמן] שטיינבערג אין ווילנע.
„צייט“, סעפּט׳ 9, 1935.

שטיף, נ. [416]
ווילנע.
„ווילנער טאָג“, נאָוו׳ 18, 1921.

ביבליאָגראַפיע פון חורבן־ליטעראַטור וועגן ווילנע

פרידמאַן, פ., ד״ר.

ביבליאָגראַפיע פון חורבן־ליטעראַטור וועגן ליטע.

„ליטע״, ב׳ 1, נ״י, 1951, זז׳ 1923—1940.

ווילנע זז׳ 1927—1931.

פרידמאַן, פיליפּ און גאַר, יוסף.

ביבליאָגראַפיע פון יידישע ביכער וועגן חורבן און גבורה. יד ושם, ירושלים ; ייוואָ, ניו־יאָרק, בשותפותדיקע דאָקומענטאַציע־פּראָיעקטען נומ׳ 3, ניו־יאָרק, תשכ״ב—1962, ז׳ 330.

ווילנע — זוכצעטלען.

ביבליוגרפיה של הספרים ביידיש על השואה ועל הגבורה. מפעלי תיעוד משותפים ייווא ניו יורק, ויד־ושם. ירושלים. סידרה ביבליוגרפית ג׳. תשכ״ב.

BIBLIOGRAPHY OF YIDDISH BOOKS ON THE CATASTROPHE AND HEROISM. Joint Documentary Projects Yivo Institute, New York and Yad Washem, Jerusalem, 1962.
Vilna—Index.

ביבליאָגראַפיע פון אַרטיקלען וועגן חורבן און גבורה אין יידישער פּעריאָדיקע.

בשותפותדיקע דאָקומענטאַציע פּראָיעקטען פון ייוואָ, ניו־יאָרק און יד־ושם, ירושלים. יוסף גאַר, פאָרוואָרט פון יעקב ראָבינסאָן. ביבליאָגראַפישע סעריע נומ׳ 9, ב׳ 1, ניו־יאָרק, תשכ״ו—1966, זז׳ 307. ווילנע (זוכצעטל), ז׳ 232. ביבליאָגראַפישע סעריע נומ׳ 10, ב׳ 2, תשכ״ט—1969, ז׳ 342. ווילנע (זוכצעטל), זז׳ 267.

ביבליוגראַפיע של מאמרים על השואה ועל הגבורה בפריודיקה ביידיש, כרך א׳ וב׳. ייוואָ, ניו־יורק, יד־ושם ירושלים.

BIBLIOGRAPHY OF ARTICLES OF THE CATASTROPHE AND HEROISM, in Yiddish Periodicals. Vol. I, II. Yivo Institute, New York and Yad Washem, Jerusalem, 1969.
Vilna—Index.

פרידמן, פיליפ, ד״ר, ערוך.

ביבליוגרפיה של הספרים העבריים על השואה ועל הגבורה. יד ושם ירושלים — ייוואָ, ניו יאָרק. ירושלים תש״ך—1960, עמ׳ 433 + (אנגלית).

וילנה במפתחות.

השואה והגבורה באספקלריה של העיתונות העברית.

„ביבליוגרפיה״. בעריכת מ. פייקאז׳ בהשתתפות ב. צ. אופיר, ו. ארד. ירושלים ים־ושם וייוואָ. תשכ״ז—1966. עמ׳ 1947.

כרך שני ושלישי — אנשים, הסתדרויות, אירגונים, ומוסדות, מקומות עניינים. כרך רביעי מפתחות.

וילנה, עמ׳ 154.

דער חורבן און גבורה אינעם שפּיגל פון דער העבּרעאישער פּרעסע. אונטער דער רעדאַקציע פון מ. פּיעקאַזש מיט דער מיטהילף פון ב. צ. אופיר און ו. ארד.

גורי, יוסף.

מה נכתיב בבריה״מ על שואת יהודיה.

„ידיעות יד־ושם״, ירושלים, מס׳ 35, כסלו תשכ״ו, נובּ־דצמ׳ 196.

Robinson, Jacob and Baner Yehuda, Editors
GUIDE TO UNPUBLISHED MATERIALS OF THE HOLOCAUST PERIOD.

מדריך לחומר ארכיוני בתולדות שואה.

Jerusalem, Hebrew University, Institute of Contemporary Jewry. Volume I, 1970 p. 245, Volume II, 1972, p. 336.
Vilna, Ghetto & Resistance Vol. I, pp. 236-238.

דוואָרזשעצקי, מ., ד״ר.

ביבליאָגראַפיע. זז׳ 414—420.

ביכער און חיבורים וועגן יידן אין די אָקופּירטע באַלטישע לענדער. זז׳ 415—418.

ביכער וועגן נאַצי־טעראָר און פעלקער־מאָרד. ז׳ 418—420.

מקורות: פאַרעפנטלעכטע מאַטעריאַלן. ז׳ 18—25.
אַרכיוו־מאַטעריאַלן. ז׳ 26—31.

„ווייסע נעכט און שוואַרצע טעג״, ת״א, פרץ־פ״ג, 1970.

מאַפּעס פון געטאָ, קאָנצלאַגערן און פאַרטיזאַנער מחנות

מאַפּע פלאַן פון ווילנער געטאָ.

ש. קאַטשערגינסקי. חורבן ווילנע, נ״י, 1947, ז׳ 11. בלעטער וועגן ווילנע, לאָדזש, 1947, צווישן זז׳ 52־53. מ. דוואָרזשעצקי. ירושלים דליטא, פאַריז, 1948, סוף בוך. ר. קורצ׳אק, להבות באפר, מרחביה, 1946, עמ׳ רצד־רצה.

מאַפּעס פון יידישן ווידערשטאַנד קעגן די דייטשן אַרום ווילנע און ווילנער געגנט.

„נוסח ווילנע בולעטין״, נ״י, נומ׳ 4, דעצ׳ 1958, שער. נומ׳ 11, 1973.

שייקאָווסקי, ז.

אַ רשימה מאַפּעס פון געטאָס, לאַגערן און פאַרטיזאַנישע קאַמפן.

„ייוואָ־בלעטער״, נ״י, ב׳ 30, נומ׳ 2, 1947, זז׳ 259—279.

ווילנע, זז׳ 264—265.

Gelberg, Martin
JEWISH HISTORY ATLAS. Cartography of Artur Banks. London, Wainfield & Nicolson, N.Y. McMillan, 1960, p. 112-14 maps, bibliography, 126-131.
Jewish Resistance 1940-1944. Jewish Servicemen in the second World War.

אויסשטעלונגען וועגן חורבן ירושלים דליטא

יד ושם — תערוכה ראשונה של ציורי המחנות והגיטאות. מתוך ארכיון „יד ושם״, נפתחה בכ״ד בניסן תשי״ט. קטלוג. ירושלים, יד ושם, תשי״ט—1959, עמ׳ 10.

גיטו ווילנה.

ווילנע, ירושלים דליטא, אין צייטן פון גלאַנץ און אין אומקום. אויסשטעלונג־קאַטאַלאָג. ייוואָ, נ״א, 1960, ז׳ 94.

VILNA. A JEWISH COMMUNITY IN TIMES OF GLORY AND IN TIMES OF DESTRUCTION. Exhibition catalogue. New York, Yivo Institute for Jewish Research, 1960, p. 82.

תצוגה דוקומנטארית לתולדות השואה והמרי בגיטו וילנה.

דאָקומענטאַרע אויסשטעלונג וועגן חורבן און ווידערשטאַנד אין ווילנער געטאָ.

יד־ושם. רשות הזיכרון לשואה ולגבורה, הארכיון. ירושלים, אב תשכ״ח — אוגוסט 1968, עמ׳ 10 (עברית—יידיש).

ווילנע — ירושלים דליטא.

400 יאָר געשיכטע פון דער יידישער ווילנע. מוזיי פון אומקום און ווידערשטאַנד [אין] קיבוץ לוחמי הגיטאות, אלול תשל״ב — סעפּטעמבער 1972, ז׳ 22 (מימעאָגר׳).

כוואָלעס, רפאל.
בילדער־אויסשטעלונג „חורבן ווילנע״.
וואַרשע, קולטור־געזעלשאַפטלעכער פאַרבאַנד פון די יידן אין פוילן, סעפט׳ 26, 199.

באָגען, אַלעקסאַנדער.
אין ווילנער געטאָ און אין די וועלדער אין נאַראָטש. **אויסשטעלונג פון צייכענונגען אין די יאָרן 1942—1944. אין הויז פון די געטאָ־קעמפער, אויגוסט, 1968, ז. 4.**
זע אויך: אויסשטעלונגען וועגן ירושלים דליטא.

זכרונות, דאָקומענטאַציע וועגן חורבן ווידערשטאַנד און אומקום פון ירושלים דליטא

סוצקעווער, אברהם.
פון ווילנער געטאָ. **רעדאַקטאָר מ. אַלטשולער. מאָסקווע, פ״ג „דער עמעס״, 1946, ז׳ 256, איל׳ פאַקסימיליעס.**

—— ווילנער געטאָ, 1941—1944. **פאָרוואָרט פון ג. פיינשטיין. פאַריז, פאַרבאַנד פון די ווילנער אין פראַנקרייך, 1946, ז׳ 230, איל׳;**
בוענאָס איירעס, איקוף, ז׳ 240, איל׳.

—— ווילנער געטאָ. **איבערלעבונגען פון אַ אידישן פאַרטיזאַן.**
„טאָג״, נ״י, מערץ 3, 1946.
„מאָרגן־פרייהייט״, נ״י, 1946.

—— ווילנער געטאָ (קאַפּיטלען). **בוענאָס איירעס, קאָאָרדינירּ־קאָמיסיע פון יידיש־וועלטלעכע שולן. אָ״י, ז׳ 40.**

סוצקבר, אברהם.
גיטו וילנה. מיידיש — נתן ליבנה. **תל־אביב, שכוי, תש״ז [1947], 212 עמ׳ תמונות..**

Suckever, A.
GHETTO DE VILNA. Traduit par Ch. Brenaisin. Paris, edition "Coopedo", 1950, p. 267.

—— לידער פון ים המוות.
„פון ווילנער געטאָ, וואַלד און וואַנדער״ (געשריבן אין די יאָרן 1936—1967). מיט אַ באַגלייטוואָרט פון מחבר. גראַפיק מאַרטין בראַנד. תל־אביב — ניו־יאָרק, פ״ג בעלזן־בעלזען (וועלט־פאַרבאַנד פון די בערגען־בעלזענער, יזכור־פרייז ביבליאָטעק, 1968, ז׳ 480.

קורצ׳אק, רייזל (רוז׳קה).
להבות באפר. **תרגום מכתב־יד הפולני בנימין טנא [טענענבוים]. מרחביה, ספרית הפועלים, 1946, עמ׳ 321, תמונות, פקסימילים, מפות. (גזירות ת״ש—תש״ה, ספר ראשון): מהדורה שלישית, מורחבת „מורשת״ בית עדות ע״ש מרדכי אנילביץ וספרית פועלים, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר, 1965, עמ׳ 404, תמונות פקסימילם, מפות.**
החיים והמות של היהודים בגיטו וילנה. ארגון המחתרת פ. פ. א. פעולותיו בגיטו, קשריו עם גיטאות אחר יציאתו לפעולות פארטיזנים. בפושצ׳ה רודניקי וביערות נארוץ.

קובנר, אבא.
להבות באפר (**תרגום מיידיש נ. ש.**).
„ידיעות התנועה לאחדות העבודה״, ת״א, גליון 69, 75, 76, תש״ו—1946.

קאַטשערגינסקי, ש.
חורבן ווילנע. **אומקום פון די יידן אין ווילנע און ווילנער געגנט. פערזענלעכע איבערלעבונגען, זאַמלונג פון עדות־באַווייזן אָדער דאָקומענטן. פאָרווערטער פון דר. מ. ווײַנרייך און פאַראייניקטן ווילנער הילפס־קאָמיטעט. ניו־יאָרק, אַרויסגעגעבן פון פאַראייניקטן ווילנער הילפס־קאָמיטעט, אין נ״י און פ״ג ציקאָ, 1947, זז׳ 342 + XV, איל׳, מאַפּע, ווילנער ייד׳ געזעלשאַפטלעכער לעקסיקאָן.**

—— פאַרטיזאַנער גייען...! (**פאַרצייכענונגען פון ווילנער געטאָ). ב״א, צענטראַל־פאַרבאַנד פון די פוילישע יידן אין אַרגענטינע, 1947, ז׳ 165, איל. צווייטע אויפלאַגע: באַמבערג, מפקדה הראשית של הסתדרות פרטיזנים־חיילים־חלוצים, פח״ח [1948], ז׳ 174, איל׳.**

—— איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן (די גרינע לעגענדע). **ב״א, 1952, ז׳ 390.**

שמערקע קאַטשערגינסקי אָנדענק־בוך. **רעדאַקציע יצחק הרכבי, אברהם זאַק, מאַרק טורקאָוו, יצחק יאַנאַסאָוויטש. ב״א, אַרויסגעגעבן פון אַ קאָמיטעט, תשט״ו—1955, ז׳ 592, איל׳ מיט אַ קאַטשערגינסקי־ביאָגראַפיע און ביבליאָגראַפיע.**

דאָס געזאַנג פון ווילנער געטאָ. **געזאַמלט, דערקלערט און הקדמה פון ש. קאַטשערגינסקי. אַריינפיר ג. פיינשטיין, הילע און צייכענונגען מ. באַהעלפער. פאַריז, פאַרבאַנד פון ווילנער יידן אין פראַנקרייך, 1947, ז׳ 55.**

לידער פון די געטאָס און לאַגערן. **טעקסטן און מעלאָדיעס געזאַמלט ש. קאַטשערגינסקי. רעדאַקטירט מיט אַ פאָרוואָרט פון ה. לייוויק. מוזיק אַראַנזשירט מ. געלבאַרט. נ״י, ציקאָ, ז׳ 437.**

דוואָרזשעצקי, מאַרק, ד״ר.
ירושלים דליטא אין קאַמף און אומקום. **זכרונות פון ווילנער געטאָ. פאַריז, אַרויסגעגעבן דורכן יידישן פאָלקספאַרבאַנד אין פראַנקרייך און יידישן נאַציאָנאַלן אַרבעטער־פאַרבאַנד אין אַמעריקע, תש״ח—1948, ז׳ 516, איל׳, פאַקסימיליעס, מאַפּע, זוכצעטל.**

דבורז׳צקי, מרק, ד״ר.
ירושלים דליטא במרי ובשואה (**תורגם מיידיש בידי ח. ש. בן־אברם). תל־אביב, מפלגת פועלי ארץ־ישראל, תשי״א 1951. עמ׳ 430 תמונות, מפה, פקסימילים. מהדורה שניה — 1952, עמ׳ 432.**

Dworjetski, M.
GHETTO A L'EST. Paris, Robert Marin, 1950, p. 304.

Dworjetski, M.
LA VICTOIRE DU GHETTO. Paris, France Empire, 1962, p. 320.

דבורז׳צקי, מרק, ד״ר.
בין הבתרים (פרקי זכרונות ממחתרת וגיטו וילנה). ציורים מאת אלכסנדר בוגן צוירו בגיטו וביער. ירושלים, קרית־ספר, [1956], עמ׳ 141 + 2, 4 לוחות, תמונות.

לזר, חיים (ליטאי).
חורבן ומרד. **תל־אביב, הוצאת „משואות״, תש״י—1950, עמ׳ 416. תמונות, פורטרטים, מפות, פקסימילים, מפתחות. רשימת חברי התנועה הלאומית בגיטו וילנה, עמ׳ 373—403. רשימת הפארטיזנים היהודים אשר לחמו בפושצ׳ה רודניצקי, עמ׳ 404—409.**

בלעטער וועגן ווילנע. **זאַמלבוך, רעדאַקטאָרן לייזער ראַן און ל. קאָריסקי. פאָטאָ־בילדער ל. גערשאַטער. הילע און צייכענונגען יחזקאל קמחי. לאָדזש, פאַרבאַנד פון ווילנער יידן אין פוילן ביי דער צענטראַלער יידישער היסטאָרישער קאָמיסיע, 1947, זז׳ 82 + XLII רשימות פון די לעבנגעבליבענע יידן פון ווילנע און אומגעגנט.**

בליאַכער, שבתי.
איין און צוואַנציק און איינער. **21 אָפּהאַנדלונגען וועגן די אומגעבראַכטע יידישע אַרטיסטן אין ערשטן יאָר פון דער נאַצי־הערשאַפט אין ווילנע, 1941—1942. אַריינפירווערטער אברהם מאָרעווסקי און לייזער ראַן. ביאָגראַפיע פון ש, בליאַכער און באַמערקונגען ל. ראַן. צוגעגרייט פאַרן פ״ג פון וו״ג, 1942, ניו יאָרק, ווילנער פ״ג, 1962, ז׳ 114, איל׳ זוכצעטל.**

ראַן, לייזער.
אַש פון ירושלים דליטא. **ניו־יאָרק, ווילנער פאַרלאַג, 1959, ז׳ 366.**

קרוק, הערמאַן.
טאָגבוך פון ווילנער געטאָ. **מרדכי וו. בערנשטיין: אויסטייטשונגען און הערות. פנחס שוואַרץ: ביאָגראַפיע פון הערמאַן קרוק. ניו־יאָרק, ייוואָ, 1961, זז׳ 260—XLV, פאַקס׳ נעמען — זוכצעטל.**

קרוק, הרמן.
מן הגניזה האסטונית. ילקוט „מורשת״. כתב־עת לתיעור ועיון, תל־אביב, מורשת בית עדות ע״ש מ. אנילביץ, ספרית־פועלים. חוברת ב׳ שנה ב׳, אייר תשכ״ד—מאַי 1964, עמ׳ 46—78.

באַלבערישסקי, מ[ענדל], מגר׳.
שטאַרקער פון אייזן. איבערלעבונגען אין דער היטלער־תקופה. הקדמות פון ד״ר נ. בלומענטאַל און ד״ר יוסף קערמיש. ביאָגראַפיע, אַריינפיר און נאָכוואָרט פון מחבר. אַריינפיר פון טעאָדאָר באַלבערישסקי אין ענגליש.

תל־אביב, פ״ג המנורה, תשכ״ז—1967, ז׳ 268 + 12 ענגליש. איל׳, פאַקסימיליעס, מאַפּעס, זוכצעטל.

Balberiszki, Theodore.
Introduction to the English Reader. p. 12.

קידוש השם. אַ זאַמלונג געקליבענע, אָפּט געקירצטע באַריכטן, בריוו, כראָניקעס, צוואות, איפשריפטן, לעגענדעס, לידער, דערציילונגען, דראַמאַטישע סצענעס, עסייען, וואָס מאָלן אויס מסירת־נפש אין אונדזערע און אויך אין פריער־דיקע צייטן. געזאַמלט און רעדאַקטירט פון ש. ניגער, נ״י, אַרויסגעגעבן פון ל. לאַמעד־פאָנד פאַר אונדזער ליטע־ראַטור אין ביידע שפּראַכן, ציקאָ, תש״ז—1948, ז׳ 1116.

ווילנע — געטאָ, חורבן, אומקום, ווידערשטאַנד. יזכור. אויפרופן פון „פ.פ.אָ״, די ווידערשטענדלער. כראָניקעס, זכרונות, לידער, עסייען, פאַרצייכענישן. פון סוצקעווער, קאַטשערגינסקי, דוואָרזשעצקי, ר. קאָרטשאַק, ה. גליק, כ. ברוידאָ, א. לעוו. זז׳ 201—276, 730—733, 752—753, 766—768.

|468-461, 418|
MASINĖS ŽUDINĖS LIETUVOJE. (1941-1944). Dokumentų rinkinys, I dalis. Rinkinį paruošė G. Erslavaitė, K. Rukšėnas. Redagavo B. Baranauskas E. Rozauskas. Lietuvos TSR Mokslų Akademija. Archyvų Valdyba prie LTSR ministrų Tarybos, LTSR Centrinis Valstybinis Archyvas. Vilnius, Mintis. 1965, p. 348. Komentarai, Pavardžių rodyklė.
Vilnius p. 104-226.

מאַסן־מערדערייען אין ליטע (1941—1944), ב׳ 1. דאָ־קומענטן און גבית־עדות זאַמלונג, ווילניוס, 1965, זז׳ 104—226.

שעפּטעל, לייב
פּראָבלעמען צו דער געשיכטע פון אומקום פון דער יידישער עדה אין ווילנע.
„בלעטער וועגן ווילנע״, לאָדזש, 1947, זז׳ 11־12.

Cohen, I. |540-417|
VILNA JEWRY'S MARTYRDOM IN THE SECOND WORLD WAR. "Vilna", Phila. 1943. Chapter XXI, pp. 469-480

חורבן־לוח
(1941—1945)

קאַטשערגינסקי, ש. [418]
כראָנאָלאָגיע פון די יידישע עינוים פאַר דער צייט פון דער דייטשער אָקופּאַציע.
„בלעטער וועגן ווילנע״, 1947, זז׳ 49—52.
—— כראָנאָלאָגיע פון טויט!
„חורבן ווילנע״, 1947, זז׳ 29—32.

דוואָרזשעצקי, מ. [418]
דאַטן.
„ירושלים דליטא אין קאַמף און אומקום״, 1948, זז׳ 497—500.

אייזען, א.
רשימה פון די וויכטיקסטע געשעענישן אין ווילנער געטאָ.
„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ״, מעקסיקע, 1950, זז׳ 189—191.

ראַן, לייזער. [418]
חורבן־לוח (דער קאַפּיטל: נאַצישער פּראָלאָג).
„אַש פון ירושלים דליטע״, 1959, זז׳ 9—12.
סעפּעראַט: „חורבן־לוח״, מעלבורן, 1961, ז׳ 4.

[ראַן, לייזער]. [418]
חורבן־לוח (כ״ז סיון תש״א (יוני 22 1941) — תש״ו (1946). **„ירושלים דליטא אילוסטרירט און דאָקומענטירט״, באַנד צוויי, זייט 418**

די ליטווישע ווילניוס — אַ טיר צו דער פרייער וועלט

ראַן, לייזער. [419]
די גענעראַל־פּראָבע פון פאַנאַר.
„אַש פון ירושלים דליטע״, 1959, זז׳ 267—304.
פאָגראָם־רעפּעטיציע, אָקט׳־נאָוו׳ 1939.

אַנטי־יידישע עקסצעסן אין ווילנע. [419]
„וועגווייזער״, פּיטסבורג, נאָוו׳ 3, 1939, ז׳ 1.

[419—423]
די יידישע ווילנע אין די היינטיקע טעג.
„אונזער וואָרט״, ריגע, נאָוו׳ 3, 1939, ז׳ 8.

בן־מאיר. [419—423]
ווילנער און דער יידישער ישוב אין ליטע.
„אונזער ישוב״, בריסל, דעצ׳ 1, 1939, ז׳ 2; אַפּריל 12, 1940, ז׳ 13.

אַהרנסאָן, נ. [419—423]
אַ געבענטשטע שטאָט. אַ בריוו פון ווילנע.
„אונזער וואָרט״, ריגע, דעצ׳ 29, 1939, ז׳ 4.

אַבראַמאָוויטש, הירש. [419־420]
וואָס מאַכסטו, ווילנע? (אַ בריוו פון ניו־יאָרק).
„ווילנער טאָגבלאַט״, מערץ 16, 1940.

ב. וו. [419—423]
אַ גרוס פון ווילנע.
„אונזער שטימע״, פּאַריז, אַפּריל 6, 1940, ז׳ 2, 4.
אַ שמועס מיט לידיאַ דאַן.

זרובבל, פרידה. [419־420]
הייתי פליטה (מראות ורשמים מראשית המלחמה. מיידיש נ. מלצר. תל־אביב, דבר, 1941, עמ׳ 126.

זרובבל, פרידע. [419־420]
נע ונד, פאַרצייכענונגען פון אַ פליטה.
ב״א, צענטראַל־פאַרבאַנד פון פּוילישע יידן, 1947, ז׳ 175.
אין ווילנע אונטער דער ליטווישער הערשאַפט.

באַלבערישסקי, מ. [419—425]
ווילנע אונטער דער ממשלה פון די ליטווינער.
„שטאַרקער פון אייזן״. ת״א, 1967, זז׳ 72—110.

Mackiewicz, Józef. |425-419|
DROGA DONIKĄD. Londyn, Orbis, 1953, str. 384.
Wilno 1939-1940.

מלחמה־פליטים אין ווילניוס

גרינבוים, יצחק. [419—423]
פליטים אין ווילנע.
„דאָס אידישע פאָלק״, נ״י, יאַנ׳ 19, 1940.

ק.[רוק], הערמאַן. [419—423]
פליטים.
„פאָלקסגעזונט״, יאַנ׳—פעב׳ 1940 — אַפּריל, 1940.

לעשטשינסקאַ, ערנאַ. [419—423]
זאָל די האַנט ניט מיד ווערן.
„פאָלקסגעזונט״, ווילנע, מערץ 1940, זז׳ 4־5.

קאָרען, ל. [419—423]
פליטים.
„פאָלקסגעזונט״, ווילנע, מערץ, 1940, זז׳ 14־15.

מאָזעס, מ. [419—423]
אין דער שטאָט פון צען טויזנט פליטים.
„אידישער רעקאָרד״, ס״ט לואיס, אַפּריל 26, 1940.

ל. ע. [419—423]
די יידישע פליטים אין „גלות ווילנע”.
„פראָלעטאַרישער געדאַנק”, נ״י, יוני 1, 1940.

ביאַלאָסטאָצקי, י. [419—423]
צווישן די פליטים אין ווילנע.
„פראָלעטאַרישער געדאַנק, נ״י, אויג׳ 1940.

פליטים אין ווילנע [419—423]
„אַמעריקאַנער”, נ״י סעפט׳ 29, אָקט׳ 20, 27, דעצ׳ 1, 5, 29, 1939; יאַנ׳ 5, 1940.
„קאַליפאָרניער אידישע שטימע”, לאָס־אַנדזשעלעס, נאָוו׳ 10, 24, דעצ׳ 8, 15, 1939; יאַנ׳ 12, 26, מאַי 10, 1940.
„וועגווייזער”, פיטסבורג, נאָוו 17, 1939, מערץ 8, 22, אַפריל 12, 1940.
„פראָלעטאַרישער געדאַנק”, נ״י, אויג׳ 1940.

עלבוים, מ. [419—423]
אין דער „קינדער־רעפובליק” ווו געווין ווערט פאַרוואַנדלט אין געזאַנג. (צווישן די יינגסטע פליטים ביי די משהלעך, שלמהלעך, שרהלעך און שיינדעלעך).
„ווילנער טאָגבלאַט”, מערץ 25, 1940;
”פאָלקסגעזונט”, מאַי, 1940, זז׳ 7־8.

ביילים, ש. [419—423]
אין ווינטער גן־עדן פאַר די אָרימסטע קינדער אין ווילנע.
„פאָלקסגעזונט”, נומ׳ 3, 1940.

סאַוויצקי, א. [420—423]
יידיש־פוילישע פליטים אין ווילנע.
„ייוואָ־בלעטער”, נ״י, ב׳ 17, נומ׳ 3, מאַי־יוני, 1941, זז׳ 280־281.

[420—423]
יידישע שרייבער און זשורנאַליסטן פליטים אין ווילנע.
„וועגווייזער”, פיטסבורג, דעצ׳ 15, 1939. [ארי גלאַזמאַן].
„פרייע אַרבעטער שטימע”, נ״י, דעצ׳ 22, 1939.
„פראָלעטאַרישער געדאַנק”, נ״י, אַפריל 15, 1940.

ביימן, מ. [420—424]
העתונות היהודית בפוילין — בגולה.
„קול יהדות פולין [עתון חד־פעמי], תל אביב, י״א ניסן ת״ש — 19 אַפריל 1940, עמ׳ 8.
נדודי העתונאים וחייהם כפליטים בוילנה שבליטא.

שפיזמאַן, לייב. [420—424]
דאָס קאַפיטל ווילנע.
„געשטאַלטן”. ב״א, קיום, תשכ״ב—1962, זז׳ 220—114.
צען טויזנט פליטים אין ווילנע, 1940־1941.

שושנה, ר. [קאַהאַן]. [420—424]
דער געיעג נאָך גליק. ראָמאַן.
„פאָרווערטס”, נ״י, אָקט׳ 11, 1948.
פליטים אין ווילנע אין 1940.

סעגאַלאָוויטש, ז. [420—424]
געברענטע טריט, איינדרוקן און איבערלעבונגען פון אַ פליטים־וואַנדערונג.
דער מצב פון די פליטים אין ווילנע, ב״א, צענטראַל־פאַרבאַנד פון פוילישע יידן אין אַרגענטינע, 1947, זז׳ 255.

סגלוביץ, ז. [וסמן]. [420—424]
בנתיב הלהבות (תרגום מיידיש). ירושלים, אור לעם, ראובן מס, תש״ו—[1946], 255 עמ׳.

שעפנער, ב. [419—424]
דאָס האָט פאַסירט מיט מיר אין ווילנע (זכרונות פון האַרבסט, 1940).
„פאָרווערטס”, נ״י, אָקט׳ 1, 1949.

פעק., ל. [419—424]
אונדזער אַרבעט פאַר רעטונג און פליטים־הילף.
„אונזער קאַמף”, זאַמלבוך, אַרויסגעגעבן פון אויסלאַנד־דעלעגאַציע פון פועלי־ציון—צ. ס. און התאחדות פון פוילן, נ״י, 1941 זז׳ 83—94.
וועגן דער רעטונגס־אַרבעט אין ווילנע 1939־1940.

די סיטואַציע אין ווילנע. [419—424]
„אידישער קעמפער”, נ״י, אַפריל 12, 1940.
ציוניסטישע טוער.

האַלטער, מרדכי. [419—424]
ווילנע — אַ חלוצישע פעסטונג.
„אידישער קעמפער”, נ״י, יוני 7, 1940.

על משואות פולין. [420—425]
מרחביה ספרית פועלים (1940), עמ׳ 181.
רשימות וקטעי־יומנים של חברי השומר־הצעיר בוילנה עמ׳ קנג—קפא.

אושה, קבוצה. [420—424, 508]
אליהו רוזנבוים. לזכרו. חיפה, דפוס אות, תש״ה—[1945], 1—59 עמ׳ לול־פורטרט.
על פעולתו בראשית מלחמת עולם ב׳ בוילנה בארגון הברחת חלוצים אל מעבר לגבול ועלייתם לא״י.

בנשלום, בנציון. [420—424]
אנו הולכים לוילנא (גדודי פליטים מקראקא דרך וילנה לא״י).
„מאזנים”, ת״א, כרך י״א, חוברת ג־ד תמוז־אב ת״ש—[1940], עמ׳ 271—280.

[420—424]
בסער ביום סופה. פרקי פולין. ת״א, מוסד ביאליק, [תש״ד—1944], עמ׳ 209.
בשנת 1940 בוילנה.

בוזובסקה, ליפשה. [420—424]
יציאה.
„חברות בקבוץ”. קובץ ראשון. ערוך ע״י מ. פוזננסקי ומ. שחורי, עין־חרוד, קיבוץ המאוחד, תש״ט (1949), עמ׳ 200—201.
מקיבוץ גרוכוב לוילנה.

[420—424]
פאַרטריבענע פועלי־ציון־פירער פון פוילן „קייבלען” פון ווילנע.
„אידישער קעמפער”, נ״י, נאָוו׳ 10, 1939.

[420—424]
פירערס פון פוילישן ציוניזם זיך געראַטעוועט קיין ווילנע.
„אונזער וואָרט”, ריגע, נאָוו׳ 3, 1939.
משה קליינבוים, מ. הינדעס, ש. ראָזענהעק, א״אַ.

שעפנער, ברוך. [420—424]
מיינע באַגעגענישן מיט ד״ר משה קליינבוים־סנה.
„פאָרווערטס”, נ״י מערץ 12, 1972.
פליטים אין ווילנע.

שוסטער, זכריה. [423]
אַ ייד — שעפער פון געזעץ קעגן פעלקער־מאָרד (גענאָסיד).
„אונזער וועג, מינכן, יאַנ׳ 21, 1949, ז׳ 4.

ראָטשטיין, ש. [423]
[פראָפ׳ רפאל לעמקין].
„אַמעריקאַנער”, נ״י, נאָוו, 2, 1950.

חורבן און רעטונג. [420—424]
די געשיכטע פון „ועד הצלה” אין אַמעריקע.
מיט אַ הקדמה פון הרב אליעזר סילווער, נשיא. נ״י, ועד הצלה בוך־קאָמיטעט, תשי״ז—1957, זז׳ 525, יידיש־עברית־ענגליש.

בוכמן, בונם. [421־422]
מכתב מוילנה, מיי, 1940. ספר הזכרון לקדושי ביעז׳ון. ת״א, תשט״ז—[1956], עמ׳ 36־37.

רוטנברג, משה, ר׳. [421—424]
בכורי אביב. חדושים ובאורים בסוגיות הש״ס. נ״י, תוצאה שניה, סט׳ לואיס, מא. שנת השב״ת [תש״ב, 1942], עמ׳ 143.
בהקדמתו המחבר, מתלמידי „ישיבת חכמי לובלין”, מתאר את קורותיו בראשית המלחמה ואת בריחתו לוילנה ומשם לרוסיה, דרך יפאן לארצות הברית.

עמוס. [420—424]
ביים מאָדזשיצער רבין אין ווילנע.
„וועגווייזער”, פיטסבורג, מאַי 10, 1940, ז׳ 2.

גשורי, מ. ש. [424—420]
הצדיק המנגן והיוצר ממודז׳יץ [על האדמו״ר ר׳ שאול טוב ועל חייו כפליט בוילנה].
„נגינה וחסידות בבית קוזמיר ובנותיה״. ירושלים, תשי״ב—[1952], עמ׳ 186—203.

אורן, ברוך. [424—420]
מוילנה דרך יפאַן אל העולם החופשי.
ילקוט „מורשת״, תל־אביב, חוברת י״א, חשון תש״ל—1969, עמ׳ 34—58.

דובנאָוו, שמעון, פּרופ׳. [424—419]
די טרערן פון פּליט.
„אין וועג״, אַנטאָלאָגיע, רעד׳ לאַזאַר קאַהאַן, שאַנכאַי, נאָוו׳ 1941.
אַ באַזוך אין ווילנע אין מאַי, 1940.

Michel, Fritz. |423-419|
AHASVER AUS WILNA. "Deutsche Zeitung in Ostland", Riga, Oktober 30, 1941.
Judische Wanderungen in Nazi-spigel.

ווילנער פּליטים אין ראַטנפאַרבאַנד

ראַן, לייזער. [423—420]
וואָגל־ווילנע אונטערוועגנס — חוזק לאָזט אונדז גריסן.
„אַש פון ירושלים דליטע״, נ״י, ווילנער פ״ג, 1959, זז׳ 13—44.
ווילנער פּליטים אין ראַנטפאַרבאַנד.

ראַטנמאַכט

Zet. [425]
מיר האָבן געוווּנען אויף גאַנצע 100%.
„ווילנער עמעס״, אויג׳ 26, 1940.
אין לעדער־פאַבריק אוניאָן, געוו׳ דערטשאַנסקי און ספּעקטאָר.

[425] אין דער ווילנער דיקט־פאַבריק.
„ווילנער עמעס״, נומ׳ 62, 28, סעפּט׳ 1940.

[425]
שלאָגלער־אַרבעטער אין שיך־פאַבריק עפּשטיין־בערזאַק.
„ווילנער עמעס״, נאָוו׳ 20, 1940.

[425] רויטער ווינקל אין קרעסן־מיל.
„ווילנער עמעס״, נאָוו׳ 20, 1940.

גערשענאָוויטש, מ. [425]
דער קלעריקאַלער שולוועזן און זיינע גלגולים.
זאַמלהעפט, 1940, ז׳ 52.
מפיצי השכלה, קופערשטיין־שול, שלום עליכם־שול און די ערשטע גימנאַזיע.

העלער, מ. [425]
די ווילנער 13טע מיטלשול ערב די אָקטאָבער פייערונגען.
„ווילנער עמעס״, נאָוו׳ 5, 1940, שול־זייט.

כאַימסאָן, מ. [425]
באַריכט וועגן דער צוגרייטונגס־אַרבעט אין דער 14טער מלוכישער גימנאַזיע.
ווילנער עמעס״, נאָוו׳, 6, 1940.

הרושאָווסקי, ד., אינספּעקטאָריך. [425]
די 12טע מיטלשול.

נון שין [נתן שיינער]. [425]
געשלאָסן די אויסשטעלונג אין דער 14טער גימנאַזיע, דירעקטאָר מירע בערנשטיין.
„ווילנער עמעס״, נאָוו׳ 16, 1940, שול־זייט.

מילנער, אי. [425]
אָף די וועגן פון דער נייער שול.
„ווילנער עמעס״, נאָוו׳ 22, 1940.

טעפּער, י. דירעקטאָר. [425]
רעפעראַט וועגן דער סטאַלינישער קאָנסטיטוציע אין דער 13טער מלוכישער גימנאַזיע.
„ווילנער עמעס״, דעצ׳ 10, 1940.

[425]
יידישע אוידיציעס אין ווילנער ראַדיאָ.
„דער עמעס״, קאָוונע, נומ׳ 98 (120), אַפּריל 26, 1941.
לכבוד דעם ערשטן מאַי, שבת דעם 26טן אַפּריל, 1941, יודל לעווין, פאָרטראַג; יוסף כאַש, געזאַנג; ח. גראַדע, ש. זשירמאַן, מ. לעווין, א. סוצקעווער און ל. רודניצקי רעציטירן זייערע ווערק.

[425]
יידישער ליטעראַרישער אָוונט אין קאָנסערוואַטאָריע־זאַל לכבוד די קאָוונער יידישער שרייבער און די ווילנער דיכטער־גרופּע „יונג־ווילנע״.
„ווילנער עמעס״, מאַי 25, 1940.
ה. אַשעראָוויטש, ד. אומרו, מאיר און חיים יעלין, י. יאָסאַדע, י. לאַצמאַן, ש. מאַטיס, ד. מ. מאיראָוויטש, ל. רודניצקי. פאָרזיצער ליודאַס גיראַס.

נ., וו. [425]
דער „מיידים״ לאָזט זיך ניט פאַרגעסן.
„ווילינער טאָגבלאַט״, אַפּריל 7, 1940.

פ.[אָרדומינסקי], הירש. [425]
מיידימס, מאַטאָנע צו דער שול־יוגנט [11טע קינדער־פּראָגראַם „קאַרוסעלן״].
„ווילנער עמעס״, סעפּט׳ 16, 1940.

אַסטור, מיכאל. [419, 425]
ווילנע אונטער דעם ערשטער סאָוועטישער אָקופּאַציע און ליטווישער מאַכט. „געשיכטע פון דער פרייל־אַנד־ליגע און פונעם טעריטאָריאַליסטישן געדאַנק״, ב״א, נ״י, פרייל־אַנד־ליגע, 1967, ב׳ 1, זז׳ 447—456.

[425]
חייקל לונסקים אַ ווענדונג וועגן דער שטראַשון־ביבליאָטעק (מערץ, 18, 1941).
„פּנקס״ פאַר דער פאָרשונג פון דער יידישער ליטעראַטור און פּרעסע. רעד׳ ד״ר ש. ביקל. נ״י, אַלוו׳ ייד׳ קולטור־קאָנגרעס, תשכ״ה—1965, זז׳ 360—364.
וועגן דער סאָוועטישער ליקווידאַציע פון דער סטראַשון־ביבליאָטעק.

סאָוועטישע אַרעסטן און פאַרשיקונגען.

ווילנער, י. [425־424]
ווידער אין תפיסות.
„וועקער״, נ״י, נאָוו׳ 1939, ז׳ 6.
אַנאַ ראָזענטאַל, י. זשעלעזניקאָוו, ה. ערליך, וויקטאָר אַלטער א״אַ.

[425־424]
(זלמן רייזען, יוסף טשערניכאָוו, אַנאַ ראָזענטאַל).
„פרייע אַרבעטער שטימע״, נ״י, אָקט׳ 27, 1939, ז׳ 5.

[425־424]
(יוסף טשערניכאָוו, זלמן און שאול רייזען).
„פּראָלעטאַרישער געדאַנק״, נ״י, מערץ 1, 1941.

רודניצקי, אליהו, עורך דין. [425־424]
שנה ברוסיה. תירגם מכתב־יד אידי ש. זרחי. תל־אביב, עם עובד, תש״ה—[1945], עמ׳ 236.
המחבר נמלט מוילנה לברית המועצות עם פרוץ המלחמה בין גרמניה לרוסיה ולאחר שנת נדודים ועובדה בקולחוז הגיע לטשקנט ומשם עלה לא״י דרך פרס.

קאַהאַן, לאַזאַר. [425־424]
אידישער רעקאָרד, ס״ט־לואיס, דעצ׳ 29, 1939. יוני 19, 1942.

נאַצי־אָקופּאַציע
די אָרגאַניזאַציע פון יידן־פאַרניכטונג

דוואָרזשעצקי, מ. [426]
די ערשטע טעג פון דייטשער אָקופּאַציע.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 22—31.

Feigenberg, Mozes, Dr. Med. [426]
WILNE UNTER NACY—JOCH. Ibergegebn un Ojfgenumen durch Mosze Wajsberg. Ejnmolike ojsgabe. Landsberg, Historisze Komisje, November 1946, p. 40.
יידיש געזעצט מיט לאַטיינישן שריפט. שער־בלאַט געצייכנט שמואל באַק.

סאַלאָווייטשיק, אַלעקסאַנדראַ. [426]
דריי פערטל יאָר אונטער די דייטשן אין ווילנע.
„ייוואָ־בלעטער“, נ״י, ב׳ 30, 1937, זז׳ 59—93 + 160 ענגליש.

מאַגון, י. [426]
ווילנע אונטער דער דייטשער פאַרניכטונג־הערשאַפט.
„אונדזער וואָרט“, באַמבערג, אויג׳ 30, 1946, ז׳ 5.

ליבאָ, אַ. ד״ר. [426, 464־467]
וואָס מיינע אויגן האָבן אין ווילנע געזען.
1) ביזן שאַפן פון געטאָ. 2) פאָנאַר.
„בלעטער וועגן ווילנע“, לאָדזש, 1947, זז׳ 13—17.

נאַצי רעגולאַמענטירונג פון יידן־פאַרשקלאַפונג

סוצקעווער, א. [426—446, 464—469]
דאָס געזעץ־בוך [ווי צו פאַרטיליקן יידן און אַנדערע פעלקער].
„ווילנער געטאָ“, פאַריז, 1946, זז׳ 86־87.

יאַשונסקי, ג. [426]
ראַדיאָ אין געטאָ.
„דאָס נייע לעבן“, לאָדזש, מאַי 31, 1945, ז׳ 6.

דוואָרזשעצקי, מ. [427]
די געלע לאַטע.
„ירושלים דליטא“, פאַריז, 1948, זז׳ 27־28.

סוצקעווער, א. [427־428]
גזירות און לאַטעס. זז׳ 13—16.
אַ בינטל געזעצן. זז׳ 51—53.
די צעטומל־קאָלירן [שיינען]. זז׳ 53—57.
„ווילנער געטאָ“, פאַריז, 1946.

אַנאָליק, בינ־יאָמין. [428]
אַ פאַספאָרט אָפ לעבן. [428]
„איינִיקייט“, מאָסקווע, מאַרץ 10, 1945, ז׳ 4.
„לעבנשיינען“ אין ווילנער געטאָ.

דוואָרזשעצקי, מ. [428]
פאַראָרדענונגען. ז׳ 29.
שיינען, אַרבעטסביכלעך און נומערן. זז. 74—85.
[461]
אין די טעג פון די געלע שיינען. זז׳ 101—125.
אין די טעג פון די ראָזע שיינען. זז׳ 126—132.
געלע און ווייסע שיינען. זז׳ 154—156.
„ירושלים דליטא“, פאַריז, 1948.

דוואָרזשעצקי, מ. [430]
אין זייערע הענט איז געלעגן אונדזער גורל.
„ירושלים דליטא“, פאַריז, 1948, זז׳ 316—322.
צענפעניג, הינגסט, שוויינענבערג, מורער, מ. ווייס, קיטעל. די נאַצישע קולטור־טוער א״אַ דייטשן.

סוצקעווער, א. [430]
דער רעפערענט פאַר יידישע ענינים [פ. מורער], זז׳ 16־77.
דער באַלעבאָס פון פאָנאַר [מ. ווייס]. זז׳ 84—86.
„ווילנער געטאָ“, פאַריז, 1946.

קאַטשערגינסקי, ש. [430]
אָבערמערדער.
„חורבן־ווילנע“, נ״י, 1947, זז׳ 17—20.
מאַרטין ווייס, קיטעל, מורער, ד״ר וואולף און פראַוויזאָר הינגסט.

עפשטיין, בעבע. [430]
מיין ערשטער טאָג אין געסטאַפאָ.
„יוגנטרוף“, נ״י־פילאַדעלפיע, יאַנ׳־פעב׳, 1946, זז׳ 11־12.

דער פרייוויליקער ליטווישער אַנטייל אין דער יידן־פאַרניכטונג

[469-460, 446-426]
MASINÉS ŽUDINÉS LIETUVOJE. (1941-1944). Dokumentų Rinkinys. I Dalis. Vilnius, Mintis 1965.

[426]
ГИТЛЕРОВСКАЯ ОККУПАЦИЯ В ЛИТВЕ. Сборник статей. Редактор О. Капланас. Вильнюс, Минтис, 1966, стр. 360, Иллюст.
Ю. Палецкис, Этого нельзя забыть. Стр 5–25.
Ю. Бутенас. Буржуазные националисты - пособники гитлеровских оккупантов. стр. 25–46.
К. Рукшенас, В. Синкявичюс. Литва под властью гитлеровских палачей. стр. 83–182.
П. Штарас. Роль КП Литвы в организации и развитии партизанской борьбы. стр. 183–278.
В. Карвялис. Освобождение советской Литвы. стр. 279–359.

דוואָרזשעצקי, מ. [431]
די אַקטיווע מערדער און שותפים פון נאַציזם.
„ירושלים דליטא“. פאַריז, 1948, זז׳ 323—326.

אַייזען, א. [431]
די שולד פון די שכנים.
„דאָס גייסטיקע פנים פון געטאָ“, מעקסיקע, 1950, זז׳ 109—122.

מערין, ברוך. [431]
אונדזערע קריסטלעכע שכנים. זז׳ 86—88.
דער „ווייסער אָדלער“. זז׳ 88—91.
דער גורל פון די „באַהאַלטענע“. זז 103—106.
פאַר די זינד פון די עלטערן. זז׳ 113—118.
„פון ראַקעוו ביז קלאָגע“, נ״י, 1969.
כאַפונעס. [431]

סוצקעווער, א. [431]
ווילנער געטאָ. פאַריז, 1946, זז׳ 13, 16—21.

דוואָרזשעצקי, מ. [431]
ירושלים דליטא. פאַריז, 1948, זז׳ 26־27, 323־324 (און זוכצעטל).

לזר, חיים. [431]
חורבן ומרד, ת״א, תש״י, עמ׳ 21—24.

די גרויסע פראָוואָקאַציע.

סוצקעווער, א. [432]
די ערשטע אָדער די גרויסע פראָוואָקאַציע.
„ווילנער געטאָ“, פאַריז, 1946, זז׳ 31—34.

דוואָרזשעצקי, מ. [432]
די גרויסע פראָוואָקאַציע.
„ירושלים דליטא“, פאַריז, 1948, זז׳ 51—56.

הינטער געטאָ־צוים אין רשות פון יידן־ראַט און יידן־פאָליציי

די צווייטע געטאָ

באַלבערישסקי, מ. [433]
דער מאַרש אין געטאָ אַריין. זז׳ 168—175.
אין קליינעם געטאָ (II). זז׳ 176—195.
די טעטיקייט פון יודנראַט. זז׳ 196—219.

ליקווידאַציע פון צווייטן (קליינעם) געטאָ. זז׳ 242—251.

„שטאַרקער פון אייזן״, תל־אביב, 1967.

סוצקעווער, א. [433]

אין דער צווייטער געטאָ.

„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946 זז׳ 50, 57—59.

דוואָרזשעצקי, מ. [433]

געטאָ נומער צוויי.

„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 116—121, 134—137.

קאַטשערגינסקי, ש. [433]

אין דער צווייטער געטאָ.

„חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז׳ 62—64.

גבית־עדות זשירנאַווסקי יעקב, כעמיקער.

קליאַטשקאָ, העלענאַ. [433]

די צווייטע געטאָ אין ווילנע.

„ייוואָ־בלעטער״, נ״י, ב׳ 30, נומ׳ 1, 1947, זז׳ 129—134.

ווילנער געטאָ

סוצקעווער, א. [435—433]

(ווילנער געטאָ).

„אייניקייט״, מאָסקווע, מאַי 11, יוני 8, יולי 20, 1944.

סוצקעווער, א. [435־434]

דער וועג צום געטאָ. זז׳ 39—43.

דאָס פּנים פון געטאָ. זז׳ 47—52.

פון וואַנען האָט מען גענומען שפּייז. זז׳ 89—96.

„ווילנער גוטאָ״, פּאַריז, 1946.

סוצקעווער, א. [434]

די פּעסטונג. זז׳ 80—81.

די טויערן פון געטאָ. זז׳ 9—12.

„לידער פון ים־המוות״, ב״א, יזכור־פּרייז בערגן־בעלזן, 1968.

[436—433]

יד לשואה ולמרד. **עם מפעל־הנוער לנטיעת „יער לוחמי הגיטאות״ (ערכו והתקינו לדפוס : יצחק מן וברוך שראל). ירושלים, הלשכה הראשית של קק״ל. תשי״ג (1953), עמ׳ 180.**

וילנה — דבורז׳צקי מארק : מתוך ירושלים דליטא במרי ובשואה — סוצקבר אברהם, מתוך גיטו וילנה.

דוואָרזשעצקי, מאַרק. [434]

די ערשטע נאַכט אין געטאָ.

„אין געראַנגל״, בריסל, מאַי 10, 24, 31 ; יוני 7, 1946.

דוואָרזשעצקי, מ. [438—434]

אַ טאָג אין געטאָ. זז׳ 402—412.

די סטאַביליזאַציע־עפּאָכע אין געטאָ. זז׳ 140—145.

דער לעבנס־רויס אין געטאָ. זז׳ 146—150.

סאָציאַלע אונטערשיידן אין געטאָ. זז׳ 151—159.

מקורות פון דער געטאָ־עקאָנאָמיק. זז׳ 160—186.

„ירושלים דליטא״. פּאַריז, 1948.

—— אפשר וועט געשען אַ נס ? **פּראָבלעמען פון געטאָ־לעבן.**

„אין גאַנג״, רוים, אָקט׳—דעצ׳, 1947, זז׳ 91—93 ;

„קיום״, פּאַריז, יאַנ׳ 1938, זז׳ 77־78.

מאַדייסקער, ראובן.

אין די ווענט פון ווילנער געטאָ.

„יאָרבוך פון ליטוויש־לאַטווישע יידן אין קאַנאַדע״, טאָראָנטאָ, מערץ 1948, ז׳ 2.

באַלבערישסקי, מ.

דאָס גרויסע געטאָ (אונדזער לעבן אין גרויסן געטאָ). זז׳ 252־253.

„שטאַרקער פון אייזן״. תל־אביב, 1967.

—— געוועזן אַ מאָל אַ שטאָט — ווילנע, ירושלים דליטא.

„דאָס נייע לעבן״, לאָדזש, יוני 30, 1945, ז׳ 4.

שולמית.

זכרונות פון ווילנער געטאָ.

„דבר ריבולי״, ריוואָלי, מאַי 2, 1947, זז׳ 5—7.

גאָנטאָווניק, מירע.

ווילנער געטאָ.

„אונדזער לעבן״, בערלין, מערץ 1, 1947, זז׳ 27־28.

לזר, חיים.

בגיטו [וילנה].

חורבן ומרד״, ת״א, תש״י, עמ׳ 17—197.

החיים והמות בגיטו ווילנה.

פייגענבערג, משה.

6 זיינען זיי געווען . . . זכרונות פון ווילנער געטאָ.

„יידישע צייטונג״, לאַנדסבערג, נאָוו׳ 8, 1946, זז׳ 4, 11.

זיידל, הלל.

אדם במברן (פרקי שואה). תל־אביב, תשל״א—1971, עמ׳ 148.

בגיטו וילנה ומחנה־ריכוז קלוגה.

פלקסר, פ.

גיטו ווילנה.

„ידיעות התנועה לאחדות העבודה״, תל־אביב, תש״ו—1946, שנה ב׳ גליון 89, עמ׳ 3, 11.

קלויזנער, ישראל, דר., העורך.

חזית יהודית באירופה. ירושלים, ועד ההצלה, הוצאת ראובן מס, גליון א׳ עמ׳ 115.

וילנה, עמ׳ 83—86.

השואה והמרי. **ילקוט על חורבן יהדות אירופה בשנות ת״ש—תש״ה. (נלקט ונערך על־ידי ועדה מיוחדת במשרד החינוך והתרבות בשיתוף עם בית לוחמי הגיטאות על שם יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד). ירושלים, הוצאת המדפיס הממשלתי, תשי״ג [1953], עמ׳ 200, לוחות תצלומים, מפה, לוח תאריכים.**

וילנה : דבורז׳צקי מ. (מתוך ירושלים דליטא במרי ובשואה) . רוז׳קה (מתוך להבות באפר). קלמנאוויטש זעליג, — מה הוא יהודי ? (יומן בגיטו וילנה).

Foxman, Abraham.

GHETTO VILNA 1941-1944. ‘‘Journal of social studies’’, New York, Vol. 20, N-I, 1962. pp. 1-34. Bibliography p. 33-34.

אבראַמאָוויטש, דינה.

מיין מאַמע. **זכרונות, עפּיזאָדן און געשטאַלטן, ווילנע 1939—1941.**

„טאָג״, נ״י, דעצ׳ 28, 1946 — יאַנואַר, 1947.

Grade, Chaim.

THE SEVEN LITTLE LANES. Translated from the Yiddish by Curt Leviant and Milton Himmelfarb, New York - Tel Aviv, Bergen Belsen Memorial Press, 1974, p. 111.

מעראַס, ייצכאָק.

אייביקער שאָך (דערציילונג וועגן ווילנער געטאָ). **פון ליטוויש : ב. האַלפּערין און מ. זינגער.**

„סאָוועטיש היימלאַנד״, מאָסקווע, נומ׳ 5, 1964, זז׳ 3—78.

Meras, I.

ZEME VISADA GYVA. Noveles. Vilnius, 1963. p. 147.

די ערד לעבט שטענדיק, נאָוועלן (ליטוויש).

כוואָלעס, רפאל.

30 יידישע מאָטיוון פון ווילנער געטאָ (**מיט אַ פאָרוואָרט פון שלמה בעליס־לעגיס). וואַרשע, יידיש בוך, 1962.**

Chwoles, Rafał.

30 Reprodukcji. Przedmowa S. Belis-Legis.
30 Reproductions. Preface S. Belis-Legis.
Warszawa, Idish Buch, 1962.

יידן-ראַט

Trunk, Isaiah Dr. [489, 440-436]
JUDENRAT, the Jewish Councils of Eastern Europe under Nazi Occupation. Introduction by Jacob Robinson. New York-London, MacMillen Co., 1972, p. 664.
Vilna Ghetto, J. Gens, Y. Witenberg. (Index).

סוצקעווער, א. [436]
דער ערשטער יידן־ראַט. זז׳ 17־18, 38־39.
די צווייטע פּראָוואָקאַציע און דער צווייטער יידן־ראַט. זז׳ 50־51.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946.

דוואָרזשעצקי, מ. [436]
דער ערשטער יידן־ראַט.
„ווילנער גוטאָ״, פּאַריז, 1948, זז׳ 41—44, 71.

באַלבערישסקי, מ. [436]
פינאַנס־אָפּטיילונג [פון יידנראַט]. זז׳ 413—419.
וואוינונג און טעכנישע אָפּטיילונג. זז׳ 401—412.
„שטאַרקער פון אייזן״, תל־אביב, 1967.

צוואַנג-אַרבעט

אַרבעטס־אָפּטייל ביים יידן־ראַט. [437]
דוואָרזשעצקי, מ. „ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, ז׳ 186.
סוצקעווער, א. „ווילנער געטאָ״, 1946, זז׳ 93־94.
באַלבערישסקי, מ. „שטאַרקער פון אייזן״, תל־אביב, 1967, זז׳ 340—350.

אייזען, א. [437—459]
צוואַנגס־אַרבעט און די קולטור־טעטיקייט.
„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ״, מעקסיקע, 1950, זז׳ 79—85.
יוריסטן און אינזשינירן. ווילנער יידישער געזעלשאַפטלעכער לעקסיקאָן.
„חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז׳ 266—274.

מילנער, יוסף. [438, 447]
ד״ר צמח שאַבאַד.
„פאָלקס־געזונט״, פּאַריז, נאָוו׳ 1948.
„וועגן גורל פון די דאָקטוירים ג. גרשוני, י. וויגאָדסקי און ראָזע שאַבאַד־גאַווראָנסקאַ, אין ווו״ג.

די קוימען־קערער. [438]
סוצקעווער, א. „ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 95־96.
—— „לידער פון ים־המוות״, ת״א, יזכור־פרייז בערגן־בעלזן, 1968, ז׳ 438.
דוואָרזשעצקי, מ., „ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, ז׳ 166.

יידן-עלטסטער און פּאָליציי-קאָמענדאַנט

לאַזאַר, ח.[יים]. [439]
ווילנער געטאָ.
„בדרך״, רוים, נומ׳ 65 (71), פּעב׳ 4, 1947.
יעקב גענס — אַ פּאַררעטער, יידישע פּאַרטיזאַנער.

דוואָרזשעצקי, מ. [439]
דער געטאָ־קאָמענדאַנט יעקב גענס. זז׳ 110־111, 306—312.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948.

Friedman, Philip. [439]
TWO "SAVIORS" WHO FAILED. Moses Merin of Sosnowiec and Jacob Gens of Vilna. "Commentary", N.Y. December; 1958, Vol. 26, Num 66, pp. 479-491.

Tushnet, Leonard. [439]
THE PAVEMENT OF HELL. 3 Leaders of the Judenrat. New York, St. Martin's Press, 1972 p. 210, Selected Bibliography.
King Chaim (rumkowski), Chairman Adam Cherniakow, & Ghetto Chief Jacob Gens (pp. 139-208).

געטאָ-פּאָליציי

דוואָרזשעצקי, מ. [440—442]
גרינדונג פון דער יידישער געטאָ־פּאָליציי זז׳ 71־72;
גלויב ניט דער יידישער פּאָליציי. זז׳ 91—93;
די יידישע געטאָ־פּאָליציי. זז׳ 302—306.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948.

ליטאַי, ה. [לזר, חיים] [418, 440—442]
המשטרה היהודית בגיטו וילנה מעבירה „אקציות״
משטרת גיטו וילנה נלחמת בארגון הלוחם.
נומ׳ 2615, ספט׳ 28.
מלחמת מנהיגי גיטו וילנה בארגון הלוחם היהודי.
גליון 2609.
4000 יהודים נוסעים לגיטו קובנה...
גליון 2619, אוק׳ 3.
„המשקיף״, תל־אביב, 1947.

באַלבערישסקי, מ. [440—442]
יידישע פּאָליציי.
„שטאַרקער פון אייזן״, תל־אביב, 1967, זז׳ 204, 329, 420—433.

שמולעוויטש, י. [442]
[ישראל גורוויטש] קומט אין ניו־יאָרק זאַמלען באַווייזן קעגן שלעגער פון זיין מאַמען אין ווילנער געטאָ [ישראל יוטאַן].
„פאָרווערטס״, נ״י, יאַנ׳ 20, 1955.

דוואָרזשעצקי, מ. [443]
דאָס געריכט־וועזן.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 313—316.

סוצקעווער, א. [445]
אין דער באַפרייטער ווילנע.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 209—210.
אויפשריפטן אויף די ווענט אין געסטאַפּאָ (קאַמער 16) און אין געטאָ־טורמע אויף לידסקע.

ראַן, לייזער. [445]
דער דענקמאָל פון פּאָנאַר. דער יידישער תפיסה־מוזיי.
„אַש פון ירושלים דליטע״, נ״י, 1959, זז׳ 166—197.

סוצקעווער, א. [446]
תליות אין געטאָ.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1936, זז׳ 140־141.
פאַמיליע זאַלקינד.

6 געהאַנגענע אין ווילנער געטאָ. [446]
ראַן, ל. „אַש פון ירושלים דליטא״, נ״י, 1959, זז׳ 141—149.
רודאַשעווסקי, יצחק, „טאָגבוך פון ווילנער געטאָ״, „גאָלדענע קייט״, ת״א, ב׳ 15, 1953, ז׳ 33.

דער היתר

פּאַר אָנטייל אין נאַצישער יידן־פאַרניכטונג

[436—439]
דער טויט פון ד״ר יעקב וויגאָדסקי. ערשטער ווידער־שטענדלער פון ווילנער יידנטום.
דוואָרזשעצקי, מ. „ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 45—50.
סוצקעווער, א. „ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 16־17.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז׳ 24־25.
באַלבערישסקי, מ. „שטאַרקער פון אייזן״, ת״א, 1967, זז׳ 147—150.

[436—446]
פּראָטאָקאָל פון דער פאַרזאַמלונג געווידמעט דער פּראַגע „אַקציע״ אין אָשמענע (דעם 27סטן אָקטאָבער 1942). „ספר זכרון לקהילת אושמינה,״ העורך מ. גלברט. אַרויס־געגעבען דורך דעם אָשמענער קאָמיטעט אין ישראל מיט דער הילף פון אָשמענער לאַנדסלייט אין דער וועלט. תל־אביב, תשכ״ט—1969, זז׳ 407—419.
דיסקוסיע פון ווילנער געטאָ־פּאָליציי, אָנטיילנעמער אין דער „אַקציע אָשמענע״ בראש מיט גענסן און דעסלערן.

אייזען, א. [436—446]
כּלל־טוערישער קידוש־השם און פּריווילעגירטע ייִדן.
„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ", מעקסיקע, 1950, זז' 35—76.
גענס, ייִדן־ראַט, געטאָ־פּאָליציי און דער קאָמפּלעקס — זיך אויסקויפן מיט קעפּ.

לזר, חיים. [436—446]
אידיאולוגיה של הרגעה. ידים מגואלות בדם.
„חורבן ומרד", ת"א, תש"י, עמ' 72—80.

ראַן, לייזער. [436—446]
אונטערוועלט און „אויבערוועלט" אין געטאָ־וועלט.
„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, 1959, זז' 140—1955.
יעקב גענס, די ייִדישע געטאָ־פּאָליציי און די ייִדישע אונטערוועלט.

נאָוויק, פּ. [436—446]
האָט מען געמעגט אַרויסגעבן ייִדן צום טויט אין גאַז־קאַמערן כּדי צו ראַטעווען אַנדערע ייִדן?
„מאָרגן־פרייהייט", נ"י, אויג' 21, 23, 28, 1966.
אויפן ראַנד פון ג. האָוזנערס „גערעכטיקייט אין ירושלים".

Houser, G. [446-436]
JUSTICE IN JERUSALEM. New York, Harper & Row, 1966, pp. 528.

אויף דער „אַרישער" זייט

פּינסקער, שלמה. [446, 473]
מיינע באַגעגענישן אין יענע טעג [**אויף דער אַרישער זייט**].
„מיר וועלן זיי ניט פאַרגעסן", מאָנטרעאָל, 1963, ז' 9.

פאָזנער, אליהו. [446, 460]
ווילנער ייִדישער אינזשעניר [באָריס קויפמאַן] איז געוואָרן אַ „געסטאַפּאָ־אָפיצער" און געראַטעוועט ייִדן פון געטאָ.
„אונדזער געדאַנק", 14 אָקט', 1944.

זשיד, מאַריאַן. [446, 460]
דער פאַל סירעוויטש (דער איד וואָס איז געווען אַן ס. ס.־אָפיציר).
„די אידישע צייטונג", ב"א, אַפּריל 21, 1950.
עליאַש־עלקע סירעוויטש פון ווילנע.

אָרגאַניזאַציעס פאַר גייסטיקן ייִדישן ווידערשטאַנד

בערנשטיין, לעאָן. [447—459]
דער געראַנגל פאַרן קיום אונטער היטלערס ממשלה. (פון אַ רעפעראַט אויף דער ייוואָ־קאָנפערענץ אין נ"י).
„ייִדישער קעמפער", נ"י, יאַנ' 31, 1947.
„אין געראַנגל", בריסל, פעב' 28, מערץ 7, 28, אַפּריל 4, 1947.
„חלוצים אין פוילן", נ"י, ב' 2, 1961, זז' 139־140.

אייזען, א. [447—459]
גייסטיקער ווידערשטאַנד.
„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ", מעקסיקע, 1950, זז' 125—131.

דוואָרזשעצקי, מ. [447—458]
דער ייִדישער געטאָ־מענטש (מאַן, פרוי, קינד, יוגנטלעכער, זקן).
„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948, זז' 295—301.

אייזען, א. [447—459]
מענטשן פון געטאָ. [10] דערציילונגען פון דער דייטשער אָקופּאַציע. ניו־יאָרק, ציקאָ, 1949, ז' 130.

פּאָליטישע באַוועגונגען אין געטאָ

דוואָרזשעצקי, מ.
די אונטערערדישע פּאָליטישע פּאַרטייען אין וו"ג.
„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948, זז' 358—380.

נעמי.
דער 1טער מאַי אין ווילנער געטאָ.
„דרור", לאָדזש, מאַי, 1947, ז' 10.
די טעטיקייט פון ביתר אין געטאָ ווילנע.
„אונזער ציל", לינץ, אַפּריל 23, 1948, ז' 8.
„אונדזער ציל", לינץ, אַפּריל 23, 1948, ז' 8.

פוקסמאַן, יוסף.
תל־חי־יאָרטאָג אין ירושלים דליטא.
„אונזער ציל", לינץ, אַפּריל 1, 1948, זז' 3, 6.
י"א אדר־אַקאַדעמיע, 1942.

יצחקאָוו [קאָוואַלסקי, יצחק].
ירושלים דליטא.
„אונזער וועלט", מינכן, סעפּט' 20, 1946, זז' 3־4.

לזר, חיים.
רשימת חברי התנועה הלאומית בגיטו ווילנה.
„חורבן ומרד", ת"א, תש"י, עמ' 375־403.

פאָלקס־געזונט

סוצקעווער, א. [447]
דער שפּיטאָל און די אָרגאַניזאַציע פון ריינקייט.
„ווילנער געטאָ", פּאַריז, 1946, זז' 106־107.

דוואָרזשעצקי, מאַרק, ד"ר. [447]
קאַמף פאַרן געזונט אין געטאָ־ווילנע. אַריינפיר־וואָרט פּראָפ' ל. הערש, פּאַריז־זשענעווע, אָזע־פאַרבאַנד, 1946, ז' 78.
רשימה פון ווילנער דאָקטוירים אין געטאָ־פּעריאָד, זז' 75—78.

דבורז'צקי, מרק, ד"ר. [447]
על משמר הבריאות בגיטו וילנה (תורגם מיידיש בידי המחבר). תדפיס מ„ירושלים דליטא במרי ובשואה". תל־אביב, מפלגת פועלי א"י, תשי"ב—1952, עמ' 286—307, פקסימילים.

דוואָרזשעצקי, מ., ד"ר.
קאַמף פאַר געזונט אין געטאָ.
„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948, זז' 187—221.
—— פאָלקסגעזונט אין געטאָ־ווילנע.
„פאָלקסגעזונט", פּאַריז, נומ' 1, נאָוו' 1948, ז' 4; נומ' 2—3 (54־55), מערץ—מאַי, 1955.
—— פּאַטאָלאָגיע פון הונגער אין די געטאָס.
„פאָלקסגעזונט", פּאַריז, נומ' 2־3 (54־55), מערץ—מאַי 1955.

שאַדאָווסקי, ר., ד"ר. [447]
אָרגאַניזאַציע פון דער סאַניטאַר־מעדיצינישער הילף אין ווילנער געטאָ.
„ווילנער בלעטער", לאָדזש, 1947, זז' 31—37.

גענזעל, י., ד"ר. [447]
„אָזע־טאָז" אין ווילנער געטאָ.
„פאָלקסגעזונט", פּאַריז, נומ' 1, נאָוו' 1948, ז' 6.

טאָלטשינסקי, ב., ד"ר. [447]
די קראַנקהייטן אין ווילנער געטאָ. (רעפערירט אויף דער פאַרזאַמלונג פון דאָקטוירים אין יאָהאַנעסבורג, איינגעאָרדנט דורך אָרט־אָזע דעם 27/9, 1947).
„ידיעות פון אָרט־אָזע", יאָהאַנעסבורג, נאָוו', דעצ', 1948; יאַנ', פעב', 1949.

באַלבערישסקי, מ., מגר'. [447]
דער גורל פון די ייִדישע פאַרמאַצעוטן אין ווילנע.
„פאָלקסגעזונט", פּאַריז, אָקט' 1949, ז' 12; מערץ־מאַי, 1955, ז' 49.
—— די אָרגאַניזאַציע פון געזונט־וועזן.
„שטאַרקער פון אייזן", תל־אביב, 1967, זז' 351—399.

קאַטשערגינסקי, ש. [438, 447]
מעדיקער — ווילנער יידישער געזעלשאַפטלעכער לעק־סיקאָן.
„חורבן ווילנע”, נ״י, 1947, זז׳ 258—265.

[447-438]
THE MARTYRDOM OF JEWISH PHYSICIANS IN POLAND. Studies on the contribution and on Medical life under Nazi Rule, with special documentation of the tragic fate of the Jewish physicians in Poland. Editor Louis Falstein. New York, Published by Medical Alliance-Association of Jewish Physicians from Poland, 1963. [447]
Wulman, Leon Dr. A History of Jewish Physicians in Poland, pp. 3-118.
Tenenbaum, Joseph Dr. Nazi Rule in Poland and the Jewish Medical Profession, pp. 124-296.
Lazarowitz, Leopold Dr. & Malowist, Simon Dr. Research & documented Martyred Physicians, pp. 299-497.

דוואָרזשעצקי, מ. [448]
ספּאָרט־קלוב און געטאָ־אָלימפּיאַדע.
„ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948, זז׳ 236—237.

קינדער אין געטאָ

אייזען, א. [449-450]
דאָס קינד אין געטאָ.
„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ”, מעקסיקע, 1950, זז׳ 141—146.

סוצקעווער, א. [449]
אַ ניינציאָריק קינד דערציילט.
„נייע פּרעסע”, פּאַריז, נאָוו׳ 16, 1945, ז׳ 3.

אורלוביץ־רזניק, נסיה. [449-450]
אמא, המותר כבר לבכות ?
תל־אביב, מורשת, (1964), עמ׳ 294.

Pougatch-Zalcman, Lena. [451-449]
LES ENFANTS DE VILNA. Une experience pedagoguque. Belgigue, Collection Casterman, 1970.

גאָלאָמב, א. [136, 447, 449, 489, 495]
דאָס ייִנגל פון געטאָ. דערציילט פאַר קינדער. [מעק־סיקע], אָ״ש, אָ״י, ז׳ 34.
ר׳ יעקב וויגאָדסקי דער דאָקטאָר ; דער באַהאַלטענער יידישער שפּיטאָל ; די מעשה פון איציק וויטנבערג ; ה. גליק, שמואליק אין וואַלד.

שול-וועזן אין ווילנער געטאָ

קינדער-היימען, שולן און לערער

אוגענפעלד, ליבע. [449-450]
די קינדערהיים אין ווילנער געטאָ.
„מיר וועלן זיי ניט פאַרגעסן”. מאָנטרעאָל, 1963, זז׳ 20—23.

סוצקעווער, א. [450]
יידישע שולן אין [ווילנער] געטאָ.
„יוגנט־וועקער”, וואַרשע, יאַנ׳־פעב׳ 1948, ז׳ 15.

בנימין. [450]
די שול אין [ווילנער] געטאָ.
„להבות”, מינכן, אויג׳ 1, 1947, ז׳ 4־5.

דאַוואַנג־לייקין, סימע. [450, 461]
סטראַשון־גאַס 12 אין ווילנער געטאָ. [געטאָ־שול] זז׳ 7—9א.

שול־יום־טובים אין געטאָ. זז׳ 24־25.
„מיר וועלן זיי קיינמאָל ניט פאַרגעסן”, מאָנטרעאָל, 1963.

———— יוסף לייקין. [אַ שול אין וו״ג].
„לערער יזכור־בוך”, נ״י, 1954, זז׳ 211—213.

בירגער, מירע. [450-451]
געטאָ. (די לערן־און דערציאונגס־אַנשטאַלטן אין דער ווילנער געטאָ).
„דערציאונגס־ענציקלאָפּעדיע”, נ״י, קולטור־קאָנגרעס, 1959, זז׳ 195—213.

מאָרשאָוויטש, י[עקב], ד״ר, פּראָפ׳. [450-451]
דערינערונגען פון שול־וועזן אין ווילנער געטאָ.
„בלעטער וועגן ווילנע”, לאָדזש, 1947, זז׳ 19—23.

דוואָרזשעצקי, מ. [450-451]
שול־וועזן אין געטאָ. לערער־פאַרבאַנד.
„ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948, זז׳ 222—237.
סוצקעווער, א. „ווילנער געטאָ”, פּאַריז, 1946, זז׳ 96—101.

קאַטשערגינסקי, ש. [450-451]
לערער — ווילנער יידישער געזעלשאַפטלעכער לעקסיקאָן.
„חורבן ווילנע”, נ״י, 1947, זז׳ 233—247.

לערער יזכור־בוך. [451]
„די אומגעקומענע לערער פון די ציש״אָ־שולן אין פּוילן”. רעדאַקטאָר ח. ש. קאַזדאַן. אַרויסגעבער קאָמיטעט צו פאַר־אייביקן דעם אָנדענק פון די אומגעקומענע לערער פון די ציש״אָ־שולן אין פּוילן, נ״י, 1954, זז׳ 568, איל׳.
ווילנער לערער. י. גראַסמאַן און ח. קאַזדאַן : צענטראַ־לער ווילנער בילדונגס־קאָמיטעט, זז׳ 485—497. א. גאָלאָמב : ווילנער סעמינאַר, זז׳ 506—513.

לייב, א. [451]
שלמה באַסטאָמסקי.
„היים און דערציאונג”, נ״י, מאַי 1941, זז׳ 11, 22.

רוטיס, ל. [451]
שלמה באַסטאָמסקי.
„קינדער זשורנאַל”, נ״י, מאַי, 1941.

מענדעלסאָן, ש. [451]
גרשון פּלודערמאַכער.
„קולטור און דערציאונג”, נ״י, דעצ׳ 1945, זז׳ 5־6.

יעקב גערשטיין. [451]
קרוק, ה. „טאָגבוך פון ווילנער געטאָ”, נ״י, 1961, זוכצעטל.
רודאַשעווסקי, יצחק, „טאָגבוך פון ווילנער געטאָ”.
„ייוואָ־בלעטער”, נ״י, ב׳ 26, נומ׳ 1, סעפּט׳־אָקט׳ 1945, זז׳ 7—8.
„לערער־יזכור בוך”, נ״י 1954, זז׳ 109—111.

סוצקעווער, א. [451]
אויפן טויט פון יעקב גערשטיין. ז׳ 30.
די לערערין מירע [בערנשטיין]. זז׳ 68—70.
„לידער פון ים המוות”, ת״א, 1968.

קולטור-לעבן

קלמנאָוויטש, זעליג.
דער גייסט פון געטאָ.
„ייוואָ־בלעטער”, נ״י, ב׳ 30, נומ׳ 2, 1947, זז׳ 169—172.

באַלבערישסקי, מ.
קולטור־לעבן אין געטאָ.
„שטאַרקער פון אייזן”, תל־אביב, 1967, זז׳ 433—448.

טרונק, ישעיה.
דאָס קולטור־לעבן אין די געטאָס. געשטאַלטן און געשעענישן, (היסטאָרישע עסייען). ב״א ,צענטראַל־פאַרבאַנד פון פּוילישע יידן, 1962, זז׳ 173—239.
ווילנער געטאָ, זז׳ 206—225.

בעליס, שלמה. [447—459]
קולטור אונטער דער האַק (וועגן דער „קולטור־בויונג” אין ווילנער געטאָ). „פּאָרטרעטן און פּראָבלעמען”, וואַרשע, יידיש־בוך, 1964, זז׳ 313—416.
קולטור און ווידערשטאַנד. פאַרוואָס און וואָס מען האָט געלייענט. די לערן־אַנשטאַלטן. בינע־קונסט. כאָרן. אַנ־דערע קולטור־אינסטיטוציעס.

קולטור־אַרבעט אין די געטאָס. [449—459]
„חלוצים אין פוילן”, אַנטאָלאָגיע, ב' 2, 1961.
בערנשטיין ל. דער געראַנגל פאַרן קיום. זז' 139־140.
דוואָרזשעצקי, מ. שול־ימים־טובים. זז' 140—144.
קאַטשערגינסקי, ש. פאָלקלאָר אין וו"ג. זז' 148־149.
רודאַשעווסקי, י. ימים נוראים אין וו"ג, זז' 149־150.

סוצקעווער, א. [452]
פאַראייניקונג פון ליטעראַטן און קינסטלער אין ווילנער געטאָ. זז' 102—103.
מוזיק. זז' 102—103.
קונסט־אויסשטעלונגען. ז' 104.
טעאַטער. זז' 101־102.
„ווילנער געטאָ”, פּאַריז, 1946.

דוואָרזשעצקי, מ. [452]
פאַראייניקונג פון ליטעראַטן און קינסטער אין ווילנער געטאָ. זז' 23־239.
מוזיק. זז' 234, 244.
געטאָ כאָרן. זז' 45־46.
קונסט־מאָלעריי. ז' 245.
טעאַטער אין געטאָ. זז' 248—252.
ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948.

קאַטשערגינסקי, ש. [452]
שרייבער, וויסנשאַפטלער, זשורנאַליסטן — ווילנער יידישער געזעלשאַפטלעכער לעקסיקאָן.
„חורבן ווילנע”, נ"י, 1947, זז' 178—216.

פּופּקאָ־קרינסקי, רחל. [452]
אַ יהואש־פייערונג אין ווילנער געטאָ.
„פּא"ש”, נ"י מאַרץ 28, 1947, זז' 6־7.

קאַטשערגינסקי, ש. [452]
שלום עליכם אין געטאָ.
„דאָס נייע לעבן”, לאָדזש, יוני 7, 1946, ז' 6 ;
„וואָרט”, מינכן, מאַי 14, 1948, ז' 5.
ש"ע־פייערונג אין וו"ג אין 1942.

סוצקעווער, א. [452־453]
דאָס קולטור־הויז אויף סטראַשון־גאַס 6.
„ווילנער געטאָ”, פּאַריז, 1946, זז' 104־105.

דוואָרזשעצקי, מ. [452־453, 459]
דאָס קולטור־הויז אין געטאָ (סטראַשון ג' 6).
ביבליאָטעק, לייען־זאַל, סטאַטיסטישער אַמט, מוזיי. זז' 241—243.
געטאָ־וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט. ז' 243.
יוגנט־קלוב. זז' 143, 234־235 (זע זוכצעטל).
געטאָ־ידיעות. זז' 257־258.
„ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948.

[452־453]
פרעמיעס פאַר ליטעראַרישע שאַפונגען אין ווילנער געטאָ.
„צוקונפט”, נ"י, אויג' 1945, ז' 537.
ישראל דימאַנטמאַן, לאה רודניצקי.

אַבראַמאָוויטש, דינה. [453, 471]
ווילנער געטאָ־ביבליאָטעק.
„ליטע”, ב' 1, 1951, זז' 1671—1678.
אַנאַ שימייטע.

סוצקעווער, א. [453]
ש. באַק — דער נייניאָריקער קינסטלער פון ווילנער געטאָ.
„ווילנער געטאָ”, פּאַריז, 1946, זז' 113—117 ;
„לאַנדסלייט”, נ"י, יאַנ'פעב', 1948, זז' 9—11 ;
„חברשאַפט”, וואַרשע, מערץ 15, 194, ז' 5.

מאַריאַן, זשיד. [453]
אַ יידיש קינד פון די לאַגערן. [ש. באַק].
„יידישע צייטונג”, לאַנדסבערג, מערץ 2, 1947, ז' 5.

דוואָרזשעצקי, מאַרק. [454]
יידיש טעאַטער אין ווילנער געטאָ.
„טעאַטער־שפּיגל”, לאָנדאָן, דעצ' 1946, זז' 5—7.

סעגאַל, ישראל. [454]
„גרינע פעלדער” פון פּרץ הירשביין אין ווילנער געטאָ־טעאַטער.
„אונדזער וועג”, מינכן, סעפּט' 10, 1948, ז' 6 ;
„צוקונפט”, נ"י, אָקט' 1948, זז' 611—612.

העכט, ב. [454]
טעאַטער און טאַנץ אין געטאָ.
„בדרך”, מילאַן, נאָוו' 16, 1945, ז' 3.

טורקאָוו, יצחק. [454]
חיהלע ראָזענטאַל — דאָס קינד פון געטאָ.
„אויפגאַנג”, וואַרשע, אַפּריל 19, 1948, ז' 19.
ווילנער געטאָ־טעאַטער.

בליאַכער, שבתי. [454]
איין און צוואַנציק און איינער. 21 אָפּהאַנדלונגען וועגן די אומגעבראַכטע יידישע אַרטיסטן אין ערשטן יאָר פון דער נאַצי־הערשאַפט אין ווילנע, 1941־1942, אַריינפירווערטער אברהם מאָרעווסקי און לייזער ראַן. ביאָגראַפיע פון ש. בליאַכער און באַמערקונגען פון ל. ראַן. צוגעגרייט פאַרן פ"ג פון ווילנער געטאָ, 1942, אַרויסגעגעבן אין ניו־יאָרק, ווילנער פאַרלאַג, 1962, ז' 114, איל' זוכצעטל.

סוצקעווער, א. [454]
צום יאָרטאָג פון געטאָ־טעאַטער.
„לידער פון ים־המוות”, ת"א, 1968, זז' 39־40.

קאַטשערגינסקי, ש. [454־455]
די וועלט פון וואָרט און קלאַנג — ווילנער יידישער געזעלשאַפטלעכע לעקסיקאָן.
„חורבן ווילנע”, נ"י, 1947, זז' 221—232.

בערנשטיין, לעאָן. [455]
סאָניאַ רעכטיק. [פּיאַניסטין].
„צוקונפט”, נ"י, דעצ' 1947, ז' 643.

סוצקעווער, א. [455]
„צוויי טייבעלעך זיינען איבערן וואַסער געפלויגן”.
„איינקייט”, מאָסקווע, יוני 8, 1944, ז' 3.
„יידישע קולטור”, נ"י, נאָוו' 1944, זז' 48—50.
ליובא (זוב)לעוויצקאַ.

—— די פאַרפייניקטע יידישע זינגערין ליובע לעוויצקי.
„אונזער וועלט”, שאַנכאַי, מאַרץ 8, 1946, ז' 2.

—— די זינגערין.
„ווילנער געטאָ”, פּאַריז, 1946, זז' 118—120.

שמולעוויטש, י. [455]
אַלס קינד האָט ער געוואוסט דעם צער פון אידישען פאָלק, איצט איז ער אַ באַרימטער ישראל־מוזיקער (אַלעק וואָלקאָוויסקי).
„פאָרווערטס”, נ"י, אָקט 28, 1955.

דוואָרזשעצקי, מ. [456]
ברית־עברית אין געטאָ.
„ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948, זז' 245—254.

—— ברית עברית בגיטו ווילנה.
„עם וספר”, תל־אביב, אייר תש"ז, עמ' 30.

רעליגיעזער לעבן אין געטאָ

דוואָרזשעצקי, מ. [457]
רעליגיעזער לעבן, יום־טובים און מנהגים. זז' 288—294.
יום־כפּור 1941. זז' 89—93.
פּורים 1943 צו דער מגילה. זז' 418־419.
„ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948.

דבורז'צקי, מ. [457]
החיים הדתיים בגיטו ווילנא.
„סיני”, ירושלים, כרך מ"ז.
„ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948, זז' 232־233, 288—294.

קאַטשערגינסקי, ש. [457]
די רעליגיעזע וועלט — ווילנער יידישער געזעלשאַפטלעכער לעקסיקאָן.
„חורבן ווילנע”, נ"י, 1947, זז' 217—220.

אייזען, א. [457]
גאָט־זוכעניש.
„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ", מעקסיקע, 1950, זז' 133—138.

רודאַשעווסקי, יצחק. (457]
ימים נוראים אין געטאָ. [1942] אַ טאָגבוך פון אַ פּופּצן־יאָריקן.
„אונזער וואָרט", לאָדזש־וואַרשע, אָקט' 15, 1946, ז' 4.

ליבאָ, א., ד"ר. [457]
פיר יום־כּיפּורס (אַ בינטל זכרונות פון ווילנער געטאָ), 1941—1944.
„צום אָנדענק פון ד"ר אלכסנדר ליבאָ ז"ל", זאַמלבוך, אַרויסגעגעבן דורך דעם פאַרבאַנד פון ווילנער יידן אין ישראל, תל־אביב, 1972, זז' 26—29.

אַבראַמאָוויטש, דינה. [457]
פינף יום־כּיפּורס.
„צוקונפט", נ"י, נאָוו' 1946, זז' 750—754.

ענגלשטערן, ל. [457]
יום־כּיפּור אין ווילנער געטאָ.
„בדרך", רוים, אָקט' 4, 1946, ז' 3

שאַדאָווסקאַ, אסתר. [457]
יום־כּיפּור אין [ווילנער] געטאָ.
„דבר ריבולי", ריוואָלי, אַפּריל 19, 1947.

מערין, ברוך. [457]
„כל נדרי" אין געטאָ.
„פון ראַקעוו ביז קלאָגע", נ"י, 1969, זז' 92־93.

רוזשקע [קאָרטשאַק]. [457]
פסח אין געטאָ.
„המצפה", מינכן, אַפּריל 1947, זז' 9, 12.
זע אויך אָקציעס (460, 461).

טאַגביכער פון ווילנער געטאָ

דוואָרזשעצקי, מ. [452, 458]
ליטעראַרישע שאַפונגען, טאָגביכער און לידער אין ווילנער געטאָ.
„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948, זז' 241—252, 255—257.

רודאַשעווסקי, יצחק. [458]
טאָג בוך פון ווילנער געטאָ. (מיט קיצורים).
„די גאָלדענע קייט", ת"א, ב' 15, 1953, זז' 18—56.
—— טאָגבוך פון ווילנער געטאָ [פראַגמענט].
„יוגנטרוף", נומ' 10־11, דעצ' 1967, זז' 15—20.
אַריינפיר ז' 15. אינטערוויו מיט פרוי שרה וואָלאָשין־קאָליבאַטש, זז' 21—23.

רודאַשעווסקי, יצחק.
—— יומנו של נער מווילנה (יוני 1941 — אַפּריל 1943). תרגום מכתב־יד ביידיש אברהם יבין. עריכה והערות צבי שנר, הוצאת בית לוחמי הגיטאות, עמ' 128.

Rudashevski, Yitskhok. [458]
THE DIARY OF THE VILNA GHETTO, June 1941-April 1943. Translated and Edited with Revisions and Additions by Percy Matenko. Ghetto fighters' House and Hakibbutz Hameuchad Publishing House, 1973.

שקאָלניק, ראַשע. [449, 458, 473]
אַ טאָגבוך [פון ווילנער געטאָ און די לאַגערן שטוטהאָף און קייזערוואַלד].
„טאָג", נ"י, סעפּט' 2—23, 1947.
אַריינפיר פון ש. קאַטשערגינסקי: זכרונות וועגן יידישע קינדער. סעפּט' 2, 3, 4, 1947.

לייוויק, ה. [458]
דער טאָג־בוך פון אַ קדוש (ה. קאַלמאַנאָוויטש).
„טאָג", נ"י, מערץ, 31, 1952.

ניגער, ש. [458]
ש. קאַלמאַנאָוויטש און זיין טאָג־בוך. וועגן האָבן דרך־ארץ פאַר קעגנער.
„טאָג", נ"י, יולי 6.

—— גבורה און גייסט.
„טאָג", נ"י, יולי 13, 1952.
וועגן ה. קאַלמאַנאָוויטשעס „טאָג־בוך פון ווילנער געטאָ" און זיינע קריטיקער א. אייזען, בער מאַרק, א"אַ.

אייזען, א. [458]
אַן ענטפער ש. ניגערן און אַנדערע.
„קענעדער אָדלער", מאָנטרעאַל, סעפּט' 8, 1952.

מאַרק, בער. [458]
[וועגן טאָג־בוך פון ה. קאַלמאַנאָוויטש].
„מאָרגן־פרייהייט", נ"י, סעפּט' 7, 9, 14, 21, 28; אָקט' 5, 1952.

נאָוויק, פּ. [458]
די וואָס פאַרדינען ניט קיין דרך־ארץ. (אַן ענטפער ש. ניגערן און אַנדערע).
„מאָרגן־פרייהייט", נ"י נאָוו' 30, 1952.

סוצקעווער, א. [458]
דער נביא (געהייליקט דעם אָנדענק פון ז' קלמנאָוויטש).
„יידישע גאַס", נ"י, מתנות, 1948, זז' 45—48.

קרוק, הערמאַן. [458]
טאָגבוך פון ווילנער געטאָ. מרדכי בערנשטיין: אויס־טייטשונגען און הערות. פּנחס שוואַרץ: ביאָגראַפיע פון הערמאַן קרוק. נ"י, ייוואָ, 1961, זז' 620 + XLV, פאַקס', נעמען־זוכצעטל.

קרוק, הרמן. [458]
„מן הגניזה האסטונית". רשימת יומר (המשך המחברת בקלוגה). עמ' 48—59.
„מגניזת הגיטו". עמ' 60—76.
נספח חטיבת הרמן קרוק באַרכיון „מורשת", עמ' 77—80.
ק.[ובנר], א. „עם הגניזה". דברים מעוטים מאת המלביה"ד. עמ' 46—48.
ילקוט „מורשת". כתב־עת לתיאור ועיון. תל־אביב, מורשת בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ וספרות פועלים. חוברת ב', שנה ב', אייר תשכ"ד—מאי 1964.

סאַקאָוויטש. [458, 463—468]
טאָגבוך פון פּאָנאַר (1941—1943).
„פאָלקס־שטימע", וואַרשע, נומ' 88—99, יוני 9—27, 1959.
פראַגמענטן פון טאָגבוך אין 11 פאָרזעצונגען. איבערזעצט פון ליטוויש. געדרוקט איינציייטיק אין אָרגאַן פון דער קאָמפּאַרטיי אין ווילניוס — Tiesa.

פרבר, קלמן. [458]
עם בוא השואה (יומן וילנה).
„העיירה בלהבות". ספר זכרון לקהילת אולקניק, פלך וילנה. תל־אביב, בהוצאת ועד יוצאי אוקניק והסביבה, תשכ"ב—1962, עמ' 158—193.
יוני 1941 — יולי 1944.

Rolnikaite, M. [458]
AS TURIU PAPASAKOTI. Vilnius, 1953.

Рольникайте, Мария.
Я ДОЛЖНА РАССКАЗАТЬ. „Звезда", Москва, 1965, № 2, стр. 102–171; № 3, стр. 102–130.

Rolnikaite, Masha.
I MUST TELL ABOUT THIS (drawings by Gherman Cheryomushkin). "Soviet Life", Moscow-Washington, N-4, (103), 1965, pp. 36-39.

ראָלניק, מאַשע. [458]
איך מוז דערציילן [טאָגבוך פון ווילנער געטאָ]. מיט אַן אַריינפיר פון עדואַרדאַס מעזשעלאַיטיס. וואַרשע־מאָסקווע, יידיש בוך, 1965, ז' 263;
געדרוקט אין המשכים אין „מאָרגן־פרייהייט", פון מערץ 14, 1965.

רולניקאיטה, מ. [458]
אני חייבת לספר. (עברית ל. לויתן). ירושלים, אחיעבר, 1965.

נאָוויק, פּ. [458]
מאַשע ראָלניק — די אַנאַ פראַנק פון דער ווילנער געטאָ.
„מאָרגן־פרייהייט", נ"י, מערץ 7, 1965.

בעלאָוו, אברהם. [458]
סאָוועטישע טעלעוויזיע פירט אויף מאַשע ראָלניקס טאָגבוך פון ווילנער געטאָ.
„מאָרגן־פרייהייט", נ"י, יולי 9, 1967.
ראָלניקס טאָגבוך, דערשינען אין 10 שפּראַכן.

Буйвидайте–Куторгене, Е(лена) А. [458]
КАУНАССКИЙ ДНЕВНИК, 1941–1942. Вступительная заметка С. Бинкене.
„Дружба Народов", Москва, № 8, 1968, стр. 198–227.

ליימענזאָן־ענגעלשטערן, רות. [458, 460—463]
פאַרשריבן אין אַ שייער. 15טער מאַי, 1944 — 19טער יולי, 1944. צוגעגרייט צום דרוק, באַגלייט מיט הערות און אַ וואָרט פריער פון ישראל רודניצקי. ביאָגראַפיע פון רות ענגעלשטערן, לייזער ענגעלשטערן, בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק כצנלסון און פ"ג קיבוץ המאוחד, תשל"ג—[1973], ז' 134, איל'.

שניידערמאַן, ש. ל. [458]
פון ווילנער געטאָ קומט דער 1טער רוף צו ווידערשטאַנד.
„פאָרווערטס", נ"י, מאַי 23, 1972.
געטאָ־טאָגבוך פון ד"ר לאַזאַר עפּשטיין.

דוואָרזשעצקי, מ. [458]
געטאָ־טאָגבוך פון ווילנער לערער משה אָליצקי געפונען.
„פאָרווערטס", נ"י, אַפּריל 12, 15, 1974.

דאָס געזאַנג פון ווילנער געטאָ

דאָס געזאַנג פון ווילנער געטאָ. [458]
געזאַמלט, דערקלערט און הקדמה פון ש. קאַטשערגינסקי. הילע און צייכענונגען פון מ. באַהעלפּער. אַריינפיר פון נ. פיינשטיין. פּאַריז, פאַרבאַנד פון די ווילנער אין פראַנקרייך, 1947, ז' 55.
37 לידער.

לידער פון די געטאָס און לאַגערן. [458]
טעקסטן און מעלאָדיעס געזאַמלט ש. קאַטשערגינסקי. רעדאַקטירט און פאָרוואָרט ה. לייוויק. מוזיק אַראַנזשירט מ. געלבאַרט, נ"י, ציקאָ, ז' 437.
מיט באַמערקונגען וועגן די מחברים, מוזיקער טעמאַטיק און באַהאַנדלטע ענינים.

הורביץ, ארנסט, (בעריכת). [458]
מר המצר. משירי הגיטאות. תל־אביב, המרכז לתרבות של הסתדרות העובדים, תש"כ—[1949], עמ' 69 תווים.
אוסף שירים שנוצרו והשורו בגיטאות, במחנות ובין הפרטיזנים, מאת: לייב אפסקין, אברהם ברודנו, כתריאל ברוידו, רבקה גלזר, הירש גליק, מיכאל ואקסלאר, אברהם סוצקאוואר, שמריה קאטשערגינסקי, באסיה רובין, לאה רודניצקי ולייב רוזאנטאל.

אַ. ב. [458]
(לידער פון ווילנער געטאָ).
„יוגנטרוף", פילאַדעלפיע־נ"י, נאָוו'—דעצ' 1945, זז' 14־15.

ביאַליסטאָצקי, ב. י. [458]
די געזאַנגען פון ווילנער געטאָ.
„פּאַ"ש", נ"י, סעפּט' 26, 1947.

דוואָרזשעצקי, מ. [458]
ווען דער געטאָ זינגט...
„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948, זז' 274—284.

קאַטשערגינסקי, ש. [458, 495]
וועלדער זינגען!
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן", ב"א, 1952, זז' 218—236.

רודניק, צבי. [458]
יומן באפר. מרחביה, ספרים פועלים, [1946], עמ' 85 + 3.
שירים על השואה לחורבן וילנה, למרד בה ולמלחמת הפרטיזאנים.

Adler, Herman. [458]
GESANGE AUS DER STADT DES TODES.
Zurich-New York, Verlag Europa, 1949. s. 70.

נשר, צבי (אַדלער, הערמאַן). [458]
שירים מקרית המות, הקדמה מאת י. גרינבוים. תל־אביב, גזית, תש"ה, עמ' 29.

קאַטשערגינסקי, ש. [458]
פּאָנאַרער פאָלקלאָר.
„חורבן ווילנע", נ"י, 1974, זז' 232—325.

דוואָרזשעצקי, מ. [458]
הומאָר און פאָלקלאָר אין געטאָ.
„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948, זז' 285—287.

געטאָ־פּובליקאַציעס

די ווילנער געטאָ־ידיעות. [450, 459]
„ייוואָ־בלעטער", נ"י, נומ' 25, 1945, זז' 133—142.

[450, 459]
געטאָ־ידיעות, וועכנטלעכער בולעטין, דערשיינט יעדן זונטיק, ווילנער געטאָ 1942־1943, מאַשין־שריפט [נאָטיצן וועגן 22 נומערן פון נומ' 1—52].
[בולעטען פון] סטאַטיסטישן אַמט ביים יידנראַט אין ווילנער געטאָ, סטאַטיסטישע מאַטעריאַלן, 1941־1942 [נאָטיצן וועגן 5 נומערן נומ' 1—4, און נומ' 7].
ביבליאָגראַפיע פון אַרטיקלען וועגן חורבן און גבורה אין יידישער פּעריאָדיקע, צוזאַמענגעשטעלט, יוסף גאַר. נ"י, ייוואָ, ירושלים, יד־ושם. ב' 9, 1966. זז' 186־187.

מאַלינעס (באַהעלטענישן)

סוצקעווער, א. [460]
מאַלינעס.
„ווילנער געטאָ". פּאַריז, 1946, זז' 20־21, 27, 88־89, 122—138, 141־142.
—— סטראַשון־גאַס צוועלף.
„לידער פון ים־המוות". ת"א, 1968, זז' 103—105.

קאַטשערגינסקי, ש. [460]
אין די נעכט.
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן", ב"א, 1952, זז' 26—29.
מען בויט מאַלינעס אין וו"ג.

דוואָרזשעצקי, מ. [460]
מאַלינעס.
„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948, זז' 35־36, 81־82, 94—100 (זע זוכצעטל).

האַרדט, רעבעקאַ, לערערין. [460]
אין אַ מאַלינע אונטער דער דירה פון גענסן. זז' 76־77.

קאָוואַרסקי, אידע.
אין מאַלינעס אין געטאָ און אין שטאָט. זז' 77—80.

גערשטיין, נינע.
משוגעת־אָנפאַלן אין אַ מאַלינע. זז' 97—100.

מאַרקעלעס, נוימע.
פון דער ליקווידירטער מאַלינע — אין די קעלערן פון געשטאַפּאָ. זז' 74—76.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע", נ"י, 1947.

סמאָלניק, גיטל. [460, 470־471]
מיר האָבן זיך אויסבאַהאַלטן און לעבן געבליבן.
„מיר וועלן זיי ניט פאַרגעסן", מאָנטרעאָל, 1963, זז' 17־18.

יידן־מאָרד

[468–461, 418]
ЗЛОДЕЯНИЯ ГИТЛЕРОВЦЕВ В ПРИБАЛТИКЕ.
„Сборник материалов". Вильнюс, Госполитнаучиздат, 1957, стр. 112.

Рукшенас, К. и Синкявичюс, В. [468–461, 418]
ЛИТВА ПОД ВЛАСТЬЮ ГИТЛЕРОВСКИХ ПАЛАЧЕЙ.
„Гитлеровская оккупация в Литве". Вильнюс, 1966, стр. 83–181.
Истребление еврейского населения, стр. 149–181.

Бутенас, Ю. [468–461, 418]
БУРЖУАЗНЫЕ НАЦИОНАЛИСТЫ – ПОСОБНИКИ ГИТЛЕРОВСКИХ ОККУПАНТОВ. „Гитлеровская оккупация в Литве". Вильнюс, 1966. стр. 25–45.

[464-461, 418]
MASINĖS ŽUDINĖS LIETUVOJE. (1941-1944). Dokumentų Rynkinys. I dalis. Vilnius, Mintis, 1965.
Vilnius—p.104-226.

אַקציעס

סוצקעווער, א. [460]
געהיימשטאָט (פּאָעמע). תל־אביב, תש״ח—1948, ז' 160.
„דאָס ליד פון ים־המוות״, ת״א, 1968, זז' 197—293.
—— דאָס קבר־קינד (פּאָעמע).
„דאָס ליד פון ים־המוות״, ת״א, 1968, זז' 151—158.

סוצקעווער, א. [418, 461—468]
פופציק געקעפּטע. זז' 24—26.
אַקציע, אַרבעטער אין געסטאַפּאָ־הויף. זז' 71־72.
זקנים־אַקציע פּאָספּיעשק. זז' 78־79.
אַקציע קאָוונע. ז' 80.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946.

דוואָרזשעצקי, מ. [418, 430, 461—468]
דער פּאָגראָם אויף נאָוואָגראָד. זז' 32—35.
אַקציע אָשמענע. זז' 414—418.
אַקציע קאָוונע־פּאָנאַר. זז' 420—428.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948.

גורין, משה. [418, 461—468]
און ער האָט פאַרברענט דאָס הויז פון גאָט...
„פאָרווערטס״, נ״י, סעפּט' 25, 1966.
עס־עס־לייט צווינגט אַ מנין יידן מיטן ראַגאַטקער רב אבא קעסעל צו פאַרברענען תשמישי קדושה. יולי 1941.

סוצקעווער, א. [418, 461—468]
אַ פאַרווײלונג ביי דייטשן.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז' 21—24.

דוואָרזשעצקי, מ. [418, 461—468]
אַ פּאָגראָם אויף שניפּישאָק.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, ז' 29.

באָלבערישסקי, מ. [418, 461—468]
ערשטע דייטשע גזירות (געלע לאַטע, כאַפּונעס, די שוידערלעכע פּראָוואָקאַציע). זז' 127—164.
די יום־כיפּור אַקציע תש״ב (אין לוקישקער טורמע, די ווייטערדיקע טשיסטקעס, די סדרה געלע שיינען). זז' 220—241.
„שטאַרקער פון אייזן״, תלאביב, 1967.

קטן, מ. [418, 461—468]
יום־כיפּור־אַקציע אין ווילנער געטאָ.
„דאָס פרייע וואָרט״, פעלדאַפינג, אָקט' 4, 1946, ז' 5.

גראַדע, חיים. [418, 461]468]
איך לעצטער יום־כיפּור. (ליד).
„דער מאַמעס צוואה״, נ״י, 1949, ז' 57.

סוצקעווער, א. [461—468]
כל־נדרי. (דערציילט פון אַ געבליבענעם).
„לידער פון ים־המוות״, תל־אביב, 1968, זז' 159—181.

סוצקעווער, א. [418, 461—464]
אין בלויע העמדער [משוגעים־אַקציע].
„לידער פון ים־המוות״, ת״א, 1968, זז' 458־459.
זע אויך רעליגיעזע לעבן אין געטאָ (457)

די אַקציע פון די געלע שיינען

סודענסקי, גיטע.
געלער שיין.
„איינײקײט״, מאָסקווע, יוני 21, 1945, ז' 4.

סוצקעווער, א. [461]
„די נאַכט פון די געלע שיינען״.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז' 59—62, 68־69

דוואָרזשעצקי, מ. [461]
אין די טעג פון די געלע שיינען.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז' 101—125, 154־156.

סודענסקע, גיטע. [461]
די ערשטע ריניקונג פון די געלע שיינען.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז' 64—67.

עדעלשטיין, ליזאַ. [418, 461—468]
מאַמעס און קינדער בעת די אַקציעס.
„אויף דער פריי״, שטוטגאַרט, נומ' 4, 1947, זז' 24־25.
אין ווילנע און ריגע.

„ה. ק. פּ.״ און „קיילים״

טויט־אַקציעס און ליקווידאַציע

[418, 460—462]
גערשטיין, נינע. סעגאַלאָוויטש קיילע. קריזשאָווסקי, אברהם. פינקעלשטיין, כאַסיע. זעלצער, נחמן. קראַסנער־ראָלינסקי, בלומע. פינקעלשטיין, באַליע.
[גבית־עדות].
די שוידערלעכע שחיטה. [קינדער־אַקציע אין „ה.ק.פּ.״, מערץ 27, 1944].
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז' 81—92.

סוצקעווער, א. [418, 460—462]
און אַזוי זיינען אומגעקומען אונדזערע קינדער.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז' 201—208.
קינדער־אַקציע אין „קיילים״, פסח 1944.

געלער, אסתר. [462, 473]
אַנטלאָפן פון טויטן־גרוב. זז' 95־96.

שניידער, הירש.
ווי אַזוי איך בין אַנטלאָפן פון דער לעצטער שחיטה. זז' 96־97.

צוקערמאַן, אברהם.
דאָ ליגן יידישע פרויען און קינדער [אויף סובאָטש 16]. זז' 80.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947.
ביי דער ליקווידאַציע פון ה.ק.פּ.

ווילקינסקי, לייב. [462, 473]
אין קאַמף קעגן ס. ס.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז' 94־95.
יידישער באַוואָפנטער ווידערשטאַנד ביי דער ליקווידאַציע פון ה.ק.פּ.

בוראַק, לעאָ, ד״ר. [462, 473]
דער קאָנצענטראַציע־לאַגער „קיילים״. זז' 100—102.

דייטש, לאה.
זיך געראַטעוועט פון „קיילים״. זז' 102—105.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947.

יאַבלאָן־ראָזענבערג, שפרה. [462, 473]
מיינע איבערלעבונגען אין „קיילים״, בלאָק 2 [אַפּריל 1944].
„מיר וועלן זיי קיינמאָל ניט פאַרגעסן, מאָנטרעאַל, 1963, זז' 28—30.

ווילנער געטאָ־ליקווידאַציע

[463]
די ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ אין שיין פון דייטשע דאָקומענטן. פאָטאָ־רעפּראָדוקציע פון צוויי דאָקומענטן: Der Generalkommisar in Kauen. Lageberichten: April-May; November 1943
„ייוואָ־בלעטער״, נ״י, ב' 30, נומ' 2, 1947, זז' 324־325.

דוואָרזשעצקי, מאַרק. [463]
מיין לעצטער טאָג אין געטאָ.
„איבערגאַנג״, מינכן, סעפּט' 23, 1948, ז' 3.

באַדאַנעס, מרים. [463]
די ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ. זז' 10—13.

דאַוואַנג, סימאַ. [463]
די לעצטע נאַכט צוזאַמען. זז' 25־26.
מיר וועלן זיי ניט פאַרגעסן״, מאָנטרעאַל, 1963.

גאָרדאָנאָוויטש, גאָלדע. [463]
צום 4טן יאָרצייט פון דער ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ.
„וואָרט״, מינכן, סעפּט' 14, 1947, ז' 10.

סעגאַל, ישראל. [463]
צען טעג. די ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ.
„באַפרייאונג״, מינכן, סעפּט' 24, אָקט' 1, 1948.

סעדליס, א. [463]
אומקום פון ירושלים דליטא.
„בדרך״, רוים, יוני 27, יולי 4, 11, 16, 18, 1947.

עפשטיין, בעבע. [463]
די ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ.
„ייוואָ־בלעטער״, נ״י, ב׳ 30, נומ׳ 1, 1947, זז׳ 125—129.

פעסעלע. [463]
צווישן לעבן און טויט.
„אונזער שטימע״, פּאַריז, אָקט׳ 16, 1948.

Balberyszki, Mendel, Mgr. , [463]
LIKWIDACJA GETTA WILEŃSKIEGO (426-456 s.) Dokumenty i materiały, do dziejów okupacji niemieckiei w Polsce, Tom 2: “Akcje i Wysiedlenie”, część I, Opracował J. Kermisz, Warszawa-Łódź-Kraków, 1946 str.478.

באַלבערישסקי, מ. [463]
די ליקווידאַציע פון געטאָ.
„שטאַרקער פון אייזן״, תל־אביב, 1967, זז׳ 466—498.

סוצקעווער, א. [463]
פאַר נאַכט [דער לעצטער וועג]. ז׳ 43.
אַ וואָגן שיך. זז׳ 41־42.
פאַרפרוירענע יידן. זז׳ 119־120.
„לידער פון ים־המוות, ת״א, 1968.

בערנשטיין, לעאָן. [463]
אויף מאָרגן. דראַמע אין דריי אַקטן. אָרט און צייט פון האַנדלונג: ווילנער געטאָ, אָקטאָבער 1941. רוים, 1946, ז׳ 66, מימעאָגראַפירט.
—— אויף מאָרגן. קאַפּיטל פון אַ דראַמע (פון 1טן אַקט).
„אין גאַנג״, רוים, נומ׳ 1, מערץ 1947, זז׳ 20—23.

הורוויץ־זאַלקעס, ש. [463]
לידיצע און ווילנע.
„פרייע אַרבעטער שטימע״, נ״י, אויג׳ 7, 1942.
גלייכגילטיקייט פון דער וועלט צום יידישן אומקום.

פּאָנאַר

קאַטשערגינסקי, ש. [464—467]
דער הריגה־טאָל פּאָנאַר.
„חורבן־ווילנע״, נ״י, 1947, ז׳ 3—33.

סוצקעווער, א. [464—467]
פּאָנאַר.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 16־17, 29—32, 69—71, 80־87.

דוואָרזשעצקי, מ. [464—469]
פּאָנאַר.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 36—38, 53—56, 83—86, 107—109, 202־203, 422—428, 485—488 (און נאָך אין זוכצעטל, ז׳ 510).

מערין, ברוך. [464—468]
דייטשן טרייבן יידן צו פּאָנאַר.
„פון ראַקעוו ביז קלאָגע״, נ״י, 1969, זז׳ 79—85.
אַ בריוו פון אַ „פּאָנאַרער שיסער״ וועגן יידישן אומקום.
„פּאָנאַרער מייז״ — יידן ביי דער מתים־אויפרוימונג אין פּאָנאַר.

מיידענבוים, אייזיק. [464]
ביים וועג וואָס פירט קיין פּאָנאַר.
„מיר וועלן זיי קיינמאָל ניט פאַרגעסן״, מאָנטרעאַל, 1963, זז׳ 16־17.

סוצקעווער, א. [465]
דייטשע באַרמהאַרציקייט.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 77־78.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, ז׳ 9.
זעלנער־אינוואַלידן פון די נאַצישע פאַרבינדעטע אַרמייען ווערן דערמאָרדעט אויף פּאָנאַר.

לעוו, אברהם. [466]
מיין מאַמע איז אַוועק אויף פּאָנאַר. קינות אויפן חורבן ווילנע.
„היים און פעלד״, לידער און פּאָעמעס. תל־אביב, הקיבוץ המאוחד, תשי״ג—1953, זז׳ 191.

פ־ר, ק. [פרבר, קלמן]. [464—466]
על הרי פונאר. (תרגם מיידיש ש. פ־ר). [פרבר].
„העיירה בלהבות״, ספר זכרון לקהילת אולקניק. תל־אביב, בהוצאת ועד יוצאי אולקניק והסביבה, תשכ״ב—1962, עמ׳ 203—205.

מתים־ברענער

סוצקעווער, א. [468־469]
דאָס פאַרברענען די מתים [אין פּאָנאַר].
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 210—228.

קאַטשערגינסקי, ש. [468־468]
מען לאָזט די טויטע ניט צורו.
„חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז׳ 37—57.

ראָן, לייזער. [468־469]
פּאָנאַרער אַש.
„אַש פון ירושלם דליטא״. נ״י, ווילנער פ״ג, 1959, זז׳ 238—240.
אַ באַגעגעניש מיט אַ מתים־ברענער.

רודאַשעווסקי, לאה. [418, 440—442, 468־469]
דורך געטאָ און קאַצעטן (ניעמענטשין־אָשמענע־זשעזש־מער־קאָוונע־פּאָנעוועזש־מזרח־פּרייסן). גבית־עדות.
„פון לעצטן חורבן״, מינכן, נומ׳ 6, אויג׳, 1947, זז׳ 37—43.
ווילנער געטאָ־פּאָליציי אין „אַקציע אָשמענע״. פּאָנאַרער מתים־ברענער.

יעלין, מ. און געלפּערן, ד. [468־469]
דער 9טער פאָרט.
„פּאַרטיזאַנער פון קאָוונעסער געטאָ״. מאָסקווע, פ״ג דער עמעס, 1948, זז׳ 95—104.
מתים־ברענער בריגאַדע אין קאָוונע.

Weliczker, Leon., [464-468]
BRYGADA ŚMIERCI (Sonderkommando 1005). [Lwów]. Pamiętnik. Łódź, Centralna Żydowska komisja Historiczna, 1946, str. 137.
מתים־ברענער אין לעמבערג.

צדיקים אין נאַצישן סדום

חסידי אומות העולם

דוואָרזשעצקי, מ. [470—472]
יידן און ניט־יידן. (די מיטפילנדע און די וואָס האָבן געהאָלפן).
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 326—333.

שימייטע, אַנאַ. [470—472]
ווי איז געווען די באַציאונג פון קאַטוילישן קלער אין ליטע צו יידן?
„ליטווישער ייד״, נ״י, אַפּריל־מאַי, 1946.
—— ליטווינער און יידן בעת דער נאַצי־אָקופּאַציע.
„ליטע״, ב׳ 1, נ״י, 1951, זז׳ 1161—1672.

גערשאַטער, ע[קיבא]. [470—472]
אויף יענער זייט געטאָ.
„בלעטער וועגן ווילנע״, לאָדזש, 1947, זז׳ 41—45.

יפה, י. אינזש׳. [470—472]
על־פי־נס.
„בלעטער וועגן ווילנע״, לאָדזש, 1947, זז׳ 46־47.

מערין, ברוך [470—472]
אירענאַ זשעשאָווסקאַ. זז׳ 109—113.
פאַר די זינד פון די עלטערן (לאַרין). זז׳ 113—118.
צוויי פיינע ליטווינער [לעסעוויטשיוס און גאָסיונאַס]. זז׳ 119—124.
„פון ראַקעוו ביז קלאָגע״, נ״י, 1969.
פּאַליאַקן, רוסן און ליטווינער וואָס האָבן געהאָלפן יידן.

לאַזאַר־ליטאַי, חיים. [470—472]
דער פּראָפעסאָר און די נאָנע, חסידי אומות העולם אין ווילנע.
„ידיעות פון יד־ושם״, רעד׳ נתן עק. ירושלים, נומ׳ 2, נאָוו׳ 1957, זז׳ 10־11.

ליטאַי, לזר חיים. [470—472]
הפרופסור והנזירה, חסידי אומות העולם בוילנה.
„ידיעות יס־ושם״, רשות הזכרון לשואה ולגבורה, ירושלים, מס׳ 14.

Айзенберг – [Щедровицкая], Лиза. [471–470]
ОДИН НА МИЛЛИОН. Писмо к Друзьям [Стася и Ионас Рузгис].

Aizenberg (Szczedrowickaya), Liza. [471-470]
ONE IN A MILLION. A Letter to Two Friends. Translated from Russian by Mrs. Helen Goldberg. Berkeley, California, Institute for the Righteous Acts. Documentation and Study Center On Rescuers in the Nazi Era, Judah L. Magnes Memorial Museum. 1968.

כהנא, דוד. [470—472]
חסידי אומות העולם.
„ידיעות יד־ושם״, ירושלים, מס׳ 35, כסלו תשכ״ו—נובדצמבר 1965.

אַבראַמאָוויטש, דינה. [471]
ווילנער געטאָ־ביבליאָטעק.
„ליטע״, ב׳ 1, נ״י, 1951, זז׳ 1671—1678.
אַנאַ שימייטע.

אַבראַמאָוויטש, הירש. [471]
וועגן אונדזערע שכנים (באַטראַכטונגען און פאַקטן).
„ליטווישער ייד״, נ״י, אַפּריל־מאַי, 1946.
אַנאַ שימייטע. מאַריאַ סאַווישנאַ פּאַשקעוויטש.

שמולעוויטש, י. [471]
אַ העלדישע ליטווישע פרוי האָט געהאָלפן ראַטעווען אידען אין דער „ווילנער געטאָ״.
„פאָרווערטס״, נ״י, יוני 7, 1948.
אַנאַ שימאַיטע.

[471]
—— קריסטליכע פרוי פון ליטע, וועלכע האָט געראַטעוועט יידן, אַנגעקומען קיין ישראל [אַנאַ שימאַיטע].
„פאָרווערטס״, נ״י, יוני 2, 1953.

באומינגר, אריה, ד״ר. [471]
חסידי אומות העולם. דמויות מתקופת השואה. ירושלים, משרד החינוך והתרבות, ניסן תשכ״ז [1967], עמ׳ 43.
אנא שימייטה, עמ׳ 12—17.

סוצקעווער, א. [471]
יאַנאָוואַ באַרטאָשעוויטש.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 63—68.
א״אַ ניט־יידן וואָס האָבן אַרויסגעהאָלפן. זז׳ 74—76.

[471]
—— צום טויט פון מיין רעטערין (דעם אָנדענק פון יאַנאָוואַ באַרטאָשעוויטש).
„25 יאָר יונג־ווילנע״, נ״י, 1955;
„לידער פון ים־המוות״, תל־אביב, 1968, ז׳ 425.

קאַטשערגינסקי, ש. [471]
מאַריאַ פעדעצקאַ — די העלדישע טאָכטער פון פוילישן פאָלק.
„אייניקייט״, מאָסקווע, מערץ 29, 1945, ז׳ 3.

סוצקעווער, א. [471]
Maria Fedecka.
„לידער פון ים־המוות״. ת״א, 1968, זז׳ 278—280.

סוצקעווער, א.
אין קלויסטער אויף רודניצקער גאַס.
„די פעסטונג״, נ״י, איקוף״, 1945, זז׳ 21־22.

[472]
אַ דייטשער אַנטיפאַשיסט העלפט דעם געטאָ־אונטערערד.
„בלעטער פאַר געשיכטע״, וואַרשע, ייִדישער היסטאָרישער אינסטיטוט ביים צ״ק פון יידן אין פוילן, ב׳ 4, נומ׳ 1, יאַנ־מערץ 1951, זז׳ 96—101.
אַנטאָן שמידט, ווילנע.

דוואָרזשעצקי, מ. [472]
אַנטאָן שמידט — אַן אַנטי־נאַצישער פעלדפעבל אין ווילנער געטאָ.
„ידיעות פון יד־ושם״, ירושלים נומ׳ 3, סעפּט׳ 1958, זז׳ 15—17.

דבורז׳צקי, מ.. [472]
אנטון שמידט הגרמני האנטי־נאצי בגיטו־וילנה.
„ידיעות יד־ושם״, רשות הזכרון לשואה ולגבורה, ירושלים, מס׳ 15־16, 1958; מס׳ 19־20, 1959, עמ׳ 6—8.

ענגעלשטערן, לייזער. [472]
פעלדפעבל אַנטאָן שמידט.
„אין געטאָס און וועלדער״, בית לוחמי הגיטאות, 1972, זז׳ 21—23.

קאָוואַלסקי, י. [472]
יאַן פשעוואַלסקי.
„די געהיימע דרוקעריי״, נ״י, 1953, זז׳ 48־49.

אומקום־אַדרעסן פון ווילנער יידן

ידיעות וועגן די לאַגערן. [473—476]
[21 לאַגערן] פון ווילנער געגנט.
„פון לעצטן חורבן״, מינכן, נומ׳ 3, אָקט׳־נאָוו׳ 1946, ז׳ 93.

[ראַן, לייזער]. [473—476]
[59] קאָנצענטראַציע־לאַגערן און פאַרניכטונגסערטער ווו יידן פון ווילנער געטאָ זיינען אומגעבראַכט געוואָרן.
„בלעטער וועגן ווילנע״, לאָדזש, 1947, ז׳ 48.

דוואָרזשעצקי, מ. [462, 473]
די אַרבעטס־לאַגערן אַרום ווילנע.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 475־476.
ביאַלאַ וואַקאַ, בעזדאַן, רעשע, סאָראַק טאַטאַרי, קענע.
„ה.ק.פ.״ און קיילים. זז׳ 489—491. (זע זוכצעטל).

פייגנבערג, משה, ד״ר. [462, 473]
ווילנער לאַגערן (קיילים, „ה.ק.פ.״, קריגס־לאַזאַרעט. לאַגער פאַר יידישע אַרבעטער אין געסטאַפּאָ). זז׳ 23—38.
די טאָרף־לאַגערן (בעזדאַן, ביאַלאַ וואַקאַ, רעשע און וואַלד־אַרבעטער אין סאָראָק־טאַטאַרי). זז׳ 15־16.
„ווילנע אונטערן נאַצי־יאָך״, לאַנדסבערג, היסטאָרישע קאָמיסיע, נאָוו׳ 1946 [יידיש געזעצט מיט לאַטיינישן שריפט].

גורין, משה. [473]
רעשע [לידער].
„יונג־ישראל״, זאַמלונג פאַר ליטעראַטור און קריטיק, רעד׳ אברהם רינצלער, חיפה, 1957, זז׳ 28־29.
„צוקונפט״, נ״י, אַפּריל 1967, ז׳ 152.
טאָרף אַרבעט־לאַגער אין ווילנער געגנט.

ל., ב. [473]
אַ טויט אין גרוב.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז׳ 132־133.
נאָך דער ליקווידאַציע פון טאָרף־לאַגער אין רעשע.

אייזען, א. [473]
אין טאָרף־און ערד־אַרבעט לאַגער „זאַטראָטשע״.
„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ״, מעקסיקע, 1950, זז׳ 13—28.

יוטאַן, זכריה. [473]
דער אומקום פון די ווילנער יידן און די שחיטה אויף די יידן אין לידע (8טער מאַי, 1942).
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז׳ 142—149.

[473]
ווי אַזוי אסתר די ווילנערין איז געגאַנגען צו דער תליה.
„פֿאָרווערטס״, נ״י, אָקט׳ 12, 1947.
אסתר דאַווידאָוויטש האָט דעקלאַמירט פֿאַר אירע חברטעס אין נאַצישן קאַצעט אברהם רייזענס ליד „אַ תפילה״, איידער מ׳האָט זי געפירט צום טויט.

Gryn, Eduard, Murawska Zofia. [473]
MAJDANEK, CONCENTRATION CAMP. Wyd. Lubelskie, 1966, str. 68. Map.

אומקום־לאַגערן אין עסטלאַנד

דוואָרזשעצקי, מ. [475־474]
טראַנספּאָרטן קיין עסטלאַנד.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 449—458.

באַלבערישסקי, מ. [475־474]
אין די טויט־לאַגערן פון עסטלאַנד. 1943־1944.
„שטאַרקער פון אייזן״, תל־אביב, 1967, זז׳ 499—588.
רשימה פון די לאַגערן אין עסטלאַנד, ז׳ 587.
ליסטע פון די געראַטעוועטע אין קלאָגע, זז׳ 582—586.

Dworzecki, M. [475-474]
Docteur de L'Universite de Paris (Histoire Contemporaine).
HISTOIRE DES CAMPS NAZIS EN ESTONIE (1941-1944). L'evolution du systeme concentrationnaire. La vie quotidienne dans les camps. Le Non-conformisme et le mouvement de la recictance des deportes. Paris-(Tel-aviv), 1967.

דבורז׳צקי, מ. ד״ר. [475־474]
מחנות היהודים באסטוניה (1941—1944). ירושלים, יד־ושם, 1970.

דוואָרזשעצקי, מ., ד״ר. [475־474]
ווייסע נעכט און שוואַרצע טעג. (יידן־לאַגערן אין עסטאָניע. די שיטה פון די דעפּאָרטאַציעס און די שיטה פון די קאַצעטן, די עמידה פון די קאַצעטלער, אונטערערד, דאָס אַנטלויפן אין די וועלדער. תל־אביב, פ״ג, י. ל. פרץ, תשל״א—1970, ז׳ 440.

דאַווידסאָן־סעגאַלאָוויטש, רבקה. [463, 475־474]
פרויען אין געטאָס און לאַגערן (ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ און דעפּאָרטאַציע אין לאַגערן אין עסטלאַנד).
„לעבן און אומקום אין אָלשאַן״, יזכור־בוך, זז׳ 254—261.

Greenbaum, Masha. [475-473]
UNA VENTANA AL INFIERNO. Prologo per Sergio Nudlstejer B. Version al Castellano Malka Rabel. Mexico, B. costa-Amic, Editor, 1962, p. 206.
Ghetto de Kovno, campos de concentracion Narva, Kivioli, Stuthoff, Ochsenzahl y Bergen Belsen.

שעפּטעל, ל.[ייב]. [475־474]
„אָסטלאַגער״ קיוויאָלי, ערשטער מאַי, 1944.
„אונזער וואָרט״, לאַנדסבערג־וואַרשע, אַפּריל 1946.

מעריןָ, ברוך. [475־474]
געשרייען פון ברענענדיקן זון [דער יידן־פּאַקעל אין קאַצעט לאַגעדי].
„פון ראַקעוו ביז קלאָגע״, נ״י, 1969, זז׳ 157—159.

——— דערינערונגען.
„במדבר״, פערנוואַלד, יאַנ׳ 1, מערץ 7, 1946.
ווילנער געטאָ ; לאַגער קלאָגע אין עסטלאַנד.

[475־474]
דייטשע פאַרברעכענס אין עסטאָניע [קלאָאָגע].
„אונזער וואָרט״, פּאַריז, אָקט׳ 24, 1944.

Мартинсон, Э. [475–474]
ПОКА ДЫШАТЬ Я УМЕЮ . . . Таллин.

Мартинсон, Э. [475–474]
МАСКИ СОРВАНЫ. Таллин, Эстонское Государственное Издательство, 1961.

Kraus, Raul. [475-474]
PEOPLE, BE WATCHFUL! Tallin, Estonian State Publishing House, 1962.

Lawrence, W.H. [475-474]
KLOOGA. The New York Times, October 6, 1944, "The Black Book", N. Y. 1946 pp. 317-320.

בוזשאַנסקי, ל., ד״ר. [475־474]
ליקווידאַציע פון לאַגער קלאָגע.
„פון לעצטן חורבן״, מינכן, נומ׳ 9, סעפּט׳ 1948, זז׳ 67—70.

מעריןָ, ברוך. [419, 424, 426, 474]
פון ראַקעוו ביז קלאָגע. בילדער פון אַ חרובער וועלט. מאַנוסקריפּט צוגעגרייט צום דרוק בערל כהן. ניו־יאָרק, פאַרבאַנד „נוסח ווילנע״, 1969, ז׳ 192.
אונטער די סאָוועטן אין ווילנע געטאָ ; אין לאַגער קלאָגע.

זיידל, הלל. [463, 475־474]
אדם במברן (פרקי השואה). תל־אביב, תשל״א—1971, עמ׳ 148.
במחנה ריכוז קלוגה.

אומקום־לאַגערן אין דייטשלאַנד

ז. וו. [476]
יידן אין די טויט־לאַגערן פון דייטשלאַנד.
„אייניקייט״, מאָסקווע, נומ׳ 74, יולי 28, 1945.
וועגן 400 ווילנער קינדער אין עלטער פון 3 ביז 13 יאָר ארויסגעפירט פאַר דער באַפרייאונג פון דאַכאַו.

נאַכימאָוויטש, אַרנ. [463, 476]
אַ געראַטעוועטער פון שטוטהאָפער לאַגער דער־ציילט.
„אייניקייט״, מאָסקווע, יוני 5, 1945.
וועגן ווילנער געטאָ־ליקווידאַציע און קאַצעט שטוטהאָף.

ראַדזעלי, לייב. [473, 476]
דער טויט אויפן ברעג פון באַלטישן ים. [דעם 29טן יאַנואַר 1945].
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז׳ 110—115.

ראָטשילד, משה. [473, 476]
יידן האָבן זיי דערטרונקען אין באַלטישן ים. [יאַנ׳ 21, 1945].
„מיר וועלן זיי ניט פאַרגעסן״, מאָנטרעאַל, 1963, זז׳ 31—33.

מאַגון, יעקב. [476]
מאַסן־קברים פון די רעשטלעך ווילנער און קאָוו־נער יידן אין פראַנצייזישן טייל פון דייטשלאַנד.
„אונדזער וואָרט״, באַמבערג, יאַנ׳ 10, 1947, זז׳ 4־5.

קורלאַנד, לייב. [476־477]
דער מאַסן־קבר אין דאַוטמערגען.
„אונזער שטימע״, פּאַריז, אָקט׳ 16, 1946.

בערנשטיין, מרדכי, וו. [476־477]
יידישע קדושים אונטער צלמים. [שעמבערג]
„מאָרגן״, מינכן, אָקט׳ 7, 1949.

——— דער ביינער־טאָל פון גיהנום שעמבערג.
„פאָרווערטס״, נ״י, 1962.
„איגוד יוצאי וילנה״, תל־אביב, 1963, ז׳ 23.
„מיט אַ רשימה פון די אין לאַגער אומגעבראַכטע יידן פון ווילנע און אומגעגנט.

יאַדלאָווקער, שמואל. [476־477]
ווילנער יידן באַערן זייערע קדושים.
„אונזער וואָרט״, פּאַריז, דעצ׳ 4, 1970,
צום אויפשטעלן אַ מצבה פאַר די יידישע קרבנות אין שעמבערג.

[476־477]
די טרויער־אַקאַדעמיע אין געוועזענעם קאַצעט דאַוטמערגען ביי שעמבערג.
„יידישע בילדער״, מינכן, נומ׳ 7, יולי 1947, ז׳ 23.
דריי בילדער.

ווילנער שאַרית־הפליטה

ראַן, לייזער, [477]

די שאַרית־הפליטה פון ווילנע און אומגעגנט (באַמערקונגען צו דער ערשטער רשימה).

„בלעטער וועגן ווילנע", לאָדזש, 1947, זז' 75—77 + XL||.

ראַן, לייזער. [477־478]

„סאַראַקאַ וואַראָנאַ קאַשקו וואַרילאַ".

„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, 1959, זז' 331—340.

אָרגאַניזאַציע פאַר באַוואָפנטן יידישן ווידערשטאַנד

אומקום־וואָרענונגען און ווידערשטאַנד־רוף

סוצקעווער, א. [480]

דער זקן.

„לידער פון ים־המוות", תל־אביב, 1968, זז' 36־37.

דוואָרזשעצקי, מאַרק. [480־481]

„נאמני ציון" אין ווילנער געטאָ. די ערשטע שריט פון דער ווידערשטאַנד־באַוועגונג.

„באַפרייאונג", לאָדזש, אַפריל 19, 1948, זז' 3—5.

דוואָרזשעצקי, מ. [480—482, 496]

דער ווידערשטאַנד פון האַוז און גאָלדשטיין. ז' 133.

ערשטע טריט פון דער אונטערערדישער באַוועגונג. זז' 334—337.

בשליחות פון געטאָ צו געטאָ. זז' 338—357.

ווידערשטאַנד ביים ערשטן טראַנספּאָרט קיין עסטלאַנד. זז' 449—453.

„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948.

כרוז של „פ.פ.א." ערב חיסול הגיטו. [481]

„החיל", י"ט חשון תש"ו — אוקט' 26, 1945.

פוקסמאַן, י. [481־482]

ווילנע — די מאַמע פון אויפשטאַנד־געדאַנק אין וואַרשעווער געטאָ.

„אונזער ציל", לינץ, אַפּריל 23, 1948, ז' 8.

קאַטשערגינסקי, ש. [481־482]

דער וואַרשעווער געטאָ־אויפשטאַנד אין ווילנער געטאָ.

„יידישע צייטונג", לאַנדסבערג, אַפּריל 23, 1948, ז' 5.

„פּ.פּ.אָ." — פאַראייניקטע פּאַרטיזאַנער אָרגאַניזאַציע

סוצקעווער, א. [483—488]

דער ווידערשטאַנד אין ווילנער געטאָ.

„אייניקייט", נ"י, אויג' 1944, ז' 14.

—— די „פאַראייניקטע פּאַרטיזאַנישע אָרגאַניזאַציע אין ווילנער געטאָ" (פּ. פּ. אָ.).

„ווילנער געטאָ", פּאַריז, 1946, זז' 145—190.

דוואָרזשעצקי, מ. [483—488]

די פּאַרטיזאַנער־באַוועגונג („פּ.פּ.אָ."). זז' 380—389.

געוועער און סאַבאָטאַזש. זז' 394—400.

קאַמף־רעגולאַמין פון „פּ.פּ.אָ.". זז' 383—386.

„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948.

רוזשקע, [קאָרטשאַק]. [480—488]

ווידערשטאַנד אין ווילנער געטאָ.

„השומר הצעיר", מינכן, אַפּריל 1946, זז' 20—24 ; אַפּריל 1, 1947, זז' 18־19.

„אַרבעטער־וואָרט", פּאַריז, מאַי 14, 1945, זז' 6־7.

—— די חברה אין געטאָ־קאַמפן.

„בולעטין", [פועלי־ציון־צ"ס], לינץ, אַפּריל 1947, זז' 8—10, מימעאָגראַפירט.

—— וואָס די ווילנער פּאַרטיזאַנערין רוזשקע האָט איבערגעגעבן אין ארץ־ישראל.

„פּראָלעטאַרישער געדאַנק", נ"י, יוני 1945, זז' 5—8.

רוזשקע [קאָרטשאַק]. [480—488, 495—497]

אין געטאָס און אין וועלדער (איבערלעבונגען דערציילט אויף אַ קאָנפערענץ פון דער הסתדרות עובדים פון דער גרעאַטעוועטער שומרת פון ווילנע).

בוענאָס איירעס, „השומר הצעיר", 1945, ז' 24.

רוז'קה [קורצ'אק]. [480—488, 495, 497]

בגיטות וביערות.

„על המשמר", ת"א, פעב' 9, 1945.

„צבא ומלחמה בישראל ובעמים", קובץ, מכונס וערוך בידי צבי רענן, מרחביה, ספרית פועלים, 1955, עמ' 722—730.

קורצ'אק, רייזל (רוז'קה). [481—494]

אירגון הפאַרטיזנים בגיטו („פ.פ.א.").

„להבות באפר", תרגום מכתב־יד הפולני בנימין טנא. מהדורה שלישית מורחבת. מרחביה, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר, מורשת, 1965, עמ' 202 + 43 תמונות, פורטרטים, פקסימילים, מפות.

קאָוונער, אבא. [481—488]

פלאַמען און אַש.

„בדרך", רוים, סעפּט' 7, אָקט' 12, 20, 1945. מימעאָגר'.

—— פלעקן אויף דער מויער.

„יידישע קולטור", נ"י, אַפּריל 1947, זז' 18—20 ; מאַי 1947, זז' 25—28 ; יוני 1947, זז' 24—28.

קובנר, אבא. [481—488]

הנס בחדלון.

„השומר הצעיר", מינכן, גליון 1, מרץ 1946.

לזר, חיים. [481—488]

פ.פ.אָ. (ארגון פאַרטיזנים מאוחד).

„חורבן ומרד", ת"א, תש"י, עמ' 58—62, 63—71, 81—85, 116—127, 146—147, 189—193.

גרוסמן, חיקה. [483—485]

אנשי המחתרת. מרחביה, ספרית הפועלים, 1950, עמ' 445.

פרשה תנועת ההתנגדות בגיטו וילנה.

בעשור לשואה ולמרד הגיטאות [481—488]

חמ"ד, הועד המשותף של הקיבוץ המאוחד והקיבוץ הארצי השומר הצעיר לארגון עצרות העשור לשואה ולמרד הגיטאות. 1953 + 8 עמ', תמונות, פקסימילים.

חוברת למלאת עשר שנים למרד הגיטאות. כוללת מאמר על דרכה ופעולתה ארגון הפרטיזאנים „פ.פ.אָ." בוילנה.

[481—488]

ליום מרד הגיטאות. הסתדרות השומר הצעיר בא"י, ההנהגה הראשית. חוברת לערבי קן הגדוד. עלון חינוכי. (מרחביה), תש"ו—1946, עמ' 28., תשי"א—1951, עמ' 74.

קטעים מן הספרות על מרד גיטו וילנה.

[481—488]

ספר מלחמות הגיטאות, בין החומות, במחנות, ביערות. ערוך בידי יצחק צוקרמן ומשה בסוק. מהדורה שניה. עין חרוד, הוצאת הקיבוץ המאוחד, בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון, תשי"ד, 1954, עמ' 812. תמונות, פורטרטים, מפות, פקסימיליות, ביבליוגרפיה, מפתחות.

וילנה — סוצקובר, א., קובנר, א., דבורזצ'קי, מ., רודאשבסקי, י., גליק, ה., אדלר, ה., שדה יצחק, מילר, י., צוקרמן, יצחק.

[481—488]

ספר השומר הצעיר. כרך א'. התנועה מראשיתה ועד לאחר מרד הגיטאות. 1913—1945. העורכים: לוי דרור וישראל רוזנצוייג. המערכת: מאיר יערי, יעקב חזן, שלמה רכב, משה זילברטל, מאיר תלמי ויצחק רונקין. עריכה גרפית: צבי זהר. מרחביה, ספרית פועלים, [1956], עמ' 879. לוחות־תמונות, פורטרטים, פקסימילים, מפות.

הרכוז השומרי בוילנה (על גדודי חברי התנועה מפולין לוילנה הליטאית בראשית המלחמה ועל מאבקם לעליה). עמ' 437—472. ההנהגה הראשית בריכוז וילנה, עמ' 479־480. הקוראים למרד המזוין — גיטו וילנה. (ה. גליק, ר. קורצ'אק, א. קובנר: שליחותם של השומרים הפארטיזנים), עמ' 599—654.

קאַמפן אין ווילנע. [463, 491, 492, 496]
„חלוצים אין פוילן”, אַנטאָלאָגיע, ב׳ 2, נ״י, 1961.
דוואָרזשעצקי, מ., ערשטע טריט; ווו קריגט מען געווער? אין טאָג פון י. שיינבוים; סוצקעווער, א. די בלייענע פּלאַטן פון ראָמס דרוקעריי. זז׳ 396—408. קאַרטשאַק, ר., דורך די קאַנאַלן. פרויען אין וו״ג. סוצקעווער, א. דריי העלדן. זז׳ 409—423.

אייזען, א. [480—494]
פיזישער ווידערשטאַנד.
„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ”, מעקסיקע, 1950, זז׳ 167—176.
„פ.פ.אָ.”, די זעלבסטשוץ־אָרגאַניזאַציע פון וו״ג.

Foxman, Abraham H. [488-481]
THE FEW AGAINST THE MANY. pp. 87-142. "The Jewish Catastrophe in Europe". Judah Pilch, Editor. New York, The American Association for Jewish Education, 1968. p. 230.
Life & Resistance in Ghetto Vilna.

Katz, Alfred. [488-481, 465]
POLAND'S GHETTOS AT WAR. New York, Twayne Publication, 1970, p. 176.
Ghetto Wilno and F.P.O.

רוזקה [קורצ׳ק]. [481—488]
פעולות חבלה בוילנה.
„מקראות ישראל”. לשנת הלמודים השמינית בהתאם לתכנית הלמודים החדשה. מהדורה שלישית. ירושלים, מסדה, תשי״ז (1957).

[481-482]
ידיעות וועגן ווילנער געטאָ אין געטאָ וואַרשע.
רינגעלבלום, א. „כתבים פון געטאָ”, (טאָגבוך פון וואַרשעווער געטאָ, 1939—1942), ב׳ 1, זז׳ 41, 50, 53, 111, 157, 179, 196, 333, 340—342, 344-345, 348, 376, 378.

קאַטשערגינסקי, ש. [482, 486]
יצחק צוקערמאַן דערציילט וועגן געטאָ־אויפשטאַנד אין וואַרשע.
„אַרבעטער־וואָרט”, פּאַריז, אַפּריל 18, 1947, זז׳ 3—4.

ראַן, לייזער. [482, 486]
געטאָגראַד.
„זאָג נישט קיינמאָל”, יזכור־שריפט, צוזאַמענגעשטעלט דורך לייזער ראַן. אַרויסגעגעבן פון קולטור־ראַט ביים יידישן צענטער, האַוואַנאַ, קובאַ, 1952, זז׳ 46—49.

קאַטשערגינסקי, ש. [482]
ווילנער אין ביאַליסטאָקער געטאָ־אויפשטאַנד.
אַלגעמיינע אסיפה פון קיבוץ און אַקטיוו פון סניף החלוץ, ביאַליסטאָק, פעב׳ 27, 1943. מיט מרדכי טענענבוים.
„חורבן ווילנע”, נ״י, 1947, זז׳ 315—322.

[483]
ראַגאָלין, יצחק, (קאָמאַנדיר פון דער 13טער קאַמף־גרופּע פון פ.פ.אָ.).
די געאייניקטע ווילנער יוגנט און איר קאַמף־אָרגאַניזאַציע.
„בלעטער וועגן ווילנע”, לאָדזש, 1947, זז׳ 25—30.

לאַזאַר, ח[יים]. [483]
ווילנער געטאָ.
„בדרך”, רוים, נומ׳ 65—71, פעב׳ 4, 1947.
יידישע פּאַרטיזאַנער.

אחד הפרטיזנים. [483]
הארגון הלוחם בגיטו ווילנה.
„המשקיף”, תל־אביב, 1948.

Ajzensztain, Betti. [483]
RUCH PODZIEMNY W GETTACH I OBOZACH. Warszawa-Łódź, Centralna Żydowska Komisja Historyczna, 1946.
Wilno str. 119-123.

[488-483]
Z DZIEJÓW BRYGADY PARTYZANCKIEJ. ("F.P.O." W Wilnie).
"Mosty", Łódź, N-2 (10), 1946.

[484-483]
YOUTH AMIST THE RUINS. New York, Hashomer Hatzair, Scopus Publ. Co. 1941, p. 117.
Vilna pp. 105-116.

Штарас, П. [487–483]
РОЛЬ КП ЛИТВЫ В ОРГАНИЗАЦИИ И РАЗВИТИИ ПАРТИЗАНСКОЙ БОРЬБЫ. „Гитлеровская оккупация в Литве". Сборник статей. Вильнюс, 1966, стр. 183–278.
Антифашистская организация Вильнюсского гетто. И. Витенберг, С. Мадейскер, Б. Шерешневский Х. Боровская, стр. 210–215, 224, 240. Ковальский 213. Шесть Вильнюсских партизанских отрядов, стр. 251–261.

התקנון הכללי של פ.פ.אָ. [484]
רוזקה קורצ׳ק, „להבות באפר”, מהדורה שלישית, מרחביה, מורשת, 1965, עמ׳ 144—147, עברית; עמ׳ 364—365 יידיש (כתב־יד).

לזר, חיים. [485]
יוסף במאסר. מותו של יוסף.
„חורבן ומרד”, ת״א, תש״י, עמ׳ 25—28, 81—85, 218—222.
יוסף גלזמן.

דוואָרזשעצקי, מ. [485]
דער טאָג פון יוסף גלאַזמאַן.
„ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948, זז׳ 436—439.

יוסף גלאַזמאַן. [485]
„קאַליפאָרניע אידישע שטימע”, לאָס אַנדזשעלעס, אַפּריל 13, 1945, ז׳ 1.

אהביה, ש. [לובטקין]. [485]
יוסף גלזמן. תל־אביב (גבורים בישראל מס׳ 4), [1947], עמ׳ 18 + 2.

[485]
יוסף גלאַזמאַן, ווילנער פּאַרטיזאַנען־פירער.
„צום זיג”, רוים, אָקט׳ 31, 1948, ז׳ 4.

פוקסמאַן, יוסף. [485]
תל־חי יאָרטאָג אין ירושלים דליטא (זכרונות און רעפלעקסן פון געטאָ ווילנע).
„אונדזער ציל”, לינץ, נומ׳ 9 (33), אַפּריל, 1948, זז׳ 3, 6.
יוסף גלאַזמאַן.

גליק, הירש. [486]
[14] לידער און פּאָעמעס. מיט אַן אַריינפיר פון נחמן מייזיל. נ״י, איקוף, 1953, ז׳ 62.

מייזיל, נחמן. [486]
הירש גליק און זיין ליד „זאָג נישט קיינמאָל”.
נ״י, איקוף, 1949, ז׳ 63.

דוואָרזשעצקי, מ., ד״ר. [486]
הירשקע גליק, דער מחבר פון פּאַרטיזאַן־הימן „זאָג נישט קיינמאָל, אַז דו גייסט דעם לעצטן וועג”. מאָנאָגראַפיע. דער הימן אין העברעאיש, ענגליש, פראַנצייזיש. לידער וועגן ה. גליק פון פּ. מיראַנסקי און מ. גורין. פּאַריז, פ״ג אונדזער קיום, ביי דער פעדעראַציע פון יידישע געז׳ אין פראַנקרייך, תשכ״ו—1966, ז׳ 96, צייכענונג, הערות.

גליק, הירש. [486]
דער הימן פון יידישן ווידערשטאַנד.
„המנון המרידה היהודית”, צוזאַמענגעשטעלט מיט אַן אַריינפיר פון לייזער ראַן. נ״י, אַרויסגעגעבן פון ווילנער אַלבאָם־קאָמיטעט, תשל״ב—1972, ז׳ 16.
דער פּאַרטיזאַנער־הימן, טעקסט און מוזיק, מיט איבערזעצונגען אין צען שפּראַכן.

Glick, Hirsh. [486]
THE HYMN OF JEWISH RESISTANCE. Compiled and Preface by Leyzer Ran. New York, published by Vilna in Pictures, Inc. 1972, p. 16.
With Translations from Yiddish in 10 languages and Music.

שופמן, ג. [486]
הרשקה גליק.
„כל כתבי ג. שופמן”, כרך רביעי, תל־אביב, עם עובד, תשי״ב־[1952], עמ׳ 256.

לזר, חיים, (ליטאי). [486]
מתנתו של הירש גליק.
„חורבן ומרד״. ת״א, תש״י, עמ׳ 116—121.

Schmuller, Aaron. [486]
HERSH GLICK, WARRIOR POET. "The Jewish Horizon", N.Y. April 1956.
With the translation from H. Glick's poem Samson.

Greenbaum. Masha. [486]
HIRSH GLIK (el autor del himno de les guerrileros). "Una Ventana al Infierno". Mexico, 1962, pp. 81-86.
H. Glik en el Campo de Concentracion de Narva.

[486]
אַ פילם פון הירש גליקס פּאַרטיזאַנער־ליד.
„נייע פּרעסע״, פּאַריז, מאַי 1947 ;
„אַפריקאַנער יידישע צייטונג״, נאָוו׳ 26, 1948.
געשאַפן דורך דער האָלענדישער פילם־געזעלשאַפט „נידערלאַנד פילם״ אין אַמסטערדאַם מיט דער אַרטיסטקע חיהלע גאָלדשטיין אין דער הויפּט־ראָל.

מ. י. [485, 490]
קאַמפּסגעשטאַלטן פון ווילנער געטאָ.
„אונזער וואָרט״, באַמבערג, אויג׳ 30, 1946, ז׳ 5.

קאַטשערגינסקי, ש. [487]
ווייס געווער.
„דאָס נייע לעבן״, לאָדזש, מאַי 31, 1946.

יצחקאָוו [קאָוואַלסקי, יצחק]. [487]
דאָס ווייסע געווער.
„לנצחון״, רוים, נאָוו׳ 15, 1945, ז׳ 4 ;
„אונזער וועלט״, מינכן, יוני 4, 1948, ז׳ 6.
— די געהיימע דרוקעריי פון יידישן אונטערגרונט אין ליטע און ווייסרוסלאַנד. הקדמות: אייזיק רעמבאָ און נתן סווערדלין. נ״י, תשי״ד—1953, ז׳ 71, איל׳.

Kowalski, Isaac. [487]
A SECRET PRESS IN NAZI EUROPE. New York, Central Guide Publishers, Inc. pp. 416.

קאַטשערגינסקי, ש. [487]
די פּאַרטיזאַנישע דרוקעריי אין וואַלד.
„איינִיקייט״, נ״י, אַפּריל, 1946, זז׳ 13—14.

סוצקעווער, א.
די בלייענע פּלאַטן פון ראָמס דרוקעריי (ליד).
„די פעסטונג״, נ״י, איקוף, [1945], זז׳ 62.

עקידת יצחק וויטנבערג

[489]
דער וויטנבערג־טאָג אין ווילנער געטאָ.
„ייוואָ־בלעטער״, נ״י, ב׳ 30, נומ׳ 2, 1947.
ניוסיע דלוגי, זז׳ 188—199.
ברײנע אַס, זז׳ 200—202.
שמעון פּאַלעווסקי, זז׳ 202—205.
זשעניע בערקאָן, זז׳ 205—211.
ד״ר מ. דוואָרזשעצקי, זז׳ 211—213.

סוצקעווער, א. [489]
איציק וויטנבערג.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, ז׳ 179—182, 209.
— איציק וויטנבערג (ליד).
„לידער פון ים־המוות״, ת״א, 1968, ז׳ 133—138.

דוואָרזשעצקי, מ. [489]
איציק וויטנבערג.
„איינִיקייט״, נ״י, סעפּט׳ 1945, ז׳ 2.
— דער טאָג פון יצחק וויטנבערג.
„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 440—445.

Эренбург, Илья. [489]
И. ВИТЕНБЕРГ. „Правда", Москва, –, Апрель, 1944.

לזר, חיים. [489]
קרבן־עולה [איציק וויטנברג].
„חורבן ומרד״, ת״א, תש״י, עמ׳ 122—127.

קורצ׳אַק, רייזל. [489]
כך נלחם ומת מפקד המרד [איציק וויטנברג]. תל־אביב, (גבורים בישראל מס׳ 1), [1947], עמ׳ 18 + 2.
קטע מספר „להבות באפר״.

קאַטשערגינסקי, ש. [489]
איציק וויטנבערג (לעאָ).
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן״, ב״א, 1952, זז׳ 30—78.
— איציק וויטנבערגס טויט.
„עפּאָכע״, נ״י, נומ׳ 35, זומער 1948, זז׳ 211—230.
„ש. קאַטשערגינסקי אָנדענק־בוך״, ב״א, 1955, זז׳ 188—207.
— איציק וויטנבערג (ליד).
„לידער פון געטאָס און לאַגערן״, נ״י, 1948, ז׳ 345.
„ש. קאַטשערגינסקי אָנדענק־בוך״, ב״א, 1955, זז׳ 247—249.
— צווישן פּאַלנדיקע ווענט, טראַגעדיע אין 3 אַקטן, 7 בילדער (די האַנדלונג קומט פאָר אין ווי״ג אין מעת־לעת פון 16טן און 17טן יולי, 1943).
„שמערקע קאַטשערגינסקי אָנדענק־בוך״, ב״א, 1955, זז׳ 525—571.
דער וויטנבערג־טאָג אין ווי״ג.

גוטקאָוויטש, י.[אַנקל]. [489]
צום אָנדענק פון איציק וויטענבערג.
„איינִיקייט״, מאָסקווע, יולי 16, 1946, ז׳ 3.

באַלבערישסקי, מ. [489]
די טראַגעדיע וויטנבערג.
„קיום״, פּאַריז, נאָוו׳־דעצ׳, 1949, זז׳ 1278—1282.
„שטאַרקער פון אייזן״. תל־אביב, 1967, זז׳ 458—466.

בעליס, שלמה. [489]
דער טויט פון אַ קאָמאַנדיר [י. וויטנבערג].
„זאַמלונגען״, נ״י, נומ׳ 22, איקוף, 1961.

מייזיל, נחמן. [489]
איציק וויטנבערג — דער קאָמענדאַנט פון ווילנער געטאָ (צען יאָר נאָך זיין גרויזאַמען טויט, דעם יולי 16, 1943).
„יידישע קולטור״, נ״י, נומ׳ 7, 1953.

סוצקעווער, א. [472, 494]
סאָניע און יוליאַן.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 189—190.
ס. מאַדייסקער און י. יאַנקאוסקאַס־יאַנקאָווסקי.

ראַן, ל. [472, 494]
זאַרעטשע.
„אַש פון ירושלים דליטא״, נ״י, 1959, זז׳ 250—253.
ס. מאַדייסקער און יוליאַן יאַנקאַוסקאַס.

ריגער, מ. [494]
סאָניע מאַדייסקער (ליד).
ש. קאַטשערגינסקי „דאָס געזאַנג פון ווילנער געטאָ״, ווילנער פאַרבאַנד, פּאַריז, 1947.
ש. ניגער, „קידוש השם״, נ״י, 1948, זז׳ 242—244.

Штарас, П. Ф. [494, 489]
В ЕДИНОМ СТРОЮ.
„Советские Партизаны". Из Истории Партизанского движения в годы Великой Отечественной Войны. Ред. Составитель В. Е. Быстров. стр. 630–670.
И. Витенберг и С. Мадеискер, стр. 643.

יחיאלס קאַמף־גרופּע (באַטאַליאָן)

מגיד, אלחנן. [490]
מלוחמי גיטו וילנה, על איליא שיינבוים (דבר, תש״ג).
„ספר דרור״, דרור־החלוץ הצעיר בא״י, כינסו וערכו: דוד גוטספורכט, חיים הדרי ואהרן ריכמן (עין־חרוד), הקיבוץ המאוחד תש״ז (1947), עמ׳ 511 + 3 עמ׳ תמונות ופקסימילים.

לזר, חיים. [490]
הארגון השני.
„חורבן ומרד”, ת״א, תש״י, עמ׳ 147—152.

דוואָרזשעצקי, מ. [490-491]
די קאַמפּסגרופּע יחיאל. זז׳ 389—393.
אין טאָג פון יחיאל שיינבוים. זז׳ 459—465.
ירושלים דליטא”, פּאַריז, 1948.

ב.[ערנשטיין], ל.[עאָן]. [491]
דער שאָס אין ווילנער געטאָ.
„בדרך” רוים, סעפּט׳ 18, 1945, זז׳ 22—24.
—— צום אָנדענק פון איליאַ שיינבוים.
„פאַרן פאָלק”, רוים, סעפּט׳ 5, 1946, ז׳ 6.

קאַטשערגינסקי, ש. [491]
ס׳ברענט ברידער, עס ברענט (ערב געטאָ־ליקווידאַציע). זז׳ 85—89.
די ערשטע שלאַכט. — ווי זעען אויס קעמפער אין אָנבליק פון טויט? זז׳ 90—97.
„איך בין געווען אַ פאַרטיזאַן”, ב״א, 1952, זז׳ 86—89.
פאַרטיידיקונגס־פונקטן פון דער פ.פ.אָ. אויף סטראַשון גאַס נומ׳ 12 און נומ׳ 6, בעת פ.פ.אָ.־מאָביליזאַציע.

לייקין־דאַוואַנג, סימע. [491]
סטראַשון־גאַס 12 אין ווילנער געטאָ.
„ייוואָ־בלעטער”, נ״י, ה׳ 30, נומ׳ 2, 1947, זז׳ 317—319.
„מיר וועלן זיי קיינמאָל ניט פאַרגעסן”, מאָנטרעאָל, 1963, זז׳ 7—9א.

סוצקעווער, א. [491]
סטראַשון גאַס 12 (ליד).
„די פעסטונג”, נ״י, איקוף, [1945], זז׳ 63-64.
„לידער פון ים־המוות”, ת״א, 1968, זז׳ 103—105.

סוצקעווער, א. [492-493]
דריי העלדן.
„ווילנער געטאָ”, פאַריז, 1946, ז׳ 189.
—— סובאָטש־גאַס צוואַנציק. (געהייליקט די דריי מאַרטירער פון ווילנער געטאָ: יאַנקל קאַפּלאַן, אַסיע ביג און אברהם כוואָיניק). פּאָעמע.
„לידער פון ים־המוות”, ת״א, 1968, זז׳ 143—145.

דוואָרזשעצקי, מ., ד״ר. [492-493]
די צוואה פון די טויטע.
„יידישער קעמפער”, נ״י, יוני 28, 1946; יולי 27, 1947;
„קידוש השם”, נ״י ציקאָ, 1948, זז׳ 766—768. (פראַגמענט).
וויטנבערג, שיינבוים, כוואָיניק, פּאָנאַר.
—— אין טאָג פון געטאָ־ליקווידאַציע.
„ירושלים דליטא”, פאַריז, זז׳ 481—484.
פיר געהאַנגענע ווילנער פאַרטיזאַנער.

קליאַטשקאָ, העלאַ. [492-493]
ווי מע האָט אין ווילנע אויפגעהאַנגען דריי יידישע סאָציאַליסטן.
„אין די יאָרן פון יידישן חורבן”. די שטים פון בונד. נ״י, פ״ג, אונדזער צייט, 1945, זז׳ 323—328.
„פאָרווערטס”, נ״י, נאָוו׳ 4, 1945.
„אונזער שטימע”, פאַריז, נאָוו׳ 17, 1945, ז׳ 3.
אבראַשע כוואָניק, אַסיע ביג, און גרישע לעווין.

האַרט, י. [492-493]
יונגע העלדן — בונדיסטן.
„אונזער שטימע”, פאַריז, אַפּריל 24, 1946, זז׳ 3-4.
די קדושים פון דער ווילנער פ.פ.אָ.
„פאָלקסצייטונג”, וואַרשע, נאָוו׳ 15, 1947, ז׳ 15.
אַבראַשע כוואָיניק און אַסיע ביג.

מוסניק, יוסף. [363, 492-493]
דאָס לעבן און די ליקווידאַציע פון ווילנער געטאָ.
„אונזער שטימע”, פאַריז, סעפּט׳ 26, 1945, ז׳ 2;
„אונזער צייט”, נ״י, נאָוו׳ 1945;
„אין די יאָרן פון יידישן חורבן”, די שטים פון אונטערערדישן בונד. נ״י, פ״ג, אונזער צייט, 1948, זז׳ 316—322.

זשעלעזניקאָוו, אברהמל. [492-493]
בונדיסטן אין ווידערשטאַנד פון ווילנער געטאָ.
היסטאָרישער זאַמלבוך. מאַטעריאַלן און דאָקומענטן. בײַשטייער צו דער געשיכטע פון אַלגעמיינעם יידישן אַרבעטער־בונד. וואַרשע, רינגען, 1948, זז׳ 196, איל׳. זז׳ 96—98.
„אונזער צייט”, נ״א, אַפּריל־מאַי, 1949, זז׳ 21—25.
אבראשע כוואָיניק, אַסיע ביג, זלמן טיקטין, ברידער פילאָווסקי א״אַ.

פון ווילנער געטאָ אין וואַלד

באָגען, א. [495—502]
פון [ווילנער] געטאָ אין וואַלד.
„אַרבעטער־צייטונג”, לאָדזש, מאַי 1, 1949, ז׳ 7.

דוואָרזשעצקי, מ.
ערשטע קאָנטאַקטן מיטן וואַלד. זז׳ 429—436.
פאַרטיזאַנער גייען אין וואַלד [נאַראָטש, מחנה נקמה”], זז׳ 446—448.
אין רודניצקער וועלדער. זז׳ 477—480.
„ירושלים דליטא”, פאַריז, 1948.

קאַטשערגינסקי, ש.
טויטע קענען קיין נקמה נישט נעמען. זז׳ 79—84.
די ערשטע גרופּע קעמפער גייען אין וואַלד.
—— געזעגענונג מיטן געטאָ. זז׳ 114—143.
די צווייטע גרופּע פ.פ.אָ.־קעמפער גייען אין וואַלד.
„איך בין געווען אַ פאַרטיזאַן”, ב״א, 1952.

גאָלדבערג, פסח.
דער מאַרש דורך די קאַנאַלן.
„מיר וועלן זיי ניט פאַרגעסן”, מאָנטרעאָל, 1963, זז׳ 26—28.

קאָוואַרסקי, ש. [גבית־עדות].
דורך די קאַנאַליזאַציע־רערן אין פאַרטיזאַנקע.
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע”, נ״י, 1947, זז׳ 70—74.

סוצקעווער, א.
באַגלייטליד ביים אַוועקגיין אין וואַלד. ז׳ 93.
מאַרש דורך זומפּן. ז׳ 101.
אויפן וועג צו בוצלאָוו. ז׳ 110.
דאָקטאָר אַטלאַס. זז׳ 415-416.
שוואַרצע יאַגדעס. ז׳ 417.
„לידער פון ים־המוות”, ת״א, 1968.

קאַטשערגינסקי, ש.
אין ווילדן וואַלד אַליין...
„איך בין געווען אַ פאַרטיזאַן”, ב״א, 1952, זז׳ 145—192.
דער קאָמבריג מאַרקאָוו נעמט ניט אויף די יידן אין זיינע אָטריאַדן. אַ נאַצישע אָבלאַווע אויף די פאַרטיזאַנער אין נאַראָטשער וועלדער.

ליטאי, ה. [לזר, חיים].
פאַרטיזנים נפרדים מחבריהם.
„המשקיף”, ת״א, גל׳ 3732, פעב׳ 13, 1948.

לזר, חיים.
ארבעה מוצאים להורג.
„חורבן ומרד”. ת״א, תש״י, עמ׳ 281—826.
—— אבא קובנר והפרטיזנים שהוצאו להורג.
„המשקיף”, 1948.
בפושצ׳ה רודניצקי: קצין המשטרה בגיטו נתן רינג והשוטרים שווארצבאַרד, איצקוביץ וכבס.

ווילנער יידישע פאַרטיזאַנער

אייזען, א. [495]
אַן אָפּעראַציע. (דערציילונג).
„מענטשן פון געטאָ”, נ״י, ציקאָ, זז׳ 121—130.
דער ערשטער פאַרטיזאַנישער טאַט פון אַ ווילנער ייד אויף דער „אַרישער זייט” אויפן וועג צו רודניצקער וואַלד.

קאַטשערגינסקי, ש. [495]
דער ערשטער אויטאָמאַט [ליאָליע וואַרשאַווטשיק].
„פאַרטיזאַנער גייען”, ב״א, 1947, זז׳ 23—28.

ג., חיים. [495]
זעכצן — און איינער.
„דרור״, לאַנדסבערג, אַפּריל 30, 1947, ז׳ 11.

כייקין, מענדל. [495]
פונדאָסניי. נאָוועלע.
„אונזער פריינט״, מאָנטעווידעאָ, 1944, זז׳ 106.
וועגן א פּאַרטיזאַנער־מחנה אין ווילנער געגנט.

רודניק, צבי. [495, 513]
יומן באפר. מרחביה, ספרית פּועלים, 1946, עמ׳ 85.
שירים על השואה, במקצתם הד לחורבן וילנה למרד בה ולמלחמת הפארטיזנים.

קובנר, אבא. [495]
עד־לא־אור. פּואמה פרטיזנית (עם „הנקמה״ בלב).
מרחביה, ספרית פּועלים, 1947, עמ׳ 156.

Gary, Romain. [495]
EDUCATION EURPOEENE. Paris, Editions Calmann-Levy, 1945. p. 110.

גאַרי, ראָמען. [495]
אייראָפּעאישע טראַגעדיע, דערציילונג וועגן אַ פּאַר־טיזאַנער־מחנה אין ווילנער געגנט.
„די נייע פּרעסע״, פּאַריז, 1945.

Gary, Romain. [495]
A EUROPEAN EDUCATION. A novel about a group of partisans in the region of Vilna. N.Y. Simon & Schuster, 1960; Giant Cardinal 1961, p. 233.

יידישע מיידלעך — פּאַרטיזאַנקעס־פאַרבינדלערינס

רינגעלבלום, עמנואל. [496]
די העלדישע מיידלעך.
„כתבים פון געטאָ״, ב׳ 1, וואַרשע, יידישער היסטאָרישער אינסטיטוט, 1961, זז׳ 359־360.

פרויען אין די געטאָס. [496]
זאַמלבוך רעדאַגירט פון ל. שפּיזמאַן, נ״י, פּיאָנערן־פרויען אָרגאַניזאַציע, 1946, ז׳ 184.
אליעזר : צוויי שוועסטער, פרומקע און חנטשע פּלאָט־ניצקי, זז׳ 87—91. זרובבל, זז׳ 91—95. רעגיא ק., זז׳ 95—106. פון פרומקעס בריוו, זז׳ 107—112. רוזש־קע (קאָרטשאַק) : פרויען אין ווילנער געטאָ. וויטקע, זז׳ 113—120. ליזאַ מאַגון, זז׳ 120—124. ראַשקע, זז׳ 124־125. חייקע, זז׳ 124—126. שרה, ז׳ 126, לאה קאזיבראָדסקאַ, זז׳ 132—134. חזן, בעלאַ־בראָניע (פאַרשריבן ד״ר מ. דוואָרזשעצקי) : פון געטאָ צו געטאָ, זז׳ 134—139. אַלטמאַן, טאַשע, זז׳ 141—145.

קאַשערגינסקי, ש. [496]
העלדישע מיידלעך.
„אונדזער מאָמענט״, רעגנסבורג, אַפּריל 3, 1947, ז׳ 6.
„אויף דער וואַך״, באַמבערג־מינכן, נאָוו׳ 21, 1937, זז׳ 4־5.
„פּאַרטיזאַנער גייען״, ב״א, 1947, זז׳ 148—154.
וויטקע קעמפּנער און זעלדע טרעגער.

באַראַץ, יוסף [496]
קבוצת פרומקה [פלאָטניצקי].
„חלוצים אין פּוילן״, ב׳ 3, נ״י, 1962, זז׳ 220—222.
חנצ׳ה ופרומקה. [פלוטניצקי]. [496]
„מכתבים ודברי זכרון״. תל־אביב, הוצאת הקיבוץ המ־אוחד תש״ה—[1955], עמ׳ 182, לוחות־פּורטרטים.
תמרה שניידערמאַן (וואַנדאַ מאַיעווסקאַ). [496]
מרדכי טענענבוימס לעצטער בריוו.
„ייוואָ־בלעטער״, נ״י, ב׳ 37, נומ׳ 5, 1940 ;
דוואָרזשעצקי, מ. „ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 356־357.

שפּיגעלמאַן, י. [496]
רוזשקע — אַ אידישע פּאַרטיזאַנקע, דערצעהלט וועגן קאַמף, מאַרטירערטום און העלדישקייט אין ווילנער געטאָ.
„פּאַרווערטס״, נ״י, מערץ 19, 1945.

בערנשטיין, לעאָן. [496]
סאָניאַ רעכטיק (פּאָעמע).
„אין גאַנג״, רוים, נומ׳ 8—10, זז׳ 28—35.

סוצקעווער, א. [496]
דאָס מיידל פון וואַלד. זז׳ 117־118.
גאָלדע. זז׳ 106־107.
גאַניאָנסקי. ז׳ 409.
„לידער פון ים־המוות״, ת״א, 1968.

י. מ. [489, 496]
קאַמפּסגעשטאַלטן פון ווילנער געטאָ.
„אונדזער וואָרט״, באַמבערג, אויג׳ 30, 1946, ז׳ 5.
יצחק וויטנבערג, ליזע מאַגון, וויטקע קעמפּנער.

[496-480]
"LIZA WZYWA!" Kartka z dziejów bohaterskich.
"Folks-Sztime", dodatek tygodniowy N-15, Warszawa. październik 12. 1957. [496]

פּאַרטיזאַנער־מחנות אין רודניצקער און נאַראָטשער וועלדער

לזר, חיים. [495—502]
ביער.
„חורבן ומרד״, ת״א, תש״י, עמ׳ 209—359.
הפארטיזנים היהודים אשר לחמו בפושצ׳ה רודניקי וביערות נארוץ׳.

ספר הפרטיזנים היהודים. [495—502]
מערכת מ. גפן, ח. גרוסמן, ש. חולבסקי, י. סגל, א. קובנר, ור׳ קורצ׳אַק. מרחביה, ספרית פּועלים, תש״ח—1958. כרך א׳ עמ׳ 744, כרך ב׳ עמ׳806.
וילנה — כרך א׳ קורצ׳אַק ר. במאבק על יחידה יהודית לוחמת ; וילנה וסביבותיה ; מחתרת פ.פ.אָ. בוילנה ; פרשת נארוץ ; לוחמים יהודים ברודניקי ; ביערות קאזיאן. עמ׳ 1—196.
כרך ב׳ טרגר זלדה „ליזה קוראת״, עמ׳ 496—409.
מפתח היחידות והארגונים הלוחמים, כרך א׳ 739—741.
כרך ב׳ 791—793. מפתח השמות והמקומות.

קאַטשערגינסקי, ש. [497, 501]
אין שטאַב פון דער וואָראָשילאָוו־בריגאַדע [קאָמ־בריג מאַרקאָוו].
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן״, ב״א, 1952, זז׳ 212—217.
——— נקמה.
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן״. ב״א, 1952, זז׳ 234—239.
מיכאַיל פּאָדאָלני, קאָמאַנדיר פון „נקמה נעמער״ ; באַמ־קע באָיאַרסקי, קאָמאַנדיר פון „נקמה״ ; פּאַרטיזאַנער דוד פינצעוו.

סעגאַלטשיק, מ. [495—502]
פּאַרטיזאַנער־(אָנפירער) אין ווילנער געגענט.
„אַמעריקאַנער״, נ״י, יוני 30, 1944, ז׳ 5.
„אַמעריקאַנער״, נ״י, אויג׳ 25, 1944.
שלמה בראַנדט, חנא מגיד, אבא קאָוונער.
„אַמעריקאַנער״, נ״י אָקט׳ 27, 1944, ז׳ 5.
אינזש׳ ב. קויפמאַן, אבא קאָוונער און ליזע לעווינסאָן.

קאַגאַנאָוויטש, משה. [495—502]
אידן — אָרגאַניזאַטאָרן און קאָמאַנדירן אין די וועלדער.
„חלוצים אין פּוילן״, אַנטאָלאָגיע, ב׳ 3, נ״י, 1962.
ווילנע, זז׳ 32, 34.

סוצקעווער, א. [495—502]
דער המשך אין וואַלד.
„ווילנער געטאָ״, פּאַריז, 1946, זז׳ 191—196.
פּאַרטיזאַנער־מחנות „נקמה״, „קאַמף״, „אַ טויט דעם פאַשיזם״, „פאָרן נצחון״ און „נקמה־נעמער״.

„נקמה־נעמער"

[497] די „נקמה־נעמערס" פון ווילנע.
„אונזער וואָרט", בריסל, נאָוו׳ 10, 1944, ז׳ 9, מימעאָגר׳.

[497]
קראָניק, ישראל, מגר׳ (פּאַרט׳ מחנה „נקמה־נעמער").
פון ווילנער געטאָ אין פּאַרטיזאַנער־וואַלד.
„פּאָלקס־שטימע", וואַרשע, נומ׳ 150, סעפּט׳ 28, 1957.
ספּעציעלע זייט XIV יאָר חורבן פון ווילנער געטאָ.

[497] יומן פּאַרטיזני.
נריה, מ.: מיומן המבצעים של מטה „הנוקם", עמ׳ 111—116.
ילקוט „מורשת", ת״א, חוברת ב׳ שנה ב׳ ניסן תשכ״ד, אַפּריל 1964.

“KERŠYTOJAS” [497]
“Lietuvos Partizanai”, 1967, p. 198-199.

„פּאַרן נצחון"

[498] **ערענבורג, איליא.**
דער וועג קיין דייטשלאַנד.
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ׳ 30 (90), 1944.
בילד : ערענבורג מיט יידישע פּאַרטיזאַנער אין ווילנע.

[498] **ג., י. [גוריא, יוסף].**
איליא ארנבורג במחיצת פּאַרטיזנים יהודיים.
„ידיעות ים ושם", חשון תשכ״ה — אָקט׳ 1964, מס׳ 33.

[500,499,498]
“UŽ PERGALĘ”, “KOVA”, “MIRTIS FAŠIZMUI”. “Lietuvos Partizanai”, 1967, p. 194-197, 226-229.

„אַ טויט דעם פאַשיזם!"

[500] **מ. יעלין, ד. געלפּערן.**
אַטריאַד „אַ טויט די אָקופּאַנטן!".
„פּאַרטיזאַנער פון קאַונאַסער געטאָ". מאָסקווע, פ״ג דער עמעס, 1948, זז׳ 86—95.

„נקמה!"

[501] **בענעסמאַן, ב.**
ביי די ברעגן פון נאַראָטש.
„אונזער לעבן", בערלין, אַפּריל 1, 1947, ז׳ 50.
יידישע פּאַרטיזאַנער־מחנה „נקמה".

[501] יידישע פּאַרטיזאַנער־מחנה „נקמה".
א. סוצקעווער. „ווילנער געטאָ, פּאַריז, 1948, זז׳ 182—184, 191־192.
דוואָרזשעצקי, מ. „ירושלים דיליטא", פּאַריז, 1948, זז׳ 477—489.
יונגער קינסטלער אַלקעסאַנדער באַגען צוריקגעקומען קיין פּוילן.
„דאָס נייע לעבן", לאָדזש, אָקט׳ 4, 1947 ;
„אויפבאַנג", וואַרשע, נאָוו׳ 1, 1947.
פּאַרטיזאַנער־קאָמאַנדיר פון דער מחנה „נקמה".

[501] **לזר, חיים.**
גם ביער — היהודי מופקר. [גדוד „נקמה"].
„חורבן ומרד", ת״א, תש״י, עמ׳ 213—217.

[501] **קאַטשערגינסקי, ש.**
שמשונען אָפּשערן די האָר.
„ציוניסטישע שטימע", מינכן, דעצ׳ 11, 1947, ז׳ 5.
דער פּאַרטיזאַנער חיים לאַזאַר פון דער מחנה „נקמה".

„ווילנע"

[502] **קאַטשערגינסקי, ש.**
אַ ביסל געשיכטע וועגן אָטריאַד „ווילנע".
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן", ב״א, 1952, זז׳ 289—297.

[502—495] **קאַטשערגינסקי, ש.**
פּאַרטיזאַנער גייען... ! (פּאַרצייכענונגען פון ווילנער געטאָ). ב״א, צענטראַל־פאַרבאַנד פון די פּוילישע יידן אין אַרגענטינע, 1947, ז׳ 165, איל׳. צווייטע פאַרבעסערטע אויפלאַגע, מפקדה הראשית פון דער הסתדרות פרטיזנים־חיילים־חלוצים, פח״ח, [1948], ז׳ 174, איל.
19 פּאַרצייכענונגען וועגן פּאַרטיזאַנער אין דער מחנה „ווילנע" אין נאַראָטש, און די מחנות „נקמה־נעמער" און „אַ טויט דעם פּאַשיזם" אין די רודניצקער וועלדער.

[502—495] **קאַטשערגינסקי, ש.**
איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן (די גרינע לעגענדע).
ב״א, 1952, ז׳ 390.

[502—495] **לזר, חיים, (ליטאי).**
חורבן ומרד. תל־אביב, משואות, תש״י—1950, עמ׳ 416 תמונות, מפות, פורטרטים, פקסימילים, מפתחות.
החיים בגיטו וילנה ואת חיי הפרטיזאנים היהודים ביערות והיחס אליהם מצד פרטיזאנים רוסים ; רשימת חברי התנועה הלאומית בגיטו וילנה, עמ׳ 373—403 ; רשימת הפרטיזנים היהודים אשר לחמו בפושצ׳ה רודניקי, עמ׳ 404—409.

[502—405] **קורצ׳אַק, רייזל (רוז׳קע).**
פרשת היער.
„להבות באפר", מרחביה, 1965, עמ׳ 203—403.
הפארטיזנים היהודים אשר לחמו בפושצ׳ה רודניקי וביערות נארוץ׳. הגדודים „נקמה", „מוות לפאשיזם", „המאבק", „הנוקם", „בעד הנצחון".

[502—495] **שוטאַן, משה.**
געטאָ און וואַלד. תל־אביב, 1971, ז׳ 218.
פון סוועניציאַן אין וואַלד. אין פּאַרטיזאַנער־שליחותן צו ברענגען יידן פון ווי״ג אין וואַלד. באַגעגנישן מיט י. וויטנבערגן און י. גענס. אין די פּאַרטיזאַנער־אָטריאַדן „טשאַפּאַיעוו", „נקמה", „קאָמסאָמאָל" און „ווילנע".

[502—495] **קאַטשערגינסקי, ש.**
שער, אייזן און ביקס, אונדזער פּאָלק עמך !
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן", ב״א, 1952, זז׳ 193—211.
193—211.
פּאַרטיזאַנישעווירטשאַפטלעכע פּאַרזאָרגונג און איינאָרדענונג : ערד־שטיבלעך, וואַרשטאַטן, קיך, בעקעריי, באָד און שפּיטאָל.

Mončiunskas, Teofilius Ioza. [502-495]
RUDNINKŲ GIRIOS PARTIZANAI. Vilnius, Valstybine politinės ir mokslinės literatures leidykla, 1959, p. 345.

Truszkowski, Stanislaw. [502-495]
PARTYZANCKIE WSPOMNIENIA. Warszawa, Pax, 1968.
Żydzi w Puszczy Rudnickiej str. 132, 140, 214.

[510, 502-495, 494, 489]
LIETUVOS PARTIZANAI. Sudarė ir tekstą paruošė P. Štaras. Dailininkas V. Bačenas. Redakcine komisija; G. Ankudinavas, A. Barauskas, A. Kairelis, J. Macevičius, P. Štaras. Br. Vaitkevičius. J. Vildžiunas, G. Zimanas (pirmininkas). Vilnius, Partijos Istorijos Instituas prie Lietuvos KP CK Marksizmo-Leninizmo Instituto prie TSKP CK Filialas. Mintis, 1967, p. 344.

Штарас, П. (Составитель).
ПАРТИЗАНЫ ЛИТВЫ. Вильнюс, издательство Минтис, 1967, стр. 344.

[502־501 ,495]
כינוס פון די פּאַרטיזאַנער פון די נאַראָטשער וועלדער.
„ידיעות ים ושם", ירושלים, מס׳ 3, כסלו תשט״ו — דעצ׳ 1954.

[502]

—— דער וועג צו גאולה (טאָג־בוך פון פּאַרטיזאַנער אָטריאַד „ווילנע").
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן, ב"א, 1952, זז' 262—387.

פלעקסער, י. [502]
צוויי זיינען מיר געבליבן.
„פּח"ח", עתון התנועה, מינכן, פעב' 26, 1948, זז' 9—13.
זכרונות פון אַ פּאַרטיזאַנער פון דער מחנה „ווילנע".

סוצקעווער, א. [502]
דער יסורים־וועג פון אַ דיכטער־פּאַרטיזאַן.
„החלוץ", שטאָקהאָלם, דעצ' 1947, זז' 22־23, מימעאָגראַפירט.
—— מיין גרעסטער זכות.
„פּח"ח", עתון התנועה, מינכן, יאַנ' 1948, זז' 12—13.

[502]
"VILNIAUS" PARTIZANŲ BŪRYS. "Lietavos Partizanai", 1967, p. 108-117.

„קאַמיוג"

קאַטשערגינסקי, ש.
אַ טראָפּן ליבע.
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן", ב"א, 1952, ז' 256—261.
אָטריאַד פון געזאַנג און טענץ „האָפּ סאַ סמיקאָם" און איר אָנפירער וואָלאָדקע דער „יאַפּאַנער".

ענגעלשטערן, לייזער.
אין געטאָס און וועלדער. פון ווילנע ביז די נאַליבאָקער ווילדעניש. רעדאַגירט מיט אַן אַריינפיר פון ישראל רודניצקי. בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ב—1972, ז' 107.
אין די געטאָס אין ווילנע, וואָרנאָווע און לידע. אין בעלסקיס יידישער פּאַרטיזאַנער־מחנה.

מעזעריטש, פּסח.
ווילנער פּאַרטיזאַן באַשרייבט דעם חורבן אין זיין היים.
„פאָרווערטס", נ"י, יאַנ' 30, 1947.
פון אַ בריוו צו זיין אָנקל און טאַנטע דזשייקאָב און מערי גענס, אין בראָנקס, נ"י.
אין ווייסרוסישע וועלדער (גבית עדות).
מייערסאָן, משה „אַרום וואַלאָזין", זז' 42—54.
טרייסטער, משה. „אין בראַסלעווער געגנט", זז' 55—66.
לעווין, לייב. ביי ראַדון. זז' 66—74.
„פון לעצטן חורבן", מינכן, נומ' 4, מערץ 1947.
ווילנער יידן אין שטעטלעך, וועלדער און פּאַרטיזאַנער־מחנות. פּוילישע פּאַרטיזאַנער־מחנה „קריסיעס אָדזשיאַל", אויסראָטער פון אויסבאַהאַלטענע יידן.

יידישע קינדער פּאַרטיזאַנער

גאָלאָמב, א. [447, 489, 495]
דאָס יינגל פון געטאָ. דערציילט פאַר קינדער.
אָ"אָ, אָ"ד, מעקסיקע, ז' 34, איל'.
שמואליק אין וואַלד (ביי פּאַרטיזאַנער).

אבן־זהב, ארי. [440, 477, 495]
מה מליל, תל־אביב, יבנה [תש"ד—1944], עמ' 98.
סיפור לילדים על נער יהודי מגיטו וילנה, שהצליח להימלט בעזרת כלבו הנאמן אל הפארטיזנים והגיע לא"י עם „ילדי טהראן".

[448, 477—479, 495]
טננבוים, בנימין [מלקט ועורך].
אחד מעיר ושנים ממשפחה. (מבחר מאלף אבטוביוגרפיות של ילדי ישראל בפולין). מרחביה, ספרים פועלים, 1947, 241 עמ' תמונות פקסימיליות. (גזרות ת"ש—תש"ה, ספר השלישי).
שבעים ילדים מספרים על אשר עבר עליהם בימי השואה, בגיטאות, במחנות וביערות בין הפארטיזנים, במנזרים ובבתי גויים, גם כן מוילנה.

זשעלעזניקאָוו, א.[ברהם]. [449, 495]
אַזוי האָבן געקעמפט יונגע פּאַרטיזאַנערס.
„אויפגאַנג", וואַרשע, 1947, נומ' 3.

פאַרצייכענישן וועגן ווילנער יידישעווידערשטענדלער, פּאַרטיזאַנער און מיליטערלייט

מיכאַילאָוו, וו.
דריי הונדערט יידישע פּאַרטיזאַנערס האָבן זיך אומגעקערט קיין ווילנע.
„אידישער רעקאָרד", ס"ט־לואיס, אויג' 18, 1944, ז' 1.

קאַטשערגינסקי, ש.
קעמפער וועגן וועלכע עס זיינען דערגאַנגען ווייניק ידיעות.
„חורבן ווילנע", נ"י, 1947, זז' 310—314.
פאַרצייכענונגען וועגן אומגעקומענע ווילנער יידישע־פּאַרטיזאַנער און רויט־אַרמייער.

קאַטשערגינסקי, ש.
[פּאַרטיזאַנער] געפאַלן אין שלאַכט קעגן היטלעריזם.
„חורבן ווילנע", נ"י, 1947, זז' 290—309.

דוואָרזשעצקי, מ.
רשימה פון אומגעקומענע פּאַרטיזאַנער.
„ירושלים דליטא", פּאַריז, 1948, זז' 480.

לזר, חיים.
רשימת הפרטיזנים היהודים אשר לחמו בפושצ׳ה רודניצקי.
„חורבן ומרד", ת"א, תש"י, עמ' 404—409.

קאַגאַנאָוויטש, משה.
דער יידישער אָנטייל אין דער פּאַרטיזאַנער־באַוועגונג פון סאָוועט־רוסלאַנד. הקדמה ל. שפּיזמאַן. רוים, צענטראַלע היסטאָרישע קאָמיסיע ביים פּאַרטיזאַנער־פאַרבאַנד „פּח"ח" אין איטאַליע. 1948, 403, איל' מאַפּע, זוכצעטל.

כהנוביץ, משה.
מלחמת הפרטיזנים היהודים במזרח אירופה.
תל־אביב, עיינות, תשי"ד [1954], עמ' 435, תמונות, פורטרטים, פקסימילים, מפות, ביבליוגרפיה, מפתחות.

גרנטשטיין, י. ו׳כהנוביץ, מ.
לכסיקון הגבורה. פארטיזנים ולוחמי מחתרת יהודיים באזורים המערביים של ברית המועצות. פרטים ביוגרפיים על יהודים שגילו עוז רוח בימי השואה ואינם עוד בחיים. מבוא נחמן בלומנטל. ירושלים, יד־ושם, חלק ראשון (א—י), תשכ"ה—965, עמ' 214 + 16 ענגלית; חלק שני (כ—ת), תשכ"ט—1968, עמ' 288 + 1 ענגלית.
מול האויב הנאַצי. לוחמים מספרים. 1939—1949. תל־אביב, ארגון נכי המלחמה בנאצים בסיוע יד־ושם. הקדמות נ. בלומנטל וי. קרמיש. כרך א' 1961, עמ' 504. כרך ב' 1967, עמ' 463. עברית ויידיש.
וילנה, כרך ב' (ליטה, עמ' 388—385), שמות 50 וילנאים שנפלו.

לוין, דב.
על חייהם ומותם של פאַרטיזנים יהודים.
„ידיעות יד־ושם", ירושלים, מס' 35, כסלו תשכ"ו — נובדצמ' 1965.

ווילנער יידן אין די פאַרבינדעטע אַרמייען

אין דער פּוילישער אַרמיי

[503]
די יידישע שול־יוגנט פאַר דער [פּוילישער] אַרמיי.
„אונדזער טאָג", יוני 25, 1939.
ווילנער יידישע שול־קינדער שיקן צו אַ טשעק אויף 1.669.15 גילדן צום ויצע־וואָיעוואָדע.

[503]
העכער 32 טויזנט יידישע סאָלדאַטן געפאַלן בעתן
נאַצי־אָנפאַל אויף פוילן.
„גיילעבן“, נ״י, אָקט׳ 1942, ז׳ 19.

אין דער אַנדערס־אַרמיי

בגין, מנחם. [503 ,420]
המרד. זכרונותיו של מפקד הארגון הצבי הלאומי
בארץ־ישראל. מהדורה שניה.
ירושלים, „אחיאסף“, (1950), 514 עמ׳ לוחות תמונות.
על מעצרו וחקירתו בוילנה, 1941 ; עם חיילי צבא
אנדרס, 1942.

א. ש. [503]
ווי אַזוי יידן זיינען באַהאַנדלט געוואָרן אין גענע־
ראַל אַנדערס׳ אַרמיי.
„דאָס נייע לעבן“, לאָדזש, מאַי 20, 1945, ז׳ 7.

[503]
אַנטיסעמיטיזם אין דער פוילישער גלות־אַרמיי
פון גענעראַל אַנדערס.
ס״ט לואיס רעקאָרד“, אַפּריל 13, מאַי 19, 26, אויג׳ 11,
1944.
„פרייע אַרבעטער שטימע“, נ״י, מערץ 10, אַפּריל 21, 28,
מאַי 19, יולי 7, 1944.
„אונזער צייט“, נ״י, מאַי, יוני, יולי, 1944.
„גיילעבן“, נ״י, מאַי 1944, מערץ 1947.
„וועקער“, נ״י, מאַי 1944.

[503]
**שטשעקאַטש, לייב (געווי׳ אויבער־ראַבינער אין דער
פוילישער אַרמיי אין ר״פ).**
גנעטאַ קאַלטובאַנקאַ (געשיכטע פונם פראָיעקט צו שאַפן
אַ יידישן לעגיאָן ביי דער פוילישער אַרמיי אין סאָוועט־
רוסלאַנד). אַ וואָרט פריער פון אינזש. מ. שעסקין, ניו־
יאָרק, תל־אביב־פאַריז, 1951, ז׳ 32.

Rozen, Leon S., [Szczekacz]. [503]
CRY IN THE WILDERNESS. A short history of a Chaplain. Activities and struggles in Soviet Russia during World War II. Forward by Miron J. Sheskin. Postscript by Mark Kahan. New York - Tel Aviv, 1966, p. 238, illus.

ווילנער יידן ווי פוילישע קריגס־געפאַנגענע אין דייטשלאַנד

מגיד, עליע [504]
וואו זיינען אַהינגעקומען 800 [ווילנער] יידישע
סאָלדאַטן פון דער פוילישער אַרמיי ?
קאַטשערגינסקי, ש. „חורבן ווילנע“, נ״י, 1947, זז׳ 167—
169.
אין סטאַלאַג 26 אין האַמערשטיין.

בירגער, י. [504]
פאַרגעסענע העלדן. ווו זיינען אַהינגעקומען די
טויזנטער יידישע קריגס־געפאַנגענע פון יאָר 1939?
„דאָס נייע לעבן“, לאָדזש, אָקט׳ 25, 1946.

דוואָרזשעצקי, מ. [504]
אין טאָפּעלער געפאַנגענשאַפט. אַ קאַפּיטל זכרונות פון
דייטשער געפאַנגענשאַפט אין יאָר 1939.
„וואָרט“, מינכן, אָקט׳ 10, 1947, ז׳ 6.

[504]
יידישע זעלנער פון דער פוילישער אַרמיי אין
דייטשע לאַגערן פאַר געפאַנגענע.
„פרייע אַרבעטער שטימע“, נ״י, יוני 15, 1945, ז׳ 4.

[504]
אומגעבראַכטע יידישע מלחמה־געפאַנגענע פון
דער פוילישער אַרמיי.
„קאַליפאָרניער אידישע שטימע“, לאָס אַנדזשעלעס, יוני 7,
1940 ; סעפּט׳ 27, 1943.
„אַמעריקאַנער“, נ״י, דעצ׳ 29, 1944, ז׳ 5.

Muszkat, A. [504]
HITLEROWSKIE ZBRODNIE W STOSUNKU DO POLSKICH JENCÓW WOJENNYCH. "Polska Zbrojna", N-82, 83, 84, Marzec 23-25, 1948.

מושקאַט, א. [504]
חיל יהודי מול האויב הנאצי.
„ידיעות יד־ושם“, ירושלים, מרס 1963, עמ׳ 35—38.

אין דער קאָשטשיושקאָ־דיוויזיע

[505]
רשימה פון פוילישע יידן געפאַלענע אין דער
שלאַכט ביי לענינאָ.
„דאָס נייע לעבן“, לאָדזש, אָקט׳ 18, 1946, ז׳ 6.

אין דער ארץ־ישראל־בריגאַדע

[506]
סאָלדאַטן פון 53 לענדער אין דער יידישער ברי־
גאַדע.
„וואָרט“, פאַריז, יאַנ׳ 24, 1945, ז׳ 3.

גיל [ליפשיץ], יעקב. [506]
ספר הבריגדה היהודית. תל־אביב, תש״י—1950, עמ׳
413.

גרבובסקי [ארגוב], מאיר. [506]
נרות דולקים בגזירה היהודית (שנה לחיל). תל־אביב,
ההסתדרות הכללית של העובדים העברים, הועד הפועל,
מחלקת ההסברה, תש״ו—1946, עמ׳ 88 + 2 תצלומים.
על הבריגאדה היהודית.

אין דער אַמעריקאַנער אַרמיי

[506]
ליטווישע יידן אין דער אַמעריקאַנער אַרמיי.
„ליטווישער ייד“, נ״י, אַמעריקאַנער פעדעראַציע פאַר ליט־
ווישע יידן“, נומ׳ 5־6, מערץ 1945, זז׳ 86־87.

רודענסקי, מרדכי. [506]
ד״ר ה. ל. גאָרדאָן.
„אַמעריקאַנער“, נ״י, פעב׳ 3, 1950, זז׳ 2, 24.

[506]
Dublin, Louis I. Dr. & Kohs, Samuel C. Dr.
AMERICAN JEWS IN WORLD WAR II. The story of 550,000 Fighters for freedom Compiled by the bureau of war records of the national jewish welfare board under the direction of . . . in two volumes. New York the Dial press, 1947.

אין דער רויטער אַרמיי, ליטווישע דיוויזיע

קאָריסקי, לייב. לייטענאַנט. [507—509]
מיט ווילנע אין האַרצן...
„בלעטער וועגן ווילנע“, לאָדזש, 1947, זז׳ 59—61.
ווילנער יידן אין דער רויטער אַרמיי.

יאָסאַדע, י. [507—509]
ווילנער יידישע רויטאַרמייער.
„אייניקייט“, מאָסקווע, יולי 14, 1945, ז׳ 3.

קאַהאַן, אברהם. [507—509]
דער טאַנקיסט עליע צירולניקאָוו.
„אייניקייט“, מאָסקווע, סעפּט׳ 10, 1946, ז׳ 2.

זעלדין, ל. [507—509]
יידישע שלאַכטלייט אין קאַמף פאַר דער סאָוועט־
טישער ליטע.
„אייניקייט“ מאָסקווע, דעצ׳ 23, 1943, ז׳ 4.

לוין, דב. [507—509]
יהודי ליטא ומלחמתם בגרמניה הנאצית.
תדפיס מתוך „האוניברסיטה", ירושלים, כרך 16, חוברת ב' סיון תשל"א, עמ' 56—65.

ליטבק. [507—509]
הדיביזיה ה„ליטאית".
תל־אביב, „גשר", מס' 2־3, 1960.

קאַנצעדיק, עלישעווע. [507—509]
לייענענדיק סאָלדאַטישע בריוו.
„סאָוועטיש - היימלאַנד", מאָסקווע, נומ' 6, יוני, 1970, זז' 82—86.
ווילנער יידישע קאָמיוגיסטן אין דער ליטווישער דיוויזיע און נאָך דער מלחמה אין ווילניוס.

חקלאי, זאב. [507]
עם שבויים רוסיים. רשימות של חייל עברי בן־לויה לשבויים רוסים בדרך למולדתם. תל־אביב, עם עובד, תש"ו—1946. עמ' 124.

[507]
די לעווייע פון אַרמיי־גענעראַל. [טשערניאַכאָווסקי, איוואַן דאַנילאָוויטש], פעב' 20, 1945.
„איינִיקייט, מאָסקווע, פעב' 22, 1945.
בילד, נעקראָלאָג, באַפעל, ראַטפּאָלקאָם ליטססר.

קאָוואַלסקי, יצחק. [507]
מיט מאַרשאַל טשערניכאָווסקי. די געהיימע דרוקעריי, פון יידישן אונטערגרונט אין ליטע און ווייס־רוסלאַנד. נ"י, 1953, זז' 63—65.

[507]
צום טויט פון אַ יידיש־סאָוועטישן גענעראַל.
„אונזער קאַמף", בריסל, פעב' 24, 1945, ז' 1.

ווילנע באַפרייט !

אויף די חורבות פון ירושלים דליטא

[510]
PARTIZANAI IŠVADUOTO VILNIAUS GATVESE. "Lietuvos Partizanai", 1967, p. 278-288.

סוצקעווער, א. [510—512]
צו דער באַפרייונג פונ ווילנע.
„איינִיקייט", מאָסקווע, יולי 20, 1944, ז' 2.

קאַטשערגינסקי, ש. [510—523]
מיין ערשטער טאָג אין באַפרייטן ווילנע.
„נייע פרעסע", פּאַריז, נאָוו' 1, 1944, ז' 1.
—— די גאולה אונטער חורבות.
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן", ב"א, 1952, זז' 384—387.

לזר, חיים. [512—523]
אחר השחרור.
„חורבן ומרד", ת"א, תש"י, עמ' 365—371.

ראַן, לייזער. [512—523]
אַ שפּאַציר איבער קברים.
„האַוואַנער לעבן", קובאַ, מאַי 3, 1952;
„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, 1959, זז' 51—65.

גראַדע, חיים. [512—522]
אויף די חורבות (פּאָעמע).
„דאָס נייע לעבן", לאָדזש, פ"ג, 1947, ז' 30.

קאַפּלינסקי, מ. [512—518]
ניטאָ מער אונדזער יידישע ווילנע, ירושלים דליטא.
„די־פּי־עקספּרעס, פון יידישן לעבן", מינכן, אָקט' 27, 1946, ז' 3.

גאָלדבערג, ב. צ. [512—520]
אין ווילנע (פון אַ רייזע אין סאָוועט־רוסלאַנד).
„טאָג", נ"י, מערץ 6, 7, 8, 1946.

נאָוויק, פּ. [512—520]
אויף די גאַסן פון ווילנע.
„מאָרגן־פרייהייט", נ"י, 1947.
„דער וועג", מעקסיקע, מערץ 20, 1947.

ראַן, לייזער. [512—521]
גייט נישט אין טויטן יידישן געטאָ — נאַציס קוקן דיך אָן! — זאַרעטשע.
„קול האדמה, קרן־קימת יאָרבוך", האַוואַנאַ, קובאַ, יוני 1950;
„אַש פון ירושלים דליטא", נ"י, 1959, זז' 66—74, 106—109, 250—253.

ראַן, לייזער. [522]
ווי די באַרימטע ווילנער סטראַשון־ביבליאָטעק איז חרוב געוואָרן.
„טאָג־מאָרגן זשורנאַל", נ"י, אָקט' 3, 1954;
„אונזער שטימע", פּאַריז, אָקט' 9־10, 1954;
„אַש פון ירושלים דליטע, נ"י, ווילנער פ"ג, 1959, זז' 130—139.

חורבן ווילנע. [513—520]
ווײַנריב, א., ד"ר. פאַקטן און מיינונגען, נ"י, יולי 1945, זז' 2—5.
בערנשטיין, לעאָן. אידישער קעמפער, נ"י, יאַנ' 31, פעב' 14, 1947.
וואָלפסאָן, ח. פאַ"ש, נ"י, אַפּריל 16, 28, 1948.

האַלפּערן, בער. [80, 513]
דאָס גרויסע הויז.
„סאָוועטיש היימלאַנד, מאָסקווע, נאָוו' 1973, זז' 102—110.
אַ יידיש הויז אויף אַנטאָקאָל.

שיין, י . [512—523]
דער געריכט איז נאָענט.
„איינִיקייט", מאָסקווע, אַפּריל 14, 1945, ז' 3.
אויף די חורבות פון ווילנער געטאָ.

ייוואָ-ליקווידאַציע

Pol. J. Dr. [523]
JUDENFORSCHUNG OHNE JUDEN. "Illustrierter Beobachter", München, April 30, 1942.

סוצקעווער, א. [523]
אין קעניגרייך פון אַלפרעד ראָזענבערג.
„ווילנער געטאָ", פּאַריז, 1946, זז' 108—112.

קאַטשערגינסקי, ש. [523]
מיין שעף איז געווען אַלפרעד ראָזענבערג.
„יידישע צייטונג", לאַנדסבערג, נאָוו' 21, 1947, ז' 4.
„איך בין געווען אַ פּאַרטיזאַן", ב"א, 1952, זז' 40—44.

[523]
—— ווי אַזוי ס'איז חרוב געוואָרן דער ייוואָ אין ווילנע.
„אַרגענטינער ייוואָ־ידיעות", ב"א, נומ' 9, מערץ 9, 1947, זז' 7—9.

פּופּקאָ־קרינסקי, רחל. [523]
מיין אַרבעט אין ייוואָ אונטער די דייטשן.
„ייוואָ־בלעטער, נ"י, ב' 30, נומ' 2, 1947, זז' 214—223.

Pupko-Krinski, R. [523]
MY WORK IN JEWISH SCIENTIFIC INSTITUTE (YIVO) IN THE VILNA GHETTO. Schwartz Leo W. Editor: "The Root and the Bough". New York-Toronto, Rinehart & Co., 1949 p. 153-163.

ראַן, לייזער. [523]
דאָס איז געווען דער יידישער וויסנשאַפטלעכער אינסטיטוט אין ווילנע.
„ידיעות פון ייוואָ", ביולעטין פון דער געזעלשאַפט פריינד פון ייוואָ אין קובאַ, רעד' ל. ראַן, האַוואַנאַ, נומ' 1, מאַי, 1947, ז' 3;
„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, ווילנער פ"ג, 1959, זז' 198—207.

אַ סימבאָל פון ווילנער ייוואָ אין ניו־יאָרק.
„ידיעות פון ייוואָ", נ"י, נומ' 19, פעב' 1947, ז' 5.
גלאָזקעסטלעך מיט די אָפּגעראַטעווע מאַטעריאַלן פון ווילנער ייוואָ, וועלכע דער לאַנגיאָריקער ייוואָ־מיטאַרבעטער לייזער ראַן האָט געבראַכט פון ווילנע.

פּרוון צו באַנייען יידיש לעבן אין ווילניוס-ביי-פּאָנאַר

קושניראָוו, א. [524]
סאָוועטנמאַכט — דאָס איז לעבן !
„אייניקייט", מאָסקווע, מערץ 17, 1945, ז' 2.

[524]
צום יאָרטאָג פון דער באַפרייאונג פון ווילניוס.
„פון אונטער דער דייטשער אָקופּאַציע". [ספּעציעלע זייט].
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ' 63 (180), יולי 14, 1945.
שאַוס, ל.: אַ יאָר ווידעראויפבוי ; יאַסאַדע י.: ווילנער יידישע רויטאַרמייער ; גראַדע, ח.: ווילנער געסלעך ; קאַטשערגינסקי, ש.: ניט קיין לעגענדע...

מיטין, א. [524]
אָוונט וועגן ווילנע, אין מאָסקווער שרייבער־הויז.
„אייניקייט", מאָסקווע, מערץ 31, 1945.
דעם 24טן מערץ מיטן אָנטייל פון פּרץ מאַרקיש, א. קושניראָוו, י. דאָברושין, ח. גראַדע, א. סוצקעווער און ש. קאַטשערגינסקי.

מאָלאָטקאָוו, א. [524]
גראַטעוועטע קולטור־אוצרות.
„אייניקייט", מאָסקווע, אויג' 17, 1944, ז' 2.

סוצקעווער, א. [524]
וואָס מיר האָבן געראַטעוועט אין ווילנע.
„אייניקייט", מאָסקווע, אָקט' 12, 1944, ז' 3 ;
„נייע פּרעסע", פּאַריז, נאָוו 15, 1944, ז' 1.

[524]
ווילנער יידישער טעאַטער־מוזיי.
„צוקונפט", נ"י, פעב' 1945, ז' 119.

אייזין, א. [524]
דער ווילנער יידישער מוזיי.
„אייניקייט", מאָסקווע, מערץ 22, 1945.

גוטקאָוויטש, י. [524]
דער יידישער מוזיי אין ווילנע.
„אייניקייט", מאָסקווע, מערץ 28, 1946.

אָשעראָוויטש, ה. [524]
אַ שאָלעם־אליכעם־אויסשטעלונג אין ווילניוס.
„אייניקייט", מאָסקווע, יוני 8, 1946.

פּופּס, מאיר. [524]
אין ווילנער יידישן מוזיי.
„אייניקייט", מאָסקווע, יאַנ' 14, 1947.

[524]
—— נאָטיצן פון אַ ביבליאָגראַף.
„היימלאַנד", מאָסקווע, נומ' 6, יולי־אויג' 1948.
וועגן דער טעאַטער־זאַמלונג אין ווילנער מוזיי.

נאָוויק, י. [524]
אין דער באַפרייטער ווילנע.
אין ווילנער יידישן מוזיי. זז' 31—328.
„אייראָפּע צווישן מלחמה און שלום", נ"י, איקוף, 1948, ז' 416.
צוערשט געדרוקט אין מאָרגן־פרייהייט, נ"י.

ראָן, לייזער. [524]
דער דענקמאָל פון פּאָנאַר. דער יידישער תפיסה־מוזיי.
„צוקונפט", נ"י, אַפּריל 1952 ;
„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, 1959, זז' 166—197.

קאָלאָנסקי, ש. [524]
אָפּטיילונג פון יידישע ביכער ביי דער מלוכה־ביבליאָטעק אין ווילנע.
„דער פּוילישער ייד", ריאָ דע זשאַנעיראָ, צענטראַל־פאַרבאַנד פון פּוילישע יידן אין בראַזיל, נומ' 8־9, 1958, זז' 278־279.

יידישע ליטעראַרישע אָוונטן אין ווילנע [524]
„אייניקייט", מאָסקווע.
קושניראָוו־אָוונט אין ווילנע, נומ' 47, נאָוו' 23, 1944.
יידישער ליט' אָוונט אין ווילנע ,נומ' 10, פעב' 27, 1945.
ליטעראַרישער אָוונט פאַרן דיכטער א. גאָנטאַר אין ווילנע, נומ' 11, יאַנ' 24, 1946.
ב. צ. גאָלדבערג אין ווילניוס און קאַונאַס. נומ' 25, פעב' 26, 1946.
שעפערישער אָוונט פון דיכטער י. קאָטליאַר אין ווילניוס, נומ' 29, מערץ 5, 1946.

[526]
אייזנבאַנד, יצחק־אייזיק און סודענסקי אפרים.
אַ בריוו פון דער ווילנער קהילה.
„ליטווישער ייד", נ"י, נומ' 7־8, אַפּריל־מאַי, 1946, ז' 36.

ראָן, לייזער. [526]
אין דער ווילנער יידישער קהילה. (טהרת הקודש).
„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, ווילנער פ"ג, 1959, זז' 100—109.

סוצקעווער, א. [527]
אַ נייניאָריק קינד דערציילט.
„נייע פּרעסע", פּאַריז. נאָוו' 16, 1945, ז' 3.
—— דאָס יינגל פון אייזן.
„לידער פון ים־המוות", ת"א, 1968, זז' 131־132.

קושניראָוו, א. [527]
יידישע קינדער אין ווילנע.
„נייע פּרעסע", פּאַריז, יוני 26, 1945, ז' 3.

מעלענטיעוו, וו. [527־528]
די אַלטע לערערן.
„אייניקייט", מאָסקווע, סעפּט' 7, 1944, ז' 3.
רעטונג פון קינדער.

שטאָק, רחל. [527־528]
ווי אַזוי איך האָב זיך געראַטעוועט.
„פעלדאַפינגער מאַגאַזין", י"א אדר, 1946, ז' 11.
אַ מיידעלע פון ווילנער געטאָ.

[528]
פייגענבערג, יאַקאָוו, ד"ר. (דיר' פון ווילנער יידישע שול און קינדערהיים נומ' 6).
ערשטע עקזאַמענס אין דער ווילנער יידישער שול.
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ' 61 (173), יוני 28, 1945.

אָש.[עראָוויטש], ה.[ירש] [528]
דער ערשטער סענטיאַבער אין דער ווילנער יידישער שול.
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ' 93, סעפּט' 11, 1945.

כאַצקעלעס, העלענע. [528]
וועגן ביכער פאַר דער יידישער שול (**אַ בריוו אין רעדאַקציע**).
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ' 20, מערץ 22, 1945.
—— צוגאַסט ביי די יידישע קינדער אין ווילנע.
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ' 70, יולי 19, 1945.
—— אין די יידישע קינדערהיימען (**אין ווילניוס און קאַונאַס**).
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ' 100, אויג' 20, 1946.

אָשעראָוויטש, הירש. [527—528]
אין ווילניוסער יידישן קינדערהיים (**אילוסטרירט**).
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ' 49 (299), אַפּריל 20, 1946.
—— אַ קינדערשע אייזנבאַן אין זאַקרעטער וואַלד.
„אייניקייט", מאָסקווע, נומ' 110, סעפּט' 12, 1946.
ראַכמיעל גאָלובאָווסקי קאָנדוקטאָר און זיאַמעלע לעווינסאָן רייזנדער.

גאָנטאַר, א. [528]
אין דער ווילנער אידישער קינדער־הויז.
„קובאַנער אידיש וואָרט", האַוואַנאַ, מאַי 22, 1948.

ראָן, לייזער. [528]
נישטאָ מער קיין משהלעך, שלמהלעך אונטער די ווילנער גרינינקע ביימעלעך.
„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, 1959, זז' 208—224.
אין דער יידישער קינדערהיים אין ווילניוס (1946).

ירושלמי, אליעזר. [528]

פסח בבית הילדים בוילנה הסובייטית.

„גשר", ת"א, מס' 1, אדר ב' תשי"א (1959), עמ' 83—86.

ווילדשטיין, צביה. [527-528]

בית היתומים בוילנה, פרופסור רבלסקי.

צרי, לאה. „מתופת אל תופת", ת"א, תרבות וחינוך, 1971, עמ' 66—89.

[527-528, 537]

היים פאַר געראַטעוועטע קינדער.

ערשטער צוזאַמענטרעף פון דערצויגלינגען און לערער פון דער געוועזענער קינדערהיים אין ווילנע (אין תל־אביב).

„אונזער וואָרט", פּאַריז, נומ' 45, פעב' 23, 1965.

[529]

ווילנער יידן שווערן נקמה ביי מאַסן־קברים פון די דערמאָרדעטע.

„איינִיקייט", נ"י, פעב' 1945, ז' 13.

ראַיאַק, צבי. [529]

לוויה פון געשענדטע ספר תורה [ר"ח סיון תש"ו].

„טאָג", נ"י אַפּריל 6, 1947.

ניגער, ש. „קידוש השם", נ"י, 1948, זז' 752—755.

דער גזר פון די באַפרייער איז ליקווידאַציע

ראַבין, י. [524—536]

ווילנע — בערלין.

„איינִיקייט", מאָסקווע, נומ' 9, פעב' 24, 1959.

[524—536]

ווילנע ווערט אויפגעריכט (פון אונדזער קאָרעספּאָנדענט).

„איינִיקייט", מאָסקווע, נומ' 72, יולי 24, 1945.

פיש, ר. [524—536]

ווילניוס אין דעם 4טן פינפיאָר.

„איינִיקייט", מאָסקווע, נומ' 82, יולי 9, 1946.

קאַטשערגינסקי, ש. [524—536]

צווישן האַמער און סערפּ. (צו דער געשיכטע פון דער ליקווידאַציע פון דער יידישער קולטור אין סאָוועטן־פאַרבאַנד), פּאַריז, אַ גרופּע פריינד פון ווילנע, 1949, ז' 96, 2טע אויפלאַגע: ב"א, פ"ג דער אמת, 1950, ז' 125 איל', פאַקס'.

די פרוון פון באַנייען אַ יידיש לעבן אין ווילנע נאָך דער באַפרייאונג און דער סאָוועטישער גזר—ליקווידאַציע.

ראָן, לייזער. [524—536]

ניי־ווילנע אין שאָטן פון חורבן.

„פאָלק און וועלט", נ"י, יידישער וועלט־קאָנגרעס, אַפּריל 1957, זז' 10—16;

„דער אידישער זשורנאַל", טאָראָנטאָ, אַפּריל 26, 1957.

דוקשט, אי. [530—536]

פון ווילנע — אַלעמען אַ גרוס!

„פאָלקס־שטימע", וואַרשע, אַפּריל 12, 1956;

„מאָרגן־פרייהייט", נ"י, מאַי 16, 1956.

קאָלאָנסקי, ש. [530—536]

איבער ווילנער גאַסן און געסלעך.

„פאָלקס־שטימע", וואַרשע, מאַי 26, 1956.

פּופּס, מאיר. [71, 530—536]

אַ שפּאַציר אויף אַ באַרימטער גאַס אין ווילנע (זאַוואַלנע אַמאָל און היינט).

„מאָרגן־פרייהייט", נ"י, אויג' 27, 1956.

שאַשקעס, חיים, ד"ר. [342, 530—536]

מיינע ערשטע באַגעגנישן מיט אידען אין ווילנע. אָקט' 21.

מאַרטירערטום פון אַ יידישן דאָקטאָר אין ווילנע. אָקט' 26.

איד פון אורוגוואַי וואָס איז צוריקגעקומען קיין ווילנע. אָקט' 28.

וואָס עס איז געוואָרן פון באַרימטן ראָם־דרוק אין ווילנע. אָקט' 31.

„טאָג־מאָרגן־זשורנאַל", נ"י, 1956.

ראָן, לייזער. [530]

אין דער גרויסער ווילנער שטאָט־שול.

„האַוואַנער לעבן אַלמאַנאַך", ב' 9, תשי"ב—1951, זז' 137—147.

„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, 1959, זז' 110—129.

קלויזנר, ישראל. [530]

בית הכנסת הגדול בווילנא.

תדפיס מתוך „טורי ישרון", תשל"א, חוברת טז', עמ' 5.

ראָן, לייזער. [532]

דאָ איז ירושלים דליטע לעבן געבליבן (אויפן ווילנער בית־החיים).

„די צוקונפט", נ"י, אַפּריל, 1950;

„אַש פון ירושלים דליטע", נ"י, ווילנער פאַרלאַג, 1959, זז' 254—266.

דענקמעלער

באַקאַלטשוק, נעכע. [533-534]

במקום אַ מצבה. פאָנאַר און פאָליגאָן.

„אויפגאַנג", לינץ, אויג' 4, 1947, ז' 6.

ראָן, לייזער. [533-534]

דער אמת וועגן דעם דענקמאָל אין פאָנאַר.

„פאָרווערטס", נ"י, אָקט' 8, 1965.

[535, 537]

צרי, לאה (סיפורה של צבי וילדשטיין).

מתופת אל תופת. הקדמות של חיים ש. קופילוביץ ולאה צרי, ת"א, תרבות וחינוך, 1971, עמ' 213.

מלחמת העולם השניה; בית היתומים בוילנה, פרופסור רבלסקי; פרובוקציה הנקוד, קולימה, יקוטיה, ריה־ביליטאציה.

נימצאָוויטש, יצחק. [535]

ווי סאָוועטישער לופט־פליער האָט אָפּגענאַרט אידן, אַז ער וועט זיי אַרויסראַטעווען פון רוסלאַנד.

„טאָג־מאָרגן־זשורנאַל", נ"י, אַפּריל 18—מאַי 2, 1971.

ראָזנטאַל, ניסן (א. בן־דוב). [535]

ווען די עראָפּלאַנען האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט...

„יידיש לעבן אין ראַטנפאַרבאַנד". אַריינפיר ד"ר ב. אליאב. ת"א, י. ל. פרץ־פ"ג, תשל"ב, 1971, זז' 95—104.

סוצקעווער, א. [536]

היינט איז יאָרצייט.

„לידער פון ים־המוות", ת"א, 1968, ז' 475.

ראָן, לייזער. [536]

אַ בריוו פון אַ געקומענעם. לאָדזש, פ"ג נוסח ווילנע, 1946, ז' 6, מימעאָגראַפירט.

[537]

ראַטעוועט מיין קינד! בעט זיך דער פאָטער פון געשמדטן יאַנקעלע אַראַנאָוויטש.

„פאָרווערטס", נ"י, אָקט' 6, 1937.

פּראָצעס אין ווילנער קרייז־געריכט. פאָטער אין פּאַריז, מוטער אין ווילנע און קינד אויפגעהאָדעוועט און אָפּגעשמדט דורך פּאָליאַקן.

פּראָצעסן פון מאַסן־מערדער פון ווילנער יידן

ראַיאַק, צבי. [538]

מאַרטין ווייס — דער תלין פון די ווילנער יידן.

„דאָס נייע לעבן", לאָדזש, נומ' 76, אויג' 18, 1949.

זשיד, מאַריאַן.

דער מערדער פון ווילנער אידענטום פאַר אַ דייטשן געריכט. [מאַרטין ווייס.]

„אידישע צייטונג", ב"א, פעב' 7, 1950.

ריוואָס, יוסף. [538]

מערדער פון נאָענט געזען. ווי מיר האָבן אַרעסטירט ווייסן.

„מיר וועלן זיי נישט פאַרגעסן", מאָנטרעאַל, 1963, זז'

Wiesenthal, Simon. [539]
THE MURDERERS AMONG US. New York McCraw-Hill Book Co., 1967.
Franz Murer.

Sutzkever, A. 539-538, 464-460, 446-426]
"EYEWITNESS ACCOUNT, submitted to the Soviet Extraordinary State Committee. "The Black Book". The Nazi Crime Against the Jewish People. New York, the Jewish Black Book Committee. 1946.
Vilna - Annihilation (Schweigenburg; The color slips; The quality of Mercy) pp. 320-324.
MASINES ZUDINES LEITUVOJE, Vilnius, 1965, p. 162.164.

סוצקעווער, אברהם.
די מאָרדן אין ווילנע. **אויסצוגן פון עדות־זאָגן פאַרן אינטערנאַציאָנאַלע טריבונאַל אין נירנבערג, פעב' 27, 1946, געריכט־פּראָטאָקאָלן, ב' 8, זז' 302—308.**
——— די יידישע קאַטאַסטראָפע מיט צען יאָר שפּעטער. **נ"י, יידישער וועלט־קאָנגרעס, אינסטיטוט פאַר יידישע ענינים, סעריע „אם אשכח", 1955, זז' 3—6.**

קאַטשערגינסקי, ש.
ווי מען האָט אַרעסטירט דאָס חזירל [**ייוואָ־ליקווידאַטאָר פּראָפ' גאָטהאַרד].**
„אונזער מאָמענט" רעגענשבורג, נומ' 16 (34), יולי 14, 1947.

דבורז'צקי, מ., ד"ר.
בגיטו־וילנה ובמחנה־הריכוז שבאסטוניה. (**עדות במשפט־אייכמן, ירושלים 4 במאי, 1961).**
תדפיס מ„גיב רופא", מס' 12—ל"ב, אב תשכ"א — יולי 1961, עמ' 13.

Мартинсоп. Э.
СЛУГИ СВАСТИКИ.
Материалы судебного процесса над фашистскими убийцами Эрвин Мэрэ (Мартсон), Ралф Герец, Жанн Вийк, В Тарту, 6–11 Марта 1961 года. Таллин, Эстонское Государственное Издательство, 1961.

Лемик, К. и Мартинсон Э.
1200. МАТЕРИАЛЫ СУДЕБНОГО ПРОЦЕССА НАД ФАШИСТСКИМИ УБИЙЦАМИ Юханом Юристе, Карлом Линнасом и Эрвином Виксом. В Тарту 16–20 Января 1962 года. Таллин, Эстонское Государственное издательство, 1962.

[475–474]
СОВЕТСКАЯ ЭСТОНИЯ. Молодёжь Эстонии, Таллин, 1961–1962.
Материалы судебных процесов над фашистскими убийцами.

Grodzenskis, V. (editor). [468-461, 418]
DOCUMENTS ACCUSE. Vilnius, Mintis, 1971.

פאָנאַר פון יידישן זכר

ראָן, לייזער. [540]
פאָנאַר פון יידישן זכר.
„נוסח ווילנע בולעטין", נ"י, פאַרבאַנד פון ווילנער יידן אין די פאַראייניגטע שטאַטן, נומ' 1, כ"ג אלול תשי"ז — סעפט' 1956, זז' 3—8.
——— ירושלים דליטא אונטער די „באַפרייער".
„אַפריקאַנער אידישע צייטונג", אַפּריל 25, 1957;
„אַש פון ירושלים דליטא", נ"י, ווילנער פ"ג, 1959, זז' 345—362.

גאָלאָמב, א. [540]
אָפּגעמעקט דעם זכר ווילנע.
„אַפריקאַנער אידישע צייטונג", אויג' 10, 1951.
יאַשע טייטש, אונטער גערימינס באַרג, מאָסקווע, 1949.

גער, מ. א. [540]
סאָוועט־בוך פאַרשווייגט ווילנער אידן.
„טאָג־מאָרגן־זשורנאַל", נ"י, מאַי 9, 1965.
מאַצייקאָ וועגאַדינאַס: „ווילניוס". מלוכה־פאַרלאַג פאַר פּאָליטישע ליטעראַטור פון ראַטן־ליטע, 1962.

[540]
БОЛЬШАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ. Ст. Петербург 1901.
Вильна – Том VIII, стр. 51–54.
Еврей – стр. 52.
НОВЫЙ ЭНЦИКЛОПЕДИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ.
Издательство Брокгауз – Ефрон, Ст. Петербург
Вильна – Том X, стр. 604–606.
Виленская губерния стр. 540–548, Карта.
Евреи – стр. 604, 542, 548, Карта.

БОЛЬШАЯ СОВЕТКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ. [540]
Главный редактор О. Ю. Шмидт. Москва.
Вильна (О. Домский), Том X, 1928, стр. 806–814.
Евреи стр. 806–808, 813–814.
Второе издание: (редактор Б. А. Введенский)
Вильнюс (Вильно), Том VIII, 1951 стр. 70–72.
Вильнюсская область, стр. 72–74.

Славин, Лев. [540]
ВИЛЬНЮС (Очерк). „дружба Народов", Москва, Февраль 1955, стр. 126–136.

Уждавинис, В. [540]
В ОКРЕСТНОСТЯХ ВИЛЬНЮСА. Художник А. Виткаускас. Перевод с литовского М. Штаркене. Редактор И. Фридаите. Вильнюс, Госисдат Полит – Науч. Литовской ССР, 1958. стр. 180, иллюс.

Pawlikowski, Michal K. [540]
SUMIENIE POLSKI. Rzecz Wilnie i kraju wileńskim. Londyn, Nakładem Związku Ziem Północno-wschodnich RP. 1946, str. 44.
Żydzi - str. 8, 36-37.

Vizgirda, Tadas J. [540]
VILNIUS, THE CAPTIAL OF LITHUANIA. Munich, 1948, p. 62, illus. plan, 63 pl. Bibliography p. 62.
Jews - in XV century.

Cicėnas, Jeronimas [540]
VILNIUS TARP AUDRU. [Chicago] Terra 1953 p. 561, illus.

Šapoca, Adolfas Dr. [540]
VILNIUS, Lietuvos Gyvenime. Toronto, Ont. 1954, p. 96. Bibliografija p. 92-95.

[540]
על גבורת יהודית בספרות ליטה הסובייטית.
„ידיעות יד־ושם", ירושלים, מס' 23־24, אייר תש"ב — מאַי 1960, עמ' 22—24.

לוין, דב. [540]
ציונים לציונים (**הערכות ועובדות בספרות הסובייטית על השתתפות ציונים במאבק האנטי־נאַצי) [בווילנה].**
תדפיס מ„פרסומי מוזיאון הלוחמים והפרטיזאנים", תל־אביב, חוב' מס' 13, טבת תשל"ב — דצמבר 1971, עמ' 8—10.

ווילנער געזעלשאַפטלעכער קדושים־לעקסיקאָן

ראָן, לייזער. [540]
יזכור־אַנקעטע. **פּאַריז, פאַרבאַנד פון די ווילנער יידן אין פראַנקרייך, 1946, ז' 18.**
——— יזכור „אַנקעטע. **לאָדזש, פאַרבאַנד פון ווילנער יידן אין פוילן, ז' 2.**
„בלעטער וועגן ווילנע", לאָדזש, 1947, זז' XLII-XLIII.

קאַטשערגינסקי, ש.
ווילנער יידישער געזעלשאַפטלעכער לעקסיקאָן.
שרייבער, וויסנשאַפטלער, זשורנאַליסטן. זז' 178—216.
די רעליגיעזע וועלט. זז' 217—220.
די וועלט פון וואָרט און קלאַנג. זז' 221—232.
לערער. זז' 233—247.

געזעלשאַפטלעכע טוער. זז׳ 248—257.
מעדיקער. זז׳ 258—265.
יוריסטן. זז׳ 266—269.
אינזשינירן. זז׳ 270—274.
יידן פון פאַרשיידענע באַרופן. זז׳ 275—289.
צוגאָב־רשימה. זז׳ 326—329.

„חורבן ווילנע״, נ״י, 1947.

אייזען, א.

ווילנער געשטאַלטן.

„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ״, מעקסיקע, 1950, זז׳ 149—164.

ל. טורבאָוויטש, מירע בערנשטיין, חייקל לונסקי, וויטע לעווין, ד״ר ליבער.

דוואָרזשעצקי, מ.

געשטאַלטן פון אומגעקומענע קולטור־טוער.

„ירושלים דליטא״, פּאַריז, 1948, זז׳ 260—271.

ז. קאַלמנאָוויטש, ד״ר צ. פעלדשטיין, מירע בערנשטיין, ל. אַפּעסקין, מ. אַליצקי, ה. קרוק, נ. ווייניג־ראָזע, י. דימענטמאַן.

סוצקעווער, א.

ווי עס זיינען אומגעקומען ד״ר יעקב וויגאָדסקי, נח פּרילוצקי און א. י. גאָלדשמידט.

„יידישע קולטור״, נ״י, יאַנ׳ 1945.

—— ווי אַזוי ז. קאַלמאַנאָוויטש איז אומגעקומען.

„יידישע קולטור״, נ״י, אָקט׳ 1945 ;
„לאַנדסבערגער לאַגער צייטונג״, יאַנ׳ 18, 1946.

לויט דער גבית־עדות פון שמואל־מאיר סליווקין.

קאַטשערגינסקי, ש.

דער האַקנקרייץ איבער ווילנע.

„צוקונפט״, נ״י, סעפּט׳ 1946.
„אונזער שטימע״, פּאַריז, אָקט׳ 26, 1946 ;
„איבערגאַנג״, מינכן, דעצ׳ 12, 1946.

„אומקום פון ד״ר י. וויגאָדסקי, נ. פּרילוצקי, ז. קלמנאַוויטש, ה. קרוק.

—— לעבן און טויט פון ז. קאַלמאַנאָוויטש אין עסטאָנישן לאַגער נאַרווע **(גבית־עדות פון מאיר סליווקין).**

„חורבן ווילנע״, נ״י, 1947, זז׳ 109־110.

צינצינאַטוס, א.

שאָטנס פון ווילנער געטאָ. **(שטלעכע סילועטן פון ווילנער יידישע געז׳ טוער און שרייבער).**

„בלעטער וועגן ווילנע״, לאָדזש, 1947, זז׳ 53—55.

ד״ר י. וויגאָדסקי, א. י. גאָלדשמידט, ח. לונסקי, ז. קאַלמאַנאָוויטש.

אייזען, א.

די גרופּע „פרייע שריפטן״ אין ווילנער געטאָ.

„אויפן שוועל״, נ״י, סעפּט׳אָקט׳, 1947.

—— מיינע פריינד, די טרוימער.

„דאָס גייסטיקע פּנים פון געטאָ״, מעקסיקע, 1950 זז׳ 30—37.

גרשון מאַלאַקעוויטש, פּ. טרופּיאַנסקי, ר. ליכטשטיין,ביילע דאַדיוק, א. י. גאָלדשמידט, ג. פלודערמאַכער, פּ. צונזער, קלאָנסקי, אהרן בערנשטיין, וו. קאַפּלאַנסקי, ח. מוניץ.

שימייטע, אַנאַ.

אונדזערע מאַרטירערס אין ווילנער געטאָ.

„אויפן שוועל״, נ״י, נאָוו׳־דעצ׳ 1945, זז׳ 7—8.

אַ בריוו צו ד״ר י. נ. שטיינבערג וועגן לעבן און אומקום פון ג. מאַלאַקעוויטש, פּ. טרופּיאַנסקי, ר. ליכטשטיין, פּ.צונזער און זייערע פאַמיליעס אין ווו״ג.

—— מיין קאָרעספּאָנדענץ מיט מענטשן פון ווילנער געטאָ.

„די גאָלדענע קייט״, ת״א, נומ׳ 8, 1951, זז׳ 203—211.

ג. מאַלאַקעוויטש, פּ. און י. טראַופּיאַנסקי, ר׳ ליכטשטיין, פּראָפּ׳ י מאָוושאָוויטש, ל. לעוויצקי, אַנאַ און דינה אבראַמאָוויטש, באַגראַנסקי, ח. ראָזענטאַל, י. דימענטמאַן, מרים בערנשטיין, ט. טיקטין, סאַלע וואַקסמאַן, ה. קרוק, פּרץ צונזער, גריגאָרי שור.

אויערבאַך, רחל.

די מענטשן פון איקאָר **(געהיימע קולטור־אָרגאַניזאַציע אין וואַרשעווער געטאָ).**

„צוקונפט״, נ״י, אַפּריל 1973, זז׳ 163—170.

„אינאיינעם מיטן פאָלק״, תל־אביב, פ״ג, ישראל־בוך, 1974.

מרדכי מזא״ה, וויטע לעווין, ראָזע סימכאָוויטש, מנחם לינדער.

מיר שליסן אָפּ אונדזער אַרבעט מיט דעם טיפן גלויבן, אַז דאָס בוך וועט דינען ווי אַ

געדענקמאָל

פאַר דורות שעפעריש יידיש לעבן אין ירושלים דליטא, וואָס אונדזערע אור־עלטערן און עלטערן האָבן דאָרט מיט זייער מי, פלייס און ליבע געשטאַלטיקט און זייערע געשטאַלטן זיינען פאַרווישט געוואָרן אונטערוועגנס. און ווי אַן אָנדענק־געשאַנק צו זייערע און צו אונדזערע אייניקלעך און אור־אייניקלעך בכל תפוצות ישראל צו געדענקען דאָס וואָס טאָר ניט פאַרגעסן ווערן.

●

We close our work with the profound conviction that the book will serve as

A MEMORIAL

to generations of Jewish creative life in the Jerusalem of Lithuania, which our ancestors fashioned with love and devotion and their own images were lost on the way. Similarly it will serve as a Memorial gift to their and our descendants the world over, to remind them of what must not be forgotten.

●

מסימים אנו מלאכתנו מתוך אמונה איתנה, כי הספר ישמש

מצבת-זכרון

לדורות של חיי־יצירה יהודיים בירושלים דליטא, שעצבו שם אבותינו ואבות־אבותינו בעמלם, בשקידתם ובאהבתם, ודמויותיהם ניתמו בדרך; וכן ישמש מתנת־זכרון לנכדיהם, לנכדינו ולנינינו בכל תפוצות ישראל, למען יזכרו את האסור בשיכחה.

●

Мы заканчиваем наш труд с глубокой уверенностью в том, что книга эта послужит

УВЕКОВЕЧЕНИЮ ПАМЯТИ

многих поколений евреев Литовского Иерусалима, наших родителей, дедов и прадедов, которые с большими усилиями, трудолюбием и любовью создавали творческую еврейскую жизнь, но их образы затираются временем.

Мы надеемся, что эта книга будет также памятным подарком для их и наших внуков и правнуков в странах рассеяния и напоминанием о том чего нельзя предать забвению.